

Nu o jña mizhocjimi nu
mama ja ga cja e Jesucristo

Central Mazahua New Testament

Contents

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MATEO	1
EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MARCOS	60
EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN LUCAS	94
EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN JUAN	155
LOS HECHOS DE LOS APOSTOLES	198
LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS ROMANOS	256
PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS	279
SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS	304
LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS GÁLATAS	320
LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS EFESIOS	331
LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS FILIPENSES	340
LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS COLOSENSES	346
PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES	352
SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES	357
PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO	360
SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO	367
LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TITO	372
LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A FILEMÓN	375
LA CARTA A LOS HEBREOS	377
LA CARTA DE SANTIAGO	398
PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO	405
SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO	412
PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN	417
SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN	424
TERCERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN	425
LA CARTA DEL APOSTOL SAN JUDAS	426
EL APOCALIPSIS O REVELACION A SAN JUAN	429

Nu o jña mizhocjimi nu mama ja ga cja e Jesucristo

New Testament in Mazahua, Central (MX:maz:Mazahua, Central)

Language: Mazahua, Central

Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

e763bcbd-0a3a-528e-a788-24e0671dc9c9

ISBN: 978-1-5313-0391-4

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MATEO

Los antepasados de Jesucristo

1 E Jesucristo mi mboxbëche cja e Abraham, ñe cja e David. Juns'ü va o tñü'ü c'o o mboxpale e Jesús ndeze e Abraham.

² E Abraham o jmusp'ü 'na t'i c'ü mi chjü e Isaac. Nuc'ua e Isaac o jmusp'ü e Jacob. Nuc'ua e Jacob o jmusp'ü e Judá, ñe c'o nu cjuarma. ³ Nuc'ua e Judá o jmusp'ü e Fares ñe e Zara. C'ü nu nanavi mi chjü e Tamar. Nuc'ua e Fares o jmusp'ü e Esrom. Nuc'ua e Esrom o jmusp'ü e Aram. ⁴ Nuc'ua e Aram o jmusp'ü e Aminadab. Nuc'ua e Aminadab o jmusp'ü e Naasón. Nuc'ua e Naasón o jmusp'ü e Salmón. ⁵ Nuc'ua e Salmón o jmusp'ü e Booz. C'ü nu nana e Booz mi chjü e Rahab. Nuc'ua e Booz o jmusp'ü e Obed. C'ü nu nana e Obed mi chjü e Rut. Nuc'ua e Obed o jmusp'ü e Isaí. ⁶ Nuc'ua e Isaí o jmusp'ü e David c'ü o nocü o mbëzhi jmu'u. E David o chjüntüvi c'e ndixü c'ü mi ngue nu su e Urías c'ü vi bö't'ü. Nuc'ua c'e ndixü o musp'ü 'na ts'it'i e David c'ü mi chjü e Salomón.

⁷ Nuc'ua e Salomón o jmusp'ü e Roboam. Nuc'ua e Roboam o jmusp'ü e Abías. Nuc'ua e Abías o jmusp'ü e Asa. ⁸ Nuc'ua e Asa o jmusp'ü e Josafat. Nuc'ua e Josafat o jmusp'ü e Joram. Nuc'ua e Joram o jmusp'ü e Uzías. ⁹ Nuc'ua e Uzías o jmusp'ü e Jotam. Nuc'ua e Jotam o jmusp'ü e Acaz. Nuc'ua e Acaz o jmusp'ü e Ezequías. ¹⁰ Nuc'ua e Ezequías o jmusp'ü e Manasés. Nuc'ua e Manasés o jmusp'ü e Amón. Nuc'ua e Amón o jmusp'ü e Josías. ¹¹ Nuc'ua e Josías o jmusp'ü e Jeconías ñe c'o o cjuarma. Mi ngue c'o pa 'ma o ndöpüji c'o menzumü a Israel o dyëdyiji a ma a Babilonia c'o.

¹² Ma ya ma cãji a ma a Babilonia, nuc'ua e Jeconías o jmusp'ü e Salatiel. Nuc'ua e Salatiel o jmusp'ü e Zorobabel. ¹³ Nuc'ua e Zorobabel o jmusp'ü e Abiud. Nuc'ua e Abiud o jmusp'ü e Eliaquim. Nuc'ua e Eliaquim o jmusp'ü e Azor. ¹⁴ Nuc'ua e Azor o jmusp'ü e Sadoc. Nuc'ua e Sadoc o jmusp'ü e Aquim. Nuc'ua e Aquim o jmusp'ü e Eliud. ¹⁵ Nuc'ua e Eliud o jmusp'ü e Eleazar. Nuc'ua e Eleazar o jmusp'ü e Matán. Nuc'ua e Matán o jmusp'ü e Jacob. ¹⁶ Nuc'ua e Jacob o jmusp'ü e José, c'ü o chjüntüvi e María. E María ngue c'ü o mus'ü e Jesús. E Jesús ngue Cristo c'ü ne ra mama: Nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

¹⁷ C'o nu mboxpale e Jesucristo ndeze e Abraham hasta e David, o zö'ö catorce c'o. Nuc'ua, ndeze e David hasta 'ma o dyëdyiji c'o menzumü a Israel a ma a Babilonia, o zö'ö ndo 'na catorce c'o nu mboxpale. Nuc'ua, ndeze 'ma o dyëdyiji a ma a Babilonia hasta 'ma o jmus'ü e Cristo, o zö'ö ndo catorce.

Nacimiento de Jesucristo

¹⁸ C'ü nu nana e Jesucristo mi ngue e María. 'Ma o jmus'ü e Jesucristo, je va cjava. E José ya vi ñavi e María c'ü ro chjüntüvi. 'Ma dya be mi chjüntüvi, e María ya mi tñü'ü 'na ts'it'i. Pero dya cjó mi dyojui; mi ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü vi tsjapü o ndunte. ¹⁹ E José mi cja c'o mi mama c'o ley. Nguec'ua 'ma o dyärä ya mi ndunte e María, o nguijñi c'ü ro unü 'na xiscömü e María c'ü dya ro chjüntui. Pero dya ro ma ngös'ü c'o pje mi pjëzhi, na ngue dya mi ne e José ro bëzhi o tseje e María. ²⁰ Nuc'ua 'ma mi cjiñi a cjanu e José, o nguinch'i 'na t'ijï o jñanda 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'o ixi cãrã a jens'e. O ña c'ua c'e anxe o xipji e José:

—Nu'tsc'e José, o mboxbëchets'ü e David, dya rí yembeñe. Ni jyodü rí ts-

javü nin su e María. Na ngueje c'ü ya tũ'ü c'ü, ixi nguetsjê o Espíritu Mizhocjimi c'ü o tsjavü o nduns'ü. ²¹ Ra mus'ü 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'ü o tjü e Jesús. Na ngueje angueze ra salva c'o nte c'o ya juajnü, ra jopcüji o mü'büji c'o o nzhubüji, eñe c'e anxe va xipji e José.

²²⁻²³ Mi jinguã Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü 'na profeta o xipji c'o nte:

Dyär'maji. Ra nduntetsjê 'na xunt'i c'ü dya dyojui 'na bëzo; ra mus'ü 'naja ts'it'i c'ü rgu' chjü e Emanuel, eñe c'e profeta va pãtpã Mizhocjimi.

E Emanuel ne ra mama: Bübü dya Mizhocjimi a ndezgöji. Nguec'ua 'ma o ndunte e María o mus'ü e Jesús, o zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta.

²⁴ Nuc'ua 'ma o zö e José a t'ijí, o tsja c'ua ja nzi va xipji c'ü o anxe Mizhocjimi, o chjüntui e María. ²⁵ Pero dya juntavi hasta 'ma o mus'ü c'e ts'it'i c'ü primero o t'i e María. Nuc'ua e José o jñusp'ü c'e ts'it'i e Jesús.

La visita de los magos

2 O jmus'ü e Jesús 'ma mi manda c'e rey Herodes a Judea. Je jmus'ü cja c'e jñiñi a Belén c'ü tsja a Judea, cja c'e xoñijömü a Israel. O mezhtjo c'ua o ëjê ja nzi nte c'o me mi pãrã, c'o mi xiji mago, vi 'ñeji nu ja ni mbes'e e jyarü. O säji a Jerusalén. ² Nuc'ua c'o mago o mbürü o zopjüji c'o mi cãrã a Jerusalén, o xipjiji:

—Ya jítisijme 'na seña; ró jandajme o mbes'e 'na seje. Ngue c'ü rvã pãrãgójme c'ü ya jmus'ü 'na ts'it'i c'ü ra manda cja yo menzumü a Israel. Nutscöjme rí ne rí xitscöjme ja bübü c'e ts'it'i. Na ngue rvã ëcjójme rá ë ndüñijömüjme a jmi angueze, rá ma't'üjme, eñe c'o nte c'o mi xiji mago.

³ Nuc'ua c'e rey Herodes o mbãrã c'ü mi mama c'o mago c'ü ya vi jmus'ü 'na ts'it'i c'ü ro manda. Nguec'ua va pizhi na puncjü angueze, dya mi pãrã pje ro nguijñi. Me xo go pizhi c'ua texe c'o mi

cãrã a Jerusalén. ⁴ Nuc'ua e Herodes o zojnü c'o ndamböcjimi cja c'o menzumü a Israel. Xo zojnü c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Cjanu o dyönüji ja je ngue c'ua ro jmus'ü e Cristo c'ü ro ë manda. ⁵ Cjanu o ndünrüji:

—Nuc'ü, je ra jmus'ü cja c'e jñiñi a Belén c'ü tsja a Judea. Na ngue je ga cjava va dyopjü c'e profeta va pãtpã Mizhocjimi:

⁶ Nu'tsc'ejí in menzumüji a Belén, ni muvi in jñiñigueji cja c'o 'ñaja jñiñi a Judá.

Na ngue ra tetsc'ejí 'naja c'ü ra manda, 'ñe ra mbörü yo menzumü a Israel yo ró juajnügö, eñe c'e profeta.

⁷ Nuc'ua e Herodes o zojnü c'o mago c'ü dya cjó ro mbãrã cjo mi ñaji c'o. Cjanu o tsjavüji na jo t'önü jinguã vi mbes'e c'e seje. Cjanu o ndünrü c'ua c'o mago o xiji jinguã vi mbes'e c'ü. ⁸ Cjanu o ndãji c'ua a ma a Belén o xipjiji:

—Möji, ma tsjaji na jo o t'önü rguí jyodüji c'e ts'it'i. Nuc'ua 'ma rí chöt'üji, rí nzhogüji rí 'ñe xitscöji. Nguec'ua xo rá magö, rá ma ndüñijömü a jmi rá ma'tc'ö c'ü.

⁹⁻¹⁰ Nuc'ua 'ma ya vi nguarü vi ñaji c'e rey, cjanu o ma c'ua c'o mago. Nuc'ua c'e seje c'ü ya vi jñandaji ndeze 'ma o mbes'e, o 'ñetsetjo na yeje. Nu c'o mago 'ma o jñandaji c'e seje, go mäji na puncjü. Nuc'ua c'e seje mi ot'ü o xo'ñiji c'ü, hasta 'ma cja zãt'ã a xes'e nu cja c'e ngümü nu ja ma bübü c'e ts'it'i. Cja chi o böbütjo nu. ¹¹ Cjanu o zãt'ãji c'ua cja c'e ngümü, cjanu o cjogüji a mbo. O jñandaji c'e ts'it'i ma bübü cja c'e ngümü co e María c'ü nu nana. Cjanu o ndüñijömüji a jmi c'e ts'it'i, o ma't'üji. Cjanu o xo's'üji c'ua o cajaji c'o mi quiji o oro, 'ñe o nguichjünü, 'ñe o mirra c'o ma jo ma jyärã y me mi muvi. Cjanu o nguibiji, cjanu o unüji c'e ts'it'i. ¹² Nuc'ua Mizhocjimi o zopjü a t'ijí c'o mago, o xipjiji:

—Dya cja rí nzhogüji cja e Herodes, empji.

Nguec'ua 'ma mü o nzhogüji cja c'e país nu ja mi menzumüji, o möji c'ü 'na 'ñiji.

La huída a Egipto

¹³ Nuc'ua 'ma ya vi mbedye c'o mago, cjanu o nguinch'i c'ua 'na t'ijí e José o jñanda 'na c'o o anxe Mizhocjimi. Cjanu o ña c'ua c'e anxe o zopjü e José, o xipji:

—Nu'tsc'e, ñanga rí sidyi ne ts'it'i 'ñejnu nu nana; rí c'ueñe rí möji a ma cja c'e xoñijömü a Egipto. Na ngueje e Herodes ra jyodü ne ts'it'i ra mböt'ü. Y rí mim-itjoji nu hasta 'ma cja rá xi'ts'i, eñe c'e anxe.

¹⁴ Nuc'ua cjanu o zö c'ua a t'ijí e José. Go zidy c'ua c'e ts'it'i 'ñe c'ü nu nana, go mbedyeji c'ua c'e xömü, o möji a ma a Egipto. ¹⁵ Nuc'ua o mimiji nu hasta 'ma cja o ndü e Herodes. Mi jinguã mi bübü 'na profeta c'ü mi pätpä Mizhocjimi. C'e profeta o mama: “Rá penpe 'na jña c'ín Ch'igö c'ü ra mbedye a Egipto”, eñe Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma o ma ga ma a Egipto e José co e María 'ñe e Jesús, o zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta.

Herodes manda matar a los niños

¹⁶ 'Ma o unü ngüenda e Herodes c'ü dya nzhogü c'o mago ro ã xipjiji ja mi bübü c'e ts'it'i, me co üdü c'ua na puncjü angueze. Cjanu o manda o mböt'üji texe c'o ts'it'i c'o mi cãrã a Belén, y hasta ja c'o mi tjorü c'e jñiñi c'ü. O mböt'üji c'o cja vi mus'üji, cja na 'ñe c'o ya mi ëdyi ye cjë. Na ngue e Herodes ya vi dyönü na jo c'o mago, guec'ua va mbãrã ja ya nzi zana vi mezhe ndeze 'ma ya vi mbes'e c'e seje. ¹⁷⁻¹⁸ Mi jinguã vi dyopjü a cjava c'e profeta Jeremías: Cja c'e jñiñi a Ramá mi t'ärã 'na c'ü me ma huë na jens'e.

Mi ngue c'e ndixü c'ü mi chjü e Raquel mi huëpi c'o o mboxbëche.

Dya go ne cjó ro chëzhi o jmi pa ro mäjã, na ngueje ya vi mböt'p'üji c'o o mboxbëche, eñe c'e profeta va pätpä Mizhocjimi.

Nguec'ua 'ma o manda e Herodes o mböt'üji c'o ts'it'i, o zädä c'ü vi mama c'e profeta.

¹⁹ O ã c'ua 'na nu pa, o ndü e Herodes. 'Ma xe ma bübütjo e José a Egipto, o nguinch'i 'na t'ijí o jñanda 'na c'o o anxe Mizhocjimi. Nuc'ua c'e anxe o zopjü o xipji:

²⁰ —Nu'tsc'e, ñanga rí sidyi ne ts'it'i 'ñejnu nu nana, rí möji a ma cja c'e xoñijömü a Israel nu ja vi 'ñecjeji. Na ngueje ya ndüü c'o mi jodü ro mböt'ü ne ts'it'i.

²¹ O nanga c'ua e José. Cjanu o zidy c'e ts'it'i 'ñe c'ü nu nana, o möji c'ua a ma cja c'e xoñijömü a Israel. ²² Nuc'ua cjanu o mbãrã e José c'ü ya mi manda e Arquelao a Judea c'ü tsja a Israel, chjëntjui c'ü ri bübütjo e Herodes c'ü ndunu tata. Nguec'ua mi sülü e José xe ro ma ga manu. Nuc'ua Mizhocjimi o yepe o zopjü a t'ijí e José. Nguec'ua va cjogütjoji a Judea o möji c'ua a ma cja c'e xoñijömü a Galilea. ²³ O zät'äji cja 'na jñiñi c'ü ni chjü a Nazaret; o mimiji nu. Mi jinguã vi mama a cjava c'o profeta: “Ra xiji menzumü a Nazaret nu c'ü ra ëjë”, eñe c'o profeta. Nguec'ua 'ma o ma mimi a Nazaret e José 'ñe e María 'ñe c'e ts'it'i, o zädä c'e jña c'ü ya vi mama c'o profeta.

Juan el Bautista predica en el desierto

3 O mezhe c'ua ja nzi cjë, o mbürü o pëpji cja Mizhocjimi 'na bëzo c'ü mi chjü e Juan. Mi bübü cja c'e majyadü a ma a Judea. Mi zopjü c'o nte y mi jichiji co ndeje. ² Mi xipjiji a cjava:

—Jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mün'c'ejji cja Mizhocjimi. Na ngueje nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji, ya ngue ra manda, eñe e Juan.

³Mi jinguã c'e profeta Isafas vi pãtpã Mizhocjimi, vi mama ja rva cja e Juan. O mama c'e profeta c'ü ro bübü 'na nte cja 'na majyadü c'ü ro mapjü, ro zopjü c'o nte ro xipjiji:

“Rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü mogü.

Na ngue ya ngue ra ē c'ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e”, ro 'ñeñe c'e nte.

Je ga cjanu va mama c'e profeta c'ü ro mama c'e nte'e.

⁴E Juan mi je'e 'na bitu c'ü vi t'ät'ä o xi o camello, y mi nzünt'ü 'na xipjadü. Mi sa c'o mi nza cja o t'äxã, y xo mi si o miel o ngüjnü. ⁵Nuc'ua ma ē c'ua c'o menzumü a Jerusalén, 'ñe c'o menzumü cja c'o 'ñaja jñiñi a Judea, cja na 'ñe c'o mi cãrã texe ja c'o cjogü c'e ndare a Jordán, ma sãjãji cja e Juan. ⁶Mi xipjiji Mizhocjimi c'o ma s'o c'o mi cjaji, y mi jichi e Juan anguezeji cja c'e ndare a Jordán.

⁷Cja c'o menzumü a Israel mi cãrã c'o mi xiji fariseo, 'ñe c'o mi xiji saduceo. E Juan o jñanda ma ëjë na puncjü anguezeji ro 'ñe jil'iji. Nguец'ua va mama e Juan va xipjiji:

—Nza cjatsc'ejj o c'ijmi c'o sũ ga c'ueñe 'ma tjë o batjü. Na ngue in süji ra jñün'c'ejj nguenda Mizhocjimi rí sufrejji, nguec'ua va ëgueji va 'ñe jil'iji. ⁸Pero 'ma na cjuana nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, rí tsjaji na jo, ngue c'ua ra 'ñetse o nzhogü in mü'büji. ⁹In pëzhgueji ra recibidots'üji Mizhocjimi, na ngueje o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero rí xit'sc'öji, dya cja rí tsjijñiji c'ü ni jyodü ra recibidots'üji. Na ngueje me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra tsjapü yo ndojo ra mbëzhi nte c'o ra jñu's'ü e Abraham, xo ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi.

¹⁰Xe sido o ña e Juan o zopjü c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, o xipjiji:

—Nza cjatsc'ejj za'a c'o dya jo c'o quis'i, c'o ya juns'ütjo jacha cja o dyü'tü. Texe za'a c'ü dya jo c'o quis'i, ya ngue ra

dyëziji cja rrü mboch'üji cja sivi. Je xo rga cjanu rgá tsja'c'ejj, nu 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

¹¹Bübü mbëpji c'o o cjaja c'ü nu lamu, xãpcãji o mbãcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Pero nutscö dya pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü cja va ëjë. Na ngueje me na nojo na puncjü angueze, nutscö rí menutjogö que na ngue 'na mbëpji. Nutscö rí jichi co ndeje c'o ra nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi. Pero nu c'ü cja va ëjë, 'ma rí 'ñench'e in mün'c'ejj angueze, ra dya'c'ejj o Espiritu Mizhocjimi c'ü. 'Ma dya rí 'ñench'e in mü'büji, ra dya'c'ejj rí ma sufrejji cja sivi, eñe e Juan.

¹²Xe sido o ña e Juan o xipjiji 'na ejemplo o mama:

—'Na campesino ra jñüs'ü o yelgo, cja rrü mbitsi na jo o ndëxü. C'o ndëxü ra dyüt'ü cja c'ü o t'ujmü c'o, pero c'o paxa ra ndüt'ü co sivi c'o. Je xo ga cjanu rgá tsja nu c'ü cja va ëjë. Ya bübü angueze ra recibido c'o ra nzhogü o mü'bü, pero c'o dya ra nzhogü o mü'bü, ya bübü ra mboch'üji a sivi c'ü dya ra juench'e, eñe e Juan.

El bautismo de Jesús

¹³E Jesús ma bübü a ma a Galilea. O ë 'na nu pa, o mbedye c'ua o ma a ma cja c'e ndare a Jordán nu ja ma bübü e Juan. Je o ma nu, ngue c'ua ro tsja e Juan ro jichi angueze. ¹⁴Pero e Juan dya mi ne ro jichi, mi xipjiji:

—Nu'tsc'e va ëcje in negue rá jit'sc'ö, maco nguetscö ni jyongö rí jitscö, eñe e Juan.

¹⁵Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Iyö, rí jitscö, na ngue ni jyodü rá cjaji texe c'ua ja ga manda Mizhocjimi.

Cjanu ne'e c'ua e Juan o jichi e Jesús.

¹⁶Nuc'ua 'ma nzi va nguarü va jil' e Jesús, cjanu o mbes'e cja c'e ndare. O xogü c'ua a jens'e, y o jñanda e Jesús ma sjöbü o Espiritu Mizhocjimi nza cja 'na mbaro, ma ëjë ro 'ne ndägã a xes'e

angueze. ¹⁷ Cjanu o dyäräji c'ua 'naja c'ü mi ña a jens'e, o mama:

—Nujnu nguejnu ín Ch'igö nu rí s'iya, nguejnu rgá mäcjö nu, eñe.

Tentación de Jesús

4 Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o ñünbü o mü'bü e Jesús. Nguec'ua va ma a ma cja majyadü ro ndörüji angueze, ro tsja e Satanás c'ü dya jo.

² O mezhe cuarenta pa, xömü ndempa c'ü dya pje zi'i e Jesús cja c'e majyadü. Nuc'ua cjanu o zant'a c'ü. ³ Cjanu o ã c'ua c'ü dya jo o ñe ndörü e Jesús, o xipji:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí xipjigüe yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rí sigüe, eñe c'ü dya jo.

⁴ Cjanu ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá ä'tc'ägö c'ü in xitsi, na ngue je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü dya nguextjo xëdyi c'ü rga minc'öjme, sino que ngue texe o jña angueze c'ü pedye o ne'e c'ü, enzgöjme Mizhocjimi. Nguec'ua, dya rá cjapü yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rá sigö, eñe e Jesús.

⁵ Nuc'ua c'ü dya jo, o zidy e Jesús a ma a Jerusalén c'ü ngue o ndajñiñi Mizhocjimi. Cjanu o ñe's'e c'ua a xe's'e cja 'naja c'o torre c'o mi bübü cja c'e templo. ⁶ Cjanu o xipji:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi; nguec'ua rí dacü dya a ma a jömü. Ni jy-odü rí tsjagüe a cjanu, na ngueje ya xo t'opjü o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi ra ndäjä c'o o anxe rguí ñeji a jens'e ra ñe pënche'iji, ngue c'ua dya rí sos'ü cja ndojo ra s'onnc'ü in cua, ni pje rí tsja, eñe.

Nguec'ua rí dacü ndeze va hasta a jömü, eñe e Satanás c'ü dya jo.

⁷ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá dacü c'ua ja gui xitscö. Na ngue ya xo t'opjü c'ü dya rá söjme o jña Mizhocjimi c'ín Jmugöji, enzgöjme. Nguec'ua dya rá dacü a ma a jömü para

rá nugö cjo ra mböxcö Mizhocjimi, eñe e Jesús.

⁸ Nuc'ua c'ü dya jo, o zidy na yeje e Jesús a ma cja 'na t'eje c'ü me na ndäã. Cjanu o jíchi c'ua texe yo jñiñi cja ne xoñijömü, cja na ñe texe c'o me na zö ñe me na jo c'o mi pë's'i yo jñiñi. ⁹ Cjanu o xipji c'ua va ndörü e Jesús:

—Nu 'ma rí ndüñijömügüe cja ín jmigö rí matcügö, rá da'c'ügö c'ü rí mandagüe texe cja yo jñiñi yo rrä j'its'igö dya, eñe c'ü dya jo.

¹⁰ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'ü dya jo:

—Nu'tsc'e Satanás, c'ueñe cja ín jmigö. Dya rá ma'tc'ö, na ngueje ya t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü rá ndüñijömüjme rá ma't'üjme Mizhocjimi c'ü ngue ín Jmuji. Y nguextjo angueze rá pëpijme, enzgöjme c'ü. Nguec'ua, dya rá ma'tc'ö, eñe e Jesús.

¹¹ Nuc'ua c'ü dya jo o c'ueñe cja e Jesús. Cjanu o ã c'ua c'o anxe o ñe mbös'üji e Jesús.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹² E Herodes ya vi manda o ngot'üji a pjörü e Juan. Nuc'ua 'ma o mbärä e Jesús c'ü ya ma o'o a pjörü e Juan, cjanu o nzhogü o matjo c'ua a ma cja c'e xoñijömü a Galilea. ¹³ O zät'a cja c'e jñiñi a Nazaret. Cjanu o mbedye c'ua nu, o ma a ma cja c'e jñiñi a Capernaum, o ma mimi nu. Nu c'e jñiñi bëxtjo mi järä cja c'e zapjü nu ja mi t'orü c'o xoñijömü a Zabulón, ñe a Neftalí. ¹⁴ Ma o ma mimi e Jesús a Capernaum, o zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Isaías:

¹⁵ Ra bübü jya's'ü cja c'o xoñijömü a Zabulón ñe a Neftalí.

Xo ra bübü jya's'ü texe nu ja cjogü c'e ñiji c'ü ni ma cja c'e tazapjü, ñe texe cja c'e xoñijömü c'ü tizhi lado a manu cja c'e ndare a Jordán.

Texe a ma a Galilea nu ja dya p̄rāji Mizhocjimi, ra b̄übü jya's'ü nu.

¹⁶ C'o nte c'o mi nzhodü cja b̄ëxömü, o j̄ñandaji jya's'ü c'ü me na nojo.

Nu c'o mi cārā c'ua ja na b̄ëxömü c'ua ja t̄üji, o zāt'ä o jya's'ü o jmiji, eñe c'e profeta.

¹⁷ Nuc'ua ndeze 'ma o mbürü o mimi e Jesús a Capernaum, o mbürü o zopjü c'o nte, o xipjiji:

—Jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mün'c'ejj cja Mizhocjimi, na ngue ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁸ Na nu pa'a, mi nzhodü e Jesús a jmi c'e zapjü a Galilea. O j̄ñanda c'ua yeje b̄ëzo c'o ma pāt'ä o rrevi cja c'e zapjü. C'o b̄ëzo mi cjuarma c'o. C'ü 'naja mi chjü e Simón Pedro. C'ü nu cjuarma mi chjü Andrés. Anguezevi mi mb̄ëjmövi. ¹⁹ Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi in mb̄ëjmöguevi dya. Pero chjünt'üvi in xütcejö rá mö dya, rá j'it's'ivi rí zopjüvi yo nte ngue c'ua anguezeji xo ra ndünt'üji in xütjügö, embevi.

²⁰ Jo ni zogüvi c'ua c'o o rrevi, cjanu o ndünt'üvi c'ua o xütjü e Jesús, o möji.

²¹ Xe go mötji mas a xo'ñi. E Jesus o j̄ñanda c'ua xe ndo yeje b̄ëzo c'o xo mi cjuarmavi. Mi chjü Jacobo 'ñe e Juan, c'o mi ngue o t'i e Zebedeo. Ma b̄übüvi cja 'na bü'ü co e Zebedeo c'ü nu tatavi, ma jocüji c'o o rreji. Nuc'ua e Jesús o ma't'üvi. ²² Anguezevi ixco zogüvi c'ua c'e bü'ü 'ñe c'ü nu tatavi, ixco ndünt'üvi c'ua o xütjü e Jesús o möji.

Jesús enseña a mucha gente

²³ Mi nzhodü e Jesús texe a ma a Galilea, mi xöpü c'o nte cja c'o o nintsjimi anguezeji. Y mi xipjiji o j̄ña Mizhocjimi; mi xipjiji ja rvá manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. Y mi jocü c'o pje nde ma ngueme c'o mi sufre

c'o nte. ²⁴ Me mi nântji e Jesús c'ü mi jocü c'o mi sö'dyë. Nguec'ua xo zāt'ä c'e j̄ña texe a ma cja c'e xoñijömü a Siria, o dyäräji c'o mi cja e Jesús. Nguec'ua ma sinpiji texe c'o mi sö c'o pje nde ma ngueme. Xo ma sinpiji c'o me mi sufre; ngue c'o vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo, 'ñe c'o mi sürü o taque, xo 'ñe c'o dya mi sö ro 'ñömü. E Jesús mi jocü texe c'o. ²⁵ O mbedye na puncjü nte a Galilea, 'ñe a Decápolis, 'ñe a Jerusalén, 'ñe cja c'o 'ñaja j̄ñiñi c'o tsja a Judea, 'ñe texe a ma 'nanguarü cja c'e ndare a Jordán, mi pöji e Jesús.

El Sermón del monte

5 Nuc'ua 'ma o j̄ñanda e Jesús c'o nte c'o ma puncjü, cjanu o ma c'ua cja 'na t'eje o mimi c'ua nu. Cjanu o ñe c'ua c'o ya mi ätpä o j̄ña e Jesús c'o mi xiji discípulo, o säji cja jmi angueze. ² Nuc'ua e Jesús o mbürü o xöpü c'o o discípulo, o xipjiji:

Quiénes son los felices

³—Cārā o nte c'o p̄rā c'ü dya ni moviji, y ni jyodüji Mizhocjimi c'ü ra mbös'üji. Zö a cjanu c'o, pero ngue nu rguí mäji na ngueje ya ngue o Jmuji dya Mizhocjimi.

⁴ Cārā o nte c'o me ndümü. Pero zö ga cjanu ga sufreji, ngue nu rguí mäji nu, na ngueje ra unü Mizhocjimi c'ü rguí mäji.

⁵ Cārā o nte c'o dya cja p̄ü na nojo, unü o mü'büji ra dyätäji Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o ra nguiñi a cjanu 'na pjeñe, ngue nu rguí mäjä, na ngueje Mizhocjimi ra unü ne xoñijömü.

⁶ Cārā o nte c'o me ne o mü'bü ra tsja c'o na jo. 'Ma ga cjanu, ngue nu rguí mäji nu, na ngueje ra unü Mizhocjimi c'ü rguí tsjaji c'o na jo.

⁷ Cārā o nte c'o juentse nu minteji ga mbös'üji. Nu c'o juentse a cjanu nu minteji, xo sö ra mäji na ngueje Mizhocjimi ra juentse anguezeji.

⁸Ma cjó c'o ra 'ñejme Mizhocjimi co texe o mü'bü, ngue nu rguí mājā c'o, na ngueje ra mbārāji na jo ja ga cja Mizhocjimi.

⁹Ma cjó c'o ra zopjü na jo yo nu minteji ngue c'ua ra pötca nuji, ngue nu rguí mājā c'o, na ngueje ra 'mārāji ngue o t'i Mizhocjimi.

¹⁰Ma cjó c'o ra tsja na jo, bübü c'o ra nu'u na ü, ra tsjapüji ra sufre. Pero ngue c'ü rguí mājā c'ü, na ngueje Mizhocjimi ya ngue o Jmu c'ü.

¹¹'Nu'tsc'ejji in ejmezügöji dya. Nguec'ua bübü 'ma ra zanc'ejji, ra ndäc'ejji, ra xo'sc'ejji o bëchjine rga zanc'ejji texe c'o me rrā s'o. Pero rí xi'tsc'öji, zö ra tsja'c'ejji a cjanu, nguejyo rguí mäjceji yo. ¹²Nguec'ua 'ma ra tsja'c'ejji a cjanu, rí mäjceji na puncjü. Na ngueje Mizhocjimi ra dya'c'ejji c'ü me na jo a jens'e. C'o profeta c'o mi cārā mi jinguā xo o tsjapüji o sufreji, pero ya ch'unüji dya c'o me na jo, eñe e Jesús.

Sal y luz para el mundo

¹³O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—O ò'ò, üt'üji cja o jmō, ngue c'ua dya ra s'odü. Je xo rga cjatsc'ejji nu, rí tsjaji na jo ngue c'ua dya nda rrā s'o cja ne xoñijömü. Nu 'ma dya cja rga òxü o ò'ò, ¿ja rgá sò xe ra òxcü 'ma? Dya cja rguí muvi 'ma c'o, ra mbozüji a tji, ra yödü yo nte.

¹⁴'Nu'tsc'ejji nza cjatsc'ejji o jya'sü cja yo nte. 'Naja jñiñi c'ü je jäs'ä cja 'naja t'ejje, dya sò ja ra tsjō c'ü. ¹⁵Je xo ga cjatjonu, 'ma tjütüji 'naja sivi, dya co'büji cja 'naja cja. Je è's'èji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sò ra jñanda texe c'o ri cārā cja c'e ngumü c'ü. ¹⁶Je xo rga cjatsc'ejji nu, rí tsjagueji na jo cja yo nte, ngue c'ua ra unüji ngüenda c'ü na jo c'o in cjagueji. Nguec'ua xo ra mamaji c'ü me na jonte c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e.

Jesús enseña sobre la ley

¹⁷O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—In pāragueji c'e ley c'ü o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta. Pe in cjinncjeji c'ü rvá 'ñe xi'tsc'öji c'ü dya cja ni jyodü rí dyätäji c'o. Pero dya rí tsjijñiji a cjanu. C'ü rvá ècjö, ngue c'ü rá cja gö texe c'ua ja nzi ga mama c'o.

¹⁸Na cjuana rí xi'tsc'öji, ni muvi texe yo letra yo bübü cja o ley Mizhocjimi, 'ñe texe yo jña. Zö ra nguins'i ne jens'e 'ñe ne xoñijömü, pero ot'ü ra zädä texe c'ü mama cja o ley Mizhocjimi. ¹⁹Ni jyodü rí tsjapüji ngüenda rí tsjaji texe yo o ley Mizhocjimi, zö ri ts'iquè c'e jña. Xo ni jyodü rí xöpüji yo nte, rí xipjiji ra tsjaji texe o jña Mizhocjimi. 'Ma jiyö, ra tsja'c'ejji c'ü dya rguí muvitsc'ejji 'ma ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. Pero 'ma rí tsjagueji c'ü mama yo o jña Mizhocjimi, 'ñe 'ma je rga cjanu rguí xöpüji yo nte, nu'ma, ra tsja'c'ejji ra mbë'tsc'ejji na nojo 'ma ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. ²⁰In pāragueji ja ga cja yo fariseo 'ñe yo xöpü o jña Mizhocjimi yo xiji xöpüte. Rí xi'tsc'öji ni jyodü c'ü xenda rí tsjagueji na jo, que na ngue anguezeji. 'Ma jiyö, dya ra tsja'c'ejji Mizhocjimi a jens'e o ntetsc'ejji c'ü ra mandats'üji.

Jesús enseña sobre el enojo

²¹'Ya i dyäräji o xi'tsc'ejji c'o xöpüte c'ua ja va sjipji c'o mi cārā mi jinguā. O xipjiji a cjava: “Dya rí pöt'üntejji. Nu 'ma cjó c'o ra pöt'üntejji, ra mbë's'itsjē o s'ocü 'ma, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre.”

²²Pero nutsöcö rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o ra ünü nu minteji, zö dya ra mböt'ü, ra mbë's'itsjē o s'ocü 'ma, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre. Xo rí xi'tsc'öji, nu 'ma cjó c'o ra zo'bü nu minteji ra xipji: “Dya in pāra pje in cja'a”, ra 'ñembe c'ü, xo ra mbë's'itsjē o s'ocü 'ma c'ü, c'ü rguí tjünpü

ngüenda ra sufre. Y 'ma cjó c'o xo ra xipji nu minteji: “Me na s'otsc'e”, ra 'ñembe, ra mbë's'itsjē o s'ocü 'ma c'ü rguí ma sufre cja sivi a linfiernu.

²³ 'Bübü 'ma in pöji cja templo in sidiyji 'na animale ra mbö't'üji cja rrü ndü'tp'üji Mizhocjimi cja c'e arta. Pero 'ma in sätc'eji, nu 'ma in mbeñeji c'ü pje vi tsjapqueji 'naja yo nin minteji, dya xtf unüji c'e animale ra mbö't'üji. ²⁴ C'ü rí tsjagueji, rí sogueji nu c'ü ni mbeñeji Mizhocjimi. Ot'ü rí möji, rí ma dyötqueji c'ü nin minteji ra perdonaotsc'eji. Nuc'ua cja rrí ñeji c'ua, rí ñe unüji c'ü ni mbeñeji Mizhocjimi.

²⁵ 'Ma pje c'o rí tsjapüji na s'o 'naja yo nin minteji, 'ma ra zints'i'ji cja juesi, rí jo'tp'üji 'ma cja ri pötcjeji cja 'ñiji. 'Ma jiyö ra ma nzhöc'eji nu cja c'e juesi. Nuc'ua c'e juesi ra nzhöc'eji cja c'e mböpjörü. Nuc'ua ra ngo'c'ügueji a pjörü. ²⁶ Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya ra sö rí pedyegueji nu, hasta 'ma cja rí tsjöt'üji texe c'o ri tügueji.

Jesús enseña sobre el adulterio

²⁷ 'Ya i dyäräji o xi'tsc'eji c'o xöpüte c'ua ja va sjipji c'o mi cärä mi jinguä: “Dya rí tsägueji o ndixü.” ²⁸ Pero nutscö rí xi'tsc'öji dya, 'ma cjó c'o ra jñanda 'naja ndixü y ra nguijñi cja o mü'bü ra tsjavi c'ü na s'o, zö dya ra juntavi, chjëntcjuí c'ü ya ri tsjäjä o ndixü, ya tsja na s'o co angueze cja o mü'bü 'ma c'ü.

²⁹ 'Maco in mamaji ngue in chöji c'ü cja'c'üji rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma, panaji. Xenda na jo rí sätc'eji cja jmi Mizhocjimi zö ri 'natjo in chöji, que na ngue ra pantc'aji texe in cuerpoji a ma a linfiernu. ³⁰ Maco in mamaji ngue in jodyëji c'ü cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma, panaji. Xenda na jo rí sätc'eji cja Mizhocjimi zö ri 'natjo in dyëji, que na ngueje ra pantc'aji texe in cuerpoji a ma a linfiernu.

Jesús enseña sobre el divorcio

³¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—In pärägueji c'ü xo mamaji mi jinguä: “Ma cjó c'o ne ra mbëzi nu su, ra unü o xiscömü c'ü rguí jyanbüvi.” ³² Pero nutscö rí xi'tsc'öji, dya cjó ra mbëzi nu su, nguextjo 'ma ri 'ñe 'naja bëzo. Zö dya ri cja na s'o 'na ndixü pero 'ma ra tsja nu xira ra mbëzi, pe ra tsja c'e ndixü ra chjüntui c'ü 'naja bëzo. Nguec'ua chjëntjui c'ü ri tsjäjä bëzo c'e ndixü. Nguec'ua c'e bëzo c'ü o mbëzi c'ü nu su, ri pë's'i nu s'ocü 'ma c'ü, chjëntjui c'ü ro tsjapü o su ro tsjäjä bëzo. Y c'e bëzo c'ü na yeje o xira c'e ndixü, xo ri pë's'i nu s'ocü chjëntjui c'ü ro tsjäjä ndixü. Na ngueje ya rguí chjüntui c'e ndixü c'ü ya vi bëzi.

Jesús enseña sobre los juramentos

³³ 'Ya i dyäräji c'ü o xi'tsc'eji c'o xöpüte c'ua ja va sjipji c'o mi cärä mi jinguä: “Dya rí nädäji Mizhocjimi rí mamaji na cjuana, cja rrí mamaji o bëchjine. 'Ma in nädäji Mizhocjimi c'ü rí tsjagueji, tsjagueji 'ma”, eñe c'o xöpüte. ³⁴ Pero nutscö rí xi'tsc'öji, dya pje rí nädäji. Dya rí manji nza mbärä a jens'e. Na ngueje nguejnu manda Mizhocjimi. ³⁵ Ni xo rí mamaji nza mbärä ne xoñijömü. Na ngueje ngue Mizhocjimi c'ü manda yo cärä va. Ni xo rí mamaji nza mbärä a Jerusalén. Na ngueje ngue c'ü o ndajñiñi c'ín Jmugöji c'ü pjëzhi me na nojo. ³⁶ Ni xo rí mamaji nza mbärä in ñigüejji, na ngueje nu'tsc'eji, dya sö rí tsjapqueji c'ü rrä t'öxü ne rí 'na in ñixtegueji, ni xo ri tsjapqueji c'ü rrä potjü. ³⁷ C'ü rí tsjagueji, rí mantji “jä” o “jiyö.” 'Ma xe rí mangueji cjó nza ärä, nu'ma, ngueje c'ü dya jo c'ü 'ñünnc'ü in mün'c'eji 'ma.

Jesús enseña sobre la venganza

³⁸ 'Ya i dyäräji c'ua ja va sjipji c'o mi cärä mi jinguä: “Nu 'ma cjó c'o

ra jñü'pc'üji in chöji, rí nzhopcüji rí jñü'pc'üji a nzhö 'ma c'ü. Y nu 'ma cjó c'o ra jñü'pc'üji in s'ibiji, xo rí jñü'p'üji o s'ibi 'ma c'ü", mi eñeji. ³⁹ Pero nutscö rí xi'tsc'öji, dya cjó rí nzhopcüji c'o ra tsja'c'üji c'o na s'o. Nu 'ma cjó c'o ra mbë'chc'iji in jojmiji, xo rí pjünbütjoji 'ma c'ü 'nanguarü ra mbë'chc'iji. ⁴⁰ Nu 'ma cjó c'o ne ra jyonnc'ejí o chü, y ra zints'iji cja juesi ngue c'ua ra ngannc'aji c'o ri jegueji, xo rí jyëtspiji c'o ri tégueji. ⁴¹ Nu 'ma cjó c'o ra xi'tsc'ejí: "Chuns'ü yo rvá tuns'ügö, ma sogüzügö 'na kilometro nde", ra ñentsc'ejí, nu'tsc'ejí xe rí ma sogüji 'ma c'ü xe 'na kilometro nde. ⁴² Cjó c'o pje ra dyö'tc'ügueji, rí unüji. Y c'o pje c'o ra pe'sc'ejí, dya xo rí tsänbäji c'o.

El amor para los enemigos

⁴³ 'Ya i dyäräji c'ua ja va sjipji c'o mi cārā mi jinguā: "Rí s'iyagueji yo in dyocjeji, pero c'o nuc'üji na ü, xo rí ñuji na ü", eñeji. ⁴⁴ Pero nutscö rí xi'tsc'öji, rí s'iyagueji c'o ra nuc'üji na ü, rí ma'tp'üji Mizhocjimi c'o ra zanc'ejí. Ts-japqueji na jo c'o ra nuc'üji na ü, dyöt-püji Mizhocjimi c'o ra jyonnc'ejí o chü, 'ñe c'o ra jñü'c'ügueji na ü. ⁴⁵ 'Ma rí ts-japüji na jo a cjanu yo nin minteji, zö rrā s'oji, ra jñu'sc'ejí 'ma c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e. Na ngueje angueze c'apü ra mbes'e e jyarü c'ü rguí jñanda texe yo nte, zö ri cja na jo, o zö ri cja na s'o. Xo va penpe o dyebe texe yo nte, zö ri cja na jo, o zö ri cja na s'o. ⁴⁶ Nu 'ma nguextjo c'o s'iyats'ügueji c'o rí s'iyagueji, ¿cjo ra dya'c'ejí Mizhocjimi c'o na jo 'ma? Iyö. ¿Cjo dya je xo ga cjanu ga tsja c'o publicano, s'iya o dy-oji c'o; maco in mangueji me na s'o c'o? Já, je ga cjanu ga tsjaji. ⁴⁷ Nu 'ma nguextjo yo in dyocjeji yo in ne rí zenguaji, ¿ja bübü c'ü na jo c'ü in c'agueji 'ma? Maco yo dya pärā Mizhocjimi, je xo ga c'atjonu, nguextjo c'o o dyoji zenguaji.

⁴⁸ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, rí s'iyagueji texe yo nte c'ua ja nzi ga tsja c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e.

Jesús enseña sobre las buenas obras

6 'C'ü rguí tsjagueji c'o na jo, dya ngue c'ü ra jñanc'aji yo nte ra mamaji in c'aji na jo; ngue c'ü ra jñanc'aji c'ü in Tatagueji c'ü bübü a jens'e. Na ngue 'ma rí tsjaji na jo nguextjo c'ü rguí jñanc'aji yo nte, nu'ma, dya ra mama c'ü in Tatagueji c'ü na jo vi tsjagueji. ² Bübü nte c'o c'apü cja na jo; c'aji c'ü rguí mápäji yo nte'e. Nguec'ua 'ma pöji nu ja c'ogü na puncjü o nte, nza cja cja nintsjimi o cja 'ñiji, unüji o merio c'o dya pje pë's'i. Pero rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, zö ra mama yo nte na jon-teji, pero Mizhocjimi dya ra mama na jonteji. Nu'tsc'ejí, dya rí tsjaji nza cja anguezeji. ³ Pero 'ma rí unüji merio c'o dya pje pë's'i, rí unüji c'ü dya cjó ra mbārā. ⁴ Nguec'ua dya cjó ra mbārā c'ü i unügueji. Pero Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'o na jo, na ngueje angueze pä'tc'äji in mün'c'ejí.

Jesús enseña cómo orar

⁵ 'C'o c'apü cja na jo, me ne o mü'büji c'ü ra jñanda yo nte. Nguec'ua pöji cja nintsjimi, 'ñe c'ua ja pomü o 'ñiji, ni ma dyötüji Mizhocjimi. Pero rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, zö mama yo nte me na jonteji, Mizhocjimi dya ra mama na jonteji. Nu'tsc'ejí, dya rí tsjaji nza cja anguezeji. ⁶ C'ü rí tsjaji, 'ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí tsjogüji a mbo cja in nzungueji, cja rrí tsotc'ejí in nzox'tjiji. Cja rrí dyötqueji c'ua c'ü nin Tataji c'ü bübü nu ja dya cjó sö ra jñanda. Y angueze ra dya'c'ejí c'o na jo'o, na ngueje pä'tc'äji in mün'c'ejí.

⁷ 'Ma rí dyötqueji Mizhocjimi, dya rí tsjagueji c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo dya pärā Mizhocjimi. Anguezeji me yepeji c'o jña c'o ni dyötüji Mizhocjimi,

pëzhiji ra dyärä Mizhocjimi na ngueje c'ü me yepeji. ⁸Nguec'ua rí xit'sc'öji, dya me rí yepegueji jña c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Na ngueje c'ü nin Tataji pärä c'o ni jyonc'ëji ante c'ü rí dyötqueji c'ü. ⁹Nguec'ua nu'tsc'ëji 'ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí xipjiji a cjava:

Mi Tatats'ügöjme, je in bübü a jens'e, rí pjöxcüjme nutscöjme rí cäräjme cja ne xoñijömü, ngue c'ua rá süc'üjme ja c'o nzi ga züc'ü c'o cärä a jens'e.

¹⁰Xo rí pjöxcüjme ngue c'ua dya ra mezhe ra zädä c'ü rá ä'tc'öjme ja c'o nzi ga dyä'tc'ä c'o cärä a jens'e, na ngue ngue'tsc'e in mandague. Xo rí ö'tc'öjme rá cjaime c'ua ja nzi gui ñegue.

¹¹Dyacöjme dya o xëdyi c'o rá sigöjme ne pa dya.

¹²Perdonaözögöjme ín nzhubüjme c'ua ja nzi rgá perdonaöjme 'ma cjó c'o pje cjacüjme.

¹³Dya rí jyëzgue ra ndöcöjme c'ü dya jo. Pjöxcüjme ngue c'ua dya rá cjaime c'o na s'o.

Na ngueje ngue'tsc'e in mandague, ngue'tsc'e me na zë'tsc'e, ngue'tsc'e me na notsc'e. Je ga cjatjotsc'e nu textjo c'o cjë c'o ra ëjë. Amén.

¹⁴'Nu 'ma rí perdonaogueji c'ü cjó pje ra tsja'c'ëji, xo ra perdonaots'üji 'ma c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e. ¹⁵Pero 'ma dya rí perdonaogueji c'ü cjó pje ra tsja'c'ëji, dya xo ra perdonaots'üji 'ma c'ü nin Tatajueji, nu c'o pje nde in cjaueji.

Jesús enseña sobre el ayuno

¹⁶'Bübü c'o cjapä cja me na jo. Nguec'ua 'ma go mbempjeji, cjapä ndumüji, dya xo dyebeji. Je ga tsjaji a cjanu, ngue c'ua ra mbärä yo nte c'ü mbempjeji, ra mamaji na jo c'ü cjaji. Na cjuana rí xit'sc'öji, zö ra mama yo nte c'ü na jo cjaji, pero Mizhocjimi dya je ra mama a cjanu. Nu'tsc'ëji, dya rí tsjagueji

ga cjanu. ¹⁷Nu 'ma rí mbempjeji, rí xinzhöji c'ua ja nzi gui tsjaji texe yo pa. Xo rí tsä't'äji o aceite in ñi'iji, y rí dyebeji. ¹⁸Nguec'ua dya ra mbä'c'äji yo nte cjo in mbempjeji. C'ü ra mbärä c'ü in mbempjeji, nguextjo c'ü nin Tataji c'ü dya cjó sö cjó ra jñanda. Y angueze ra xit'sc'ëji c'ü na jo vi tsjagueji, na ngueje pä'tc'äji in mün'c'ëji.

Riquezas en el cielo

¹⁹'Dya rí pë'sc'ëji na puncjü c'o ni muvi cja ne xoñijömü. Na ngueje ne xoñijömü cärä o dyoxü, ra dyo'tc'ügueji c'o in ch'opjüji 'ñe in bitugueji. Y xo ra zijömü c'o in merioji de plata. Xo cärä va o mbuë, ra xo'tc'ügueji in nzungueji, cja rrü pönn'üji c'o in pë's'iji. ²⁰Jyodügueji ja rgá mbë'sc'iji a jens'e c'o ya ri bübü 'ma rí sätc'ëji nu. Na ngueje a jens'e, dya cärä o dyoxü nu, nu c'ü ra dyo'tc'ëji c'o ri pë's'iji, ni pje xo ra zijömü nu. Dya xo cärä o mbuë nu, c'ü ra pönn'ügueji c'o ri pë's'igüej. ²¹Nu 'ma rí pë's'igüej na puncjü cja ne xoñijömü, je ri mäjä in mü'büji cja ne xoñijömü. Pero 'ma ra bë'sc'ëji na puncjü a jens'e, je ngue a jens'e nda ra mäjä in mü'büji.

La lámpara del cuerpo

²²⁻²³'C'ü unü jya's'ü cja in cuerpogueji ngue in chöji. 'Ma janda na jo 'na nte, bübü jya's'ü 'ma texe o cuerpo. Pero 'ma dya sö ra jñanda, chjëntjui c'ü ri bübü cja bëxömü 'ma c'e nte. Je xo ga cjat'sc'ëji nu. Nu 'ma nguextjo Mizhocjimi rí jyodüji, ra bübü 'ma jya's'ü texe cja in mü'bügueji. Pero 'ma rí jyodüji Mizhocjimi, 'ñe rí jyodüji rí pë's'iji na puncjü cja ne xoñijömü, 'ma rí jyodüji nza yeje, nu'ma, dya nda ra bübü jya's'ü in mü'büji. Y 'ma in pëzhgueji bübü jya's'ü in mün'c'ëji, nu 'ma dya cjuana jya's'ü, nu'ma, ojtjo jya's'üts'üji 'ma.

Dios y el dinero

²⁴ "Ma cjó c'o ra mbëpi yeje lamu, dya ra sô ra dyätävi nza yejui. Na ngueje c'ü 'naja ri ünbüji, ra tsja c'e mbëpi; c'ü 'naja ri ne'e. O 'ma jiyö, 'naja c'ü ri cjäpü dya rguí muvi. Je xo ga cjatsc'ëji nu, 'ma in jodüji ja rgui pës'ijji na puncjü cja ne xoñijömü, nu'ma, dya in pëpqueji 'ma Mizhocjimi c'ua ja nzi ga ne angueze.

Dios cuida a sus hijos

²⁵ 'Nguec'ua rí xit'sc'öji, dya rí tsjijñiji ja rgui chöt'üji c'ü rí siji. Dya xo rí tsjijñiji c'ü pje rí jyeji. Mizhocjimi me na nojo, ya ngamgaji va. Nadya, ¿cjo dya xo ra dya'c'ëji c'ü rí siji, 'ñe c'ü rí jyegueji? ²⁶ Jñant'maji yo s'ü. Dya podüji o ndëxü, dya xo tagüji, dya pje xo üt'üji cja t'ujmü; maco c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e nde 'huiñi yo. Nu'tsc'ëji, xenda ni muvits'ügueji na puncjü que na ngue yo s'ü. Nguec'ua, ¿cjo dya xo ra 'huiñtsc'ëji Mizhocjimi? ²⁷ ¿Cjó bübüts'c'ëji c'ü sô ra chäcä nde metro c'ü xe rrä ndä'a? Zö me ra nguiñi, dya cjó ra sô.

²⁸ 'Nguec'ua, ¿jenga in cjinnceji ja rí chöt'üji c'ü rí jye'ëji? Unüji ngüenda yo pje c'o ma ndäjnä yo cja'a cja juajma, ja ga te'ëji. Dya pëpjiji, dya xo jench'ëji o tjüjmü pa ra dyät'äji o bituji. Pero me na zö yo. ²⁹ E Salomón mi pjëzhi na nojo, mi je o bitu c'o me ma zö. Pero xenda na zö yo ndäjnä. ³⁰ Yo pjijn'ño cja'a cja juajma dya, pero ra xörü ra münü ra c'ant'a cja hornu ra ndüt'üji yo; maco Mizhocjimi unü c'ü na zö o ndäjnä yo. Natsc'ëji, ¿cjo dya xo ra dya'c'ëji Mizhocjimi c'ü rí jyegueji? Nguec'ua, ¿jenga dya in ench'ëji na jo in mü'büji Mizhocjimi ra dya'c'ëji c'o ni jyonc'ëji? ³¹ Nguec'ua rí xit'sc'öji, dya me rí tsjijñiji rí mamaji: "Pärä, ¿pje rá sigöji, o pje xo rá jegöji?", rí 'ñeñeji. ³² Ngue yo dya pärä Mizhocjimi yo me jodü ga cjanu.

Pero nu'tsc'ëji in 'ñejeji c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e; angueze pärä c'ü nde ni jyonc'ëji texe yo. ³³ Nu'tsc'ëji ot'ü rí jyodüji Mizhocjimi, ngue c'ua ra mandats'üji. Y rí jyodüji rí tsjaji c'o na jo c'ua ja ga manda c'ü. Nuc'ua texe yo, nde ra dya'c'ëji yo. ³⁴ Nguec'ua, dya rí tsjinnc'ëji ja rgui chöt'üji c'ü rí siji 'ñe c'ü rí jyeji c'o pa c'o va ëjë. 'Ma ra zädä c'o pa'a, cja rí ñuji ja rgui tsjapqueji. Na ngueje pama va ëjë texe o ndümü c'ü ni jyodü rá sufregöji.

No juzguen a otros

7 'Dya cjó rí so'bügueji. 'Ma jiyö ra jñün'c'ügueji ngüenda Mizhocjimi. ² C'ua ja nzi gui so'bütégueji, je xo rga cjanu rgá jñün'c'ügueji ngüenda Mizhocjimi. Mizhocjimi ra nzhocüts'üji c'ua ja nzi gui tsjagueji. ³ O dyaxü, xenda na nojo que na ngue o ngümpaxa. Je xo ga cjatjonu in nzhunc'ëji. Pe na nojo in nzhunc'ëji nza cja 'na dyaxü, y pe ts'iquë nza cja 'naja ngümpaxa c'o o nzhübü yo nin minteji. Nguec'ua, ¿jenga in so'büji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö yo nin minteji? Maco dya in cö'tp'üji 'ñi c'e dyaxü c'ü o'o in chöji. ⁴ ¿Ja rgá sô rí xiqueji yo nin minteji: "Jyëzguijme rá cjü'pc'öjme ne ngümpaxa nu o'o nin chögue", rí 'ñembeji? Maco dya ixi cjübügueji c'e dyaxü c'ü o'o in chögueji. ⁵ Nu'tsc'ëji in cjäpqueji c'ü na jotsc'ëji, pero dya cjuana. C'ü rí tsjagueji, ot'ü rí tsjünc'ëji c'e dyaxü c'ü o'o in chögueji, ngue c'ua ra sô rí jñandaji na jo rí tsjü'p'üji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö'o c'ü nin minteji, eñe e Jesús.

⁶ 'Bübü nte c'o chjëntji nza cja o cuchi c'o ra yödü c'o pje ri unügueji c'o dya ri ne anguezeji. Xo chjëntji nza cja o dyo c'o ra ë ra 'ñe zac'ëji 'ma pje c'o ri unügueji c'o dya ri neji. C'o nte c'o ga cjanu, dya cja xe rí zopjüji o jña Mizhocjimi nu me na sjü.

Pedir, buscar y tocar la puerta

⁷Sido rí dyötqueji Mizhocjimi, ra dya'c'ejí. Sido rí jyodüji Mizhocjimi, rí chöt'c'ejí c'ü ni jyon'c'ejí. Sido rí ma't'üji Mizhocjimi, ra dyä't'c'ejí. ⁸Na ngue texe c'o ra dyörü, ra ch'unü c'o. Y texe c'o ra jyodü, ra chöt'ü c'o. Y texe c'o ra mapjü, ra dyätäji c'o.

⁹Nu'tsc'ejí in 'ñec'ejí in ch'ig'ueji, 'ma ra chëzhi in jmíji in ch'ig'ueji ra dyö't'c'ejí 'na tjomëch'i, ¿cjo rí unü'gueji 'na ndojo? Iyö, dya sö. ¹⁰Y 'ma ra dyö't'c'ejí 'na jmö'ö, ¿cjo rí unü'gueji 'na c'ijmi? Iyö, dya xo sö'ö. ¹¹Maco in nteji in c'ají c'o na s'o, pero in pjëchijí rí unüji c'o na jo yo in ch'ig'ueji. Na c'ü nin Tatageji c'ü bübü a jens'e, ¿cjo dya xo ra dya'c'ejí c'o na jo c'o rí dyötüji angueze?

¹²C'ua ja nzi gui ñegueji c'ü ra s'iyats'üji yo nte, je xo ga cjanu rgui s'iyagueji yo. Na ngueje je ga cjanu ga mama o jña Mizhocjimi c'ü xiji ley 'ñe profeta.

La puerta angosta

¹³Nu 'ma in ne rí nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi, tsjogüji cja c'e ts'ingox'tji. Na ngueje bübü 'na ngoxtji, 'ñe 'na 'ñiji c'o me na mbät'ä, pero ni zidyji nu ja ra suf'reji cja sivi. Me na puncjü c'o cjogü cja c'e ngoxtji c'ü na mbät'ä. ¹⁴Pero c'e 'ñiji c'ü ni zidyji nu ja ra bübü'tjoji co Mizhocjimi, na s'ich'i c'ü. Xo 'ñe c'e ngoxtji, xo s'ich'i c'ü. Y dya puncjü c'o tö't'ü c'e ngoxtji c'ü rguí möji c'e 'ñiji.

El árbol se conoce por su fruto

¹⁵Cärä nte c'o ra ëts'c'ejí ra 'ñe tsjapü ri ñaji o jña Mizhocjimi. Cjapüji na jo'oji nza cja ndëchjürü yo dya pje cja, pero a mbo o mü'büji me na s'oji nza cja o min'ño yo me na sate. Nguéc'ua rí pjöt-püji nguenda c'o. ¹⁶C'ü rgui pärä'gueji c'o xöpüte, rí unnc'ejí nguenda ja ga mimi c'o. In pärä'gueji o visachi, dya quitsiji o

uva c'o. Ni xo ri quitsiji o higo cja o bim-pëdyi. Je xo ga cjatjonu c'o xöpüte c'o cjapü ri ña o jña Mizhocjimi, dya sö ra mimi na jo c'o. ¹⁷Je xo ga cjatjonu texe o za'a c'o na jo, quis'i c'o na jo c'o. Pero c'o dya ga jo, quis'i c'o dya ga jo. ¹⁸'Na za'a c'ü na jo, dya sö ra nguis'i c'o dya ga jo. Ni xo ri ngue 'na za'a c'ü dya jo, dya sö ra nguis'i c'o na jo. ¹⁹Texe za'a c'o dya quis'i c'o na jo, ra dyëziji cja rrü pant'aji a sivi. ²⁰Nguéc'ua c'ü rgui pärä'gueji c'o xöpüte, rí unnc'ejí nguenda ja ga mimi c'o.

No todos entrarán en el reino de los cielos

²¹'Na puncjü c'o ra xitscö: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö", ra 'ñenzgöji. Pero dya texeji ra cjogüji c'ua ja manda Mizhocjimi. C'o ra cjogü nu, nguextjo c'o ra tsja c'ua ja nzi ga ne c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. ²²'Ma ra zädä c'e pa 'ma ra tjiun nguenda, me na puncjü c'o ra xitscö: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿cjo dya mi nännc'äjme in chjü'gue, 'ma mi zopcjöjme yo nte? ¿Cjo dya xo mi nännc'öjme in chjü'gue 'ma mi pjongüjme o s'ondajma? ¿Cjo dya xo ngue co in chjü'gue c'ü mi jocüjme c'o mi sö'dyë, 'ñe c'o na puncjü c'o na nojo c'o mi c'ajme?", ra 'ñenzgöji. ²³Nuc'ua rá tjiüntcöji c'ua, rá xipjiji: "Dya ngue o t'its'c'ejí mi Tatagö. C'ueñeji cja ín jmigö dya, nu'tsc'ejí i tsjagueji c'o na s'o", rá embeji.

Las dos bases

²⁴'Nguéc'ua, nu c'ü ra dyärä yo jña yo ró xi'tsc'öji dya, y ra tsja'a yo, rá jyët-spigö nza cja 'na bëzo c'ü na jo va mbeñe. O jyäbä 'naja ngümü a xes'e cja 'na Peña. ²⁵Go 'ñeje c'ua 'na tadyebe. Xo ëjë 'na tareje c'ü je 'ne pjat'ü cja c'e ngümü. Xo ë 'na tandajma c'ü me mi vü'ü cja c'e ngümü. Pero dya go tunü c'e ngümü, na ngueje vi tjäbä a xes'e cja c'e Peña. ²⁶'Ma cjó c'o ra dyärä yo jña yo ró xi'tsc'öji dya,

'ma dya ra tsja c'ua ja nzi va dyärä, rá jyëtspigö nza cja 'na bëzo c'ü dya nguijñi na jo c'ua ja ro jyäbä o ngumü, je go jyántjo cja 'ñöxömü. ²⁷ Go 'ñeje c'ua 'na tadyebe. Xo ëjë c'e ndare. Xo vü e ndajma c'ü o juant'a c'e ngumü. Jo nu tunü c'ua o ngumü c'e bëzo, ixco chjorü, eñe e Jesús va nguarü va zopjiü.

²⁸ Ma o nguarü e Jesús o mama yo jña yo, me mi süji, dya mi pärä pje ro nguijñiji. ²⁹ Na ngueje o unüji ngüenda je vi 'ñe cja Mizhocjimi c'o vi mama e Jesús va xöpü anguezeji. Y dya je ma cjanu c'o xöpüte.

Jesús sana a un leproso

8 Nuc'ua o zöbü e Jesús cja c'e t'eje. Xo zöbü na puncjü o nte, mi pöji angueze. ² O ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü mi sô 'naja ngueme c'ü xiji lepra, o 'ñe chëzhi cja e Jesús. Cjanu o ndüñijömü c'ua a jmi, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, 'ma rí ñegue, ra sô rí jocizü.

³ Cjanu o c'uana c'ua a dyë e Jesús o ndörü c'e nte, o xipji:

—Rí negö. Ra jots'ü.

Nzi va ndörü, nzi va ojtjo c'ua c'e ngueme. ⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Pjüngüenda c'ü dya cjó rí ma xipjigüe dya, nguextjo c'ü rí ma, rí ma jíchtsjê c'e mböcjimi c'ü ya jogüts'ü. Xo rí jñünü c'o rí unü Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama e Moisés. Ixtí mague a cjanu ngue c'ua ra nu'tc'ügüe c'e mböcjimi c'ü na cjuana ya jots'ü. Nguec'ua yo nte ra mbäräji c'ü ya 'nin'tsc'i c'e ngueme.

Jesús sana al muchacho de un capitán romano

⁵ Nuc'ua o zät'a e Jesús cja c'e jñiñi c'ü mi chjü Capernaum. Cja c'e jñiñi mi bübü 'naja bëzo c'ü mi manda 'naja ciento o tropa. 'Ma cja ma sät'a e Jesús, o ë c'ua c'e bëzo o 'ñe ndünrü e Jesús. Cjanu o dyötü 'na favor. ⁶ O xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dya cja sô ra 'ñömü ín ch'i'i, ya zürü o ngueme. Ya dyobütjo ín nzungö, y me sufre na puncjü c'o na ü.

⁷ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jo rá magö, rá ma jociü.

⁸ O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dya ga jozgö c'ü rí tsjogue a mbo cja ín nzungö. Zö nguextjo 'na jña c'ü rí mangue, ra jogü c'ín ch'i'i. ⁹ Na ngue xo 'ñetscö xo ch'acö poder, ngue c'ua rí mandagö o tropa. 'Ma rí xipjigö c'ü 'naja: “Ma'a”, rá embe, ra ma. 'Ma rí xipjigö c'ü 'naja: “Chjä'dä”, rá embe, ra ëjë. Xo 'ñe 'ma rí xipjigö c'ín mbëpji: “Tsja'a yo”, rá embe, ra tsja'a.

¹⁰ Nuc'ua 'ma o dyärä e Jesús c'o vi mama c'e bëzo, me co nguentjo c'ua. Na ngue o unü ngüenda c'ü mi junt'ü o mü'bü c'e bëzo c'ü pje ro mama e Jesús, ro zädä. Nguec'ua va xipji c'ua c'o mi pöji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, ni ri 'na yo ín menzumüji a Israel ró tötc'ö c'ü ri ejme na jo nza cja ne bëzo nu. ¹¹ Nutscö rí xi'tsc'öji, na puncjü o nte c'o rguí 'ñeje nu ja ni mbes'e e jyarü, 'ñe nu ja ni nguibi, xo 'ñe textjo cja ne xoñijömü; ra 'ñe mimiji nu ja manda Mizhocjimi a jens'e, ra zil'ji o xëdyi co e Abraham, 'ñe e Isaac, 'ñe e Jacob. ¹² Pero c'o ot'ü vi zojnüji ro cjogü nu ja manda Mizhocjimi, ts'ëtjo c'o go ne. Nguec'ua c'o dya go ne'e, ra mboch'üji nu ja na bëxömü, nu ja me ra huëji, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufreji na puncjü.

¹³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi manda 'naja ciento tropa:

—Ma dya in nzungue. C'ua ja nzi vi 'ñejmegue, je rga cjanu rgá jogü c'ín ch'i'i.

Ixco jogü c'ua c'e t'i c'e ndajme c'ü.

Jesús sana a la suegra de Pedro

¹⁴ O ma c'ua e Jesús cja o ngumü e Pedro. O chöt'ü c'ua c'ü mi sô'dyë c'ü nu to'o

e Pedro, mi sö pa'a c'ü. ¹⁵ Nuc'ua e Jesús cjanu o ndötpü c'ua a dyë. Jo ni c'ueñe c'ua c'e pa'a. Cjanu o nanga c'ua c'e ndixü o dyät'ä o jñönü ro ziji.

Jesús sana a muchos enfermos

¹⁶ Nuc'ua 'ma ya vi nguibi e jyarü, o sinpiji e Jesús na puncjü nte c'o vi zürü o ndajma c'ü dya jo. E Jesús, nguextjo c'ü o mama ro mbedye c'o ndajma, y go mbedye c'ua c'o. Y texe c'o mi sö'dyë, o jocü c'o. ¹⁷ Nguec'ua ma zädä c'o vi mama c'e profeta Isaías: "Angueze me go juentsqueji o 'ñe jocüzüji c'o ngueme c'o mi sufregöji", eñe c'e profeta.

Los que querían seguir a Jesús

¹⁸ Ya vi mundo na puncjü nte cja e Jesús. Nguec'ua va ña e Jesús va xipji c'o o discípulo ro dat'üji cja 'na bü, ngue c'ua ro mbes'eji a 'nanguarü cja c'e trazapjü. ¹⁹ Cjanu o sä c'ua 'naja bëzo c'ü mi xöpü c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o ë xipji e Jesús: —Xöpüte, rá tjünt'ü in xütce rá më nu ja c'o rí sätc'e.

²⁰ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji: —Ante c'ü rá më, ixtí tsijñi c'ü rá xi'tsc'ö. Yo min'ño bübü o tjocüji, y yo s'ü pës'i o t'oxüji. Nutscö, zö rvá ëcjö cja Mizhocjimi pero dya rí pës'c'ö ja rá oxü, eñe e Jesús.

²¹ Nuc'ua cjanu o mama c'ua 'naja c'ü mi tjünt'ü a xütjü e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dyacö sjëtsi ot'ü rá ma'a, rá ma ögü mi tagö, cja rrü mëgövi.

²² O xipji c'ua e Jesús:

—Yo nte, chjëntjui c'ü ya ndüji na ngue dya creozüji. Jyëzgue anguezeji ra dyögüji c'o nín mi añimaji. Nu'tsc'e chjünt'ü ín xütcejö rá mëgövi.

Jesús calma el viento y las olas

²³ Cjanu o dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü. Cjanu o möji c'ua c'o o discípulo. ²⁴ Jo ni vü'ü c'ua 'naja tandajma. Me mi pjös'ü

c'e ndeje ma mbo'o c'e bü'ü. Pero e Jesús ma ijitjo c'ü. ²⁵ Nuc'ua c'o discípulo o chëzhiji a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, pjöcöjme para dya rá quibgöjme.

²⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'eji, çjenga ín s'ü'üji? Çjjo dya ín ejmezügöji c'ü sö rá pjö'c'eji?

Cjanu o nanga c'ua e Jesús, cjanu o huënc'h'i c'e ndajma, 'ñe c'e ndeje. Ixco bóbü c'ua c'e ndajma 'ñe c'e ndeje. ²⁷ Me co nguijnä c'ua c'o discípulo, mi mamaji:

—Çjje ma poder c'ü pës'i ne bëzo nu, nguec'ua ätä e ndajma 'ñe ne ndeje?

Los hombres endemoniados de Gadara

²⁸ Nuc'ua o zät'äji a 'nanguarü cja c'e trazapjü cja c'e lugar c'ü mi chjü a Gadara. O ë c'ua yeje bëzo c'o mi o'o o mü'bü o demonio c'o ngue o dyoji e Satanás c'ü dya jo; o 'ñe chjëji e Jesús. Je vi 'ñejui a nde cja c'o panteón cja campo santo. Me ma s'ovi 'ñe me ma cuëvi, nguec'ua dya cjó mi sö cjó xi ro cjogü cja c'e 'ñiji c'ü. ²⁹ Nuc'ua c'o demonio o tsjapüji o mapjü na jens'e c'o bëzo va xipjivi e Jesús:

—Jesús, o T'itsc'e Mizhocjimi, çpje ín pës'c'ü rí ñugöjme? Çjjo vi 'ñecje a 'ñecjua rí ë tsjacüjme rá sufrejme dya? Maco dya be sädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda, eñe c'o bëzo va 'ñö'p'üji o mü'bü c'ü dya jo ro ñavi.

³⁰ Na jë nu ja ma ñönü na puncjü o cuchi. ³¹ Nguec'ua va tsja c'o demonio o dyöjtüji e Jesús, o xipji:

—Ma rí pjongüzüjme cja o mü'bü yo bëzo, jyëzgujme rá ma quichc'öjme cja yo cuchi.

³² Cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Pedyeji ma tsich'iji, embeji.

Nuc'ua c'o demonio go mbedyeji, go ma nguich'iji cja c'o cuchi. Nuc'ua texe c'o cuchi nde va dacütjoji va zöbüji cja

c'e dyä'ä. Go ma jyäji c'ua cja c'e traza-pjü. Nzhangua ndüji.

³³Nuc'ua c'o mi pjörü c'o cuchi go cjuan'diji c'ua, go möji na niji cja c'e jñiñi; o ma cösteji texe c'o vi jñandaji, o xipjiji ja va jogü c'o bëzo c'o vi dyo'o o mü'bü c'o demonio. ³⁴Nuc'ua cjanu o mbedye texe c'o mi cārā cja c'e jñiñi, o ma nuji e Jesús. 'Ma o zät'äji, o xipjiji c'ua e Jesús c'ü pje cjint'o tsja, ro mbedye cja c'ü o jñiñiji.

Jesús sana a un paralítico

9 Nuc'ua cjanu o dat'ü e Jesús cja c'e bü, xo 'ñe c'o o discípulo. Cjanu o mbes'ejji a 'nanguarü cja c'e trazapjü, o zät'äji nu cja c'e jñiñi nu ja mi oxü e Jesús. ²O ëjë c'ua ja nzi nte ma siji 'na bëzo c'ü dya mi sō ro 'ñōmü; ma tūji cja 'naja pinguā. Mi junt'ü o mü'büji c'ü mi sō e Jesús ro jocü c'e bëzo. Nuc'ua 'ma o mbārā e Jesús c'ü mi ejmeji, o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sō ro 'ñōmü, o xipji:

—Dya rí sūgue, sēē; ya ró per-donaots'ü dya in nzhunc'e, eñe e Jesús va xipji c'e bëzo.

³Xo mi cārā nu, ja nzi xöpüte; o dyārāji e Jesús o perdonao c'e bëzo. Nguec'ua ma nguiñiji o mü'bütsjēji: “Nujne Jesús chjēntjui c'ü o zadü Mizhocjimi nu”, ma nguiñiji. ⁴Ixmi pārā e Jesús c'o mi cijñi anguezeji, guec'ua va xipjiji c'ua:

—¿Jenga in cijñiji c'o na s'o a mbo cja in mü'bügueji? ⁵Ró xipji ne bëzo: “Rí perdonao's'ü in nzhunc'e”, ró embe, pero dya cjó sō ra mbārā cjo ya ma o nzhübü. Pero 'ma rá xipji ne bëzo: “Nu'tsc'e, ñanga rí nzhodü”, rá embe; 'ñe 'ma ra nanga c'ua ne bëzo ra nzhodü, ixtí pārāgueji 'ma c'ü dya rí xi'ts'iji o bëchjine. ⁶Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ya ch'acö poder cja ne xoñjōmü rá perdonao's'üji in nzhübüji. Unnc'ejji dya ngüenda guec'ua rí pārāji c'ü rí pē'sc'ö c'e poder, embeji.

Cjanu o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sō ro 'ñōmü, o xipji:

—Nu'tsc'e, ñanga, chuns'ü nu in os'ü, ma'a in nzumü, embeji c'e bëzo.

⁷O nanga c'ua c'e bëzo, cjanu o ma c'ua o ngumü. ⁸Nuc'ua c'o nte 'ma mü o jñandaji ja va jogü c'e bëzo, me go nguiñiji c'ua, na gue nunca mi jandaji a cjanu. Me xo go mamaji me na jo Mizhocjimi, na gue vi tsja a cjanu vi unü poder cja yo nte.

Jesús llama a Mateo

⁹Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o cjogü nu ja ma jü'ü 'naja bëzo c'ü mi chjü'ü e Mateo, c'ü mi cobra o contribución. E Jesús o jñanda c'e bëzo, o xipji:

—Chjünt'ü in xütcjö rá mëgövi, embe.

Ixco böbü c'ua e Mateo o mëvi e Jesús.

¹⁰'Na nu pa, ya vi mimi e Jesús a mbo 'na ngumü, ma siji o xēdyi. Go ëjë c'ua na puncjü c'o mi cobra o contribución, c'o mi xiji ma s'onte, xo 'ñe c'o dya mi sūpü o ley c'o menzumü a Israel, guec'ua xo ma sjiji ma s'oji. O 'ñe ziji o xēdyi co e Jesús, 'ñe c'o o discípulo. ¹¹C'o fariseo o jñandaji c'ü ma jüji e Jesús c'o bëzo, guec'ua va xipjiji c'ua c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga nin xöpütegueji nde si'iji o xēdyi co nujyo cobra o contribución 'ñe-jyo 'ñaja yo na s'o?, eñe c'o fariseo.

¹²E Jesús o dyärā c'o vi mama c'o fariseo, cjanu o xipjiji c'ua 'na ejemplo:

—Nu c'o dya sō'dyē, dya ni jyodü cjó ra dyät'ä c'o; nguextjo c'o sō'dyē. Je xo ga cjatjonu yo tū o nzhübü, guec'ua c'o ni jyodü ra jocüji yo. ¹³In pārāji o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: “C'ü ni pötcjöi o animal, cja rrí päscjöi c'o, na jo c'ü. Pero c'ü xenda rí negö, guec'ua c'ü rí juentsqueji yo nin minteji”, eñe Mizhocjimi. Nujnu, guec'ua 'naja jña c'ü ni jyodü rí ma xörüji, xa'ma ra zi'ch'i in mün'c'ejji nu. C'ua ja nzi ga mama ne jña nu, rí juentsetegö. Nguec'ua, dya guec'ua

c'o c'apü cja na jo c'ü rvá 'ñe xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Ngue c'o pãrã tû o nzhubü.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

¹⁴ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o säji nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji:

—Nutscojme rí mbempcojme na puncjü, xo 'ñe yo fariseo. ¿Jenga dya mbempje yo in discípuogue?

¹⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji 'naja jña ngue c'ua ro mbãrãji jenga dya mi mbempje c'o o discípulo. O xipjiji:

—Ma ra chjüntü 'naja sê, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, dya sö ra ndumü c'o o dyoji, na ngueje xe bübütjo c'e sê a nde anguezeji. Pero ra zädã c'o pa 'ma ra s'inbiji c'e sê. Nuc'ua cja ra mbempjeji rgã ndumüji 'ma.

¹⁶ Sido o ña e Jesús o xipjiji 'na ejemplo, o mama a cjava:

—Na zëbitu, dya cjó sö ra mbãt'ã 'na bitu c'ü nuevo. Na ngue ro ñungü c'e nuevo bitu. Nuc'ua nu ja ya mi xüt'ü, xenda ro xüt'ü. ¹⁷ Dya xich'iji o ôt'apjü cja zëmbota, na ngueje ro xüt'ü c'e zëmbota, ro pjödü c'e t'apjü. Dya cja ro jogü c'ua c'e zëmbota. Je xich'iji o ôt'apjü cja mbota c'o cja nuevo, ngue c'ua dya ra xüt'ü c'e mbota ra pjödü c'e t'apjü, eñe e Jesús va xipjiji 'na ejemplo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

¹⁸ 'Ma ndãnt'ã ma mama e Jesús c'o jña c'o, o ã c'ua 'naja bëzo c'ü pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel; o 'ñe ndüñi-jömü a jmi e Jesús, o xipji:

—C'ín xunt'igö cja ndü mi ndajme. Pero rí ma'a, rí ma 'ñe's'e in dyëgue, ra tetjo.

¹⁹ Cjanu o böbü c'ua e Jesús o mëvi c'e bëzo, xo 'ñe c'o o discípulo. ²⁰ Nuc'ua cjanu o ëjë c'ua 'naja ndixü c'ü mi sö'dyë, c'ü ya mi pa 'na doce cjë c'ü mi dagü o cji. O ã chëzhi a xütjü e Jesús, o 'ne ndötpü

o fleco c'ü o bitu c'ü mi je'e e Jesús. ²¹ Na ngueje mi cjiñi c'e ndixü: “Nguextjo c'ü rá tjötpü o bitu nu, ixta ndixqui”, eñe. ²² Nuc'ua e Jesús o jñanda c'e ndixü, o xipji:

—Dya rí sügue, süngü; ya jots'ügue dya, na ngueje in ejmezügö c'ü sö rá jocüts'ü in nzeme.

Nuc'ua ndeze c'e ndajme c'ü, o jogü na jo c'e ndixü.

²³ Nuc'ua o zãt'ã e Jesús cja o ngumü c'e bëzo c'ü pje mi pjëzhi, cjanu o c'ogü a mbo'o. O jñanda c'ua c'o mi jüxü o pito, 'ñe c'o nte c'o me mi huëni. ²⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ueñeji va. Na ngueje ne xunt'ü nu, dya tû'ü nu, itjo nu.

Nuc'ua c'o nte me go tsjapüt'joi burla e Jesús. ²⁵ Nuc'ua e Jesús o pjongü a tji c'o nte, cjanu o c'ogü a mbo nu ja ma o'o c'e añima, cjanu o pënchp'i a dyë. Jo ni nanga c'ua c'e xunt'ü. ²⁶ Nuc'ua texe cja c'e xoñijömü, me mi nãdãt'joi c'ü vi tsja e Jesús vi tsjapü o te c'e xunt'ü.

Jesús sana a dos ciegos

²⁷ O mbedye c'ua e Jesús cja o ngumü c'e bëzo. 'Ma ya mi ma'a, ma ã c'ua a xütjü yeje bëzo c'o mi ndëzhö, mi mapjüvi mi mamavi:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentscöbe.

²⁸ Nuc'ua 'ma mü o zãt'ã e Jesús nu cja c'e ngumü nu ja mi oxü, o ã c'ua c'o mi ndëzhö, o chëzhivi a jmi. Nuc'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Cjo in ejmevi c'ü sö rá jocüts'üvi in chövi?

Cjanu o ndünrüvi c'ua:

—Jã, sö rí jocüzübe, ín Jmutsc'öbe, eñevi.

²⁹ Nuc'ua e Jesús o ndötpü a nzhö'ö c'o mi ndëzhö, o xipjivi:

—Rã jocüts'üvi c'ua ja nzi gui 'ñejmevi, eñe e Jesús.

³⁰ Jo ni jogü c'ua a nzhövi. Cjanu o xipjivi c'ua e Jesús c'ü dya cjó ro ma ngös'üvi. ³¹ Pero 'ma ya vi mbedyevi, mi mamavi texe cja c'e xoñijömü, mi xipjiji c'o nte c'ü vi tsja e Jesús.

Jesús sana a un mudo

³² Nzi va mbedye c'o mi ndëzhö, o ë c'ua c'o ma siji 'naja bëzo c'ü mi ngone, ma sinpiji e Jesús. Nu c'e bëzo vi zürü 'naja ndajma c'ü dya jo. ³³ Nuc'ua e Jesús o pjongü c'e ndajma. Cjanu o ña c'ua na jo c'ü mi ngone. C'o nte, me co nguiññiji c'ua cjanu o mamaji:

—Nunca rí jandagöji va a Israel c'ü ri jogü yo ngone.

³⁴ Pero c'o fariseo mi mamaji:

—Ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü unü poder ne bëzo nu, nguec'ua ga pjongü yo ndajma yo dya jo.

Jesús tiene compasión de la gente

³⁵ Mi nzhodü e Jesús texe cja c'o jñiñi, 'ñe cja c'o ndajñiñi, mi xöpüji cja c'o o nintsjimi anguezeji, y mi xipjiji o jña Mizhocjimi. Mi xipjiji ja rvá manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. Mi jocü texe c'o mi sö o ngueme, 'ñe texe c'o mi sö'ö na ü. ³⁶ E Jesús 'ma mü o jñanda c'o nte, me go juentseji c'ua anguezeji, na ngueje mi chjëntji nza cja ndëchjürü c'ü dya bübü o mbörü, ya me ni pizhiji, ya me xo ni ponch'ü o mü'büji. ³⁷ E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo va jyëtspiji ndëxü c'o nte'e:

—Na puncjü yo ndëxü yo ya jogü, pero ts'ëtjo yo ndagrëxü. ³⁸ Mizhocjimi ngue o cjaja yo ndëxü. Nguec'ua rí dyötqueji angueze ra ndäjä c'o xe 'ñaja mbëpji ra ëji, ra 'ñe pëpji cja ne dagrëxü.

Jesús escoge a los doce apóstoles

10 Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o doce o discípulo ro chëzhiji a jmi. Cjanu o unüji poder ngue c'ua ro sö ro pjongüji

o ndajma c'o dya jo, y ro jocüji texe c'o ndötc'ljeme, 'ñe texe c'o mi sö na ü.

² Nujyo, ngue o tjü'ü c'o doce discípulo c'o o xipjiji c'ua apóstole: E Simón c'ü xo mi xiji Pedro, 'ñeje e Andrés c'ü nu cjuarma, 'ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Zebedeo, 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo.

³ Xo 'ñe e Felipe, 'ñe e Bartolomé, 'ñe e Tomás. Xo 'ñe e Mateo c'ü mi cobra o contribución, 'ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Alfeo, 'ñe e Lebeo c'ü xo mi xiji Tadeo.

⁴ Xo 'ñe e Simón c'ü mi revolucionario, 'ñe e Judas Iscariote c'ü ro dyëdyi c'o nte ro ma zürüji e Jesús.

Jesús manda a los discípulos a predicar

⁵ E Jesús ya mi ngue ro ndäjä c'o doce apóstole, nguec'ua va xipjiji c'ü ro tsjaji. O xipjiji a cjava:

—Dya rí möji cja o 'ñiji yo dya menzumü a Israel, dya xo rí sät'aji cja o jñiñi yo menzumü a Samaria. ⁶ C'ü rí tsjagueji, rí möji cja yo ín menzumüji a Israel, na ngue anguezeji chjënji nza cja ndëchjürü c'o ya bëzhi. ⁷ Ma rí möji, rí zopjüji c'o nte rí xiji c'ü ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. ⁸ Rí jocüji c'o ri sö'dyë. Y rí tsjapüji ra te'e c'o ya rguí ndü'ü. Y rí dyät'aji c'o ri sö o lepra. Y rí pjongüji o ndajma c'o dya jo cja o mü'bü yo nte. 'Ma rí pjösc'ejji a cjanu yo nte, dya rí cobraji. Na ngueje o dya'c'ütjoji Mizhocjimi ne poder.

⁹ Y 'ma rí möji, dya rí jñünn'ejji oro, ni plata, ni pje ma t'opjü. ¹⁰ Dya xo rí tsanaji mape c'ü pje rgui tsant'aji o pje rgui jñunt'üji para cja 'ñiji. Dya xo rí tsanaji o bitu, ni xo rí tsidyiji mbäcua c'ü rgui pötüji. Dya xo rí jñünüji 'na chäjä rgui dänäji. Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngue 'na mbëpji ni jyodü ra ch'unü c'ü ra zi'i c'ü, 'ñe c'ü ra jye'e.

¹¹ Nu 'ma ja c'o rí sätc'ejji, zö pje nde ma jñiñi o ndajñiñi, rí tsjaji t'önü nu, cjó ngue c'ü na jonte nu cja c'e jñiñi.

Nguec'ua je rí oxíji cja o ngumü c'ü, hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötqueji ngumü rguí oxqueji. ¹²Ma rí tsjogüji cja c'e ngumü, rí ma'tp'üji Cjimi c'o ri cãrã nu. ¹³Nu 'ma ra dyã'tc'ejí in jñagueji c'o ri cãrã nu, ix na cjuana ra mbös'ü Mizhocjimi anguezeji c'ua ja nzi vi zengauji. Pero 'ma dya ra dyã'tc'ejí, iyö 'ma. ¹⁴Ma dya ra säc'ejí, 'ma dya ra dyã'tc'ãji c'o rí xipjiji, rí pedyeji 'ma cja c'e ngumü, 'ñe cja c'e jñiñi; rí pjë'biji o jömü c'o ya rguí jyäs'ã in mbãcuaji, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, que vi tsjaji c'o na s'o, dya säc'ejí. ¹⁵Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjün ngüenda, xenda ra sufre c'o ri cãrã c'e jñiñi, que na ngueje ra sufre c'o ma cã a Sodoma, 'ñe a Gomorra c'o o chjotü Mizhocjimi mi jinguã na ngueje c'ü me ma s'oji.

Persecuciones

¹⁶Dyãrãji c'ü rí xi'tsc'öji. Rí täc'öji nza cja o ndëncjürü a nde cja o min'ño. Rí pjöngüendaji na jo cja yo nte, pero dya cjó pje rí tsjapüji. Rga cjatsc'ejí o mbaro yo dya pje cja c'o na s'o. ¹⁷Rí pjötpüji ngüenda yo nte, na ngueje ra zints'iji nu ja ra jñün'c'üji ngüenda c'o pje pjëzhi. Y ra ndaxc'üji cja c'o o nintsjim-iji anguezeji. ¹⁸Ra zints'iji cja c'o gobernador 'ñe cja c'o rey, na ngueje in ejmezgöji. Nguec'ua rí xiqueji anguezeji 'ñe c'o 'ñaja nte, ja ga cjazgö. ¹⁹Ma ra zints'iji, dya rí tsjijñiji c'ü ja rguí chjün-rüji, o c'ü pje rí manji. Na ngueje c'e ndajme c'ü, ra ch'a'c'üji c'o rí mamaji. ²⁰Na ngue c'ü rí ñagueji, dya ngue c'ü rí tsji-jñitsjëji; ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü nin Tatagueji ra dya'c'ejí c'e jñã'a.

²¹Cãrã c'o ra nzhö'ö nu cjuarma ra mböt'üji. Cãrã o tata c'o ra nzhö'ö nu t'i. Cãrã t'i c'o ra chütsjëji nu tataji 'ñe o nanaji, y ra mböt'üji. ²²Ra nuc'üji na ü texe yo nte, na ngue c'ü ni 'ñejmezügöji.

C'o ra sido ra 'ñejmezü, zö ra mböt'üji, ra salva c'o. ²³Ma ra ndãc'ãji cja 'na jñiñi, rí c'ueñeji c'ua rí möji c'ü 'naja jñiñi. Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya be xi ri nzhonnc'ejí texe cja yo jñiñi a Israel 'ma rá egö na yeje cja Mizhocjimi.

²⁴Xe sido o ña e Jesús o xipji 'na ejemplo c'o o apóstole, o mama:

—Xenda respetaoji 'na xöpüte que na ngue c'o o discípulo. Y xenda respetaoji 'naja lamu que na ngue c'o o mbëpji. ²⁵Nguec'ua 'ma ra sufre 'na xöpüte, xo ni jyodü ra sufre c'o o discípulo. Y 'ma ra sufre 'na lamu, xo ni jyodü ra sufre c'o o mbëpji. Y 'ma ra mama yo nte ra xiji dya jo 'naja bëzo, xenda ra xiji dya jo c'o ri cãrã o ngumü.

A quién se debe tener miedo

²⁶Nguec'ua, dya rí sügueji c'ü ra tsja'c'ejí yo nte. Pero rí tsjacjuanaji rí zopjüji, na ngueje ni jyodü ra jñandaji c'ü dya be jandaji dya, y ni jyodü ra mbãrãji c'ü dya be pãrãji dya. ²⁷Na puncjü c'o ín jñagö, nguextjotsc'ejí i dyãrãji 'ma mi cãrãtsjögöji. Nguec'ua ni jyodü rí xipjiji yo nin minteji texe c'ua ja rí chjëji. C'o jña c'o rí xi'tsc'ötsjëji, rí xipjiji ngue c'ua ra dyãrãji texeji. ²⁸Dya rí sügueji c'o ra mböt'üji in cuerpoji, pero in aljmaji, dya ra sö ra mböt'üji c'o. Nu c'ü rí sügueji ngue Mizhocjimi c'ü sö'ö ra mboch'üji a ma a linfiernu, nu ja me ra sufre in cuerpoji, xo 'ñe in aljmaji.

²⁹Mizhocjimi c'ín Tatagöji pjörü yo ts'ins'ü. Nguec'ua 'ma dya ra ne angueze, dya ra sö ra ndü ne rí 'na ts'ins'ü; maco dya ni muvi yo, pöji yeje por 'na cinco. ³⁰Xo 'ñe in ñixtegueji, zö dya ni muvi yo, pero Mizhocjimi pãrã ja nzi sö'ö yo. ³¹Nu'tsc'ejí xenda ni muvits'ügueji que na ngueje na puncjü o ts'ins'ü. Nguec'ua dya rí sügueji, xo ra mbö'c'ejí Mizhocjimi.

Los que reconocen a Jesucristo delante de la gente

³² 'Texe c'o ra xipji yo nte c'ü pãcöji, xo rá xipjigö c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e c'ü rí pãrãgö c'o. ³³ Pero texe c'o ra xipji yo nte c'ü dya pãcöji, xo rá cãnbãgöji a jmi c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, rá xipji c'ü dya rí pãrgö c'o.

Jesús es causa de división

³⁴ 'In pëzhgueji rvã ëcjö cja ne xoñi-jömü ngue c'ua dya cja ra chü yo nte. Pero dya rí tsjijñiji a cjanu. Dya ngue c'ü rvã ëcjö c'ü. Na ngueje c'ü rvã ëcjö, ra bübü o chü cja yo nte. ³⁵ Na ngue c'ü rvã ëcjö, cãrã bëzo c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o t'iji. Cãrã ndixü c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o xunt'iji. Cãrã ndixü c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o cjöji. ³⁶ C'o ra nu'u na ü c'o ri ejmezü, ngue c'o ri cãrã nu ngumütsjëji.

³⁷ 'Ma cjó c'o ne ra ndennguegö, ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu tata 'ñe nu nana. Y ni jyodü xenda ra neze que na ngue c'ü nu t'i 'ñe nu xunt'i. 'Ma jiyö, dya ra sö rá cjapcö ín ntegö c'ü. ³⁸ 'Ma cjó c'o ne ra ndennguegö, ni jyodü ra bübü dispuesto ra sufreji o ra ndüji. 'Ma jiyö, dya ra sö rá cjapcö ín ntegö c'o. ³⁹ C'o dya bübü dispuesto ra sufre na ngueje dya ne ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübüji. Pero c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngueje c'ü ni 'ñejmezügöji, ra chöt'üji c'ü rguí büñji.

Premios

⁴⁰ 'C'o ra recibidots'üji, chjëntjui c'ü ri nguetscö ra recibidozögö c'o. Y c'o ra recibidozögö, chjëntjui c'ü ri recibidoji c'ü o ndãcjãgö. ⁴¹ C'o ra säjä 'naja profeta na ngue c'ü ni ña o jña Mizhocjimi, Mizhocjimi ra unüji c'o na jo, c'ua ja nzi rgá unü c'o profeta. C'o ra säjä 'na nte c'ü cja na jo na ngue c'ü ni tsja na jo, xo ra unüji c'o na jo c'ua ja nzi rgá unü c'o cja

na jo. ⁴² Rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o ra unütjo 'naja ts'ixalo jörteje 'naja yo ín mbëpji yo dya nda pjëzhi, na ngue ín discipulogö, nuc'o, na cjuana ra unü Mizhocjimi c'o na jo c'o, eñe e Jesús.

Los enviados de Juan el Bautista

11 Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o xipji c'o doce o discipulo c'ü ro tsjaji, cjanu ndãji o möji. Cjanu o mbedye c'ua e Jesús, cjanu o ma cja c'o o jñiñi anguezeji, ngue c'ua ro xöpü c'o nte y ro zopjüji.

² E Juan xe ma o'otjo a pjörü. Nuc'ua 'ma o mbãrã angueze c'o mi cja e Jesucristo, o ndãjä c'ua yeje c'o o discipulo o säjui cja e Jesús. ³ O xipjivi: —¿Cjo ngue'tsc'e Cristo c'ü ro ëjë, o xe rá te'bejme c'ü xe 'naja?

⁴ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi: —Mëvi ma xipjivi e Juan yo in ärävi, 'ñejyo in jandavi. ⁵ Rí ma xipjivi e Juan c'ü ya janda yo mi ndëzhö; xipjivi c'ü ya nzhodü yo mi me'dye; xipjivi c'ü ya jogü yo mi sö'ö o lepra, 'ñe yo mi ngogö, ya ärä yo. Xo rí xipjivi c'ü ya tetjo yo ya vi ndü, 'ñe c'ü rí zopcjö yo dya pje pës'i, rí xipjiji nu o jña Mizhocjimi nu me na jo. ⁶ Xo rí xipjivi, 'ma cjó c'o ra sido ra 'ñejmezü y dya ra yembeñe c'ü rguí xögü co nutscö, ngue nu rguí mëjä 'ma c'ü, eñe e Jesús va xipji c'o o discipulo e Juan.

⁷ O ma c'ua c'o yeje o discipulo e Juan. Nuc'ua e Jesús o mbürü o xipji c'o nte c'ua ja ma cja e Juan, o mama:

—Ma i ma ñuji e Juan cja c'e majyadü, ¿pje mi cjiññiji rvi ma chöt'üji? ¿Cjo mi cjiññiji c'ü rvi chöt'üji 'naja bëzo c'ü ri pötpü o jña, nza cja ga pötü o lugar 'naja xitji 'ma juant'a e ndajma? ⁸ ¿Pje mi cjinnejeji c'ü rvi ma chöt'üji? ¿Cjo mi cjinnejeji c'ü rvi chöt'üji 'naja bëzo c'ü ri je bitu c'o me ni muvi? Tsjiññiji. C'o je'e bitu c'o me ni muvi, ngue c'o rey 'ñe c'o cãrã cja o palacio. ⁹ Nama, ¿pje mi cjiññiji c'ü rvi ma chöt'üji 'ma? ¿Cjo mi cjiññiji c'ü rvi

chöt'üji 'naja profeta? Jā, rí mangö ngue 'naja profeta. Pero xenda ni muvi o bëppi angueze que na ngueje c'o 'ñaja profeta.

¹⁰ Je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü mama ja ga cja e Juan:

Dyärä, ró juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji in jñagö.

Ra ot'ü in xo'ñigue, ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyä'tc'äji, eñe.

¹¹ Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya ch'unü 'naja bëppi yo nte c'ü ni muvi nza cja c'ü o unü Mizhocjimi e Juan. Zö me ma nojo c'e bëppi c'ü mi pë's'i e Juan, 'ñe me ma zö, pero xenda na zö 'ma cjó c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte, eñe e Jesús.

¹² Xe sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Bübü c'o zopjü yo nu minteji, xipjiji c'ü ni jyodü ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. Pero ndeze c'o pa 'ma o mbürü e Juan Bautista o zopjü yo nte, hasta yo pa dya, nu c'o ga cjanu ga zopjü yo nu minteji, sufreji cja dyë yo nte. Y c'o nte c'o jodü Mizhocjimi co texe o mü'bü, ngue c'o cjavü Mizhocjimi o nte. ¹³ Texe c'o o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü c'o profeta, 'ñe c'o xiji ley, mi mamaji c'ü ro ëjë c'e pa 'ma ro manda Mizhocjimi. Pero 'ma o mbürü e Juan o zopjü yo nte, ya ma sädä c'e pa. ¹⁴ Nu 'ma in ne rí creoji c'ü rí xi'tsc'öji, rí xi'tsc'öji e Juan o pätpä e Elfas c'ü mi te'begueji ro ëjë na yeje. ¹⁵ Nu'tsc'ëji bübü in tsöji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

¹⁶⁻¹⁷ "Rá xi'tsc'öji ja ga cja yo nte yo cjë yo rí cäräji dya. Anguezeji chjëntjui nza cja yo ts'it'i yo junrü cja chöjmü yo eñe cjaji o mbaxua, ma't'üji o dyoji mamaji: "Ró pjë'pc'ijme o flauta, pero nu'tsc'ëji dya i nemeji", embeji yo nu dyoji. O 'ma jiyö, eñeji cjaji como que ya vi ndü 'na nte, eñe pa ögüji c'e añima, xipjiji nu mit'iji: "Me ró nzhumüjme rvá xörüjme, pero nu'tsc'ëji dya i huëgueji", eñeji. ¹⁸ Je xo ga cjatjonu yo nte yo cärä yo cjë dya. 'Ma o mbürü e Juan o pëppi, o

xögü, dya cjó go zivi o xëdyi c'ü rví mäjä. Nguec'ua yo nte mamaji: "E Juan bübü o mü' bü c'ü dya jo", eñeji. ¹⁹ Nuc'ua nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rí mäjä rgá sigöji o xëdyi. Nguec'ua ga mama yo nte: "Chjä, 'na bëzo nu me ñönü, y me si o vinu. Me xo joji yo cobra o contribución, 'ñe yo 'ñaja yo xiji na s'o", eñeji. Pero rí xi'tsc'öji, c'o ätä Mizhocjimi unüji ngüenda Mizhocjimi me pärä na jo c'ü cja'a; nguec'ua nde nan'ño bëppi va dyacöbe e Juan.

Los pueblos desobedientes

²⁰ Nuc'ua e Jesús o mbürü o huënh'i c'o mi menzumü cja ja nzi c'o ndajñiñi. Na ngueje angueze vi jocü na puncjü c'o mi sö'dyë, 'ñe vi tsjapü o te ja nzi c'o ya vi ndü'ü, y na puncjü c'o pje nde vi tsja'a. Pero dya go nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. O mama a cjava e Jesús va huënh'iji:

²¹—Nu'tsc'ëji in menzumüji a Corazín, 'ñetsc'ëji in menzumüji a Betsaida, juentsc'ëji ra tsja'c'ü Mizhocjimi rí sufreji. Na ngueje cja in jñiñiji ró cjavö na puncjü c'o na nojo c'o nunca mi jandagueji, pero dya go nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma je ri ngueje a ma a Tiro 'ñeje a ma a Sidón c'ü ro jizhi a cjanu, ya rví mezhe c'ü ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi c'o mi menzumü nu, zö ma s'oji. Ya rví jye'ëji c'o na ärä, y ya rví minji cja bozivi c'ü ro jizhiji c'ü ya vi nzhogü o mü'büji. ²² Nguec'ua rí xi'tsc'öji 'ma ra tjün ngüenda, xenda ra jñus'ü c'ü rguí sufregueji que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Tiro, 'ñe c'o mi menzumü a Sidón. ²³ Nu'tsc'ëji in menzumüji a Capernaum, in pëzhgueji c'ü me na jotsc'ëji rí sätc'ëji a jens'e; pero rí xi'tsc'öji ra tsja'c'üji rí ma sufregueji a linfiernu. Na ngueje cja in jñiñiji ró cjavö na puncjü c'o me na nojo, pero dya nzhogü in mü'büji

cja Mizhocjimi. Nu 'ma je ri ngueje a ma a Sodoma c'ü ro c jagö a cjanu, xe ri büntjo dya c'e jñiñi. ²⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjün ngüenda, xenda ra jñus'ü c'ü rguí sufregueji que na ngueje c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Sodoma, embeji.

Vengan a mí y descansen

²⁵ C'e ndajme, o dyötü Mizhocjimi e Jesús o mama:

—Mi Tatats'ügö, in mandague a jens'e 'ñe textjo cja ne xoñijömü. Rí da'c'ü 'na pöjö na ngueje yo jña yo, dya i unügue c'ü rvi mbārā c'o c japü me pārā. C'ü i ts-jague, i unngue c'ü ro mbārā c'o dya mi pārā. ²⁶ Jā, mi Tatats'ügö; je ga cjanu vi ñegue.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Texe o poder, ya nde dyacö mi Tatagö. Dya cjó pácö c'ua ja ga c jazgö; nguextjo mi Tatagö c'ü pácö. Dya cjó xo pārā mi Tatagö; nguextjozögö o T'izgö rí pārāgö. Y nutscö rí jíchi c'o rí ne rá jíchi c'ua ja ga cja c'ü mi Tatagö; ngue c'ua xo ra mbārā c'o. ²⁸ Cārāts'ceji in jonnc'ejí rí tsjaji c'o ne Mizhocjimi, pero ya tögü in mün'c'ejí. Chjädäji co nutscö, rá da'c'öji ra söya in mün'c'ejí, dya cja pje rí mbeñeji. ²⁹ O nzhünü äräji 'ma 'huëch'íji. Je xo rga c jats'ceji nu, rí dyätcöji in jñagö. Dya rá huënc'h'ceji rga jí'tsc'öji. Dya xo rí c japütsjé na nozü c'ü rguí bēzhgueji in tseji. Nguec'ua ra söya in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji. ³⁰ Na ngueje in jñagö chjëntjui nza cja 'na yugo c'ü dya ga ü'ü nu; dya xo rí sögueji na jyü yo rí xi'ts'íji rí tsjagueji.

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

12 'Na nu pa, o c jögü e Jesús c'ua ja mi cja o ndéxü; mi ngue c'e pa 'ma mi söya c'o menzumü a Israel. Mi sant'a c'o o discípulo e Jesús, nguec'ua ma tücüji o ñirëxü c'o mi tjö't'üji; cja rrü

zaji. ² Nuc'ua 'ma mü o jñanda c'o fariseo c'o mi cja c'o discípulo, cjanu o xiji c'ua e Jesús:

—Jñant'ma yo in xöpque, na cjaji c'o mama o ley Mizhocjimi c'ü dya rá cjaji yo pa yo rí söyaji.

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'ejí ya i xörügueji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji; maco dya in so'büji anguezeji. ⁴ O c jögü e David cja o ngumü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Cjanu o jñü c'ua c'o tjömëch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömëch'i. Maco mama c'o ley c'ü dya mi sö e David ro zi c'o, ni ri ngue c'o mi dyoji; mi nguextjo mböcjimi c'o mi sö'ö ro zi c'o. ⁵ Nu'tsc'ejí ya xo i xörügueji c'ü mama c'e ley ja ga tsja o mböcjimi. Mama c'e ley c'ü pēpji yo mböcjimi a mbo cja c'e templo yo pa yo rí söyaji, pero dya pēs'íji nu s'ocüji; maco sjüpa yo. ⁶ Rí xi'tsc'öji zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda na sjü que na ngueje c'e templo. ⁷ Ya t'opjú a cjava: "C'ü ni pötcöji o animale cja rrí päscöji c'o, na jo c'ü. Pero c'ü xenda rí negö, ngue c'ü rí juentsqueji yo nin minteji", eñe Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí in fariseoji, nu 'ma rvi unnc'ejí ngüenda c'ü pje ne ra mama ne jña nu, dya rvi so'bügueji 'ma nujyo in discí pulogö yo dya pēs'si nu s'ocü ga ndücüji yo ñirëxü ra zaji ne sjüpa. ⁸ Nutscö rvá ēcjö cja Mizhocjimi, nguextjozögö sö rá mangö ja rguí süpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

⁹ Cjanu o mbedye c'ua e Jesús nu, o ma cja c'ü o nintsjimi anguezeji. ¹⁰ Ma bübü nu 'naja bëzo c'ü mi dyot'ü 'naja o dyë. C'o fariseo c'o mi cārā nu, mi jodü ja rvá ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjēzhi; nguec'ua va dyönüji e Jesús, o xiji:

—¿Cjo mama ne ley c'ü sö rá ät'äji yo sö'dyë ne pa nu rí söyaji?, eñeji.

¹¹ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ri 'ñegueji 'naja ndēnchjürü, nu 'ma ra zo'o cja 'na pozo c'ü dya be cjuarü, ra zo'o nu pa c'ü rí sōyaji, ¿cjo dya ri ma tsjünc'ejji c'ü? ¹²Rí xi'tsc'öjji c'ü xenda ni muvi 'naja nte que na ngueje 'naja ndēnchjürü. Nguec'ua na jo rá pjös'üjji nu pa c'ü rí sōyaji c'o pje ni jyodü yo nín minteji.

¹³ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'e bëzo c'ü mi dyot'ü a dyë, o xipji:

—C'uana dya in dyë.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë. Ixco jogü c'ua, c'ua ja nzi ma cja c'ü 'naja o dyë. ¹⁴Cjanu o mbedye c'ua c'o fariseo. Mi pötma mamaji ja rvá mbö't'üjji e Jesús.

Una profecía acerca de Jesús

¹⁵ Ya xmi pãrã e Jesús c'o mi ne ro tsja c'o fariseo ro mbö't'üjji angueze; nguec'ua va mbedye nu. Na puncjü o nte c'o o möjji angueze. Y angueze o jocü c'ua texe c'o mi sö'dyë. ¹⁶ Pero o mama e Jesús o xipji c'o nte c'ü dya cjó ro ma ngös'üjji c'ü pje mi pjēzhi angueze. ¹⁷ Nguec'ua ya ma sädã o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Isaías:

¹⁸ Bünc'ua nín mbēpcjō nu ró juajnügō, nu me rí s'iya, nu me rí mápägō.

Angueze rá unnögō ín Espíritu, ngue c'ua ra xipji yo dya menzumü a Israel ja rgá jogüjji a jmi Mizhocjimi.

¹⁹ Nujnu, dya cjó ra zövi o jña nu. Dya xo ra ña rrã jens'e nu, ni xo ra ña cja nda'ñi c'ü rguí dyärã na puncjü o nte.

²⁰ Cãrã nte c'o nza cja 'naja dye'e c'ü ya cho't'ü, na ngue dya ga zēzhi ga 'ñejmeji.

Xo cãrã c'o nza cja 'naja sivi c'ü me pjüt'ü, na ngue dya nda bübü jya 's'ü o mü'büjji.

Pero nín mbēpcjō, dya ra chjotü c'o; ra mbös'ü c'o. Nguec'ua ra zädã c'ü ra tsjaji c'o na jo.

²¹ Yo dya menzumü a Israel nguejyo ra 'ñench'e o mü'büjji rgá nde'beji angueze, eñe c'e profeta va pãtpã Mizhocjimi.

Nguec'ua 'ma o ã e Jesús o 'ñe zopjü c'o nte, ma sädã c'ü vi mama c'e profeta.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

²² C'ü 'na nu pa, o ã c'o ma siji 'naja bëzo c'ü vi zürü 'naja o ndajma c'ü dya jo; o sinpiji a jmi e Jesús. Nu c'e bëzo mi ndēzhō, y mi ngone. Nuc'ua e Jesús o jocü c'ua c'e bëzo. Nuc'ua c'e bëzo, cjanu o ña c'ua y o jñanda c'ua. ²³ Nguec'ua me mi cjiññi texe c'o nte mi mamaji:

—Pãrã, ¿cjo ri ngue o mboxbēche e David nu rí te'beji ra manda?, mi eñeji.

²⁴ Nuc'ua 'ma mü o dyärã c'o fariseo c'o mi mama c'o nte, cjanu o manji c'ua:

—Je ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü manda cja yo demonio c'ü o unü ne poder ne bëzo nu; nguec'ua ga pjongü yo demonio, eñeji.

²⁵ Ixmi pãrã e Jesús c'o mi cjiññi c'o fariseo, nguec'ua va xipjiji:

—Cja 'na ndajññi c'ü ra chütsjēji, ra chjorü 'ma c'o ri cãrã nu. Texe o ndajññi 'ñeje texe o ngümü, 'ma ra pötca chütsjē c'o ri cãrã nu, ra chjorüjji 'ma. ²⁶ Xo 'ñetjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o demonio c'o ngue o dyoji, ro chütsjē 'ma c'o. Y 'ma rva cjanu, ¿ja rvá sö xe ro manda 'ma c'ü?

²⁷ ¿Jenga in xitscöjji ngue e Satanás c'ü o dyacö ne poder nu rgá pjongü yo demonio? Maco c'o in dyocjeji xo pjongüjji yo. Ixi 'ñetsetjo c'ü na s'o gui tsjiññijji. ²⁸ Rí xi'tsc'öjji ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü o dyacö ne poder nu rí pjongü yo demonio. Nguec'ua rí jñunt'ü in mün'c'ejji c'ü na cjuana ya sãjä a ndetsc'ejji nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

²⁹ 'Rí önn'c'üjji, ¿ja rgá sö'ö cjó ra cjogü cja nu ngümü 'naja bëzo c'ü me na zēzhi, cja rrü jñünbü c'o ri pēs'i, 'ma dya ot'ü ra jyü'tp'ü a dyë c'ü na zēzhi? Nuc'ua ya

ra sō ra pōnbü 'ma texe c'o ri pēs'si cja o ngumü. Je xo ga cjazgō nu, ya ró tōpü c'ü dya jo ngue c'ua sözgō rá pjongü dya yo demonio.

³⁰ C'o dya tenngue co nuzgō, chjëntjui c'ü ri nugü na ü c'o. C'o dya ra xipji yo nte ra creozüji, chjëntjui c'ü ri c'a's'üji yo nte ngue c'ua dya xo ra creozüji.

³¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, texe c'o o nzhubüji ra sō ra perdonaoji yo nte. Xo 'ñe texe c'o s'o va jña c'o ra xiji Mizhocjimi. Pero c'o ra zadü o Espiritu Mizhocjimi ra mamaji o bëpji o Espiritu ngueje o bëpji c'ü dya jo, nuc'o, nunca ra perdonaoji c'o. ³² C'o pje nde ra xitscöji nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ra sō ra perdonaoji c'o. Pero c'o ra zadü o Espiritu Mizhocjimi, nunca ra perdonaoji c'o, ni ri ngue yo cjë dya, ni xo ri ngueje c'o cjë c'o va ëjë 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijöümü.

El árbol se conoce por su fruto

³³ "Na za'a c'ü na jo'o, quis'i c'o na jo. 'Na za'a c'ü dya ga jo'o, quis'i c'o dya ga jo. Je xo ga cjatjonu 'na nte. C'ü ni tsja 'na nte, je ngue c'ü ni mätöpätjo c'e nte cjo na jo cjo jiyö. Nguec'ua 'ma na jo c'ü cja'a 'na nte, dya rí mangueji c'ü dya jo c'e nte. ³⁴ Tsjiññji o pozü, na s'oji na ngueje po'o o posuña a ne. Je xo ga cjatsc'ejji nu; na s'otsc'ejji, nguec'ua ga mbedye in teji c'o na s'o. Na ngue c'o rí pēs's'öji cja ín mü'büji, ngue c'o pedye cja ín tegöji. ³⁵ C'o nte c'o cja na jo, mama c'ü na jo c'o, na ngueje pēs's'iji na jo cja o mü'büji. Pero c'o nte c'o cja na s'o, mama c'o na s'o jña c'o, na ngueje pēs's'iji na s'o cja o mü'büji. ³⁶ Nutscö rí xi'tsc'öji, texe jña c'o ra mbedye o ne yo nte, zö dya ra nguiññi o ñi'iji, ra jñünpüji ngüenda c'o, nu pa c'ü ra tjün ngüenda. ³⁷ C'o jña c'o na jo c'o in mangueji dya, ngue c'o rguí pedyeji na jo c'o. Pero c'o jña c'o na s'o c'o in mangueji dya, ngue c'o rguí tsja'c'üji rí sufregueji c'o, eñe e Jesús.

La gente mala pide una señal milagrosa

³⁸ Cjanu o mama c'ua ja nzi c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo, o xiji e Jesús:

—Xöpüte, rí negöjme c'ü pje rí tsjague c'ü rá jandgöjme, ngue c'ua rá pä'c'öjme pje pjë'tsc'e.

³⁹ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji: —Me na s'o yo nte yo cārā yo cjë dya, na ngueje ya jyëziji Mizhocjimi cja rrü ndeñeji c'o dya cjuana. Nguec'ua ga dyörüji c'ü pje ra jñandaji, ngue c'ua ra mbārāji pje pjë'tscö. Pero dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji; nguextjo c'ua ja va tsja e Jonás c'ü mi profeta. ⁴⁰ O mezhe jñipa cja 'na jñixöümü o dyo'o e Jonás a mbeme c'e trajmō. Je xo rga cjazgō nu nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ra mezhe jñipa cja 'na jñixöümü rá o'o a jöümü. ⁴¹ C'e pa 'ma ra tjün ngüenda, ra bübü nu c'o mi cārā a Nínive, xo 'ñejyo nte yo cārā yo cjë dya. E Jonás o ma zopjü c'o mi menzumü a Nínive; nguec'ua va nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Pero nu'tsc'ejji in cārāji yo cjë dya, dya nzhogü in mü'büji, maco zo'c'ejji dya nu pjëzhi xenda na nojo que na ngue e Jonás. Nguec'ua ra jñün'c'ejji ngüenda rí sufregueji. ⁴² C'e pa 'ma ra tjün ngüenda, ra bübü nu c'e ndixü c'ü mi manda a ma Sur, xo 'ñejyo nte yo cārā yo cjë dya. Nu c'e ndixü o ëjë ndeze nu ja tjorü ne xoñijöümü, o ë dyärā c'o mi mama e Salomón c'ü mi pēs's'i na puncjü o pjeñe. Pero nu'tsc'ejji in cārāji yo cjë dya, dya in ne rí dyärāji; maco bünc'ua dya nu 'naja nu xenda pēs's'i o pjeñe que na ngueje e Salomón. Nguec'ua ra jñün'c'ejji ngüenda rí sufregueji.

El espíritu malo que regresa

⁴³ "Naja demonio c'ü dya jo 'ma ra mbedye cja o mü'bü 'naja nte, ra nzhodü c'ua ja na dyodü; jodü c'ua ja ra söya, pero dya ra chöt'ü. ⁴⁴ Nguec'ua ra mama c'e demonio c'ü dya jo: "Rá nzhogü rá

magö nu ja mi bünc'ö, nu ja ró pedyegö”, ra 'ñeñe. Nuc'ua 'ma ra zät'ä nu, ra chöt'ü c'ü ya rguí baxü, y ya xo rguí jocüji na jo, pero dya cjó ri bübü. ⁴⁵ Nuc'ua ra ma c'ua c'e demonio xe ra ma siji c'o xe siete c'o nu midemonioji c'o xenda na s'o que na ngueje angueze; ra ē cjogüji cja o mü'bü c'e bëzo, ra mimiji nu. Nuc'ua xenda ra sufre c'e nte c'ü, que na ngueje 'ma ot'ü. Na ngue xenda ra manda c'ü dya jo. Je xo rga cjanu rgá zädä yo nte yo cärä yo cjé dya yo me na s'o ga tsja, eñe e Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

⁴⁶ 'Ma ndänt'ä ma ña e Jesús ma zopjü c'o nte, ya mi böbü a tji c'ü nu nana, 'ñe c'o nu cjuarma e Jesús; na ngue mi ne ro ñaji. ⁴⁷ O mama c'ua 'naja c'o nte o xipji e Jesús:

—Bübü a tji c'ü nin nana, 'ñe c'o nin cjuarma; ne rí ñagueji c'o.

⁴⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'e nte:

—Rá xi'tsc'öji cjó rí cjacpö mi nanagö 'ñe c'o mi cjuarmagö, embe c'e nte.

⁴⁹ Nuc'ua e Jesús jo ni c'uana c'ua a dyé nu ja mi cärä c'o o discípulo, cjanu o mama:

—Je bünc'ua yo rí cjacpö mi nanagö 'ñejoyo rí cjacpö mi cjuarmagö. ⁵⁰ Na ngueje texe c'o ra tsja c'ua ja ga ne'e c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, nuc'o, rí cjacpö mi cjuarmagö c'o, 'ñe mi cjügö c'o, 'ñe mi nanagö c'o.

El ejemplo del sembrador

13 C'e pa c'ü, o mbedye e Jesús cja c'e ngümü nu ja mi oxü, o ma mimi c'ua a ñünü cja c'e tazapjü. ² Nuc'ua cjanu o jmurü na puncjü o nte nu ja mi bübü angueze. Nuc'ua e Jesús o dat'ü cja 'naja bü'ü, cjanu o mimi. Texe c'o nte mi böbü'tjaji a ñünü cja c'e ndeje.

³ Nuc'ua e Jesús o xipji na puncjü o ejemplo c'o nte, o mama:

—Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. 'Na mbondëxü o mbedye, o ma mbodü o

ndëxü. ⁴ Nuc'ua 'ma ya ma podü, bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji. Cjanu o ē c'ua o s'ü, o 'ñe mbëchiji c'o. ⁵ Bübü o ts'indëxü c'o je zobütjo cja o mbondojo nu ja dya ma pizhi o jömü. Dya mezhe o mbes'e, na ngueje dya ma pizhi o jömü. ⁶ Nuc'ua 'ma o mbes'e e jyariü, o zant'a c'o ndëxü ixco dyot'üji, na ngueje dya ma pizhi e jömü c'ü rví tsizi o dyü'ü. ⁷ Bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi. 'Natjo c'ua va mbes'eji. Ts'i vi nocü c'o bidyi, nguec'ua va mbö't'ütjo c'o ts'indëxü. ⁸ Bübü o ts'indëxü c'o je zobü c'ua ja ma jo jömü. Nuc'o, o jogü na jo c'o. Bübü c'o o unü 'na ciento ts'indëxü nzi 'na mata; 'ñaja c'o o unü sesenta; 'ñaja c'o o unü treinta. ⁹ Nu'tsc'eji bübü in tsögueji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji, eñe e Jesús va xipji ejemplo c'o nte.

El propósito de los ejemplos

¹⁰ Nuc'ua cjanu o chëzhi c'o o discípulo a jmi, o xipjiji:

—¿Pje ni mangue yo ejemplo gui zopjü yo nte?

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'eji ya ch'a'ceji rí pärägueji c'ua ja ga manda Mizhocjimi a jens'e, c'ü dya mi 'mārā 'ma ot'ü. Pero yo 'ñaja nte, dya ch'unü ra mbäräji. ¹² C'o pärä ja ga manda Mizhocjimi, Mizhocjimi ra unü c'ü xenda ra mbärä c'o. Pero c'o dya unü ngüenda, ra jñünbüji c'ü ts'iqué c'ü päräji. ¹³ Yo nte, ya jñandaji c'o na jo c'o rí cjaö pero dya mbäräji. O dyäräji c'o rí xipjiji pero dya ngötcöji 'ni. Dya xo zo'o o mü'büji c'o rí xipjiji. Nguec'ua rgá xicöji o ejemplo rgá zopjüji dya, nguec'ua dya unüji ngüenda. ¹⁴ Ya va sädä anguezeji c'ü o mama e Isaías. O mama a cjava: Rí dyäräji pero dya ra zo in mü'büji. Rí jñandaji pero dya rí päräji.

¹⁵ Yo nte, ya tsot'ü o mü'büji. 'Ma ro xogü o mü'büji, xa'ma ro zo in jñagö.

Y 'ma cjó c'o zopjúji, dya cja cjaþúji ngüenda. 'Ma ro tsjapúji ngüenda, xa'ma ro dyäräji, y ro mbäräji pje ri pjëzhi.

Ya c'uinch'itjo a nzhöji. 'Ma ro jñandaji, xa'ma ro mbäräji, ro nzhogü o mü'büji.

Nuc'ua ro salvagö yo, ro jopcüji o mü'büji c'o na s'o, eñe c'e profeta va pätpä Mizhocjimi.

¹⁶ Xe sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nu'tsc'ejí 'ma in jandaji yo rí c jagö, in päräji. Y 'ma in äräji yo rí mangö, in päräji pje pjëzhi. Nuc'ü, ngue c'ü rgüi mäcjeji c'ü. ¹⁷ Na cjuana rí xi'tsc'öji, na puncjü profeta c'o mi cärä mi jinguä, ñe na puncjü nte c'o mi cja na jo, c'o me mi ne ro jñanda yo in jandgueji, pero dya go jñantji. Xo mi ne ro dyäräji yo in ärägueji, pero dya go dyäräji.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹⁸ Nu'tsc'ejí rá xi'ts'íji pje ne ra mama c'e mbondëxü c'ü ró xi'ts'íji mi ndajme.

¹⁹ 'Ma cjó c'o ra dyärä ja ga cja ga manda Mizhocjimi, nu 'ma dya ra zo'o na jo o mü'bü, ra ã c'ua c'ü dya jo, ra ñe jñünbü c'o jña. Nuc'o, ngue c'o ts'indëxü c'o o zontjo cja ñíji c'o. ²⁰ Nu c'o o zontjo cja mbondojo, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o. Nuc'ua me mäjä ga ñejme c'o. ²¹ Pero dya xo so'o na jo o mü'bü c'o y dya sido ejmeji. Na ngue c'ü ni ñejmeji o jña Mizhocjimi, ra nu'uji na ü, ra tsja yo nte. O ra chötüji o ndümü. Nguec'ua ra nguiñíji: “¿Pje ra dyeje c'ü rá sidogö?”, ra ñeñeji. Ixta jyëztjoji c'ua. ²² Nu c'o ts'indëxü c'o o zontjo cja bidyi, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi. Nuc'ua me cjiñíji pje nde ra mbë's'íji cja ne xoñijömü; y nu c'o pë's'íji ngue c'o ni dyonpüji c'o. Nguec'ua ga jyombeñeji c'o jña c'o vi dyäräji, y dya cja c'ua ja va dyäräji. ²³ Nu c'o ts'indëxü

c'o o zobü c'ua ja ma jo jömü, ngueje c'o so'o na jo o mü'büji 'ma äräji o jña Mizhocjimi. Nguec'ua ga tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua chjëntcjuí c'o ndëxü c'o o unü ciento nzi 'naja, o nza cja c'o o unü sesenta, o nza cja c'o o unü treinta.

El ejemplo de la mala hierba entre el trigo

²⁴ Nuc'ua e Jesús o mama c'ü 'na ejemplo, o xipjiji:

—Mizhocjimi a jens'e o ñeme 'naja c'ü ra manda. Nuc'ü, chjëntjui nza cja 'naja bëzo c'ü o juajnü ndëxü c'o na jo, cjanu o mbodü cja o juajma. ²⁵ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi nu'u na ü c'ü vi mbodü o ndëxü. Nuc'ua 'ma ya ma jñi c'o nte, cjanu o ma c'ua c'e bëzo c'ü xömü, o ma mbonbü o ndömpjin'ño nu ja ya vi mbodüji c'o ndëxü, cjanu o mbedye cja c'e juajma o ma c'ua. ²⁶ Nuc'ua 'ma ya ma nguñí c'o ndëxü, ya xo nde ma nzhäjnä c'ua c'o pjín'ño. Nguec'ua va ñetse c'ü dya nde mi ndëxü c'o. ²⁷ Nuc'ua c'o mbëpji o ã o ñe xiji c'ü nu lamu: “Nu'tsc'e ín lamutsc'öjme, ¿cjo dya i juajnü o ndëxü c'o na jo, i podü cja in juancje? Maco nde cja'a o pjín'ño.” ²⁸ O ndünrü c'ua angueze o xipjiji: “Pe ngue 'naja c'ü nugü na ü c'ü o ma mbodü c'o”, embeji c'o mbëpji. O mama c'ua c'o mbëpji: “¿Cjo in negue rá ma ta't'üjme?” ²⁹ O mama c'ua c'e lamu: “Iyö. Na ngueje 'ma rí cha't'üji c'o, 'na rí ts'ü's'ütjoji 'ma c'o ndëxü. ³⁰ Jyëziji 'natjo c'ua ra nocüji hasta 'ma ra zädä dagrëxü. Nuc'ua rá zopjü c'o ndagrëxü rá xipjiji c'ü ot'ü ra ngä'maji c'o pjín'ño ra ndüt'üji o manaxo, cja rrü ndüt'üji cja sivi. Nuc'ua ra mbäräji c'o ndëxü, cja rrü ndeñeji c'ua ra ñe dyütcüji cja ín ch'ujmü, rá embeji c'o ndagrëxü.”

El ejemplo de la semilla de mostaza

³¹ Xe go ña e Jesús, o xipji c'ü 'na ejemplo c'o o discípulo, o mama:

—C'ü ni manda Mizhocjimi chjëntjui nza cja 'na ndömortasa c'ü o jñü 'naja bëzo, cjanu o ma ndujmü cja o juajma. ³²O ndömortasa xenda ts'iquë cja yo 'ña ndömpjin'ño, pero 'ma go nocü, xenda na nojo yo que na ngueje yo pje nde ma c'ajna, na ndã'ã yo. Nguec'ua va chëzhi yo s'ü va 'ñe jã's'ãji o t'oxüji nu.

El ejemplo de la levadura

³³O mama c'ua c'ü 'na ejemplo, o xipjiji:

—C'ü ni manda Mizhocjimi chjëntjui nza cja ixcjüjnü c'ü o jñü 'naja ndixü o huanba jñi vola o jocjüjnü, hasta 'ma o ixqui texe c'e cjüjnü, embeji.

El uso que Jesús hacía de los ejemplos

³⁴Texe c'o jña c'o o mama e Jesús va xipji c'o nte, nde go mama o ejemplo. Dya zopjüji ne rí 'naja jña c'ü dya ro mama o ejemplo. ³⁵Nguec'ua ya ma sädã o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta: Texe c'o rá xipjiji, rá mama o ejemplo. Rá mangö c'o dya 'mãrã ndeze 'ma o dyãt'ã Mizhocjimi ne xoñijömü.

Jesús explica el ejemplo de la mala hierba entre el trigo

³⁶Nuc'ua e Jesús o 'ñezhe c'o nte. Cjanu o cjogü c'ua a mbo cja c'e ngumü nu ja mi oxü. Xo sä c'ua c'o o discípulo o 'ñe xipjiji:

—Xitscöjme ja ga cja c'o ndömpjin'ño c'o o ma mbodüji cja juajma, c'ü i xipji c'o nte.

³⁷O ndünrü c'ua angueze:

—Nu c'ü o mbodü na jo ndëxü nguezgö rvã ëcjö cja Mizhocjimi. ³⁸C'e juajma, ngue ne xoñijömü c'ü. C'o na jo ndëxü, ngue c'o o t'i Mizhocjimi c'ü manda. Nu c'o pjin'ño, ngue c'o nte c'o o t'i c'ü dya jo. ³⁹Nu c'ü mi üvi c'e lamu, ngue c'ü dya jo c'ü. C'e dagrëxü, ngue 'ma ra nguins'i nu xoñijömü. Nu c'o ndagrëxü, ngue c'o o anxe Mizhocjimi. ⁴⁰C'ua ja

nzi va jmutüji c'o pjin'ño cjanu ndüt'üji cja trasivi, je xo rga cjanu 'ma ra nguins'i nu xoñijömü. ⁴¹C'o ra tsjapüji a cjanu ra sufre, ngue c'o cja na s'o, 'ñe c'apü nu minteji xo ga tsjaji c'o na s'o. Na ngueje nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi, rá täcjö c'o ín anxe ra ë ra 'ñe jmutüji anguezeji, cja rrü pjongüji nu ja ri mandagö. ⁴²Cja rrü mboch'üji a ma a linfiernu nu ja me rva yorü 'naja trasivi. Je ra huëji nu, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufreji na puncjü. ⁴³Nuc'ua c'o vi tsja na jo ra bübüji nu ja ra manda c'ü nu Tataji c'ü bübü a jens'e, me ri juës'i c'o nza cja e jyarü. Nu'tsc'ëji bübü in tsöji, rí dyärãji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

El ejemplo del tesoro escondido

⁴⁴'C'ü ni manda Mizhocjimi, xo chjëntjui nza cja 'naja cja c'ü mi quiji na puncjü c'o me ni muvi, c'ü vi dyögüji cja 'naja juajma. O chöt'ü 'naja bëzo, cjanu o dyögütjo na yeje. Me go mäjã c'e bëzo na ngue vi chöt'ü c'e cja, guec'ua va ma mbö'ö texe c'o mi pës's'i, cjanu o ma ndömü c'e juajma ngue c'ua ro tsjapü o cja c'e cja.

El ejemplo de la perla de mucho valor

⁴⁵'Ma cjó c'o jodü ja rgã tsjapü o t'i Mizhocjimi c'ü manda, nuc'ü, chjëntjui nza cja 'na comerciante c'ü mi jodü perla c'o me ni muvi. ⁴⁶Nuc'ua o mbãrã c'e bëzo ja mi pës's'iji 'naja perla c'ü me mi muvi na puncjü. Nguec'ua va ma mbö c'ua texe c'o mi pës's'i, cjanu o ndömü c'ua c'e perla.

El ejemplo de la red

⁴⁷'C'ü ni manda Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, chjëntjui 'naja rre c'ü ra mbät'ãji cja tazapjü, ra zo'ö texe c'o pje nde ma jmö. ⁴⁸Nuc'ua 'ma ya ra nizhi c'e rre, c'o mbëjmö ra pjons'üji a ma a ñünü. Cja rrü mimiji c'ua, ra juajnüji c'o na jo jmö, ra dyüt'üji cja c'o o bos'iji c'o. Pero c'o jmö

c'o dya s'a'a, ra mboztjoji nu c'o. ⁴⁹ Je xo rga cjatjonu, 'ma ra nguins'i nu xoñi-jömü. Ra ë c'o o anxe Mizhocjimi ra 'ñe pjongüji c'o nte c'o na s'o a nde cja c'o na jo. ⁵⁰ Nuc'ua ra mboch'üji c'ua ja rva yorü 'naja trasivi nu ja ra huëji, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufrefji na puncjü.

Tesoros nuevos y viejos

⁵¹ Xe go xipjiji c'ua:

—¿Cjo i pärägueji dya texe yo ya ró xi'tsc'öji?

O ndünrü c'ua anguezeji:

—Jä, ín Jmuts'ügöjme, ya ró päräjme.

⁵² Nuc'ua angueze o xipjiji c'ua:

—I päräji c'o ejemplo c'o ró xi'tsc'öji. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, texe c'o ya mbärã na jo ja ga manda Mizhocjimi a jens'e, chjëntjui 'naja bëzo c'ü ri pë's'i 'naja caja c'ü ri quiji c'o cja nuevo, 'ñe c'o ya mezhe. 'Ma pje c'o rguí jyodü c'o ri cãrã o ngumü c'e bëzo, ra ma c'e bëzo ra ma ngama, o ra ma jñümü nu ja ri pë's'i c'o.

Jesús en Nazaret

⁵³ Nuc'ua 'ma mü o nguarü e Jesús o mama c'o ejemplo, cjanu o mbedye c'ua nu. ⁵⁴ Cjanu o ma nu ja mi menzumü. Cjanu o cjogü a mbo cja nintsjimi o xöpü c'o nu menzumüji. Nguec'ua anguezeji me co nguijniji, o mamaji:

—¿Ja va mbärã nu, 'ñe ja ga tsja'a yo me na nojo yo nunca rí nugöji? ⁵⁵ ¿Cjo dya nguejnu o t'i c'ü mi yaxü nu? ¿Cjo dya ngue nu nana c'ü ni chjü e María? ¿Cjo dya ngue nu cjuarma e Jacobo, 'ñe e José, 'ñe e Simón, 'ñe e Judas? ⁵⁶ ¿Cjo dya xo bübü c'o nu cjü cja ne jñiñi va? Nama, ¿ja va mbärã 'ma ne bëzo c'ü ni tsja yo? Maco xo menzumü va nu, eñeji.

⁵⁷ Nguec'ua ma ünbüji e Jesús. E Jesús o xipji c'ua anguezeji:

—'Na profeta nde respetaoji nu ja dya ri menzumü y ätäji. Pero nu ja ri menzumü, dya respetaoji c'ü. Ni xo ri ngue

c'o ri cãrã cja ngumü, dya xo respetaoji c'ü.

⁵⁸ Nuc'ua e Jesús dya jocü nu na puncjü c'o mi sö'dyë, ni pje xe ro tsja, na ngueje dya mi ejmeji angueze.

La muerte de Juan el Bautista

14 E Herodes mi manda cja c'e xoñi-jömü a Galilea. Nuc'ua c'o pa c'o, o dyärã e Herodes me mi mama c'o nte c'o mi cja e Jesús. ² O mama c'ua e Herodes o xipji c'o o mbëpji:

—Nu c'ü me nädäji, ngue e Juan c'ü mi jichi yo nte. O ndü, pero pe ya tetjo, nguec'ua na zëzhi angueze ga jocü c'o sö'dyë. Y xo cja'a a cjanu na puncjü c'o na nojo, embeji.

³⁻⁴ 'Ma xe mi bübütjo e Juan, e Herodes mi bün'hui c'ü nu bëpe c'ü mi chjü Herodías. Nu c'e ndixü mi ngue o su e Felipe c'ü nu cjuarma e Herodes. Nguec'ua ma mama e Juan ma xipji e Herodes:

—Dya pje ga jo rí 'ñenpe nu su nin cjuarma, embe.

O ë c'ua 'na nu pa, o manda e Herodes o zürüji e Juan, o jyüt'üji co cadena, cjanu o ngot'üji a pjörü. ⁵ Y nuc'ua e Herodes mi ne ro mbö't'ü e Juan. Pero mi sü'ü 'na pje ro tsjapü c'o nte, na ngueje mi junt'ü o mü'büji c'ü mi profeta e Juan mi pätpä Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. ⁶ Nuc'ua 'ma o cumple o cjë e Herodes, o mbita o tsjaji o mbaxua. Nuc'ua c'ü o xunt'i e Herodías o neme a jmi nu ja ma cãji. Me go mäjã c'ua e Herodes. ⁷ O xipji c'ua c'e xunt'i:

—C'ua ga mbärã Cjimi 'ma pje rí dyötcü, nutscö rá da'c'ü, eñe e Herodes.

⁸ Nuc'ua c'ü nu nana c'e xunt'i o dyüt'ü o xipji c'ü pje ro dyötü e Herodes. O ma c'ua c'e xunt'i o ma xipji:

—Ixtí dyacö dya a ñi e Juan c'ü jichi yo nte, dyacö co 'naja mblato, eñe c'e xunt'i.

⁹ Me co ndumü c'ua c'e rey Herodes. Pero jo ni mbeñe c'ü vi nädã Cjimi, 'ñe

c'ü ya vi dyärä c'o nte c'o ma cã'ä nu. Nguec'ua va manda ro unüji c'e xunt'i c'ü vi dyörü. ¹⁰O manda ro ma jñüpcüji a ñi e Juan nu cja c'e pjörü. ¹¹Nuc'ua 'ma ya vi jñüpcüji o ñi, cjanu o jünji c'ua cja 'naja mblato, cjanu o unüji c'e xunt'i. Cjanu o ma c'ua c'e xunt'i o ma unü c'ü nu nana.

¹²Jo ni säjä c'ua c'o o discípulo e Juan, o ñe ndunüji c'ü o cuerpo e Juan. Cjanu o ma dyögüji c'ua c'ü. Cjanu o möji c'ua, o ma xiji e Jesús c'ü ya vi bö't'ü e Juan.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹³Nuc'ua 'ma o mbärä e Jesús c'ü vi mbö't'üji e Juan, o mbedye c'ua ja mi bübü. O ma c'ua cja 'naja bü'ü; je ro zät'ä nu ja dya cjó mi ndeñe, nu ja ro büntsjë. O mbärä c'ua c'o nte c'ü vi dat'ü e Jesús cja c'e bü, ro mbes'e a 'nanguarü cja c'e tazapjü. Nguec'ua va mbedyeji cja c'o o jñiñiji, o ngös'üji a ñünü ngue c'ua ro zät'äji nu ja ro zät'ä e Jesús. ¹⁴Nuc'ua 'ma mü o mbes'e cja c'e bü, e Jesús o jñanda c'ü ya ma cã'ä na puncjü o nte. Y e Jesús o juentseji anguezeji, o jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁵Nuc'ua 'ma ya vi nzhä, o chëzhi c'o o discípulo a jmi, o xiji:

—Nu va ja rí cãräji, majyadü va. Ya xo nzhä'ä. Nguec'ua rí xipji yo nte ra möji cja c'o jñiñi, ra ma ndömüji c'ü ra ziji.

¹⁶Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:
—Dya ni jyodü ra ma yo. Nu'tsc'eji rí ungueji c'ü ra ziji.

¹⁷O ndünrü c'ua c'o discípulo o mamaji:

—Tsi'ch'atjo tjömëch'i c'o jünji a ñecjua, cja na yeje jm'ö. Nguec'ua, çja rgá sö rá 'huiñigöjme yo nte yo me na puncjü?

¹⁸O mama c'ua e Jesús:

—Ma tsincöji a ñecjua c'o tjömëch'i ñe c'o jmö.

¹⁹Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte ro mim-iji cja t'ëbi. Cjanu o jñü c'ua c'o tsi'ch'a

tjömëch'i, ñe c'o yeje jmö. Jo ni nä's'ä c'ua a jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xëdyi c'ua c'o tjömëch'i, o unü c'o o discípulo. Nuc'ua c'o discípulo o unüji c'o nte. ²⁰Go ñönüji texeji go nijmiji na jo. Xe go nguistjoji c'ua c'o ya nde mi tsipëraso, xe go nizhtjo doce bos'i. ²¹Tsi'ch'a mil c'o bëzo c'o vi ñöntü; dya bezhe c'o ndixü, ni ri ngue c'o tsit'i, ni xo ri ngue c'o tsixut'i.

Jesús camina sobre el agua

²²Nuc'ua e Jesús o xänbä c'o o discípulo ro dat'üji cja c'e bü'ü, ro möji a 'nanguarü cja tazapjü. Nuc'ua 'ma ya mi ma c'o discípulo, e Jesús o xipji c'o nte ro möji o ngümüji. ²³Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o nte, o ma e Jesús cja 'naja t'eje, o ma dyötü Mizhocjimi. Nuc'ua 'ma ya vi xömü, ya mi 'natsjë nu e Jesús. ²⁴Nu c'e bü'ü ya mi pa a nde cja c'e tazapjü. Pero me mi pjat'ü na zëzhi c'e ndeje cja c'e bü'ü, na ngueje c'e ndajma je mi ñeje nu ja mi ma c'e bü. ²⁵Nuc'ua 'ma ya ma ñetsajömü, o ma e Jesús mi nzhodü a xes'e cja c'e ndeje; mi ma'a nu ja ma cã c'o o discípulo cja c'e bü. ²⁶Nuc'ua c'o discípulo, 'ma mü o jñandaji ma nzhodü e Jesús a xes'e cja c'e ndeje, me co züji c'ua go mapjüji na jens'e go manji:

—Chjä 'na piche nu va ë nu, eñeji va mapjüji.

²⁷Nuc'ua e Jesús o zopjüji o xipjiji:

—Nguezgö. Dya ra pi'tsc'eji, dya rí sügueji.

²⁸Jo ni ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, nu 'ma ngue'tsc'e, xitscö xo rá nzhodü a xes'e cja c'e ndeje rá ma tjün'c'ü.

²⁹O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Chjä'dä, Pedro.

O dagü c'ua e Pedro cja c'e bü, o nzhodü a xes'e cja c'e ndeje; mi ma'a nu ja ma ëjë e Jesús. ³⁰Nuc'ua 'ma o zö'ö e Pedro que ma zëzhi c'e ndajma, me go

zū c'ua go mbürü go nguibi c'ua. Jo ni mapjü c'ua na jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, tsjüxcö; 'ma jiyö rá quibigö cja ne ndeje.

³¹ Jo ni c'uana c'ua a dyë e Jesús go pënch'i e Pedro, o xipji:

—Nu'tsc'e dya ín ejmezügö na jo. ¿Jenga i yembeñe?

³² Nuc'ua 'ma ya vi ndes'evi cja c'e bü'ü, o böbü c'ua c'e ndajma. ³³ Nuc'ua c'o discípulo c'o mi cãã cja c'e bü'ü, o ndüñijömüji a jmi e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana o T'itsc'e Mizhocjimi, embeji.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

³⁴ Ma ya vi zät'äji a 'nanguarü cja c'e tazapjü, o mbes'ejí c'ua. Mi xiji a Genesaret c'e xoñijömü. ³⁵ Nuc'ua c'o bëzo c'o mi menzumü nu, o mbäräji c'ü mi ngue e Jesús c'ü vi zät'ä nu. Nguec'ua o ndäjäji c'o ro ma cöste nu cja c'e jñiñi. Cjanu o sinpiji e Jesús texe c'o mi sò'dyë. ³⁶ O tsja c'o nte o dyötüji sjëtsi e Jesús c'ü ro ndötpüji zö ri nguextjo o fleco c'ü o bitu angueze. Nuc'ua texe c'o o ndötpü, nde go ndis'i c'o.

Lo que hace impuro al hombre

15 Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o mbedyeji a Jerusalén o säji cja e Jesús, o xipjiji:

² —¿Jenga yo in discí pulogue, dya súpüji yo tjürü yo o zocüzüji c'o ín mboxatitaji? Maco dya xindyëji 'ma go ziji o xëdyi.

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xiji:

—Nu'tsc'ejí, ¿jenga ín súpqueji yo o tjürü c'o ín mboxatitaji? Maco dya ín cjaji c'ü manda Mizhocjimi. ⁴ Mizhocjimi mama a cjava: “Respetaoji nin tataji, 'ñe nin nanaji, y rí pjös'üji c'o rguf jyodüji. C'ü ra zadü nu tata o nu nana, ra mbö't'üji c'ü”, eñe Mizhocjimi. ⁵⁻⁶ Pero nu'tsc'ejí nan'ño gui mangueji.

Ín mangueji 'ma pje ni jyodü c'o nu tata 'naja nte, ra sö ra mama c'e nte ra xipji c'o nu tata: “Perdonaozüvi pero c'ü ro pjöxc'övi, ya ró mama rá mbeñe Mizhocjimi. Nguec'ua dya sö rá pjöxc'övi”, ra 'ñembevi. Nguec'ua nu'tsc'ejí ín fariseoji 'ñetsc'ejí ín xöpütejí ín cja püji c'ü dya ni muvi c'ü manda Mizhocjimi, na ngueje ín jizhiji yo o tjürü c'o ín mboxatitaji. ⁷ Nu'tsc'ejí ín cja pqueji c'ü me na jotsc'ejí, pero dya cjuana. Na cjuana c'ü o mama e Isaías c'ü ja ga cjatsc'ejí. O mama a cjava: ⁸ Nujoyo nte yo, sücö yo, pero nguextjo co o neji.

C'o o mü'büji, na jë bübü co nutschö.

⁹ Bë ga zücö yo. Jizhiji yo o tjürü yo nte; cja püji c'ü ri ngueje o jña Mizhocjimi yo, eñe e Isaías va pätpä Mizhocjimi.

¹⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte:

—Chëzhiji ga 'ñeva. Dyäräji na jo, ngue c'ua rí päräji ja ga cja. ¹¹ Zö dya ra xindyë 'na nte ante c'ü ra zi o xëdyi, pero dya ngue c'o jñönü c'o ra s'onbü o mü'bü c'ü rrä s'o c'e nte, iyö. C'ü ra s'onbü o mü'bü c'e nte, ngue c'o na s'o c'o ra nguijñi a mbo o mü'bü, cja rrü ña c'o na s'o, embeji.

¹² Nuc'ua c'o discípulo o chëzhiji a jmi, o xiji:

—¿Cjo i unnc'e ngüenda o üdü c'o fariseo 'ma o dyäräji c'o jña c'o i mangue?

¹³ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Texe c'o za'a c'o dya ngant'a mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, ra c'üs'ü c'o. ¹⁴ Jyëziji yo fariseo. Na ngueje cja pü jizhiji c'ü na jo 'ñiji c'o nte c'o dya pje pärä, pero anguezeji chjëntji c'ü ri ndëzhöji. Ín pärägueji 'ma ra tsja 'naja ndëzhö ra ngüjnü nu mindëzhövi, ra zo'ovi nza yejui cja cöt'ü 'ma.

¹⁵ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xitscöjme ja ga cja c'e ejemplo c'ü i xitsijme mi ndajme.

¹⁶O ndünrū c'ua e Jesús o mama:

—¿Cjo xo 'ñetsc'eji xo b'etsc'eji c'ü rí pārāgueji ja ga cja o jñōnū? ¹⁷Texe jñōnū c'o c'üt'ü 'naja nte'e, je nde sāt'ā a mbeme c'o, y je nde ni mbedye a ndü'bü c'o. ¹⁸Pero c'o jña c'o pedye a ne 'naja nte, je ni 'ñeje cja o mü'bü c'o. Nuc'o, ngue c'o ni s'onbū o mü'bü c'e nte c'ü, ngue c'ua na s'o. ¹⁹Je ngueje cja o mü'bü yo nte, nu ja ni 'ñeje c'ü ni nguijñiji s'opjeñe, 'ñe c'ü ni pō't'unteji, 'ñe c'ü ni tsāji o ndixū, 'ñe yo ndixū c'ü ni tsāji o bēzo. Je xo ni 'ñeje nu c'ü pje ni pōñüji, 'ñe c'ü ni xosp'üji o bēchjine nu minteji, 'ñe c'ü ni santeji. ²⁰Nujyo, nguejyo ni s'odü o mü'bü 'naja nte yo, dya ngue c'ü dya ni xindyë 'ma go zi o xēdyi.

Una mujer extranjera que creyó en Jesús

²¹Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o ma a ma cja c'o jñiñi a Tiro 'ñe a Sidón. ²²Nuc'ua 'ma ya mi pa e Jesús cja 'ñiji, o ē c'ua 'naja ndixū c'ü mi menzumü a Canaán, c'ü vi mbedye cja c'ü o jñiñi. Mi mapjü mi mama:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö o mboxbēchets'ü e David, juentsquegö. Na ngueje ín xunt'i me 'nanga mbō't'ü; ya zürü 'naja s'ondajma.

²³Pero e Jesús dya go ndüntü c'ü. Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús o chēzhiji a jmi e Jesús, o dyötüji na puncjü o xipjiji:

—Xöpüte, pjös'ü ne ndixū, cja rrí xipji ra ma. Na ngue mapjü na jens'e ga ndünt'ü ín xütjüji.

²⁴O mama c'ua e Jesús:

—C'ü vi ndäcjö Mizhocjimi, ngue c'ü rá pjös'ü yo ín menzumügöji a Israel yo chjēntji nza cja ndēnchjürü c'o ya bēzhi. Nguextjo yo vi ndäcjä rá pjös'ü.

²⁵Nuc'ua c'e ndixū o ējē, o 'ñe ndüñi-jömü a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, pjöxcügö.

²⁶O ndünrū c'ua e Jesús:

—Dya jo ra jñünbüji o xēdyi yo t'i, c'ü ra panbaji o dyo'o.

²⁷O mama c'ua c'e ndixū:

—Jā, na cjuana c'ü ín mangue, ín Jmuts'ügö. Pero zö jyetsquijme dyo'o c'o in menzumügueji a Israel, ín pārāgue ja ga cja yo dyo'o, siji c'o ngünxēdyi c'o jábā cja o mexa nu jmuji, c'o jā'bā c'o ts'it'i.

²⁸O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e ndixū, na jo c'ua ja gui 'ñe-jme c'ü rá pjöxc'ü. Rá pjöxc'ü c'ua ja gui ñe, embe.

Ixco jogü c'ua c'e ndajme c'ü o xünt'i c'e ndixū.

Jesús sana a muchos enfermos

²⁹Nuc'ua xe go matjo e Jesús, o cjojü a ñünü cja c'e tazapjü c'ü ni chjü a Galilea. O ma cja 'na t'eje, o mimi c'ua nu. ³⁰O sä c'ua na puncjü o nte nu ja mi bübü e Jesús, ma sinpiji c'o mi sö'dyë. Ma sinpiji c'o mi me'dye, 'ñe c'o mi ndēzhö, 'ñe c'o mi ngone, 'ñe c'o mi dodyë, 'ñe c'o xe 'ñaja ndötc'ijeme. Ma ē'p'ēji a jmi e Jesús. Nde go jocüji c'ua anguezeji. ³¹C'o nte o jñandaji c'o mi ngone o mbürü o ñā'a c'o, 'ñe c'o mi dodyë me go jogü c'o, 'ñe c'o mi me'dye me go nzhodü na jo c'o, 'ñe c'o mi ndēzhö me co jñanda c'ua c'o. Nguec'ua c'o nte me go nguijñiji na ngue nunca mi jandaji a cjanu. Y me co ma't'üji c'ua c'ü o Mizhocjimi c'o menzumü a Israel, mi mamaji c'ü me na nojo angueze.

Jesús da de comer a cuatro mil hombres

³²Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o o discípulo ro chēzhiji a jmi, cjanu o xipjiji:

—Rí juentscö yo nte, na ngueje ya ēdyi jñipa c'ü ya rí cārgöji va yo, y dya cja jünji pje ra ziji. Dya rí ne rá täjä ra ma o ngumüji c'ü dya ra ziji o xēdyi; ra tögüji cja 'ñiji.

³³O ndünrū c'ua c'o o discípulo o xipjiji e Jesús:

—¿Ja rá töt'öjme tjömëch'i c'ü rguí ni-
jmi yo nte yo na puncjü? Na ngueje rí
cärgöji va cja ne majyadü.

³⁴O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Ja nzi tjömëch'i va jüngueji?

O manji anguezeji:

—Yencho tjömëch'i, cja na ja nzitjo
jmö'ö.

³⁵Nuc'ua e Jesús o manda c'o nte ro
minji a jömü. ³⁶Cjanu o jñü c'ua c'o
yencho tjömëch'i, cja na 'ñe c'o jmö'ö,
cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu
o xëdyi c'ua, cjanu o unü c'o o discipulo.
Nuc'ua c'o o discipulo o unüji c'ua c'o
nte. ³⁷Nuc'ua go ñönüji texeji go nijmiji
na jo. Y xe go nguistjoji c'o ts'ipëraso
c'ü vi mboncjütjo, c'o xe yencho bos'i
c'o go nizhtjo. ³⁸Mi nziyo mil c'o bëzo
c'o vi ñönü; dya mbezheji c'o ndixü, ni
ri ngueje c'o ts'it'i, ni xo ri ngueje c'o
ts'ixut'i. ³⁹Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte
ro möji o ngumüji. Cjanu o dat'ü c'ua
cja c'e bü'ü, o ma cja c'o jñiñi a ma a
Magdalá.

Los fariseos y los saduceos piden una señal milagrosa

16 'Ma ya vi zät'a nu e Jesús, o säjä
c'ua c'o fariseo 'ñe c'o saduceo.
Cada o ã dyönüji e Jesús o xipjiji:

—Jítscöjme 'na señal a jens'e c'ü me na
nojo, ngue c'ua rá päräjme pje pjë'tsc'e.

²O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—'Ma ya mbat'ütjo a jens'e 'ma nzhä'ä,
in mangueji ya ra jopa c'ü na ye nu
pa. ³'Ma xörü 'ma va cjins'i tangömü, in
mangueji ra 'ñe dyebe 'ma. Nu'tsc'eji in
cjavüji na jots'üji, in unüji ngüenda ja ga
'ñetse a jens'e, nguec'ua in päräji ja ga cja
yo jopa, 'ñe yo ra 'ñeje dyebe. Pero dya in
unnc'eji ngüenda ja ga pëpji Mizhocjimi
yo cjë yo rí cäräji dya. ⁴Nu'tsc'eji in
cäräji yo cjë dya, na s'ots'eji i jyëzgueji
Mizhocjimi. Nguec'ua in ötcügöji pje rí
jñandgueji ngue c'ua rí pärägueji pje
pjëtscö. Pero dya ra ch'a'c'eji pje rí

jñandgueji; nguextjo c'ü o tsja e Jonás c'ü
mi profeta, embeji.

Ixco ma c'ua e Jesús o zogütjo c'o
fariseo 'ñe c'o saduceo.

La levadura de los fariseos

⁵Nuc'ua c'o discipulo o möji a 'nan-
guarü cja c'e tazapjü. O jyombeñeji, dya
jñünüji o tjömëch'i. ⁶Nuc'ua e Jesús o
xipjiji:

—Pjötüpüji ngüenda c'o o levadura c'o
fariseo 'ñe c'o saduceo.

⁷C'o discipulo mi pötma mamaji:

—Xitscöji a cjanu e Jesús, na ngueje
c'ü dya ró jüngöji o tjömëch'i.

⁸Mi pärä e Jesús c'ü mi cjiññi,
nguec'ua va xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'eji, dya in ejmezügöji na jo.
¿Jenga in pötqui dyönütsjëji na ngue
c'ü dya i jñüji o tjömëch'i? ⁹¿Cjo dya
be in pärägueji c'ü sö rá da'c'eji c'ü rí
si'iji? ¿Cjo dya in mbenn'eji c'o tsi'ch'a
tjömëch'i? Maco o nijmi c'o tsi'ch'a mil o
bëzo. ¿Cjo dya i tsis'itjoji ja nzi bos'i c'o
o mboncjütjo? ¹⁰¿Cjo dya xo in mbeñeji
c'o yencho tjömëch'i? Maco xo nijmi c'o
nziyo mil o bëzo. Maco xo i tsis'itjoji
ja nzi bos'i c'o ts'ipëraso c'o o mbon-
cjütjo. ¹¹Ró xi'tsc'öji rí pjötüpüji ngüenda
c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o saduceo,
pero dya ngue c'o tjömëch'i c'o ró mangö.
¿Jenga dya in unnc'eji ngüenda?

¹²Nuc'ua, cja mbärä c'ua c'o discipulo
pje mi ne ro mama e Jesús va xipjiji
ro mbötüpüji ngüenda c'o o levadura c'o
fariseo, 'ñe c'o saduceo. O mbäräji e
Jesús vi jyëtsi o levadura c'o o tjürü c'o
fariseo 'ñe c'o saduceo. O unüji ngüenda
c'ü ro mbötüpüji ngüenda c'o o tjürüji, dya
ro tsjaji.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

¹³Nuc'ua e Jesús o ma a ma cja c'e
jñiñi a Cesarea de Filipino. 'Ma o zät'a nu,
o tsja t'önü e Jesús o xipji c'o o discipulo:

—¿Pje mama yo nte'e pje pjëtscö nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi?

¹⁴ Anguezeji o manji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi yo nte; 'ñaja c'o mama ngue'tsc'e c'e profeta Elías; 'ñaja c'o mama ngue'tsc'e c'e profeta Jeremías, o 'ma jiyö, c'ü 'naja profeta c'o ya ndü.

¹⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Natsc'eji, ¿pje xo in mangueji, pje pjëtscö?

¹⁶ O ndünrü c'ua e Simón Pedro o xipji:

—Nutscö rí mangö ngue'tsc'e Cristo. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi c'ü ixi bübü.

¹⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Simón, o t'itsc'e e Jonás, dya cjó xi'tsc'e 'na nte c'ü o T'izgö Mizhocjimi. Nu c'ü o tsja'c'e i pärägue, ngueje mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. Nguec'ua ngue nu rguí mäcje. ¹⁸ Nutscö xo rí xi'tsc'ö ngue'tsc'e e Pedro. Nza cjatsc'e 'na ndojo c'ü ni jyäbäji ngümü. Na ngue c'e jna c'ü rí xipjigue yo nte, na puncjü c'o rá cjapcö in ntegö. Zö ra ndüji, pero ra büntjo na ye co nuzgö c'o. ¹⁹ Rá da'c'ü poder cja c'o nte c'o unü o mü'büji Mizhocjimi c'ü manda. Rá da'c'ü poder cja ne xoñijömü rí xipjiji pje ni mbë c'o na s'o c'o dya ra tsjaji, y xo rí xipjiji pje ni mbë c'o na jo c'o ra tsjaji. Nu c'ü rí xipjiji, ngue c'ü mama Mizhocjimi pje ni mbë c'o na jo ra tsjaji, 'ñe pje ni mbë c'o dya jo c'o dya ra tsjaji.

²⁰ Cjanu o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Dya cjó rí xiqueji cjo nguetscö Cristo, embeji c'o.

Jesús anuncia su muerte

²¹ Ndeze c'o pa c'o, o mbürü e Jesús o xipji c'o o discípulo c'ü mi jyodü ro zädä. O xipjiji:

—Ni jyodü rá magö a ma a Jerusalén, ra jñüncöji ngüenda rá sufregö na puncjü; ra tsja c'o tita c'o manda, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o xöpüte. Xo ni jyodü

ra mbötcöji, pero rá tetcjö c'ü na jñi nu pa, embeji c'o discípulo.

²² Nuc'ua e Pedro o ndans'avi e Jesús ro ñatsjëvi. Cjanu o mama c'ua e Pedro o huënc'h'i e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ra juen'tsc'e Mizhocjimi, dya ra jyëzi c'ü ra tsja'c'üji yo in mangue.

²³ Nuc'ua e Jesús o jñanda e Pedro, o xipji:

—C'ueñe in jmigö, na ngueje i dyätque c'ü dya jo i xitscö yo jña yo. Na ngueje c'e pjeñe c'ü in cjiñiñigue dya, dya ngue c'ü cjiñi Mizhocjimi; ngueje c'ü cjiñi yo nte.

²⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—'Ma cjó c'o ne ra ndennguegö ra tsja c'ua ja nzi rgá cjagö, ni jyodü dya cja ra tsja c'o netsjë angueze. Y ra bübü dispuesto ra sufre o ra ndü'ü. Y ra tsjacjuana ra ndennguegö. ²⁵ 'Ma cjó c'o dya bübü dispuesto ra sufre o ra ndü nguec'ua dya ra ne ra ndenngue co nutscö, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübü'tjoji. C'o tenngue co nutscö, zö ra mbö't'üji, pero ra chöt'üji c'ü rguí bübü'tjoji. ²⁶ Nu 'ma ro tsja 'naja nte ro tsjapü o cjaja texe yo bübü va cja ne xoñijömü, pero 'ma dya ro 'ñe-jmezü, ¿pje ro dyeje 'ma? Na ngueje ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte. Y 'ma ya jyëzi Mizhocjimi c'e nte, zö ro tsja c'e nte ro unü c'ua Mizhocjimi texe c'o ri pës'i, pero dya ro ë bübü 'ma Mizhocjimi co c'e nte. ²⁷ Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rá ëcjö na yeje co c'o in anxë. Me rrä zö c'ua ja rva ëcjö, c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö. Nuc'ua c'o o tsja na jo, rá unüji c'o na jo. Pero c'o o tsja na s'o, rá cjapüji ra sufrejü. ²⁸ Na cjuana rí xi'tsc'öji, bünc'ua ja nzi yo dya ra ndü hasta 'ma cja ra jñandgöji c'ua ja rga cjazgö, 'ma rá ëcjö rá ë manda. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ra jñandgöji c'ua ja ga cjazgö me rrä zëzhizgö, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

La transfiguración de Jesús

17 Xe go meztjo c'ua 'nanzo, e Jesús o zidi e Pedro, 'ñe e Jacobo, 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo. O mötsjëji c'ua cja 'na t'eje c'ü me ma jens'e. ²Ma mi cārāji nu, 'nangua juēns'i c'ua o jmi e Jesús nza cja e jyarü. Y c'o o bitu, me ma t'öxü me mi juēns'i. ³Cjanu o 'ñetse c'ua e Moisés, 'ñe e Elías, ya mi ñaji e Jesús. ⁴Jo nu ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'öjme, me na jo rí cārājme va co nu'tsc'e 'ñe e Moisés 'ñe e Elías. 'Ma in negue, rá ät'ājme va jñi ngümü. 'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'ājme e Moisés, 'naja e Elías.

⁵'Ma ndänt'ä ma ña e Pedro, o sä c'ua 'naja ngömü c'ü me mi juēns'i, o 'ñe ngobü anguezeji. Xo t'ärä c'ua 'naja jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue ín Ch'igö, nu me rí ne'e y me rí mäpägö. Ni jyodü rí dyätqueji nu.

⁶Nuc'ua 'ma mü o dyärä a cjanu c'o discípulo, 'nangua nügüji na ngueje me co pizhiji va züji. ⁷Nuc'ua o chëzhi e Jesús o 'ñe's'e o dyë c'o discípulo, o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ñangueji, dya rí süji.

⁸Nuc'ua 'ma o jñüs'tü o ñi c'o discípulo, dya cja jñandaji e Moisés 'ñe e Elías; ya mi nguextjo e Jesús.

⁹Nuc'ua 'ma ya ma sjöbüji cja c'e t'eje, cjanu o mama e Jesús o xipjiji:

—Dya cjó rí xipjiji yo cja i jñandaji. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, 'ma rá tügö cja rrü tegö, cja rí xipjiji 'ma yo nte.

¹⁰Nuc'ua c'o discípulo o dyönüji e Jesús:

—¿Jenga mama c'o xöpü o ley Mizhocjimi c'ü ni jyodü ot'ü ra ëjë na yeje e Elías, cja rrü ëjë Cristo?

¹¹O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Na cjuana c'e jña c'ü mamaji, c'ü ot'ü ra ë na yeje e Elías ra 'ñe jocü texe.

¹²Pero nuzgö rí xi'tsc'öji, e Elías ya ë na

yeje c'ü. Pero dya go mbärä yo nte pje mi pjëzhi c'ü; go tsjapiji c'ü go ne anguezeji. Je xo rga cjazgö nu. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rá sufregö c'ua ja rgá ne yo nte.

¹³O mbärä c'ua c'o discípulo c'ü vi mama e Jesús. O unüji ngüenda cjó mi ngue c'ü vi jyëtsivi e Elías; o mbäräji c'ü vi jyëtsivi e Juan c'ü mi jichi yo nte cja ndare.

Jesús sana a un muchacho epiléptico

¹⁴Nuc'ua 'ma o zät'äji cja c'o nte, o peje c'ua 'naja bëzo cja c'o nte, o 'ñe ndüinjömü a jmi e Jesús, o xipji:

¹⁵—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, juentsquegö c'ín ch'i, na ngueje me pöt'tü o taque, ndajmetjo ga ndü. Ya na puncjü ga zo a sivi, y na puncjü ga c'ot'ü cja ndeje. ¹⁶Ró sinpigö yo in discípulo; anguezeji dya go sö go jocüji.

¹⁷Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Nu'tsc'eji in cārāji dya yo cjë dya, dya jo ga pjeñe c'o in cjiññiji. ¿Jenga dya in creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cārägöji, ya mezhe rí pësc'ö paciencia co nu'tsc'eji. Ma sinquiji a 'ñecja c'e t'i.

¹⁸Nuc'ua o tsja e Jesús o huënc'h'i c'e ndajma c'ü dya jo c'ü vi zürü c'e t'i, o xipji ro mbedye. Jo ni mbedye c'ua c'e ndajma. Ixco jogü c'ua c'e t'i c'e ndajme c'ü.

¹⁹Nuc'ua o chëzhi c'o discípulo a jmi e Jesús, o xipjitsjëji:

—¿Jenga dya sö ro pjombgüjme c'e ndajma?

²⁰O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na ngueje dya in ejmeji na jo. Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu 'ma rí jñunt'ü in mün'c'eji c'ü ra dya'c'eji Mizhocjimi c'ua ja nzi gui dyötqueji, ra sö rí xipjiji ne t'eje: “Chjans'a ga manu”, rí 'ñembeji, ra ma c'ua. Nu 'ma rí 'ñejmeji a cjanu Mizhocjimi, texe nde ra sö rí tsjaji, zö

dya nda in ejmeji. ²¹ Na puncjü o ndajma nza cja c'e ndajma c'ü vi zürü c'e t'i, pero dya ra mbedye ne ri 'naja c'o. Nguextjo 'ma rí dyötüji Mizhocjimi y rí mbempjeji, ra mbedye c'ua c'o.

Jesús anuncia otra vez su muerte

²² Nuc'ua 'ma mi nzhodüji a ma a Galilea, o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nutsö rvá ěcjö cja Mizhocjimi, ra nzhögügöji cja yo nte. ²³ Y ra mbötcüji. Pero c'ü na jñi nu pa'a rá tetcjö, embeji.

Me co nzhümüji c'ua na puncjü anguezeji.

El pago del impuesto para el templo

²⁴ Nuc'ua 'ma o zät'äji a Capernaum, o sä c'ua c'o mi jmutü o merio c'o mi örüji para cja c'e templo. O chëzhiji c'ua a jmi e Simón Pedro, o xipjiji:

—Na nin xöpütegueji, ¿cjo xo cjöt'ü c'o örüji?

²⁵ O ndünrü c'ua e Pedro o xipjiji:

—Jä, xo cjöt'ü c'ü, embe c'o.

Nuc'ua 'ma o cjogü e Pedro a mbo cja c'e ngümü, ya xmi pätpä e Jesús c'ü pje ro mama e Pedro. Nguec'ua ot'ü o ña c'ua e Jesús o xipji:

—Yo rey yo manda cja ne xoñijöümü, 'ma jü'p'üji o t'opjü, ¿cjo ngue c'o nu menzumüji c'o ötüji, o ngue c'o dya menzumüji? ¿Pje in mangue, Simón?

²⁶ O ndünrü c'ua e Pedro o mama:

—Ngue c'o dya o menzumüji c'o ötüji.

O xipji c'ua e Jesús:

—Jä, ngue c'o dya o menzumüji. Nguec'ua nujyo nu menzumüji, dya ni jy-odü ra ngöt'ü 'ma yo. ²⁷ Pero pa dya ra üdü c'o örü ra nguiñiji na s'o rí cjaji, na jo rá cjöt'üji c'ü örüji. Nguec'ua rí mague cja c'e tazapjü, ma pä't'ä 'naja ganchö. Nuc'ua c'e jmō c'ü ot'ü rí sürü, rí pënch'i rí xejpje a ne'e. Rí chö'tp'ü c'ua 'naja t'opjü rí jñü'p'ü, ya xtí ma tsjöt't'ü c'ü t'ötcüvi.

¿Quién es el más importante?

18 Nuc'ua c'e ndajme c'ü, o jmurü c'o discípulo cja e Jesús, o mamaji:

—¿Cjó ngue c'ü nda na nozgöjme, nutscöjme ró unü ín mü'büjme Mizhocjimi c'ü manda?, eñeji.

² Nuc'ua e Jesús o ma't'ü 'naja ts'it'i. O ñe'pe c'ua a nde anguezeji. ³ Cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji in cja'püji na nots'üji. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, ni jyodü rí jyëziji c'e pjeñe c'ü in cjiññiji a cjanu, rí tsjaji nza cja 'na ts'it'i c'ü dya cja'pü na nojo. 'Ma jiyö, dya ra sö Mizhocjimi a jens'e ra tsja'ceji o ntets'ceji ra mandats'üji. ⁴ Ne ts'it'i, dya cja'pü na nojo nu. Nu c'o ga cjanu rgá tsja, ngue c'o nda rrä nojo cja c'o cja'pü Mizhocjimi o nte. ⁵ C'o ra recibido 'naja ts'it'i nza cja ne ts'it'i, na ngueje c'ü ni ñejmezgö c'e ts'it'i, chjëntjui c'ü ri nguezgö recibidozügö c'o.

El peligro de caer en pecado

⁶ Cärä c'o chjëntejui nza cja ts'it'i na ngueje dya cja'püji na nojo pero ejmezgö c'o. 'Ma cjó c'o ra tsjapü ra tsja na s'o 'na c'o ejmezgö, ra nduns'ü 'ma na puncjü o nzhübü. Xenda rvá jo ro 'nutpü 'na travacjüjnü o dyizi c'e nte c'ü, cja rrü ma pant'aji cja trazapjü nu ja na j'e'ë, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o a cjanu 'na c'ü ejmezgö. ⁷ Siempre bübü o nte c'o cja'pü ra tsja c'o na s'o yo nu minteji. Juejme c'o cja'pü a cjanu yo nu minteji; Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufreji.

⁸ Maco in mamaji ngue in dyëgueji o in cuagueji c'ü cja'c'üji rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma, panaji. Na ngueje zö ri 'natjo in dyëji zö ri 'natjo in cuaji, pero xenda na jo rí ma bübü'tjoji co Mizhocjimi, que na ngueje 'ma ri tü nza ye in dyëji ñe in cuaji ra pantc'aji cja c'e tasivi c'ü nunca ra juench'e. ⁹ Maco in mamaji ngue in chögueji c'ü cja'ceji rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma, panaji. Na

ngueje zò ri 'natjo in chöji pero xenda na jo rí ma bübü'tjoji co Mizhocjimi, que na ngueje ri yeje in chöji ra pantc'aji cja c'e sivi a linfiernu.

El ejemplo de la oveja perdida

¹⁰ 'Pjötöpüji ngüenda, dya rí tsjapüji menu ne ri 'naja yo chjëntjui ts'it'i na ngueje ejmezüji. Na ngue rí xi'tsc'öji cārā c'o o anxe Mizhocjimi c'o pjörü na jo yo. Y c'o anxe cārāji a jmi c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. ¹¹ C'ü rvā ēgö cja Mizhocjimi, ngueje c'ü rvā ē jodü c'o ya bēzhi, rá salvaji.

¹² '¿Pje in mangueji? 'Ma ri tsājā 'naja ciento ndēnchjürü 'naja bēzo, 'ma ra xögü 'naja, ¿cjo dya ra zogü c'o noventa y nueve, ra ma jyodü c'ua c'ü ya rguí bēzhi? Jā, ra ma jyodü. ¹³ Na cjuana rí xi'tsc'öji 'ma ra chöt'tü c'ü vi xögü, xenda ra mǎpǎ c'ü, que na ngueje c'o noventa y nueve c'o dya bēzhi. ¹⁴ Je xo ga cjatjonu c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e; dya ne'e c'ü ra bēzhi o aljma ne ri 'naja yo ejmezgö, zö chjëntji ts'it'i c'ü dya cjarüji na nojo.

Cómo se debe perdonar al hermano

¹⁵ 'Ma ra tsja'ceji na s'o nin cjuarmaji, möji rí ma zopjütsjēji. 'Ma ra dyä'tc'āji c'o rí xipcjeji, ya i jo'tp'ügueji 'ma c'e cjuarma c'ü. ¹⁶ Pero 'ma dya ra dyä'tc'ā c'o rí xipjiji, sidyiji xe 'naja o yeje cjuarma, ngue c'ua ra bübü c'o ra mbārā c'ua ja rguí ñaguevi c'e cjuarma c'ü pje tsja'ceji. ¹⁷ Nu'ma dya xo ra tsjapü ngüenda c'e cjuarma c'o yeje o jñi c'o rí möji, nu'ma, rí möji rí ma cösteji 'ma jmurü c'o cjuarma. 'Ma ra tsja c'e cjuarma, dya ra dyätä texe c'o cjuarma, dya cja rí tsjapüji nin cjuarmaji 'ma. Na ngueje chjëntjui c'o dya rí menzumögöji c'o dya ma't'ü Mizhocjimi. Y chjëntjui yo publicano yo xiji na s'o.

¹⁸ 'Nu'tsc'ceji rí xipcjeji yo nin cjuarmaji pje ni mbē c'o na s'o c'o dya ra tsjaji. Xo rí

xipcjeji pje ni mbē c'o na jo c'o ra tsjaji. Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu c'ü rí xipcjeji ngueje c'ü mama Mizhocjimi.

¹⁹ 'Na cjuana rí xi'tsc'öji na yeje, 'ma in yejui, 'ñe 'ma 'natjo jña c'ü in mamavi gui dyötüvi Mizhocjimi nucjuā cja ne xoñijömü, nuc'ua c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e ra tsja c'ua ja gui dyötquevi c'ü. ²⁰ Na ngueje nu c'ua ja ri bübü c'o ra matcügö, zö ri yetjo o jñitjo, nuju je rá bünc'ö a nde.

²¹ Nuc'ua o chēzhi e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ¿ja nzi ra zās'ā rga perdonaogö yo mi cjuarma 'ma ra tsjacö c'o na s'o? ¿Cjo sietetjo vez rga perdonao?

²² Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rí xi'tsc'ö sietetjo. Rí xi'tsc'ö rí perdonaogue hasta setenta c'o nde ga siete; siempre rí perdonaogue.

El ejemplo del siervo que no quiso perdonar

²³ 'Nu c'ü manda a jens'e chjēnjui nza cja 'naja c'ü manda c'ü o mbeñe o tsjaji ngüenda c'o nu mbēpji. ²⁴ Nuc'ua 'ma o mbürü o tsja ngüenda, o sinpiji 'naja bēzo c'ü mi tunpü na puncjü mil-lón o mbēxo. ²⁵ Pero c'e bēzo, dya mi jün pje rví ngö't'ü c'o mi t'ü. O manda c'ua c'ü nu lamu ro mböji c'e bēzo, 'ñe c'ü nu su, 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o pje xe mi pēs'i, ngue c'ua ro ngö't'ü c'o mi t'ü c'ü. ²⁶ Jo ni ndünñijömü c'ua c'e mbēpji a jmi c'ü nu lamu, o xipji: "Nu'tsc'e in lamuts'ügö, mbāxtjo nin chjü, chep-quegö ngue c'ua rá cjö'tc'ü texe c'o rí tun'c'ü", eñe c'e mbēpji c'ü mi t'ü na puncjü o merio. ²⁷ Nuc'ua c'e lamu o juentse c'e mbēpji. Cjanu o 'ñeme c'ua libre, o perdonao texe c'o mi tunpü. ²⁸ Nuc'ua 'ma o mbedye c'e mbēpji, cjanu o chjēvi c'ua c'ü 'naja nu mimbēppjivi c'ü mi tunpü angueze como yetjo ciento mbēxo. Jo ni pēnch'i c'ua go nde'chp'e

o dyizi, o xipji: “Tsjötcü c'o in tuncü”, embe c'ü nu mimbëpjivi. ²⁹Nuc'ua c'ü nu mimbëpjivi jo ni ndünjömü a jmi, o xipji: “Mbäxtjo nin chjü, xe rí chep-que; jo rá ñe cjö'tc'ü texe c'o rí tun'c'ü.” ³⁰Pero c'e mbëpji, dya go ne go nde'be c'ü nu mimbëpjivi. Go zidy c'ua ro ma ngot'üji a pjörü hasta 'ma cja ro ngö't'ü texe c'o mi tunpü. Cja rrü ñemeji c'ua libre c'ü. ³¹Nuc'ua 'ma o unü ngüenda c'o nu mimbëpjivi c'ü vi ngot'üji a pjörü c'e mbëpji, me co nguijniji c'ua; go möji go ma ngösp'üji c'ua c'ü nu lamuji. ³²Nuc'ua c'e lamu o zojnü c'ua c'ü o mbëpji c'ü vi tsjapü na s'o c'ü nu mimbëpjivi, o xipji: “Nu'tsc'e in mbëpjits'ügö, me na s'otsc'e. Nu'tsc'e me mi tuncügö na puncjü; pero ró perdonaots'ü texe c'o, na ngueje me vi dyötcö favor. ³³Na c'ü nin mimbëpjiguevi, ¿cjo dya xo mi jyodü rvi juentsque c'ü, nzi rvá juen'tsc'egö?”, embe. ³⁴Nuc'ua me co üdü c'e lamu. Cjanu o nzhö c'ua c'ü o mbëpji nu ja me ro tsjapüji me ro sufre c'ü, hasta 'ma cja ro ngö't'ü texe c'o mi tunpü. Cja rrü ñemeji 'ma libre c'ü. ³⁵Je xo rga cjatsc'ejji nu; 'ma pje ra tsja'c'ejji 'naja yo nin cjuar-maji, nu 'ma dya rí perdonaoji co texe in mü'büji, dya xo ra perdonaots'üji in nzhubüji c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, eñe e Jesús.

Jesús enseña sobre el divorcio

19 Nuc'ua 'ma ya vi nguarü e Jesús vi xipji c'o jña c'o o discípulo, cjanu o mbëdye c'ua a Galilea; o ma cja 'na xoñijömü c'ü je tsja a Judea, c'ü je bübü a 'nanguarü cja c'e ndare a Jordán. ²Mi pöji na puncjü nte e Jesús. C'o mi sö'dyë, mi jocü e Jesús nu cja c'e xoñijömü c'ü. ³O säjä c'ua ja nzi c'o fariseo a jmi e Jesús. Chaque o tsjapüji t'önü e Jesús, mi cjijniji 'na xo ro jyopü c'ü ro mama. O dyönüji:

—¿Ja ga mama cja o ley Mizhocjimi? ¿Cjo na jo 'na bëzo ra mbëzi nu su 'ma dya cjacjuana, 'ma pje c'o cja'a?

⁴O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Cjo dya i xörtügueji ja va tsja Mizhocjimi? Ndeze 'ma ot'ü o 'ñeme e bëzo 'ñe e ndixü. ⁵Nguec'ua yo bëzo ra zogü nu tata 'ñe nu nana, ra min'hui c'ü nu su. Ya ri 'natjo o ts'inguevi c'ua nza yejui. Je ga cjanu ga mama Mizhocjimi. ⁶Nguec'ua dya cja ri yeje, ya ri 'natjo o ts'inguevi c'ua. Mizhocjimi ya 'ñe'chp'e e bëzo e ndixü, ngue c'ua dya ra xöcü e bëzo.

⁷Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji:

—Maco o manda e Moisés e bëzo ro unü xiscömü c'ü rví mbëzi nu su.

⁸O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji, na me in mü'bügueji, dya in ne rí s'iyagueji c'o nin suji. Nguec'ua va dya'c'ejji sjëtsi e Moisés rí pëziji c'o. Pero 'ma o mbürü o ngärä yo nte, dya ma cjanu ma tsja c'o. ⁹Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya ra jogü ra tsja 'na bëzo ra mbëzi nu su, 'ma dya ñeje nan'ño bëzo c'e ndixü c'ü. Na ngueje 'ma ra mbëzi ga cjanu c'ü nu su'u cja rrü chjüntüvi c'ü xe 'na ndixü, tsjäjä ndixü 'ma c'e bëzo c'ü. Xo 'ñe 'na bëzo, 'ma ra mbärä c'ü vi bëzi c'e ndixü c'ü, y ra chjüntui, xo ra mbë's'i nu s'ocü 'ma c'e bëzo c'ü, chjëntjui c'ü xo ri tsjäjä ndixü c'ü, embeji.

¹⁰O mama c'ua c'o discípulo:

—In mangue c'ü dya sö 'na bëzo ra mbëzi o su, zö dya gusta o jmandago c'ü cja. Nguec'ua xenda na jo, dya ra chjüntüji.

¹¹O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya texeji sö ra tsjaji c'ua ja vi mangueji c'ü dya ra chjüntüji. Nguextjo c'o ya unü Mizhocjimi a cjanu c'o dya ra chjüntü. ¹²Bübü c'o dya chjüntü na ngueje ya c'i'p'iji. Bübü c'o dya chjüntü na nguec'ua 'ma mü o mus'ü nu nana ixca cjatjonu c'o, dya chjüntü. Bübü c'o dya chjüntü na ngueje ne ra

mbëpiji Mizhocjimi c'ü manda a jens'e. Nu c'o unü ngüenda c'ü vi ch'unü dya ra chjüntü, dya ra chjüntü c'o.

Jesús bendice a los niños

¹³ Nuc'ua c'o nte o siji ja nzi o ts'it'i, o sinpiji e Jesús ngue c'ua ro 'ñe's'e o dyë cja c'o ts'it'i, ro dyötpü Mizhocjimi c'o. Nuc'ua c'o o discípulo o huënc'h'i c'o nte c'o vi siji c'o ts'it'i. ¹⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Jyëziji yo ts'it'i ra ëji cja ín jmigö; dya rí ts'a's'üji yo. Na ngue nu c'o ra ëjë co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o cchapü Mizhocjimi o nte c'o.

¹⁵ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o 'ñe's'e o dyë cja c'o ts'it'i, o mbedye c'ua nu.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁶ O ëjë c'ua 'naja bëzo o 'ñe xipji e Jesús:

—Na jots'ügüe, xöpüte. ¿Pje ni mbë c'ü na jo rá cjägö, ngue c'ua rá bübüttö?

¹⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—¿Jenga in xitsi na jözü? Dya cjö bübü c'ü na jo'o; nguextjo Mizhocjimi. Pero rá xi'tsc'ö c'ü i dyönnü. Nu 'ma in ne rí bübüttö, rí tsja c'o mandazüji Mizhocjimi.

¹⁸ O ndünrü c'ua c'e bëzo o mama:

—¿Pje ma mandamiento c'o ni jyodü rá ätcö?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nujyo nguejyo rí tsjague. Dya rí pö't'üntë. Dya rí tsājā o ndixü. Dya pje rí pönü. Dya rí xos'ü o bëchjine. ¹⁹ Respetao nin tata 'ñe nin nana. S'iya yo nin minteji c'ua ja nzi gui s'iyatsjëgue.

²⁰ O mama c'ua c'e bëzo:

—Texe yo, ya nde ró cjägö yo ndeze cja mi ts'iquëgö. ¿Pje xe bëtsi dya 'ma?

²¹ O mama c'ua e Jesús o xipji:

—Nu 'ma in ne rí bübüttö, ma'a ma pö'ö texe c'o in pë's'i, cja rrī unü c'o merio c'o dya pje pë's'i. Dya ra me'ts'e c'ua ixtí chennguegö rá më. 'Ma rí ts-

jague a cjanu, rí pë's'igüe 'ma a jens'e c'o me ni muvi.

²² Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'e bëzo c'o vi mama e Jesús, me co ndümü va ma'a, na ngueje mi pë's'i na puncjü.

²³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu c'o pë's'i na puncjü, na s'ëzhi para ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. ²⁴ 'Naja camello, dya sö ra cjögu cja c'ü o xägö 'naja dyepjadü. Je xo ga cjatjonu 'na nte c'ü pë's'i na puncjü, dya sö ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

²⁵ 'Ma mü o dyärä c'o discípulo c'o vi mama e Jesús, me co pizhi na puncjü c'o, o mamaji:

—¿Ja rgá sö cjö ra jogü o mü'bü c'ü ra salva 'ma?, eñeji.

²⁶ Nuc'ua e Jesús cjanu o jñandbaji a jmi c'o o discípulo, o xipjiji:

—Dya cjö sö yo nte ra jocütsjë o mü'bü c'o na s'o, pero Mizhocjimi nde sö ra tsja texe.

²⁷ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Nutscöjme ró sogüjme texe c'o mi pë's'ijme, ró tennce'jme co nut'sce'. Nazgöjme, ¿pje xo ra ch'acöjme?

²⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ya ndo ri nuevo ne xoñi-jömü 'ñe a jens'e, nutscö rvá ëgö cja Mizhocjimi rá mimigö nu ja rá mandagö. Xo 'ñetsce'ji i chennguegöji, na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, xo rí mimigueji nu ja rá mandagö. Nguec'ua rí jñünpüji ngüenda c'o o mboxbëche c'o doce o t'i e Israel. ²⁹ Cärä c'o ejmezügö. Nguec'ua ra zogü nu ngümüji, o nu cjuarmaji, o nu cjöji, o nu tataji, o nu nanaji, o nu suji, o nu t'iji, o o juajmaji. Pero rí xi'tsc'öji c'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrā puncjü que na ngueje 'naja ciento c'ü ra yepe c'ü mi pë's'iji ot'ü. Xo ra ch'unüji c'ü rguí bübüttöji. ³⁰ C'o cchapü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya

ni muvi c'ü cjaji, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

El ejemplo de los trabajadores

20 'C'ü manda a jens'e chjênjui nza cja 'naja bëzo c'ü tjëë o juajma. Xörtjo o mbedye, o ma jyodü mbëpji c'o ro mbëpi c'ü o juajma. ²Nuc'ua c'e bëzo o ñaji c'o ro pëpji, o xipjiji c'ü ro ngõt'üji 'naja merio denario nu pa nzi 'najaji. Cjanu o xipjiji c'ua ro möji cja c'ü o juajma ro ma pëpji. ³O mbedyetjo c'ua na yeje c'e lamu 'ma ya mi ngue ro zünü nueve c'ü xörü, o jñanda c'o 'ñaja bëzo c'o ma cã cja chöjmü c'o dya mi pës'i bëpji. ⁴Cjanu o xipji c'ua c'o: "Nu'tsc'eji xo rí möcjeji cja c'ín juancjõ, rá cjö'tc'üji na jo." Anguezeji go möji c'ua cja c'e bëpji. ⁵Nuc'ua c'e lamu o matjo c'ua na jñi 'ma ya mi ngue ro zünü jñisiarü, o ma jyodü c'o 'ñaja mbëpji. Ndo nzhogü o mbedyetjo c'ua 'ma ya mi ngue ro zünü jñi c'ü nzhä, c'ü xe ro ma jyontjo o mbëpji. ⁶Xo mbedye 'ma ya mi ngue ro zünü ts'ich'a c'ü nzhä, o jñanda c'o 'ñaja c'o dya xo mi pës'i o bëpji, o xipjiji: "¿Jenga in cãrãtjoji va texe ne pa dya? Maco dya in pëcjeji." ⁷O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji: "Dya rí pëpcjõjme dya, na ngueje dya cjo xitscõjme o bëpji." O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipjiji: "Nu'tsc'eji xo rí möcjeji rí ma pëpcjeji cja c'ín juancjõ, rá cjö'tc'üji na jo." ⁸Nuc'ua c'ü nzhä'ä c'e pa c'ü, o ma c'e lamu c'ü mi ngue o cjaja c'e juajma, o ma xipji c'ü o mbëpji c'ü mi manda c'o mbëpji: "Ma't'ü c'o mbëpji rí tsjõt'üji. Ot'ü rí tsjõt'ü c'o cja ró ma jodü, cja rguí nguarü c'o ts'i vi pëpji." ⁹O ëjë c'ua c'o cja vi nguich'i c'e bëpji 'ma mü o zünü ts'ich'a c'e nzhä, o ts'õt'üji 'naja denario nzi 'najaji. ¹⁰Nuc'ua c'o ot'ü o pëpji, mi pëzhiji xe ro jñus'ü c'ü ro ts'õt'ü anguezeji, pero xo ts'õt'jõji 'na denario nzi 'naja anguezeji. ¹¹Nuc'ua 'ma ya vi jñüji c'ü vi ts'õt'üji, o

mbürü o reclamaoji, o zopjüji c'e lamu. ¹²O xipjiji: "Nujyo bëpja, cja pëpji 'natjo hora, pero nde 'na vi tsjõtcutjõjme. Maco nuzgõjme 'napa rvá pëpji; ró sufregõjme jyarü." ¹³O ndünrü c'ua c'e lamu o xipji 'naja c'o mbëpji c'o mi reclamao: "Nu'tsc'e bëzo, dya pje rí jün'c'üts'ügõ, maco i xitscõ na jo ro cjö'tc'ü 'naja denario. ¹⁴Nguec'ua rí mague, jñünü c'ü in rayague. Ró ne ró cjö't'ügõ yo cja bëpja ró ma siji, c'ua ja xo nzi rgá cjö'tc'ügõ. ¹⁵Na, ¿cjo dya sö rá cjacõ c'ü rí negõ ín meriogõ? ¿Cjo in nepque c'ü ró cjö't'ügõ yo 'ñaja mbëpji na ngueje na jontezügõ?", embe. ¹⁶Nguec'ua rí xit'c'õji, c'o cjavü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muvi c'ü cjaji, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

¹⁷O ë 'na nu pa, ya mi nguins'i e Jesús ga ma a Jerusalén. O xõcü c'ua c'o doce o discípulo cja 'ñiji, o ñatsjëji o xipjiji:

¹⁸—Dyãrãji na jo c'ü rá xi'tsc'õji. Ya rrã möjõ a ma a Jerusalén nu ja ra nzhögügõji nutscõ rvá ëgõ cja Mizhocjimi. Ra nzhögügõji cja o dyë c'o ndambõcjimi 'ñe c'o xõpü o ley Mizhocjimi, ngue c'ua ra jñüncõji ngüenda c'ü rguí mbõtõji. ¹⁹Ra nzhögügõji c'ua cja o dyë c'o dya menzumü a Israel c'ü me rguí tsjacõji burla, ra mbãrãzüji, cja rrü ndãt'ãzüji cja ngronsi. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjõ.

Lo que pidió la madre de Jacobo y Juan

²⁰Nuc'ua o ëjë c'ua c'ü nu su e Zebedeo c'ü ya vi ndü, ma siji c'o o t'i. O 'ñe ndünijõmü a jmi e Jesús, o xipji:

—Rvã ë rvã 'ñe õ'tc'ü 'na favor.

²¹O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya ndumü, xitsi pje ni 'ñeje.

O ndünrū c'ua c'e ndixū o xipji:

—Mamague yo yeje ín ch'igō ra mimivi co nu'tsc'e nu ja rí mandague; 'naja ra mimi cja in jodyëgue, nu 'naja ra mimi c'ü 'nanguarū.

²² O ndünrū c'ua e Jesús o xipji c'o ye o discípulo c'o mi ngue o t'i c'e ndixū:

—Dya ín unnc'evi na jo nguenda c'ü na ötçügō nu nin nanavi. ¿Cjo ra sō rí sufreguevi c'o rá sufregō?

O ndünrūvi c'ua:

—Jā, ra sōzübe, eñevi.

²³ Nuc'ua e Jesús o xijju:

—C'o rá sufregō, jā na cjuana xo rí sufreguevi c'o. Pero dya nguezgō tocazü rá unū cjó ra mimi cja ín jodyë, ne ri ngue c'ü 'nanguarū. Nguextjo c'ü mi Tatagō c'ü ya juajnú cjó ra mimi nu.

²⁴ Nuc'ua 'ma o dyärä c'o diez discípulo c'ü vi mama c'e ndixū, go ünbtüji c'ua c'o ye discípulo. ²⁵ Pero e Jesús o xipjiji ro chëzhiji cja o jmi, cjanu o xipjiji c'ua:

—In pārägueji ja ga cja c'o pje nde pjëzhi cja yo nte yo dya pārä Mizhocjimi, cjaþüji yo nte ra tsjaji c'ü mandaji. Y xipjiji ra tsjaji c'o sōji na jyü. ²⁶ Nu'tsc'evi, dya rga cjatsc'evi c'o pje pjëzhi. 'Ma bübüts'c'evi 'naja c'ü ne ra mbëzhi na nojo cja Mizhocjimi, ni jyodü ra mböxc'üji 'ma c'ü, dya ra mandatsc'evi. ²⁷ Y c'o ra ne ra tsja in xo'ñigueji, ni jyodü ra mbë'pc'iji c'o, dya me ra mandatsc'evi. ²⁸ Nutscö c'ü rvä êcjō cja Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra mböxcō yo nte; ngue c'ü rá pjösc'ō yo. Xo rvä êcjō rá tügō, ngue c'ua rá cjō'tp'ü o nzhübü na puncjü o nte, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Jesús sana a dos ciegos

²⁹ Nuc'ua 'ma ya ma pedyevi a Jericó, mi pōji na puncjü nte e Jesús. ³⁰ Cja c'e ñiji c'ü mi pōji, ma jū'ü yeje c'o mi ndëzhō. Nuc'ua c'o mi ndëzhō 'ma o mbārāvi ya ma cjogü e Jesús cja c'e ñiji, o mapjüvi c'ua na jens'e mi mamavi:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöbe o mboxbëchets'ü e David, juentsquegöbe.

³¹ Nuc'ua c'o nte o huënc'h'iji c'ua c'o mi ndëzhō, o xipjiji c'ü ro ngo't'ü a nevi. Pero anguezevi, xenda go mapjüvi c'ua na jens'e mi mamavi:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöbe o mboxbëchets'ü e David, juentsquegöbe.

³² O böbü c'ua e Jesús o ma't'üvi o xipjivi:

—¿Pje ín neguevi c'ü rá pjöxc'üvi?

³³ O ndünrūvi c'ua:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'öbe, jocüzügöbe ín chöbe ngue c'ua rá jandgöbe, eñevi.

³⁴ E Jesús o juentsevi o ndötpüvi c'ua a nzhövi. Jo ni jñandavi c'ua, cjaxnu ndeñevi co e Jesús o möji c'ua.

Jesús entra en Jerusalén

21 Ya vi zät'äji a Betfagé cja c'e t'jeje c'ü ni chjü Olivos, ya xo mi bëxtjo ro zät'äji a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o ndäjä yeje c'o o discípulo c'o ro ot'ü a xo'ñi. ² O xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu bübü a xo'ñi. Rí chöt'üvi nu 'na burru c'ü ri 'nünt'ü, c'ü ri siji o t'i. Rí xäpcävi c'e suburru rí dyënquivi ga 'ñecjua nza yejui. ³ Ma cjó c'o pje ra xi'ts'ivi, rí xipjivi a cjava: “Ngue c'ín Jmugöji ni jyodü yo”, rí 'ñem-bevi. Nuc'ua ixta jyë'tsc'itjo rí dyëvi, eñe e Jesús.

⁴⁻⁵ Mi jinguä vi mama a cjava 'na c'o o profeta Mizhocjimi:

Xipjiji c'o menzumü a ma a Sion c'ü ya va ëjë anguezeji nu nu ra tsjaþüji o Jmuji.

Xipjiji c'ü dya pje cjaþü na nojo nu, na ngue va chägätjo 'na burru nu, eñe c'e profeta.

Nguec'ua 'ma o tsja e Jesús o xipji c'o ye o discípulo ro ma ë'ëvi c'e burru, o mbürü o zädä c'ua c'e jña c'ü vi mama c'e profeta.

⁶ Cjanu o ma c'ua c'o yeje discípulo o tsjavi c'ua ja nzi va xipjivi e Jesús. ⁷ O

ë'ëvi c'e burru 'ñe c'ü o t'i. O ngâsp'ävi c'ua c'o o bituvi c'o mi tējëvi. Cjanu o chägä c'ua e Jesús. ⁸Ma puncjü nte c'o mi pöji. Bübü c'o mi x'i'mi o bituji cja c'e 'ñiji; 'ñaja c'o mi ocü o dyë c'o za'a mi x'p'jji. ⁹C'o nte c'o mi ot'ü a xo'ni, 'ñe c'o ma bēpja, mi mapjüji mi mamaji:

—Me na nojo nu o mboxbēche e David. Me na jo nu o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji. Xo 'ñeje c'o cārā a jens'e ra mamaji: “Me na nojo nu”, eñeji va mamaji.

¹⁰Nuc'ua 'ma mü o zāt'ä e Jesús a Jerusalén, dya mi pārā pje ro nguijñi c'o mi menzumü nu. Mí mamaji:

—¿Cjó ri nguexā nu?

¹¹Nuc'ua c'o nte c'o mi pöji e Jesús, mi mama c'o:

—Nujnu ngue e Jesús nu profeta, nu je menzumü a Nazaret c'ü tsjaja a Galilea, eñeji.

Jesús purifica el templo

¹²Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo c'ü o templo Mizhocjimi, cjanu o pjongü a tji texe c'o nte c'o pje nde ma pö, 'ñe c'o pje nde ma tömü nu. Xo tunbü c'o o mexa c'o mi pötü o merio, 'ñe c'o o silla c'o mi pö o mbaro. ¹³Cjanu o xipjiji:

—Je t'opjü a cjava: “Nu ín nzungö rguí xiji ngumü c'ua ja ra dyötüji Mizhocjimi”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji na c'apcütjoi nín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngumü o mb'ë c'ua ja tsjōjōji, embeji c'o pje ma pö, 'ñe c'o pje ma tömü, 'ñe c'o ma pötü o merio.

¹⁴O ëjē c'ua ja nzi c'o mi ndēzhō 'ñe c'o mi me'dye, o chēzhiji a jmi e Jesús a mbo cja c'e templo. E Jesús o jocü c'ua c'o. ¹⁵C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o jñandaji c'o o tsja e Jesús o jocü c'o mi sö'dyë. Xo jñandaji c'o t'i'i c'o ma mapjü a mbo cja c'e templo. O dyäräji mi mamaji: “Me na nojo nu o mboxbēche e David”, mi eñe c'o t'i. Me co üdü c'ua c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o

mi xöpü o ley Mizhocjimi. ¹⁶Nguec'ua va mamaji o xipjiji e Jesús:

—¿Cjo ín ärägue nu na s'o nu mama yo t'i?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jā, rí ärägö yo. ¿Cjo dya i xörügueji c'ü mama a cjava:

Ngue yo ts'it'i 'ñe yo sibatjo yo i xöcü ra tōjōji c'o me na zö o alabanza rgá ma'tc'üji, eñe o jña Mizhocjimi?

¹⁷Nuc'ua e Jesús o zogü c'o nte cja c'e templo, cjanu o mbedye c'ua nu a Jerusalén, o ma a ma a Betania o ma ox'tjo nu.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹⁸Nuc'ua c'ü xörü, xörütjo o mbedye nu, o nzhogütjo ga 'ñe a Jerusalén. O zant'a c'ua. ¹⁹O jñanda c'ua 'naja za'a c'ü mi ngue higo, c'ü bēxtjo mi 'netjo cja c'e 'ñiji. O ma nu'u, pero ojtjo dya pje chöt'ü c'ü ri quis'i. Mi nguextjo o xi c'o mi cans'a. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e higo:

—Dya cja xe ra nguis'its'ü, embe.

'Nangua dyox'tjo c'ua c'e za'a. ²⁰Nuc'ua 'ma o jñanda c'o discípulo c'ü vi dyot'ü c'e za'a, me co nguijñiji c'ua, mi mamaji:

—¿Jenga ixco dyot'ü dya ne higo?

²¹O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, 'ma rí jñunt'ü in mün'c'ëji c'ü ra dyä'tc'ëji Mizhocjimi 'ma rí dyöt'queji, y 'ma dya rí yembeñeji, dya nguextjo nu ró c'apü ne higo nu ra sö rí tsjagueji. Xo ra sö rí xipjigueji ne t'eje nu bübü nu: “C'ueñe c'ua, ma so'o cja ne ndeje”, rí 'ñembeji. Ra ma c'ua, ra ma zo'o nu. ²²Texe c'o pje nde rí dyötüji Mizhocjimi, 'ma rí jñunt'ü in mün'c'ëji c'ü ra dyä'tc'ëji c'ü, nde ra ch'a'c'ëji c'ua ja nzi gui dyötüji, embeji c'o discípulo.

La autoridad de Jesús

²³Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo nu cja c'e templo, o mbürü o xöpü c'o nte. Nuc'ua 'ma ya ma xöpü e Jesús, cjanu

o sājā c'ua c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjēzhi cja c'o nte, o 'ñe dyönüji e Jesús, o xipjiji:

—¿Pje pjē'tsc'e c'ü in c'jague yo? ¿Cjó ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

²⁴ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önnc'ügöji 'naja t'önü. 'Ma xo rí xitscöji c'e t'önü c'ü rá önnc'üji, xo rá xi'tsc'öji 'ma c'ü pje pjē'tscö nguec'ua rí c'jagö yo. ²⁵ ¿Cjó 'ñeme e Juan c'ü mi jichi yo nte co ndeje? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte?, embeji.

Anguezeji me mi pötma ñatsjēji c'ua, mi mamaji:

—'Ma rá xipjiji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji 'ma: “¿Jenga dya i 'ñejmegueji 'ma c'ü mi xi'ts'ijji e Juan?”, ra 'ñenzgöji nu. ²⁶ Dya xo ra sö rá xipjiji ngueje yo nte yo o 'ñeme, na ngue rí sügöji yo nte 'na pje c'o ra tsjacöji. Na ngue yo nte mamaji c'ü mi profeta e Juan, mi pätpä Mizhocjimi ma zopjüji, eñeji ma mantsjēji.

²⁷ O ndünrū c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Dya rí pärägöjme cjó 'ñeme e Juan, eñeji.

Xo va ndünrütjo c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjē'tscö nguec'ua rí c'jagö yo.

El ejemplo de los dos hijos

²⁸ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjijñiji c'e jña c'ü rá xi'tsc'öji dya. Mi bübü 'naja bëzo c'ü mi 'ñeje yeje o t'i. 'Na nu pa o ma c'ua c'e bëzo, o ma xipji c'ü 'naja o t'i: “Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, mague ma pēpji nu pa dya, cja ín juancjö.” ²⁹ O ndünrū c'ua c'e t'i o xipji: “Iyö. Dya rá magö”, eñe. Nuc'ua o nzhogü o mü'bü, o ma c'ua a bēpji. ³⁰ Xo ma c'e bëzo cja c'ü 'naja o t'i, o xitjo c'ua ja nzi va xipji c'ü 'naja o t'i. O ndünrū c'ua c'e t'i o mama: “Jā papá, jo rá magö”, eñe. Pero dya go ma. ³¹ ¿Pje in mangueji c'o yeje t'i? ¿Ja ngue c'ü o tsja c'ü mi ne'e c'ü nu tatavi?

O mama c'ua anguezeji:

—Nu c'ü ot'ü o xipji, eñeji.

Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Je xo ga cjatjonu yo publicano, 'ñe c'o ndixü c'o tsājā o bëzo, nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi 'ma rí zopcjöji. Nguec'ua rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, yo publicano 'ñe c'o ndixü c'o tsājā o bëzo, sö Mizhocjimi a jens'e ra tsjapüji o nte ra mandaji anguezeji. Pero nu'tsc'ēji, dya sö. ³² O ètsc'ēji e Juan, o 'ñe xi'ts'ijji ra rvi mimiji na jo. Pero dya i 'ñejmegueji c'ü o xi'tsc'ēji c'ü. Yo publicano 'ñe c'o ndixü c'o tsājā o bëzo o 'ñejmeji c'ü. Nu'tsc'ēji zö xo i jñandgueji ja ma creo c'o, pero nu'tsc'ēji dya go nzhogü in mü'bügueji c'ü rvi creoji c'ü mi xi'tsc'ēji e Juan.

El ejemplo de los trabajadores malvados

³³ Dyäräji nu xe 'naja jña nu rá xi'tsc'öji. Mi bübü 'na bëzo c'ü mi tjē o juajma. Nuc'ü, o ngant'a o uva cja c'ü o juajma, cjanu o ngot'ü o za'a a squina c'e juajma. Cjanu o dyö'büji nu ja ro jyät'äji o uva cja rrü yödüji, ngue c'ua ro mbedye o ndeje o uva. Cjanu ndäs'sä c'ua 'naja ts'ingümü nu ja ro mimi c'ü ro mbörü cja c'e juajma.

'Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbēpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jē. ³⁴ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, c'e lamu o ndājā c'o o mbēpji ro möji ja c'o mi pēpji c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca c'ü nu lamuji. ³⁵ Nuc'ua c'o mi pēpi c'o uva, o zürüji c'ua c'o mbēpji c'o vi ndājā c'e lamu. 'Naja c'ü o s'odüji, 'naja c'ü o mböt'üji, 'naja c'ü o pjat'üji o ndojo. ³⁶ Nuc'ua c'e lamu o yepe o ndājā c'o 'ñaja o mbēpji c'o xe ma puncjü. Nuc'ua c'o mi pēpi c'o uva, o yepe o tsjapütjoji c'o mbēpji c'ua ja nzi va tsjapüji c'o ot'ü.

³⁷ Nuc'ua c'ü na jñi, o ndājätsjē c'ua c'ü o t'i, o mama: “Nu nín ch'igö xenda ra dyätäji nu”, eñe c'e lamu. ³⁸ Nuc'ua c'o mi pēpi c'o uva, 'ma mü o jñandaji ma

ējē c'ü o t'i c'e lamu, me co pötcua mamaji: "Nujnu nguejnu ra zopcüji texe yo pè's'i c'ü nu tata nu. Mö rá pö't'üji ngue c'ua rá cjacpöji ín tsjaji yo ra zopcüji nu."³⁹ Nuc'ua 'ma o sājā c'ü o t'i c'e lamu, jo ni zürüji c'ua c'ü, go pjongüji cja c'e juajma, o mbö't'üji.

⁴⁰ Xe sido o ña e Jesús o dyönüji:

—Ma ra ējē c'e lamu c'ü ngue o cjava c'e juajma, ¿pārā ja gui tsjijñiji? ¿Pje me ra tsjapüji c'o pépi c'o uva?

⁴¹ O ndünrū c'ua c'o ndamböcjimi ñe c'o tita, o xiji e Jesús:

—Nu c'e lamu, dya ra juentse c'o ya tsja na s'o, ra mbö't'üji c'o. Ra unü c'ua media c'o ñaja nte c'o ra unü c'ü ra toca angueze 'ma ra jogü c'o uva, eñe c'o ndamböcjimi ñe c'o tita.

⁴² O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji va jyetsitsjē 'na ndojo:

—¿Cjo dya i xörügueji c'o ya t'opjü c'ü mama a cjava:

Nu c'e ndojo c'ü dya ne c'o mi jābā o ngümü, ngue c'ü ot'ü ya jñumüji cja squina c'ü.

Ngueje Mizhocjimi c'ü o tsja a cjanu.

Nguec'ua me rí mājčöji rgá jandgöji.

¿Cjó ro nguiñi c'ü ro zādā a cjanu?, eñe.

⁴³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, ra zādā 'ma dya cja ra tsja'c'üji o ntets'üji ra mandats'üji Mizhocjimi. Ra tsjapü o nte c'o ñaja nte c'o ra tsja c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁴⁴ C'o ra pjeñe cja c'e ndojo c'ü rí xi'tsc'öji, ixta 'huagü na jo c'o. Y 'ma ra ē zē'bi c'e ndojo cja 'na nte, ixta nzhench'e 'ma c'e nte, embeji c'o.

⁴⁵ Nuc'ua 'ma mü o dyärā c'o ndamböcjimi ñe c'o fariseo c'o jña c'o mi mama e Jesús, o unüji c'ua ngüenda c'ü mi ngueje anguezeji mi jyetsiji.

⁴⁶ Nguec'ua mi jodü ja rvá zürüji e Jesús. Pero mi sūji c'o nte, na ngueje c'o nte mi junt'ü o mü'büji que mi profeta e Jesús mi pätpä Mizhocjimi ma ña'a.

El ejemplo del casamiento

22 Nuc'ua e Jesús xe go mama c'ua ja xe nzi ejemplo, o xipjiji:

²—Nu c'ü manda a jens'e chjēnjui nza cja 'na c'ü manda c'ü xiji rey; ro dyät'ä 'na jñönü 'ma ya ro chjüntü c'ü o t'i. ³ O ndājā c'o o mbēpji o ma zojnüji c'o ya vi xipji ro ējē cja c'e chjüntü. Pero dya go ne go ēji. ⁴ Nuc'ua c'e rey o xipji c'o 'ñaja mbēpji: "Möji cja c'o ya ró xipjigö ra ējē, ma xipjiji c'ü ya jogü c'o jñönü, ya mbö't'üji c'o ín ts'inzhünü 'ñe c'o pje nda ma animale c'o ma pi. Xipjiji c'ü ya nde jogü texe cja ne chjüntü, nguec'ua ra ēji", eñe c'e rey va xipji c'o o mbēpji. Cjanu o ma c'ua c'o mbēpji o ma xipjiji. ⁵ Pero c'o ya vi s'ojnü, dya go tsjapüji ngüenda ro möji. C'ü o tsjaji, 'naja c'ü o ma cja o juajma, 'naja c'ü o ma ma mbö'ö. ⁶ C'o 'ñaja o zürüji c'o mbēpji c'o vi ndājā c'e rey, o mbärāji, cjanu o mbö't'üji. ⁷ Ma mü o mbārā c'e rey c'ü vi tsjapüji c'o o mbēpji, me co üdü c'ua c'ü. O ndājā c'ua c'o o tropa o ma mbö't'üji c'ua c'o bëzo c'o vi mbö'tp'ü c'o o mbēpji. Cjanu o ndü'tp'üji c'ü o jñiñiji. ⁸ Nuc'ua c'e rey o xipji c'ua c'o 'ñaja o mbēpji: "Yo jñönü ya jogü yo. Pero c'o ró zojnü, dya go ne go ēji. Nguec'ua na jo, dya ra ngärāji dya cja ne chjüntü. ⁹ Nguec'ua möji dya ga ma a ñünü, c'ua ja ni mbedye c'o 'ñiji, rí ma xipjiji texe c'o rí chjēji, c'ü ra ēji cja ne chjüntü", eñe c'e rey. ¹⁰ O mbedye c'ua c'o mbēpji o möji cja 'ñiji, o ma siji texe c'o mi chjēji c'o ma s'o 'ñe c'o ma jo. Nuc'ua me go ndüji cja c'e chjüntü.

¹¹ Nuc'ua 'ma o cjogü c'e rey a mbo ngue c'ua ro jñanda c'o vi siji c'o mbēpji, o jñanda c'ua 'na bëzo c'ü dya mi je o bitu c'ua ja nzi ma jyeji 'ma mi cjaji chjüntü. ¹² O xipji c'ua: "Nu'tsc'e bëzo, ¿ja vi tsjogue va? Maco dya in jegue c'o bitu c'o jeji 'ma chjüntüji." C'e bëzo dya go ndünrū. ¹³ Nuc'ua c'e rey o xipji c'o mi pjöste cja c'e chjüntü: "Jyü'tp'üji a ngua

'ñe a dyë ne bëzo nu. Ma pant'aji nu ja na bëxömü nu ja me ra huë, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufre na puncjü”, embeji c'o pjöste. ¹⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o s'ojnü pero ja nzitjo c'o jua-njüji, eñe e Jesús va nguarü va zopjüji.

El asunto de los impuestos

¹⁵ Nuc'ua o mbedye c'o fariseo, mi pötma mamaji ja rvá dyönüji e Jesús c'ü rví jyopü angueze, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. ¹⁶ Nuc'ua c'o fariseo o ndäji c'o o dis-cípulo anguezeji, o möji co c'o nu dyoji e Herodes, o ma xipjiji e Jesús:

—Xöpüte, rí pärägöjme c'ü na cjuana c'ü in mangue, 'ñe c'ü in jizhigue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. Xo rí pärägöjme, dya cjó in sügue rí zopjü, na ngueje dya in cjaque ngüenda zö pje ri pjëzhi 'na nte. ¹⁷ Nguec'ua rí xitsijme pje xo in cjiñigue, ¿cjo na jo rá cjöt'üji o contribución c'ü örü e César c'ü mero manda, o jiyö?, eñeji.

¹⁸ Pero e Jesús ya xmi pätpä c'ü ma s'o ma mbeñe anguezeji. Nguec'ua ixco xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in cjapäji na jots'üji, chaque in önnöji. ¿Jenga na sögöji? ¹⁹ Jítscöji c'e merio ja ga cja c'ü örü e César.

Anguezeji o ma jünpüji c'ua 'naja merio c'ü mi xiji denario. ²⁰ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio, 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

²¹ O ndünrü c'ua anguezeji o xiji:

—Ngue e César.

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi.

²² 'Ma o dyäräji c'o jña c'o, me co ngui-jñiji c'ua, cjanu o jyanbüji c'ua e Jesús, o möji.

La pregunta sobre la resurrección

²³ C'o saduceo mamaji c'ü dya ra sö ra te c'o анима. Nuc'ua c'e pa c'ü, o ëjë ja nzi anguezeji cja e Jesús, cjanu o dyönüji o xipjiji:

²⁴ —Nu'tsc'e xöpüte, o mama e Moisés 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nuc'ua c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü angueze c'ü ra jñusp'üji c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü. ²⁵ Nuzgöjme, mi bübüzgöjme yencho bëzo c'o mi cjuarma. 'Naja anguezeji o chjüntü, pero o ndü, dya jmusp'ü t'i c'ü. Nuc'ua c'ü na ye nu cjuarma o chjüntüvi c'e ndixü.

²⁶ C'ua ja nzi va ndü c'ü ot'ü, je xo va cjatjonu c'ü na yeje, 'ñe c'ü na jñi. Nde va cjatjoji c'ua nza yenchoji, dya jmusp'üji o t'i. ²⁷ Nuc'ua 'ma ya vi ndü nza yencho c'o bëzo, xo ndü c'ua c'e ndixü. ²⁸ Nguec'ua rí önnöjme, 'ma ra te c'o анима ja c'o nzi gui mangue, ¿cjó ngue c'ü ra tsjapü nu su c'e ndixü? Na ngueje nza yenchoji nde go tsjapü o suji.

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya jo c'ua ja gui mbeñegueji. Na ngueje 'ma in xörügueji o jña Mizhocjimi, dya in unnc'ëji ngüenda pje ne ra mama yo; dya xo in pärägueji ja ga cja c'ü me na zëzhi Mizhocjimi.

³⁰ Yo nte chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji, chjüntpüji. Pero 'ma ra te c'o анима, dya cja ra chjüntüji. Na ngue ra chjëntji nza cja c'o o anxë Mizhocjimi c'o dya chjüntü. ³¹ ¿Cjo dya i xörügueji yo o jña Mizhocjimi c'ü mama ra tetjo c'o анима? ³² Mama a cjava o jña: “Nguezgö o Mizhocjimizü e Abraham, 'ñe e Isaac, 'ñe e Jacob”, eñe Mizhocjimi. Nguec'ua ixi 'ñetsetjo zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoji y ra tetjoji, eñe e Jesús.

³³ Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'o nte c'o jña c'o mi xöpü e Jesús, me mi sūji, dya mi pārā pje ro nguujñiji.

El mandamiento más importante

³⁴ Xo 'ñe c'o saduceo dya cja mi pārāji pje ro manji. Nuc'ua 'ma mü o mbārā a cjanu c'o fariseo, cjanu o chēzhiji c'ua a jmi e Jesús. ³⁵ 'Naja anguezeji c'ü me mi pārā o ley Mizhocjimi, chaque o tsjapü t'önü e Jesús ngue c'ua ro zö'ö, o xipji:

³⁶ —Xöpüte, ¿ja ngue c'ü xenda ni muvi mandamiento cja o ley Mizhocjimi?

³⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—C'ü rí tsjaji, rí ñeji Mizhocjimi c'in Jmugueji. Rí ñegueji co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in pjeñeji. ³⁸ Nujnu nguejnu ot'ü yo o mandamiento Mizhocjimi, ngue nu nda ni muvi. ³⁹ Bübü c'ü 'naja o mandamiento angueze c'ü xo chjñjui nu cja ró xi'ts'iji c'ü mama a cjava: “Rí s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'iyatsjégueji”, eñe Mizhocjimi. ⁴⁰ Nu 'ma rí tsjague c'ü mama nujo yeje o mandamiento Mizhocjimi, ya xo i tsjague 'ma c'ü mama texe o jña Mizhocjimi yo xiji ley, 'ñe yo o dyopjü c'o profeta, eñe e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

⁴¹ Nuc'ua 'ma xe ma cājā c'o fariseo, o ña e Jesús. ⁴² O xipji:

—¿Pje xo in mangueji ja rga cja c'ü ri ngue Cristo? ¿Cjó ri ngue o mboxbéche? O ndünrüji c'ua:

—Ri mboxbéche cja e David.

⁴³⁻⁴⁴ O mama c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ü. Pero 'ma o mama e David c'ü ja ga cja e Cristo, ¿jenga o mama: “Nuc'ü, ín Jmugö c'ü”, eñe? In pārāgueji o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e David o dyopjü a cjava: Mizhocjimi o zopjü ín Jmugö o xipji: “Mimi cja ín jodyögö.

Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi va dyopjü e David.

⁴⁵ E David o nädä e Cristo o mama: “Ngue ín Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbéche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?, eñe e Jesús va tsjapü t'önü c'o fariseo.

⁴⁶ Nguec'ua anguezeji dya sö ro ndünrüji. Ndeze c'e pa c'ü, dya cja cjó xe rezga xe ro dyönüji e Jesús.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

23 Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o nte 'ñe c'o o discípulo, o xipji:

²—Nujyo xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe yo fariseo, ya ngamaji ra xöpüji yo nte, ra xipji ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ³ Nguec'ua texe c'o ra xi'tsc'ejji yo, nde rí tsjagueji, dya rí jyézeje. Pero dya rí tsjagueji c'ua ja ga tsja anguezeji. Na ngueje mamaji c'ü na jo, pero dya cjaji. ⁴ Anguezeji xipji yo nte c'o ley c'o na s'ězhi, dya sö ra cumpleji. Nguec'ua chjñtjui c'ü ri ät'äji o trapöjö c'o ri tütüji, c'o me na jyü rgá nduns'üji. Pero anguezeji dya ne ra mbasp'üji ne rí 'naja o ñidyéji. ⁵ Texe c'o cja yo fariseo 'ñe yo xöpü o ley Mizhocjimi, cjaji c'ü rguí jñanda yo nte. C'ü cjaji, ät'äji xenda na nojo yo ts'icuëro yo tjün't'üji cja o yüdüji 'ñe a nzhë'ëji, nu ja pä't'äji o jña Mizhocjimi. Xo ät'äji xenda na maja yo fleco yo 'nüns'ü a squina o bituji. ⁶ Ma cjaji mbaxua, me juajnüji o lugar c'o xe na jo'o ja ra mimiji ra ziji o xëdyi, ngue c'ua yo nte ra jñandaji anguezeji ra mamaji me na joji. Xo 'ñe 'ma pöji cja nintsjimi, me xo juajnüji o lugar c'o na jo nu ja ra mimiji. ⁷ Me neji ra tsja yo nte ra mbësp'iji t'ëcjañömü rgá zenguaji cja chöjmü. Me xo ne o mü'büji ra mama yo nte ra xiji xöpüte.

⁸ Pero nu'tsc'ejji ín discípulots'öji, dya rí ñe'ejji c'ü cjó ra xi'tsc'ejji xöpüte.

Na ngueje 'natjo c'ü in xöpütegueji c'ü nguezgö e Cristo o 'ñempque Mizhocjimi, y textesc'ejí in cjuarmaji. ⁹Dya cjó rí xipijí tata cja ne xoñijömü c'ü rí süji nza cja Mizhocjimi. Na ngueje 'natjo c'ü nin Tatagueji; ngueje c'ü bübü a jens'e. ¹⁰Dya xo rí ñe'ejí ra xi'ts'íjy jmu, na ngueje 'natjo c'in Jmugueji, c'ü nguezgö e Cristo. ¹¹Nu 'ma in negueji ra mbé'tsc'ejí na nojo, ni jyodü rí pjöstegueji cja yo in cjuarmaji. ¹²Na ngueje c'o ra tsjapütsjé rrä nojo, ra tsjapüji dya pje rguí muvi c'o. Y c'o dya ra tsjapü na nojo, ra tsjapüji na nojo c'o.

¹³'Nu'tsc'ejí in xöpüji o ley Mizhocjimi, 'ñetsc'ejí in fariseoji, in cchapqueji na jots'üji pero dya cjuana. Juentsc'ejí ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in c'asp'üji yo nte, ngue c'ua dya unü o mü'büji Mizhocjimi c'ü manda. Nu'tsc'ejí dya in jézijí ra mandats'üji c'ü, y c'o ne'e c'ü ra manda Mizhocjimi cja anguezeji, in c'asp'üji.

¹⁴'Nu'tsc'ejí in xöpüji o ley Mizhocjimi, 'ñetsc'ejí in fariseoji, in cchapqueji na jots'üji, juentsc'ejí ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in jünbügueji c'o pè's'i c'o ndixü c'o ya ndü nu xíra. Y para dya ra mama yo nte na s'otsc'ejí, chaque me mezhe gui dyötqueji Mizhocjimi. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi, xenda ra jñu's'üts'üji c'ü rguí sufregueji.

¹⁵'Nu'tsc'ejí in xöpüteji 'ñetsc'ejí in fariseoji, in cchapüji c'ü na jots'üji, juentsc'ejí ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue in pes'ejí cja mar in sätc'ejí texe cja ne xoñijömü. In xöpüji yo nte, xa'ma cjó ra 'ñejme c'ua ja nzi gui 'ñejmegueji. Nuc'ua c'o nte c'o ejme c'ua ja gui xiqueji, xenda cja na s'o c'o, que na ngue'tsc'ejí. Nguec'ua xenda pè's'i o s'ocüji c'ü rguí móji a ma a linfiernu.

¹⁶'Nu'tsc'ejí in xöpüteji 'ñetsc'ejí in fariseoji, in cchapü in jizhigueji nu o 'ñijí

Mizhocjimi, pero ya tsot'ü in chögueji in chjéntc'ejí nza cja 'na ndézhö. Juentsc'ejí, ra castigaots'üji Mizhocjimi, na ngueje in mamaji: “Ma cjó c'o ra nádä nzi ga mbärä ne templo, dya xo rguí muvi 'ma. Nguec'ua dya ni jyodü ra mama c'o na cjuana. Pero 'ma cjó c'o ra nádä c'o traste de oro c'o bübü a mbo cja ne templo, ni muvi 'ma c'ü ra nádä. Nguec'ua ni jyodü ra mama c'o na cjuana”, in eñejí. ¹⁷Nu'tsc'ejí ya tsot'ü in chöji, dya in päräji ja ga cja. Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi ne templo, que na ngueje c'o traste de oro c'o bübü a mbo. C'ü na sjü c'o traste de oro, je ni 'ñeje cja ne templo. ¹⁸Dya xo in cchapüji me ni muvi c'e arta nu ja pö'tp'üji animale Mizhocjimi, cja rrü ndü'tp'üji nu. Na ngueje in mangueji: “Ma cjó c'o ra nádä nzi ga mbärä c'e arta, dya ni muvi 'ma c'ü ra nádä. Pero 'ma cjó c'o ra nádä c'o animale c'o tjü'tp'üji nu, ni muvi 'ma”, in eñejí. ¹⁹Nu'tsc'ejí ya tsot'ü in chöji, dya in päräji ja ga cja. Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi c'e arta, que na ngue c'o animale c'o tjü'tp'üji Mizhocjimi nu. Na ngue c'ü na sjü c'o animale, je ni 'ñeje cja c'e arta. ²⁰C'ü ra nádä nzi ga mbärä c'e arta, nádä 'ma c'e arta 'ñe texe c'o animale c'o tjü'tp'üji Mizhocjimi nu. ²¹C'ü ra nádä ne templo, xo nádä 'ma Mizhocjimi c'ü bübü cja ne templo. ²²C'ü ra nádä nzi ga mbärä a jens'e, nádä 'ma c'ua ja manda Mizhocjimi, xo nádä 'ma Mizhocjimi c'ü manda nu.

²³'Nu'tsc'ejí in xöpüteji 'ñetsc'ejí in fariseoji, in cchapüji c'ü na jots'üji, in mbeñejí Mizhocjimi in unüji c'o in xits'ajnají, 'ñe c'o 'ñaja in pjín'ñoji. Na jo rí tsjají a cjanu, dya rí jyézigueji. Pero juentsc'ejí, ra castigaots'üji Mizhocjimi, na ngue dya in cö'tp'üji 'ñi c'o jña c'o xenda ni muvi cja o ley Mizhocjimi. Mama c'e ley rá cjají c'o na jo, 'ñe rá juentsetejí, 'ñe rá cumpleji c'ua ja nzi rgá mamaji. Nujoyo, nguejyo xenda mi jyodü

rvi tsjagueji yo. ²⁴ ¿Ja rgá sò rí jíchiji yo dya pãrã ngue c'ua ra mbãrãji o ñiji Mizhocjimi? Maco ya tsot'ü in chöji, dya xo in pãrãgueji. C'ü ni jyodü rí tsjaji, dya in cjaji. Y c'ü dya nda ni muvi, ngue c'ü in jodü rí tsjaji c'ü. Nguec'ua in chjëntcejeji nza cja 'na bëzo c'ü ro ma cja mëjë ro paxü c'e ndeje ngue c'ua dya ro ts'üt'ü o ts'imörö. Cja rrü zitjo c'e ndeje, maco ri o'no nu 'na camello.

²⁵ 'Bübü o nte c'o pe'ch'e a xes'e o mojmü ñe o xalo, pero dya xibi na jo a mbo. Nguec'ua na s'o a mbo c'o mojmü ñe c'o xalo. Je xo ga cjatsc'ejji nu, nu'tsc'ejji in fariseoji. In xindyëji in tjintsiji c'ü ni xes'ets'üji pero bübü a mbo in mü'büji c'o na s'o; me in jodü ja rgui tsjapü in tsjacjeji c'o pë's'i yo nin minteji. Juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. ²⁶ Nu'tsc'ejji in fariseoji, ya tsot'ü in chögueji, dyãrãji c'ü rá xi'tsc'öji. Ot'ü rí jyodüji ja rgá ndin'tsc'i in mü'büji. Nuc'ua, rrã jo c'ü ni xes'ets'üji ñe a mbo in mü'büji.

²⁷ Nu'tsc'ejji in xöpüteji ñetsc'ejji in fariseoji in cjapüji na jots'üji, juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in chjëntcejeji nza cja o panteón cja campo santo. Ch'öxcüji a xes'e c'ü ni ñetse na zö, pero a jömmü me já'a c'o o ndo'dye c'o añima, ñe cjo ts'ë me na x'í.

²⁸ Je xo ga cjatsc'ejji nu, a xes'ets'üji in jizhiji c'ü ni mama yo nte na jotsc'ejji. Me in cjapqueji c'ü na jots'üji, pero a mbo in mü'büji me bübü na puncjü c'o na s'o.

²⁹ Nu'tsc'ejji in xöpüteji ñetsc'ejji in fariseoji, juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in cjapüji c'ü na jots'üji, pero dya cjuana. In já'p'ãji panteón c'ua ja dyögüji c'o profeta mi jinguã, ñe in ä'tp'ãji me na zö'ö c'ua ja dyögüji c'o ñaja c'o o tsja na jo. ³⁰ In mamaji 'ma ya ri bünc'ejji c'o cjë 'ma mi cãrã c'o in mboxpalegöji, dya rvi pjösp'ügueji 'ma mi pö't'üji c'o profeta. ³¹ Nguec'ua in mantsjégueji

ngue o mboxbëchets'üji c'o o mbö't'ü c'o profeta. ³² Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí cjuatügueji c'o na s'o c'o xe bëzhtjo ro tsja c'o in mboxpaleji.

³³ C'o in mboxpalegueji, ma s'oji nza cja o c'ijmi. Nu'tsc'ejji je xo ga cjatsc'ejji nu. Nguec'ua, ¿ja rgá sò rí c'ueñeji c'ü dya ra jñün'c'üji ngüenda rgui möji a ma a linfiernu? ³⁴ Nutscö rá täjä o profeta ñe c'o pãrã o ñiji Mizhocjimi, ñe c'o ra xöpü o jña angueze. Anguezeji, bübü c'o rí chãt'ãji cja ngronsi rgui pö't'ügueji; ñaja c'o rí cha's'üji cja nintsjimi. Y nzi 'na jñiñi rí chãji c'o. ³⁵ Cja ne xoñijömmü ya mbö't'üji na puncjü o nte c'o mi cja na jo. C'ü ot'ü o mbö't'üji mi ngue e Abel c'ü mi cja na jo. C'ü bëpja o mbö't'üji mi ngue e Zacarías c'ü mi mböc'ejji c'ü mi ngue o t'i e Berequías. I tsjogüji a nde nu ja na sjü ñe cja c'e arta nu ja tjü'tp'üji animale Mizhocjimi, i pö't'üji e Zacarías. Na ngue c'ü rí tsjapüji ra sufre c'o rá täjä ra ë zo'c'üji, ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi c'ü nde ngue in s'ocügueji c'ü vi mbö't'üji texe c'o mi cja na jo ndeze e Abel hasta e Zacarías. Nguec'ua me ra tsja'c'üji rí sufreji na puncjü. ³⁶ Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu'tsc'ejji in cãrãji yo cjë dya, ngue'tsc'ejji rí sufregueji yo.

Jesús llora sobre Jerusalén

³⁷ Nu'tsc'ejji in menzumüji a Jerusalén, in pö't'üji c'o profeta, ñe in pjat'üji o ndojo c'o va täjä Mizhocjimi va ë zo'c'üji. Na puncjü rvã juentsc'öji. Mi negö ro jmu'tc'ejji c'ua ja nzi ga tsja 'na ngöñi, juis'i c'o o ts'ingöñi a mbo cja o juaja, pero dya xo i ñe ri chëzhgueji. ³⁸ Tsjijñiji. Xe jãrãtjo a Jerusalén nu nin ndajñiñigueji, pero ya jyëtsc'ijji dya Mizhocjimi. ³⁹ Rí xi'tsc'öji ndeze ne ndajme dya, dya cja xe rí jñandgöji va hasta 'ma cja rí mamaji: "Me na jo nu va ëjë nu o ñeme Mizhocjimi ra manda", rí ñeñeji.

Jesús dice que el templo será destruido

24 Nuc'ua 'ma ma pedye e Jesús cja c'e templo, o ējē c'ua c'o o discipulo o chēzhiji a jmi, ngue c'ua ro jíchiji e Jesús c'ü me ma zō c'e templo. ²Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Me in jandgueji ne templo. Pero na cjuana rí xi'tsc'ōji, ra zādā c'o pa 'ma dya cja ra jyāns'ā yeje ndojo c'o dya ra yāt'ā.

Señales antes del fin

³Nuc'ua e Jesús o ma cja c'e t'eje c'ü ni chjū Olivos, o mimi c'ua nu. Nuc'ua c'o o discipulo o ēji a jmi, o 'ñe xipjiji:

—Xitscōjme jinguā ra yāt'ā ne templo. Xo rí xitscōjme pje ma señal c'ü rga pārgōjme 'ma rí 'ñecje na yeje, y 'ma ra nguins'i ne xoñijōmü.

⁴Cjanu o ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjōtpūji ngüenda c'ü dya cjó ra dyon'c'ejí. ⁵Na ngueje ra ējē na puncjü c'o ra jñüncügö ín chjū, ra mamaji ngueje Cristo anguezeje, ngue c'ua ra dyonpūji na puncjü yo nte. ⁶Y rí dyārāji ri cjaji o chū. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chū. Pjōtpūji ngüenda c'ü dya rí sügueji, na ngueje ni jyodü ra zādā yo. Pero dya be ri sādā 'ma ra nguins'i nu xoñijōmü. ⁷Yo país ra chūji co yo 'ñaja país. C'o rey ra chūji co c'o 'ñaja rey. Na puncjü c'ua ja ra sufreji o tñimi, 'ñe c'ua ja ra mbi'i na zēzhi ne xoñijōmü. ⁸Nujoyo, nguejyo rguí mbürü ra sufreji yo.

⁹Nuc'ua texe cja yo país ra nuc'ejí na ü, na ngueje c'ü ni 'ñejmezügōji. Ra nzhöc'ügueji nu ja rí sufreji, y ra mbö'tc'ejí. ¹⁰Nuc'ua na puncjü c'o ra xōgü cja Mizhocjimi, y ra pötca nzhötsjēji o dyoji, y ra pötca nuji na ü. ¹¹Na puncjü c'o ra 'ñe tsjapü ri ña o jña Mizhocjimi, ra 'ñe dyonpü na puncjü o nte. ¹²Na puncjü c'o dya cja ra s'iyā o dyoji, na ngue dya cja ri ätāji Mizhocjimi. ¹³C'o sido ra 'ñejmezüji, ra ma bübütojji

co Mizhocjimi. ¹⁴Nuc'ua textjo cja ne xoñijōmü ri cārā c'o ra zopjü yo nte ra xipjiji ra dyātāji Mizhocjimi na ngue ngueje c'ü manda. Nu'ma, ngue 'ma ya ra nguins'i nu xoñijōmü.

¹⁵⁻¹⁶'Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'e profeta Daniel o mama c'ü ra ē 'naja nte c'ü me rrā s'o a jmi Mizhocjimi, ra 'ñe chjotü texe, y ra 'ñe mimi c'ua ja me na sjü. Nu'tsc'ejí ri xörüji yo jña yo, rí unüji na jo ngüenda c'ü rgui pārají. Nguec'ua 'ma rí jñandaji c'ü ya ri bübü nu c'e nte, rí c'ueñeji rí möji a ma cja t'eje, nu'tsc'ejí ri cārāji a Judea. ¹⁷Nu'tsc'ejí ri tågāji a xes'e cja in nzungueji, ixtí c'ueñeji, dya pje rí chunüji c'o ri pēs'ijí a mbo cja in nzungueji. ¹⁸Nu'tsc'ejí ri bünc'ejí cja juajma, dya rí nzhogueji cja in nzungueji c'ü rí 'ñe tsanagueji in bituji. ¹⁹Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lélē c'o pa c'o. ²⁰Dyötüji Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rí c'ueñeji, dya ri ngue c'o pa c'o ri jārā o sē, ni xo ri ngue nu pa c'ü rí sōyaji. ²¹Na ngueje me ra sufreji na puncjü c'o pa c'o, c'ü nunca go sufreji a cjanu ndeze 'ma o jyans'ü ne xoñijōmü. Y dya cja xe ra sufreji c'ua. ²²Pero Mizhocjimi ra tsjapü c'ü dya nda ra mezhe c'o pa c'o ra sufreji, ngue c'ua dya ra chjorü texe c'o nte. Ra tsjapü c'ü dya ra mezhe c'o pa c'o, na ngue ri cārā c'o ya juajnü Mizhocjimi.

²³'Nuc'ua 'ma cjó c'o ra xi'ts'ijí: “Je bünc'ua e Cristo” o ra xi'ts'ijí: “Je bübü nu e Cristo”, ra 'ñents'ejí, dya rí creoji c'o xi'tsc'ejí a cjanu. ²⁴Na ngueje ra ējē c'o ra tsjapü ri ngueje e Cristo. Xo ra ē c'o ri cjapü profeta ri cjapü ri ñaji o jña Mizhocjimi. Ra tsjaji c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte, nguec'ua me ra nguijñiji. C'o ri cjapü a cjanu profeta, ra tsjaji a cjanu, ngue c'ua xa'ma ra sō ra dyonpūji c'o ya juajnü Mizhocjimi ra tsjapü o nte. ²⁵Nguec'ua rí xi'ts'ijí dya, ante c'ü ra zādā c'o pa c'o. ²⁶Nguec'ua 'ma ra xi'ts'ijí: “Je va bübü e Cristo cja majyadü”, dya rí pedyeji

rí ma ñu'uji. O 'ma ra xi'ts'iji: “Je na bübü a mbo cja 'na ngumü c'ü”, dya xo rí creoji c'o xi'ts'iji. ²⁷Ma go juë's'i dyebe nu ja ni mbes'e e jyarü, ixi 'ñetse textjo a lado hasta nu ja ni nguibi e jyarü. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi, ra jñandgöji texe cja ne xoñijömü. ²⁸Dyäräji ne jña nu rá xi'tsc'öji dya: “C'ua ja ri 'mana c'e animale c'ü ya rgu' ndü, je nguejnu ra jmurü c'o ndopare.”

Cómo vendrá el Hijo del Hombre

²⁹Nuc'ua 'ma ra nguarü ra sufrejü c'o pa c'o, ra bëxömü e jyarü. Y dya ra 'ñetse e zana. Ra jyäbä yo seje. Y ra 'ñünü nujyo na zëzhi a jens'e. ³⁰Nuc'ua ra jñandaji 'na señal a jens'e c'ü rguí mbārā yo nte c'ü ya rva ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. Y texe c'o ri cārā cja ne xoñijömü, me ra nzhumü rgá huëji na ngueje ra jñandgöji rva ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. Ra jñandgöji rva ëcjö cja ngömü, ra jñandgöji c'ü me rrā zëtsi 'ñe me rrā zözü. ³¹Nuc'ua, ra mbë'biji na jens'e 'na corneta, y nutscö rá tājā c'o ín anxe ra 'ñe jmutüji c'o ya ró juajnügö c'o ri cārā texe cja ne xoñijömü.

³²Nu'tsc'eji rí unüji ngüenda yo za yo xiji higo. 'Ma ya ra dogü, 'ma ya pjürü peje o xi, ín pāragueji ngue 'ma ya ra paja ne xoñijömü. ³³Je xo rga cjatjonu, 'ma rí jñandaji ya ra zādā texe yo rí xi'tsc'öji, rí pārāji 'ma c'ü ya ngue ra nguins'i ne xoñijömü. ³⁴Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'o ri cārā c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zādā texe yo rí xi'tsc'öji. ³⁵Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijömü, pero nín jñagö nunca ra nguarü nu.

³⁶Dya cjó pārā pje ma pa, ni pje ma ndajme 'ma ra zādā c'o, ni xo ri pārā c'o o anxe Mizhocjimi, ni xo ri pārāgö nutscö o T'izgö Mizhocjimi. Nguextjo mi Tatagö c'ü pārā.

³⁷C'ua ja nzi ma cja c'o cjé 'ma mi bübü e Noé, je xo rga cjatjonu, 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. ³⁸C'o cjé 'ma mi bübü e Noé, 'ma dya be mi ëjë c'e tradyebe, mi ñönüji 'ñe pje nde mi si'iji. Mi chjüntüji, xo mi chjüntpüji o t'iji hasta 'ma cja zādā c'e pa 'ma mü o cjogü e Noé a mbo cja c'e barco. ³⁹Dya mbārāji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje, go chjorüji c'ua texeji. Je xo rga cjatjonu, 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. ⁴⁰Na ngueje ye bëzo c'o rva bübü cja juajma. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ⁴¹Ye ndixü c'o 'natjo c'ua rva cüjñü. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

⁴²'Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpüji ngüenda, na ngueje dya ín pārāji c'e ndajme 'ma rá ëcjö nutscö ín Jmuzgöji. ⁴³'Na bëzo c'ü ri xo'tp'üji o ngumü, nu 'ma ro mbārā pje ma ndajme c'ü xömü c'ü ro ëjë c'e mbë'ë, dya ro ijī; ro ndebetjo, dya ro jyëzi ro xo'tp'ü c'ü nu ngumü. ⁴⁴Je xo rga cjatsc'eji nu, rí pjötpüji ngüenda, na ngueje nutscö rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi c'e ndajme c'ü dya ri tepcöji.

El siervo fiel y el siervo infiel

⁴⁵'Nza cja 'na lamu c'ü 'ñeje 'na mbëpji c'ü cjacjuana, 'ñe c'ü pārā ra pëpji na jo. Ra tsja c'e lamu ra xipji c'e mbëpji c'ü ra 'huinbi c'o ri cārā cja ngumü, ra unüji o xëdyi 'ma nzi ga zant'aji. Ra ma c'ua c'e lamu. ⁴⁶Nuc'ua, 'ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra ë chöt'ü c'e mbëpji rrā cja'a c'o vi xipji, me ra mājā 'ma c'e mbëpji c'ü. ⁴⁷Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra unü c'e mbëpji c'ü ra mbötpü texe c'o ri pë's'i c'e lamu. ⁴⁸⁻⁵⁰Pero 'ma ri s'ombëpji c'e mbëpji, 'ñe ra mamatsjë: “C'ín lamugö ra mezhtjo c'ü”, ra 'ñeñe, 'ñe 'ma ra yabü c'o nu mimbëpji, 'ñe me ra ziji o xëdyi 'ñe ra tiji co c'o me tīī, nuc'ua ra ëjë c'ü o lamu nu c'e pa c'ü dya ri te'be, 'ñe c'e ndajme c'ü dya ri pārā. ⁵¹Nuc'ua c'e lamu ra manda ra ndas'üji na puncjü co chirrio c'e mbëpji, cja rrü pant'aji c'ua ja rva cā

c'o mi cjavü mi cja na jo. Je ra huë nu c'ü, 'ñe ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufre na puncjü.

El ejemplo de las muchachas

25 'Rá xi'tsc'öji dya 'na ejemplo c'ü ja rgá manda Mizhocjimi c'ü bübü a jense. Mi bübü dyëch'a xunt'i c'o mi tunü o sivi. O mbedye o möji, ro ma ndün-rüji 'na t'i c'ü ya ro chjüntü. ²Tsi'ch'a anguezeji c'o dya mbeñe na jo, pero c'o tsich'a o mbene na jo c'o. ³Nu c'o dya mi jün o pjeñe, o ndunü o siviji, pero dya xe go ndunüji petroleo c'ü ro xich'iji 'ma ro tjeze c'ü mi tjë. ⁴Nu c'o o mbeñe na jo, o ndunüji petroleo co o botiaji, 'ñe c'o xe mi po'o c'o o siviji. ⁵Nuc'ua xe mezhtjo ro säjä c'e t'i c'ü ro chjüntü. Nguec'ua c'o xunt'i o ndägäji o t'iji, o iji. ⁶Nuc'ua c'ü ndexömü, o dyäräji 'na jña c'ü mi mapjü mi mama: "Ya va ëjë nu ra chjüntü; pedyeji ma chjünrüji" ⁷O böbü c'ua texe c'o xunt'i, cjanu o jocü c'o o siviji. ⁸Nu c'o dya mi pë's'i o pjeñe, o xipjiji c'o vi mbeñe na jo: "Dyacöjme ts'ë in petroleooji, na ngueje ya ne ra juench'ëtjo yo ín sivigöjme" ⁹O ndünrü c'ua c'o vi mbeñe na jo, o xipjiji: "Iyö, dya ra sö rá da'c'üjme. Na ngueje 'ma rá da'c'üjme, dya ra zögöjme, ni xo ri ngue'tsc'eji. Moji ma chömüji nu ja pöji", eñe c'o xunt'i c'o vi mbeñe na jo va xampja. ¹⁰Nuc'ua 'ma cja vi mötji, o säjä c'ua c'e t'i c'ü ro chjüntü. Nu c'o ya vi xampja na jo, o cjogüji c'ua co angueze cja c'e ngümü nu ja ro tsjaji c'e chjüntü. Jo nu ngot'üji c'ua c'e ngoxtji. ¹¹Dya mezhe c'ua o säjä c'o xunt'i c'o vi ma ndömü o petroleo, o mamaji: "Xocüzüjme, nu'tsc'e nin t'ecjañömü." ¹²O ndünrü c'ua c'e t'i o xipjiji: "Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya rí pä'c'öji", embeji.

¹³Nguec'ua rí xi'tsc'öji, rí pjötpüji ngüenda, na ngueje dya in pärägüeji ja ma pa, ni pje ma ndajme 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi.

El ejemplo de los talentos

¹⁴'Xe rá xi'tsc'öji c'ü 'na ejemplo c'ü ja ga manda c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Mi bübü 'na bëzo c'ü ro ma ne j'ë. O ma't'ü c'o o mbëpji, o zopcüji c'o mi pë's'i ngue c'ua ro mbötpüji.

¹⁵'C'ü 'na mbëpji o zopcüji tsi'ch'a ts'icaja o merio; c'ü 'na o zopcüji ye ts'icaja; c'ü 'na ozopcüji 'naja ts'icaja. O zopcüji c'ua ja nzi rvá sö ro pëpjiji nzi 'naji. O ma c'ua na jë c'e lamu. ¹⁶Nuc'ua c'ü vi s'opcü tsi'ch'a ts'icaja, o ma ndömü c'o ro mbö'ö c'ü. Y o ndöjö c'o xe 'na tsi'ch'a ts'icaja o merio. ¹⁷Je xo va cjatjonu c'ü vi s'opcü ye ts'icaja, o ndöjö c'o xe 'na yeje ts'icaja. ¹⁸Pero nu c'ü vi s'opcü 'na ts'icaja, o ma dyö'bü a jömü, cjanu dyöpcütjo nu c'o o merio c'ü nu lamu.

¹⁹'O mezhe c'ua na puncjü pa, cja nzhogü c'ü nu lamu c'o mbëpji, o zojnüji ngue c'ua ro tsjaji ngüenda. ²⁰O sä c'ua c'ü vi s'opcü tsi'ch'a ts'icaja o merio, xe ndo ma jüntjo c'o xe tsi'ch'a ts'icaja. Cjanu o xipji c'ua c'ü nu lamu: "Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, i socüzü tsi'ch'a ts'icaja. Xe va ëcjuã yo xe 'na tsi'ch'a yo ró töcjö", ëne. ²¹O mama c'ua c'e lamu o xipji: "Me na jo ga mbëpjits'ügue. I tsjacjuana i tsjague na jo'o co c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü o bëpji c'o xenda ni muvi. Tsjogü me rá mëjui na ngue i pëpquigö na jo." ²²Xo säjä c'ua c'ü vi s'opcü yeje ts'icaja, o xipji c'ü nu lamu: "Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, i socüzügö ye ts'icaja. Nudya bünc'ua yo xe 'na yeje ts'icaja yo ró töcjö", eñe c'e mbëpji. ²³Nuc'ua c'ü nu lamu o xipji angueze: "Me na jo ga mbëpjits'ügue, i tsjacjuanague i tsjague na joco c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü o bëpji c'o xenda nu muvi. Tsjogü me rá mëjui na ngue i pëpcö na jo", embe. ²⁴Xo sä c'ua vi s'opcü 'naja ts'icaja, o xipji c'ü nu lamu: "Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, rí

pã'c'ägö nu'tsc'e in dacüjme o bēpji c'o na jyü; maco ngue'tsc'e in cjavü in tsjacje yo rí tögöjme. Zö nguetscöjme rí podüjme c'o in nzhëxügüe 'ñe rí cjavme texe, pero ngue in ch'ujmügüe nu ja rí üt'öjme c'o ndëxü. ²⁵ Nguet'ua ró sügö, ró ma ö'ts'üts'ü nin ts'icaja nu i socüzügö. Bünc'ua dya nin ts'icajague.” ²⁶ O mama c'ua c'ü nu lamu o xipji: “Na s'o ga mbēpjitsc'e, me na mañats'ü. Nu'tsc'e in pärägue rí cjavü in tsjacjö c'o ndëxü, zö dya rí podügö ni xo rí pitsigö; ngue'tsc'ejji in cjavü texe c'e bēpji. ²⁷ Nguet'ua ma jo rvi ma socüzü cja banco yo in meriogö. Nguet'ua 'ma ro ëcjö, ro dyacöji yo in tsjacjö, 'ñe c'o ya rvi ndöjyö”, embe. ²⁸ Cjanu o xipji c'ua c'o o mbepji: “Jñünbüji ne ts'icaja nu jün nu, unnüji nujjnu quiji dyëch'a ts'icaja. ²⁹ C'o ch'unü pje rguí pēpjiji, 'ma ra ndöji, xe ra ch'unü 'ma c'o. Pero 'ma dya ra pēpjiji c'o vi ch'unü ra jñünbüji 'ma c'o vi ch'unüji. ³⁰ Rí pant'aji ne s'ombēpji a ma a linfiernu nu ja na bëxömü. Nujnu, nguejnu je ra huë nu ne mbēpji, 'ñe me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufre nu”, eñe c'e lamu va xipji c'o o mbēpji.

El juicio de las naciones

³¹ 'Nu 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi, me rrã zëzhizügö. Rá dyocjöjme texe c'o o anxë Mizhocjimi. Nuc'ua rá mimi nu ja me na zö'ö, ngue c'ua rá jünpü ngüenda yo nte. ³² Nuc'ua texe yo cãrã cja ne xoñijömü, ra ngãrãji cja in jmigö. Nuc'ua rá xöcüji nza cja 'na mbörü xöcü c'o o ndëchjürü cja c'o chiva. ³³ C'o rí jyëtscö ndëchjürü rá cama cja in jodyë c'o, y nu c'o chiva rá cama c'ü 'nanguarü. ³⁴ Nuc'ua nutscö rí mandagö rá xicö c'o ri cãrã in jodyë: “Nu'tsc'ejji na jots'üji cja jmi Mizhocjimi nu mi Tatagö, chjã'dägueji. Rá da'c'üji dya, c'ü xo rí mandagueji. Ndeze 'ma dya be mi t'ãt'ã nu xoñijömü, o xöcüts'üji a cjanu xo rí mandagueji.

³⁵ Rá ca'c'üji a cjanu, na ngueje 'ma mi santc'ö, nu'tsc'ejji mi dacöji c'ü ro sigö. Y 'ma mi türegö, nu'tsc'ejji mi dacöji ndeje. Y 'ma ró sät'ägö cja in jñiñigueji i säcjöji zö dya mi ngue in menzumüzgöji. ³⁶ Y 'ma dya mi cãjägö pje ro jegö, nu'tsc'ejji mi dacöji c'ü ro jegö. Y 'ma mi sö'dyëgö, nu'tsc'ejji mi pa cjinngöji. Y 'ma mi cjocö a pjörü, nu'tsc'ejji mi pa nugöji nu”, rá embe c'o ri cãrã cja in jodyë. ³⁷ Rá ndünrü c'ua c'o vi tsja na jo, ra xitscöji: “Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, ¿jinguã ró jantc'ajme mi santc'e c'ü ró da'c'öjme 'na xëdyi? ¿Jinguã mi turegue c'ü ró da'c'üjme ndeje? ³⁸ ¿Jinguã i sät'ägue cja in jñiñigöjme c'ü ró säc'öjme? ¿Jinguã dya mi cägue bitu c'ü ró da'c'üjme c'ü ri jyegue? ³⁹ ¿Jinguã ró jantc'ajme mi södyëgue, o c'ü mi cjo'c'ügüe a pjörü c'ü ró ma cjinnc'ijme?”, ra 'ñenzgö c'o vi tsja na jo. ⁴⁰ Nutscö rí mandagö rá tjünrü c'ua rá xipjiji: “Nu cjuana rí xi'tsc'öji, c'ü vi pjös'ügüeji yo mi ts'icjuarmagö nujyo dya pje mi pjëzhi, xo 'ñetscö xo i pjöxcöji”, rá embe c'o.

⁴¹ 'Nuc'ua rá xipji c'o ri cãrã in scerda: “Nu'tsc'ejji, me na s'otsc'ejji, c'ueñeji cja in jmigö, möji cja sivi c'ü nunca ra juench'e, c'ü o dyät'ã Mizhocjimi c'ua ja ra sufre c'ü dya jo, 'ñe c'o demonio c'o ngue o dyoji. ⁴² Na ngueje 'ma santc'ö dya i dyacöji c'ü ro si. Y 'ma mi sufregö 'nure, dya i dyacöji ts'ë ndeje. ⁴³ Y 'ma ró sät'ägö cja in jñiñigueji, cya i recibidozüji. Y 'ma dya mi cãgö bitu c'ü ro je'e, dya i dyacöji c'ü ro jegö. Y 'ma mi sö'dyëgö 'ñe 'ma mi cjocö a pjörü, dya mi pa cjinnguigöji.” ⁴⁴ Nuc'ua anguezeji xo ra ndünrüji ra xitscöji: “Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, ¿jinguã ró jantc'ajme mi sant'ague o mi sufregue 'nure, o i sät'ägue cja in jñiñigöjme c'ü dya ró pjöxc'ume? ¿Jinguã dya mi cägue bitu c'ü rvi jye, o mi sö'dyëgue, o mi cjo'c'e apjörü, c'ü dya ró cö'tc'üjme 'ni?” ⁴⁵ Nuc'ua rá tjünrü rá xicöji: “Na cjuana

rí xi'tsc'öji, dya i pjösc'ejí a cjanu ne rí 'na yo mi cjuarmagö yo dya pje mi pzëshi. C'ü dya vi pjösc'ejí yo, xo ñezgö, dya xo i pjöxcöji", rá embeji. ⁴⁶ Nuc'ua rá tãgöji ra möji nu ja nunca ra nguarü rgá sufreji. Pero c'o vi tsja na jo, ra möji ra ma ngärãji a jmi Mizhocjimi para siembre.

Planes para prender a Jesús

26 Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña c'o, xe go xipji c'ua c'o o discípulo:

²—In pãrãji ya bëzhtjo yepa ra zãdã c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua. Nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi, ra nzhögügöji ngue c'ua ra ndät'ãzũji cja ngronsi, embeji.

³Nuc'ua c'e xömu c'ü, o ma c'o ndamböcjimi ñe c'o tita c'o pje nde mi pjëzhi, o ma jmurũji cja c'e palacio nu ja mi bübü c'ü mi mero ndamböcjimi c'ü mi chjü Caifás. ⁴O ñaji ja rva cja rvã zürũji e Jesús c'ü dya ro mbãrã c'o nte. Ro zürũji ngue c'ua ro mbö't'ũji. ⁵Mi mamaji:

—Dya ra jogü rá sürũji cja ne mbaxua; 'na ra huëni yo nte ra tsja o dyëji, eñeji.

Una mujer unge a Jesús

⁶'Na nu pa, mi bübü e Jesús a Betania nu cja nu ngumü e Simón c'ü mi sö 'na ngueme c'ü ni chjü lepra. ⁷O säjä c'ua 'na ndixü nu ja mi bübü e Jesús, ma tü 'na botia ndojo c'ü mi po'o c'o me ma jo ma jyärã. Me mi muvi na puncjü o merio c'ü. Cjanu xisp'i o ñi e Jesús 'ma ya ma jũ'ü cja mexa. ⁸C'o o discípulo e Jesús o jñandaji c'ü vi tsja c'e ndixü. Me co üdüji c'ua go mamaji:

—Chjã, jyãctjo. ¿Jenga ya bëzhi yo me ni muvi? ⁹Mi sö ro bö'ö na mizhi nu, ngue c'ua c'o merio c'o, ro ch'unü yo dya pje pë's'i, eñe c'o.

¹⁰O unü ngüenda e Jesús c'o vi mama c'o o discípulo, o xipjiji c'ua:

—¿Jenga na molestaoji ne ndixü? Maco na jo c'ü o tsjacö nu. ¹¹Nu'tsc'ejí

xe rí mintcjejí nujoyo dya pje pë's'i, pero nutscö ra zãdã 'ma dya cja rá bünc'ö a ndetsc'ejí. ¹²Ne ndixü nu, ya xisquigö in cuerpo nujoyo na jo ga jyärã, ngue c'ua ya na seguroa c'ü rgã dyögüzgöji. ¹³Na cjuana rí xi'tsc'öji, texe cja ne xoñijömu c'ua ja ra zopjũji yo nte ra xipjiji ja ga cjazgö, nde ra nãdãji nu o tsja ne ndixü nu, ngue c'ua ra mbeñeji nu na jo nu o tsjacö, eñe e Jesús.

Judas traiciona a Jesús

¹⁴⁻¹⁵C'o doce discípulo, mi bübü 'naja c'ü mi chjü Judas Iscariote. Nuc'ü, o ma c'ua cja c'o ndamböcjimi, o ma xipjiji:

—¿Ja nzi rí tsjötçügöji ngue c'ua rá nzhö'c'ũji e Jesús?

Nuc'ua c'o ndamböcjimi o ngö't'ũji treinta merio o plata e Judas. ¹⁶Ndeze c'ua, o mbürü e Judas o jyodü c'ü ja rvã tsjapü, ngue c'ua ro nzhö e Jesús.

La Cena del Señor

¹⁷Ya vi zãdã c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, 'ma mi siji o tjömëch'i c'o dya mi bãns'ã. C'ü ot'ü pa c'ü mi pjongũji c'e mbaxua, o ëjë c'ua c'o discípulo cja e Jesús, o xipjiji:

—¿Ja ngue c'ua in ne rá ma ät'ãjme o jñönü c'ü rí sigue rgui súpque ne mbaxua?

¹⁸O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'ua yeje c'o o discípulo:

—Mëvi a ma a Jerusalén rí ma zopjüvi c'e bëzo c'ü ya in pãrãguevi, rí xipjivi: "Va täcjöbe c'e xöpüte rá xi'ts'ibe c'ü ya va sädã c'ü ra sofre. Nguec'ua c'e mbaxua je ra züpü cja in nzungue co c'o o discípulo, va ñenzgöbe c'e xöpüte." Je rí xipjivi a cjanu.

¹⁹Nuc'ua c'o discípulo o mëvi c'ua ja va xipjivi e Jesús, o ma dyät'ãvi c'e jñönü c'ü rvã züpüji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua.

²⁰Nuc'ua 'ma ya vi nzhã, o mimi c'ua e Jesús cja c'e mexa ro ziji o xëdyi c'o

doce o discipulo. ²¹ 'Ma ndänt'ä ma siji o xëdyi, e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, bübütsce'ji 'na c'ü ra nzhögügö cja o dyë c'o ra mbötcö, embeji.

²² Anguezeji 'ma o dyäräji a cjanu, me go ndumüji c'ua. O mbürü o mama nzi 'naja anguezeji mi xipjiji e Jesús:

—¿Cjo nguetscö, ín Jmuts'ügö?

²³ O ndünrú c'ua e Jesús o mama:

—'Naja c'ü ya ndübü o xëdyi co nuzgö cja ne mojmü nu rrä sigöji, ngue c'ü ra nzhögügö c'ü. ²⁴ Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi, ra mbötcöji c'ua ja nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Pero juejme c'e bëzo c'ü ra nzhögügö. Xenda rvá jo c'ü dya ro jmus'ü c'e bëzo c'ü, na ngueje ra ma sufre na puncjü.

²⁵ O ndünrú c'ua e Judas nu c'ü ro nzhö'ö, o mama:

—¿Cjo nguetscö, xöpüte?

O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Ya í mantsjégue, ngue'tsc'e.

²⁶ 'Ma ndänt'ä ma siji o xëdyi, o jñü c'ua e Jesús 'na tjömëch'i, o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xënmbi c'o o discipulo, o xipjiji:

—Jñüji ne tjömëch'i nu rrä xënc'iji, rí siji. Nujnu ngue ín cuerpogö nu.

²⁷ Cjanu o ndës'i c'ua c'e vaso. O unü 'na pöjö Mizhocjimi, cjanu unü c'o o discipulo, o xipjiji:

—Sigueji c'ü po'o nu ín texeji. ²⁸ Na ngueje nujnu, ngue ín tsjigö nu. Na ngue c'ü rga pjödügö ín tsji rá tügö, Mizhocjimi ra tsja dya c'ua ja nzi va mama; ra perdonao dya o nzhübü na puncjü o nte. ²⁹ Rí xi'tsc'öji, ndeze dya, dya cja xe rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma cja ra zädä c'e pa 'ma 'natjo c'ua rá cārāji nu ja rá mandagö, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. Cja rá sigöji 'ma c'o cja nuevo c'o me xe rrä jo, eñe e Jesús.

Jesús anuncia que Pedro le negará

³⁰ Nuc'ua o tóji 'na himno va ma't'üji Mizhocjimi. Cjanu o mbedyeji c'ua a tji, o möji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos.

³¹ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Texets'ügueji nde rí jyëzguigöji ne xömü dya, na ngue c'ü ra tsjacügöji. Na ngueje ya t'opjü a cjava: “Rá nzhö'ö c'e mbörü ra mböt'üji. Nguec'ua c'o o ndëncjürü ra mböt'ü c'o”, eñe. ³² Pero 'ma rá tegö a nde cja c'o añima, ot'ü rá magö a ma a Galilea, ngue c'ua 'ma rí sätc'ëji nu, ya rva bünc'ö nu.

³³ O ndünrú c'ua e Pedro o xipji:

—Zö texe ra jyëts'igüejji, pero nuzgö nunca rá jëts'igö, eñe.

³⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—Na cjuana rí xi'tsc'ö, dya be ri huë'ë o tare ne xömü dya, 'ma ya na jñi rgui tsädä c'ü dya ín pácägö.

³⁵ O mama c'ua e Pedro:

—Zö rá tügö co nu'tsc'e, pero nunca rá cädägö c'ü rgá pā'c'ägö, eñe c'ü.

Xo nde va mantjo c'ua texe c'o discipulo.

Jesús ora en Getsemaní

³⁶ Nuc'ua o möji nu ja mi chjü Getsemaní. Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discipulo:

—Mimiji va, ndeze c'ü rá magö a manu, rá ma ötü Mizhocjimi c'ü mi Tatagö, eñe.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o zidy e Pedro 'ñe nza yeje c'o o t'i e Zebedeo. O mbürü o ndumü c'ua e Jesús, y me mi cjiñi na puncjü. ³⁸ Nuc'ua o xipjiji:

—Me rí ndumügö, rí sö ra mbötcügö c'ü rgá sentiogö. Chepquetjoji va, dya rí iji, eñe e Jesús.

³⁹ Xe go ma c'ua xe ts'iquë a ma a xo'ñi, o ndüne a jömü, o dyötü Mizhocjimi o mama:

—Mi Tatats'ügö, 'ma ra sö, rí ts'a's'ü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufregö. Pero dya

rí tsjague c'ua ja rgá negö, tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe e Jesús va dyötü Mizhocjimi.

⁴⁰ O nzhogü c'ua e Jesús nu ja mi cārā c'o jñi o discípulo, o 'ñe chöt'ü ya nde vi ítjo c'o. E Jesús o xipji c'ua e Pedro:

—¿Cjo dya mi sö rvi chepquegöji 'na ts'indajme c'ü dya rvi ícjeji? ⁴¹ Dya rí ñi. Dyötqueji Mizhocjimi ngue c'ua dya ra ndö'c'ejí c'ü dya jo. Jā, a mbo in mün'c'ejí in neji c'ü dya rí ñi ngue c'ua rí dyötqueji Mizhocjimi. Pero yo in cuerpoji, ya mbo o cuë yo, embeji c'o.

⁴² Nuc'ua o ma na yeje, o ma dyötü Mizhocjimi o mama:

—Mi Tatats'ügö, 'ma dya sö ra cjogü c'ü rá sufre, rí ne rá sufregö 'ma. Na ngue je rí negö rí tsjacö c'ua ja nzi gui ñegue, eñe e Jesús va dyötü Mizhocjimi.

⁴³ O nzhogü c'ua na yeje, o ñe chöt'ütjo ya ma ítjoji na yeje, na ngueje me mi tågäji na puncjü o t'ñi. ⁴⁴ Ndo zogütjoji c'ua, o ma dyötü Mizhocjimi c'ü na jñi, o mantjo c'ua ja nzi va mama 'ma ot'ü.

⁴⁵ Nuc'ua ndo go nzhogü go étjo c'ua cja c'o o discípulo, o xipjiji:

—¿Cjo xe in ícjeji 'ñe in söyaji? Maco ya zädä ne ndajme nu ra nzhögügöji nutschö rvá ecjö cja Mizhocjimi. Ra nzhögügöji cja dyë c'o nte c'o me cja na s'o. ⁴⁶ Ya va säjä nu ra nzhögügö. Nguec'ua rí ñangaji; rá chjëji.

Llevan preso a Jesús

⁴⁷ 'Ma ndänt'ä ma ña e Jesús, o säjä e Judas c'ü mi ngue 'naja c'o doce discípulo. Ma dyoji na puncjü nte c'o vi ndäjä c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjëzhi cja c'e jñiñi, ma jünji tratjëdyi 'ñe ngarrote. ⁴⁸ E Judas c'ü ro nzhö e Jesús, ya vi xipji a cjava c'o nte c'o mi pöji:

—Nu c'ü rá tjünegö, ngue c'ü in jonnc'ejí c'ü. Nguec'ua rí pënc'h'iji c'ü, embeji.

Nguec'ua ya mi päxtjo c'ua c'o nte.

⁴⁹ Nuc'ua e Judas ixco sätjo cja e Jesús, o zengua. Jo ni zü'tp'ü c'ua o jmi.

⁵⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—¿Pje vi 'ñecje, bëzo?

Nuc'ua o säjä c'o nte, ixco pënc'h'iji c'ua e Jesús ngue c'ua ro zidyiji.

⁵¹ Nuc'ua 'naja c'o mi dyoji e Jesús o ngübü c'ü o tratjëdyi, o mbetspi 'naja o ngö 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi. ⁵² Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Tsöt'ü nin chjëdyi c'ua ja mi o'o. Na ngueje texe c'o ra pö't'unte co tjëdyi, tjëdyi rguí nzhü c'o. ⁵³ ¿Pje in mangue? ¿Cjo dya sö rá ötcö c'ü mi Tatagö, angueze ixta ndäjä c'ü ra cjogü doce mil o anxe ra ñ mböxcüji? Jā, sö. ⁵⁴ Pero 'ma ra ñ c'o anxe, ja rgá zädä 'ma yo ya t'opjü yo ni jyodü rá sufregö.

⁵⁵ Nuc'ua c'e ndajme c'ü, o mama e Jesús o xipji c'o nte:

—¿Ja cja c'ü in cjagueji? Maco i pedyeji cja c'in jñiñi va ñ sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë'ë, va jünji in chjëdyiji 'ñe in ngarroteji. Pama mi cārägöji cja c'e templo mi j'tsc'öji, maco dya mi pënzhuigöji 'ma. ⁵⁶ Pero texe yo, ya va sädä yo, ngue c'ua ra zädä c'ü o dyopjü c'o profeta, embeji.

Nuc'ua texe c'o discípulo o c'ueñeji o zogüji e Jesús.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁵⁷ 'Ma ya vi pënc'h'iji e Jesús, o zidyiji cja e Caifás c'ü mi mero ndamböcjimi, nu ja ya vi jmurü c'o tita 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. ⁵⁸ 'Ma ya mi pöji, e Pedro mi bëpjtjo na jë, hasta 'ma o zät'ä nu cja c'ü o tji c'ü mi mero ndamböcjimi. O cjogü c'ua e Pedro a mbo, o ma mimi nu ja ma cā c'o mbëpji, ngue c'ua ro nu'u pje ro tsjapüji e Jesús.

⁵⁹ Ma cā nu, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o ya vi jmurü ro jñünpüji ngüenda e Jesús. Nuc'ua mi jodüji testigo c'o ro xosp'ü o buëchjine e Jesús, ngue c'ua ro bö't'ü. ⁶⁰⁻⁶¹ Pero dya mimi yeje testigo

c'o ro mama 'natjo o jñavi. Nuc'ua 'ma ya vi mezhe ts'ë, o ëjê c'ua yeje testigo o 'ñe ngöt'üvi o mamavi:

—Nujne Jesús o mama a cjava: “Sö rá yä'tp'ägö nu o templo Mizhocjimi. Nuc'ua jñipatjo rá jábä ngue c'ua ra jyärätjo na yeje”, eñe.

Nuc'ü, ngue c'ü o mama c'o testigo.

⁶² O böbü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya sö rí chjünrüge? ¿Pje in mangue co nujoy jña yo na xi'tsc'ëji?

⁶³ Pero e Jesús dya go ndünrü c'ü. Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü o xipji:

—Xitsijme nza mbärã Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, ¿cjo ngue'tsc'e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi, o jiyö?

⁶⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—C'ua ja gui mangue, nguezgö. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rí jñandgöji rva ëcjö cja ngömü a jens'e. Rí jñandgöji ri pë'sc'ö texe poder cja o jodyë Mizhocjimi c'ü me na zëzhi.

⁶⁵ Go üdü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi, go ts'üdü c'o o bitu c'o mi je'e c'ü, o mama:

—I dyäräji o zadü Mizhocjimi nu. ¿Pje xe ni jyongöji o testigo? Cja i dyäräji ya zadü Mizhocjimi nu. ⁶⁶ ¿Pje xo in mangueji?

O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji:

—Pë's'i nu s'ocü c'ü rguí bö't'ü nu, eñe c'o ma jünpü nguenda e Jesús.

⁶⁷ Jo nu zosp'üji c'ua a jmi e Jesús. Bübü c'o mi ya'bü co punte, 'naja c'o mi pjë'chp'i a jmi c'ü dya mi janda e Jesús cjó mi ngue. ⁶⁸ Nguec'ua mi xipjiji e Jesús:

—Maco in mangue ngue'tsc'e e Cristo, rí xitscöjme cjó ngue c'ü na pjë'chc'i in jmi dya.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁹ E Pedro ya vi mintjo nu cja c'e tji. Mi bübü nu 'na ndixü c'ü mi pëpji nu. Nu c'e ndixü o chëzhi a jmi e Pedro, o xipji:

—Nu'tsc'e, xo mi dyocjevi e Jesús nu menzumü a Galilea.

⁷⁰ O ngädätjo c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pärägö pje pjëzhi c'ü in mangue.

Nde go dyärätjo c'ua texe c'o mi cärã nu.

⁷¹ Nuc'ua e Pedro o mbedye c'ua cja c'e ngoxtji. Mi bübü nu c'ü 'na ndixü c'ü xo mi pëpji nu. Angueze o jñanda e Pedro mi böbü nu, nguec'ua va xipji c'o mi cärã nu:

—Xo 'ñe ne bëzo nu, nde mi bübüvi e Jesús nu menzumü a Nazaret, eñe.

⁷² E Pedro o yepe o ngädätjo c'ua, o mama:

—C'ua ga mbärã Mizhocjimi, dya rí pärägö ne bëzo nu.

⁷³ Dya mezhe c'ua o chëzhi a jmi e Pedro nu c'o mi böntjo nu, o xipjiji:

—Na cjuana xo ngue'tsc'e 'naja yo o dyoji nu, na ngueje c'ua ja gui ña, ixi 'mä'tc'ätjo.

⁷⁴ Nuc'ua e Pedro o mama:

—C'ua ga mbärã Mizhocjimi, dya rí pärgö ne bëzo nu. 'Ma dya cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, ra zücö 'ma c'ü.

Jo ni huë c'ua 'na tare. ⁷⁵ O mbeñe c'ua e Pedro c'o jña c'o vi xipji e Jesús c'ü dya be ri huë tare 'ma ya na jñi rvá ngädä c'ü mi pärã. Cjanu o mbedye c'ua e Pedro a tji, me go huë c'ua co texe o mü'bü.

Jesús es entregado a Pilato

27 Nuc'ua c'ü xörü, texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita cja c'e jñiñi mi pötma dyü't'üji ja rvá tsjapüji e Jesús ngue c'ua ro mbö't'üji. ² O jyü'tp'üji c'ua o dyë e Jesús, cjanu zidyiji a ma cja e Pilato c'ü mi gobernador.

La muerte de Judas

³⁻⁴ Nuc'ua 'ma o mbārā e Judas c'ü vi jñünpüji ngüenda e Jesús ro bö't'ü, me co nguijñi c'ua c'ü, na ngue vi nzhö'ö. Nuc'ua cjanu o jñünü c'ua c'o treinta merio o plata o ma zogütjo cja c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita, cjanu o mama:
—Ró c'jagö c'o na s'o. Na ngue ró nzhö'ö c'ü ra bö't'ü 'na bëzo c'ü dya pje tsja, eñe c'ü.

Anguezeji cjanu o mamaji c'ua:

—¿Pje pë'sc'ü rá nugöjme? Nu'tsc'e rí ñ'u ja rgui tsjapü.

⁵ Nuc'ua e Judas o mbozü c'o merio a mbo cja c'e templo. Cjanu o ma c'ua, o ma ngant'atsjé tjüjmü o dyizi, cjanu o chjüns'ütsjé cja 'na za'a.

⁶ Nuc'ua c'o ndamböcjimi o mbëchiji c'o merio, cjanu o mamaji:

—Nguejyo o 'nömü 'na nte c'ü rguí bö't'ü. Nguec'ua dya ra sö rá üt'üji nu ja quiji c'o ni mbeñeji Mizhocjimi. Na ngue je ga mama a cjanu ín leyji, eñeji.

⁷ Nuc'ua 'ma ya vi ñaji, cjanu o jñüji c'o merio, o ma ndömüji c'ü o juajma 'na bëzo c'ü mi ät'ä o traste. O ndömüji ngue c'ua je ro dyögüji nu, c'o dya ri menzumü cja c'e ndajñiñi c'ü. ⁸ Nguec'ua c'e juajma c'ü, xe ni chjütjo dya: “Jua-jma c'ü o 'nömü co c'ü vi nzhü 'na nte.”

⁹ Je va cjanu va zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Jeremías: “C'o o mboxbëche e Israel o mamaji c'ü mi muvitjo treinta merio o plata c'e nte c'ü. Nguec'ua o ngö't'üji, cjanu o nguis'iji c'o merio. ¹⁰ Nuc'ua co c'o merio, o ma ndömüji c'ü o juajma c'e bëzo c'ü mi ät'ä o traste, o ndömüji c'ua ja nzi va xitsi Mizhocjimi ro tsjapüji c'o merio”, eñe e Jeremías. Nguec'ua 'ma o ndömüji c'e juajma, o zädä c'e jña c'ü vi mama e Jeremías.

Jesús ante Pilato

¹¹ E Jesús ma böntjo a jmi c'e gobernador c'ü mi chjü Pilato. Nuc'ua c'e gobernador o dyönü o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e o rey yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jä, c'ua ja gui mangué, nguetscö.

¹² Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita o ngöt'üji e Jesús cja c'e gobernador, pero e Jesús dya mi tjünrü c'ü. ¹³ Nuc'ua e Pilato c'ü mi gobernador o xipji:

—¿Cjo dya in ärague texe yo pje nde xi'ts'iji?

¹⁴ Pero dya go ndünrü e Jesús ne ri 'naja jña c'o pje nde ma xipjiji. Nguec'ua c'e gobernador, dya mi pärä pje ro nguijñi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹⁵ Tsjé'ma mi cjaji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, y xo mi cja c'o nte mi ötüji 'na favor c'e gobernador. Mi ötüji ro 'ñeme libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü. Y c'e gobernador cja rrü 'ñeme c'ua libre c'e nte. ¹⁶ C'o pa c'o, ma o'o a pjörü 'na bëzo c'ü mi chjü Barrabás c'ü me mi nántji ma s'o. ¹⁷⁻¹⁸ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita, mi mbidiaji e Jesús, nguec'ua va nzhöji cja e Pilato. E Pilato o unü ngüenda pje vi nzhöji, nguec'ua va dyönüji:

—¿Ja ngue c'ü in negueji rá pjongü cja ne pjörü ra ma libre? ¿Cjo ngue e Barrabás o ngue e Jesús nu xiji Cristo?

¹⁹ Ma jü'ü e Pilato nu ja mi jün ngüenda. Nuc'ua c'ü nu su e Pilato o mbenpe 'na jña, o xipji: “Dya pje rí tsjapü c'e bëzo c'ü dya pje tsja c'o na s'o. Na ngueje mi xömü ró cjinch'i angueze, me ró sufre rvá cjinch'i”, eñe c'e ndixü. Nguec'ua e Pilato xenda mi ne ro 'ñeme libre e Jesús.

²⁰ Pero c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita mi üt'üji c'o nte ro dyötüji e Pilato ro 'ñeme

libre e Barrabás, y xo ro dyörüji c'ü ro mbö't'üji e Jesús. ²¹ Cjanu o mama c'ua e Pilato o xipjiji:

—¿Ja ngue c'ü in negueji rá eme libre? Anguezeji nzhangua ndünrüji c'ua:

—Rí ñeme libre e Barrabás, eñeji.

²² Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje rá cjacpö 'ma ne Jesús nu xiji e Cristo?

Cjanu o mama c'ua texe c'o nte:

—Chät'a cja ngronsi nu.

²³ Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje ni mbë c'ü na s'o c'ü o tsja nu?

Anguezeji xenda go mapjüji na jens'e o mamaji:

—Mangue ra dät'a cja ngronsi nu, eñeji.

²⁴ Nuc'ua o nu'u e Pilato c'ü dya mi sö ja rvá tsjapü, ro ñeme e Jesús. Na ngue xenda mi huëni c'o nte, 'na ro tsjaji o dyëji. Nguec'ua e Pilato o ma tjë 'na mojmü o ndeje, cjanu o xindyë a jmi cja c'o nte, o mama:

—Ra bö't'ü ne bëzo c'ua ja nzi gui mangueji, pero dya pje rí tö'tp'ügö nada nu. Nguec'ua rí xindyëgö c'ü rguí pärägueji c'ü dya rí pë'sc'ö ín s'ocü; ngue'tsc'eji in pë's'i nin s'oqueji c'ü ra bö't'ü nu, eñe e Pilato va xipji c'o nte.

²⁵ Cjanu o ndünrü c'ua texe c'o menzumü a Israel o mamaji:

—Dya ra tsja, nguezgöjme rá tuns'ü ín nzhubüjme c'ü rguí bö't'ü nu. Xo ñe c'o ín ch'igöjme xo ra nguejmeji responsable. Xo ñe c'o ín bëchejme.

²⁶ Nuc'ua e Pilato o ñeme c'ua libre e Barrabás c'ua ja va dyörü c'o nte. Cjanu o manda c'ua e Pilato o ndas'üji e Jesús co chirrio. Nuc'ua 'ma o nguarü o ndas'üji, cjanu o nzhöji e Jesús ngue c'ua ro ma ndät'äji cja ngronsi.

²⁷ Nuc'ua c'o o tropa c'e gobernador o zidyiji e Jesús o möji cja c'ü o palacio. Nzhangua jmurü c'ua texe c'o tropa c'o mi cārā nu. ²⁸ Cjanu o ts'osp'üji c'ua c'o o bitu e Jesús. Cjanu o jyecheji c'ua 'naja

bitu c'ü ma mbaja. ²⁹ Nuc'ua o dyät'äji 'na corona c'ü mi dyavo bidyi, cjanu jñu'tp'üji a ñi e Jesús. Cjanu o ngö'tp'üji 'na xitji cja o jodyë e Jesús. Nuc'ua cjanu o ndünijömüji a jmi, me mi pätäji mi xipjiji:

—Nu'tsc'e o reys'tügue yo menzumü a Israel, sido rí mandague, mi embeji ma tsjapüji burla.

³⁰ Me mi sos'üji, y o jñünbüji c'ua c'e xitji c'ü vi ngö'tp'üji a dyë. Co nuc'ü, mi ya'p'üji a ñi. ³¹ Nuc'ua 'ma o nguarü o eñbeji, o ts'osp'üji c'ua c'e mbabitu c'ü vi jyecheji. Cja ndo nu jyecheji c'ua c'o o bitutsjë. O zidyiji c'ua nu ja ro ma ndät'äji cja ngronsi.

La crucifixión

³² Nuc'ua 'ma ya ma pedyeji cja c'e ndajñiñi, o chjëji 'na bëzo c'ü mi chjü Simón, c'ü mi menzumü a Cirene. Nuc'ü, o tsjapüji o nduns'ü c'e ngronsi c'ü mi tuns'ü e Jesús c'ü rví ndät'äji.

³³ O zät'äji c'ua, nu ja ni chjü'ü Gólgota c'ü ne ra mama: T'ejeñinte. ³⁴ Nuc'ua mi unüji e Jesús ro zi o vino c'ü vi chjanbaji c'ü ma cjö'ö. 'Ma mü o zö, dya go ne go zi c'ü.

³⁵ Nuc'ua c'o tropa 'ma o nguarü o ndät'äji e Jesús cja c'e ngronsi, o eñeji c'ua, cjó ngue c'ü ro tsjapü o cjaja c'o o bitu e Jesús. Nguec'ua va zädä c'o vi mama 'na profeta: “O eñeji cjó ngue c'o ro ngana c'o ín bitugö”, eñe cja o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjü c'e profeta. ³⁶ Cjanu o mintji nu, mi pjörütjoji e Jesús. ³⁷ Cjanu o cuatüji a ñi c'e ngronsi c'ü mi t'opjü, ngue c'ua ro 'mārā pje vi tjünpü ngüenda angueze. Mi t'opjü a cjava: “Nujnu, ngueje e Jesús nu o rey yo menzumü a Israel.”

³⁸ Nuc'ua xo ndät'äji nu, yeje mbë. 'Naja c'ü o ndät'äji bëxtjo cja o jodyë e Jesús, 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ³⁹⁻⁴⁰ Nu c'o mi cjogü nu, me mi juant'ü a ñi ma zadüji e Jesús, mi xipjiji:

—Nu'tsc'e mi mangue rvi yä't'ä c'e templo, y c'ü na jñi nu pa rvi cjuatü rvi jyäbätjo na yeje. 'Ma ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, 'ñemetsjē dya, dyagü cja ne ngronsi, mi embeji e Jesús.

⁴¹ Xo ma mantjo c'ua c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o xöpüte, 'ñe c'o fariseo, 'ñe c'o tita. Me mi cjpäiji burla e Jesús, mi mamaji:

⁴² —Maco o mbös'tü na puncjü o nte nu, maco dya sō ra 'ñemetsjē ra dagü cja ne ngronsi. 'Ma ngueje nu ra manda a Israel nu, ra dagü dya 'ma cja ne ngronsi, ngue c'ua rá ejmegöji 'ma nu.

⁴³ Maco mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi nu, na ngueje mi mama nu: “Nguezgö o T'izügö Mizhocjimi”, mi eñe nu. Nguec'ua 'ma s'iya Mizhocjimi nu, sō ra ē dya Mizhocjimi ra 'ñe 'ñeme cja ne ngronsi, mi eñeji ma tsjapüji burla.

⁴⁴ Nuc'ua c'o ye mbē c'o 'natjo c'ua vi ndät'äji e Jesús, xo nde ma xitjo c'ua c'o na s'o jña c'o.

Muerte de Jesús

⁴⁵ Nuc'ua 'ma cja vi zünütjo jñisiarü, o bēxömü c'ua textjo cja ne xoñijömü, hasta 'ma cja zünü jñi c'ü nzhä. ⁴⁶ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro zünü jñi c'ü nzhä, o mapjü c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Elí, Elí, lama sabactani, mi eñe.

C'e jña ne ra mama: “Nu'tsc'e ín Mizhocjimits'ügö, ín Mizhocjimits'ügö, zjenga i jyēzguigö?”

⁴⁷ C'o mi cārā nu, o dyäräji c'o vi mama e Jesús. Bübü anguezeji c'o o mama c'ua:

—Nujnu, ma't'ü e Elías rguí 'ñeje a jens'e.

⁴⁸ Cjanu o cjuan'di c'ua 'naja anguezeji, o ma cājā c'ua 'naja esponja. Cjanu o ngant'a cja vinagre, cjanu o ngāsp'ā cja 'na xitji, mi unüji e Jesús ro züt'ü. ⁴⁹ Pero c'o 'ñaja mi mamaji:

—Jyēzi, rá nuxāji cjo ra ējē e Elías ra 'ñe 'ñeme nu.

⁵⁰ Nuc'ua e Jesús ndo go yepco mapjütjo na jens'e, ixco ndütjo c'ua.

⁵¹ Nzi va ndü e Jesús, o chödü a nde c'e manta c'ü mi 'nüns'ü a mbo cja c'e templo, c'ü mi cjot'ü nu ja me ma sjü. O xüt'ü ndeze nu ja mi 'nüns'ü hasta a jömü. Go mbi c'ua na zēzhi ne xoñijömü, go chädätsjē c'o ndojo. ⁵² C'o panteón nu ja mi cöt'üji o añima, go xogü c'o. Go yepe go mintjo na puncjü c'o nte c'o mi ejme Mizhocjimi c'o ya vi ndü. ⁵³ 'Ma mü o te e Jesús, cja xo mbedyeji c'ua anguezeji nu ja vi ngöt'üji, cjanu o möji c'ua a Jerusalén c'ü ngue o ndajñiñi Mizhocjimi. Na puncjü nte c'o mi cārā nu, c'o o ndäcä anguezeji c'ü ya vi tetjoji.

⁵⁴ C'ü o xoñi c'o tropa, 'ñe c'o o tropa c'o mi pjörü e Jesús, o unüji ngüenda c'ü mi mbi ne xoñijömü, 'ñe c'o pje nde mi cja. Me go zü c'ua c'o, go mamaji:

—Na cjuana mi ngue o T'i Mizhocjimi nu, eñeji.

⁵⁵ Ma jē ts'ē cja c'e ngronsi, mi cārā na puncjü o ndixü, mi jandaji e Jesús. Anguezeji mi pöji e Jesús ndeze a Galilea, mi pjös'üji c'ü. ⁵⁶ Cja c'o ndixü c'o, mi bübü nu e María Magdalena, 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo 'ñe e José. Xo mi bübü nu, c'ü nu su e Zebedeo.

Jesús es sepultado

⁵⁷⁻⁵⁸ Mi bübü 'na bēzo c'ü mi chjü José c'ü mi menzumü a Arimatea. Mi pēs'si na puncjü o merio. Nu c'e bēzo mi ätpä o jña e Jesús. 'Ma ya vi nzhä, o ma c'ua e José cja e Pilato, o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. Nuc'ua e Pilato o manda ro unüji c'e cuerpo. ⁵⁹ Nuc'ua e José o ndunü c'ü o cuerpo e Jesús, cjanu o mböch'ü 'na t'öxbitu. ⁶⁰ E José mi pēs'si 'na cueva c'ü dya cjó be mi cöt'üji nu, vi manda ro dyöt'üji cja peña. Je o ma ngöt'ü c'ua nu, c'ü o cuerpo e Jesús. Cjanu o ngot'ü c'ua co 'na tralaja. Cjanu o ma c'ua c'ü. ⁶¹ Nuc'ua e María Magdalena, 'ñe c'ü 'na María, o mintjovi a jmi cja c'e cueva.

La guardia delante del sepulcro de Jesús

62-63 Nu c'e pa c'ü, ngue 'ma mi preparao c'o menzumü a Israel, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngue c'e pa 'ma söyaji. Nuc'ua c'ü na jyas'ü, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o möji cja e Pilato, o xipjiji:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañömü, cja ró mbennc'öjme ja va mama c'e dyonpüte Jesús 'ma xe mi büntjo. O mama: “Ma ya rguí zö'ö jñipa 'ma rá tügö, rá tetcjö”, eñe c'ü. 64 Nguec'ua rí mandague ra ma mbörüji cja c'e cueva hasta 'ma cja ra zö c'o jñipa. Na ngue 'ma jiyö, 'na ra ëjë c'o o discipulo ra 'ñe ngüs'üji c'e añima. Nuc'ua c'o discipulo ra xiji yo nte: “Ya tetjo e Jesús a nde cja c'o añima”, ra 'ñeñeji. Nu 'ma rga cjanu, xenda ra dyonpüji 'ma yo nte, que na ngue 'ma mi büntjo c'ü, eñe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo va xipjiji e Pilato.

65 Cjanu o mama c'ua e Pilato:

—Rá da'ceji tropa ra ma mbörüji. Möji co anguezeji, tsjaji c'ua ja gui mbeñegueji, ngue c'ua dya cjó ra sö ra 'ñe ngüs'ü c'e añima.

66 Nuc'ua o möji anguezeji. Y pa dya cjó ro 'ñe ndörü c'e cueva, o meyaji c'ua c'e tralaja, cjanu o ngamaji c'o tropa o mbörüji nu.

La resurrección de Jesús

28 Nuc'ua 'ma ya vi cjogü c'e pa 'ma mi söyaji, 'ma ya ma jya's'ü c'ü ot'ü pa'a nu ngo'o, o ëjë c'ua e María Magdalena, 'ñe c'ü 'naja María ro 'ñe nu'uvi c'e cueva. 2 Nuc'ua o ëjë c'ua 'naja c'o o anxe Mizhocjimi, vi 'ñeje a jens'e o 'ñe chjen'chp'e c'e tralaja c'ü mi cjot'ü c'e cueva. Co nu c'ü vi 'ñe chjen'chp'e c'e tralaja, o mbi'i ne xoñijömü. Nuc'ua c'e anxe cjanu mimi c'ua a xes'e cja c'e tralaja. 3 C'e anxe me mi juëns'i nza cja 'ma go juë's'i e dyebe. C'o o bitu me mi jxajtjo nza cja xitsji. 4 Nu c'o tropa 'ma o

jñandaji c'e anxe c'ü vi 'ñe a jens'e, me co mbi'ch'i va pizhiji c'ua, y me co privaji. 5-6 Nuc'ua c'e anxe o xipji c'o ndixü:

—Rí pãrãgö in jodüguevi e Jesús c'ü o ndät'ãji cja ngronsi. Pero dya rí süguevi, na ngueje dya cja bünc'ua c'ü; ya tetjo c'ua ja nzi va mama. Chjä'dã rí ñu'uvi nu ja ngöt'üji. 7 Nuc'ua 'ma rí cjuarü rí ñuvi, rí mëvi na niji rí ma xipjivi c'o o discipulo e Jesús c'ü ya tetjo. Xipjiji c'ü ra ot'ü angueze ra ma a Galilea, je ra chjëji nu. Ya ró xi'tsivi, eñe c'e anxe.

8 Nuc'ua c'o ndixü ixco mbedyevi c'ua cja c'e cueva. Me mi süvi, me xo mi mëjävi. O mëvi c'ua na niji ro ma xipjivi c'o discipulo c'o jña c'o vi dyãrävi. 9 'Ma ndãnt'ã ma mëvi, cjanu o ë c'ua e Jesús o 'ñe chjëji o zenguavi. Nuc'ua anguezevi o chëzhivi a jmi, o ndüñi-jömüvi o nda'p'üvi a ngua, o ma't'üvi c'ua. 10 E Jesús o xipji c'ua c'o ndixü:

—Dya rí süguevi. Mëvi rí ma xipjivi c'o mi cjuarmaji ra möji a Galilea, je rá chjëjme nu.

Lo que contaron los soldados

11 Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o ye ndixü, ja nzi c'o tropa c'o mi pjörü c'e cueva o möji a ma a Jerusalén, o ma ngös'üji c'o ndamböcjimi texe c'o vi ts'a. 12-13 Nuc'ua c'o ndamböcjimi o jmurüji c'ua co c'o tita. Nuc'ua 'ma o nguarü o ñatsjëji, cjanu o unüji na puncjü o merio c'o tropa, cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí rí xipjiji yo nte c'ü o ëjë c'o o discipulo e Jesús mi xömü, o 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo 'ma ya vi zü'ceji t'jijí. 14 Nu 'ma ra mbãrã c'e gobernador c'ü vi icjeji, jo rá ma jo'tp'ügöjme c'ü. Nguec'ua dya rí sügueji, embeji c'o tropa.

15 Nuc'ua c'o tropa o nguüji c'ua c'o merio. Cjanu o ma tsjaji c'ua ja nzi va manda c'o ndamböcjimi. O xipjiji c'o nte c'ü vi 'ñeje c'o o discipulo e Jesús, vi 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo. Nguec'ua hasta yo pa dya, xe mantji cja yo menzumü a

Israel c'ü o ma ngüs'üji c'ü xōmü c'ü o cuerpo e Jesús.

Jesús comisiona a los apóstoles

¹⁶ Nuc'ua c'o once discípulo cjanu o möji a ma a Galilea cja c'e t'eje nu ja ya vi xipjiji e Jesús ro möji. ¹⁷ Nuc'ua 'ma o jñandaji e Jesús, cjanu o ndüñijōmüji o ma't'üji. Pero bübü c'o discípulo c'o mi yembeñe mi mamaji:

—Pärã, ¿cjo ri ngue e Jesús nu?, mi eñe c'o.

¹⁸ Nuc'ua e Jesús o chëzhi a jmi anguezeji, o zopjüji o xipjiji:

—Nutschö ya nde ch'acügö texe poder c'ü na zëzhi a jens'e, 'ñe cja ne xoñijōmü.

¹⁹ Nguec'ua nu'tsc'eji rí möcjeji cja yo nte yo cārã texe cja ne xoñijōmü, rí xöpüji o jña Mizhocjimi ngue c'ua ra 'ñejmezüji. Y 'ma rí jichiji cja ndeje, rí ñānbäji o tjü Mizhocjimi c'ü mi Tata, 'ñezgö nu T'izü, 'ñe o Espíritu. ²⁰ Rí xöpüji yo nte ra tsjaji texe c'o ya ró xi'ts'iji. Jñunt'ü in mün'c'eji nutschö rí bübü co nu'tsc'eji textjo yo cjë, hasta 'ma ra nguarü ne xoñijōmü, dya rá jëtsc'iji. Je rga cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MARCOS

Juan el Bautista predica en el desierto

1¹⁻² Rá xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi. Ne historia o mbürü 'ma mi zopjü e Juan c'o nte, c'ua ja nzi va dyopjü mi jinguä e Isafas c'ü mi profeta. O dyopjü a cjava:

Dyärä, ró juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji ín jñagö.

Ra ot'ü in xo'ñigüe ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyä'tc'äji.

³ Ri bübü 'na nte c'ü je ra mapjü cja ndajyadü, ra mama a cjava:

“Rí jyëzigueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, na ngueje ya ngue ra ëjë c'ü ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e”, ra 'ñeñe c'e nte.

⁴ Mi ngueje e Juan c'ü o mapjü a cjanu. O ma cja ndajyadü o ma jichi c'o nte cja ndeje. O zopjüji o xipjiji:

—Ra nzhogü in mü'büji, rí jiji, ngue c'ua Mizhocjimi ra perdonao in nzhubügueji, eñe.

⁵ Texe c'o mi cārā a Judea 'ñe cja c'e jñiñi a Jerusalén o möji cja c'e ndajyadü o ma dyäräji c'o mi mama e Juan. O mamaji c'o na s'o c'o mi cjañi. Nuc'ua e Juan o jichiji cja c'e ndare c'ü ni chjü a Jordán.

⁶ E Juan mi je'e 'na bitu c'ü vi t'ät'ä o xi o camello, y mi nzünt'ü 'naja xipjadü. Mi sa'a c'o mi nza cja o t'ünxü 'ñe mi si o ot'apjü ngüjnü. ⁷ O mama a cjava e Juan o xipji c'o nte:

—Ra ëjë 'naja bëzo c'ü me pjëzhi na nojo; nutscö rí menutjogö que na ngueje 'na mbëpji. Bübü o mbëpji c'o o cjava c'ü nu lamu, xäpcäji o correa cja o tjiza c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö, dya pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü va ëjë. ⁸ Nutscö rí jichi co ndeje yo nte. Pero nu c'ü cja va ëjë, 'ma rí 'ñench'e in mü'büji

angueze, nuc'ü, ra dya'c'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü.

El bautismo de Jesús

⁹ E Jesús ma bübü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. O ë 'na nu pa, o mbedye o ma nu ja ma bübü e Juan. E Juan o jichi cja c'e ndare a Jordán. ¹⁰ Nuc'ua e Jesús, 'ma o mbes'e cja c'e ndeje o jñanda c'ua o xogü a jens'e. Xo o jñanda ma sjöbtü o Espiritu Mizhocjimi nza cja 'na mbaro, ma ë ndägä a xes'e angueze. ¹¹ O dyäräji c'ua 'naja c'ü o ña a jens'e o mama:

—Ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö, me rí s'iyats'ü, me rí mä'c'ägö.

Tentación de Jesús

¹² Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o ndäjä e Jesús, o ma cja 'na ndajyadü. ¹³ O mezhe nu cuarenta pa'a. Mi cārā nu, c'o animal c'o na sate. Xo mi bübü nu, e Satanás nu c'ü dya jo; mi xipji e Jesús c'ü ro tsja c'o na s'o. Nuc'ua o ë c'ua c'o o anxe Mizhocjimi, o ë mbös'üji e Jesús.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴ 'Ma o ngot'üji e Juan a pjörü, nuc'ua e Jesús o nzhogü o ma cja c'e xoñijömü a Galilea. Mi zopjü o jña Mizhocjimi c'o nte, mi xipjiji ja rvá sö ro 'ñemeji libre cja c'o na s'o. ¹⁵ Mi xipjiji:

—Ya zädä yo pa, ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Tsja püji ra nzhogü in mü'bügueji, 'ñejmeji o jña Mizhocjimi.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁶ 'Na nu pa, mi nzhodü e Jesús a jmi c'e zapjü a Galilea. O jñanda c'ua yeje bëzo c'o ma pä'tä o t'ös'üvi cja c'e zapjü. C'o bëzo mi cjuarma c'o. 'Naja c'ü mi chjü Simón. C'ü 'naja mi chjü Andrés. Anguezevi mi mbajmövi. ¹⁷ Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi ín mbajmövi dya. Pero chjünt'üvi ín xütcejö, rá jí'ts'ivi rí zopjüvi

yo nte ngue c'ua anguezeji xo ra ndünt'üji ín xütjügö, embevi.

¹⁸ Jo ni zogüvi c'ua c'o o t'ös'üvi, cjanu o ndünt'üvi c'ua o xütjü e Jesús.

¹⁹ Xe möji a ma xo'ñi. E Jesús o jñanda c'ua xe yeje bëzo c'o xo mi cjuarmavi. 'Naja c'ü mi chjü Jacobo. Nu c'ü nu cjuarma mi chjü Juan. Mi ngue o t'ivi e Zebedeo. Ma cäji cja 'na bü; ma jocüji c'o o t'ös'üji. ²⁰ E Jesús o ma't'ü c'ua c'o yeje cjuarma. O jyëzivi c'ua c'ü nu tatavi cja c'e bü co c'o mbëpji. Nuc'ua o ndünt'üvi a xütjü e Jesús.

Un hombre que tenía un espíritu malo

²¹ O möji c'ua a Capernaum. Nuc'ua nu pa c'ü söyaji, e Jesús o cjogü a mbo cja o nitsjimi anguezeji. Je mi xöpü c'o nte nu.

²² C'o nte me mi dyönötsjéji na ngueje mi ña e Jesús c'o jña c'o vi unü Mizhocjimi. Mi mamaji: “Nu ne bëzo nu, nandyo ga xöcüji. Maco, dya xöcüji c'ua ja nzi ga cja c'o xöpü o ley Mizhocjimi”, mi eñeji. ²³ O cjogü c'ua a mbo cja c'e nitsjimi 'naja bëzo c'ü mi o'o o mü'bü 'naja demonio. O mapjü c'e bëzo o mama:

²⁴ —Nu'tsc'e Jesús in menzumü a Nazaret, ¿pje in pës'i c'ü rí ñu co nutscöjme? ¿Cjo vi 'ñecje rí tsjacü rá ma sufridogöjme? Nutscö rí pä'c'ä. Ngue'tsc'e o T'its'e Mizhocjimi, dya bübüts'ü c'o na s'o.

²⁵ E Jesús o huënc'h'i c'ua c'e demonio o xipji:

—Tso't'ü in te. Pedye cja ne bëzo.

²⁶ Nuc'ua c'e demonio o mapjü na jens'e, o tsjapü o nügü c'e bëzo. O mbedye c'ua cja c'e bëzo. ²⁷ Me co nguijñi c'ua c'o nte, mi pötma dyönüji o mamaji:

—¿Pärä, pje ne ra mama nu cja'a ne bëzo? Xipji yo demonio ra mbedye, y pedye yo, o 'ñeñeji.

²⁸ Nguec'ua dya mezhe c'ua, me mi nántji e Jesús texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Galilea.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

²⁹ Nuc'ua e Jesús o mbedye cja c'e nitsjimi co e Simón 'ñe e Andrés 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. Cjanu o möji cja o ngumü e Simón 'ñe e Andrés. ³⁰ C'ü nu to'o e Simón mi orü cja ngama; nuc'ü, mi sö o pa'a c'ü. O xipjiji c'ua e Jesús mi sö'dyë c'e ndixü. ³¹ Cjanu o ma c'ua nu ja mi orü c'e ndixü. O pënchp'i o dyë'ë, o xos'ü nu ja mi orü. O c'ueñe c'ua c'e pa'a. Nuc'ua c'e ndixü o dyät'ä c'ua jñönü, cjanu o 'huiñiji.

Jesús sana a muchos enfermos

³² Nuc'ua 'ma ya vi nguibi e jyarü, o sinpiji e Jesús texe c'o mi sö'dyë 'ñe c'o mi bübü demonio cja o mü'bü. ³³ Texe c'o mejñiñi o jmurüji a jmi cja c'e ngumü. ³⁴ E Jesús o jocü na puncjü c'o mi sö'dyë. Xo o pjongü na puncjü o demonio cja o mü'bü yo nte. Dya mi jëzi ra ñaji, na ngueje mi päräji pje mi pjëzhi e Jesús.

Jesús predica en Galilea

³⁵ Nuc'ua c'ü xörü ts'i vi nanga e Jesús. Xe mi xömütjo. O mbedye cja c'e ngumü. O ma cja 'na ndajyadü, mi ötü Mizhocjimi nu. ³⁶ E Simón 'ñe c'o mi joji angueze o ma jyodüji e Jesús. ³⁷ 'Ma o chöt'üji o xipjiji:

—Texe yo nte me jonc'üji, o 'ñeñeji.

³⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Möjö cja yo jñiñi yo bëxtjo, ngue c'ua xo rá zopjü yo nte yo cärä, rá xipjiji o jña Mizhocjimi. Na ngueje ngueje yo rvá ëcjö yo.

³⁹ O ma c'ua cja c'o dyaja jñiñi c'o tsja a Galilea, mi zopjüji cja c'o o nitsjimiji 'ñe mi pjongü o demonio.

Jesús sana a un leproso

⁴⁰ O ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü mi sö o lepra. O ndüñjömü a jmi e Jesús, o dyötü ro jopcü. O xipji:

—Nu 'ma in ne'e, ra sò rí jocüzü ne lepra.

⁴¹E Jesús o juentse c'ua c'e bëzo. Cjanu o c'uana c'ua o dyë o ndörü c'e bëzo, o xipji:

—Rí negö ra jogüts'ü, eñe.

⁴²Jo ni c'ueñe c'ua c'e lepra c'ü mi sò c'e bëzo. O jogü c'ua. ⁴³E Jesús o ñezhe c'ua, o xipji:

⁴⁴—Pjötüpügue nguenda c'ü dya cjó rí ma xipjigüe ja va jogüts'ü. C'ü rí tsja, rí ma cja c'e mböcjimi rí ma jizhitsjë c'ü ya jogüts'ü. Cja rrí unügüe c'ua, c'ua ja nzi va manda e Moisés. Nuc'ua ra mbärã yo nte c'ü ya jogüts'ü, eñe.

⁴⁵O mbedye c'ua c'e bëzo. Zö vi xipji e Jesús c'ü dya cjó ro xipji, pero xenda o mama c'ü mi cja e Jesús. Nguec'ua e Jesús dya cja mi sò ro zät'ä cja 'na jñiñi na ngueje texe c'o nte ya mi pärãji angueze. Nguec'ua je mi bübü nu ja dya cjó mi ndeñe. C'o nte c'o ja nde mi ñeje mi sät'äji nu ja mi bübü e Jesús.

Jesús sana a un paralítico

2 'Ma ya vi cjogü ja nzi pa, e Jesús o nzhogü a Capernaum. O dyärãji c'ua mi mama c'o nte, ya vi zät'ä e Jesús nu cja c'e ngümü nu ja mi oxü. ²O jmurü c'ua na puncjü nte nu ja mi bübü angueze. Me mi nzhüji, dya cja mi sò ro cjogüji cja ngoxtji. E Jesús ma zopjü c'o nte o jña Mizhocjimi. ³Nuc'ua o ëjë nziyo bëzo c'o ma tuns'ü 'naja bëzo c'ü dya mi sò ro ñömü. Ma sinpiji e Jesús. ⁴Pero dya sò ja rvã tsjocüji cja o jmi e Jesús, na ngueje me mi nzhüji nu cja c'e ngümü. O ndes'ëji c'ua a xes'e cja c'e ngümü. O xä's'äji c'ua c'e techo, cjanu o sjö'büji c'e bëzo co texe c'ü mi os'ü. ⁵E Jesús o unü nguenda, c'o bëzo ya vi ñe-jmeji c'ü ro tsja angueze, ro jocü c'e bëzo. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'e sē, ró perdonaots'ü in nzhubügüe, eñe.

⁶Xo mi junrü nu, ja nzi c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. O nguiññi o dyönüt-sjëji a cjava: ⁷“¿Jenga ña a cjanu ne bëzo nu ngueje Jesús? Chjëntjovi c'ü o zadü Mizhocjimi nu. Maco dya cjó sò cjó ra perdonao nzhübü; ngüextjo Mizhocjimi c'ü sò.” ⁸Exmi pärãtjo e Jesús c'o mi cji-ññi anguezeji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in cjiññi a cjanu cja in mü'büji? ⁹Ró xipji ne bëzo nu dya sò ra ñömü: “Ró perdonaots'ü in nzhübügüe.” Xo sò rá xipjigö ne bëzo: “Rí ñanga, rí chuns'ü yo in pjžhñi, ma in nzungue.” ¿Ja ngue c'ü xenda na s'ëzhi c'ü ra zädä? ¹⁰Rvã ëcjö cja Mizhocjimi, rí negö rí pärãgueji sò rá perdonaogö yo nzhübü, nguec'ua dyärãji dya c'ü rá xipji ne bëzo.

O xipji c'ua:

¹¹—Rí ñanga, chuns'ü nu in pjinguã nu in pjžhñi, ma'a in nzümü, embe.

¹²O nanga c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sò ro ñömü; o nduns'ü o pjinguã c'ü mi pjžhñi, cjanu o ma o ngümü. Texeji o jñandaji 'ma o nanga c'e bëzo. Me go pizhiji go mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Nudya ró jandaji yo nunca rmí jandaji.

Jesús llama a Leví

¹³E Jesús o ma na yeje a ñünü c'e zapjü a Galilea. Me mi jmurü c'o nte nu ja mi bübü. E Jesús o xöpüji c'ua. ¹⁴O mbedye c'ua nu, e Jesús; o jñanda e Leví c'ü nu t'i e Alfeo. Je mi junrü nu ja mi cobra o contribución. E Jesús o xipji c'ua:

—Chjënt'ü in xütjügö.

Cjanu o böbü c'ua e Leví, o ndünt'ü a xütjü e Jesús.

¹⁵'Na nu pa 'ma mi si xëdyi e Jesús cja o ngümü e Leví, mi cãrã na puncjü c'o mi cobra o contribución ñe c'o nte c'o mi xiji na s'o na ngueje dya mi süpüji o ley c'o menzumü a Israel. 'Natjo c'ua mi siji xëdyi co e Jesús ñe c'o o discípulo. Na ngueje na puncjü c'o mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. ¹⁶Mi cãrã o fariseo c'o mi xöpü

o ley c'o menzumü a Israel. O jñandaji 'natjo c'ua ma siji xëdyi e Jesús ñe c'o mi cobra contribución ñe c'o dya mi sūpü o leyji. Nguec'ua o xipjiji c'ua c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga nin xöpütegueji 'natjo c'ua siji o xëdyi yo cobra o contribución ñe-joyo dyaja yo na s'o'o?, eñe c'o fariseo.

¹⁷ E Jesús o dyärä c'o vi mama c'o fariseo, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu c'o dya sö'dyë, dya ni jyodü o médico c'o. C'o ni jyodü o médico ngueje c'o sö'dyë. Je xo ga cjatjonu, dya ngue c'o mama cja na jo, c'ü rvá ã rá xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi; ngue c'o pärä tü o nzhubü c'ü rvá ã rá xipji ra nzhogü o mü'büji.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

¹⁸ Mi mbempje c'o o discípulo e Juan ñe c'o fariseo. Nuc'ua o ëjē ja nzi nte nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji:

—C'o o discípulo e Juan me mbempje c'o; me ötüji Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu c'o o discípulo c'o fariseo. Maco yo in discipulogue siji o xëdyi 'ma mbempje c'o dyaja.

¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ma ra chjüntü 'naja sē, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, ¿cjo ra ne ra mbempje c'o o dyoji? 'Ma ndänt'ä xe bübüjtjo c'e sē a nde anguezeji, dya ra mbempjeji. ²⁰ Pero ra zädä c'o pa 'ma ra zinbiji c'e sē. Nuc'ua cja ra mbempjeji 'ma.

²¹ O sido o ña e Jesús o xipjiji c'ü 'na jña:

—Ma cjó c'o cājā 'naja zëbitu c'ü ya xüt'ü, dya ra mbät'ä c'ua co 'naja bitu c'ü cja dadyo. 'Ma rga cjanu, ra ñungü c'e bitu c'ü cja dadyo; xenda ra xüt'ü c'ua c'e zëbitu. ²² Dya cjó xo xich'i o öt'apjü cja zëvota, na ngueje ro xüt'ü c'o zëvota, ro pjödü c'e t'apjü. O öt'apjü je xich'iji cja vota c'o cja dadyo, eñe.

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

²³ Na nu pa 'ma mi söya c'o menzumü a Israel, e Jesús ñe c'o o discípulo o cjogüji c'ua ja mi cja o ndëxü. C'o discípulo mi tücüji o ñirëxü, mi tjö't'ü co o dyëji, jo rron zaji. ²⁴ Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji e Jesús, o mamaji:

—Jñanda yo in discipulogue, na tücüji yo ñirëxü, maco mama c'ü o ley Mizhocjimi c'ü dya sö rá cja a cjanu yo pa yo rí söyaji.

²⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí ya i xörügueji nu c'ü o tsja e David ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji. ²⁶ O cjogü e David cja o ngümü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Nuc'ua e David ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömëch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. O tsjaji 'ma mi mero ndamböcjimi e Abiatar. Maco mama c'e ley c'ü dya cjó sö cjó ro zi c'o; nguextjo mböcjimi c'o sö ro zi c'o. Pero e David o zi; xo o unü o zi c'o mi dyoji angueze.

²⁷ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Mizhocjimi ot'ü o dyät'ä yo nte; cjanu o dyät'ä c'e pa c'ü ra söya yo nte. O tsja a cjanu ngue c'ua ra mbös'ü yo nte. Dya ot'ü o dyät'ä nu pa c'ü rí söyaji cja o dyät'ä c'ua yo nte ngue c'ua rvá züpüji c'e pa. ²⁸ Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Nguextjözgö sö rá mangö ja rguí süpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

3 Nuc'ua e Jesús o ma na yeje cja c'ü o nitsjimi anguezeji. Mi bübü nu 'naja bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë. ² Xo mi cārā nu, c'o nte c'o mi jodü ja rvá ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi. Nguec'ua me mi jandaji e Jesús, mi nuji cjo ro jocü o nte c'e pa c'ü mi söyaji. ³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë:

—Xä'dägue a 'ñecjua.

⁴Nuc'ua e Jesús o tsja t'önü o xipji c'o nte:

—¿Ja ngue c'ü mama c'ü ín leygöji rá cjaji yo pa yo rí söyaji? ¿Cjo je mama a cjanu c'e ley rá cjaji c'o na jo o rá cjaji c'o na s'o? ¿Cjo je mama a cjanu c'e ley rá pjös'tüji yo ín minteji ngue c'ua dya ra ndüji, o rá pö'tüji?, eñe.

C'o nte dya pje o ndünrü c'o. O ngo'tü o neji. ⁵E Jesús o nguinch'i na jo c'o nte. Mi üdü c'ü, pero mi juentseji. Me mi cijjñi e Jesús na ngueje me ma me o mü'büji. Cjanu o xipji c'e bëzo:

—C'uana in dyë.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë; o jogü c'ua. ⁶Pero c'o fariseo o mbedyeji cja c'e nitsjimi. O ma ñaji c'ua co nu c'o mi tjünt'ü a xütjü e Herodes. Mi jodüji ja rvá mbö'tüji e Jesús.

Mucha gente a la orilla del lago

⁷E Jesús 'ñe c'o o discípulo o möji c'ua cja c'e zapjü a Galilea. Na puncjü nte c'o o ndünt'ü c'ua a xütjü. Mi menzumüji a Galilea. ⁸'Ma o dyäräji c'o mi cja e Jesús, xo o ëjë na puncjü nte c'o mi menzumü a Judea, 'ñe a Jerusalén, 'ñe a Idumea, 'ñe c'o mi menzumü a 'nanguarü a Jordán. Xo o ëjë c'o mi menzumü texe a ma a Tiro 'ñe a Sidón. O ë nuji e Jesús. ⁹Me ma pizhi c'o nte c'o ma ëjë. E Jesús o xipji c'o o discípulo ro xöpcüji 'naja bü ngue c'ua dya ro s'is'iji. ¹⁰Na ngueje na puncjü c'o ya vi jocü. Nguец'ua texe c'o mi sö'dyë me mi chütüji, mi ne ro zät'äji cja o jmi e Jesús, ro ndörüji. ¹¹Nu c'o demonio 'ma o jñandaji e Jesús, o ndüñijömüji a jmi angueze. Mi mapjüji mi mamaji:

—Nguец'sc'e o T'its'ü Mizhocjimi.

¹²E Jesús o huëñch'iji o xipjiji c'ua c'ü dya cjó ro ma ngös'üji c'ü pje mi pjëzhi angueze.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹³Nuc'ua, o ma e Jesús cja 'na t'eje. O zojnü c'ua c'o bëzo c'o mi ne angueze. O

möji nu ja mi bübü angueze. ¹⁴Cjanu o 'ñeme c'ua doce c'o ro dyoji angueze. O xipjiji:

—Ró empц'egöji rí ma zopjügueji yo nte ín jñagö. ¹⁵Xo rí da'c'üji rí mandaji ngue c'ua rí jocüji c'o sö'dyë, y rí pjongüji o demonio, embeji c'o.

¹⁶Nuyo, ngue o tjü'ü c'o doce discípulo c'o o 'ñeme e Jesús: e Simón c'ü xo o jñusp'ü Pedro; ¹⁷'ñe e Jacobo 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma; o t'ivi e Zebedeo. E Jesús o jñusp'üvi c'ü 'naja o tjüvi Boanerges. C'e tjü'ü ne ra mama ngue bëzo c'ü na zëzhi nza cja 'ma yürü e dyebe. ¹⁸Xo o 'ñeme e Andrés 'ñe e Felipe 'ñe e Bartolomé 'ñe e Mateo 'ñe e Tomás 'ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Alfeo. Xo o 'ñeme e Tadeo 'ñe e Simón c'ü mi revolucionario. ¹⁹Xo o 'ñeme e Judas Iscariote, nu c'ü ro nzhö e Jesús.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja 'naja ngümü. ²⁰O ëjë c'ua na yeje me na puncjü nte. Nguец'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo dya mi sö ro ziji xëdyi. ²¹Mi cārā c'o nte c'o mi mama c'ü ya mi loco e Jesús. Nu c'ü nu mamá e Jesús 'ñe c'o o cjuarma, 'ma o dyäräji c'ü mi mama c'o nte, o möji c'ua, ngue c'ua ro ma sijiji e Jesús.

²²Vi 'ñeje a Jerusalén c'o mi xöpü o ley yo menzumü a Israel. Mi mamaji:

—Bübü demonio cja o mü'bü ne Jesús. Nguец'sjë e Satanás c'ü dya jo c'ü pjös'ü ne bëzo, nguec'ua pjongü o demonio.

²³E Jesús o ma't'ü c'ua c'o nte o xipjiji jña c'ü ro mbārāji pje mi mama angueze. O mama e Jesús:

—¿Ja rgá sö e Satanás ra pjongü o demonio? Maco nguец'sjë o mbëpji. ²⁴Cja 'na ndajñiñi c'ü ra chütsjëji, ra chjorü 'ma c'o ri cārā nu. ²⁵Cja 'na ngümü, 'ma ra pötca chütsjë c'o ri cārā nu, ra chjorüji 'ma. ²⁶Xo nzitjo e Satanás 'ma ro pjongü

c'o demonio, xo ro chütsjëji. 'Ma rva cjanu, çja xe rvá sò ro manda 'ma c'ü?

²⁷'Dya cjó sò ra cjogü cja o ngumü 'naja bëzo c'ü me na zëzhi, cja rron jñünbü c'o ri pës'si, 'ma dya ot'ü ra jyü'tp'ü o dyë c'e bëzo c'ü na zëzhi. Nguec'ua ra sò ra pönbü 'ma texe c'o ri pës'si cja o ngumü.

²⁸O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Rí xi'ts'iji, texe c'o na s'o o cja'a yo nte ra sò ra perdonaoji. Xo texe c'o me xipji na s'o jña, Mizhocjimi xo ra sò ra perdonaoji. ²⁹Pero c'o ra zadü o Espíritu Mizhocjimi ra mamaji o bëpji o Espíritu Mizhocjimi ngueje o bëpji c'ü dya jo, nuc'o, dya ra perdonaoji. Nuc'o, tü o nzhübü c'ü dya ra perdonao Mizhocjimi.

³⁰O mama a cjanu e Jesús na ngueje mi cārã c'o o mama: “Bübü demonio cja o mü'bü e Jesús.”

La madre y los hermanos de Jesús

³¹O säjä c'ua c'ü nu mamá e Jesús, cja na 'ñeje c'o o cjuarma e Jesús. Mi böbü'tjoji a tji. O ndäjäji c'ua c'ü ro ma xipji e Jesús ro mbedye ro ã ñaji. ³²Nu ja mi bübü e Jesús mi junrü na puncjü o nte. O mama c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—Nin mamá 'ñe c'o nin cjuarma cārãji a tji, neji c'ü rí ñaji.

³³O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'o nte:

—¿Cjó ngueje mi mamágö 'ñe mi cjuarmagö?

³⁴O jñanda c'ua c'o 'natjo c'ua mi junrüji. O mama:

—Je bübü va yo ngueje mi mamágö 'ñe mi cjuarmagö. ³⁵Na ngueje texe c'o ra tsja c'ua ja ga ne'e Mizhocjimi, nuc'o, ngueje mi cjuarmagö c'o, 'ñe mi cjügö c'o, 'ñe mi mamágö.

El ejemplo del sembrador

4 E Jesús o ma na yeje cja c'e zapjü a Galilea. Mi xöpü c'o nte nu. Cjanu o jmurü na puncjü nte nu ja mi bübü angueze. Nuc'ua e Jesús o dat'ü cja 'na

bü'ü; je o mimi nu. C'e bü mi bübü cja ndeje. Texe c'o nte mi böbü'tjoji a ñünü cja c'e ndeje. ²Nuc'ua e Jesús o xipjiji na puncjü jña c'o mi ngue ejemplo. O xipjiji a cjava:

³—Dyärãji c'ü rá xi'ts'iji: 'Na mbonzhëxü o mbedye o ma mbodü o ndëxü. ⁴Nuc'ua 'ma ya ma podü, bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji nu ja mi cjogü o nte. O ëjë c'ua c'o s'ü o mbëchiji c'o ts'indëxü. ⁵Bübü o ts'indëxü c'o je zobütjo cja o mborajo nu ja dya ma pizhi o jömü. Dya mezhe va mbes'e, na ngueje dya mi jäs'a na puncjü jömü. ⁶Nuc'ua 'ma o mbes'e e jyarü, o banü c'o ndëxü o dyot'üji. Na ngueje dya vi mbeje o dyüji. ⁷Bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndöbidi. 'Natjo c'ua va mbes'ëji. Ndajme o nocü c'o bidyi, nguec'ua dya jyëzi ro nocü c'o ndëxü. Nguec'ua dya nguiji. ⁸Bübü o ts'indëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jömü. Nuc'o, o nocü, o jogü na jo. Nzi 'na c'o ndëxü c'o o mbes'e, bübü c'o o unü treinta ts'indëxü. Dyaja c'o o unü sesenta; dyaja c'o o unü 'na ciento.

⁹'Ma o nguarü o xipjiji a cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'ëji bübü in tsögueji, rí dyärãji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

El propósito de los ejemplos

¹⁰Nuc'ua 'ma ya mi bübütsjë e Jesús, o ëjë c'o doce discípulo, cja na 'ñeje ja nzi c'o dyaja nte c'o vi dyärã c'o o mama e Jesús. O ã dyönüji e Jesús o mamaji:

—¿Pje ne ra mama yo jña yo i xitsijme?

¹¹O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji o dya'c'üji Mizhocjimi rí pãrãji c'ü dya mi pãrã c'o nte 'ma ot'ü; o dya'c'üji rí pãrãji c'ua ja ga manda Mizhocjimi. Yo dyaja nte, rí xipjigö o ejemplo yo. ¹²Ngue c'ua zö ra jñandaji y ra dyärãji, pero dya ra mbãrãji pje ne ra mama yo jña. Na ngueje 'ma ro

zo o mü'büji, ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ro perdonao o nzhubüji.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹³ Nuc'ua e Jesús xe o xipjiji:

—¿Cjo dya in pärägueji pje ne ra mama yo jña yo cja ró xi'ts'iji? ¿Ja rgá sö rí pärägueji pje ne ra mama yo dyaja ejemplo yo rá xi'ts'iji? ¹⁴ Nu c'o jña c'o ró xi'ts'iji je a cjava c'o: Nu c'ü podü o ts'indëxü chjëntjovi nu c'ü zopjü o jña Mizhocjimi yo nte. Nu c'o ts'indëxü ngueje o jña Mizhocjimi c'o. ¹⁵ O ndëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji, chjëntjoji c'o nte c'o ärä o jña Mizhocjimi, nuc'ua va ëjê e Satanás c'ü dya jo, va ë jünbü c'o jña c'o bübü cja o mü'büji. ¹⁶ C'o ndëxü c'o o zobütjo cja mborojo, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi, nuc'ua me mäjä ga 'ñejme c'o. ¹⁷ Pero dya si'ch'i cja o mü'büji c'o jña. Nuc'ua 'ma ra ëjê c'ü ra sufridoji 'ñe ra nuji na ü na ngue c'ü ni 'ñejmeji c'o jña, nuc'ua exta tögüji, dya cja ra sidoji. ¹⁸ Nu c'o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi, ngue c'o ärä o jña Mizhocjimi. ¹⁹ Pero me mbeñeji c'o o bëpjiji, 'ñe me jodüji ja rgá ndöjöji na puncjü o ch'opjü, 'ñe me mápäji yo bübü cja ne xoñijöümü; cjaji c'o netsjëji. Nguec'ua dya cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ²⁰ C'o ndëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jöümü ngue c'o nte c'o ärä o jña Mizhocjimi. Nuc'o, ejme co texe o mü'bü c'o. Nguec'ua cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Chjëntjoji c'o ndëxü c'o me xo jogü na jo. Bübü c'o o unü treinta ts'indëxü; dyaja c'o o unü sesenta; dyaja c'o o unü 'na ciento.

El ejemplo de la lámpara

²¹ Sido o ña e Jesús o xipjiji:

—'Ma tjütüji 'na sivi, dya co'büji co 'naja cja. Dya xo emeji a mbo cja 'na

ngama. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra jñandaji. ²² C'ua ja ga cja c'o, je xo ga cjatjonu in jñagö. Zö dya pärä dya yo nte, pje ne ra mama in jñagö, pero ra zädä 'ma ra mbäräji. Zö bübü o jña c'o dya mi päräji 'ma ot'ü, pero ra xogü o ndö yo nte, ra unüji ngüenda ja ga cja. ²³ Nu'tsc'ëji bübü in tsögueji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

²⁴ Xo o mama e Jesús o xipjiji:

—Rí dyätäji na jo yo o jña Mizhocjimi yo in äräji; ra dya'c'üji mas rí päräji. ²⁵ 'Ma rí unnc'ëji na jo ngüenda yo jña, Mizhocjimi ra dya'c'üji xenda rí tendiogueji yo. Zö in cjiññiji c'ü ya i päräji 'na jña, pero 'ma dya rí unüji ngüenda, ra jñünnc'üji 'ma c'ü ts'iquë c'ü ya in päräji.

El ejemplo de la semilla que crece

²⁶ Xe o ña e Jesús o mama:

—C'ü ni manda Mizhocjimi chjëntjovi nza cja 'na bëzo c'ü podü o ndëxü cja o juajma. ²⁷ 'Ma xöümü ijí c'e bëzo. 'Ma ya ra jyas'ü, ra nanga ra ma pëpji. Nu c'o ndëxü c'o o mbodü nocü c'o. Pero dya pärä c'e bëzo ja ga mbes'e c'o, ni ri ngueje ja ga te'e c'o. ²⁸ Ngue e jömü c'ü je cjäpü ra te'e c'o ndëxü, 'ñe ra ngu'i'iji. Ot'ü ra mbes'e, nuc'ua ra nocü, cja rron c'os'ü o ngu'i'iji. Nuc'ua ya ra ngu'i' o ndëxü. ²⁹ Nuc'ua 'ma ya ra jogüji ya ra ndagüji c'ua, na ngueje ya ni dyot'üji.

El ejemplo de la semilla de mostaza

³⁰ Xe o ña e Jesús o xipjiji:

—Rá xi'ts'iji pje nza cja c'ü ni manda Mizhocjimi. ³¹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjovi nza cja 'na ndömortasa c'ü o jñü 'na bëzo, cjanu o ma ndujmü. O ndömortasa xenda ts'iquë cja yo dyaja ndöpjindy. ³² Pero 'ma ra nocü, xenda na nojo yo, que na ngueje yo pje nde ma c'ajna, na ndä'ä yo. Nguec'ua ga ëjê yo s'ü ga dyät'äji o t'oxüji nu.

El uso que Jesús hacía de los ejemplos

³³ Na puncjü ejemplo c'o mi mama e Jesús ma xipji c'o nte o jña angueze. O xipjiji texe yo jña yo mi sô ro tendioji. ³⁴ Dya zopjüji ne ri 'naja jña c'ü dya ro jyëntspiji 'na ejemplo. Pero o xipji na jo c'o o discípulo ja cja. O xipjiji 'ma mi cārātsjëji.

Jesús calma el viento y las olas

³⁵ Nuc'ua c'ü nzhä'ä c'e pa'a c'ü, o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Möjô je rá pes'eji 'nanguarü a manu cja ne zapjü, eñe.

³⁶ O 'ñezheji c'ua c'o nte. O dat'ü e Jesús cja 'na bü. C'o o discípulo xo o dat'üji nu, o möji e Jesús. Mi järä nu, ja xe nzi o ts'ibü'ü c'o xo dat'ü c'o nte, xo möji e Jesús. ³⁷ Jo ni vü'ü c'ua 'na ndajma c'ü me ma zëzhi. Me mi pjô's'ü c'e ndeje ma mbo'o c'e bü'ü. Mi cjiññiji ro nizhi ndeje c'e bü'ü. ³⁸ E Jesús je mi orü cja o squina c'e bü'ü. Ma ijī. Mi jū's'ü o ñi cja 'na almada. C'o o discípulo o zopjüji c'ua e Jesús. O xipjiji:

—Nu'tsc'e xöpüte, ñanga. ¿Cjo dya in juentsquegöjme? 'Na rá tügöjme.

³⁹ O nanga c'ua e Jesús. O huënc'h'i c'e ndajma. O xipji c'e ndeje:

—Söya, juemegue.

Cjanu o böbü c'ua c'e ndajma; c'o ndeje, dya cja mi pjô's'ü. ⁴⁰ Nuc'ua o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nu'tsc'eji, ¿jenga in süji? ¿Cjo dya in ejmezügöji rí pjô'c'ügöji?

⁴¹ C'o discípulo me mi sūji, mi pötma mamaji:

—¿Pärä, pje pjëzhi ne Jesús? Maco manda ra böbü e ndajma 'ñe yo ndeje, y nujyo, ätäji nu.

El hombre endemoniado de Gadara

5 O zät'äji c'ua a Gadara c'ü bübü a 'nanguarü c'e zapjü a Galilea. ² 'Ma ya vi mbes'e e Jesús cja c'e bü, o ëjë c'ua

'na bëzo c'ü je vi 'ñeje cja panteón cja campo santo. O ë chjëvi e Jesús. ³ Nu c'e bëzo, mi bübü demonio cja o mü'bü. Dya cja mi bübü cja ngumü c'e bëzo; ya je mi bübü cja panteón cja campo santo. Dya cja mi sô ro ndün't'üji co cadena. ⁴ Na ngueje ya ma puncjü vi ndün't'üji o dyë 'ñe o ngua co cadena. Nu c'e bëzo mi c'üdütjo c'o cadena. Dya mi sô ro zürüji. ⁵ Xömü ndempa mi nzhodü c'e bëzo cja t'eje 'ñe cja campo santo. Mi mapjü. Xo mi jüntsje o ndojo cja rron dyodütsje o ts'ingue. ⁶ Nuc'ua c'e bëzo o jñanda e Jesús 'ma ma ëjë na jë. O cjuañi c'ua c'e bëzo. 'Ma o zät'ä a jmi e Jesús, cjanu o ndüñijömü nu. ⁷ O mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús, o T'its'ü Mizhocjimi a jens'e, ¿pje in pë'sc'ü rí ñugue co nutscö? Rí ö'tc'ügö, dya rí tsjacügö rá ma sufrido.

⁸ O mama a cjanu na ngueje e Jesús o mama:

—Nu'tsc'e demonio, pedyegue cja ne bëzo.

⁹ E Jesús o dyönü c'ua c'e demonio:

—¿Pje ni chjütsc'e?

Cjanu o ndünrü c'ua:

—Ni chjüzü Legión na ngueje na puncjüzüjme, eñe.

¹⁰ C'e demonio c'ü mi chjü Legión mi ötü na puncjü e Jesús c'ü dya ro manda c'o demonio ro mbedyeji cja c'e xoñijömü. ¹¹ Mi cārā na puncjü o cuchi cja c'e t'eje ma ñönüji. ¹² Nuc'ua c'o demonio o dyötüji e Jesús o xipjiji:

—Chäcöjme nu cja yo cuchi ngue c'ua je rá quich'igöjme nu.

¹³ Nuc'ua e Jesús o jyëzi c'ua c'o demonio ro möji nu cja c'o cuchi. O mbedye c'ua c'o demonio cja o mü'bü c'e bëzo. Je ma nguich'iji c'ua cja c'o cuchi. Nuc'ua texe c'o cuchi cjanu o zöbuji cja c'e dyä'ä, o ma jyäji nu cja c'e ndeje. O tsjünt'üji nu. C'o cuchi mi sô yeje mil c'o.

¹⁴ O cjuañi c'ua nu c'o mi c'as'ü c'o cuchi. O ma cöxteji cja c'e jñiñi 'ñe tex-

etjo c'ua ja mi cjoġġi. O mbedye c'ua c'o nte cja c'e jñiñi, o ma nuji pje na mbějē c'o vi ts'a. ¹⁵ O zāt'āji c'ua ja mi būbū e Jesús, o chōt'ūji nu c'e bēzo c'ū vi mbedye c'o demonio. Mi junrū c'e bēzo, ya mi je'e o bitu, ya vi ndūmbeñe. O zūji c'ua. ¹⁶ O ña c'ua c'o nte c'o vi jñanda, o xipji c'o ma sājā ja va tsja e Jesús va pjongū c'o demonio c'o mi būbū o mü'bū c'e bēzo. Nde xipji ja va ma nguich'i c'o demonio cja c'o cuchi. ¹⁷ Nuc'ua c'o nte ya mbürü o dyötüji e Jesús ro mbedye nu ja je mi jnorü o xoñijōmü anguezeji.

¹⁸ O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bū. Nuc'ua c'e bēzo c'ū vi pjombgü demonio cja o mü'bū mi ötü e Jesús c'ū ro mēvi.

¹⁹ Pero e Jesús dya jyēzi ro mēvi, o xipji: —Nzhogü, ma in nzungue. Rí xipji c'o in dyocjeji texe c'ua ja va juent'sc'e Mizhocjimi ñe c'ua ja va mböxc'ü, embe.

²⁰ O ma c'ua c'e bēzo cja c'o dyēch'a jñiñi c'o xiji Decápolis, o ma mama texe c'o vi tsja e Jesús 'ma o juentse. Texe c'o nte me mi dyönütsjēji ja va jocü e Jesús c'e bēzo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

²¹ 'Ma ya mi būbū e Jesús cja c'e bū, cjanu o möji c'ua c'ü 'na lado c'e zapjü. 'Ma o zāt'āji nu, o jmurü c'ua na puncjü o nte a ñünü c'e ndeje nu ja mi būbū e Jesús. ²² O ējē c'ua 'naja bēzo c'ū mi chjū Jairo. Nuc'ü, mi xoñi nu cja 'na nitsjimi a Israel. O jñanda mi būbū e Jesús, o ndüñijōmü c'ua cja o jmi. ²³ Mi mama c'e bēzo mi ötü e Jesús:

—Nu c'ü ín xunt'igö ya ngue ra ndü. Xä'dä rí ma ñe's'e in dyē, ngue c'ua ra jogü y ra būbüjtjo.

²⁴ O ma c'ua e Jesús, o mēvi c'e bēzo. Me ma puncjü nte mi pōji e Jesús, me mi chütüji ma möji. ²⁵ Xo mi pa 'na ndixü c'ü ya vi mezhe doce cjē c'ü mi dagü o cji. ²⁶ Ya vi dyät'ä cja na puncjü o médico, hasta ya vi ndeze texe o merio. Pero dya

cjó sö ro jocü; xenda mi cjatjo, sido mi sufrido. ²⁷ C'e ndixü o dyärä c'o mi mamaji c'o mi cja e Jesús. Nuc'ua c'e ndixü je mi pa a xütjü e Jesús; o ndönbü c'ua o bitu. ²⁸ Na ngueje mi cjiñi c'e ndixü: “Nguextjo c'ü rá tjönbü o bitu nu, exta ndixqui”, eñe. ²⁹ Exo bōbü c'ua c'o cji c'o mi dagü. Exo zö c'ua c'ü ya vi jogü c'o me mi sufrido. ³⁰ O mbärä e Jesús c'ü cjó c'o vi jocü. O ñezhe a nde c'o nte, o mama:

—¿Cjó ngue c'ü o ndönngü ín bitu?

³¹ O ndünrū c'ua c'o o discípulo o xipji:

—Nu'tsc'e in cjague t'önü cjó ngue c'ü o ndö'tc'ü in bitu. Maco me nzhü'ü yo nte, me s'ixc'igueje, embeji.

³² Pero e Jesús mi janda texe cja c'o nte ngue c'ua ro jñanda cjó mi ngue c'ü vi ndötpü o bitu. ³³ C'e ndixü mi pärä c'ü ngue e Jesús vi jocü. Nguet'ua o ndüñijōmü cja o jmi, cjanu o xipji c'ua c'ü mi ngue angueze vi ndönbü o bitu ngue c'ua ro ndis'i. Nu c'e ndixü me mi sū, me mi mbī. ³⁴ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Nu'tsc'e süngü, ya jots'c'e dya, na ngueje i ñejmezügö c'ü ro sö ro jo'c'üts'ü. Me rí mājā rgui ma dya; dya cja rí sögue dya, c'ü me mi sufridogue.

³⁵ 'Ma xe ma ña e Jesús, o sājā c'ua 'naja c'ü je vi ñeje cja o ngumü e Jairo, o ē xipji e Jairo:

—Nu c'ü rvä ēcjö, nu c'ü in xunt'i ya ndü c'ü. Dya cja ni jyodü rí xipji ne xöpüte ra ējē nu.

³⁶ E Jesús dya tsjapü ngüenda c'o mi mamaji. C'ü o tsja, o xipji c'e bēzo c'ü mi xoñi:

—Dya rí sū'ü. Extí jñunt'ü in mü'bü c'ü ra būbüjtjo c'ü in xunt'igüe.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o zidy e Pedro ñe e Jacobo ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo ro möji angueze. Nguextjo c'o o möji cja o ngumü c'e bēzo c'ü mi xoñi cja c'e nitsjimi. Dya jyēzi c'o dyaja ro möji. ³⁸ O zāt'āji c'ua cja c'e ngumü. O jñanda e

Jesús c'o nte c'o mi cārā nu, me mi mapjü ma huëpji c'e añima. ³⁹ Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo. O mama c'ua o xipjiji:

—¿Jenga me in mapjü gui huëpji ne xunt'i? Dya tü nu, ijitjo.

⁴⁰ Nuc'ua c'o nte o ndenbetjoji e Jesús va tsjapüji burla. Nuc'ua e Jesús, c'ü o tsja, o pjongü a tji c'o nte. Cjanu o tsjocü c'ü nu papá ñe c'ü nu mamá c'e xunt'i, cja na ñe c'o jñi discípulo c'o mi dyoji e Jesús. Nuc'o, ñe e Jesús o cjogüji a mbo nu ja ma o'o c'e xunt'i. ⁴¹ Nuc'ua e Jesús o pënchp'i o dyë c'e xunt'i, o xipji:

—Talita, cumi, o ñembe.

C'o jña c'o, ne ra mama: Nu'tsc'e xunt'i, rí xi'ts'i, ñanga.

⁴² O nanga c'ua c'e xunt'i, o nzhodü c'ua. Ya mi pës's'i doce cjë'ë c'e xunt'i. Me co zü c'ua c'o mi cārā nu. Dya mi pārají pje ro nguiñiji. ⁴³ Nuc'ua o xipji e Jesús anguezeji c'ü dya cjó ro xipjiji c'ü vi jñandaji. Cjanu o mama ro unüji pje ro zi c'e xunt'i.

Jesús en Nazaret

6 Cjanu o mbedye c'ua nu e Jesús, o ma nu ja mi menzumü. O möji c'o o discípulo. ² Nuc'ua c'e pa c'ü mi sóyaji, o mbürü o xöpü yo nte a mbo cja c'e nit-sjimi. Na puncjü nte c'o mi ärä, me mi önütsjëji mi mamaji:

—¿Cjó jíchi ne bézo? ¿Ja va mbārā nu, ñe ja ga tsja c'o me na nojo c'o nunca rí ärägöji? ³ ¿Cjo dya nguejnu e yaxü nu, o t'i e María? ¿Cjo dya ngue nu cjuarma e Jacobo ñe e José ñe e Judas ñe e Simón? ¿Cjo dya xo bübü c'o o cjü cja ne jñiñi va?, eñeji.

Nguec'ua ma ünbüji e Jesús. ⁴ E Jesús o xipji c'ua anguezeji:

—'Na profeta nde respetaoji nu ja dya ri menzumü y ätäji. Pero nu ja ri menzumü, dya respetaoji c'ü. Ni xo ri ngue c'o o dyoji, ni ri ngue c'o ri cārā o ngümü, dya xo respetaoji c'ü, embeji.

⁵ E Jesús dya sö ro tsja c'o na nojo cja c'e jñiñi. Nguextjo o ñe's'e o dyë ja nzi c'o mi sö'dyë. O jocüji c'ua. ⁶ Me mi cjijñi e Jesús na ngueje dya mi ejmeji angueze. Nuc'ua e Jesús o ma cja c'o ts'ljñiñi c'o bëxtjo mi järä, o ma xöpü c'o nte.

Jesús manda a los discípulos a predicar

⁷ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o doce o discípulo ro ëjëji cja o jmi. Cjanu o ndäjäji c'ua nde yeje nde yeje ro ma zopjüji c'o nte. Xo o unüji c'ü ja rvá sö ro pjongüji o demonio cja o mü'bü yo nte. ⁸ O xipjiji, dya pje ro ndunüji c'o rví jyodüji cja ñiji. Nguextjo 'na ch'äjä c'ü ro jñünü nzi 'najaji. Dya ro ndunüji xëdyi ne ri ngueje merio. Dya xo ro nganaji mape. ⁹ Nguextjo o tñiza ro ndin'ch'iji. Dya xo ro jyäns'pä o bituji. ¹⁰ Xo o mama e Jesús o xipjiji:

—Cja ngümü c'ua ja rí sät'äji, je rí oxüji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji, dya rí pötqueji ngümü rguí oxqueji. ¹¹ 'Ma rí sätc'eji cja 'na jñiñi, 'ma dya ra säc'eji, 'ma dya ra dyä'tc'äji c'o rí xipjiji, rí pedyeji 'ma nu. Rí jyä'bäji o jömü c'o ya rguí jyäs'ä in cuaji, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, que vi tsjaji na s'o, dya säc'eji. Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjiün ngüenda, xenda ra sufrido c'o cārā c'e jñiñi c'ü, que na ngueje ra sufrido c'o mi cārā a Sodoma, ñe a Gomorra c'o o chjotü Mizhocjimi mi jinguä na ngueje c'ü me ma s'oji.

¹² Nuc'ua c'o discípulo o möji c'ua. O ma zopjüji c'o nte. Mi xipjiji c'ü mi jyodü ro nzhogü o mü'büji. ¹³ Mi pjongüji na puncjü o demonio cja o mü'bü c'o nte. Xo mi cosp'üji aceite na puncjü c'o mi sö'dyë, y o jocüji.

La muerte de Juan el Bautista

¹⁴ E Herodes c'ü mi manda a Galilea, o dyärä texe c'o na nojo c'o mi cja e Jesús,

na ngueje textetjo me mi mama c'o nte c'o. O mama c'ua e Herodes:

—E Juan c'ü mi jichi yo nte cja ndeje, ya tetjo, ya bübüjtjo na yeje. Nguec'ua na zëzhi angueze ga tsja'a na puncjü c'o na nojo, embeji.

¹⁵ Bübü c'o mi mama:

—C'ü cja yo me na nojo, ngueje c'e profeta Elías c'ü ya ëjë na yeje.

Dyaja c'o mi mama:

—Ngueje 'naja profeta c'ü chjëntjovi nza cja c'o profeta c'o mi cārā mi jinguā.

¹⁶ Pero e Herodes 'ma o dyärā o mama:

—C'ü cja'a yo, ngueje e Juan c'ü ró mandagö o jñüpcüji o ñi. Ya te'etjo c'ü, embeji.

¹⁷ Ngue e Herodes c'ü vi manda o ma zürüji e Juan; cjanu o ngot'üji c'ua a pjörü. O tsja a cjanu e Herodes na ngueje, 'ma xe mi bübüjtjo e Juan, e Herodes vi chjëntüvi c'ü nu bëpe c'ü mi chjü Herodías. Nu c'e ndixü mi ngue o su e Felipe c'ü nu cjuarma e Herodes.

¹⁸ Nguec'ua o mama e Juan o xipji e Herodes:

—Dya sö rí 'ñejegue nu su nin cjuarma, embe.

¹⁹ Nuc'ua e Herodías me mi ünmbü e Juan. Me mi ne ro mböt'ü, pero dya mi sö. ²⁰ Na ngueje e Herodes mi sü e Juan, na ngueje mi pärā mi ngueje 'naja bëzo c'ü mi cja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua e Herodes dya mi jëzi cjó pje ro tsjapü e Juan. Me mi mājā e Herodes ma dyärā c'o mi mama e Juan, pero dya go creo na ngueje mi yembeñe. ²¹ O ë c'ua 'na nu pa'a, o chöt'ü e Herodías ja rvā mböt'ü e Juan. C'e pa c'ü, vi sās'ā o cjë e Herodes. O tsja mbaxua e Herodes. O zojnü c'o mi menzumü a Galilea c'o pje mi pjëzhi 'ñe c'o jmu 'ñe c'o comandante.

²² Nuc'ua c'ü o xunt'i e Herodías o ë neme a jmi nu c'o mi cārā cja c'e mbaxua. Me go mājā c'ua e Herodes 'ñe c'o mi cārā nu. Nuc'ua e Herodes c'ü mi rey o xipji c'e xunt'i:

—Dyötcü texe c'ü rí ñe, nde rá da'c'ü.

²³ Xo o mama:

—C'ua ga mbārā Cjimi 'ma pje rí dyötcü, zö ri ngue nde'e c'o rí mandagö, nutscö rá da'c'ü, eñe e Herodes.

²⁴ O mbedye c'ua c'e xunt'i, o ma xipji c'ü nu mamá:

—Xitsi, çpje rá ötü e Herodes?

O ndünrü c'ua c'ü nu mamá o xipji:

—Dyötpü o ñi e Juan c'ü mi jichi cja ndeje yo nte.

²⁵ Nuc'ua nzi va cjögü c'e xunt'i nu ja mi bübü c'e rey Herodes, o xipji:

—Rí negö extí dyacü o ñi e Juan c'ü mi jichi yo nte, jñüncü cja 'na tramojmü, eñe c'e xunt'i.

²⁶ Me co nguijñi c'ua c'e rey Herodes. Pero jo ni mbeñe c'ü vi nädä Cjimi, 'ñe c'ü ya vi dyärā c'o nte c'o ma cārā nu; nguec'ua dya o ne ro xipji c'e xunt'i c'ü dya ro unü. ²⁷ C'e rey jo ndäjā c'ua 'na xondaro c'ü ro ma jñüpcü o ñi e Juan. O ma c'ua c'e xondaro, o ma jñüpcü o ñi e Juan nu cja c'e pjörü. ²⁸ Cjanu o jün c'ua cja 'na tramojmü, cjanu o unü c'e xunt'i. Cjanu o ma c'ua c'e xunt'i o ma unü c'ü nu nana.

²⁹ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan, 'ma o dyärā mi mamaji c'ü vi bö't'ü e Juan, o möji o ma nduns'üji o cuerpo. Cjanu o ma dyögüji c'ua.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

³⁰ Nuc'ua c'o discípulo c'o vi ndäjā e Jesús o nzhogüji nu ja mi bübü angueze, o xipjiji e Jesús texe c'o vi tsjaji 'ñe c'o vi xöpüji c'o nte. ³¹ Ma puncjü nte c'o mi ma mi 'ñeje, nguec'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo dya mi sö ro ziji xëdyi. Nguec'ua o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Möjō nu ja dya cjó ndeñe. Rá cārāt-sjëji nu ngue c'ua rá söyaji 'na ndajme, eñe.

³² O mötsjëji c'ua cja 'naja bü o zät'äji nu ja dya mi cārā o nte. ³³ Na puncjü

nte c'o o jñanda 'ma o möji. O mbārāji mi ngueje e Jesús 'ñe c'o o discípulo. Nguec'ua c'o nte o mbedyeji cja c'o jñiñi o nzhodütjtoji va möji. Ot'ü o zät'ä c'o nte nu ja ro zät'ä e Jesús 'ñe c'o o discípulo. ³⁴Ma o mbes'e e Jesús cja c'e bü, o jñanda ya mi cārā na puncjü nte. Mi chjëntjtoji nza cja o ndēnchjürü 'ma dya cjo pjörü. E Jesús me mi juentse c'o nte. O mbürü o xöpüji c'ua, o xipjiji na puncjü jña. ³⁵Nuc'ua 'ma ya o nzhä'ä, o ējë c'o o discípulo e Jesús cja o jmi angueze, o xipjiji:

—Ya nzhä'ä. Nu va rí cārāji, ndajyadü va. ³⁶Xipji yo nte ra möji cja yo jñiñi yo bēxtjo, 'ñe a ma a ñünü c'ua ja cārā o nte, ngue c'ua ra ndömüji pje ra ziji.

³⁷O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji rí unügueji pje ra ziji.

Anguezeji o ndünrüji o mamaji:

—¿Cjo in ne rá ma tōmüjme ye mil mbēxo o tjōmēch'i c'ü rá unüjme c'ü ra ziji?

³⁸O ndünrü c'ua e Jesús, o dyönüji:

—¿Ja nzi tjōmēch'i in jünji? Ma ñuji.

O ma nuji c'ua. Cjanu o ēji c'ua, o mamaji:

—Rí jünjme tsi'ch'a tjōmēch'i cja na yeje jmō'ō.

³⁹O mama c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Xipjiji yo nte ra mimiji cja o t'ēbi. Nde ra jyadüji rgá mimiji, embeji.

⁴⁰Nuc'ua c'o nte o mimiji. O xögüji, bübü c'o nde mi ciento va mimiji. Bübü c'o nde mi cincuenta va mimiji. ⁴¹Nuc'ua e Jesús o jñü c'o tsi'ch'a tjōmēch'i 'ñe c'o yeje jmō. Cjanu o nā's'ä c'ua a jens'e va unü na pōjö Mizhocjimi. Cjanu o xēdyi c'ua c'o tjōmēch'i. Cjanu o unü c'o o discípulo ngue c'ua ro unüji c'o nte. Xo o xēnbijji texeji c'o yeje jmō'ō. ⁴²O ziji texeji o nijmiji. ⁴³Nuc'ua c'o discípulo o nguis'iji c'ua c'o tjōmēch'i 'ñe c'o jmō c'o o mbonecjütjo. O nizhitjo doce bos'i.

⁴⁴Nu c'o bëzo c'o o zi c'o tjōmēch'i 'ñe c'o jmō mi sō tsi'ch'a mil.

Jesús camina sobre el agua

⁴⁵Nuc'ua e Jesús o xānbä c'o o discípulo ro dat'üji cja c'e bü'ü, ro möji a Betsaida cja c'ü 'nanguarü c'e tazapjü. Nuc'ua 'ma ya mi ma c'o discípulo, e Jesús o xipji c'o nte ro möji o ngümüji. ⁴⁶Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o nte, o ma e Jesús cja 'na t'eje, o ma dyötü Mizhocjimi. ⁴⁷Nuc'ua 'ma ya vi xömü, nu c'e bü'ü ya mi pa a nde cja c'e tazapjü. Pero e Jesús mi 'natsjē a ñünü cja c'e ndeje. ⁴⁸O jñanda e Jesús dya mi sō c'o o discípulo ro ndütüji c'e bü na ngueje c'e ndajma mi 'ñeje nu ja mi möji. Nuc'ua 'ma ya ma 'ñetsajömü, o ma e Jesús mi nzhodü a xes'e cja c'e ndeje; mi ma nu ja ma cā'ä c'o o discípulo cja c'e bü'ü. Mi ne ro cjogütjo e Jesús. ⁴⁹⁻⁵⁰Nuc'ua c'o o discípulo, 'ma o jñandaji ma nzhodü e Jesús a xes'e cja c'e ndeje, mi cjijñiji mi ngueje 'na piche. Me co züji texeji. O mapjüji o mamaji:

—Chjä, 'na piche nu va ē nu, eñeji.

Nuc'ua e Jesús o zopjüji o xipjiji:

—Nguezgö. Zēchi in mü'büji, dya rí sügueji.

⁵¹O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü nu ja ma cā'ä c'o o discípulo. O söya c'ua c'e ndajma. C'o discípulo me mi süji me mi dyönütsjēji ja va zädä c'ü o söya c'e ndajma. ⁵²Na ngueje dya mi pārāji pje mi ne ro mama 'ma o tsjapü e Jesús o puncjü c'o tjōmēch'i. Ma me o mü'büji, dya mi sō ro nguijñiji pje mi ne ro mama c'o na nojo c'o mi cja e Jesús.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

⁵³O zät'äji c'ua cja 'nanguarü c'e zapjü cja c'e xoñijömü c'ü xiji Genesaret. O ndün't'üji na jo c'e bü'ü. ⁵⁴Ma o mbes'ejji cja c'e bü'ü, c'o nte c'o mi cārā nu, exo mbārāji mi ngue e Jesús c'ü vi säjä. ⁵⁵O

ma cõxteji texe cja c'e jñiñi. Cjanu o mbürü o sinpiji e Jesús c'o mi sõi'dyë co texe c'o ma os'üji. O sinpiji nu c'ua ja mi äräji mi bübü e Jesús. ⁵⁶Texe c'ua ja mi sät'ä e Jesús, cja o ts'ijñiñi ñe cja o ndajñiñi ñe cja o ngumü c'o mi järätsjë cja batjü, mi emeji nu c'o mi sõi'dyë cja o ñiji. C'o nte o dyõtüji e Jesús c'ü ro ndõtpüji zõ ri nguextjo o fleco c'ü o bitu angueze. Texe c'o o ndõtpü, o ndis'i c'o.

Lo que hace impuro al hombre

7 Nuc'ua c'o fariseo ñe c'o mi xõpü o ley Mizhocjimi, o mbedyeji a Jerusalén o säjaji cja e Jesús. ²O jñandaji c'ü dya o xindyë c'o o discipulo e Jesús ante c'ü ro ziji o xëdyi. ³Nu c'o fariseo ñe c'o dyaja menzumü a Israel mi cjaji c'ua ja nzi ma tsja o tjürü c'o o mboxtitaji. Nguec'ua dya ra ziji xëdyi 'ma dya ot'ü ra xindyëji. ⁴'Ma ra nzhogüji cja chõjmü, cja ra ziji xëdyi 'ma ya ra nguarü ra xindyëji na jo. Na puncjü tjürü c'o mi süpüji. Mi xibiji o xalo ñe o s'äbä ñe o mojmü c'o mi dyavo metal. ⁵Nuc'ua c'o fariseo ñe c'o mi xõpü o ley Mizhocjimi o xipjiji e Jesús o mamaji:

—¿Jenga yo in discipulogue, dya süpüji yo tjürü yo o zocüzüji c'o mi tataji? Maco dya xindyëji 'ma siji o xëdyi.

⁶O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji in cjapqueji c'ü me na jotsc'ejji, pero dya cjuana. Na cjuana c'ü o mama e Isaías c'ü ja ga cjatsc'ejji. O mama a cjava va pätpä Mizhocjimi:

Nujoyo nte yo, sücõ yo, pero nguextjo co o neji.

O mü'büji, na jë jyadü co nuzgõ.

⁷Bë ga zücõ yo. Jizhiji yo o tjürü o nte, cjapüji c'ü ri ngueje o jña Mizhocjimi yo jizhiji, eñe e Isaías.

⁸Dya in cjaji c'ü manda Mizhocjimi. Ngueje c'o o tjürü yo nte c'o in cjaji.

⁹Xo o xipjiji:

—In cjiñiji na jo c'ü in cjaji. Dya in cjapüji ngüenda c'ü manda Mizhocjimi, ngue c'ua gui tsjatsjëji in chjürüji. ¹⁰O mama a cjava e Moisés: “S'iyaji nin tataji, ñe nin nanaji. C'ü ra zadü nu tata o nu nana, ra mbõt'üji c'ü”, eñe e Moisés. ¹¹Pero nu'tsc'ejji in mangueji 'ma pje ni jyodü c'o nu tata 'naja nte, sõ ra mama c'e nte ra xipji c'o nu tata: “Dya sõ rá pjõxc'üvi. Ya ró mama rá unügõ Mizhocjimi texe c'o ro sõ ro da'c'üvi”, ra ñembevi. ¹²Nguec'ua dya cja in jëziji pje xe ra unü c'ü nu tata ñe c'ü nu nana. ¹³A cjanu in cjapüji c'ü dya ni muvi c'ü mama Mizhocjimi, na ngueje in jizhiji yo o tjürü c'o nin mboxtitaji. Na puncjü c'o in cjaji a cjanu.

¹⁴Nuc'ua e Jesús o xipji na yeje c'o nte:

—Chëzhiji a ñecjua. Dyätcäji in texejji, ngue c'ua rí päräji ja ga cja'a. ¹⁵Dya ngueje o jñõnü c'o ra zi 'na nte c'ü ra tsjapü ra tsja c'o na s'o. C'ü ra tsjapü ra tsja na s'o, ngue c'o na s'o c'o ra nguiñi a mbo o mü'bü. ¹⁶Nu'tsc'ejji bübü in tsõji, rí dyäräji yo jña yo.

¹⁷Nuc'ua e Jesús o xõgü cja c'o nte, o cjogü a mbo c'e ngumü. Nuc'ua c'o o discipulo e Jesús o dyõnüji pje mi ne ro mama c'o jña c'o cja vi mama angueze. ¹⁸⁻¹⁹O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—¿Cjo xo ñetsc'ejji xo bë'tsc'ejji rí pärägueji ja cja c'o jña c'o cja ró mangõ? O jñõnü c'o si 'naja nte, dya s'onbü o mü'bü, na ngueje je sät'ä cja o pjeme, y je nde ni mbedye a ndü'bü c'o.

A cjanu o mama e Jesús c'ü nde na jo texe o jñõnü c'o pje nde si yo nte. ²⁰Xe o ña e Jesús o mama:

—Nu c'o bübü cja o mü'bü 'na nte ngue c'o ni s'onbü c'e nte c'ü. ²¹⁻²²Na ngueje je ngueje cja o mü'bü yo nte, nu ja ni ñeje c'o pjeñe c'o na s'o, nguec'ua ga tsäji o ndixü, ñe yo ndixü tsäji o bëzo, ñe cjaji a cjanu c'o pje nde na s'o, ñe pje c'o põnüji, ñe põt'üteji, ñe nepeji c'o pë's'i yo nu minteji, ñe nuji na ü, ñe ojnüteji, ñe

cjaji texe c'o va ējē o pjeñeji, dya c'a's'üji, 'ñe envidiaji, 'ñe santeji, 'ñe cjaüpütsjēji na nojo, 'ñe dya pārāji pje na mbējē c'o na jo. ²³ Texe yo na s'o nguejyo ni s'odü o mü'bü 'naja nte, na ngueje je ni 'ñeje cja o mü'bü.

Una mujer extranjera que creyó en Jesús

²⁴ Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o ma cja c'o jñiñi a Tiro 'ñe a Sidón. O cjoḡü a mbo cja 'na ngumü. Mi ne c'ü dya cjo ro mbārā cjo mi bübü nu; pero o mbārāji. ²⁵ 'Naja ndixü o dyärā mi mamaji mi bübü e Jesús. C'ü o ts'ixunt'i c'e ndixü mi bübü demonio cja o mü'bü. Nuc'ua c'e ndixü o ma nu ja mi bübü e Jesús; o ndüñijömü cja o jmi. ²⁶ C'e ndixü je mi menzumü a Fenicia c'ü tsja a Siria. Dya mi menzumü cja c'o mi Israel. C'e ndixü o dyötü e Jesús ro pjongü c'e demonio cja c'ü nu ts'ixunt'i. ²⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ot'ü ra zi'i yo t'i; na ngueje dya jo ra jñünbüji o xēdyi yo t'i, c'ü ra panbaji o dyo'o.

²⁸ O ndünrü c'ua c'e ndixü o xipji:

—Jägā, na cjuana c'ü in mangue, in Jmuts'ügö. Pero zö jyēntsqiujme dyo'o c'o in menzumügueji a Israel, in pārāgue ja ga cja yo dyo'o, si'iji c'o ngünxēdyi c'o jübā cja mexa, c'o jübā c'o ts'it'i.

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ua ja gui mangue. Nguец'ua sö rí nzhogü cja in nzungue. C'e demonio ya mbedye cja in xunt'i.

³⁰ O ma c'ua c'e ndixü, o zät'ä o ngumü. O nu'u ya vi mbedye c'e demonio cja c'e xunt'i, ya mi söya c'e xunt'i.

Jesús sana a un sordomudo

³¹ Nuc'ua e Jesús o mbedye na yeje cja c'o jñiñi c'o mi jārā a Tiro, o cjoḡü cja c'o jñiñi c'o mi jārā a Sidón 'ñe a Decápolis. O zät'ä cja c'e zapjü a Galilea. ³² O sinpiji c'ua 'naja bëzo c'ü mi ngogö, xo mi

c'üjne c'e bëzo. O dyötüji e Jesús ro 'ñe's'e o dyē cja c'e bëzo. ³³ E Jesús o xöcü c'ua c'e bëzo c'ü mi ngogö. O c'ua't'ä c'ua o ñidyē cja o ngō'ö. Cjanu o zos'ü o ñidyē, o ndötpü c'ua o c'ijñi c'e bëzo. ³⁴ O nä's'ä c'ua a jens'e e Jesús. O yeya, o mama c'ua:

—Efata, eñe.

C'e jña ne ra mama: “Xogü.”

³⁵ Ya o dyärā c'ua c'e bëzo. Xo o jogü c'ua o c'ijñi, o ña c'ua na jo. ³⁶ E Jesús o manda c'ua c'ü dya cjo ro ma xipji c'ü vi tsja angueze. Pero 'ma o xipji dya ro mamaji, xenda mi mamaji c'ua. ³⁷ Me mi sü c'ua c'o nte, mi mamaji:

—Me na jo texe yo cja'a ne bëzo nu. Cjapü ra dyärā yo ngogö, 'ñeje ngone cjapü ra ña'a.

Jesús da de comer a cuatro mil personas

8 Dya mezhe c'ua, o jmurü na yeje na puncjü o nte. Mi ojtjo pje ro ziji. Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o o discípulo c'ü je ro chēzhiji cja o jmi, cjanu o xipji:

²—Rí juentscö yo nte, na ngueje ya pa jñipa c'ü ya ró cārāgöji va, y dya cja jünji pje ra ziji. ³ 'Ma rá täjäji ra möji o ngümüji c'ü dya ra ziji o xēdyi, ra tögüji cja 'ñiji. Cārā yo vi 'ñeje na jē.

⁴ O ndünrü c'ua c'o o discípulo o xipji e Jesús:

—¿Ja ri bübü va o tjömēch'i c'ü rguí nijmi yo nte yo na puncjü? Na ngueje rí cārāgöji va cja ne ndajyadü.

⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o dyöntüji:

—¿Ja nzi tjömēch'i in jüngueji?

Anguezeji o mamaji:

—Yenhotjo yo rí jünjme.

⁶ Nuc'ua e Jesús o manda c'ua c'o nte ro mimiji a jömü. Cjanu o jñü c'ua c'o yenko tjömēch'i. Cjanu o unü na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xēdyi c'ua c'o tjömēch'i, cjanu o unü c'o o discípulo. Nuc'ua c'o o discípulo o unüji c'ua c'o nte'e. ⁷ Xo mi jünji ja nzi ts'ijmō. E Jesús

xo o unü na pöjō Mizhocjimi c'o jmō, cjanu o xipji c'o o discípulo xo ro unüji c'ua c'o nte. ⁸O ziji c'ua; o nijmiji na jo. Nuc'ua o nguis'itjoji c'ua c'o ts'ipëraso c'o vi mboncjütjo. O nizhi yencho bos'i c'o. ⁹Nu c'o nte c'o o zi, mi nziyo mil c'o. Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'o nte ro möji o ngumüji. ¹⁰Cjanu o dat'ü c'ua cja c'e bü'ü co c'o o discípulo. O möji c'ua cja c'o jñiñi a ma a Dalmanuta.

Los fariseos piden una señal milagrosa

¹¹Ma ya vi zät'äji nu, o säjä c'ua c'o fariseo. O ã zöji o jña e Jesús. O dyötüji c'ü pje ro jñandaji c'ü rví 'ñeje a jens'e, ngue c'ua ro mbārāji pje mi pjēzhi e Jesús. ¹²O yeya e Jesús o xipjiji:

—Yo nte yo cārā yo cjē dya, ¿jenga örüji pje ra jñandaji ngue c'ua ra mbārāji pje pjētsö? Na cjuana c'ü rí mangö, dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji.

¹³O ma c'ua e Jesús o zogütjo c'o fariseo. O dat'ü cja c'e bü, o möji c'o o discípulo c'ü 'na lado cja c'e zapjü.

La levadura de los fariseos

¹⁴C'o o discípulo e Jesús, 'natjo tjömēch'i c'ü vi jñünüji 'ma o dat'üji cja c'e bü, na ngueje vi jyombeñeji. ¹⁵Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötüpüji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o o levadura e Herodes.

¹⁶C'o discípulo mi pötma mamaji:

—Xitscöji a cjanu ne Jesús, na ngueje c'ü dya ró jüngöji o tjömēch'i.

¹⁷Mi pāra e Jesús c'ü mi cjiññiji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in pötqui mamaji na ngue c'ü dya i jñüji o tjömēch'i? ¿Cjo dya be in pāragueji c'ü sö rá da'c'eji c'ü rí si'iji? ¿Cjo ya me na me in mü'bügueji? ¹⁸¿Cjo dya in jandagueji co in chöji? Bübü in tsöji. ¿Cjo dya pje in ärāji? ¿Cjo dya in mbeñeji? ¹⁹Nu 'ma ró xēnmbi c'o tsi'ch'a

tjömēch'i, o nijmi c'o tsi'ch'a mil o bëzo. ¿Ja nzi bos'i o ts'ipëraso c'o i tsis'iji?

Anguezeji o ndünrüji o xipjiji:

—O nizhi doce c'o bos'i c'o o mboncjü.

²⁰Xe o ña e Jesús o xipjiji:

—Nu 'ma ró xēnmbi c'o yencho tjömēch'i, o nijmi c'o nziyo mil o bëzo. ¿Ja nzi o bos'i o ts'ipëraso c'o i tsis'iji?

Anguezeji o ndünrüji o xipjiji:

—O nizhi yencho c'o bos'i c'o o mboncjü.

²¹Nuc'ua o mama e Jesús o xipjiji:

—¿Cjo dya be in tendioji ja cja c'ü rí xi'tsigöji?

Jesús sana a un ciego en Betsaida

²²Nuc'ua o zät'ä e Jesús 'ñe c'o o discípulo a Betsaida. C'o nte o sinpiji 'naja bëzo c'ü mi ndēzhö. Mi ötüji e Jesús ro 'ñe's'e o dyē cja c'e bëzo c'ü mi ndēzhö.

²³Nuc'ua e Jesús o pēnchp'i o dyē, o zidyí a ñünü cja c'e jñiñi. Cjanu o ngosp'ü c'ijñi o ndö'ö. Cjanu o 'ñe's'e c'ua o dyē'ë. O mama c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, ¿cjo ya in janda?

²⁴O ndünrü c'ua c'e bëzo o mama:

—Rí jandagö yo bëzo; 'ñetse nza cja za'a. Pero nzhodüji.

²⁵Nuc'ua e Jesús o 'ñe's'e na yeje o dyē cja o ndö c'e ndēzhö. O nguinch'i c'ua na jē c'e bëzo. O jogü o ndö'ö. Ya ndäcä c'ua na jo texe. ²⁶E Jesús o ndäjä c'ua cja o ngümü. O mama e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Dya rí sät'a cja c'e jñiñi. Dya cjó rí ma xipji nu, c'o ró cjagö.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

²⁷Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o möji cja c'o jñiñi c'o tsja a Cesarea de Filipo. 'Ma mi pöji cja 'ñiji o tsja t'önü e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—¿Pje mama yo nte pjētsigö?

²⁸O ndünrü c'ua anguezeji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi cja ndeje yo nte. Dyaja c'o mama ngue'tsc'e e Elías. Dyaja c'o mama

ngue'tsc'e 'naja c'o profeta c'o mi cārã mi jingüã.

²⁹ O mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—Natsc'eji, ¿pje in mangueji? ¿Pje pjëtsigö?

O ndünrú c'ua e Pedro o xipji:

—Ngue'tsc'e e Cristo o ñempc'egue Mizhocjimi rí mandague.

³⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo c'ü dya cjó ro xipjiji c'ü mi ngue Cristo c'ü.

Jesús anuncia su muerte

³¹ Nuc'ua o mbürü e Jesús o xipji c'o o discípulo c'ü mi jyodü ro zädã. O xipjiji:

—Nutschö rvã ëcjö cja Mizhocjimi, ni jyodü me rá sufridogö na puncjü. Ra jñüncü ngüenda c'o tita c'o pje pjëzhi, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ra mamaji c'ü na s'o c'ü rí cjagö. Nuzgö ra mbötcügöji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tegö rá bübütjo na yeje.

³² O xipjiji na jo'o yo jña'a yo. Nuc'ua e Pedro o xöcü 'na lado e Jesús, y o mbürü o hüench'i. ³³ O ñezhe c'ua e Jesús, o jñanda c'o dyaja o discípulo. O mama c'ua e Jesús o huënc'h'i e Pedro:

—C'ueñe cja ín jmigö, Satanás. Nu c'ü in cjiñigue, dya pje ngue c'ü cjiñi Mizhocjimi; ngueje c'ü je cjiñi yo nte.

³⁴ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'ua c'o nte 'ñe c'o o discípulo; o xipjiji:

—'Ma cjó c'o ne ra ndünt'ü ín xütjügö, dya ra tsja c'ua ja nzi ga netsjë. Ra bübü dispuesto ra sufrido o ra ndü. Y ra ndenngue co nutschö. ³⁵ Na ngueje nu c'o dya bübü dispuesto ra sufrido o ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübütjoji. Pero nu c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngue c'ü ni 'ñejmezügöji 'ñe c'ü ni xipjiji yo nte xo ra 'ñejmezüji, ra chöt'üji c'ü rguí bübütjoji. ³⁶ Nu 'ma ro tsja 'na nte ro tsjapü o cjaja texe yo bübü va cja ne xoñijöümü, pero 'ma ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte, ¿pje rví muvi? ³⁷ Na ngueje, 'ma ya jyëzi Mizhocjimi 'na nte, dya ra sö c'e nte pje

ra unü Mizhocjimi ngue c'ua ra ë bübü Mizhocjimi co angueze. ³⁸ Yo pa dya yo, ya mbëtspiji o jña Mizhocjimi; me cjaji na s'o. Nu c'ü ra tseje rgá 'ñejmezü 'ñe ín jñagö, nuzgö dya rá recibido angueze 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. Rá ëcjö na yeje; c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö, je rga czagö nu 'ma rá ëcjö. Rá ëcjö co o anxe Mizhocjimi; me rrã zözgöjme.

9 Xo o mama e Jesús:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, bübü nu yo cārã va, yo dya ra ndü'ü hasta 'ma cja ra nu'uji ja ga cja 'ma ra manda Mizhocjimi co texe o poder.

La transfiguración de Jesús

² Ma ya vi cjogü 'ñanto pa, e Jesús o zidy e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. O mötsjëji cja 'na t'eje c'ü me ma ndã'ã. 'Ma mi jandaji, 'nangua o pötü c'ua o jmi e Jesús. ³ Xo pötü c'ua ja ma 'ñetse o bitu, me mi juë's'i, me ma t'öxü nza cja xitsji. Ni ri 'naja mbedye cja ne xoñijöümü c'ü ra tsjapü me rrã t'öxü a cjanu. ⁴ Jo ni 'ñetse c'ua e Elías 'ñe e Moisés, mi ñaji e Jesús. ⁵ Nuc'ua o ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xöpüte, me na jo rí cārãgöji va. Rá ät'äjme jñi ts'ingümü co dyëza. 'Naja c'ü rá ät'c'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'äjme e Moisés, 'naja c'ü rá ä'tp'äjme e Elías, eñe.

⁶ O mama a cjanu e Pedro na ngueje me mi sü angueze 'ñe c'o yeje c'o mi dyöji. Nguec'ua dya mi pärã pje ro mama. ⁷ O säjä c'ua 'na ngömü c'ü o ë ngobü anguezeji. O dyärãji c'ua 'na jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue ín Ch'igö nu me rí s'iya. Dyätãji angueze.

⁸ Nuc'ua 'ma o ndäcã c'o discípulo, dya cja jñandaji e Moisés 'ñe e Elías; ya mi nguextjo e Jesús c'ü mi bübü.

⁹ Nuc'ua 'ma ya ma sjöbüji cja c'e t'eje, cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya cjó rí xipjiji yo cja i jñandaji. Nutschö rvã ëcjö cja Mizhocjimi. 'Ma rá

tügö, rá tegö na yeje. Cja rí xipjiji 'ma yo nte.

¹⁰ Nguec'ua mi cjiñätsjéji c'o vi jñandaji. Dya cjó mi xipjiji. Pero mi pötma mamaji pje mi ne ro mama c'ü ro te'e cja c'o añima. ¹¹ Nuc'ua c'o discípulo o dyönüji e Jesús:

—¿Jenga mama c'o xöpü o ley Mizhocjimi c'ü ni jyödü ot'ü ra ëjē na yeje e Elías, cja rron ëjē e Cristo?

¹² O ndünrú c'ua e Jesús o mama:

—Na cjuana c'e jña c'ü mamaji, c'ü ot'ü ra ëjē na yeje e Elías ra ē jocü texe. ¿Pje mama cja o jña Mizhocjimi? Mama a cjava c'ü me rá sufridogö, nutsö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Xo ra tsjacüji c'ü dya pje ni muvizügö. ¹³ Nuzgö rí xi'tsc'öji, e Elías ya ëjē na yeje c'ü. O tsjapüji c'ü me mi ne anguezeji, c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü ro tsjapüji.

Jesús sana a un muchacho que tiene un espíritu malo

¹⁴ Nuc'ua 'ma o zät'äji nu ja mi cārā c'o dyaja discípulo, o jñandaji na puncjü nte c'o ya vi jmurü nu. Mi cārā nu c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Mi söji jña co c'o discípulo. ¹⁵ Nuc'ua c'o nte 'ma o jñandaji e Jesús, me co mājāji. O cjuañiji o ma zenguaji angueze. ¹⁶ Nuc'ua e Jesús o dyönüji:

—¿Ja cja c'e jña c'ü in mangueji?

¹⁷ O ndünrú c'ua 'naja bëzo c'ü ma dy-oji c'o nte, o mama:

—Xöpüte, ró sin'c'igö in ch'igö na ngueje bübü demonio cja o mü'bü c'ü cjavü ra ngone. ¹⁸ C'e demonio texe c'ua ja pēnch'i me cjavü ra ñus'ü. Me pjont'ü pjügü a ne'e. Me s'i'ch'i o s'ibi; me zēchi o cuerpo. Ró xipji yo in discípulogue ro pjombgüji c'e demonio; dya sö ra pjongüji, eñe.

¹⁹ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in cārāji yo cjë dya, dya in ejmeji. ¿Jenga dya in creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya

mezhe rí cārāgöji, ya mezhe rí pē'sc'ö paciencia co nu'tsc'ëji. Sinqüji ne t'i'i.

²⁰ O sinpiji c'ua. C'e demonio 'ma o jñanda e Jesús, exo tsjavü o mbi'ch'i c'e t'i. O nügü c'e t'i; mi ñus'ü. Me mi pjont'ü pjügü a ne'e. ²¹ Nuc'ua e Jesús o tsja t'önü, o xipji c'ü nu tata c'e t'i'i:

—¿Jingüā ndeze o mbürü c'ü sufrido a cjanu ne t'i?

O ndünrú c'ua c'ü nu tata c'e t'i o mama:

—Ndeze 'ma cja mi tsit'i me sufrido a cjanu. ²² C'e demonio ya na puncjü ga tsjavü ga zo'o cja sivi 'ñe cja ndeje, ngue c'ua ra mbö't'ü. Nu 'ma sö pje rí tsjague, juentsquegöbe, pjöxcügöbe.

²³ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—In önnügü, ¿cjo sö pje rá cjavö? Rí önn'ügö, nu'tsc'e, ¿cjo ra sö rí 'ñejmegue Mizhocjimi? Nu c'ü ejme Mizhocjimi, Mizhocjimi ra tsja texe c'o ra dyötü.

²⁴ Exo mapjü c'ua na jens'e c'ü nu tata c'e t'i, o mama:

—Rí ejmegö Mizhocjimi. Pero bëtsi, nguec'ua rí ö'tc'ügö rí pjöxcü rá ejmegö Mizhocjimi texe c'ua ja nzi ga ne angueze.

²⁵ Nuc'ua 'ma o jñanda e Jesús ma jmurü na puncjü nte, o huēnch'i c'ua c'e demonio, o xipji:

—Nu'tsc'e demonio in cjavü ra ngone 'ñe ra ngogö ne t'i, rí mandats'ü rí pedye cja ne t'i. Y dya cja nzho xe rí tsich'i cja o mü'bü.

²⁶ Nuc'ua c'e demonio o mapjü; o tsjavü me mi mbi'ch'i c'e t'i. Cjanu o mbedye c'ua c'e demonio. Nuc'ua o jändü c'e t'i. Mi nza cja c'ü ya vi ndü. Nguec'ua na puncjü nte c'o mi mama: “Ya ndü'ü.” ²⁷ Nuc'ua e Jesús o pēnch'p'i a dyē'ë, o xos'ü. O böbü c'ua c'e t'i'i.

²⁸ Nuc'ua e Jesús o cjavü a mbo cja c'e ngümü nu ja mi oxü. C'o o discípulo o xipjitsjéji c'ua:

—¿Jenga dya sö ro pjombgüjme c'e demonio?

²⁹ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Na demonio nza cja nu c'ü cja ró pjongü, dya cjó ra sö ra pjongü 'ma dya ra dyötü Mizhocjimi 'ñe ra mbempje.

Jesús anuncia otra vez su muerte

³⁰ Nuc'ua o möji a ma a Galilea. E Jesús dya mi ne cjó ro mbārā ja mi bübü angueze. ³¹ Na ngueje mi xöpü c'o o discípulo. O xipjiji:

—Nutscö rvā ēcjö cja Mizhocjimi, ra nzhögügöji cja yo nte ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetjogö, embeji.

³² Anguezeji, dya mi pārāji pje mi ne ro mama c'o jña c'o. Mi sūji ro dyönüji ja ma cja c'o jña.

¿Quién es el más importante?

³³ E Jesús 'ñe c'o o discípulo o zāt'āji a Capernaum. 'Ma ya mi cārāji cja ngumü, o mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—¿Ja cja c'o mi mamagueji 'ma ma ēji cja 'ñiji?

³⁴ C'o discípulo dya ndünrūji na ngueje vi pötva dyönüji cja 'ñiji cjó ngue nza texeji ro nguejme na nojo. ³⁵ Nuc'ua o mimi e Jesús, cjanu o ma't'ü c'ua c'o doce discípulo o xipjiji:

—'Ma cjó c'o ne ra nguejme na nojo, ni jyodü dya ra tsjapü na nojo; ra pjöxte, ra mbös'ü texe yo nu minteji.

³⁶ Nuc'ua e Jesús o ziji c'ua 'na ts'it'i. O 'ñeme c'ua a nde nu ja mi cārāji. O ndēs'i c'ua. Cjanu o xipjiji:

³⁷ —'Naja nte c'ü s'iya 'naja yo ts'it'i na ngueje c'ü ejmezügö c'e nte, nguetscö s'iyazü. 'Ma cjó c'o s'iyazü, dya nguextjözügö c'ü s'iya, xo s'iya Mizhocjimi c'ü o ndäcja va cja ne xoñijömü.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

³⁸ O mama c'ua e Juan o xipji e Jesús:

—Xöpüte, ró jandajme 'na bëzo c'ü mi nānnc'ägue in chjü ma pjongü yo demo-

nio. Ró xipjijme c'ü dya ro tsja a cjanu na ngueje, dya rí dyocjöji c'ü.

³⁹ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya rí ts'a's'üji c'e nte. Na ngueje dya cjó nānngä ín chjügö ga tsja c'o na nojo, nuc'ua cja rron mama na s'ozügö.

⁴⁰ Na ngueje nu c'ü dya nugüji na ü, ngue ín dyocjöji c'ü. ⁴¹ Na cjuana rí xi'ts'iji, nu c'ü ra dya'c'üji ndeje rí siji na ngueje ín ntets'üji nutscö e Cristo, nuc'ü, Mizhocjimi ra ngö't'ü c'ü.

El peligro de caer en pecado

⁴² 'Ma cjó c'o ra tsjapü ra tsja na s'o 'naja yo ts'iqué yo ejmezügö, xenda rvā jo ro jyü'tp'üji 'na travacjüjnü o dyizi c'e nte c'ü, cja rron pant'aji c'ua cja traza-pjü, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o 'naja c'ü ejmezügö. ⁴³ Maco *in* mamaji ngue in dyēji c'ü cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma. Xenda na jo rí ma bübütjoji co Mizhocjimi c'ü ri 'natjo in dyēji que na ngueje ri bübü nza yeje in dyēji ri möji a linfiernu cja c'e sivi c'ü dya ra juench'e. ⁴⁴ Cja c'e lugar, dya tū c'o dyoxü c'o j'ä'ä cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e. ⁴⁵ Maco *in* mamaji ngue in cuaji c'ü cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma. Xenda na jo rí ma bübütjoji co Mizhocjimi c'ü ri docuaji que na ngueje ri bübü nza yeje in cuaji, ra pantc'aji cja c'e sivi c'ü dya ra juench'e. ⁴⁶ Cja c'e lugar, dya tū c'o dyoxü c'o j'ä'ä cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e. ⁴⁷ Maco *in* mamaji ngue in chöji cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma. Xenda na jo rí tsjogüji nu ja manda Mizhocjimi c'ü ri 'natjo in chöji que na ngueje ri bübü nza yeje in chöji, ra pantc'aji cja c'e sivi a linfiernu. ⁴⁸ Cja c'e lugar, dya tū c'o dyoxü c'o j'ä'ä cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e.

⁴⁹ 'Mi jinguā mi tjüt'üji o animal c'o mi unüji Mizhocjimi; xo mi ü's'üji ö c'o. Textets'üji *in* chjentjoji c'o animal c'o mi tjüt'üji na ngueje rí tsjogüji na puncjü

c'o na s'ëzhi. ⁵⁰Na jo o ò'ò. Pero 'ma rrã 'huë'ë c'o ò'ò, ¿ja xe rgá òxcü 'ma? Nu'tsc'ëji ni jyodü rí chjëntjoji c'e ò'ò c'ü na quijmi. Ni jyodü rí pötqui ñe'ëji.

Jesús enseña sobre el divorcio

10 Nuc'ua o mbedye c'ua nu, e Jesús. O ma cja c'o jñiñi c'o tsja a Judea. O mbes'e c'ü 'nanguarü c'e ndare a Jordán. Nuc'ua na yeje o jmurü na puncjü nte nu ja mi bübü e Jesús, c'ua ja nzi va jmurüji nu ja ot'ü mi bübü. O xöpüji c'ua ja nzi va xöpü c'o dyaja nte. ²O säjä c'ua c'o fariseo. Chaque o tsjapüji t'önü e Jesús. C'ü mi 'ñejeji, ngue c'ü ro zöji e Jesús. Mi cijñiñi 'na ro jyopü c'ü ro mama. O dyönüji:

—¿Ja ga mama cja o ley Mizhocjimi, cjo na jo 'na bëzo ra mbëzi nu su'u?

³O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Pje mama cja yo mandamiento yo o dyopjü e Moisés?

⁴O mama c'ua c'o fariseo:

—E Moisés o unü sjëtsi e bëzo ro unü xiscöma c'ü rví mbëzi nu su.

⁵O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji me na me in mü'büji, dya in s'iyaji c'o nin suji, nguec'ua o dya'c'ëji sjëtsi e Moisés rí pëziji c'o. ⁶Pero 'ma o mbürü o ngärã yo nte, dya ma cjanu. Na ngueje ndeze 'ma ot'ü, Mizhocjimi o 'ñeme e bëzo 'ñe e ndixü. ⁷Nguec'ua nu yo bëzo ga zogüji nu tata 'ñe nu nana, ga mimivi c'ü nu su. ⁸C'o mi yeje ya ri 'natjo o ts'inguevi. Dya cja ri yeje, ya ri 'natjo o ts'inguevi c'ua. ⁹Nu c'o o tsjapü Mizhocjimi ra 'natjovi, dya ra xöcü e bëzo.

¹⁰Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja 'na ngumü. Nuc'ua c'o discípulo o dyönüji ja ma cja c'o cja vi mama. ¹¹O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu c'ü ra mbëzi nu su, cja rron chjüntüvi c'ü 'naja ndixü, tsājã ndixü 'ma c'ü. ¹²Nu 'ma ngueje e ndixü ra mbëzi

nu xīra cja rron chjüntüvi c'ü 'naja bëzo, tsājã bëzo 'ma c'e ndixü c'ü.

Jesús bendice a los niños

¹³Ma ëjë c'o nte ma siji c'o o ts'it'iji cja o jmi e Jesús, ngue c'ua e Jesús ro 'ñe's'e o dyë anguezeji ro dyötpüji Mizhocjimi. Nuc'ua c'o discípulo 'ma o jñandaji c'o, o huënc'h'iji c'ua c'o ma siji c'o ts'it'i. ¹⁴Pero e Jesús 'ma o jñanda c'ü mi cja c'o o discípulo, o üdü c'ua. O xipjiji:

—Jyëziji yo ts'it'i ra ëji cja in jmigö; dya rí ts'a's'üji yo, na ngueje nu c'o va ëjë co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o c'apü Mizhocjimi o nte c'o. ¹⁵Na cjuana rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o dya ra ëjë co nuzgö c'ua ja nzi ga 'ñeje yo ts'it'i, 'ma dya ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra dyätã, dya ra sö Mizhocjimi ra tsjapü o nte, eñe e Jesús.

¹⁶Nuc'ua o ndës'i c'ua nzi 'naja c'o ts'it'i. O 'ñe's'e o dyë anguezeji o dyötpüji Mizhocjimi nzi 'naja.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁷'Ma ya mi pedye e Jesús ro ma cja 'ñiji, o cjuañi 'na bëzo o säjä nu ja mi bübü e Jesús. O ndüñijömmü cja o jmi, cjanu o mama c'ua:

—Na jots'ügue, xöpüte. ¿Pje na mbë c'ü rá c'agö ngue c'ua ra ch'acü rá bübütjo co Mizhocjimi para siempre?

¹⁸E Jesús o xipjiji:

—¿Jenga in xitsi na jözü? Dya cjó bübü c'ü na jo'o; nguextjo Mizhocjimi. ¹⁹In pãrãgue c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dya'c'üji. Mama a cjava c'o: “Dya rí tsājã ndixü; yo ndixü dya ra tsājãji bëzo. Dya rí pö't'üteji. Dya pje rí pönüji. Dya rí xos'üji bëchjine. Dya cjó rí dyonpüji. Rí respetaoji nin tataji 'ñe nin nanaji.”

²⁰O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Xöpüte, texe yo, ya nde ró c'agö yo ndeze 'ma cja rmí ts'iquëgö.

²¹ E Jesús 'ma o jñanda c'e bëzo, o ne'e, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e, xe bëzhi 'naja c'ü rí tsjague. Ma pögue texe c'o in pës's'i, unügue c'o dya pje pës's'i. A cjanu rí pës's'igue a jens'e c'o me ni muvi. Cja rrä 'ñecje rí chjünt'ü ín xütjügö.

²² Nuc'ua 'ma o dyärä c'e bëzo c'o vi mama e Jesús, me co ndümü va ma'a, na ngueje mi pës's'i na puncjü.

²³ Nuc'ua e Jesús o jñanda texe c'o mi cãrä nu, o xipji c'ua c'o o discipulo:

—Nu c'o me pës's'i na puncjü, me na s'ëzhi c'ü ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra dyätäji angueze.

²⁴ Ma o dyärä c'o discipulo c'o vi mama e Jesús, o züji. Pero e Jesús o xipjiji na yeje:

—Nu'tsc'ëji ín ch'its'üji, me na s'ëzhi c'ü ra tsjapü o nte Mizhocjimi nu c'o cjiñi me ra mbös'üji c'o pës's'iji. ²⁵ Naja camello, dya sö ra cjögü cja o xägö 'na dyepjadü. Je xo ga cjatjonu 'na nte c'ü pës's'i na puncjü, dya sö ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

²⁶ Nuc'ua anguezeji xenda mi süji c'ua. O mamaji:

—Ma a cjanu, ¿cjö ngue c'ü ra sö ra jögü o mü'bü?

²⁷ E Jesús cjanu o jñandaji c'ua, o xipjiji:

—Dya cjö sö yo nte ra jocütsjë o mü'bü; pero Mizhocjimi sö ra jopcü o mü'büji. Na ngueje Mizhocjimi sö ra tsja texe.

²⁸ O mama c'ua e Pedro:

—Nutschöjme ró sogüjme texe c'o mi pës's'ijme ngue c'ua rí tjünt'ügöjme in xütjügue.

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Cãrä c'o ejmezügö c'o ra zopjü ín jñagö yo nte. Nguet'ua ra zogü o ngümüji, o nu cjuarmaji, o nu cjüji, o nu 'ninzhömüji, o nu cjüjuëji, o nu tataji 'ñe nu nanaji, o nu t'iji, o o juajmaji.

³⁰ C'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü

rrä puncjü que na ngueje 'naja ciento c'ü mi pës's'iji 'ma ot'ü. Ra ch'unüji o ngümüji, 'ñe nu cjuarmaji, 'ñe nu cjüji, 'ñe nu 'ninzhömüji, 'ñe nu cjüjuëji, 'ñe nu nanaji, 'ñe nu t'iji, 'ñe o juajmaji. Xo ra nuji na ü; ra tsja yo nte. Xo ra ch'unüji c'ü rguí bübüttöji co Mizhocjimi. ³¹ Je a cjanu, c'o cjavü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muvi c'ü cjaji, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

³² E Jesús 'ñe c'o o discipulo mi pöji cja 'ñiji, mi cjin's'iji a ma a Jerusalén. Mi ot'ü a xojñi e Jesús. Me mi sü c'o discipulo 'ñe c'o nte c'o mi tjünt'ü a xütjü. Nuc'ua e Jesús o xöcü c'o doce o discipulo, o ñat-sjëji o xipjiji c'ü ro tsjapü c'o nte ro sufre angueze. ³³ O xipjiji a cjava:

—Ya rrä möjö a ma a Jerusalén nu ja ra nzhögügöji nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Ra nzhögügöji cja o dyë c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ngue c'ua ra jñüncöji ngüenda c'ü rguí mbötcöji. Ra nzhögügöji c'ua cja o dyë c'o dya menzumü a Israel. ³⁴ Me ra tsjacüji burla ra zoxcüji, ra ndaxcüji o chirrio, ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjö rá bübüttö na yeje.

Jacobo y Juan piden un favor

³⁵ Nuc'ua e Jacobo co e Juan, c'o o t'i e Zebedeo, o chëzhivi a jmi e Jesús. O xipjivi:

—Nu'tsc'e, xöpüte, rí negöbe rí tsjacübe 'na favor nu rá ö'tc'übe.

³⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Pje na mbëjë c'ü in nevi rá cja'c'üvi?

³⁷ O ndünrüvi o xipjivi:

—Dyacübe sjëtsi rá mimigöbe nu ja rí mandague; 'naja cja in jodyë, 'naja cja c'ü 'naja in dyë.

³⁸ O ndünrū c'ua e Jesús o xipji c'o yeje o discípulo:

—Dya in unnc'evi nguenda c'ü in ötcügövi. Nuzgö rá sufridogö c'o ra tsjacü yo nte; y rá tügö. Nu'tsc'evi dya, ¿cjo ra sö rí sufridovi c'o?

³⁹ O ndünrivi c'ua:

—Jägä, ra sözübe, eñevi.

Nuc'ua e Jesús o xipjivi:

—Nuzgö rá sufridogö y rá tügö. Jä, na cjuana xo rí sufridoguevi y rí chüguevi.

⁴⁰ Pero dya nguezgö tocazü rá unü cjó ra mimi cja ín jodyë, ne ri ngue c'ü 'nanguarü. Nguextjo c'ü mi Tatagö c'ü ya jua-jnü cjó ra mimi nu.

⁴¹ Nuc'ua c'o dyëch'a discípulo 'ma o dyäräji, o mbürü o ünbüji c'ua e Jacobo 'ñe e Juan. ⁴² Pero e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo ro chëzhiji, cjanu o xipjiji c'ua:

—In pärägueji ja cja c'o pje nde pjëzhi cja yo nte yo dya pärä Mizhocjimi, cjapiüji yo nte ra tsjaji c'ü mandaji. Y xipjiji ra tsjaji c'o söji me na jyü.

⁴³ Nu'tsc'ëji, dya rga cjatsc'ëji c'ua nzi ga cja c'o pje pjëzhi. 'Ma bübüts'ëji 'naja c'ü ne ra tsjapü na nojo a jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra mböxc'üji 'ma c'ü, dya ra mandats'üji. ⁴⁴ Y c'o ra ne ra tsja ín xo-jñigueji, ni jyodü ra mbë'pc'iji c'o, dya me ra mandats'üji. ⁴⁵ Nutscö c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra mbëpqui yo nte'e; ngue c'ü rá pëpcö yo. Xo rvá ëcjö rá tügö, ngue c'ua rá cjö'tp'ü o nzhübü na puncjü o nte'e, c'ü rga emeji libre, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Jesús sana a Bartimeo el ciego

⁴⁶ O zät'äji c'ua a Jericó. Nuc'ua o mbedyeji nu, e Jesús 'ñe c'o o discípulo 'ñe na puncjü nte. Cja c'e 'ñiji c'ü mi pöji, mi junrū 'naja bëzo c'ü mi ndëzhö c'ü mi chjü Bartimeo. Mi ngueje nu t'i e Timeo. Mi örü o merio. ⁴⁷ C'e bëzo 'ma o dyärä mi ngueje e Jesús c'ü mi menzumü a

Nazaret c'ü ma cjoü, o ña c'ua na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁸ Na puncjü c'o nte o huënc'h'iji c'ua c'e bëzo o xipjiji ro ngo't'ü o ne. Pero nuc'ü, xenda o mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁹ Nuc'ua e Jesús o böbü c'ua o mama:

—Ma't'üji ne bëzo ra chëzhi cja ín jmigö.

O ma't'üji c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö o xipjiji:

—Böbü dya, mama e Jesús rí chëzhigue cja o jmi. Jñunt'ü in mü'bügie ra joguts'ü.

⁵⁰ Nuc'ua c'e bëzo o ngama c'ü mi tējë. Exco böbü c'ua o chëzhi cja e Jesús.

⁵¹ Nuc'ua o dyönü e Jesús o xipji c'e bëzo:

—¿Pje in ne c'ü rá cja c'ü?

O ndünrū c'e bëzo c'ü mi ndëzhö o mama:

—Xöpüte, rí negö rí xocüzü ín chö rá janda.

⁵² E Jesús o xipji c'ua:

—Sö rí mague dya. Ya na jots'ü na ngueje i 'ñejme c'ü ro jo'c'üts'ü.

Jo ni zätä c'ua o ndö c'e bëzo, ya jñanda c'ua. Cjanu o ndünt'ü a xütjü e Jesús nu ja mi ma'a.

Jesús entra en Jerusalén

11 Nuc'ua o zät'äji a Betfagé 'ñeje a Betania a jmi c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos; ya mi ngue ro zät'äji a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'ua yeje c'o o discípulo. ² Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu järä a xojñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chöt'üvi 'na burru c'ü 'nünt'ü, nu c'ü dya cjó be chägä. Rí xäpcävi, jo rrí sijivi. ³ Nu 'ma cjó c'o ra dyönn'c'üvi: “¿Jenga in xäpcävi ne burru?” ra 'ñents'ëvi, nu'ma, rí xipjivi a cjava: “Ngue c'ü ín Jmugöji c'ü ni jyodü;

pero jo rá ē socüts'üttojme”, rí ñembevi c'o.

⁴ O mëvi c'ua, o chöt'üvi c'e burru. Mi 'nünt'ü a jmi 'na ngoxtji nu ja mi cjogü 'na 'ñiji. O xäpcävi c'ua. ⁵ Nu c'o mi cārā nu, bübü c'o o xipjivi:

—¿Pje na cjaguevi? ¿Jenga na xäpcävi ne burru?

⁶ Anguezevi o ndünrüvi c'ua ja nzi va xipjivi e Jesús. Nguec'ua va jyëziji o mëvi c'ua. ⁷ O sijivi c'ua c'e burru cja e Jesús. Cjanu o ngäsp'ävi c'o mi tējëvi cja xütjü c'e burru. Nuc'ua o chägä c'ua e Jesús.

⁸ Ma puncjü nte c'o mi pöji. Dyaja c'o mi xī'mi o bituji cja c'e 'ñiji; dyaja c'o mi ocü o dyëza mi xī'p'iji.

⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xojñi, ñe c'o ma bēpja, mi mapjüji mi mamaji:

—Me na jo nu va ējē nu o ñeme Mizhocjimi ra mandazüji. ¹⁰ Me na jo c'ua ja rgá manda nu; ra manda c'ua ja nzi va manda ín mboxtitaji e David. Me na nojo Mizhocjimi.

¹¹ Nuc'ua o zät'ä e Jesús a Jerusalén. O cjogü c'ua a mbo cja c'e templo. O nu'u texe c'o mi cjaji nu. Ya mi nzhä'ä, ngue c'ua o mbedye nu o ma a Betania. O möji c'o doce o discípulo.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹² Nuc'ua c'ü na jyas'ü, o mbedyeji a Betania o möji a Jerusalén, ya mi sant'a e Jesús. ¹³ O jñanda c'ua na jē mi 'ne'e 'na za'a c'ü mi ngue higo c'ü mi cans'a o xi. O ma nu'u cjo ri quis'i c'e higo. 'Ma o zät'ä cja c'e higo, o chöt'ü mi nguextjo o xi c'o mi cans'a; na ngeuje dya mi ngeuje o pa'a c'o quis'i o higo. ¹⁴ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e higo:

—Dya cja ra nguis'its'ü c'ü cjó ra zi'i, embe.

O dyärä c'o o discípulo.

Jesús purifica el templo

¹⁵ O zät'äji c'ua a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo cja c'e templo, cjanu

o pjongü a tji texe c'o nte c'o pje nde ma pö, ñe c'o pje nde ma tōmü nu. Xo o tunbü c'o o mexa c'o mi pötü o merio, ñe c'o o silla c'o mi pö o mbaro. ¹⁶ Y dya mi jëzi cjó pje ro ndunü a mbo cja c'e templo. ¹⁷ O xöpü c'ua c'o nte, o xipjiji:

—Ya t'opjü a cjava: “Nu ín nzungö ngue ngümü c'ua ja ra dyötü Mizhocjimi yo nte yo cārā texe cja ne xoñijōmü”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji na cjapcütjüji nu ín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngümü o mb'ë c'ua ja tsjōjōji, embeji c'o.

¹⁸ C'o ndamböcjimi ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o dyäräji c'o mi mama e Jesús; nguec'ua mi jodüji ja rvá mbö't'üji angueze. Anguezeji me mi süji na ngeuje texe c'o nte me mi mājā ma dyäräji c'o jña c'o mi mama e Jesús. ¹⁹ Nuc'ua c'ü nzhä'ä o mbedye e Jesús ñe c'o o discípulo cja c'e jñiñi.

La higuera se seca

²⁰ Nuc'ua 'ma o cjogüji c'ü na jyas'ü o jñandaji c'e higo; ya vi dyot'ü na jo texe.

²¹ O mbeñe c'ua e Pedro 'ma ot'ü o nuji c'e higo; o mama c'ua o xipji e Jesús:

—Xöpüte, jñanda ne higo nu i xipji c'ü dya cja ro nguis'i, ya o dyot'ü.

²² O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ni jyodü rí jñunt'ü in mü'büji ra dya c'üji Mizhocjimi c'ua ja nzi gui dyötüji. ²³ Na cjuana rí xi'ts'igöji, 'ma rí jñunt'ü in mü'bügeji c'ü ra zädä c'ü in mangueji, y 'ma dya rí yembeñeji, ra sö rí xipjiji ne t'eje nu: “C'ueñe c'ua, ma so'o cja ne ndeje”, rí ñembeji. Ra tsja c'ua, c'ua ja gui mangueji. ²⁴ Nguec'ua rí xi'ts'igöji, texe c'o pje nde rí dyötüji Mizhocjimi, rí jñunt'ü in mü'bügeji c'ü ya o dya c'üji Mizhocjimi c'ü i dyötüji. Nuc'ua ra zädä a cjanu. ²⁵ Ma in ötüji Mizhocjimi, ni jyodü rí perdonaoji 'ma cjó pje o tsja c'ejji. Ngue c'ua c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e xo ra perdonao'ts'üji in nzhubügeji. ²⁶ Pero 'ma dya rí per-

donaogueji c'ü cjó pje cja'c'üji, dya xo ra perdonaots'üji in nzhubüji 'ma, c'ü nin Tataji c'ü bübü a jense'.

La autoridad de Jesús

²⁷ O zät'äji c'ua a Jerusalén. 'Ma mi nzhodü e Jesús a mbo c'e templo, o ëjē c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o tita, o säjäji cja o jmi e Jesús. ²⁸ O dyönüji:

—Nu'tsc'e rí xitscöjme pje pjë'tsc'e nguec'ua in cjague yo. ¿Cjó ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önnc'ügöji 'naja t'önü. 'Ma rí xitscöji c'ü rá önnc'üji, xo rá xi'tsc'öji 'ma c'ü pje pjë'tscö nguec'ua rí cjagö yo. ³⁰ ¿Cjó o 'ñeme e Juan mi jichi yo nte cja ndeje? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte? Xitscöji xä, embeji.

³¹ Anguezeji mi pötü ma mamaji c'ua:

—'Ma rá mamaji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji: “¿Jenga dya i 'ñe-jmegueji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra 'ñenzgöji. ³² Y 'ma rá mamaji ngueje yo nte c'o o 'ñeme e Juan, dya xo ra sö, eñeji ma mantsjëji.

Na ngueje mi süji yo nte pje c'o ro tsjapüji. Na ngueje yo nte mi ejmeji na cjuana mi profeta e Juan. ³³ O ndünrü c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Dya rí pärägöjme cjó 'ñeme e Juan, eñeji.

Xo o ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjë'tscö nguec'ua rí cjagö yo.

El ejemplo de los trabajadores malvados

12 Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o nte, o xipjiji 'na ejemplo:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi tjë 'na juajma. O ngant'a o uva cja c'ü o juajma, cjanu o ngot'ü c'ua. Cjanu o dyö'bü nu ja ro yödüji c'o uva. Cjanu o ndäs'sä c'ua

'naja ts'ingumü nu ja ro mimi c'ü ro mbörü cja c'e juajma. Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbëpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jë. ² Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, cjanu o tsja c'e lamu o ndäjä 'naja o mbëpji o ma'a nu ja mi pëpji c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca. ³ Nuc'ua c'o mi pëpi c'o uva o zürüji c'e mbëpji c'ü cja vi säjä. O mbäräji c'e mbëpji; cjanu o pjongüji. Dya pje unüji. ⁴ Nuc'ua c'e lamu o ndäjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. 'Ma o zät'ä nu ja mi pëpji c'o uva, o s'onbüji o 'ñi'; me co tsjapüji na s'o. ⁵ Nuc'ua c'e lamu cjanu o ndäjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. Nuc'ü, o mbö't'üji c'ü. C'e lamu xe o ndäjä na puncjü c'o dyaja o mbëpji. Pero c'o mi pëpi c'o uva, nde o tsjapüji na s'o. Dyaja c'o o mbäräji; dyaja c'o o mbö't'üji.

⁶ Nu c'e lamu, xe mi büntjo 'naja c'ü xe ro ndäjä. Mi ngueje nu t'i'i c'ü me mi s'iya. O ndäjä c'ua c'e t'i'i. O mama c'e lamu: “Nu nu in ch'igö, ra dyätäji nu.” ⁷ Pero 'ma o zät'ä c'e t'i, c'o mi pëpi c'o uva o pötva mamaji: “Nujnu, ngueje nu ra zopcüji ne juajma ra tsjapü o tsjaja. Mö rá pö't'üji ngue c'ua rá cjapcöji in tsjacjöji ne juajma”, eñeji. ⁸ Nuc'ua o zürüji c'e t'i. O mbö't'üji. Cjanu o pjongüji o cuerpo cja c'e juajma.

⁹ Xe sido o ña e Jesús o xipjiji:

—¿Cjo in pärägueji pje ra tsja dya c'e lamu? ¿Pje ra tsjapü c'o pëpi c'o uva? C'ü ra tsja, ra ë mbö't'üji. Nuc'ua cja rron unü o media c'o 'ñaja nte ra mbëpi c'o uva.

¹⁰ ¿Cjo dya i körtügueji c'o ya t'opjü? Je mama a cjava c'o:

Nu c'e ndojo c'ü dya ne c'o mi jäbä c'e ngumü,

ngue c'ü ot'ü ya jñumüji cja squina c'ü.

¹¹ Ngueje Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü o tsja a cjanu.

Nguec'ua me rí cijññiji jenga va tsja a cjanu, eñe o jña Mizhocjimi.

¹² Nuc'ua mi jodüji ja rvä zürüji e Jesús. Na ngueje 'ma o mama e Jesús

c'e ejemplo, o mbārāji c'ü mi nguetsjë anguezeji vi jyëtsiji c'o mi pëpi c'o uva. Pero dya zürüji na ngueje me mi süji c'o nte. O jyëziji c'ua, o möji.

El asunto de los impuestos

¹³ Nuc'ua o ndājāji c'ua cja e Jesús, ja nzi o fariseo 'ñe c'o polftico c'o mi tjünt'ü a xütjü e Herodes. Ro ma tsjapüji t'önü e Jesús. Ro dyārāji c'ua, xama pje c'o ro mama angueze, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. ¹⁴ O zät'āji cja e Jesús o xipjiji:

—Xöpüte, rí pärägöjme c'ü na cjuana c'ü in mangue. In xöpügue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. Dya cjó in sügue rí zopjü, na ngueje dya in cjavque ngüenda zö pje ri pjëzhi 'na nte. Nguec'ua rí xitsijme pje in cjiñigue, ¿cjo na jo rá cjöt'üji o contribución c'ü örü e rey César o maxque jiyö?, eñeji.

¹⁵ Pero e Jesús ya xmi pätpä c'ü ma s'o c'o mi mbeñeji. Nguec'ua o xipjiji:

—¿Jenga chaque in önnüji? Jñüncüji 'na merio ngue c'ua rá nu'u.

¹⁶ O ma jünpüji c'ua 'naja merio. Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

O ndünrüji c'ua o mamaji:

—Ngueje e César.

¹⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

Me co nguiññiji c'ua c'ü vi ndünrü e Jesús.

La pregunta sobre la resurrección

¹⁸ C'o saduceo mi mamaji c'ü dya ra sö ra te yo ánima. O säjä c'ua ja nzi anguezeji cja e Jesús o dyönüji:

¹⁹ —Xöpüte, e Moisés o dyopjü cja in leygöji, 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nu'ma, c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo

c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü c'ü ra jñusp'üji c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü. ²⁰ Mi bübü yencho bëzo c'o mi cjuarma. 'Naja anguezeji o chjüntü pero o ndü, dya 'ñejui t'i c'ü nu su. ²¹ Nuc'ua c'ü na yeje o cjuarma co chjüntüvi c'e ndixü. Xo ndütjo, dya 'ñejui t'i. Je xo va cjatjonu c'ü na jñi. ²² Nde va cjatjoji c'ua nza yenchoji. O chjüntüji c'e ndixü nza texeji. Y o ndüji, dya 'ñeji t'i. Cjanu o ndü c'ua c'e ndixü. ²³ Nguec'ua rí önnc'üjme, 'ma ra te c'o ánima, ¿cjo ngue c'ü ra tsjapü nu su nza yenchoji? Na ngueje nza yenchoji nde o tsjapüji o suji, eñe c'o saduceo.

²⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—In jyopüji na ngueje, dya in unnc'ejü ngüenda pje ne ra mama o jña Mizhocjimi; dya xo in pärägüejü ja ga cja c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. ²⁵ Yo nte chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji, chjüntpüji. Pero 'ma ra te'e c'o ánima, dya cja ra chjüntüji a cjanu. Na ngueje ri chjëntjoji nza cja c'o o anxe Mizhocjimi c'o cārā a jens'e. ²⁶ Exi 'mārātjo cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, c'ü ra te c'o ánima. ¿Cjo dya i xörügüejü c'e pasaje nu ja mama c'ü mi tjë c'e bidyi? O dyopjü e Moisés ja va zopjü Mizhocjimi. O mama a cjava Mizhocjimi: “Nguezgö o Mizhocjimi e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob.” ²⁷ Mizhocjimi dya ngue o Mizhocjimi c'o ánima, ngue o Mizhocjimi c'o bübütjo. Nguec'ua exi 'ñetsetjo, zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoji y ra tetjoji. Nu'tsc'ejü me in jyopüji, dya in cjiññiji na jo, eñe e Jesús.

El mandamiento más importante

²⁸ O säjä c'ua 'naja c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o dyärā 'ma mi söji o jña'a, y o mbārā vi ndünrü na jo e Jesús. O chëzhi c'ua cja o jmi e Jesús, o dyönü:

—¿Ja ngue c'ü xenda ni muvi c'o o ley Mizhocjimi?

²⁹ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—C'ü xenda ni muvi c'o o ley Mizhocjimi je mama a cjava: “Dyäräji, nu'tsc'eji in menzumüji a Israel. Mizhocjimi c'ü ngueje in Jmugöji, 'natjo c'ü. ³⁰ Nguec'ua rí ñegueji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in pjeñeji, 'ñe co texe c'ü na zë'ts'iji.” Nujnu nguejnu xenda ni muvi yo o ley Mizhocjimi. ³¹ C'ü na yeje o ley Mizhocjimi, chjëntjovi nu cja ró xi'ts'iji. Je mama a cjava: “Rí s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'iyatsjégueji”, eñe Mizhocjimi. Ojtjo xe 'naja o ley Mizhocjimi c'ü xenda ni muvi nza cja yo.

³² Nuc'ua o mama c'e bëzo c'ü mi xöpü o ley Mizhocjimi:

—Xöpüte, na cjuana c'ü in mangue. 'Natjo Mizhocjimi. Dya бүбү xe 'naja c'ü ri Mizhocjimi. ³³ C'ü rá neji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in pjeñeji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe c'ü na zëts'iji, y rá s'iyaji in minteji c'ua ja nzi rgá s'iyatsjëji, ngue c'o xenda ni muvi. Xenda ni muvi que na ngueje texe c'o animal c'o rá pöt'tüji cja rron tjüt'p'üji Mizhocjimi, 'ñe c'o pje nde rá unüji.

³⁴ Nuc'ua 'ma o dyärä e Jesús vi ndünrú na jo c'e bëzo, o xipji c'ua:

—Dya nda bëts'i c'ü ra tsja'c'ü o t'its'ü Mizhocjimi c'ü manda texe.

Nuc'ua dya cjó cja rezga pje xe ro dyönü e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

³⁵ E Jesús ma xöpü c'o nte cja c'e templo o xipjiji:

—C'o xöpü o ley Mizhocjimi mamaji e Cristo ri mboxbéche cja e David. ³⁶ Maco nguetsjë e David o mama a cjava 'ma o 'ñünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi: Mizhocjimi o zopjü c'ü in Jmugö o xipji:

“Mimi cja in jodyögö. Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi.

³⁷ E David o nädä e Cristo o mama: “Ngue in Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbéche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?

C'o nte c'o mi ärä, ma puncjüji. Me mi mäjä ma dyäräji c'o mi mama e Jesús.

Jesús acusa a los maestros de la ley

³⁸ E Jesús 'ma ma xöpüji o xipjiji:

—Rí pjötpüji ngüenda cja yo xöpü o ley Mizhocjimi. Anguezeji cja püji na nojoji ga nzhodüji na maja o bituji. Me xo neji cjó ra mbësp'iji t'ecjañumü rgá zenguaji cja o chöjmü. ³⁹ 'Ma pöji cja nitsjimi, me juajnuji o lugar c'o na jo ja ra mimiji. Y 'ma cjaji mbaxua, me xo juajnüji o lugar c'o me na jo. ⁴⁰ Anguezeji jünbüji c'o pë's'i c'o ndixü c'o ya 'nanxü. Pero me cja püji na joji; me mezhe ga dyötüji Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü xenda ra sufridoji que na ngueje 'ma dya ri xöpüteji.

La ofrenda de la viuda pobre

⁴¹ 'Na nu pa e Jesús o mimi a mbo c'e templo a jmi cja c'e ts'icaja nu ja mi mbeñeji Mizhocjimi. O jñanda c'o nte mi junt'üji o merio cja c'e cja. Na puncjü c'o rico mi junt'üji na puncjü merio. ⁴² Xo o ëjë 'na 'nanxü c'ü dya pje mi pë's'i, o ë jñunt'ü yeje ts'imerio; mi ts'iquëtjo mi muvi c'o. ⁴³ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü o discípulo ro chëzhiji cja o jmi, o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'ts'iji, nu e 'nanxü, nu dya pje pë's'i, nu c'ü o jñunt'ü nu, xenda ni muvi a jmi Mizhocjimi, que na ngue c'o o dyüt'ü yo dyaja. ⁴⁴ Na ngueje anguezeji o mbeñeji Mizhocjimi o unüji c'o vi mboncjü. Nu ne ndixü nu dya pje pë's'i, o unü texe c'o rví ma ndömü pje ro zi, eñe.

Jesús dice que el templo será destruido

13 Nuc'ua 'ma ya mi mbedye e Jesús cja c'e templo, o mama c'ua 'naja c'o o discípulo:

—Xöpüte, jñanda yo ndojo, me na zö yo. Me na jo va dyät'äji ne templo.

²O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nujoyo in jandaji va cja ne templo, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

³Nuc'ua e Jesús o ma cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos c'ü tsjinch'ivi a jmi c'e templo; o mimi c'ua nu. Nuc'ua e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Andrés o dyönütsjéji e Jesús c'ü dya cjó ro dyärä, o mamaji:

⁴—Xitscöjme jinguä ra zädä yo. ¿Pje ma señal c'ü rá jandajme ngue c'ua rá päräjme 'ma ya ri ngue ra zädä yo?

⁵Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötüpüji ngüenda c'ü dya cjó ra dyon'c'üji. ⁶Na ngueje ra ëjë na puncjü c'o ra jñüncügö in chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeje, ngue c'ua ra dyonpüji na puncjü yo nte.

⁷Rí dyäräji ri cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chü. Dya rí sügueji, na ngueje ni jyodü ra zädä a cjanu. Pero dya be ra nguins'i ne xoñijömü. ⁸Na ngueje yo ndajñiñi ra pötü rgá chüji yo nu mindajñiñi; xo nzitjo c'o jmu ra pötü rgá chüji c'o nu mijmuji. Na puncjü c'ua ja ra mbĩ na zëzhi ne xoñijömü, 'ñe c'ua ja ra zöji o tjiimi. Nujoyo nguejyo rguí mbürü ra sufridoji yo.

⁹Nu'tsc'ejí, rí pjötüpüji na puncjü ngüenda, na ngueje ra nzhöc'ügueji nu ja ra jñün'c'üji ngüenda. Ra dyets'iji nu cja c'o nitsjimi. Ra zints'iji cja yo rey 'ñe yo gobernador na ngue c'ü ri ejmezüji y ri nänngäji in chjügö. 'Ma ra zints'iji a cjanu cja c'o pje pjëzhi, ra sö rí xipjiji

ja cjazgö. ¹⁰Texetjo cja ne xoñijömü ri cārā c'o ra zopjü yo nte ra xipjiji o jña Mizhocjimi, ra xipjiji ja ga manda. Nu'ma, ngue 'ma ya ra nguins'i ne xoñijömü. ¹¹'Ma ra zints'iji cja c'o pje pjëzhi, extí jñunt'ü in mü'büji c'ü dya ni jyodü rí tsjijñiji ja rguí chjünrüji, ante c'ü ra jñün'c'üji ngüenda. Na ngueje c'e ndajme c'ü, Mizhocjimi ra dya'c'üji o jña c'ü rí mangueji. Na ngueje dya ngue'tsc'ejí rí ñaji; nu c'ü ra ña ngueje o Espiritu Mizhocjimi. ¹²Ra zädä 'ma ri ngue nu c'o ri cjuarma ra nzhöji nu cjuarmaji c'ü ra mbö't'üji; o ri ngue nu tataji 'ñe nu nanaji ra nzhöji nu t'iji c'ü ra mbö't'üji; xo nzitjo c'o t'i ra nzhöji nu tataji 'ñe nu nanaji c'ü ra mbö't'üji. ¹³Texe yo nte ra nuc'üji na ü, na ngueje c'ü ri ejmezügöji. Pero 'ma sido rí 'ñejmezüji texe yo pa yo ri bübüji cja ne xoñijömü, nuc'ua rí bübütjoji co Mizhocjimi a jens'e.

¹⁴Rí xörügueji, rí tsjapüji ngüenda yo jña yo rá xi'ts'iji. Nu c'ü me na s'o c'ü c'apü ra s'odü texe, 'ma ya rí jñandaji c'ü je ri bübü cja c'e templo, nuc'ua nu'tsc'ejí ri cārāji a Judea, rí c'ueñe rí möji cja t'eje. ¹⁵Nu'tsc'ejí ri tägäji a xes'e cja in nzungueji, extí c'ueñeji, dya pje rí chunüji c'o ri pës'iji a mbo cja in nzungueji. ¹⁶Nu'tsc'ejí ri bünc'ejí cja juajma, dya rí nzhogueji cja in nzungueji c'ü rí tsangueji c'ü rí chëji. ¹⁷Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lëlë c'o pa c'o. ¹⁸Dyötüji Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rí c'ueñeji, dya ri ngue c'o pa c'o ri jarä o së. ¹⁹Na ngueje me ra sufridoji na puncjü c'o pa c'o, c'ü nunca sufridoji a cjanu ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi ne xoñijömü. Y dya cja xe ra sufridoji c'ua.

²⁰Pero Mizhocjimi ra tsjapü c'ü dya nda ra mezhe c'o pa c'o ra sufridoji, ngue c'ua dya ra chjorü texe c'o nte. Ra tsjapü c'ü dya ra mezhe c'o pa c'o, na ngue ri cārā o nte Mizhocjimi c'o ya juajnü.

²¹'Nuc'ua 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji: "Je bünc'ua e Cristo" o "Je bübü nu e Cristo",

ra 'ñents'eji, dya rí creogueji c'ü xi'tsc'eji a cjanu. ²²Na ngueje ra ējē c'o ra tsjapü ri nguejeji e Cristo. Xo ra ējē c'o ri cjavü profeta, ri cjavü ri ñaji o jña Mizhocjimi, ra 'ñe jíchiji señal yo nte. Y ra tsjaji c'o me na nojo c'o ra jñanda c'o nte. Ra tsjaji a cjanu, ngue c'ua 'na xo ra sò ra dyonpüji c'o ya juajnü Mizhocjimi. ²³Nguec'ua extí xi'ts'iji dya, ante c'ü ra zädä c'o pa c'o; ngue c'ua rí pjötpüji ngüenda.

Comó vendrá el Hijo del Hombre

²⁴'Nuc'ua 'ma ra nguarü ra sufridoji c'o pa c'o, ra bēxömü e jyarü. Y dya ra 'ñetse e zana. ²⁵Ra jyäbä yo seje. Y ra 'ñünü nujoyo na zēzhi a jens'e. ²⁶Nuc'ua ra jñandgöji nutscö rvä ēcjö cja Mizhocjimi. Ra jñandgöji rva ēcjö cja ngömü, ra jñandgöji c'ü me rrã zetsi 'ñe me rrã zözü. ²⁷Nuc'ua rá tājägö c'o ín anxe c'o cārã a jens'e ra ē jmutüji c'o ró juajnü c'o ri cārã texe cja ne xoñijömü.

²⁸'Nu'tsc'eji rí unüji ngüenda yo za yo xiji higo. 'Ma ya ra dogü, 'ma ya pjürü peje o xi, in pãrãgueji ngue 'ma ya ra paja ne xoñijömü. ²⁹Je xo rga cjavonü, 'ma rí jñandaji c'ü ya ra zädä yo rí xi'tsc'öji, rí pãrãgueji 'ma c'ü ya ra nguins'i ne xoñijömü. ³⁰Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'o ri cārã c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zädä texe yo rí xi'tsc'öji. ³¹Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijömü, pero nín jñagö nunca ra nguarü nu.

³²'Dya cjó pãrã pje ma pa, ni pje ma ndajme 'ma ra zädä c'o, ni xo ri pãrã c'o o anxe Mizhocjimi, ni xo ri pãrãgö nutscö o T'izgö Mizhocjimi. Nguextjo mi Tatagö c'ü pãrã.

³³Pjötpüji ngüenda; chepquegöji; sido rí dyötüji Mizhocjimi, na ngueje dya in pãrãgueji jinguã ra zädä c'e pa'a c'ü. ³⁴Rí chjëntcjöbe nza cja 'na bëzo c'ü ri ngue o cjava 'na ngumü c'ü ro ma na jē. O zojnü c'o o mbēpji, o xipjiji

c'o bēpji c'o ro tsjaji nzi 'najaji. C'e mböngoxtti o xipji c'ü ro mbörü, dya ro ijí. ³⁵Nguec'ua rí xi'ts'iji rí chepquegöji na ngueje, dya in pãrãji ja hora rá ēcjö na yeje. Dya in pãrãji cjo ya ri nzhä, o cjo ya ri ndexömü, o cjo ri ngue 'ma huē o chare, o cjo ya rguí jyas'ü. ³⁶Rí chepquegöji na ngueje 'nandga ēcjö, 'na rá ē tó'c'üji rrü ijítjaji. ³⁷Nujoyo rí xi'ts'iji, rí xipjigö texe, sido rí chepquegöji.

Conspiración para prender a Jesús

14 Ya mi bēzhtjo yepa ro zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, 'ma mi siji o tjomēch'i c'o dya mi bāns'ä. C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi mi jodüji ja rvä zürüji e Jesús c'ü dya cjó ro mbärã, ngue c'ua ro mbö't'üji. ²Mi mamaji:

—Dya ra jogü rá sürüji cja ne mbaxua; 'na ra huēni yo nte ra tsja o dyēji, eñeji.

Una mujer unge a Jesús

³'Ma mi bübü e Jesús a Betania nu cja o ngumü e Simón c'ü mi sò lepra, o säjä c'ua 'na ndixü nu ja mi bübü e Jesús, ma tū 'na botia ndojo c'ü mi po'o c'o me ma jo ma jyärã. Me mi muvi na puncjü merio c'ü. O mbärã c'e botia, cjanu o xisp'i o ñi e Jesús 'ma ya ma jü cja mexa. ⁴C'o mi cārã nu, bübü c'o o üdü. O pötva mamaji:

—¿Jenga o tsja a cjanu? O nda pjödü ne perfume nu me na jo ga jyärã. ⁵Mi sò ro bö'ö nu, ro cjogü jñi mil mbëxo nu. C'o merio c'o, ro sò ro ch'unü yo dya pje pēs'i, eñe c'o.

Mi ünmbüji c'e ndixü, mi huēnch'iji.

⁶O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jyēziji. ¿Jenga na huēnch'iji ne ndixü nu? Me na zö nu o tsjacü nu. ⁷Nu'tsc'eji, xe rí mintcjeji nujoyo dya pje pēs'i, nguec'ua 'ma rí ñegueji, ra sò rí pjös'üji. Pero nutscö ra zädä 'ma dya cja rá bünc'ö a ndetsc'eji. ⁸Ne ndixü nu, o tsja nu c'ü o sò o tsja. Ya xisquigö ín cuerpo nujoyo na jo ga jyärã, ngue nu

ya na seguroa c'ü rguí dyögüzügöji. ⁹Na cjuana rí xi'tsc'öji, texe cja ne xoñijömü c'ua ja ra zopjüji yo nte ra xipjiji ja ga cjazgö, nde ra nádäji nu o tsja ne ndixü nu, ngue c'ua ra mbeñeji nu o tsjacü, eñe e Jesús.

Judas traiciona a Jesús

¹⁰E Judas Iscariote c'ü mi ngueje 'naja c'o doce o discípulo e Jesús, o ma cja c'o ndamböcjimi o ma xipjiji c'ü ro nzhö e Jesús. ¹¹Nuc'ua c'o ndamböcjimi me co mäjäji 'ma o dyäräji c'ü ro tsja e Judas. Anguezeji o mamaji c'ua c'ü ro ngö't'üji e Judas. Angueze o jyodü c'ü ja rvá tsjapü ngue c'ua ro nzhö'ö e Jesús.

La Cena del Señor

¹²Ya vi zädä c'ü ot'ü pa c'e mbaxua 'ma mi siji o tjömëch'i c'o dya mi bäs'nä. Ngueje c'e pa 'ma mi jyodü ro mbö't'üji 'na ts'imë c'ü rví pjongüji c'e mbaxua. C'o o discípulo e Jesús o xipjiji:

—¿Ja ngue c'ua in ne rá ma ät'äjme o jñönü c'ü rí sigue rguí súpü ne mbaxua?

¹³Nuc'ua e Jesús o ndäjä yeje c'o o discípulo, o xipjivi:

—Mëvi cja c'e jñiñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chjëji 'na bëzo c'ü ri tunü 'na xäjnä ndeje. Rí chjünt'üvi a xütjü c'e bëzo. ¹⁴Nu ja ra cjogü angueze rí xipjivi c'e bëzo c'ü menzumü nu: “C'ü rvá ëcjöbe, mama c'e xöpüte, ¿ja bübü c'e cuarto nu ja ra mimi co c'o o discípulo ra ziji c'ü rguí züpüji ne mbaxua?” Je rga cjanu rguí xipjivi c'e menzumü. ¹⁵Nuc'ua angueze ra jí'ts'ivi 'na jyäxcumü c'ü na nojo c'ü ya bübü texe c'o ni jyodü. Ngueje nu rí dyät'ävi o jñönü c'ü rá siji, eñe e Jesús.

¹⁶Anguezevi o mëvi c'ua cja c'e jñiñi, o chöt'üvi c'ua ja nzi va xipjivi. O dyät'ävi c'ua o jñönü c'o ro ziji rvá züpüji c'e mbaxua.

¹⁷Nuc'ua c'ü nzhä o möji e Jesús co c'o doce o discípulo. ¹⁸O mimiji cja mexa.

'Ma ndänt'ä ma siji o xëdyi, e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'ts'igöji, bübü 'naja'ts'ügueji nu va rrä siji o xëdyi c'ü ra nzhögügö cja o dyë c'o ra mbötcü, embeji.

¹⁹Anguezeji 'ma o dyäräji a cjanu, me go ndumüji c'ua. O mbürtü o dyönüji e Jesús nzi 'naja anguezeji:

—¿Cjó je ngueje c'ü, cjo nguetscö?

²⁰O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ngueje 'najats'ügueji in doceji c'ü je tü'bü o xëdyi co nuzgö cja ne mojmü nu rrä sigöji, ngue c'ü ra nzhögügö c'ü. ²¹Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ra mbötcüji c'ua ja nzi ga t'opjü. Pero juejme ne bëzo nu ra nzhögügö. Xenda rvá jo c'ü dya ro jmus'ü ne bëzo nu; me ra sufrido na puncjü nu.

²²'Ma ndänt'ä ma siji o xëdyi, o jñü 'naja tjömëch'i e Jesús, o unü na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xënmbi c'ua c'o o discípulo, o xipjiji:

—Jñü'üji ne tjömëch'i nu rrä xënc'iji, rí si'iji. Nujnu ngue in cuerpogö nu.

²³Cjanu o ndës'i c'ua c'e vaso. O unü na pöjö Mizhocjimi, cjanu o unü c'o o discípulo. O ziji c'ua texeji. ²⁴O mama e Jesús o xipjiji:

—Nujnu ngue in tsjigö nu. Na ngue c'ü rga pjödügö in tsji rá tügö, Mizhocjimi ra tsja dya, c'ua ja nzi va mama ra tsja; ra perdonao dya o nzhübü na puncjü o nte'e. ²⁵Rí xi'tsc'öji, ndeze dya, dya cja xe rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma cja ra zädä c'ü rá mandagö, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Cja rá sigö 'ma c'o cja dadyo, eñe e Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

²⁶'Ma o nguarü o tøjöji 'na himno, o mbedyeji o möji cja c'e t'ejc'ü ni chjë Olivos. ²⁷E Jesús o xipjiji c'ua:

—Texets'ügueji nde rí xögüji ne xömü dya, na ngue c'ü ra tsjacügöji dya. Na ngueje ya t'opjü a cjava: “Nuzgö

rá pöt'ügö c'e mbörü. Nuc'ua c'o o ndënjürü ra mböt'ü c'o", eñe c'ü t'opjü. ²⁸ Pero 'ma ya rá tegö a nde cja c'o añima, ot'ü rá magö a ma a Galilea, ngue c'ua 'ma rí sätc'ëji nu, ya rva bünc'ö nu.

²⁹ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Zö texe ra jyëts'igüejji, pero nuzgö dya rá jëts'igö, eñe.

³⁰ E Jesús o ndünrü c'ua o xipji:

—Na cjuana rí xi'tsc'ö, dya be ri huëë na yeje o chare ne xömü dya, 'ma ya na jñi rguí tsädä c'ü dya in päcägö.

³¹ Xenda o mama na zëzhi c'ua e Pedro:

—Jiyö. Zö rá tügö co nu'tsc'e, pero dya pje rá cädägö c'ü rgá pä'c'ö, eñe c'ü.

Xo nde va mantjo c'ua texe c'o discípulo.

Jesús ora en Getsemaní

³² O möji c'ua nu ja ni chjü Getsemaní. Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Mimiji va; rá ma ötügö Mizhocjimi, eñe.

³³ Nuc'ua e Jesús o zidy e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. O mbürü o ndumü c'ua e Jesús, y me mi cjiñi na puncjü.

³⁴ Nuc'ua o xipjiji:

—Me ndumü in mü'bügö, rí sö ra mbötcügö c'ü rgá sentiogö. Chepqueji va, dya rí iji, eñe e Jesús.

³⁵ Xe ma c'ua xe ts'iquë a ma xojñi, o ndüne a jömü, o dyötü Mizhocjimi, 'ma ro sö, ro cjogütjo c'ü dya ro zädä c'ü ro tsjapüji c'e hora. ³⁶ O mama:

—Mi Tatats'ügö. Sö rí tsjague texe. Tsjapü ra cjogü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufridogö. Pero dya rí tsjague c'ua ja nzi rgá negö; tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe.

³⁷ O nzhogü c'ua e Jesús nu ja mi cārã c'o jñi o discípulo; o chöt'ü ya nde vi ijítjo c'o. E Jesús o xipji c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e Simón, ¿cjo in ícje? ¿Cjo dya mi sö ri chepque 'na hora c'ü dya rvi ícje?

³⁸ Cjanu o xipjiji texeji:

—Dya rí ijíji. Dyötqueji Mizhocjimi ngue c'ua dya rí dyätäji c'ü dya jo. Cja in mü'büji, na cjuana in ne rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; pero in cuerpoji ya mbo o cuë yo.

³⁹ Nuc'ua o ma na yeje e Jesús; o ma dyötü Mizhocjimi. O mama c'o jña c'o vi mama 'ma ot'ü. ⁴⁰ O nzhogütjo na yeje; o chöt'ü ya nzho ma ijítjoji na ngueje me mi tägä o t'iji anguezeji. Dya mi päräji ja rvá ndünrüji. ⁴¹ O nzhogü c'ua c'ü na jñi, o xipjiji:

—¿Cjo ya in ícjeji ñe ya in söyaji? Ya na jo dya. Ya zädä ne ndajme. Nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi, ya ra nzhögüji cja dyë c'o nte c'o cja c'o na s'o. ⁴² Ya rí ñangaji dya. Ya va säjä nu ra nzhögügö. Mö rá chjëji.

Llevan preso a Jesús

⁴³ 'Ma xe ma ña e Jesús, o säjä e Judas c'ü mi ngue 'naja c'o doce discípulo. Ma dyoji na puncjü nte c'o vi ndäjä c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o tita, ma jünji tratjëdyi 'ñe ngarrote. ⁴⁴ E Judas c'ü ro nzhö e Jesús, ya vi xipji a cjava c'o nte c'o mi pöji:

—Nu c'ü rá tjünegö, ngue c'ü in jodügueji c'ü. Nguéc'ua rí pënc'hiji na jo c'ü, c'ü dya ra c'ueñe, empji.

⁴⁵ Nuc'ua e Judas 'ma o säjä, exco chëzhi a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e in xöpütets'ügö.

Jo ni ndüne c'ua a jmi. ⁴⁶ Nuc'ua c'o nte exco pënc'hiji c'ua e Jesús ngue c'ua ro zidyiji.

⁴⁷ Nuc'ua 'naja c'o mi dyoji e Jesús o ngübü c'ü o tratjëdyi, o jñüpcü o ngö 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi. ⁴⁸ E Jesús o xipjiji c'ua:

—I pedyeji cja c'in jñiñi va ë sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë, va jünji in chjëdyiji 'ñe in ngarroteji. ⁴⁹ Pamü mi cārägöji cja c'e templo mi xö'c'üji, maco dya mi pënzhuigöji 'ma. Pero ya va sädä

yo, ngue c'ua ra zädä c'ü o dyopjü c'o profeta cja o jña Mizhocjimi, embeji.

⁵⁰ Nuc'ua texe c'o discípulo o c'ueñeji o zogüji e Jesús.

El joven que huyó

⁵¹ Pero mi bübü 'naja t'i c'ü mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. Nguetjo 'na manta mi tējē c'e t'i. C'o nte o pēnch'iji. ⁵² Pero c'e t'i o mbägä c'ü o manta. O cjuañi, o matjo manguerga.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁵³ C'o nte o zidyiji e Jesús nu ja mi bübü c'ü mi mero ndamböcjimi. Ya vi jmurü texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. ⁵⁴ Ma ya mi pöji, e Pedro mi bēpjatjo na jē, hasta 'ma o zät'ä nu cja c'ü o tji c'ü mi mero ndamböcjimi. O cjogü c'ua e Pedro a mbo, o ma mimi nu ja mi cārā c'o mbēpji. Ma pa't'ü cja sivi e Pedro.

⁵⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o dyaja c'o ya vi jmurü ro jñünpüji ngüenda e Jesús, mi jodüji o testigo c'o ro mama vi tsja na s'o e Jesús, ngue c'ua ro sö ro mböt'üji. Pero dya mi tö'tp'üji. ⁵⁶ Ma puncjü c'o mi mama vi tsja na s'o e Jesús, pero dya ma cjuana. Dya mimi yeje testigo c'o ro mama 'natjo o jñavi. ⁵⁷ O böbü c'ua o testigo c'o dya ma cjuana c'o o mama a cjava:

⁵⁸ —Nutscöjme ró ärajme ne Jesús o mama: “Rá tunbügö nu ne templo nu o dyät'ä yo nte. Nuc'ua jñipatjo rá jäbä c'ü 'naja c'ü dya ra jyäbä yo nte”, o ñeñe.

⁵⁹ Zo mi mamaji a cjanu, pero dya mi 'natjo o jñavi.

⁶⁰ O böbü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi a nde nu ja mi cārā c'o nte, o dyönü e Jesús:

—¿Cjo dya pje rí chjünrügue? ¿Pje in mangue co nujyo jña yo na xi'tsc'eji?

⁶¹ Pero e Jesús, dya pje ndünrü. Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü na yeje o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi c'ü me na jo?

⁶² O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jägä, nguezgö. Nutscö rvá ěcjö cja Mizhocjimi, ra zädä 'ma rí jñandgöji 'ma rá mimigö cja o jodyē Mizhocjimi c'ü me na zēzhi. Rí jñandgöji rva ěcjö cja ngömü a jens'e.

⁶³ O üdü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi, o ts'üdü c'o o bitu c'o mi je'e c'ü, o mama:

—¿Pje xe ni jyongöji o testigo? ⁶⁴ Cja i dyäräji o zadü Mizhocjimi nu. ¿Pje in mangueji?

Texeji mi mamaji mi jyodü ro bö't'ü e Jesús.

⁶⁵ Nuc'ua mi bübü c'o o zosp'ü a jmi e Jesús. O ngo'tp'üji o ndö. Cjanu o ya'büji. Cjanu o xipjiji:

—Rí xitscöjme cjö ngue c'ü na yapc'ü dya.

Nu c'o policia xo o mb'chp'iji a jmi.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁶ E Pedro mi büntjo nu cja c'e tji. O ějē c'ua 'naja ndixü c'ü mi pēpi c'ü mi mero ndamböcjimi. ⁶⁷ Nu c'e ndixü 'ma o jñanda e Pedro c'ü ma pa't'ü cja sivi, o nguinch'i. Cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e, xo mi dyocjevi e Jesús nu menzumü a Nazaret.

⁶⁸ O ngädätjo c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pärägö c'ü. Dya xo rí pärägö pje pjēzhi c'ü in mangue.

O mbedye c'ua a ma tji cja c'e ngoxtji. Jo ni huē c'ua 'na chare. ⁶⁹ Nuc'ua c'e ndixü c'ü mi mbēpите o jñanda na yeje e Pedro, o xipji c'ua c'ü na yeje c'o mi cārā nu:

—Ne bëzo nu, ngue 'naja o dyoji e Jesús, eñe.

⁷⁰ E Pedro o ngädätjo na yeje. Dya mezhe c'ua, c'o mi cārā nu, o xipjiji na yeje e Pedro:

—Na cjuana xo ngue'tsc'e 'naja o dyoji nu, na ngueje in menzumü a Galilea; c'ua ja gui ña, exi 'mä'tc'ätjo.

⁷¹ Nuc'ua e Pedro o mbürü o ña, o mama c'ü ro zübü Mizhocjimi 'ma dya ma cjuana c'ü mi mama. O mama:

—C'ua ga mbärã Mizhocjimi, dya rí pärägö ne bëzo nu in mangueji.

⁷² Jo ni huë c'ua na yeje 'na chare. O mbeñe c'ua e Pedro c'o jña c'o vi mama e Jesús vi xipji: “Ma dya be ri huë na yeje 'na chare, ya na jñi rguí mamague c'ü dya in pácägö”, vi 'ñeñe. Me go huë c'ua e Pedro.

Jesús ante Pilato

15 Nuc'ua c'ü xörü, c'o ndamböcjimi o jmurüji co c'o tita 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o dyaja c'o ro jñü ngüenda. Mi pötma dyü't'üji. O jyü'tp'üji o dyë e Jesús, cjanu o zidyiji o ma nzhötüji e Pilato. ² O mama c'ua e Pilato o dyönü e Jesús:

—¿Cjo in reygue cja yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jägã, nguetscö c'ua ja vi mangue.

³ C'o ndamböcjimi me mi ñaji ma xiji e Pilato c'ü vi tsja e Jesús na puncjü c'o ma s'o. ⁴ Nuc'ua e Pilato o dyönü na yeje o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya in tjünrü? Maco na puncjü yo pje nde xi'ts'iji.

⁵ Pero dya ndünrü e Jesús. Nguec'ua dya mi pärã pje ro nguiñi e Pilato.

Jesús es sentenciado a muerte

⁶ Tsjè'ma 'ma mi cjaji c'e mbaxua, c'o nte mi ötüji c'e gobernador ro pjongü libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü. ⁷ C'o pa c'o, ma o'o a pjörü 'na bëzo c'ü mi chjü Barrabás, 'ñe c'o o dyoji. Na ngueje vi chüji c'e gobierno, y mi pöt't'üji o nte. ⁸ Nuc'ua c'o nte o chëzhiji a jmi e Pilato, o dyötüji c'ü ro pjongü libre 'naja

bëzo c'ü ma o'o a pjörü c'ua ja nzi ma cja tsjè'ma. ⁹ O ndünrü c'ua e Pilato o xipji:

—¿Cjo in neji rá pjongü libre nu c'ü ngue in reygueji nu'tsc'eji in menzumüji a Israel?

¹⁰ O mama a cjanu e Pilato na ngueje o unü ngüenda, c'o ndamböcjimi mi envidiaji e Jesús nguec'ua je va nzhöji c'ua angueze. ¹¹ C'o ndamböcjimi o dyü't'üji c'ua c'o nte ro dyötüji e Barrabás c'ü ro pjongüji libre cja pjörü. ¹² O dyönü c'ua na yeje e Pilato:

—¿Pje rá cjapcö 'ma ne bëzo nu in mangueji ngue in reygueji?

¹³ Anguezeji o mapjüji na yeje o mamaji:

—Chät'ä cja ngronsi.

¹⁴ Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje na mbë c'o na s'o c'ü o tsja nu?

Pero anguezeji xenda mi mapjüji mi mamaji:

—Chät'ä cja ngronsi.

¹⁵ E Pilato mi ne ro tsjapü ro mäjã c'o nte; nguec'ua va pjongü c'ua e Barrabás. Cjanu o manda c'ua o ndas'üji e Jesús co chirrio. Nuc'ua 'ma ya o nguarü o ndas'üji, cjanu nzhöji ngue c'ua ro ma ndät'äji cja ngronsi.

¹⁶ Nuc'ua c'o xondaro o zidyiji e Jesús o cjogüji a mbo cja o palacio c'e gobernador. O jmutüji c'ua texe c'o tropa.

¹⁷ Cjanu o jyecheji c'ua e Jesús 'na bitu c'ü ma cjipobü. O dyät'äji 'na corona c'ü mi dyavo bidyi, cjanu o jñu'tp'üji a ñi e Jesús. ¹⁸ Nuc'ua o mbürü o mapjüji o mamaji:

—Nu'tsc'e o Jmuts'ügue yo menzumü a Israel, sido rí tsjague Rey, mi empji.

¹⁹ Mi ya'p'üji o ñi co 'naja xitji, cja ma zos'üji. O ndüñijömüji a jmi, mi cjapü mi 'tecjañumü ma zopjüji, me mi mbätäji. ²⁰ Ma o nguarü o tsjapüji burla, o ndonsp'üji c'ua c'e bitu c'ü ma cjipobü c'ü vi jyecheji. Cja ndo nu jyecheji c'ua c'o o bitutsjé. O zidyiji c'ua nu ja ro ma ndät'äji cja ngronsi.

La crucifixión

²¹ Ma ya mi sidijji e Jesús, o chjëji 'na bëzo c'ü mi menzumü a Cirene c'ü vi 'ñeje cja juajma. Nuc'ü, mi chjü Simón c'ü; mi ngueje nu tata e Alejandro 'ñe e Rufo. O tsjapüji e Simón o nduns'ü c'e ngronsi c'ü mi tuns'ü e Jesús.

²² O zät'äji c'ua, nu ja ni chjü'ü Gólgota c'ü ne ra mama: nu t'eje nu ni chjü T'ejeñinte. ²³ Nuc'ua mi unüji e Jesús ro zi o vino c'ü vi chjanbaji o mirra. Pero e Jesús dya o zi'i. ²⁴ O ndät'äji c'ua cja ngronsi. Cjanu o eñeji cjó ngue c'ü ro ngana nzi 'naja o bitu, cjanu o jyadüji c'o o bitu.

²⁵ Ya vi zünü nueve c'ü xörü 'ma o ndät'äji e Jesús. ²⁶ O cuatüji a ñi c'e ngronsi c'ü mi t'opjü, ngue c'ua ro 'mārā pje vi tjünpü ngüenda angueze. Mi t'opjü a cjava: “Nujnu, o Rey yo menzumü a Israel nu.” ²⁷ Nuc'ua xo ndät'äji nu, yeje mbē. 'Naja c'ü o ndät'äji cja o jodyē e Jesús, 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ²⁸ A cjanu o zädä c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: “Mi pëzhiji mi ngue 'naja yo cja na s'o.”

²⁹ Nu c'o mi cjogü nu, me mi juant'a a ñi ma zadüji e Jesús, mi xipjiji:

—Nu'tsc'e mi mangue rvi yä't'ä ne templo, y c'ü na jñi nu pa ri cjuatü ri jyäbätjo na yeje. ³⁰ Rí 'ñemetsjē dya, dyagü cja ne ngronsi, mi empji e Jesús.

³¹ Xo ma cjanu ma mama c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Me mi cjavüji burla e Jesús, mi pötma mamaji:

—Maco mamaji me o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjē ra dagü cja ne ngronsi. ³² Ma nguejnu e Cristo nu ra manda a Israel, ra dagü dya cja ne ngronsi, ngue c'ua rá jandaji 'ñe rá jmegegji 'ma nu.

Nuc'ua c'o yeje c'o 'natjo c'ua vi ndät'äji e Jesús, xo mi xipjivi c'o na s'o jña c'o.

Muerte de Jesús

³³ Nuc'ua 'ma ya vi zünü nisiarü, o bëxömü c'ua textetjo cja ne xoñijömü, hasta 'ma cja zünü jñi c'ü nzhä. ³⁴ Nuc'ua 'ma o zünü jñi c'ü nzhä, o mapjü c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?, mi eñe. C'e jña ne ra mama: Nu'tsc'e ín Mizhocjimits'ügö, ¿jenga i jyëzguigö?

³⁵ C'o mi cārā nu, o dyäräji c'o vi mama e Jesús. Bübü anguezeji c'o o mama c'ua:

—Dyäräji, nujnu, ma't'ü e Elías rguí 'ñeje a jens'e.

³⁶ Cjanu o cjuañi c'ua 'naja anguezeji, o ma cājā 'naja esponja. Cjanu ngant'a cja vinagre, cjanu ngāsp'ā cja 'na xitji, mi unüji e Jesús ro züt'ü. O mama c'ua:

—Rá nuxäji cjo ra ëjē e Elías ra ë 'ñeme nu.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o mapjü na jens'e, cjanu o ndü c'ua. ³⁸ Y o chödü a nde c'e manta c'ü mi cjot'ü a mbo cja c'e templo nu ja me ma sjü; exo ndöt'ü c'ü 'na lado a ndü'bü. ³⁹ C'e capitán c'ü mi xojñi cja c'o xondaro, mi böbü a jmi e Jesús. 'Ma o unü ngüenda ja va mapjü e Jesús cjanu o ndü, o mama c'ua:

—Na cjuana mi ngue o T'i Mizhocjimi nu, eñe.

⁴⁰ Xo mi bübü ja nzi ndixü c'o mi janda ndeze na jēē. Mi bübü e María Magdalena 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo c'ü mi menor. Nuc'ü, xo mi ngue nu nana e José. Xo mi bübü e Salomé. ⁴¹ Ma mi bübü a Galilea e Jesús, xo mi tjünt'üji o xütjü angueze; mi pëpiji angueze. Xo mi cārā c'o dyaja ndixü c'o ma puncjü c'o vi möji e Jesús a Jerusalén.

Jesús es sepultado

⁴² C'e pa'a c'ü, ngue 'ma mi preparao nu c'o menzumü a Israel, na ngueje c'ü na jyas'ü ri ngue nu pa 'ma söyaji. ⁴³ Nuc'ua c'ü nzhä'ä o säjä 'na bëzo c'ü mi chjü José c'ü mi menzumü a Arimatea.

Mi ngue 'naja c'o mi pjëzhi na nojo c'o mi jün ngüenda. Nuc'ü, xo mi te'be c'ü ro ë manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. E José dya zü, o ma cja e Pilato, o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. ⁴⁴E Pilato dya mi sô ro 'ñejme c'ü ya vi ndü e Jesús. O zojnü c'ua c'e capitán; o dyönü cjo ma cjuana ya vi ndü. ⁴⁵O ndünrú c'ua c'e capitán o xipji que jägä ya vi ndü. Nuc'ua e Pilato o manda ro unüji c'e cuerpo e José. ⁴⁶Nuc'ua e José o ma ndömü 'na t'öxbitu. Cjanu o ts'üpcü c'ua o cuerpo e Jesús cja c'e ngronsi. Cjanu o mböch'ü c'e bitu. Cjanu o ma ngöt'ü cja 'na cueva c'ü vi dyöt'üji cja 'na dyä c'ü peña. Cjanu o chjen'chp'e c'ua 'na tralaja va ngot'ü. ⁴⁷E María Magdalena co e María c'ü nu mamá e José o jñandavi nu ja je ngue c'ua vi ngöt'üji e Jesús.

La resurrección de Jesús

16 Nuc'ua 'ma ya vi cjogü c'e pa 'ma mi sóyaji, o ma c'ua e María Magdalena, 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo, 'ñe e Salomé. O ma ndömüji o pjindyö c'o ma jo ma yüdü ngue c'ua ro ma ngä's'äji a xes'e c'e añima. ²Nuc'ua c'ü ot'ü pa nu ngo 'ma ya ma jya's'ü, o ma c'o ndixü cja c'e cueva. O zät'äji 'ma ya vi mbes'e e jyarü. ³Mi pötma mamaji:

—¿Cjó ra chjen'chp'e c'e tralaja cja c'e cueva? Dya ra sözgjöji.

⁴Pero 'ma o jñandaji, o nuji na jo ya vi chjen'chp'eji c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva. ⁵O nguich'iji c'ua cja c'e cueva; o jñandaji 'naja t'i c'ü mi junrú cja o jodyë. Mi je'e 'naja t'öxbitu c'ü ma maja. Me co züji c'ua. ⁶O mama c'ua c'e t'i, o xipjiji:

—Dya rí sũ'üji. In jodüji e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret nu c'ü o ndät'äji cja ngronsi. Ya te'etjo c'ü; dya cja bünc'ua c'ü. Rí ñu'uji va ja ngöt'üji. ⁷Möji, ma xipjiji c'o o discípulo c'ü ra ot'ü angueze ra ma a Galilea, je rí chjëji nu, c'ua ja nzi va mama. Xo rí xipjiji a cjanu e Pedro c'ü o discípulo, eñe c'e t'i.

⁸Nuc'ua c'o ndixü o c'ueñeji cja c'e cueva na ngueje me mi mbí'iji 'ñe me mi süji. Dya cjó xo mi xipjiji na ngueje mi süji.

Jesús aparece a María Magdalena

⁹E Jesús o te'e xörtjo c'ü ot'ü pa nu ngo. Nu 'ma ot'ü o jizhitsjë e Jesús, ngue e María Magdalena c'ü o jñanda. E Jesús vi pjombgü yenchö demonio cja o mü'bü c'e ndixü. ¹⁰O ma c'ua e María Magdalena, o ma ngös'ü c'o mi dyoji e Jesús. Me mi cjijñiji; me mi huëji. ¹¹'Ma o dyäräji mi mama e María Magdalena c'ü mi bübü e Jesús y vi jñanda angueze, dya mi ejmeji.

Jesús aparece a dos de sus discípulos

¹²Nuc'ua e Jesús o jizhitsjë na yeje. Ngueje yeje o dyoji c'o o jñanda 'ma mi pëvi cja batjü. Nandyo va jñandavi e Jesús. ¹³C'o yeje o nzhögüvi o ma ngös'üji c'o dyaja o dyoji. Pero dya o 'ñejmeji.

Jesús comisiona a los apóstoles

¹⁴Nuc'ua e Jesús o jizhitsjë a nde cja c'o once o discípulo; o jñandaji. Ma siji xëdyi 'ma o jñandaji e Jesús. E Jesús o huëch'iji na ngueje dya mi ejmeji, ma me o mü'büji. Dya mi ejmeji nu c'o ya vi jñanda vi te'e e Jesús. ¹⁵O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Möji texe cja ne xoñijömi; rí ma zopjüji texe yo nte, rí xipjiji ín jñagö. ¹⁶Nu c'o ra 'ñejmezügö 'ñe ra j'i'iji, ra jogü o mü'bü c'o. Nu c'o dya ra 'ñejmezügö, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji. ¹⁷Nu c'o ra 'ñejmezügö, Mizhocjimi ra unüji c'ü ra tsjaji señal c'ü ra 'ñetse na zëzhiji. Nguec'ua ra nänngäji ín chjügö rgá pjongüji o demonio. Ra ñaji nandyo jña. ¹⁸'Ma ra ngüs'üji o c'ijmi, dya pje ra s'odüji. Dya xo ra s'odüji 'ma ra ziji o veneno. Ra 'ñe's'e o dyëji cja c'o sö'dyë, ra jogü c'ua c'o.

Jesús sube a los cielos

¹⁹ Nuc'ua e Jesucristo c'ü ín Jmugöji, 'ma o nguarü o ña, Mizhocjimi o zidyí a jens'e. Je ma mimi nu cja o jodyë

Mizhocjimi. ²⁰ C'o discípulo o möji, o ma zopjüji texe yo nte. E Jesucristo c'ü ín Jmugöji o mbös'üji o tsjaji o señal c'o me ma nojo; nguec'ua o ñetse c'ü na cjuana c'o mi mamaji. Je va cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN LUCAS

Prólogo

1¹⁻² Nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañömü, **1** ya in pārāgue nu c'o o zādä a ndezgöjme. Bübü c'o mi pöji e Jesucristo ndeze 'ma o mbürü o zopjü c'o nte. O jñandaji c'o mi cja angueze. Anguezeji xo mamaji o jña e Jesucristo ma zocüjme. Nguec'ua бүбү c'o ya dyopjü c'ua ja ma cja 'ma mi nzhodü e Jesucristo cja ne xoñijömü. ³ Nguec'ua xo ró cjiñigö xo na jo rá opjügö c'ua ja va cja. Na ngue ya ró c jagö na jo t'önü ró pārāgö na jo ja ma cja ndeze 'ma o mbürü. Ngue c'o rí xi'tsc'ö dya cja ne carta, nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañömü. ⁴ Rí xi'tsc'ö yo, ngue c'ua rí pārāgue c'ü na cjuana c'o o xi'tsc'eji.

Un ángel anuncia el nacimiento de Juan el Bautista

⁵ O mbürü ne historia 'ma mi rey e Herodes a Judea. Mi бүбү 'naja mböcjimi c'ü mi chjü e Zacarías. 'Ma mi pöpji c'o mböcjimi cja c'e grupo c'ü mi xiji Abías, xo mi pöpji e Zacarías. C'ü nu su, mi mboxdèche cja e Aarón, mi chjü e Elisabet c'ü. ⁶ E Zacarías ñe e Elisabet, ma jo a jmi Mizhocjimi nza yejui. Mi nzhodüvi na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi, mi ätävi c'o o ley. Dya cjó sö pje ro xipjivi. ⁷ Pero dya mi ñejevi t'i. Na ngue dya mi muxt'i e Elisabet. Ya mi pale e Zacarías, ya xo mi male e Elisabet.

⁸ O zādä c'e zana c'ü ro mbëpi Mizhocjimi c'o mböcjimi c'o mi xiji Abías. ⁹ Na nu pa, o echaji suerte, o toca e Zacarías o cjogü a mbo cja c'ü o templo Mizhocjimi o jyät'ä c'o ma jo ma jyärä nza cja o nguichjünü. ¹⁰ Ma ma jät'ä e Zacarías c'o ma jo ma jyärä, mi cārā a tji na puncjü o nte, mi ötüji Mizhocjimi. ¹¹ Nango jñetse c'ua 'naja c'o o anxe

Mizhocjimi, o jñanda e Zacarías mi böbü c'e anxe cja o jodyë cja c'e mexa nu ja mi jät'ä c'o me ma jo ma jyärä. ¹² E Zacarías 'ma mü o jñanda c'e anxe, me go pizhi me go zü. ¹³ O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e Zacarías, dya rí sū. Rvá 'ne xi'tsc'ö o dyä'tc'ä Mizhocjimi c'ü i dyötü. E Elisabet c'ü nin sugue ra nduns'ü 'na ts'it'i; rí 'ñecjevi 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'üvi o tjü e Juan. ¹⁴ Me ra mājā na puncjü in mü'bügie. Xo ñe na puncjü o nte ra mājā 'ma rí 'ñecjevi in ch'igüe. ¹⁵ Na ngue 'ma ra nocü, me rguí muvi a jmi Mizhocjimi. Dya ra zi o vino ne ri 'naja c'o ni tji. O Espiritu Mizhocjimi ra 'ñünbü o mü'bü e Juan ndeze 'ma ra nduns'ü nu nana, nguec'ua ra dyätä na jo Mizhocjimi. ¹⁶ Ra zopjü yo nte, ngue c'ua na puncjü yo in menzumügüeji a Israel ra jyéziji c'o na s'o, ra nzhogüji a jmi Mizhocjimi c'ü in Jmugöji. ¹⁷ E Juan, ot'ü ra zopjü yo nte; cja ra ëjē c'ua c'ü in Jmugöji. C'ua ja nzi ma cja c'e profeta Elías, je xo rga cjatjonu e Juan. Ra mbë's'i o poder Mizhocjimi c'ua ja nzi va mbë's'i e Elías. Nguec'ua 'ma ra zopjü yo nte, ra jyéziji c'o na s'o. C'o dya ne ra dyärä, ra nzhogü o mü'büji ra dyäräji. Nguec'ua yo tata 'ñe yo t'i ra ngäräji na jo. C'e t'i ra zopjü yo nte, ngue c'ua 'ma ra ëjē c'ü in Jmugöji, ra dyätäji c'ü, eñe c'e anxe.

¹⁸ Nuc'ua e Zacarías o xipji c'e anxe:

—¿Ja rga pārāgö cjo na cjuana ra zādä yo? Na ngue ya rí pālegö. Ya xo male c'ü mi sugö, eñe.

¹⁹ O ndünrü c'ua c'e anxe o xipji:

—Nguetscö e Gabriel rí zo'c'ö. Rí бүбүgö a jmi Mizhocjimi. O xitscö Mizhocjimi ró ëjē ró ã zo'c'ü, ró xi'tsc'ö yo me na jo. ²⁰ Rá da'c'ü 'na señañ c'ü rgui pārāgue na cjuana c'ü ra zādä yo ró xi'ts'i. Ngue c'ü rí ngonegue dya. Dya ra sö rí ña'a hasta 'ma cja rí 'ñecjevi in ch'i. Rí ngone na ngue dya i creo yo ró xi'ts'i. Texe yo ró xi'ts'i, ra zādä yo, 'ma ra zādä c'o pa, eñe c'e anxe.

²¹ C'o nte mi te'beji ro mbedye e Zacarías. Mi sūji 'na pje c'o vi tsja e Zacarías, na ngue vi mezhe a mbo cja c'e templo. ²² Nuc'ua e Zacarías 'ma mü o mbedye, dya cja mi sö ro zopjüji. Mi jizhitjo co o dyë, na ngue ya mi ngone. O mbārā c'ua c'o nte, pje c'o vi jñanda e Zacarías a mbo cja c'e templo.

²³ O cjojü c'ua c'o pa c'o mi toca e Zacarías o tsja o bëpji de mböcjimi. Cjanu o ma c'ua o ngümü. ²⁴ Nuc'ua 'ma mü o cjojü c'o pa, o ndunte c'ua e Elisabet c'ü nu su. O tsot'ü c'ua tsi'ch'a zana cja nu ngümü, o mama:

²⁵ —Mi bëzhgö ín tse cja yo nte, na ngue dya mi muxt'igö. Pero me na jo va s'iyazügö dya Mizhocjimi c'ín Jmugöji, ngue c'ua dya cja rá bëzhgö ín tse.

Un ángel anuncia el nacimiento de Jesús

²⁶ O mezhe c'ua 'ñanto zana, Mizhocjimi o xipji c'e anxe Gabriel o ma cja 'na jñiñi c'ü ni chjü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. ²⁷ O ma zopjü 'naja xunt'i c'ü cja mi xunt'itjo. C'e xunt'i ya mi ñavi 'na bëzo ro chjüntüvi. C'e bëzo, mi chjü e José c'ü. Mi mboxbëche cja e David. C'e xunt'i, mi chjü e María. ²⁸ O cjojü c'ua c'e anxe nu ja mi bübü c'e xunt'i, o xipji:

—Cjimi, süngü. Me s'iyats'ü Mizhocjimi, y bübü co nu'tsc'e. Xenda ra intsjimits'ü que na ngue texe yo 'ñaja ndixü, eñe c'e anxe.

²⁹ Nuc'ua e María 'ma mü o jñanda c'e anxe 'ñe 'ma mü o dyärä c'o jña c'o o mama, go zü c'ua o mü'bü, dya mi pãrã pje mi ne ro mama c'o jña. ³⁰ O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e María, dya rí sū. Mizhocjimi me s'iyats'ü. ³¹ Nudya rí ndunte rí mus'ü 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'ü o tjü e Jesús. ³² Nuc'ü, ra mbëzhi na nojo c'ü, na ngueje ngue o T'i Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji ra 'ñeme c'ü nu T'i ra manda c'ua ja mi

manda e David c'ü nu mboxpale. ³³ Ra tsja jmu cja yo o mboxbëche e Jacob, ra manda para siempre.

³⁴ O ndünrü c'ua e María o xipji c'e anxe:

—¿Ja rgá sö ra zädä yo? Dya be rí juntabe o bëzo.

³⁵ O ndünrü c'ua c'e anxe o xipji:

—Ra ëjë o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, ra ëjë co texe o poder, ra 'ñe dya c'ü rí chuns'ü 'na ts'it'i. Nguec'ua c'e ts'it'i c'ü rí 'ñeje, ngueje o T'i Mizhocjimi. Nuc'ü, dya ra tsja na s'o, eñe c'e anxe.

³⁶ O sido o ña c'e anxe o xipji e María:

—Tsjijñi c'ü o tsjapü Mizhocjimi e Elisabet c'ü ín prima. Zö ya male, pero ya xo ndunte dya c'ü. Mi xiji c'ü dya mi muxt'i, pero ya zö 'ñanto zana ndeze 'ma mü o ndunte. ³⁷ Na ngueje Mizhocjimi sö ra tsja texe, eñe c'e anxe.

³⁸ O mama c'ua e María:

—Rí bünc'ö dispuesto ra tsjacö Mizhocjimi c'ua ja nzi gui mangue. Na ngue ín Jmugö c'ü; nutscö ngue o mbëpjizü.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e anxe.

María visita a Elisabet

³⁹ Nuc'ua cjanu o ma c'ua e María o zät'ä cja 'na jñiñi c'ü tsja a Judea, c'ü ma jä'ä cja t'eje. ⁴⁰ Nuc'ua 'ma o zät'ä cja o ngümü e Zacarías, o zenguete e María, cjanu o cjojü a mbo. ⁴¹ 'Ma mü o dyärä e Elisabet mi zenguete e María, c'e ts'it'i c'ü mi tū e Elisabet o 'ñömü a mbeme. Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi me co 'ñünbü o mü'bü e Elisabet. ⁴² Nguec'ua va mapjü na jens'e, o mama:

—Xenda go intsjimits'ü Mizhocjimi que na ngue texe yo 'ñaja ndixü. Me xo ra intsjimi c'e ts'it'i c'ü ín tügue. ⁴³ Va ëcje va 'ñe zenguazü, maco ngue o nanats'ügue c'ü ín Jmugö. ¿Ja va zocü Mizhocjimi i 'ñe zenguazügö? ⁴⁴ 'Ma nzi rvá ärägö 'ma mi zenguete, ixco 'ñömü

ín pjeme c'e ts'it'i, na ngue me co mǎjä.

⁴⁵ Nu'tsc'e i creo c'o o xi'ts'i Mizhocjimi. Ngue c'ü rgui mǎjägue. Na ngue ra zädä c'ua ja nzi va mama, eñe e Elisabet.

⁴⁶ O mama c'ua e María:

Me na nojo Mizhocjimi, rí unügö 'na pöjö co texe ín mü'bü.

⁴⁷ Me rí mǎpägö Mizhocjimi c'ü ra 'ñevguegö libre cja c'o na s'o.

⁴⁸ Zö me ni muvi c'ü ín Jmugö, zö dya pje ni muzivügö, pero me go s'iyazgö. Ndeze nudya, texe c'o ra ngärä c'o cjë c'o va ëjë, ra mamaji o tsjacü Mizhocjimi rá mǎcjö.

⁴⁹ Na ngue o tsjacü c'o me na nojo. Angueze sö ra tsja texe; ojtjo xe 'naja c'ü ri chjëntjui c'ü. Me na sjü, 'ñe me na jo c'ü.

⁵⁰ Ndeze 'ma o mbürü o ngärä yo nte, Mizhocjimi juentse c'o sü angueze.

⁵¹ Mizhocjimi cja'a yo me na nojo, na ngue me na zëzhi.

C'o me cjapäu na nojo ga nguijñi o mü'bü, Mizhocjimi cjapäu dya ni muvi c'o.

⁵² Yo manda c'o me cjapäu na nojo, Mizhocjimi pjongü c'o, ngue c'ua dya cja pje ra mbëzhiji.

C'o dya cjapäu na nojo, cjapäüji c'ü rguf muvi c'o.

⁵³ C'o unü ngüenda bëzhiji na puncjü, ch'unüji c'o na jo, dya cja pje ra bëzhiji.

C'o cijijñi dya pje bëzhiji, Mizhocjimi cjapäüji ra bëzhiji texe.

⁵⁴⁻⁵⁵ Yo nte a Israel yo ma't'ü Mizhocjimi, me pjös'üji yo.

Mizhocjimi me juentse yo, na ngue sido mbeñe c'ua ja va mama va xipji e Abraham c'ü ín mboxpalegöji, 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o o bëche ro juentseji, dya ro jyëziji, eñe e María va xipji e Elisabet.

⁵⁶ O mezhe jñi zana e María mi bübüvi e Elisabet. Nuc'ua cjanu o ma c'ua o ngumü.

Nacimiento de Juan el Bautista

⁵⁷ Nuc'ua o zädä c'e pa c'ü ro zö'dyë e Elisabet. O 'ñeje 'na ts'it'i. ⁵⁸ C'o mi chängümüji e Elisabet 'ñe c'o o dyoji 'ma mü o dyäräji Mizhocjimi vi juentse na puncjü e Elisabet vi unü 'na ts'it'i, o mǎji c'ua na puncjü co angueze. ⁵⁹ 'Ma o zö chjün, o ëjë c'ua c'o ro circuncidao c'e ts'it'i. Xo ëjë c'o o dyoji e Elisabet. Mi ne ro jñusp'üji e Zacarías c'e ts'it'i, na ngue mi ngueje o tjü c'ü nu tata. ⁶⁰ O ndünrü c'ua e Elisabet c'ü nu nana c'e ts'it'i o mama:

—Iyö. Rguí chjü e Juan.

⁶¹ O mama c'ua c'o o dyoji e Elisabet:

—¿Jenga rí jñusp'ü a cjanu? Maco dya cjó bübü c'ü ni chjü Juan yo ín dyoji, eñe c'o o dyoji e Elisabet.

⁶² Cjanu o tsjaji seña co o dyëji va dyönüji e Zacarías pje ma tjü mi ne ro jñusp'ü c'ü o ts'it'i. ⁶³ Nuc'ua e Zacarías xo o tsja c'ua seña va dyörü pje rví dyopjü. Cjanu o dyopjü c'ua: “Rguí chjü e Juan”, eñe va dyopjü. Me co nguijñiji c'ua texeji cjanu o mamaji:

—Pärä, ¿jenga o jñusp'üvi a cjanu?, mi eñeji.

⁶⁴ 'Nango ña c'ua e Zacarías o unü 'na pöjö Mizhocjimi. ⁶⁵ Nuc'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Judea c'o järä cja t'eje, me mi süji me mi mamaji c'o me ma nojo c'o vi zädä. ⁶⁶ C'o nte c'o mi ärä, mi cijijñiji o mü'büji mi mamaji:

—Pärä, ¿pje ra mbëzhi c'e ts'it'i?, eñeji. Na ngue mi unüji ngüenda mi bübüvi Mizhocjimi c'e ts'it'i.

El canto de Zacarías

⁶⁷ O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Zacarías o ña c'o o unü Mizhocjimi ro mama:

⁶⁸ Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji nutscöji rí menzumüji a Israel. Na ngue o ëjë ra 'ñe mböxcöji

nutscöji o ntezgöji, ra 'ñevguegöji libre.

⁶⁹Mizhocjimi o xipji o ëjë 'na c'ü me na zëzhi ra 'ñevguegöji libre.

Nuc'ü, je ri mboxbëche cja e David c'ü mi pëpi Mizhocjimi.

⁷⁰Ngue c'ü o mama c'o o profeta Mizhocjimi c'o mi cārā mi jinguā. Na ngue Mizhocjimi o 'ñünbū o mü'būji o zopjūji c'o nte.

⁷¹O mamaji c'ü ra salvazūji Mizhocjimi cja o dyë c'o rí ūji c'o nugūji na ū.

⁷²O mamaji c'ü ra mbeñe Mizhocjimi ra tsja c'ua ja nzi va mama; ra s'iyazūji c'ua ja nzi va s'ya c'o ín mboxpaleji.

⁷³Ngue c'e jña c'ü o mamatsjē na cjuana Mizhocjimi va xipji e Abraham c'ü ín mboxpaleji.

⁷⁴O mama Mizhocjimi c'ü ra salvazūji cja o dyë c'o nugūji na ū, ngue c'ua dya rá sūji rga ma't'ūji c'ü.

⁷⁵Y ngue c'ua rá cjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo, texe yo pa yo rí cārāji cja ne xoñijōmū.

⁷⁶Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, ngue o profetats'ü Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e.

Rí ot'ügue a xo'ñi cja c'ü ín Jmugöji, ngue c'ua 'ma ra ëjë angueze, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyätāji c'ü.

⁷⁷Nu'tsc'e rí zopjūgue yo nte, ngue c'ua ra mbārāji ja rgá sō ra salvaji ra perdonaoji c'o na s'o, ngue c'ua ra tsjapūji o nte Mizhocjimi.

⁷⁸Na ngueje me s'iyazūji Mizhocjimi me juentsqueji. O xipji o ëjë c'ü ixmi bübüvi a jens'e, ra 'ñe dyacūji jya's'ü cja ín mün'c'öji.

⁷⁹Nutscöji rí nteji rí nzhodūji cja bëxōmū. C'o dya ra nzhogū o mü'bū, ra ma sufreji 'ma ra ndūji. Pero nu c'ü ra ëjë, ra dyacūji jya's'ü cja ín mü'būji.

Y ra jítscöji c'e 'ñiji ja rgá sō ra mājā ín mün'c'öji, dya cja pje rá mbeñeji, eñe e Zacarías.

⁸⁰C'e ts'it'i c'ü mi chjū Juan, go nocü c'ua. Xo go nzhodū na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi. Mi bübü cja majyadū hasta 'ma cja mü o zādā c'e pa 'ma o mbürü o zopjū c'o nu menzumūji a Israel.

Nacimiento de Jesús

2 C'o pa c'o, e César Augusto mi manda cja c'o país. O manda o tsjaji 'na censo ngue c'ua ro mbārā ja nzi o nte c'o mi cārā texe c'o país nu ja mi manda. ²C'e censo c'ü ot'ü o dyät'āji, o tsjaji 'ma mi gobernador e Cirenio a Siria. ³Nguec'ua texe c'o nte mi jyodū ro möji nu ja mi menzumūji, je ro ma jñu's'ūji o tjūji. ⁴⁻⁵Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjū e José. Mi bübü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. Ya mi ñavi ro chjüntüvi e María. Nuc'ua e José o mëvi e María a ma a Belén c'ü tsja a Judea nu ja mi menzumū e David mi jinguā. Je mëvi nu, na ngue e José mi mboxbëche cja e David. O mëvi ro ma jñu's'üvi o tjūvi. 'Ma mü o mëvi, ya mi ndunte e María. ⁶Nuc'ua 'ma mi bübüvi a Belén, o zādā c'e pa 'ma ro zōdyë. ⁷O mus'ü c'ua c'ü nu ts'it'i c'ü ot'ü. Cjanu o mbös'ü o bitu, cjanu o ngöbū c'ua nu ja mi ñönū o burru 'ñe o nzhünū. Na ngue dya cja mi jyadū cja c'e mesón nu ja mi oxü c'o nte.

Los ángeles y los pastores

⁸Mi bëxtjo cja c'e jñiñi a Belén, mi cārā o mbörü cja batjū, mi pjörūji c'o o ndënhjürūji 'ma xōmū. ⁹Nango zāt'ā c'ua 'na o anxe Mizhocjimi nu ja mi cārā c'o mbörü. Y nu c'ü o jya's'ü Mizhocjimi me go juëns'i nu ja mi cārāji. Me co pizhiji c'ua. ¹⁰Nuc'ua c'e anxe o xipji c'o mbörü:

—Dya rí sūji. Dyārāji, rá xi'tsc'öji yo me na jo yo me rguí məcjeji. Me xo ra mājā yo nte texe cja ne xoñijōmū. ¹¹Na ngue nudya o jmus'ü 'na ts'it'i cja c'e jñiñi nu ja mi menzumū e David. Ngueje e Cristo c'ü ín Jmuji. Nuc'ü, ra 'ñempc'ejji

libre c'ü. ¹² Nujnu ngue nu rgui pãrãgueji nu. Rí chõt'üji c'e ts'it'i c'ü ri bös'ü o bitu. Rí chõt'üji ri orü nu ja ñönü o burru, eñe c'e anxe.

¹³ Nango ñetse c'ua cja c'e anxe na puncjü c'o o anxe Mizhocjimi, mi unüji 'na pöjõ Mizhocjimi mi mamaji:

¹⁴ Rí unüji na puncjü 'na pöjõ Mizhocjimi a jens'e c'ü me na nojo. Na ngue me go ne go mbös'ü yo nte, ngue c'ua ra mäjã o mü'büji, dya cja ra mbeñeji c'o na s'o, eñe c'o anxe.

¹⁵ Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o anxe o möji a jens'e nu ja vi ñeji. Nuc'ua cjanu o pötü va mama c'ua c'o mbörü:

—Möjõ a Belén, rá ma nuji nujo ya zädã yo o xitsiji c'o o anxe Mizhocjimi, eñeji.

¹⁶ Nuc'ua ixco möji dya c'ua na niiji, o ma chõt'üji e María ñe e José ñe c'e ts'it'i. C'e ts'it'i je mi orü nu ja mi ñönü o burru ñe o nzhünü. ¹⁷ Nuc'ua c'o mbörü, 'ma o jñandaji c'e ts'it'i, o zopjüji texe c'o mi cãrã nu, o xipjiji c'o vi dyärãji pje ro mbëzhi c'e ts'it'i. ¹⁸ C'o o dyärã, o nguiññiji: “Pãrã, ¿ja rga cja yo?”, eñeji. ¹⁹ Pero e María o mbës'si texe c'o jña. Mi sido mi cjiññi o mü'bü pje mi ne ro mama c'o, dya go jyombeñe. ²⁰ O nzhogü c'ua c'o mbörü, mi mamaji me na nojo Mizhocjimi. Y mi unüji 'na pöjõ na ngue texe c'o vi dyärãji ñe c'o vi jñandaji. Na ngue ya vi zädã c'ua ja nzi va xipji c'e anxe anguezeji.

El niño Jesús es presentado en el templo

²¹ Ma o zõ chjün ngue c'ua ro circuncidaoji c'e ts'it'i, o jñusp'üji o tjü e Jesús, c'ua ja nzi va mama c'e anxe ante c'ü ro ndunte e María.

²² Nuc'ua o zäs'ã c'o pa c'o o jogü e María c'ua ja ga mama c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. E José e María o mëvi a Jerusalén o zidyivi c'e ts'it'i c'ü mi ngue e Jesús, ngue

c'ua ro presentaovi a jmi Mizhocjimi. ²³ O tsjavi a cjanu, na ngue c'ü o ley Mizhocjimi mama a cjava: “Texe c'o ts'it'i c'o ot'ü rí ñecjeji, rí xöcügueji ra mbëpiji Mizhocjimi”, eñe. ²⁴ Xo o ma unüvi c'o ro mbäsp'ãji Mizhocjimi c'ua ja nzi ga mama cja c'ü o ley Mizhocjimi: “Rí unüji yeje vilo Mizhocjimi. O 'ma jiyö, yeje mbaro”, eñe.

²⁵ Mi bübü 'na bëzo a Jerusalén c'ü mi chjü e Simeón. Mi cja na jo, y mi sü Mizhocjimi. Mi te'be c'e pa 'ma ro ñeme libre Mizhocjimi c'o nu menzumüji a Israel, ro unüji c'ü rví mäjã. Mi ätä o Espíritu Mizhocjimi c'ü me mi ñünbü o mü'bü. ²⁶ O Espíritu Mizhocjimi ya vi tsjapü ro mbãrã e Simeón c'ü dya ro ndü hasta 'ma cja ro jñanda nu c'ü vi juajñü Mizhocjimi ro ñe salva c'o nte. ²⁷ Na nu pa, o Espíritu Mizhocjimi o ñünbü o mü'bü e Simeón o ma cja c'e templo. Ngue c'e pa 'ma xo ma'a nu e José ñe e María o zidyivi c'e ts'it'i o ma presentaovi c'ua ja nzi ma mama c'e ley. ²⁸ Nguец'ua 'ma o cjogü e José ñe e María, o tsja c'ua e Simeón o ndës'i e Jesús, o unü 'na pöjõ Mizhocjimi o mama:

²⁹ Nu'tsc'e mi Jmuts'ügö; nutscö in mbëpjizü. Jyëzgue rá tügö, rá ma söyagö cja in jmigue. Na ngue ya zädã c'ua ja nzi vi xitsi.

³⁰ Ya ró jandagö dya, nu i xipji o ëjë ra ñe ñevguegöjme libre.

³¹ Nujnu, ya i mbeñe i juajñü ra salva yo nte texe cja ne xoñijömü.

³² Nujnu, ra unü jya's'ü cja o mü'bü yo dya menzumü a Israel ngue c'ua ra mbã'c'ãji. Xo ñe yo menzumü a Israel yo vi juajñugue, ra mbãrãji c'ü me na nots'ügue, eñe e Simeón va unü 'na pöjõ Mizhocjimi.

³³ E José ñe e María me go nguiññivi c'o vi mama e Simeón ja rvã cja c'e ts'it'i. ³⁴⁻³⁵ Nuc'ua e Simeón cjanu o dyötpüvi Mizhocjimi. Cjanu o xipji e María c'ü nu nana e Jesús:

—Dyärä c'ü rá xi'ts'i. Mizhocjimi o xipji o ëjë ne ts'it'i ngue c'ua 'ma ya ra nocü, ra 'ñetse yo nte ja ga nguijñi o mü'büji. Yo ín menzumügöji a Israel, na puncjü c'o dya ra dyätpä o jña nu, nguec'ua dya ra salvaji. Y xo na puncjü c'o ra dyätpä o jña, nguec'ua ra salvaji. Me ra nu'uji na ü nu. Nguec'ua xo 'ñetsc'e me ra sufre in mü'bügie nza cja 'ma cjó c'o ri tjocüts'ü 'na tjëdyi, eñe e Simeón.

³⁶ Mi bübü 'na ndixü c'ü mi 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. Nuc'ü, mi chjü e Ana. Mi ngue o xunt'i e Fanuel, mi mboxbëche cja e Aser. Angueze ya mi male. Ts'i vi ndü c'ü nu xïra, vi mimivi sietetjo cjë. ³⁷ Y ndeze 'ma o ndü c'ü nu xïra, ya vi mezhe ochenta y cuatro cjë. Mi bübü cja c'e templo, dya mi c'ueñe nu. Mi ötü Mizhocjimi zö xö mü zö ndempa. Y mi mbempje. ³⁸ Ma xe mi bübü nu e José 'ñe e María 'ñe e Jesús, o ëjë c'ua e Ana o unü 'na pöjô Mizhocjimi. Nuc'ua o mbürü e Ana o xipji c'o nte pje ro mbëzhi c'e ts'it'i. Na ngue mi cärä a Jerusalén c'o mi te'be ro ëjë 'naja c'ü ro 'ñeme libre anguezeji.

El regreso a Nazaret

³⁹ Nuc'ua e José 'ñe e María, 'ma ya vi tsjavi texe c'ua ja nzi ga mama c'ü o ley Mizhocjimi, cjanu o nzhogü o mëvi a Nazaret c'ü mi ngue o jñiñivi c'ü tsja a Galilea. ⁴⁰ C'e ts'it'i o nocü mi te na zëzhi. Y mi cijijñi na jo o ñi, y mi pärä na jo Mizhocjimi. Mizhocjimi mi bübü co angueze.

El niño Jesús en el templo

⁴¹ Tsjë'ma tsjë'ma mi pjongüji a Jerusalén c'e mbaxcua c'ü mi chjü Pascua. Nguec'ua 'ma mi sädä c'e mbaxcua, e José 'ñe e María mi pëvi nu. ⁴² Ma ya mi pë's'i e Jesús doce cjë, e José 'ñe e María o zidyivi e Jesús o möji a Jerusalén cja c'e mbaxcua. Na

ngue tsjë'ma mi pëvi nu. ⁴³ Ma mü o cjugü c'e mbaxcua, e José 'ñe e María o mbedyevi a Jerusalén ro möji c'o 'ñaja nte c'o vi 'ñeje a Galilea. Dya mbärävi cjo vi nguejme e Jesús a Jerusalén. ⁴⁴ Mi pëzhivi e Jesús ma dyoji c'o nte. Nguec'ua o nzhodüji 'napa cja 'ñiji. Nuc'ua cjanu o jyodüvi e Jesús cja c'o o dyoji, 'ñe cja c'o nu menzumüji c'o mi päräji. ⁴⁵ Pero dya go chöt'üvi. Nguec'ua o nzhogüvi c'ua o mëvi na yeje a Jerusalén o ma jyodüvi.

⁴⁶ Nuc'ua 'ma o zö jñipa ndeze 'ma o mbedyevi a Jerusalén, o chöt'üvi e Jesús a mbo cja c'e templo. Ma jü a nde cja c'o xöpüte c'o mi jizhi o ley Mizhocjimi. E Jesús mi ärä c'o mi mamaji, y mi cjäpüji o t'önü c'o. ⁴⁷ C'o xöpüte xo mi cjäpüji t'önü e Jesús. O unüji ngüenda e Jesús me mi pë's'i na puncjü o pjeñe, me ma jo va ndünrü. Nguec'ua va nguijñiji c'ua:

—¿Ja ni 'ñeje c'ü pärä nu? Maco cja ts'it'i nu, eñeji.

⁴⁸ Nuc'ua e José 'ñe e María 'ma mü o jñandavi e Jesús ma jü a nde cja c'o xöpüte, me go nguijñivi. Cjanu o mama c'ua e María:

—Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, ¿jenga i tsjacübe a cjanu? Nin tatague 'ñetscö me rí sufregöbe rgá jonc'ügöbe.

⁴⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dya ni jyodü rí jyongüvi. ¿Cjo dya in pärävi ni jyodü rá bübü cja o ngumü c'ü mi Tata, rá cjägö c'o o bëpji?, eñe.

⁵⁰ Anguezevi dya mi pärävi pje mi ne ro mama c'o jña c'o vi xipjivi.

⁵¹ Nuc'ua e Jesús o mbedye a Jerusalén co e José 'ñe e María, o möji a Nazaret. Na ngue e Jesús mi ätä c'ü o tata 'ñe c'ü o nana. C'o jña c'o vi mama e Jesús, o mbeñe e María cja o mü'bü pje mi ne ro mama. ⁵² E Jesús o nocü na jo, y mi cijijñi na jo o ñi. Nguec'ua Mizhocjimi mi bübü co angueze, y me mi mäpä c'ü. Xo 'ñe yo nte, me xo mi mäpäji c'ü.

Juan el Bautista predica en el desierto

3 O mezhe c'ua ja nzi cjë, mi emperador e Tiberio César. Ya mi quince cjë c'ü mi emperador. Mi gobernador e Poncio Pilato a Judea. E Herodes mi gobernador a Galilea. E Felipe mi gobernador a Iturea 'ñe a Traconite. E Lisánias mi gobernador a Abilinia. ²E Anás 'ñe e Caifás mi mero ndamböcjmimi c'o. C'o pa c'o, e Juan c'ü nu t'i e Zacarías mi bübü cja majyadü. 'Na nu pa, Mizhocjmimi o 'ñünbü o mü'bü e Juan o mbürü o zopjü c'o nte. ³Nguec'ua mi nzhodü bëxtjo cja c'e ndare a Jordán, mi xipji c'o nte ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjmimi ro jyëziji c'o na s'o, 'ñe ro j'i'iji. Nu'ma, ro perdonao 'ma Mizhocjmimi c'o na s'o c'o mi cjaji. ⁴Mi jinguã c'e profeta Isaías o dyopjü 'na libro. O dyopjü c'ü ro bübü 'na nte cja 'na majyadü c'ü ro mapjü, ro zopjü c'o nte ro xipjiji:

“Rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü mogü. Na ngue ya ngue ra ē c'ü ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e.

⁵Ma ra ējë 'na c'ü manda, rí parejaogöji o 'ñiji, y rí nderesaoji c'o 'ñiji c'o mogü. Je xo rga cjatsc'ejji nu, rí jyëziji c'e 'ñiji c'ü na s'o c'o in tēpiji.

⁶Na ngue ra ējë nu c'ü o juajnü Mizhocjmimi ra salva yo nte texe cja ne xoñijömü”, ro 'ñeñe c'e nte.

Je ga cjanu va mama e Isaías c'ü ro mama c'e nte. Nguec'ua 'ma o mbürü e Juan o zopjü c'o nte, o zädä c'e jña c'ü vi mama e Isaías.

⁷Na puncjü o nte c'o mi pedye cja c'o o jñiñiji mi pöji cja e Juan ngue c'ua ro jiji cja c'e ndare. Nguec'ua o mama e Juan va xipjiji:

—Nza cjatsc'ejji o c'ijmi yo sū ga c'ueñe 'ma tjë o batjü. In sūji ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjmimi rí sufregueji, nguec'ua va ēgueji va 'ñe jigueji. ⁸Pero 'ma na cjuana o nzhogü

in mü'büji cja Mizhocjmimi, rí tsjaji na jo, ngue c'ua ra jñetse ya nzhogü in mü'büji. In pëzhgueji ra recibidots'üji Mizhocjmimi, na ngue o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñiji c'ü ni jyodü ra recibidots'üji. Na ngue me na zëzhi Mizhocjmimi, sö ra tsjapü yo ndojo ra mbëzhi nte c'o ra jñu's'ü e Abraham, xo ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjmimi. ⁹Nza cjatsc'ejji za'a c'o dya jo c'o quis'i, c'o ya juns'ütjo jacha cja o dyü'ü, na ngue ya ra dyocüji. Texe za'a c'ü dya jo c'o quis'i, ya bübü ra dyëziji cja rrü mboch'üji cja sivi. Je xo rga cjanu rgä tsja'c'üji, nu 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjmimi.

¹⁰C'o nte mi önüji mi mamaji:

—¿Pje ni mbë c'ü ni jyodü rá cja-jme 'ma, ngue c'ua dya ra tsjacüjme Mizhocjmimi rá ma sufregjme?

¹¹O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Nu c'ü cājā yeje pajna, ra unü 'na pajna c'ü dya cājā. Nu c'ü pës'i pje ra zi, ra unü c'ü dya pës'i, eñe e Juan.

¹²Xo ējë ja nzi c'o mi cobra o ndüva-jma, o ēji ro 'ñe j'i'iji. O xipjiji e Juan:

—Xöpüte, ¿pje ni mbë c'ü ni jyodü rá cjaogjme?

¹³O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Rí cobraji ja c'o nzi ga mama c'o ley; dya rí jñu's'üji rgui cobraji.

¹⁴Xo o tsja t'önü c'o tropa o mamaji:

—Nuzgöjme, ¿pje xo ni jyodü rá cjaogjme?

O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü 'ma in pizhiji yo nte, o in pezheji o bëchjine ngue c'ua ra ch'a'c'üji o merio. Pero dya cja rí tsjaji a cjanu. Rí mäji co c'o in rayaji c'o cjö'tc'üji.

¹⁵C'o nte me mi cijñiji e Juan, cjo mi ngue Cristo c'ü mi te'beji ro ējë. ¹⁶O mama c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü o mbëpji c'o o cjaja c'ü nu lamu, xäpcäji o correa cja o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö ni pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü va ëtjo. Na ngue

me na nojo na puncjü angueze; nutscö rí menutjogö que na ngue 'na mbëpji. Nutscö rí jichi co ndeje yo nte. Pero nu c'ü cja va ëtjo, 'ma rí 'ñench'e in mü'büji angueze, ra dya'c'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü. 'Ma jiyö, ra dya'c'üji rí ma sufreji cja sivi.

¹⁷ Xe go sido go ña e Juan o xipjiji:

—'Na campesino ra jñüs'ü o yelgo, cja rrü mbitsi na jo o ndëxü. C'o ndëxü ra dyüt'ü cja c'ü o t'ujmü c'o, pero c'o paxa ra ndüt'ü co sivi c'o. Je xo ga cjanu rgá tsja nu c'ü cja va ëtjo. Ya bübü angueze ra recibido c'o ra nzhogü o mü'bü, pero c'o dya ra nzhogü o mü'bü, ya bübü ra mboch'üji a sivi c'ü dya ra juench'e, eñe e Juan.

¹⁸ Nujyo, ngue yo o mama e Juan va xipji c'o nte ja rva cja e Cristo. Y na puncjü o jña c'o xe go xipjiji. ¹⁹ C'e gobernador Herodes vi mimivi e Herodías c'ü nu su e Felipe. E Felipe mi ngue c'ü nu cjuarma e Herodes. Y mi cja c'o na s'o e Herodes. Nguец'ua e Juan va huench'i e Herodes mi xipji c'ü dya jo c'o mi cja. ²⁰ Nuc'ua e Herodes go tsja c'ua mas c'o na s'o, go manda o ma pant'aji a pjörü e Juan.

El bautismo de Jesús

²¹ 'Ma mi jichi e Juan c'o nte cja c'e ndare a Jordán, xo ji'i e Jesús. E Jesús 'ma o nguarü o ji'i, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi. 'Ma ma ötü Mizhocjimi, go xogü a jens'e c'ua. ²² Y o zöbü o Espiritu Mizhocjimi c'ü mi nza cja 'na mbaro, o ëjë o 'ñe ndägä a xes'e e Jesús. O dyäräji c'ua 'naja c'ü o ña a jens'e o mama:

—Nguец'ua e ín Ch'itsc'ö, me rí s'iyats'ü, me rí mä'c'ägö.

Los antepasados de Jesucristo

²³ E Jesús ya mi pë's'i treinta cjë 'ma mü o mbürü o zopjü c'o nte. C'o nte mi mamaji e Jesús mi ngueje nu t'i e José. E José mi t'i cja e Elí. ²⁴ E Elí mi t'i cja

e Matat. E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Jana. E Jana mi t'i cja e José. ²⁵ E José mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Amós. E Amós mi t'i cja e Nahum. E Nahum mi t'i cja e Esli. E Esli mi t'i cja e Nagai. ²⁶ E Nagai mi t'i cja e Maat. E Maat mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Semei. E Semei mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Judá. ²⁷ E Judá mi t'i cja e Joana. E Joana mi t'i cja e Resa. E Resa mi t'i cja e Zorobabel. E Zorobabel mi t'i cja e Salatiel. E Salatiel mi t'i cja e Neri. ²⁸ E Neri mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Adi. E Adi mi t'i cja e Cosam. E Cosam mi t'i cja e Elmodam. E Elmodam mi t'i cja e Er. ²⁹ E Er mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Eliezer. E Eliezer mi t'i cja e Jorim. E Jorim mi t'i cja e Matat. ³⁰ E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Simeón. E Simeón mi t'i cja e Judá. E Judá mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Jonán. E Jonán mi t'i cja e Eliaquim. ³¹ E Eliaquim mi t'i cja e Melea. E Melea mi t'i cja e Mainán. E Mainán mi t'i cja e Matata. E Matata mi t'i cja e Natán. ³² E Natán mi t'i cja e David. E David mi t'i cja e Isaf. E Isaf mi t'i cja e Obed. E Obed mi t'i cja e Booz. E Booz mi t'i cja e Salmón. E Salmón mi t'i cja e Naasón. ³³ E Naasón mi t'i cja e Aminadab. E Aminadab mi t'i cja e Aram. E Aram mi t'i cja e Esrom. E Esrom mi t'i cja e Fares. E Fares mi t'i cja e Judá. ³⁴ E Judá mi t'i cja e Jacob. E Jacob mi t'i cja e Isaac. E Isaac mi t'i cja e Abraham. E Abraham mi t'i cja e Taré. E Taré mi t'i cja e Nacor. ³⁵ E Nacor mi t'i cja e Serug. E Serug mi t'i cja e Ragau. E Ragau mi t'i cja e Peleg. E Peleg mi t'i cja e Heber. E Heber mi t'i cja e Sala. ³⁶ E Sala mi t'i cja e Cainán. E Cainán mi t'i cja e Arfaxad. E Arfaxad mi t'i cja e Sem. E Sem mi t'i cja e Noé. E Noé mi t'i cja e Lamec. ³⁷ E Lamec mi t'i cja e Matusalén. E Matusalén mi t'i cja e Enoc. E Enoc mi t'i cja e Jared. E Jared mi t'i

cja e Mahalaleel. E Mahalaleel mi t'i cja e Cainán. ³⁸E Cainán mi t'i cja e Enós. E Enós mi t'i cja e Set. E Set mi t'i cja e Adán. E Adán mi t'i cja Mizhocjimi na ngue o dyät'ä Mizhocjimi c'ü.

Tentación de Jesús

4 O Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'bü e Jesús o mbedye cja c'e ndare a Jordán, o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Na ngue mi ätä o Espíritu Mizhocjimi. ²O mezhe nu cuarenta pa. Xo mi bübü nu, e Satanás nu c'ü dya jo, mi xipji e Jesús c'ü ro tsja c'o na s'o. C'o cuarenta pa, dya pje zi e Jesús. 'Ma ya vi cjogü c'o pa c'o, o zant'a c'ua e Jesús. ³Nuc'ua e Satanás nu c'ü dya jo, o xipji e Jesús:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí xipjigüe yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rí sigue, eñe c'ü dya jo.

⁴O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá ä'tc'ägö c'ü in xitsi. Na ngue je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü dya nguextjo xëdyi rga minc'öjme. C'ü xenda ni jyodü, ngue c'ü rá cjaime texe ja c'o nzi ga mama Mizhocjimi.

⁵Nuc'ua c'ü dya jo o zidy e Jesús cja 'na t'eje c'ü ma ndä'ä. O mezhe 'na ndajme o jíchi texe yo jñiñi cja ne xoñijöümü.

⁶Nuc'ua c'ü dya jo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague texe cja yo jñiñi yo in jandague. Xo rá da'c'ü texe yo me ni muvi yo bübü cja yo jñiñi. Texe yo, ya ch'acügö yo. Ra sö rá unü c'ü rí ne rá unü. ⁷Nu 'ma rí ndüñijöümü rí matcügö, rí tsjapü in tsjacje texe yo.

⁸O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Satanás, dya rá ma'tc'ö. Na ngue ya t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü rá ndüñijöümüjme rá ma't'üjme Mizhocjimi c'ü ngue ín Jmuji. Y nguextjo angueze rá pëpijme, enzgöjme c'ü.

⁹Xo tsja c'ü dya jo o zidy e Jesús a ma a Jerusalén, o 'ñe's'e c'ua a xes'e cja 'naja

c'o torre c'o mi bübü cja c'e templo. O xipji c'ua:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí dacügue dya a ma a jöümü.

¹⁰Ni jyodü rí tsjague a cjanu, na ngue ya xo t'opjü o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi ra xipji c'o o anxe rguí 'ñeji a jens'e ra 'ñe mböxc'üji.

¹¹Ra 'ñe penhc'iji ngue c'ua dya ra s'onnc'ü in cua 'ma rí sos'ü cja ndojo, eñe c'ü ya t'opjü.

Ngue c'ua rí dacügue ndezgua hasta jöümü, eñe c'ü dya jo.

¹²Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá dacü c'ua ja gui xitscö. Na ngue ya xo t'opjü c'ü dya rá söjme o jña Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji, enzgöjme. Nguec'ua dya rá dacü a ma a jöümü para rá nugö cjo ra mböxcö Mizhocjimi, eñe e Jesús.

¹³Nuc'ua c'ü dya jo, dya mi pãrã pje xe ro xipji e Jesús para ro tsja c'o na s'o, nguec'ua va c'ueñe ja nzi pa, cja ro nzhogü na yeje pje xe ro 'ñe xipji.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴Nuc'ua e Jesús o nzhogü o ma a Galilea. Mi bübüvi texe c'ü o poder o Espíritu Mizhocjimi. Nguec'ua texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea, o mbürü o mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús. ¹⁵Mi cja e Jesús mi jíchiji cja c'o o nintsjimiji. Texeji mi mamaji:

—Ne bëzo bübüvi Mizhocjimi.

Jesús en Nazaret

¹⁶O ma c'ua e Jesús a Nazaret nu ja mi menzumü. Nuc'ua c'e pa c'ü mi söyaji, o cjogü a mbo cja c'e nintsjimiji ja c'o nzi ma cja c'ü o tjürü. Cjanu o mimi nu. Cjanu o böbü c'ua ro xörü. ¹⁷Cjanu o ch'unü c'ua c'e libro c'ü vi dyopjü e Isaías c'ü mi profeta. Cjanu o xücü c'e libro c'ü mi 'mans'a, o chöt'ü nu ja mi t'opjü a cjava: ¹⁸O Espíritu Mizhocjimi bübü co nutscö, na ngue o juancügö.

O juancügö rá zopjü c'o unü nguenda bézhiji na puncjü, rá xipjiji jña c'o rguí máji.

O juancügö rá cjavü ra májä c'o me nzhümü o mü'bü.

O juancügö rá zopjü yo nte yo dya libre, rá xipjiji ja rgá sô ra ñemeji libre.

C'o ndézhö, rá cjavü ra jñandaji.

C'o me sufre, rá emeji libre.

¹⁹O juancügö rá xipji yo nte c'ü ya zädä c'o pa c'o o juajnü Mizhocjimi ra salvaji.

²⁰Cjanu o mbans'a c'ua c'e libro, cjanu o unü c'ü mi pëpji cja nintsjimi. Cjanu o mimi c'ua ro jíchi c'o nte. Texe c'o mi cãrã cja c'e nintsjimi me mi cjinch'iji angueze, mi te'beji pje pjëzhi c'o ro mama. ²¹Nuc'ua cjanu o ña e Jesús o xipjiji:

—Nu o jña Mizhocjimi nu cja ró xörügö, ya zädä dya a ndetsc'ejí nu, eñe.

²²C'o nte, me co nguijñiji y me go mamaji:

—Me na jo yo jña yo mama nu, pero ¿ja ga mbãrã nu? Maco ngue nu t'i e José c'ü mi ngue ín menzumügöji.

²³O mama e Jesús o xipjiji:

—In pãrãji c'e jña c'ü rí mangöji: “Nu'tsc'e médico, rí dyät'ätsjé ante c'ü rí dyät'ä c'o ñaja.” Pe ngue c'ü in cjiññiji dya, cja in mü'büji. Pe xo in ne rí xitscöji a cjava: “Ró äräjme i tsjague c'o me na nojo a Capernaum, maco dya in cjague yo cja ín jñiñigöji”, rí ñenzgöji.

²⁴O sido o ña e Jesús o mama:

—Dyärãji na jo c'ü rá xi'tsc'öji, c'o na cjuana. Yo nte, dya respetaoji 'na profeta 'ma ngue nu menzumütsjéji. ²⁵Dyärãji na jo c'ü xo rá xi'tsc'öji. Ya in pãrãji ja ma cja mi jinguã 'ma mi bübü e Elías. O mezhe jñi cjë nde c'ü dya go ñeje o dyebe, nguec'ua mi bübü 'na tjijmi texe cja c'o jñiñi. C'o pa c'o, mi cãrã va a Israel na puncjü o ndixü c'o ya vi ndü nu xíra. ²⁶Pero dya ngue anguezeji c'o o xipji Mizhocjimi e Elías ro ñe mbös'ü.

O xipji o ma a Sarepta c'ü bëxtjo järä a Sidón, o ma mbös'ü 'na ndixü nu c'ü vi ndü nu xíra, maco dya mi menzumü a Israel. ²⁷C'o cjë c'o mi bübü e Elías, mi cãrã va a Israel na puncjü c'o mi sô c'e ngueme c'ü xiji o lepra. Pero dya cjó jogü ne ri 'naja anguezeji. Nguextjo e Naamán c'ü mi menzumü a Siria c'ü o jogü.

²⁸Nuc'ua c'o mi cãrã cja c'e nintsjimi, 'ma mü o dyärãji c'o jña c'o, me co sjëyaji c'ua na puncjü. ²⁹Go böbüji c'ua, cjanu o pjongüji e Jesús cja c'ü o jñiñiji, o zidyiji cja c'e dyärã nu ja mi jäs'ä c'e jñiñi. O zidyiji ro ma pa'maji a jö mü. ³⁰Pero e Jesús o cjogütjo a nde anguezeji, o ma c'ua.

Un hombre que tenía un espíritu malo

³¹Nuc'ua e Jesús o zöbü o ma c'ua a Capernaum c'ü mi ngue 'na jñiñi a Galilea. Chjüma chjüma c'o pa c'o mi söyaji, mi jíchi c'o nte cja c'e nintsjimi. ³²C'o nte me mi süji mi cjiññiji:

—Nunca rí äräji a cjanu. Je ni ñeje cja Mizhocjimi c'o jña c'o xitsiji nu, eñeji.

³³Cja c'e nintsjimi, mi bübü 'na bëzo c'ü vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, c'ü o tsjavü o mapjü c'ua na jens'e c'e bëzo. ³⁴O mama:

—Nu'tsc'e Jesús in menzumü a Nazaret, ¿pje in pë'sc'ü rí ñu co nuzgöjme? ¿Cjo vi ñeje rí tsjacü rá ma sufregöjme? Nutscö rí pã'c'ã. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, dya bübüts'ü c'o na s'o.

³⁵E Jesús o huëñch'i c'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o xipji:

—Tso't'ü in te. Pedye cja ne bëzo.

Nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjavü o nügü c'e bëzo a nde c'o nte c'o mi cãrã. O mbedye c'ua c'e s'ondajma cja c'e bëzo y dya pje tsjavü. ³⁶Me co nguijñi c'ua c'o nte, o mamaji:

—¿Pje pjëzhi c'ü pë's'i ne bëzo c'ü me na nojo? Manda yo o s'ondajma c'ü dya

jo nza cja c'ü ri pë's'i o poder. Xipjiji ra mbedyeji, cja na mbedyeji c'ua.

³⁷ Nguet'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Galilea, me mi mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

³⁸ Nuc'ua e Jesús o böbü o mbedye cja c'e nintsjimi. Cjanu o ma c'ua o zät'ä cja nu ngümü e Simón. C'ü nu to'o e Simón, mi sô pa'a. O xipjiji c'ua e Jesús ro jocü.

³⁹ Nuc'ua e Jesús o ëjë nu ja mi orü c'e ndixü. Cjanu o huëñch'i c'ua c'e pa'a. O c'ueñe c'ua c'e pa'a. O nanga c'ua na zëzhi c'e ndixü, cjanu o dyät'ä o jñönü cjanu o ziji.

Jesús sana a muchos enfermos

⁴⁰ Ma ya ma quibi e jyarü, ma ëjë c'o nte ma siji c'o o dyoji c'o mi sô pje nde ma ngueme, ma simpiji e Jesús. Nuc'ua e Jesús mi ë's'ë o dyë nzi 'naja c'o mi sô'dyë, y mi jogüji. ⁴¹ Na puncjü c'o mi sô'dyë c'o o mbedye o s'ondajma c'ü dya jo. Nzi ma mbedye, nzi ma mamaji:

—Nguet'sc'e o T'its'ü Mizhocjimi, eñe c'o s'ondajma.

E Jesús mi huëñch'iji, dya mi jëzi ra ñaji, na ngue mi päräji e Jesús mi ngue e Cristo.

Jesús predica en Galilea

⁴² Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o mbedye e Jesús o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Nuc'ua c'o nte mi jodüji e Jesús. 'Ma mü o chöt'üji, mi süjmüji ngue c'ua dya ro xögü co anguezeji. ⁴³ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo ni jyodü rá ma zopjü c'o nte c'o cārā c'o nan'ño jñiñi, rá xipjiji ni jyodü ra dyät'äji Mizhocjimi, na ngueje ngue c'ü manda. Ngue c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá c jagö, eñe.

⁴⁴ O ma c'ua cja c'o 'ñaja jñiñi c'o mi tsja a Galilea, mi zopjüji cja c'o o nintsjimiji.

La pesca milagrosa

5 'Na nu pa, e Jesús mi bübü cja squina c'e zapjü c'ü ni chjü Genesaret. O ëjë c'ua na puncjü o nte, me mi chütüji ngue c'ua ro dyäräji o jña Mizhocjimi. ² E Jesús o jñanda c'ua yeje bü'ü c'o ma jä'ä cja squina c'e zapjü. C'o mbëjmö ya vi mbes'eji cja c'o bü, mi pe'ch'eji c'o o rreji. ³ E Jesús o dat'ü c'ua cja 'naja c'o bü c'ü mi ngue o cja e Simón. Cjanu o xipji c'ua e Simón xe ro ndütü c'e bü a ma cja c'e ndeje. O mimi c'ua cja c'e bü, o jichi c'o nte. ⁴ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ña, o xipji e Simón:

—Mague cja c'e ndeje nu ja xenda na jë'ë. Rí pät'äji c'o in rreji ngue c'ua rí sürtüji o jmö.

⁵ O ndünrü c'ua e Simón o xipji:

—Xöpüte, 'naxömü ró pëpjijme, dya ró sürtüjme. Pero rá pät'ägö ne rre ja c'o nzi gui xitsi, eñe.

⁶ O tsjaji c'ua ja va xiji. O zürüji c'ua na puncjü o jmö, nguec'ua ya ma xüt'ü c'e rre. ⁷ Nuc'ua o juäjpjā o dyëji c'o o dyoji c'o ma cājā cja c'ü 'naja bü, ngue c'ua ro ëji ro 'ñe mbös'üji. O ëjëji c'ua, o nichiji nza yeje c'o bü, ya mi ne ro nguibi c'o. ⁸ E Simón Pedro 'ma mü o jñanda c'o jmö, o ndünjömü a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí sū rgá bübü in jmigue. Na ngue me na s'ozgö, rí tū in nzhübü, eñe.

⁹ Me mi sū e Simón Pedro na ngue ma puncjü c'o jmö c'o vi zürüji. Xo mi sū c'o mi dyoji e Pedro cja c'e bü. ¹⁰ Xo mi sū e Jacobo 'ñeje e Juan c'o mi ngue o t'i e Zebedeo. Mi ngue o dyoji e Simón Pedro. E Jesús o xipji c'ua e Simón:

—Dya rí sū; chenngue dya co nutscö. Nu'tsc'e mi mbëjmögue, mi tennc'e o jmö. Pero nudya rá jí'ts'i rí zopjü yo nte, ngue c'ua ra dyä'tc'äji ra ndennc'eji, xo ra creozüji.

¹¹ Nuc'ua e Simón Pedro 'ñe c'o o dyoji cjanu o pjons'üji a squina c'e bü. O

zogüji texe nu, o möji e Jesús, ngue c'ua ro dyätpäji o jña.

Jesús sana a un leproso

¹²'Na nu pa, e Jesús mi бүbü cja 'na jñiñi nu ja xo mi бүbü 'na bëzo c'ü me mi sö o lepra. C'e bëzo 'ma o jñanda e Jesús, o ëjê o 'ñe ndüñijömü a jmi, o dyötü ro jocü, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, nu 'ma in ne'e, sö rí jocüzü ne lepra, eñe c'e bëzo.

¹³E Jesús o c'uana c'ua o dyë o ndörü, o xipji:

—Rí negö ra jogüts'ügue, eñe.

Jo ni c'ueñe c'ua c'e lepra. ¹⁴E Jesús o xipji c'ua c'e bëzo:

—Dya cjó rí ma xipjigüe ja va jogüts'ü. Nguextjo c'e mböcjimi rí ma jíchitsjê c'ü ya jogüts'ü. Cja rrí unügue c'ua, ja c'o nzi va manda e Moisés. Nuc'ua ra mbärã yo nte c'ü ya jogüts'ü, eñe.

¹⁵Zö vi xipji e Jesús c'e bëzo c'ü dya cjó ro xipji, pero xenda go mamaji c'o mi cja e Jesús. Nguец'ua o ëjê na puncjü o nte ro dyäräji e Jesús, y ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁶Nguец'ua e Jesús mi xögü mi pa cja c'e majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe, mi ötü Mizhocjimi.

Jesús sana a un paralítico

¹⁷'Na nu pa e Jesús mi xöpü c'o nte. Xo mi cärã nu, ja nzi c'o fariseo 'ñe ja nzi c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Vi 'ñeji texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea 'ñe c'o mi tsja a Judea. Xo mi cärã c'o vi 'ñeje a Jerusalén. C'ü o poder Mizhocjimi mi бүbüvi co e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁸O ëjê c'ua ja nzi bëzo c'o ma tuns'ü 'na bëzo cja 'na pjinguã. C'e bëzo, dya mi sö ro 'ñömü. Mi ne ro tsjocüji nu ja ma бүbü e Jesús, ngue c'ua ro ngöbüji a jmi ro jocü. ¹⁹Pero dya sö ja rvã tsjocüji, na ngue me mi ndüji nu cja c'e ngumü. O ndes'ëji c'ua a xes'e cja c'e ngumü. O xo's'üji c'ua c'o mi t'üs'ü, cjanu o sjö'büji c'e bëzo a jmi e Jesús a nde cja c'o nte.

²⁰Nguец'ua o unü ngüenda e Jesús c'ü mi junt'ü o mü'büji c'ü ro tsja angueze ro jocü c'e bëzo. Nguец'ua o mama c'ua e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'e së, rá perdonaots'ü dya in nzhübü, eñe.

²¹Nuc'ua c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo o nguijñiji: “¿Pje pjêzhi ne bëzo nu mama perdonao o nzhübü? Chjëntjovi c'ü ro zadü Mizhocjimi nu. Maco dya cjó sö ra perdonao o nzhübü; nguextjo Mizhocjimi.”

²²Mi päxtjo e Jesús c'o mi cijñi anguezeji, nguec'ua o xipji c'ua:

—¿Jenga in cijñiji a cjanu in mü'büji?

²³Ró xipji ne bëzo: “Rá perdonaots'ü dya in nzhübü”, ró embe, pero dya cjó sö ra mbärã cjo ya ma o nzhübü. Pero 'ma rá xipji ne bëzo: “Rí ñanga rí nzhodü”, rá embe; nu 'ma ra nanga c'ua ne bëzo ra nzhodü, nu'ma, ixtí pärãgueji 'ma c'ü dya rí on'c'üji. ²⁴Nutscö rvã ëjê cja Mizhocjimi, ya ch'acö poder cja ne xoñijömü rá perdonaots'üji c'o na s'o c'o in cjaji. Unnc'ëji dya ngüenda ngue c'ua rí päräji c'ü rí p'esc'ö c'e poder, embeji.

Cjanu o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sö ro 'ñömü, o xipji:

—Rí ñanga, chunsc'e nu in pjinguã nu in os'ü, ma'a in nzumü, embeji c'e bëzo.

²⁵O nanga c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sö ro 'ñömü. Texeji o jñandaji 'ma mü o nanga c'e bëzo. Nuc'ua c'e bëzo o nduns'ü c'ü o pjinguã c'ü mi os'ü, cjanu o ma o ngumü, me mi unü 'na pöjö Mizhocjimi. ²⁶C'o nte, me go pizhiji go mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Nudya ró jandaji yo me na nojo. ¿Cjó ro nguijñi c'ü ri p'ë's'i poder a cjanu 'na nte?

Jesús llama a Leví

²⁷O mbedye c'ua nu e Jesús, o jñanda 'naja bëzo c'ü mi chjü e Leví c'ü mi cobra o contribución. Mi junrü nu ja mi cobrají o contribución. E Jesús o xipji c'ua:

—Chenngue co nutscö rí dyätcã ín jña.

²⁸ Nuc'ua e Leví o zogü texe c'e bëpji c'ü mi cja, o böbü o mëvi e Jesús.

²⁹ E Leví o manda o dyät'äji o jñönü cja nu ngumü, o mbita e Jesús. Xo ma'a nu, na puncjü c'o mi cobra o contribución, o ma ziji o xëdyi e Jesús 'ñe e Leví. ³⁰ C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo mi so'büji ma xipjiji c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga 'natjo c'ua in sigueji o xëdyi yo cobra o contribución yo me cja c'o na s'o?

³¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu c'ü dya sö'dyë, dya ni jyodü o médico. C'o ni jyodü o médico, ngueje c'o sö'dyë. ³² Je xo ga cjatjonu, dya ngue c'o cjavü cja na jo c'ü rvá 'ñe xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi; ngue c'o pärä tü o nzhubü.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

³³ O xipjiji c'ua e Jesús:

—C'o o discípulo e Juan me mbempjeji y me ötüji Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu c'o o discípulo c'o fariseo. Maco yo in discipulogue siji o xëdyi 'ma mbempje c'o 'ñaja.

³⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji 'na jña, ngue c'ua ro mbäräji jenga dya mi mbempje c'o o discípulo. O xipjiji:

—Ma ra chjüntü 'na sē'ë, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, dya sö rí tsjapüji c'o o dyoji ra nzhümüji. Na ngueje xe ri bübüjtjo c'e sē a nde anguezeji. ³⁵ Pero ra zädä c'o pa 'ma ra zimbiji c'e sē. Nuc'ua cja ra mbempjeji rgá nzhümüji 'ma.

³⁶ O sido o ña e Jesús o xipjiji c'ü 'na ejemplo:

—Ma cjó c'o cājā 'na zëbitu c'ü ya xüt'ü, dya ra xüt'ü 'na bitu c'ü nuevo cja rrü mbät'ä cja c'e zëbitu. Na ngue 'ma rga cjanu, ra s'odü 'ma c'ü cja dadyo. Y c'e ts'ipëraso c'ü vi xüt'ü cja c'ü cja dadyo, dya xo ra chjënjuí c'e zëbitu. ³⁷ Yo nte, dya xich'iji o ôt'apjú cja zëcuëro. Na ngue ro xüt'ü c'o zëcuëro, ro pjödü c'e t'apjú. Y dya cja ro jogü c'ua c'o

zëcuëro. ³⁸ Ni jyodü ra xich'iji o ôt'apjú cja cuëro c'o cja nuevo, ngue c'ua dya ra s'odü o cuëro ra pjödü c'e t'apjú.

O mama a cjanu e Jesús ngue c'ua ro unü ngüenda c'o nte 'ma ro dyätpäji o jña, pero 'ma ro sido ro tsjaji c'o tjürü c'o mi cjaji, ro s'odü o mü'büji. ³⁹ Xo mama e Jesús, 'ma cjó c'o me süpü c'o o tjürü c'o ín mboxatitaji, nu 'ma ra dyärä ja ga cja o 'ñiji angueze, nu'ma, 'na ra mama c'e nte: “Dya rí negö, na ngue xenda na jo ne 'ñiji nu ya rí pagö.”

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

6 'Na c'o pa c'o mi söya c'o mi menzumü a Israel, e Jesús 'ñe c'o o discípulo mi cjogüji nu ja mi cja o ndëxü. C'o discípulo mi tücüji o ñirëxü, mi tjö't'ü co o dyëji, cja ma zaji. ² Mi cārā ja nzi c'o fariseo c'o o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga in tücüji o ñirëxü? Maco mama c'ü o ley Mizhocjimi c'ü dya sö rá cjaji a cjanu yo pa yo rí söyaji.

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ya i xörügeji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji; maco dya in so'büji angueze. ⁴ O cjogü e David cja o ngumü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Cjanu o jñü c'ua c'o tjömëch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömëch'i. Maco mama c'e ley c'ü dya cjó mi sö ro zi c'o; mi ngüextjo mböcjimi c'o mi sö ro zi c'o.

⁵ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Nutsco rvá ëcjó cja Mizhocjimi, sö rá mangö ja rgui süpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

⁶ Nuc'ua c'ü xe 'na nu pa c'ü mi söyaji, o cjogü e Jesús a mbo cja c'e nintsjimi. Cjanu o jíchi c'o nte. Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi dyot'ü o jodyë. ⁷ C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me mi jandaji e Jesús, mi nuji

cjo ro jocü o nte c'e pa c'ü mi söyaji. Mi jodüji ja rvá ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjézhí. ⁸E Jesús ixmi pãrã c'o na s'o c'o mi mbeñe anguezeji. O xipji c'ua c'e bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë:

—Böbügue, rgui 'ñeje a nde, eñe.

Cjanu o böbü c'ua c'e bëzo o ma a nde. ⁹Nuc'ua e Jesús o xipji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo:

—Rá cja'c'üji 'na t'önü. ¿Ja ngue c'ü mama c'ü ín leygöji rá cjaji yo pa yo rí söyaji? ¿Cjo mama rá cjaji c'o na jo o rá cjaji c'o na s'o? ¿Cjo mama rá pjös'üji yo nín minteji o rá pöt'üji?, eñe.

¹⁰Nuc'ua e Jesús o nguinch'i na jo texe c'o nte c'o mi cãrã a jmi. Cjanu o xipji c'e bëzo:

—C'uana in dyë, eñe.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë, y ixco jogü c'ua. ¹¹Pero c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjëyaji, mi pötma mamaji ja rvá sö pje ro tsjapüji e Jesús.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹²C'o pa c'o, o ma e Jesús cja t'eje. 'Naxömü va dyötü Mizhocjimi nu. ¹³Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o ma't'ü c'o o discípulo. Cjanu o xöcü doce anguezeji c'o xo jñusp'ü o tjü apóstole. ¹⁴O juajnü e Simón c'ü xo jñusp'ü e Pedro. Xo juajnü e Andrés c'ü nu cjuarma e Simón. Xo juajnü e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Felipe 'ñe e Bartolomé. ¹⁵Xo juajnü e Mateo 'ñe e Tomás 'ñe e Jacobo c'ü mi t'i cja e Alfeo. Xo juajnü e Simón c'ü mi revolucionario. ¹⁶Xo juajnü e Judas c'ü nu cjuarma e Jacobo. Xo juajnü e Judas Iscariote, nu c'ü ro mbö e Jesús.

Jesús enseña a mucha gente

¹⁷E Jesús 'ñe c'o o discípulo o zöbüji c'ua cja c'e t'eje, o zät'äji cja 'na batjü o böbüji nu. Mi cãrã nu na puncjü o nte c'o mi dyoji e Jesús c'o mi ätpã o jña. Xo mi cãrã na puncjü c'o 'ñaja nte. Vi 'ñeji a Judea 'ñe a Jerusalén. Je xo vi 'ñeji

texe a squina c'e mar a ma a Tiro 'ñe a Sidón. Vi 'ñeji ro 'ñe dyäräji e Jesús. Xo vi 'ñeji ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁸Nuc'ua e Jesús o jocüji hasta c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, xo jocü c'o. ¹⁹Texe c'o nte mi jodü ja rvá ndörüji e Jesús, na ngue mi pë'si o poder mi jocü c'o mi sö'dyë.

La felicidad y la infelicidad

²⁰Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o nte c'o mi dyoji c'o mi ätpã o jña, o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji zö in pöbreji, pero 'ma in jodügueji Mizhocjimi, ngue c'ü rgui mächjeji. Na ngue ya ngue in Jmugueji dya Mizhocjimi.

²¹'Zö in sant'aji dya, pero ngue c'ü rgui mächjeji. Na ngue Mizhocjimi ra dya'c'üji c'o me nda na jo, dya pje ra bë'ts'iji.

'Zö me in nzhümüji dya, pero ngue c'ü rgui mächjeji. Na ngue Mizhocjimi ra tsja'c'ü me rí mächjeji.

²²'In ätcäji ín jñagö nutscö rvá ëjë cja Mizhocjimi. Nguéc'ua bübü 'ma ra nuc'üji na ü yo in menzumügueji, ra pjongüts'üji a nde anguezeji ra xi'ts'iji c'o me na s'o rgá zanc'ëji. Zö ra tsja'c'üji a cjanu, pero ngue yo rgui mächjeji yo. ²³C'o pa 'ma ra tsja'c'ëji ga cjanu, me rí mächjeji na puncjü. Na ngue Mizhocjimi a jens'e ra ngö'tc'üji na jo. C'o in mbox-palegueji xo tsjaji a cjanu o tsjapüji o sufre c'o profeta c'o mi cãrã mi jinguã.

²⁴'Ma in ricoji, nu 'ma in mäpäji c'o in pë's'iji, nu'ma, juentsc'ëji 'ma, na ngue ra tsja'c'üji Mizhocjimi rí sufreji.

²⁵'Ma in pëzhgueji c'ü dya pje bë'ts'iji, juentsc'ëji. Na ngue ra tsja'c'üji rí sant'aji.

'Ma me in mäjä gui minc'ëji dya, 'ma dya in mäpqeji Mizhocjimi, juentsc'ëji. Na ngue ra tsja'c'üji me rí nzhümüji me rí huëgueji.

²⁶'Juentsc'ëji na ngue c'ü ra tsja'c'üji Mizhocjimi, nu 'ma ra mama texe yo nte c'ü na jots'üji. Je xo va cjanu va tsja c'o

in mboxpalegueji, o mamaji c'ü me ma jo c'o profeta c'o dya ma cjuana.

El amor a los enemigos

²⁷ Nu'tsc'ejí in äräji, rí xi'ts'iji rí s'iyagueji c'o in üji, rí tsjaji na jontets'üji cja c'o nuc'üji na ü. ²⁸ Rí ma'tp'üji Mizhocjimi c'o sanc'üji. Xo rí dyöt-püji Mizhocjimi c'o jün'sc'üji o bëchjine. ²⁹ Ma cjó c'o ra yapc'ü in jmiji cja in jodyëji, xo rí jyëziji ra yapc'üji c'ü 'na lado. 'Ma cjó c'o ra ngann'aji c'ü in tëjëji, xo rí jyëziji ra ngann'aji c'ü in jeji. ³⁰ Ma cjó c'o pje ra dyö'tc'üji, unüji c'ü ni jyodü c'o. 'Ma cjó c'o pje ra jñunn'üji 'ma ngue in tsjacjeji, dya cja rí dyötüji. ³¹ C'ua ja nzi gui ñegueji c'ü ra s'iyats'üji yo nte, je xo rgui s'iyagueji a cjanu anguezeji.

³² 'Ma nguextjo c'o s'iyats'üji c'o in s'iyaji, zja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, xo s'iyaji c'o s'iya anguezeji. ³³ Nu'tsc'ejí, 'ma nguextjo c'o pjöxc'üji c'o in pjös'üji, zja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, xo pjös'üji c'o pjös'ü anguezeji. ³⁴ Nu 'ma nguextjo c'o pe'sc'ejí c'o in pesp'ejí, zja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, pötca pesp'ejí 'ma pje c'o ni jyodü c'o o dyoji. ³⁵ Rí s'iyagueji c'o in üji, rí tsjaji na jontets'üji y rí pesp'ejí. Dya rí pëtsaji c'ü pje ra nzhocüts'üji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra ngö'tc'üji na jo 'ma Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Y ra jñetse ngue o t'its'üji 'ma angueze. Na ngue me na jo angueze, me pjös'ü texe yo nte, zö cãrã c'o na s'o c'o dya unü 'na pöjö. ³⁶ Rí juentsqueji yo nte c'ua ja nzi ga juen'tsc'ejí Mizhocjimi c'ü in Tataji.

No juzguen a otros

³⁷ Dya cjó rí so'büji. 'Ma jiyö, ra jñün'c'ejí ngüenda Mizhocjimi. Dya cjó rí xipjiji: "Na s'ots'ügue", rí ñembeji. 'Ma jiyö, xo ra mama Mizhocjimi:

"Na s'ots'ügueji", ra ñents'ejí. Nguextjo Mizhocjimi ra mama ja ngue c'ü na jo y ja ngue c'ü na s'o. Rí perdonaogueji yo nin minteji; Mizhocjimi ra perdonaots'üji. ³⁸ Ma cjó c'o pje ni jyodü, rí unügueji. Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'ua texe c'o ni jyodüts'üji, hasta ra mboncejütjo. Ra dya'c'üji c'ua ja nzi gui unnc'ejí.

³⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—¿Ja gui tsjijñiji? ¿Cjo sö 'naja ngorö ra jíchi o 'ñiji c'ü 'na ngorö? Dya sö. Na ngue ra zo'ovi cja t're nza yejui. ⁴⁰ 'Na c'ü cja xötpü, dya xo'ñi cja c'ü nu xöpüte. Cja ra xötpü na jo. Nu'ma, ya ri nza cja c'ü nu xöpüte 'ma.

⁴¹⁻⁴² ¿Jenga in so'büji yo nin minteji? Maco c'o na s'o c'o cja'a yo nin minteji, pe ts'iquë nza cja 'na ngümpaxa c'ü ri o'o o ndö 'na nte, pero c'o na s'o c'o in cjagueji, na nojo nza cja 'na dyaxü. ¿Jenga dya in unnc'ejí ngüenda c'o na s'o c'o in cjagueji? ¿Pje ma jmi in pe'sc'ejí c'ü in xiqueji yo nin minteji: "Jyëzguime rá cjü'pc'öjme ne ngümpaxa nu o'o nin chögue", in embeji? Maco dya ixi cjübügueji c'o dyaxü c'o o'o in chögueji. Nu'tsc'ejí in cjaqueji na jots'üji, pero dya cjuana. C'ü rí tsjagueji, ot'ü rí tsjünc'ejí c'o dyaxü c'o o'o in chögueji, ngue c'ua ra sö rí jñandaji na jo rí tsjü'p'üji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö c'ü nin minteji, eñe e Jesús.

El árbol se conoce por su fruto

⁴³ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—'Na za'a, 'ma dya quis'i o fruta, dya sö ra mamaji na jo c'ü. Pero 'ma quis'i o fruta, dya sö ra mamaji na s'o c'ü. ⁴⁴ Nzi 'naja za'a mārã co c'o quis'i. Dya quitsiji o higo cja o bidyi; dya xo quitsiji o uva cja o pëdyi. ⁴⁵ Je xo ga cjatjonu, 'na nte c'ü na jo, mama o jña c'o na jo, na ngue bübü o mü'bü c'o na jo. 'Na nte c'ü na s'o, mama c'o na s'o, na ngue bübü o mü'bü

c'o na s'o. C'o bübü o mü'bü 'na nte, ngue c'o ra mbedye o ne.

Las dos bases

⁴⁶¿Jenga in xitsiji: “Nu'tsc'e Señor, in Jmuts'ügöjme”, in enzgöji? Maco dya in cjaji c'ua ja nzi rgá xi'ts'i'ji. ⁴⁷C'o ra ëjëzügö, 'ma ra dyätcäji in jña 'ñe 'ma ra tsjaji c'o rí mangö, rá xi'ts'i'ji c'jé chjëntjui c'o. ⁴⁸Chjëntjui nza cja 'na bëzo c'ü ro jyäbä na jo 'na ngümü. Ro dyö'bü na jë, cja rrü ngü'p'ü c'ua c'e cimientu co Peña. Nuc'ua 'ma ro c'os'ü c'e ndare, ro pjat'ü na zëzhi cja c'e ngümü. Pero dya ro tunbü, na ngue vi tjäbä co Peña. ⁴⁹Pero yo o dyärä yo ró xi'ts'i'ji, 'ma dya ra tsjaji yo, chjëntjui 'na bëzo c'ü ro jyäbä 'na ngümü c'ü dya ro ngü'p'ü o cimientu, ro 'ñe's'etjo a xes'e cja e jömü. Nuc'ua c'e ndare ro pjat'ü na zëzhi cja c'e ngümü, cja rrü tunbü c'ua.

Jesús sana al siervo de un oficial romano

7 E Jesús 'ma mü o nguarü o zopjü c'o nte, cjanu o ma c'ua cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü a Capernaum. ²Cja c'e jñiñi mi bübü nu 'naja bëzo c'ü mi manda c'o tropa romano. Mi 'ñeje 'na mbëpji c'ü mi s'iya, c'ü mi sö'dyë, ya mi ngue ro ndü.

³Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, o dyärä c'o mi cja e Jesús mi jocü c'o mi sö'dyë. O tsja c'ua c'e bëzo o zopjü ja nzi c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, o xipjiji:

—Möji, ma dyötüji favor e Jesús rí xipjiji ra ëjë ra 'ñe jocü nu in mbëpji.

⁴C'o pje mi pjëzhi o möji c'ua cja e Jesús, o ma xipjiji:

—Rvá 'ne ö'tc'üjme favor. Sö'dyë c'ü o mbëpji c'e bëzo c'ü manda cja c'o tropa; va pen'c'e 'na jña c'e bëzo rí mague, rí ma tsjapü ra ndis'i c'ü o mbëpji. Na jo rí mague. ⁵Na ngue zö dya in menzumügöji c'e bëzo, pero s'iyazügöji nutscöji rí menzumüji a Is-

rael. Nutscöjme o jyäpcäjme in nintsjim-ijme, embeji e Jesús.

⁶O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'ü o ngümü c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, cjanu o tsja c'e bëzo o xipji ja nzi c'o o dyoji:

—Möji ma chjünrüji e Jesús.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma mü o chjëji e Jesús 'ñe c'o pje mi pjëzhi, o xipjiji c'ua e Jesús c'ua ja nzi va mama c'e bëzo:

—Rvá 'ñe tjün'c'üjme rá xi'ts'ijme c'ü mama c'e bëzo c'ü manda c'o tropa. Nuc'ü, mama a cjava: “Perdonaozü ró ö'tc'ü favor ri mague in nzumügö, pero dya ni jyodü. Nu'tsc'e me na jots'c'e, nuzgö rí tügö in nzhubü. Nguec'ua dya rí tsjogü cja in nzumü. ⁷Nguec'ua dya rvá ma nu ja mi bünc'e ro ö'tc'ü ri ma tsjapü ra ndis'i c'ü in mbëpji. Pero 'ma rí mamague c'ü ra jogü c'ü in mbëpji, rí pärägö ra jogü 'ma. ⁸Nza czazgö, o ch'acügö rí manda cja c'o tropa. 'Ma rí xipjigö 'na tropa ra ma'a ra ma tsja 'na bëpji, jo rrü ma c'ua. 'Ma rí xipji c'ü 'na tropa ra ëjë, ra ëjë c'ua. Y 'ma rí xipji c'ü in mbëpji ra tsja 'na bëpji, ra tsja c'ua. Nguec'ua rí pärägö 'ma rí mamague c'ü ra jogü c'ü in mbëpji, ra jogü 'ma”, eñe c'e bëzo va penpe 'na jña e Jesús.

⁹E Jesús 'ma mü o dyärä c'e jña c'ü vi peñe c'e bëzo, me co mäjä na ngue c'e bëzo mi junt'ü o mü'bü c'ü ro tsja e Jesús ro jocü c'e mbëpji. Cjanu o ñezhe c'ua e Jesús o xipji c'o nte c'o mi pöji:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'ts'i'ji. Nutscöji rí menzumüji a Israel rí ma't'üji Mizhocjimi, pero dya c'jé rí töt'ügö yo in menzumüji c'ü ri ench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ua ja nzi ga tsja c'e bëzo c'ü junt'ü o mü'bü c'ü rá c'japü ra ndis'i c'ü o mbëpji, eñe e Jesús.

¹⁰C'o vi ma ndünrü e Jesús, cjanu o nzhogüji c'ua cja o ngümü c'e bëzo, o 'ñe

chöt'üji c'ü ya vi ndis'i c'e mbëpji c'ü mi sö'dyë.

Jesús resucita al hijo de una viuda

¹¹ Na nu pa, o mbedye e Jesús nu ja mi bübü, ro ma cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü'ü a Naín. Mi pöji angueze na puncjü c'o o discípulo 'ñe na puncjü c'o nte. ¹² Ma ya mi ngue ro zät'äji cja o ngoxtji c'e jñiñi a Naín, o jñandaji c'ua ma pedye o nte ma tuns'üji 'na añima ro ma dyögüji. Mi nguextjo c'e t'i c'ü mi 'ñeje c'ü nu nana. Ya vi ndü c'ü nu xíra c'e ndixü. Mi pöji c'e ndixü na puncjü c'o o menzumüji. ¹³ Nuc'ua e Jesús c'ü ín Jmugöji, 'ma mü o jñanda me mi huë c'e ndixü, me go sentio o xipji c'ua:

—Dya rí huë, eñe.

¹⁴ Cjanu o ëjë c'ua e Jesús a jmi cja c'e caja, cjanu o 'ñe's'e o dyë. C'e caja, dya mi cjo'bü. C'o mi tuns'ü c'e caja o böbüji. Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipji c'e añima:

—Nu'tsc'e sē, rí xi'tsc'ö rí ñanga.

¹⁵ Go nanga go mimi c'ua c'e t'i c'ü mi añima, y cjanu o ña c'ua. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Bübü dya va nin ch'igüe, eñe.

¹⁶ C'o nte, me go pizhiji c'ua texeji o mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Ya ndo bübüzgöji 'na profeta nu me na nojo. Nujnu, o 'ñeme Mizhocjimi ra mböxcüji nutscöji o ntezgöji, eñe c'o nte.

¹⁷ Me mi nántji c'ua e Jesús texe a Judea, na ngue vi tsjapü o te c'e t'i c'ü vi ndü, o bübü'tjo na yeje. Xo mi nántji e Jesús texe cja c'o jñiñi c'o mi chäjtjoji.

Los enviados de Juan el Bautista

¹⁸ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o möji, o ma xipjiji e Juan c'o mi cja e Jesús. Nuc'ua e Juan o juajny yeje c'o discípulo c'o vi säjä. ¹⁹ Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja e Jesús, rí ma dyönüvi a cjava: “¿Cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme ra

ëjë, o rá te'bejme c'ü 'naja”, rí 'ñembevi c'ü.

²⁰ Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o bëzo o zät'ävi cja e Jesús, cjanu o xipjivi:

—C'ü rvá ëgöbe; e Juan c'ü mi jichi yo nte cja c'e ndare a Jordán o xitsibe ro 'ñe önn'übe, ¿cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme, o rá te'bejme c'ü 'naja?

²¹ C'e ndajme 'ma mi bübü nu c'o o discípulo e Juan, e Jesús mi jocü na puncjü o nte c'o me mi sufre o ngueme. Xo mi cārā nu na puncjü o nte c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. E Jesús o tsjapü o mbedye c'o s'ondajma c'o. Y na puncjü c'o mi ndëzhö, o jocü e Jesús ngue c'ua va jñanda c'o mi ndëzhö.

²² Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'o yeje o discípulo e Juan:

—Nzhogü rí mëvi cja e Juan, rí ma xipjivi nu yo i jñandavi ró c jagö. Xo rí xipjivi yo i dyärävi ró xipjigö yo nte. Xipjivi ya janda yo mi ndëzhö, 'ñe yo mi me'dye ya nzhodüji na jo. Xipjivi e Juan, yo mi sö o lepra c'ü vi pëgaji, ya jogü yo. Xipjivi, yo mi ngogö, ya äräji dya. Y bübü c'o ya vi ndü y go tetjoji, ya bübü'tjoji dya. Xipjivi e Juan c'ü rí zopjügö yo pöbre rí xipjiji ja rgá jogü o mü'büji cja Mizhocjimi. ²³ Xipjivi, 'ma cjo c'o ra sido ra 'ñejmezü y dya ra yembeñe c'ü rguí xögü co nutscö, ngue c'ü rguí mājā c'o, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo e Juan.

²⁴ O ma c'ua c'o o discípulo e Juan. Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji ja ma cja e Juan, o dyönüji:

—Ma i möcjeji a ma cja c'e majyadü i ma ñuji e Juan, pe mi cjiññiji rvi chöt'üji 'na bëzo c'ü ri pötpü o jña, nza cja ga pötü o lugar 'na xitji 'ma juant'ü e ndajma. ²⁵ Pe mi cjiññigüeji rvi chöt'üji 'na bëzo c'ü ri je'e bitu c'o me ni muvi. Tsji-jññiji; c'o je'e bitu c'o me ni muvi, ngue c'o rey 'ñe c'o cārā cja o palacio. ²⁶ Ma i ma ñuji e Juan, pe mi cjiññiji rvi chöt'üji 'naja profeta. Jā, rí mangö ngue 'na pro-

feta e Juan. Pero xenda ni muvi o bëppi angueze que na ngue c'o 'ñaja profeta. ²⁷ Je t'opjü o jña Mizhocjimi ja ga cja e Juan c'ü mama a cjava:

Dyärä, ró juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji ín jñagö.

Ra ot'ü in xo'ñigue ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra recibidots'üji, eñe.

²⁸ Rí xi'tsc'öji, cja yo nte, dya cjó ch'unü 'na bëppi c'ü rri muvi nza cja c'ü o unü Mizhocjimi e Juan. Zö me ma nojo c'e bëppi c'ü mi pës'i e Juan, 'ñe me ma zö, pero xenda na zö 'ma cjó c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte, eñe e Jesús.

²⁹ C'o nte 'ma mü o dyäräji c'e jña c'ü vi mama e Jesús, o unüji ' na pöjö Mizhocjimi. Xo 'ñe c'o mi cobra o contribución. Na ngue vi möji cja e Juan, vi ma ji'iji y vi nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. ³⁰ Pero c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü c'o ley, iyö c'o. Vi tsjapüji c'ü dya mi muvi c'e bëppi c'ü vi ch'unü e Juan, dya go ma jiji. Maco Mizhocjimi vi mbeñe ro perdonao texe c'o nte. ³¹ O mama c'ua e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji ja ga cja yo nte yo cjë yo rí cārāji dya, c'o dya dyätä e Juan ni ri nguetscö. ³² Anguezeji chjëntjui nza cja yo ts'it'i yo junrü cja chöjmü yo eñe cjaji o mbaxua, ma't'üji o dyoji mamaji: “Ró pjë'pc'ijme o flauta, pero nu'tsc'eji dya i nemeji”, embeji yo nu dyoji. O 'ma jiyö, eñeji cjaji como que ya vi ndü 'na nte, eñe pa ögüji c'e añima, xipjiji nu mit'iji: “Me ró nzhumüjme rvá xörüjme, pero nu'tsc'eji, dya i huëgueji”, eñeji. ³³ C'ua ja nzi ga cja yo ts'it'i, je xo ga cjatjonu yo nte yo cārā yo cjë dya. 'Ma o mbürü e Juan o mbëpi Mizhocjimi, o xögü, dya cjó go zivi o xëdyi c'ü rví mājā. Nguec'ua yo nte mamaji: “E Juan pës'i 'naja o s'ondayma c'ü dya jo”, eñeji. ³⁴ Nuc'ua nutscö rvá ěcjö cja Mizhocjimi, rí mājā rgá sigöji o xëdyi. Nguec'ua ga mama c'o nte c'o dya ne ra dyärä o jña Mizhocjimi:

“Chjā, 'naja bëzo nu me ñönü, y me si o vinu. Me xo joji yo cobra o contribución, 'ñe yo 'ñaja yo xiji na s'o”, eñeji. ³⁵ Pero rí xi'tsc'öji, c'o ätä Mizhocjimi unüji na jo nguenda Mizhocjimi me cjiñi na jo o ñi, me pārā na jo c'ü cja'a; nguec'ua nde nan'ño bëppi va dyacöbe e Juan.

Jesús en la casa de Simón el fariseo

³⁶ Na nu pa, 'naja c'o fariseo o mbita e Jesús ro ma o ngümü ro ziji o xëdyi. O ma c'ua e Jesús o zät'ä cja o ngümü c'e bëzo, o cjogü a mbo cjanu o ziji o xëdyi c'e bëzo c'ü vi mbita. ³⁷ Cja c'e jñiñi mi bübü ' na ndixü c'ü mi cja na puncjü c'o na s'o. O mbārā c'ua c'e ndixü c'ü mi bübü e Jesús cja o ngümü c'e bëzo mi siji o xëdyi. Cjanu o ějë c'ua c'e ndixü cja o ngümü c'e bëzo, ma tüt'ü 'na ts'ibotia de ndojo c'ü mi po'o o aceite c'o ma jo ma jyärä. ³⁸ Cjanu o ě ndüñijömmü cja o ngua e Jesús. Me mi huë c'e ndixü, me co mbögü o nguizhö va mbe'chp'e o ngua e Jesús. Nuc'ua co c'o o ñixte, cjanu o ndintspi o ngua, y me co züt'p'ü o ngua. Cjanu o ndü c'ua c'e aceite c'ü vi tū, o ngosp'ü o ngua. ³⁹ C'e fariseo c'ü vi mbita e Jesús, 'ma mü o jñanda c'o mi cja c'e ndixü, cjanu o nguiññitsjé c'ua: “Ne bëzo, 'ma na cjuana ri profeta nu, ro mbārā 'ma cjó ngue ne ndixü nu na tjörü. Ro mbārā pje ma ndixü nu, ro mbārā c'ü me cja na s'o nu.” ⁴⁰ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e fariseo:

—Simón, bübü 'na jña c'ü rí ne rá xi'tsi.

O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Xitsigö, xöpüte.

⁴¹ O mama c'ua e Jesús:

—Mi bübü yeje bëzo c'o mi tū nguenda mi tunpüji 'na bëzo. C'ü 'naja mi tū cuatro mil o mbëxo; c'ü 'naja mi tū cuatro ciento. ⁴² Dya mi jünvi pje rví ngöt'üvi. Nguec'ua c'e bëzo o perdonaovi nza yejui. ¿Ja gui tsjiñi yo yeje bëzo yo o perdonaoji? ¿Ja va ngue c'ü xenda

ra gradecido ra ne'e c'e bëzo c'ü ya perdonaovi?

⁴³ O ndünrü c'ua e Simón o xipji:

—Pe ngue c'e bëzo c'ü xenda mi tû na puncjü o merio, xenda ra gradecido c'e bëzo c'ü vi perdonao texe c'o mi tunpü.

E Jesús o xipji c'ua:

—Na cjuana c'ua ja vi tsjijñi.

⁴⁴ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'e ndixü, cjanu o xipji c'ua e Simón:

—¿Cjo i unü na jo ngüenda c'ü o tsja ne ndixü? Ró säcjö cja in nzumügue, nu'tsc'e, dya i dyacö ndeje c'ü ro pe'ch'e ín cua, c'ua ja nzi ga cja ín chjürügöji. Pero ne ndixü o mbechue ín cua co o nguizhö, cjanu o ndintsqui ín cua co o ñixte. ⁴⁵ Nu'tsc'e, dya i sütcü ín jmi; pero ne ndixü, me sütcü ín cua. ⁴⁶ Nu'tsc'e, dya pje i xisqui ín ñi; pero ne ndixü o ngoscü ín cua o aceite yo na jo ga jyärä. ⁴⁷ C'ü vi tsja a cjanu ne ndixü, ixi 'ñetse c'ü o unü ngüenda c'ü tû na puncjü o nzhübü y ya nzhogü o mü'bü. Nguec'ua Mizhocjimi ra perdonao c'o na puncjü o tsja c'o na s'o. Pero 'ma cjó c'o dya ra unü ngüenda cjo ri tû o nzhübü, 'ma dya ra unü ngüenda c'ü ni jyodü ra perdonao Mizhocjimi c'ü, nu'ma, dya xo ra neze 'ma c'ü.

⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Rí perdonaots'ü c'o na s'o c'o i tsja, eñe.

⁴⁹ C'o nte c'o ma siji o xëdyi e Jesús 'ñe e Simón, mi pötma mamaji:

—¿Cjó ngue ne bëzo nu? A poco sö ra perdonaozgjöji c'o na s'o.

⁵⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'e ndixü:

—Ya jogü in mü'bügue, na ngue i 'ñench'ezü in mü'bü, i creo c'ü ro perdonaots'ü Mizhocjimi. Ma dya, dya cja rí mbeñe c'o na s'o.

Mujeres que ayudaban a Jesús

8 C'o pa c'o, e Jesús mi sät'ä cja texe c'o jñiñi 'ñe c'o ts'ijñiñi. Mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü o mü'büji, ngue c'ua

Mizhocjimi ro tsjapüji o nte anguezeji. Mi pöji e Jesús c'o doce o discípulo. ² Xo mi pöji e Jesús ja nzi ndixü c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, 'ñe c'o mi s'ö'dyë. Mi pöji e Jesús na ngue angueze vi pjongü c'o s'ondajma, y vi jocü c'o mi s'ö'dyë. C'ü 'na ndixü mi chjü e María c'ü mi menzumü a Magdala. Nu c'e ndixü, vi zürü siete o o s'ondajma c'ü dya jo, pero vi pjongü e Jesús c'o. ³ C'ü 'na ndixü mi chjü e Juana. C'e ndixü, mi ngue o su e Chuza c'ü mi ngue o ngapta e Herodes, mi manda cja c'o o mbëpji. C'ü 'naja ndixü, mi chjü e Susana. Xo mi pöji e Jesús c'o 'ñaja ndixü c'o ma puncjü. Mi pjös'üji e Jesús co c'o o merioji.

El ejemplo del sembrador

⁴ Mi pedye na puncjü o nte cja o jñiñiji, mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma ya ma cäji na puncjüji, e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji 'na ejemplo, o mama a cjava:

⁵—'Na mbonzhëxü o mbedye o ma mbodü o ndëxü. Nuc'ua 'ma ya ma podü, bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji nu ja mi cjogü o nte. O ëjë c'ua c'o s'ü o 'ñe jñüs'üji c'o ts'indëxü. ⁶ Bübü o ts'indëxü c'o je xo zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi e jömü. Nuc'ua 'ma mü o mbes'e, o dyot'ü c'o ndëxü na ngue mi ojtjo o c'ajömü. ⁷ Bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi. 'Natjo c'ua va mbes'eji. Ts'i vi nocü c'o bidyi, nguec'ua va mbö'tütjo c'o ts'indëxü, dya jyëzi ro nocü na nojo. ⁸ Bübü o ts'indëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo o jömü. 'Ma ya mü o nocüji, o jogüji na jo o unüji 'naja ciento ts'indëxü nzi 'na mata.

'Ma mü o nguarü o xipjiji a cjanu yo, go ña c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Nu'tsc'eji bübü in tsögueji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'ts'öji.

El propósito de los ejemplos

⁹ Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús cjanu o dyönüji e Jesús o mamaji:

—¿Pje ne ra mama yo jña yo i xitsijme?

¹⁰ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji o dya'c'üji Mizhocjimi rí pārāji c'ü dya mi pārā c'o nte 'ma ot'ü; o dya'c'üji rí pārāji ja ga manda Mizhocjimi. Yo 'ñaja nte, rí xipjigö o ejemplo yo, ngue c'ua zö ra jñandaji y ra dyärāji, pero dya ra mbärāji pje pjëzhi c'ü ne ra mama c'o jña.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹¹ 'C'e ejemplo c'ü ró xi'ts'iji, je a cjava. C'o ndëxü c'o ró xi'tsc'öji, ngue c'o ró jyë'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ¹² C'o ndëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji, ró jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi. Nuc'ua va ëjë e Satanas c'ü dya jo, va 'ñe jünbü c'o jña cja o mü'büji. Nguec'ua, dya ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ra ndintspiji o mü'büji c'o na s'o. ¹³ C'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi o jömü, ró jyë'tsc'öji c'o me mājā ga dyärä o jña Mizhocjimi, y me mājā ga creoji. Pero nujo, dya jëzitsjē ra zi'ch'i na jo o mü'büji c'o jña. Nguec'ua 'ma va ëjë c'o ra sufreji, dya sido creoji Mizhocjimi, xögüji. ¹⁴ Nu c'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi, rá jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi, nuc'ua me mbeñeji c'o o bëpjiji, 'ñe me jodüji ja rgá ndöji na puncjü o 'topjü, 'ñe me mápāji yo bübü cja ne xoñijöümü ga tsjaji c'o netsjēji. Nguec'ua, dya cjaji ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁵ C'o ndëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jömü, ró jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o creo co texe o mü'bü. Zö pje c'o ra sufreji pero sido nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi. Nguec'ua chjëntjui nza cja c'o ndëxü c'o ra jogü na jo.

El ejemplo de la lámpara

¹⁶ 'Ma tjütüji 'naja sivi, dya co'büji co 'naja s'äbä. Dya xo emeji a mbo cja

ngama. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sö ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngümü. ¹⁷ Je xo ga cjatjonu ín jñagö. Zö rí xi'tsc'ötsjēji dya yo ín jñagö, pero ni jyodü rí xipcejeji yo nte. Zö dya pārāji, pero ni jyodü ra mbärāji ngue c'ua ra bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji.

¹⁸ 'Pjötüji na puncjü ngüenda rí dyärāji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji. 'Ma rí unnc'ëji ngüenda yo jña, 'ñe 'ma rí 'ñench'e in mü'bügieji yo, nu'ma, mas rí tendiogueji 'ma yo. Zö ín cjiññiji c'ü ya i jñüs'üji 'na jña, pero 'ma dya rí untüji ngüenda, ra jñünnc'üji 'ma c'ü ts'inguiljē c'ü ya ín pārāji.

La madre y los hermanos de Jesús

¹⁹ 'Na nu pa, o ëjë c'ü nu nana e Jesús, 'ñe c'o nu cjuarma, ro säji nu ja mi bübü e Jesús. Pero dya mi sö ro cjogüji nu ja ma bübü, na ngue me ma puncjü o nte c'o ma cā nu. ²⁰ O mama c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—Nin nana 'ñe c'o nin cjuarma cārāji a tji; ne anguezeji rí ñaji.

²¹ O ndünrú e Jesús o xipji c'ua c'o nte:

—C'o rí cjapcö mi nanagö 'ñe mi cjuarma, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o cja ja c'o nzi ga mama.

Jesús calma el viento y las olas

²² 'Na nu pa, o dat'ü e Jesús cja 'naja bü co c'o o discípulo. O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö rá pes'ëji nu 'nanguarü a manu cja ne trazapjü, eñe.

Cjanu o möji c'ua. ²³ 'Ma ya mi möji, o zürü c'ua t'ijē e Jesús. Jo ni ëjë c'ua 'na trandajma c'ü me mi vü cja c'e zapjü. Ya ma pjürü ma po'o o ndeje cja c'e bü c'ü mi pjös'ü o ndajma; mi bübü peligro c'ü ro nguibiji. ²⁴ O ëjë c'ua c'o discípulo a jmi e Jesús, o zopjüji o xipjiji:

—Rí ñanga, xöpüte, ya rá quibiji.

O zö c'ua e Jesús o nanga c'ua. Cjanu o huënc'h'i c'ua c'e ndajma, 'ñe c'o ndeje

c'o me mi pjö's'ü. Ixco söya c'ua c'e ndajma, 'ñe c'o ndeje, dya cja mi pjö's'ü. ²⁵ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga dya mi creozüji c'ü ro pjö'c'öji?, eñe.

C'o discípulo me mi süji mi pötma mamaji:

—¿Mbārā, pje pjézhi e Jesús? Maco manda ra bōbü e ndajma 'ñe yo ndeje, y nujyo, ätäji nu. Nunca rí jandaji a cjanu.

El hombre endemoniado de Gadara

²⁶ O zät'äji c'ua cja c'e país c'ü ni chjü a Gadara c'ü bübü a 'nanguarü a Galilea cja c'e trazapjü. ²⁷ Ma ya vi mbes'e e Jesús cja c'e bü, o ëjē c'ua 'naja bëzo c'ü je vi peje cja c'e jñiñi a Gadara, o 'ñe chjēvi e Jesús. Nu c'e bëzo, ya vi mezhe vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Dya cja mi je'e o bitu. Dya cja xo mi bübü cja ngümü; je mi bübü cja panteón cja campo santo. ²⁸ Ma mü o jñanda c'e bëzo e Jesús, o mapjü c'ua na jens'e, cjanu o ndüñijömü cja jmi e Jesús, cjanu o mama na jens'e:

—Nu'tsc'e Jesús, o T'its'ü Mizhocjimi, ¿pje pēsc'ü rí ñugue co nutscö? Rí ö'tc'ügö, dya rí tsjacü rá ma sufregö.

²⁹ O mama a cjanu na ngue e Jesús mi manda c'ü o s'ondajma c'ü dya jo ro mbedye cja c'e bëzo. C'ü o s'ondajma c'ü dya jo, ya vi mezhe vi zürü c'e bëzo. C'o nte mi tjün't'üji co cadena c'e bëzo, mi tjün'tp'üji o dyē 'ñe o ngua, ngue c'ua dya ro nzhodü libre. Pero mi c'üdütjo c'o mi ndün't'üji. Y c'ü o s'ondajma c'ü dya jo mi c'apü c'e bëzo ra nzhodü cja majjadü.

³⁰ E Jesús o dyönü c'e bëzo:

—¿Pje ni chjütsc'e?

Cjanu o ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Ni chjüzü Legión, eñe.

C'e jña legión ne ra mama: “Na puncjü.” Mi chjü a cjanu c'e bëzo, na ngue na puncjü o s'ondajma c'o vi c'ogü a mbo cja o mü'bü. ³¹ C'o s'ondajma mi ötüji na puncjü e Jesús c'ü dya ro

manda ro möji nu ja c'o va 'nün't'ü c'o nu mis'ondajmaji. ³² Ma cā na puncjü o cuchi cja c'e t'eje ma ñönüji. Nuc'ua c'o o s'ondajma c'ü dya jo, o dyötüji e Jesús ro unü sjētsi anguezeji ro ma nguich'iji cja o mü'bü c'o cuchi. O unüji c'ua sjētsi. ³³ Nuc'ua c'o s'ondajma o mbedyeji cja o mü'bü c'e bëzo, cjanu o ma nguich'iji cja o mü'bü c'o cuchi. Nuc'ua c'o cuchi cjanu o zöbüji texeji cja c'e dyä'ä, o ma zo'oji cja c'e trazapjü o nguibiji.

³⁴ Nuc'ua c'o mi pjörtü o cuchi, 'ma mü o jñandaji, o c'ueñeji c'ua na zézhi o ma mamaji cja c'e jñiñi, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja c'o mi cārā o nte. ³⁵ Nuc'ua c'o nte o mbedyeji c'ua, o ma nuji c'o vi tsja e Jesús. O zät'äji c'ua ja mi bübü e Jesús, o chöt'üji nu c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o o s'ondajma c'ü dya jo, mi junrü cja o ngua e Jesús, ya mi je'e o bitu, ya mi tjüm-beñe. O züji c'ua. ³⁶ O ña c'ua c'o nte c'o vi jñanda, o xipjiji c'o ma säjä ja va tsja e Jesús va pjongü c'o s'ondajma c'o mi bübü o mü'bü c'e bëzo. ³⁷ Nuc'ua c'o mi menzumü cja c'e país a Gadara, me mi süji mi xipjiji e Jesús:

—Rí ö'tc'üjme favor rí pedye cja nín jñiñigöjme.

O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü, ngue c'ua ro nzhogü nu ja vi 'ñeje. ³⁸ Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o s'ondajma, mi ötü c'ü ro möji e Jesús 'ñe c'o o discípulo. Pero e Jesús o xipji:

³⁹—Nzhogü, ma in nzumü. Rí mama c'ü ja va mböxc'ü Mizhocjimi, embeji c'e bëzo.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e bëzo, o ma mama texe cja c'e jñiñi ja va cja va pjongü e Jesús c'o s'ondajma c'o vi zürü c'e bëzo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

⁴⁰ Nuc'ua 'ma mü o nzhogü na yeje e Jesús nu ja vi 'ñeje, texe c'o nte o recibidoji na ngue mi te'beji angueze.

⁴¹ O ějē c'ua 'naja bēzo c'ü mi chjü e Jairo. Nuc'ü, mi xo'ñi cja 'na nintsjimi nu ja mi pa c'o mi menzumü a Israel mi pa ma't'üji Mizhocjimi. O ndüñijömü a jmi e Jesús mi xipji ro mēvi cja o ngumü. ⁴² Na ngue mi 'ñeje 'natjo o xunt'i c'ü mi ědyi doce cj'ĕ. Nuc'ü, ya ma tū'ü. 'Ma ya mi ma e Jesús, me ma puncjü o nte c'o mi pöji, dya mi sö ro ma na nihi.

⁴³ Cja c'o nte c'o mi pöji e Jesús, xo mi pa 'na ndixü c'ü ya vi mezhe doce cj'ĕ c'ü mi dagü o cji. Ya vi ndeze texe o merio c'o mi jün, 'ma mi pa cja o médico. Pero dya cjó mi sö ro jocü. ⁴⁴ Nuc'ua c'e ndixü cjanu o ějē a xütjü e Jesús, cjanu o ndönbü cja squina c'ü o bitu c'ü mi tējē. Ixco böbü c'ua c'o mi xot'ü.

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús cjanu o mama:

—¿Cjó ngue c'ü o ndöcügö?

Cjanu o ngädätjoji texeji. Nuc'ua e Pedro 'ñe c'o 'ñaja discípulo cjanu o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, in önügie cjó ngue c'ü o ndöc'ügie. Ngue yo nte yo me s'ixc'ügie.

⁴⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Rí pärägö bübü c'ü o ndöcügö. Na ngue nutscö ró pärä o mbedyezü c'ü na zēzhi, eñe.

⁴⁷ O unü c'ua ngüenda c'e ndixü c'ü mi pärä e Jesús c'ü vi ndönbü o bitu. Nguec'ua o ějē cja e Jesús, me mi mbi'i. Cjanu o ndüñijömü a jmi, cjanu o xipji c'ua c'ü mi ngue angueze vi ndönbü o bitu ngue c'ua ro ndis'i c'e ngueme c'ü mi sö. Y o xipji nzi va ndönbü nzi va ndis'i. O dyärä texe c'o nte. ⁴⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Nu'tsc'e süngü, o ndixc'i na ngue i creozü c'ü ro jocüts'ü. Mizhocjimi rí mēvi; dya cja ra mbeñe in mü'bü.

⁴⁹ 'Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua 'naja c'ü vi 'ñeje cja o ngumü c'e bēzo c'ü mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, o 'ñe xipji c'e bēzo:

—C'ü rvá ěcjö, c'ü in xunt'i ya ndü c'ü. Dya cja pje ni jyodü rí xipji ne xöpüte xe ra ějē nu.

⁵⁰ 'Ma mü o dyärä e Jesús, cjanu o xipji c'e bēzo c'ü mi xo'ñi:

—Dya rí sü'ü. Ixtí jñunt'ü in mü'bü c'ü rá cjacpö ra tetjo in xunt'i ra bübütjo na yeje.

⁵¹ 'Ma mü o zät'äji cja o ngumü c'e bēzo, dya jyēzi e Jesús cjó ro cjogü; nguextjo e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan, 'ñe c'ü nu tata c'e xunt'i, 'ñe c'ü nu nana. ⁵² C'o nte c'o ma cā nu, mi huēji texeji y me mi mapjü ma huēpiji c'e añima. O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya rí huēji. Dya tū'ü ne xunt'i, itjo dya nu.

⁵³ Nuc'ua c'o nte o tjezhetjoji va tsjapüji burla e Jesús. Na ngue mi päräji c'ü ya vi ndü c'e xunt'i. ⁵⁴ Nuc'ua e Jesús o pēnchp'i o dyē c'e xunt'i, o ma't'ü na jens'e o xipji:

—Rí ñanga, xunt'i.

⁵⁵ Cjanu o te c'ua c'e xunt'i o bübütjo na yeje; ixco nanga c'ua c'ü. Nuc'ua e Jesús o xipjiji ro unüji pje ro zi c'e xunt'i. ⁵⁶ C'ü nu tata c'e xunt'i 'ñe c'ü nu nana me go pizhivi, dya mi pärä pje ro nguijñivi. Nuc'ua e Jesús o xipjivi c'ua c'ü dya cjó ro xipjivi c'ü vi tsjapü o te c'e xunt'i.

Jesús envía a los doce discípulos

9 E Jesús o ma't'ü c'o doce o discípulo ro ěji cja o jmi. Cjanu o unüji poder ngue c'ua ro sö ro pjongüji texe yo o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, 'ñe ro jocüji c'o mi sö c'o pje nde ma ngueme. ² O xipjiji ro ma zopjüji c'o nte ro xipjiji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda, nguec'ua mi jyodü anguezeji ro dyät'äji c'ü. Xo xipjiji ro ma jocüji c'o mi sö'dyē. ³ O xipjiji:

—Dya pje rí jñünüji c'o pje rguí jyodüts'üji cja 'ñiji. Dya pje rí jñünüji c'ü rguí chäji. Dya xo rí tsanaji mape c'ü pje rguí tsant'äji o pje rguí jñunt'üji. Dya xo

rí jñünüji pje rí siji ni ri ngue o merio. Dya xo rí tsanaji o bitu c'ü rgui pötüji. ⁴Cja ngumü c'ua ja rí sät'äji, je rí oxüji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyjeji; dya rí pötqueji ngumü rgui oxqueji. ⁵'Ma rí sätc'ejí cja 'na jñiñi, 'ma dya cjó ra recibidots'üji, rí pedyguejeji 'ma nu. 'Ma rí pedyguejeji, rí jyä'bäji o jömü c'o ya rgui jyäs'ä in mbäcuaji, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, c'ü vi tsjaji na s'o, dya recibidots'üji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

⁶Go mbedye go ma c'ua c'o apóstole, mi nzhodüji texe cja c'o jñiñi mi zopjüji c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü o mü'büji cja o jmi Mizhocjimi. Texe c'ua ja mi sät'äji, mi jocüji c'o mi sö'dyë.

La muerte de Juan el Bautista

⁷E Herodes c'ü mi manda cja c'e país a Galilea, o dyärä texe c'o na nojo c'o mi cja e Jesús. Dya mi pãrä pje ro nguijñi, na ngue bübü c'o mi mama: “E Juan ya tetjo, ya bübüjtjo na yeje. Ngue c'ü cja yo me na nojo”, eñe c'o. ⁸Bübü c'o mi mama: “C'ü cja yo me na nojo, ngueje c'e profeta Elías c'ü ya ëjë.” Bübü c'o mi mama: “Ya te'e c'ü 'naja c'o profeta c'o mi cãrä mi jinguä, ya bübüjtjo na yeje.” ⁹O mama e Herodes:

—E Juan, maco ró mandagö o jñüpcüji o ñi. Pero, ¿cjó ri ngue c'ü cja c'o me na nojo c'o rí äragö?

Nuc'ua e Herodes me mi jodü ja rvá jñanda e Jesús.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹⁰O nzhogü c'ua c'o discípulo c'o xo mi xiji apóstole, o xipjiji e Jesús c'o bëpji c'o vi tsjaji. Nuc'ua e Jesús o zidyí c'o apóstole o möji nu ja dya mi cãrä o nte, bëxtjo cja c'e jñiñi c'ü mi chjü a Betsaida. ¹¹Pero c'o nte go mbãräji nu ja ro zät'ä e Jesús 'ñe c'o o discípulo, nguec'ua xo möji nu. E Jesús o recibido c'o nte, o

xipjiji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda, nguec'ua mi jyodü anguezeji ro dyätäji c'ü. Y o jocü c'o mi sö'dyë.

¹²Nuc'ua 'ma ya o nzhä'ä, o ëjë c'o doce discípulo cja jmi e Jesús, o xipjiji:

—Xipji yo nte ra möji cja yo jñiñi yo bëxtjo, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja cãrä o nte, ngue c'ua ra chöt'üji pje ra ziji, y ra oxüji. Na ngue rí cãräji va cja 'naja majyadü.

¹³O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí rí unügueji c'ü pje ra ziji.

Anguezeji o ndünrüji o mamaji:

—Dya rí jünjme c'ü ra zi yo; nguextjo tsi'ch'a tjömëch'i cja na yeje jmö. ¿Cjo in ne rá ma tömjme c'ü ra zi yo nte yo me na puncjü?, embeji e Jesús.

¹⁴Mi tsi'ch'a mil c'o bëzo. O mama c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Xipjiji ra xögüji nde ri cincuenta rga mimiji.

¹⁵Cjanu o tsja c'ua c'o discípulo ja c'o nzi va manda e Jesús, o xipjiji ro mimi texe c'o nte. ¹⁶Nuc'ua e Jesús o jñü c'o tsi'ch'a tjömëch'i 'ñe c'o yeje jmö. Cjanu o nä's'ä c'ua a jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o më'ch'i c'ua c'o tjömëch'i 'ñe c'o jmö. Cjanu o unü c'o o discípulo ngue c'ua ro unüji c'o nte. ¹⁷O ziji texeji o nijmiji na jo. Nuc'ua cjanu o nguis'itjoji c'ua c'o ya nde mi ts'ipëraso c'o o mboncjütjo, y go nizhitjo doce bos'i.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

¹⁸'Na nu pa, e Jesús mi cãrätsjëji co c'o o discípulo, mi ötü Mizhocjimi. 'Ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, cjanu o dyönü c'o discípulo:

—¿Pje mama yo nte cjó nguetscö?

¹⁹O ndünrü c'ua anguezeji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi yo nte co ndeje. Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Elías. Bübü c'o mama o te 'naja c'o 'ñaja profeta c'o mi cãrä mi jinguä; mamaji ngue'tsc'e c'e profeta.

²⁰O mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—Nu'tsc'eji, ¿pje xo in mangueji? ¿Cjó nguetscö?

O ndünrú c'ua e Pedro o xipji:

—Nguet'sc'e e Cristo o 'ñempc'e Mizhocjimi rí mandague.

Jesús anuncia su muerte

²¹ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Pjötüpüji na puncjü ngüenda c'ü dya cjó be rí xipcjeji c'ü nguetscö e Cristo. ²² Zö rvá êcjö cja Mizhocjimi, pero ni jyodü me rá sufregö na puncjü. Ra jñüncü ngüenda yo tita c'o pje pjêzhi, 'ñe yo ndamböcjimi, 'ñe yo xöptü o ley Mizhocjimi, ra mamaji c'ü na s'o c'ü rí cjagö. Y ra mbötcügöji. Nuc'ua 'ma ra cjogü jñipa, rá tetcjö rá bübüjtjo na yeje, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

²³ O mama e Jesús o xipji texe c'o nte:

—'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü c'ü dya cja ra tsja c'o netsjê angueze. Y pama ra bübü dispuesto ra sofre o ra ndü. Y ra sido ra dyätcä ín jña. ²⁴ C'o dya bübü dispuesto ra sofre na ngue c'ü dya ne ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübüji. Pero c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngue c'ü ni dyätcäji ín jña, ra chöt'üji c'ü rguí bünji. ²⁵ Nu 'ma ro tsja 'na nte ro tsjapü o cjaja texe yo bübü va cja ne xoñijömü, pero 'ma dya ro dyätcä ín jña, ¿pje ro dyeje 'ma? Na ngue ro jyézi Mizhocjimi c'e nte. ²⁶ Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji rá êcjö na yeje; me rrá zö c'ua ja rva êcjö, c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö, 'ñe c'o o anxe. 'Ma cjó c'o ra zü, y ra mama: "Dya rí pärägö e Jesús, dya xo rí ätpägö o jña", ra 'ñeñe; nu'ma, xo rá mangö c'ü dya rí pärägö c'o, 'ma rá êcjö na yeje. ²⁷ Rí dyäräji na jo yo rá xi'tsc'öji. Bübü va ja nzi yo dya ra ndü'ü hasta 'ma ra nuji ja ga cja 'ma rá mandagö, nutscö o 'ñempquegö Mizhocjimi.

La transfiguración de Jesús

²⁸ 'Ma ya vi cjogü 'nanzo c'ü vi mama e Jesús c'o jña c'o, o zidy e Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo, o nguins'iji cja 'na t'eje, ngue c'ua e Jesús ro ma dyötü Mizhocjimi. ²⁹ 'Ma ma ötü Mizhocjimi, o pötü c'ua ja ma jñetse o jmi. Xo pötü c'ua ja ma jñetse o bitu; me ma t'öxü me mi juëns'i. ³⁰ Jo ni jñetse c'ua yeje bëzo c'o mi ngue e Moisés 'ñe e Elías, vi 'ñejuí a jens'e mi ñaji e Jesús. ³¹ Anguezevi me mi juëns'ivi. Mi mamavi ja rvá cja c'ü ya mi ngue ro zädä; mi mamavi c'ü ja rvá mböt'üji e Jesús a Jerusalén. ³² E Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo me ma êjê o t'ijji, pero dya go iji. Nguet'ua o jñandaji me mi juëns'i e Jesús ma zö. Xo jñandaji nza yeje bëzo c'o mi böbüji co e Jesús. ³³ Nuc'ua 'ma ya mi ma e Moisés 'ñe e Elías, jo ni ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xöpüte, na jo rí cärägöjme va co nu'tsc'e 'ñe e Moisés 'ñe e Elías. Rá ät'äjme jñi ts'ingumü de dyëza. 'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'ägöjme e Moisés, 'naja c'ü rá ä'tp'ägöjme e Elías, eñe.

Dya mi pärä pje ro mama e Pedro. ³⁴ 'Ma ndänt'ä ma ña e Pedro, o säjä c'ua 'na ngömü o 'ñe ngobü anguezeji. 'Ma mü o ngobüji c'e ngömü, o züji c'ua. ³⁵ O dyäräji c'ua 'na jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue ín Ch'igö nu me rí ne'e. Dyätäji angueze, eñe.

³⁶ 'Ma ya vi nguarü c'e jña, c'o discípulo o jñandaji c'ü nguextjo e Jesús c'ü mi bübü. C'o pa c'o, dya cjó xipjiji c'o vi jñandaji.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu malo

³⁷ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, cjanu o zöbüji c'ua cja c'e t'eje. O êjê c'ua na puncjü o nte o 'ñe ndünrüji e Jesús.

³⁸ Nuc'ua 'naja bëzo c'ü ma dyoji c'o nte, o mapjü o xipji e Jesús:

—Xöpüte, rí ò'tc'ò rí ñe ñutcü nu ín ch'i. Na ngueje nguextjo nu rí ñeje nu. ³⁹ 'Naja yo o s'ondajma c'ü dya jo, nu ndajmetjo ga zürü nín ch'igö, c'apü ra mapjü. Me xo c'apü ra mbi'ch'i hasta 'ma ra pjont'ü o pjügü. Xo c'apü ra nügü hasta ya me ni c'anga. Mezhe ga mbö't'ü, dya ne ra jyëzi. ⁴⁰ Ró xipji c'o in discipulogye ro pjongüji c'e s'ondajma; dya sö ro pjongüji, eñe.

⁴¹ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji texeji:

—Nu'tsc'eji in cārāji yo cjê dya, ya s'odü in mü'büji. ¿Jenga dya in creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cārāgöji, ya mezhe rí pë'sc'ö paciencia co nu'tsc'eji.

Cjanu o xipji c'e bëzo:

—Siji ga ñecjua nin ch'igüe.

⁴² 'Ma ya ma siji c'e t'i, nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjapü o nügü c'e t'i, ixco mbö't'ü. Nuc'ua e Jesús cjanu o huénch'i c'ua c'e s'ondajma, o xipji ro mbedye cja c'e t'i; ixco ndis'i c'ua c'e t'i. Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'e bëzo:

—Bübü dya c'ua nin ch'igüe; ya jogü nu.

⁴³ Texe c'o o jñanda, o unüji ngüenda c'ü me na zëzhi Mizhocjimi, ngue c'ua va jocü e Jesús c'e t'i. Y mi cjiññiji mi mamaji:

—Nunca rí jandaji a cjanu, eñeji.

Jesús anuncia otra vez su muerte

'Ma mi cjiññi c'o nte c'ü vi tsja e Jesús, o ña c'ua e Jesús o xipji c'o o discipulo:

⁴⁴ —Nu'tsc'eji, dyärāji na jo yo rá xi'tsc'öji. Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi, pero ra nzhögügöji cja yo nte ra mbötcüji, eñe e Jesús.

⁴⁵ Anguezeji, dya mi pârāji pje mi ne ro mama c'o jña c'o; dya jyëziji ro mbârāji c'o. Mi süji ro dyönüji ja ma cja c'o jña.

¿Quién es el más importante?

⁴⁶ Nuc'ua c'o discipulo o mbürü o ñat-sjëji, cjó mi ngue anguezeji c'ü xenda ro mbëzhi na nojo. ⁴⁷ E Jesús mi pârā c'o mi cjiññiji cja o mü'büji. O ma't'ü c'ua 'naja ts'it'i ro êjë a jmi. ⁴⁸ Cjanu o xipjiji c'ua:

—'Ma cjó c'o ra recibido ne ts'it'i y ra mbös'üji nu, nguetscö recibidozú c'o. Na ngue je ga cjanu rgá negö. 'Ma cjó c'o ra recibidozügö, xo recibido Mizhocjimi c'ü o xitsigö ró êgö cja ne xoñijömü. Zö ra mbë'ts'iji na nojo, zö dya pje ra mbë'ts'iji, pero 'ma rí pjös'üji c'o pje ni jyodü, rrā nots'üji cja ín jmigö 'ma.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

⁴⁹ O ndünrú c'ua e Juan o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ró jandajme 'na bëzo c'ü mi nännc'ägue in chjü ma pjongü yo o s'ondajma c'ü dya jo. Ró xipjijme c'ü dya cja ro tsja a cjanu, na ngue dya rí dyocjöji c'ü.

⁵⁰ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rí ts'a's'üji c'ü. 'Na nte zö dya rí dyocjöji c'ü, pero 'ma dya nugüji na ü, nu'ma, бүбү co nutscöji ' ma c'ü.

Jesús reprende a Jacobo y a Juan

⁵¹ Nuc'ua c'o pa, ya mi ngue ro zädä 'ma ro zidyiji e Jesús a jens'e. Zö mi pârā e Jesús c'ü me ro sufre a Jerusalén, pero sido mi nzhodü para ro zät'ä nu. ⁵² Nuc'ua cjanu o xipji c'o ro ot'ü ro ma.

Anguezevi o mëvi c'ua o zät'ävi cja 'na jññi c'ü tsja a Samaria, o jyodüvi nu ja ro oxüji e Jesús. ⁵³ Pero c'o mi menzumü nu, dya ne ro recibidoji e Jesús. Na ngue o unüji ngüenda c'ü je mi ma e Jesús a Jerusalén. ⁵⁴ Nuc'ua e Jacobo ñe e Juan c'o mi discipulo, 'ma mü o dyärävi c'ü dya ro recibidoji e Jesús, cjanu o ma xipjivi e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, mi jinguä o mama e Elías c'ü ro jyäbä o sivi a

jens'e ro castigao c'o mi cja na s'o. ¿Cjo in ne rá cjabe a cjanu rá mamabe ra jyäbä o sivi, ra chjorü c'o nte na ngue dya recibidots'üji?, eñevi.

⁵⁵ Nuc'ua e Jesús o jñanda na jo anguezevi, cjanu o huënc'h'ivi o mama:

—In pëzhguevi c'ü na jo c'ü cja i manguevi. Pero ixtí xi'tsc'övi, dya ngue Mizhocjimi c'ü o 'ñünnc'ü in mü'büvi i manguevi a cjanu. ⁵⁶ C'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ró ëcjö cja ne xoñijömü, dya ngue c'ü rá chjotü yo nte; ngueje c'ü rá salva yo, eñe.

Nuc'ua, dya oxüji cja c'e jñiñi, o möji c'ua c'ü 'na jñiñi.

Los que querían seguir a Jesús

⁵⁷ Ma ya mi pöji cja 'ñiji, o ëjë c'ua 'na nte cja o jmi e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rá tennc'e co nu'tsc'e rá më c'ua ja rí mague.

⁵⁸ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ante c'ü rá më, ixtí tsjijñi c'ü rá xi'tsc'ö. Yo min'ño pës'i o t'jocü ja obüji, y yo s'ü pës'iji o t'oxüji. Pero nutscö, zö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, pero dya rí pës'c'ö ja rá oxü, eñe e Jesús.

⁵⁹ Xe go ña c'ua e Jesús o xipji c'ü 'na nte:

—Chjä'dä rá mö.

O ndünrü c'ua o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dyacü sjëtsi ot'ü rá ma'a, rá ma ögü mi tagatö, cja rrü mëgövi.

⁶⁰ E Jesús o xipji c'ua:

—Yo nte, chjëntjui c'ü ya ndüji, na ngue dya creozüji. Jyëzgue anguezeji ra dyögüji c'o nín mi añimaji. Nu'tsc'e rí chenngue co nutscö rá j'ts'í rí zopjügue yo nte, rí xipjiji ni jyodü ra dyätäji Mizhocjimi, na ngue angueze ngue c'ü manda, eñe.

⁶¹ Cjanu o ña c'ua c'ü 'naja o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rá mëgövi; nguextjo c'ü rí jyëzgui ot'ü rá ma ëzhë c'o cārā ín nzungö.

⁶² O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ma cjö c'o übü o tjäjä, dya ñezhe ra jñanda a xütjü. 'Ma jiyö, ra s'odü 'ma c'e tjäjä. Je xo ga cjatjonu, 'ma cjö c'o ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü ra sido ín 'ñijigö co texe o mü'bü; dya me ra mbeñe c'o bëpi c'o vi zogü, ne ri ngue c'o o dyoji. 'Ma jiyö, dya ra sö Mizhocjimi ra tsjapü o nte 'ma c'ü.

Jesús envía a los setenta

10 'Na nu pa, e Jesús c'ín Jmugöji o juanjü c'o xe 'ñaja nte c'o ro mbëpi angueze; o zäs'äji setenta. Cjanu o xipji c'ua nde yeje rvá möji; ro möji c'o jñiñi nu ja ro ma angueze, ro ma zopjüji c'o nte. ² Ante c'ü ro möji, e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo va jyëtspi o ndëxü c'o nte:

—C'o ndëxü me na puncjü c'o, pero c'o ndagrëxü, ts'ëtjo c'o. Nguец'ua rí dyötüji Mizhocjimi c'ü o cjaja c'o ndëxü, ra juanjü c'o xe 'ñaja mbëpji ra ëji ra 'ñe pëpjiji cja ne ndagrëxü. ³ Möji, ma zopjüji yo nte. Pero pjötpüji ngüenda, na ngue in chjëntcjeji nza cja o ndënc'hjürü a nde cja o min'ño. ⁴ Dya rí tsanaji o mape c'ü pje rí jñunt'üji o c'ü pje rí tsant'aji. Dya xo rí tsidyiji c'o rí chin'ch'iji. Dya ra mezhe rguí zenguategueji cja 'ñiji. ⁵ Cja c'e ngümü c'ua ja rí sät'äji nzi 'naja jñiñi, xipjiji c'o ri cārā c'e ngümü: “Mizhocjimi ne ra mböxc'üji”, rí 'ñembeji c'o. ⁶ Nu 'ma cjö c'o ri bübü nu c'ü ri te'be nu c'ü ra 'ñe 'ñeme libre c'o nte, ix na cjuana ra tsja Mizhocjimi ra salvaji c'ua ja nzi vi zenguagueji. 'Ma dya ra dyä'tc'äji, iyö 'ma. ⁷ C'ü ot'ü ngümü nu ja ra recibidots'üji, je rí oxügueji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötüji o ngümü. C'o ra dya'c'üji rí sigueji, rí siji c'o; dya rí tsegueji. Na ngue c'o o mbëpji Mizhocjimi ni jyodü ra ch'unü

c'ü ra zi'iji. ⁸ Texe jñiñi c'ua ja rí sät'äji, rí siji c'o ra ch'a'c'üji. ⁹ Rí jocüji c'o ri sò'dyë nu. Y rí xipjiji: “Ya ngue ra mandats'üji c'ü o 'ñeme Mizhocjimi”, rí 'ñembeji. ¹⁰ Ma ja c'o rí sät'äji cja 'naja jñiñi, 'ma dya ra recibidots'üji, rí böbüji cja 'ñiji cja rrí xipjiji c'o nte: ¹¹ “Ne xijömü cja in jñiñigueji nu o jyäs'ä ín cuabe, rá tjintsibe dya, ngue c'ua rí päräji c'ü i ts-jaji na s'o, dya i recibidozübe. Dyäräji na jo c'ü rí xi'ts'ibe. Zö dya i recibidozübe, pero ya ngue ra manda c'ü o 'ñeme Mizhocjimi”, rí 'ñembeji.

¹² O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Rí xi'tsc 'öji, c'o jñiñi c'o dya ra recibidots'üji, me ra sufreji c'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi. Xenda ra sufreji que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Sodoma, zö me ma s'o c'o o tsjaji.

Los pueblos desobedientes

¹³ Juejme yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, na ngue Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufre yo. Nu cja yo yeje jñiñi, ró cjagö na puncjü c'o me na nojo, pero dya go jyëziji c'o na s'o c'ü ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma ri ngue a ma a Tiro 'ñeje a ma a Sidón c'ü ro cjagö a cjanu, ya rví mezhe c'ü ro nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi c'o mi menzumü nu, zö ma s'oji. Ya rví jyeji c'o na ärä, y ya rví minji cja bozivi c'ü ro jizhiji c'ü ya nzhogü o mü'büji. ¹⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, xenda ra jñus'ü c'ü ra sufre yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón. ¹⁵ Yo menzumü a Capernaum, cjapüji c'ü me na joji, cjiññiji c'ü ra zät'äji a jens'e. Pero Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufreji a linfiernu.

¹⁶ Ma cjó c'o ra dyä'tc'ägueji, nguetscö ra dyätcägö c'o. 'Ma cjó c'o

dya ra dyä'tc'ägueji, nguetscö, dya ne ra dyätcägö c'o. 'Ma cjó c'o dya ra dyätcägö, dya xo ra dyätä Mizhocjimi c'ü o 'ñembgue, eñe e Jesús va xipji c'o setenta c'o vi juajñü.

Cjanu o mbedye c'ua c'o setenta o möji o ma zopjüji c'o nte.

Regreso de los setenta

¹⁷ Ma mü o nzhogü c'o setenta, me mi mäji. O xipjiji e Jesús:

—Dya nguextjo yo nte yo o dyätcäjme, xo 'ñe o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Ró nännc'äjme in chjügue rvá xipji-jme ro mbedyeji cja o mü'bü c'o nte; go mbedyeji c'ua.

¹⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ró jandagö e Satanás c'ü dya jo, ixco ndögü a jens'e go säjä a jömü, chjëntjui nza cja 'ma go pjäjnä o rayo va tögü 'na sivi. ¹⁹ Ró da'c'üji poder rí yödüji o c'ijmi 'ñeje o alacrán. Ró da'c'üji poder rí chöpüji e Satanás c'ü rí üji. Nguec'ua, dya ra sö pje ra tsja'c'üji. ²⁰ In mäcjeji na ngue o dyä'tc'äji c'o o s'ondajma c'ü dya jo. Pero nujo, dya ngue yo rgui mäcjeji yo. C'ü rgui mäcjeji, ngue c'ü ya juns'ü in chjügueji a jens'e na ngue ya ngue o ntets'ceji dya Mizhocjimi, eñe e Jesús va xipji c'o setenta.

Jesús se alegra

²¹ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Jesús, o tsjapü me go mäjä na puncjü, o dyötü 'na pöjö Mizhocjimi o xipji:

—Mi Tatats'ügö in mandague a jens'e 'ñe cja ne xoñijömü. Yo jña yo, dya i unü ro mbärä c'o cjapü me pärä. I unügue o mbärä yo nza cja o ts'it'ü yo unü ngüenda c'ü dya päräji. Nguec'ua rí da'c'ü 'na pöjö. Na jo, na ngue je ga cjanu vi ñegue, mi Tatats'ügö.

²² Cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Dya cjó pärä cjó nguetscö; nguextjo mi Tatagö päcägö. Dya cjó xo pärä mi

Tatagö; nguextjozügö o T'izü, rí pārägö c'ü. Y nutscö rí jíchi c'o rí ne rá jíchi c'ua ja ga cja mi Tata, ngue c'ua xo ra mbārā c'o. Je ga cjanu va dyacö mi Tata rí c'jagö; o dyacö texe o poder.

²³ Nuc'ua e Jesús cjanu o xipjtsjé c'o discípulo:

—Mizhocjimi o dya'c'üji in jandaji yo rí c'jagö. Ngue nu rgui mácjeji nu. ²⁴ Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o profeta c'o mi cārā mi jinguā 'ñe c'o mi manda a Israel, c'o mi ne ro jñanda yo in jandaji y ro dyārāji yo in ārāji. Pero dya jñandaji yo, dya xo dyārāji, eñe e Jesús.

Ejemplo del buen samaritano

²⁵ O böbü c'ua 'na c'ü me mi pārā o ley Mizhocjimi, o dyönü e Jesús ngue c'ua ro mbārā pje pjèzhi c'ü ro mama. O xipji:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿pje ni mbé c'ü rá c'jagö ngue c'ua ra dyacü Mizhocjimi c'ü rá bübüjtjo co angueze para siempre?, eñe.

²⁶ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—¿Pje ni mbé c'ü t'opjü cja o ley Mizhocjimi c'ü in xörü?

²⁷ O ndünrú c'ua c'e bëzo o xipji:

—Je mama a cjava o ley Mizhocjimi: “Rí ñeji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in fuerzaji, 'ñe co texe in pjeñeji. Y rí s'iyaji yo nin minteji ja c'o nzi gui s'iyatsjégueji.”

²⁸ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ua ja vi chjünrú. Tsjague yo, ngue c'ua rí bübüjtjogue.

²⁹ C'e bëzo, dya mi ne ro bëzhi o tse. Nguec'ua va dyönü:

—¿Cjó ngue c'ü ni jyodü rá s'iyagö?

³⁰ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi menzumü a Jerusalén; o mbedye nu o zöbü a Jericó. Nuc'ua cjanu o ējé c'ua o mbé'ē o pēñh'iji c'e bëzo, o ts'osp'üji c'ua c'o o bitu o mbārāji. Cjanu o möji c'ua, o mbéztjaji nu c'e bëzo; ya mi ngue ro

ndü. ³¹ Xo ma sjöbü 'na mböcjimi cja c'e 'ñiji. 'Ma mü o zät'ä nu ja mi 'mana c'e bëzo c'ü vi pēñh'i o mbē, o jñanda pero o ngös'ütjo cja c'e 'ñiji. ³² Xo ma sjöbü 'na levita. 'Ma ya mi ngue ro zät'ä nu ja mi 'mana c'e bëzo, jo nu jñanda, xo go ngös'ütjo c'ua c'ü. ³³ Xo ma sjöbü 'naja c'ü mi menzumü a Samaria c'ü mi chägä 'na burru. Zö mi nan'ño menzumü pero 'ma mü o zät'ä, o ndäcä o juentse c'ua c'ü. ³⁴ Nuc'ua cjanu o ndü c'ua o aceite 'ñe o vinu, cjanu o xisp'i c'e bëzo nu ja vi s'odü. Cjanu o jyü'tp'ü c'ua o manta. Nuc'ua cjanu o 'ñe's'e c'ua cja o burru, cjanu o zidy cja 'naja mesón c'ua ja mi oxü c'o nte. O mbörütjo c'ua nu. ³⁵ Nuc'ua c'ü jyas'ü, o jñümü c'ua yeje merio, cjanu o unü c'ua c'ü mi ngue o cjaja c'e mesón, o xipji: “Pjörü ne bëzo nu. Nu c'o xe rí gasto, 'ma rá nzhogü, rá cjö'tc'ü”, eñe c'e bëzo.

³⁶ O sido o ña e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi pārā o ley Mizhocjimi:

—¿Pje in c'jijñigue? ¿Cjó ngue nza jñi, c'ü o s'iya c'e bëzo c'ü vi pēñh'i o mbē?

³⁷ O ndünrú c'ua c'ü mi pārā o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Nu c'ü o s'iya, ngue c'ü o juentse o mbös'ü.

Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Mague, y xo rí tsjague a cjanu.

Jesús en la casa de Marta y María

³⁸ E Jesús mi pöji c'o o discípulo. O zät'äji c'ua cja 'na jñiñi. Mi bübü nu 'naja ndixü c'ü o mbitaji e Jesús ro ma cja o ngümü. C'e ndixü mi chjü e Marta. ³⁹ E Marta mi 'ñeje 'naja o cjüjué c'ü mi chjü e María. E María mi junrú cja o ngua e Jesús, mi ätpä o jña. ⁴⁰ Pero e Marta me ma jñünt'ü c'o ma cja'a, ma ät'ä o jñönü. Nuc'ua o ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿cjo dya in c'japü nguenda nu mi tsjüüé? O jyézguitsjé rá ät'ätsjégö texe o jñönü. Xipjigue ra mböxcü.

⁴¹ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Marta, ¿jenga in mangue a cjanu? Me in jñunt'ügue c'o na cjague. ⁴² C'ü xenda ni muvi rí tsjague, ngue c'ü na cja dya e María ätcä in jñagö. Nguec'ua na jo ra sido ra mimi ra dyätcägö in jña.

Jesús y la oración

11 'Na nu pa, e Jesús mi ötü Mizhocjimi. Nu 'ma o nguarü, o mama c'ua 'naja c'o o discípulo o xipji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, e Juan mi jíchi c'o o discípulo ja rvá dyötüji Mizhocjimi. Nu'tsc'e, xo rí jítscöjme ja rga ötcöjme Mizhocjimi.

² O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí xipji a cjava:

Mi Tatats'ügöjme, je in bübü a jens'e, rí pjöxcüjme nutscöjme rí cārājme cja ne xoñijöümü, ngue c'ua rá süc'üjme ja c'o nzi ga züc'ü c'o cārā a jens'e.

Xo rí pjöxcüjme ngue c'ua dya ra mezhe ra zädä c'ü rá ä'tc'öjme ja c'o nzi ga dyä'tc'ä c'o cārā a jens'e. Na ngue ngue'tsc'e in mandague.

Xo rí ö'tc'öjme rá cjaime c'ua ja nzi gui ñegue.

³ Dyacöjme dya o xedyi c'o rá sigöjme ne pa dya.

⁴ Perdonaozögöjme c'o na s'o c'o rí cjaime.

Na ngue rí perdonaogöjme 'ma cjó c'o pje cjacüjme. Dya rí jyëzgue ra ndöcöjme c'ü dya jo. Pjöxcüjme ngue c'ua dya rá cjaime c'o na s'o.

Je rga cjanu rgu dyötüji Mizhocjimi.

⁵⁻⁶ O sido o ña c'ua e Jesús o xipji:

—Ma va säjä 'naja c'ü in jogueji c'ü ndexöümü va ñe zenguats'üji, 'ma ojtjo pje rí ungueji c'ü ra zi c'ü, nu'ua in pöcjeji cja 'naja in dyocjeji in pa xipji: “Nu'tsc'e rí jogövi, rvá ne ö'tc'ü 'na favor rí pesque jñi tjömëch'i, na ngue cja säjä cja in nzungö 'naja c'ü rí jogöbe, c'ü vi ñeje na jë. Ojtjo pje rá unügö c'ü ra

zi”, in embeji. ⁷ Ra ndünrú c'ü bübü a mbo: “¿Jenga va ñe molestaozü? Ya ró tranca na jo ne ngoxtji. Ya rrü igöjme yo in ch'igö cja pjingüä. Dya sö rá nanga rá da'c'ü c'ü in pesque”, ra ñents'eji c'ü. ⁸ Zö ra xi'ts'iji a cjanu, pero sido in ötüji. Zö ngue in dyocjeji c'ü, pero dya ra dya'c'üji. Pero rí mangö ra dya' c'üji 'ma rí sido rí dyötüji favor. Na ngue ra xicha ra pe'sc'eji c'ü. ⁹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, sido rí dyötqueji Mizhocjimi ra dya'c'üji. Sido rí ma't'üji Mizhocjimi ra dyä'tc'ejí c'ü in ötüji. ¹⁰ Na ngue texe c'o ra dyörü, ra ch'unü c'o. Y texe c'o ra jyödü, ra chöt'ü c'o. Y texe c'o ra mapjü, ra dyätäji c'o.

¹¹ Nu'tsc'eji in ñecjeji in ch'igueji, 'ma ra ëjë cja in jmiji in ch'igueji ra dyö'tc'üji 'na tjömëch'i, ¿cjo rí unügueji 'na ndojo? Iyö, dya sö. O 'ma ra dyö'tc'üji 'na jmö, ¿cjo rí unügueji 'na c'ijmi? Iyö, dya xo sö.

¹² O 'ma ra dyö'tc'üji 'na blanquillo, ¿cjo rí unügueji 'na alacrán? Iyö. ¹³ Maco in nteji in cjaji c'o na s'o, pero in pjëchi rí unüji c'o na jo yo in ch'igueji. Nguec'ua ixtí jñunt'ü in mü'büji, mi Tataji c'ü bübü a jens'e ra dya'c'üji o Espíritu c'ü ra ë bübü a mbo in mü'büji 'ma rí dyötqueji; ñe texe c'o ni jyödüs'üji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

¹⁴ E Jesús o chjëji 'na bëzo c'ü vi zürtü o s'ondajma c'ü dya jo. C'e s'ondajma mi cja pü ra ngone c'e bëzo. Nuc'ua e Jesús cjanu o pjongü c'ua c'e s'ondajma cja c'e bëzo. 'Ma mü o mbedye c'e s'ondajma, ixco ña c'ua c'e bëzo. Nguec'ua c'o nte me co nguiññi cjanu o mamaji:

—Nunca rí jandaji a cjanu.

¹⁵ Anguezeji bübü c'o mi mama:

—C'ü unü o poder ne bëzo ra pjongü o s'ondajma c'ü dya jo, nguetsjë e Beelzebü c'ü dya jo, c'ü manda cja c'o s'ondajma, eñeji.

¹⁶ Bübü c'o o mama:

—'Ma vi 'ñecje cja Mizhocjimi, rí ts-jague 'na señal c'ü me na nojo c'ü rá jandagöjme.

¹⁷E Jesús mi pārā c'o mi cjiññiji; nguec'ua va xipjiji c'ua:

—Cja 'na ndajñiñi c'ü ra chütsjēji, ra chjorü 'ma c'o ri cārā nu. Texe o ndajñiñi 'ñe texe o ngumü, 'ma ra pötca chütsjē c'o ri cārā nu, ra chjorüji 'ma.

¹⁸Xo 'ñetjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o o s'ondajmatsjē, ¿ja rvá sō xe ro manda 'ma c'ü? ¹⁹¿Jenga in xitscōji ngue e Beelzebú c'ü dya jo c'ü o dyacō ne poder nu rgá pjongü yo o s'ondajma? Maco c'o in dyocjeji xo pjongüji yo. Ixi 'ñetsetjo c'ü in cjiññiji na s'o. ²⁰Rí xi'tsc'ōji o dyacü Mizhocjimi o poder, nguec'ua rgá pjongö yo. Nguec'ua rí jñunt'ü in mü'büji c'ü na cjuana ya säjä a ndetsc'ejji nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

²¹'Naja bëzo c'ü na zēzhi, 'ma jün o arjma c'o na jo, nu'ma, pjörü na jo o ngumü. A cjanu, dya cjó sō cjó ra 'ñe pōnbü c'o pēs's'i. ²²Pero 'ma ra ējē 'naja c'ü xenda na zēzhi, ra ndōpü c'ü ngue o cjaja c'e ngumü, ra jñünbü c'o o arjma c'o mi confiao ro mbös'ü. Y ra ndunbü c'o ri pēs's'i cja c'e ngumü ra jyanbü c'ua c'o o dyoji. Je xo ga cjanu, nutscō xenda na zētscō que na ngue e Satanás c'ü dya jo; nguec'ua sözgō rá pjongü dya c'o o s'ondajma.

²³'C'o dya tenngue co nuzgō, chjëntjui c'ü ri nugü na ü c'o. C'o dya ra xipji yo nte ra creozüji, chjëntjui c'ü ri c'a's'üji yo nte ngue c'ua dya xo ra creozüji.

El espíritu malo que vuelve

²⁴'Na s'ondajma 'ma ra mbedye cja 'na nte, ra nzhodü c'ua ja na dyodü, ra jyodü c'ua ja ra söya pero dya ra chöt'ü. Nguec'ua ra mama c'e s'ondajma: “Rá nzhogü rá magö nu ja mi bünc'ö, nu ja ró pedyegö”, ra 'ñeñe. ²⁵Nuc'ua 'ma ra zät'a nu, ra chöt'ü c'ü rguí baxü y ya xo rguí jocüji na jo, pero dya cjó ri bübü.

²⁶Nuc'ua ra ma c'ua c'e s'ondajma xe ra ma siji xe siete c'o nu mis'ondajmaji c'o xenda na s'o que na ngue angueze; ra 'ñe cjogüji cja o mü'bü c'e bëzo, ra mimiji nu. Nuc'ua xenda ra sufre c'e nte c'ü, que na ngue 'ma ot'ü. Na ngue xenda ra manda c'ü dya jo.

La felicidad verdadera

²⁷'Ma mi mama e Jesús c'o jña, o mapjü c'ua 'na ndixü c'ü mi bübü a nde c'o nte, o xipji e Jesús:

—Me na jo va unü Mizhocjimi c'ü in nanague; o unü o muxc'ügue 'ñe o jö'tc'ü. Mizhocjimi ra intsjimi na puncjü c'ü.

²⁸O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—C'o ra intsjimi Mizhocjimi, ngueje c'o ra dyärä o jña Mizhocjimi 'ñe ra ts-jaji ja c'o nzi ga mama.

La gente mala pide una señal milagrosa

²⁹Nuc'ua 'ma xe ma jmurü c'o nte nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji c'ua:

—Yo nte yo cārā yo cjē dya, na s'oji. Nguec'ua ga dyörüji c'ü pje ra jñandaji, ngue c'ua ra mbārāji pje pjētscō. Pero dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji. ³⁰'Ma mü o ma e Jonás a Nínive o ma zopjü c'o nte, o creo c'o nte na ngue e Jonás vi mbedye cja o ne c'e trajmō nu ja ya vi dyo'o jñipa. Je xo rga cjazgō nu. Na ngue c'o ra tsjacüji 'ñe c'o rá c jagō, na puncjü yo nte yo cārā yo cjē dya, ra 'ñe-jmezüji ra unüji ngüenda c'ü rvá ēcjō cja Mizhocjimi. Pero dya rá c jagō señal c'ü ra jñanda yo nte ja c'o nzi ga dyörüji.

³¹C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra bübü nu c'e ndixü c'ü mi manda a ma a Sur, xo 'ñejyo nte yo cārā yo cjē dya. Nu c'e ndixü vi ējē ndeze nu ja tjorü ne xoñjömü, o'ñe dyärä c'o mi mama e Salomón na ngue mi pēs's'i na puncjü o pjeñe. Pero nu'tsc'ejji in cārāji yo cjē dya, dya in ne rí dyärāji; maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pēs's'i o pjeñe que na

ngue e Salomón. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda rí sufreji. ³² C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra bübü nu c'o mi cārā a Nínive, xo 'ñejoy nte yo cārā yo cjē dya. E Jonás o ma a Nínive o ma zopjü c'o mi menzumü nu; nguec'ua va jyēziji c'o na s'o o nzhogüji cja Mizhocjimi. Pero nu'tsc'ejji in cārāji yo cjē dya, dya nzhogü in mü'büji, maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pjēzhi na nojo que na ngue e Jonás. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufreji.

La lámpara del cuerpo

³³ "Ma jtütüji 'na sivi, dya emeji nu ja tsjötü. Dya xo co'büji co 'na caja. Je ē's'ēji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sō ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngumü. ³⁴ C'ü rgá jandagöji, ngue in chöji. 'Ma na jo in chöji, rí jandaji na jo e jya's'ü. Pero 'ma s'odü in chöji, chjēntjui c'ü ri bübüji cja bēxömü 'ma. Je xo ga cjatsc'ejji nu. 'Ma na jo in mü'büji, dya tsot'ü in chöji. Nguec'ua in unüji na jo ngüenda c'ü rvá ēcjō cja Mizhocjimi. Pero 'ma na s'o in mü'büji, iyō 'ma. ³⁵ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjöt-pügeji ngüenda rí jyēziji c'ü ra zi'ch'i in mü'bügueji o jya's'ü Mizhocjimi. 'Ma jiyō, ra bübüts'üji o bēxömü. ³⁶ Pero 'ma rí unnc'ejji ngüenda c'o jña c'o rí xi'tsc'öji, 'ma rí jyēziji c'ü ra zi'ch'i in mün'c'ejji o jya's'ü Mizhocjimi, ra bübüts'üji na puncjü o jya's'ü 'ma. A cjanu rí pārāgueji na jo 'ma, cjō nguetscō, 'ñe rí pārāgueji na rguí minc'ejji, eñe e Jesús.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

³⁷ Nuc'ua 'ma mü o nguarü e Jesús o ña c'o jña, o ējē c'ua 'naja c'o fariseo o 'ñe xipji e Jesús ro mēvi nu ngumü ro ma ziji o xēdyi. O mēvi c'ua. 'Ma o zāt'ävi cja c'e ngumü o cjogüvi a mbo, o mimi e Jesús cja mexa. ³⁸ Nuc'ua c'e fariseo o jñanda c'ü dya go xindyē e Jesús ante

c'ü ro zi o xēdyi. Nguec'ua va nguijñit-sjē c'ua: "¿Jenga dya go xindyē nu, maco je ga cjanu in chjürügöjme?" ³⁹ O mama c'ua e Jesús c'in Jmugöji:

—Bübü o nte c'o pe'ch'e a xes'e o mojmü 'ñe o xalo, pero dya xibi na jo a mbo. Nguec'ua na s'o a mbo c'o mojmü 'ñe c'o xalo. Je xo ga cjatsc'ejji nu nu'tsc'ejji in fariseoji. In xindyēji in tjintsiji c'ü ni xes'ets'üji pero bübü a mbo in mü'büji c'o na s'o; me in jodü ja rguí tsjapü in tsjacjeji c'o pēs'i yo nin minteji. ⁴⁰ Nu'tsc'ejji, dya in unnc'ejji ngüenda ja ga cja. O ngambagöji Mizhocjimi. Ne angueze c'ü dya nguextjo c'ü ni xes'ets'üji c'ü ra 'nin'tsc'ijji; ne c'ü xo ra 'nin'tsc'ijji in mü'büji. ⁴¹ Rí dyötüji Mizhocjimi ra ndin'tsc'ijji in mü'büji. Nu'ma, dya cja cjō pje rí jñünbüji. Y rí unüji co texe in mü'büji c'o pje ni jyodü. Nuc'ua rrā jo c'ü ni xes'ets'üji, xo 'ñe a mbo in mü'bügueji.

⁴² Nu'tsc'ejji in fariseoji, in mbeñeji Mizhocjimi in unüji o xits'ajna 'ñe o lota 'ñe c'o 'ñaja pjín'ño c'o cja'a cja in juajmaji. Na jo rí tsjaji a cjanu, dya rí jyēziji. Pero juentsc'ejji, ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue dya in cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, y dya in neji angueze co texe in mü'büji. Nujyo, ngueje yo xenda mi jyodü rvi tsjagueji yo.

⁴³ Nu'tsc'ejji in fariseoji, juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue 'ma in pöcjeji cja nintsjimi, me in juajnüji o lugar c'o xenda na jo nu ja rí mimiji. Me xo in neji c'ü ra mbēs'ic'iji t'ecjañömü rgá zenguats'üji cja chöjmü.

⁴⁴ "Ma dya jä'p'äji o panteón a xes'e nu ja t'ögü o añima, yo nte nzhodüji a xes'e na ngue dya pārāji cjo je t'ögü nu 'na añima. Nguec'ua mamaji containaoji. Je xo ga cjatsc'ejji nu, nu'tsc'ejji in xöpüteji 'ñetsc'ejji in fariseoji. In cja'püji na jots'üji; nguec'ua yo nte nzhodüji co nu'tsc'ejji. Pero dya pārāji c'ü bübü in mün'c'ejji c'o na s'o. Nguec'ua xo ra s'odü

o mü'büji. Nguec'ua juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

⁴⁵ O ndünrü c'ua 'naja c'o me mi pärã o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Xöpüte, c'ü vi xipjigue yo fariseo, xo 'ñezgöjme xo i huénzhguigöjme.

⁴⁶ E Jesús o mama c'ua o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'ejji in pärãji o ley Mizhocjimi, juentsc'ejji xo ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue in xipjiji yo nte c'o ley c'o na s'ëzhi c'o dya sô ra cumpleji. Chjëntjui c'ü ri ätc'ejji o trapöjô c'o ri tütüji, c'o me na jyü rgá nduns'üji. Pero dya in ne rí pasp'üji ne ri 'naja in ñidyëgueji.

⁴⁷ Juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. In jä'päji o panteón c'ua ja tögü c'o profeta. Ngueje c'o in mboxpalegueji c'o o mböt't'ü c'o. ⁴⁸ C'o in mboxpalegueji o mböt't'üji c'o profeta; nu'tsc'ejji in jä'päji o panteón c'ua ja tögü c'o profeta. A cjanu, ixi 'ñetse c'ü in mäji c'o vi tsja c'o in mboxpaleji.

⁴⁹ Mizhocjimi ix mi pärã c'ü ro zädä a cjanu; nguec'ua va mama: “Rá juajnügö o profeta 'ñe o apóstole ra zopjüji c'o nte. Bübü c'o ra mböt't'üji; bübü c'o ra nu'uji na ü, ra tsjapüji ra sufreji.” ⁵⁰⁻⁵¹ Ndeze 'ma o jyas'tü ne xoñijömü, ya mböt't'üji na puncjü o profeta. C'ü ot'ü o mböt't'üji, mi ngue e Abel. C'ü bëpja o mböt't'üji, ngue e Zacarías c'ü o mböt't'üji a tji cja c'e lugar c'ü na sjü, nu ja chäjui c'e arta nu ja päsp'äji o animale Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji in cãrãji yo cjë dya, in cji-jñiji ja c'o nzi ma nguijñi c'o in mboxpalegueji. Nguec'ua ra jñün'c'ejji ngüenda Mizhocjimi c'ü xo ngue in s'ocügueji c'ü vi mböt't'üji ndeze e Abel hasta e Zacarías. Nu'tsc'ejji in cãrãji yo cjë dya, ngue'tsc'ejji rí tsjöt't'üji.

⁵² Mama o ley Mizhocjimi ra ëjë 'naja c'ü ra 'ñe salvats'üji. Zö in pärãgueji na jo o ley, pero dya in unüji ngüenda c'ü nguetscö ró ëjë. C'o cja ni unütjo ts'ë ngüenda cjó nguetscö, nan'ño gui xipjiji

c'o. Nguec'ua, dya xo pärãji ja rgá sô ra salvaji. Juentsc'ejji, ra castigaots'üji Mizhocjimi.

⁵³ Ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña, nu'ua c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjëyaji o dyönüji na puncjü o t'önü e Jesús. ⁵⁴ Me mi te'beji pje ro mama e Jesús, nza cja yo nte 'ma te'beji 'na animale ra zürüji. Mi te'beji, xa'ma pje c'o ro mama e Jesús nguec'ua ro sô ro ngöt'üji cja c'o mero mi pjëzhi na nojo.

Jesús enseña contra la hipocresía

12 Ma jmurü na puncjü o nte cja jmi e Jesús; dya 'mãrã ja nzi mil mi cãrã. Mi pötma chütüji. Nuc'ua o mbürü e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Pjötöpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí tsjaji nza cja yo fariseo. Anguezeji cjpüji na joji, pero bübü o mü'büji c'o na s'o, chjëntjui nza cja o cjüjnü 'ma ya ixqui 'ma chjanbaji o cjüjnü c'o dya ixqui. ² Yo fariseo, zö cädãji c'o na s'o c'o cjaji 'ñe c'o cjiññiji, pero ra zädä 'ma ra jñetse c'o. Y zö cjaji para dya cjó ra mbãrã, pero ra zädä 'ma ra mbãrãji. ³ C'o jña c'o in ñatsjëji cja in nzumüji, ra zädä c'ü ra mbãrã texe yo cãrã cja in jñiñiji.

A quién se debe tener miedo

⁴ Nu'tsc'ejji rí dyocjöji, dyärãji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí sügueji yo nte. Zö ra mböt't'üji in cuerpoji, pero dya xe sô pje xe ra tsja'c'üji. ⁵ Rá xi'tsc'öji dya, cjó ngue c'ü rí sügueji. Sügueji Mizhocjimi c'ü sô ra mböt't'üji c'ü xo sô ra pantc'aji a linfoiernu. Jã, ngue c'ü rí xi'tsc'öji rí sügueji c'ü.

⁶ Yo ts'ins'ü, maco ni muvitjo yeje centavo por ts'ch'a, pero Mizhocjimi pjörü yo. ⁷ Xo 'ñe in ñixtegueji, zö dya ni muvi yo, pero Mizhocjimi pärã ja nzi sô'ö yo. Mizhocjimi pjörü yo ts'ins'ü; xo ra mböt't'ügueji. Na ngue xenda ni muvits'ügueji a jmi que na puncjü o ts'ins'ü.

Nguec'ua dya rí sügueji pje ra tsja'c'üji yo nte.

Los que reconocen a Jesucristo delante de la gente

⁸ Rí xi'tsc'öji, nu c'ü ejmezü c'ü ra xipji yo nte c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, nutscö rá xipji c'o o anxé Mizhocjimi c'ü ngue ín ntegö c'ü. ⁹ Pero 'ma cjó c'o ra xipji yo nte c'ü dya ejmezü 'ñe dya päcägö, nu'ma, rá xipjigö c'o o anxé Mizhocjimi c'ü dya xo rí pärägö c'e nte c'ü.

¹⁰ "Ma cjó c'o dya ra unü ngüenda c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi; zö ra zangüji, pero ra sö ra perdonaoji c'o. 'Ma cjó c'o ra 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi nguec'ua ra mbärä c'e nte pje pjëtscö, pero 'ma dya ra 'ñejmezü, chjëntjui c'ü ro zadü o Espiritu Mizhocjimi. Nu'ma, dya ra perdonaoji 'ma c'ü.

¹¹ Nu'tsc'eji in tenngueji co nutscö, ra zints'iji cja nintsjimi ra jñün'cüji ngüenda c'o pje pjëzhi nu. O ra zints'iji cja o juesi, o c'o xenda pjëzhi na nojo. Pero dya rí tsjijñiji ja rguí chjünrüji, 'ñe pje rí mangueji. ¹² Na ngue o Espiritu Mizhocjimi ra mböxc'üji c'e ndajme c'ü, ra jí'ts'iji c'ü rguí jyodü rí mamaji.

El peligro de las riquezas

¹³ O ña c'ua 'naja c'o nte o xipji e Jesús: —Xipjigue nín cjuarma rá jyadübe c'o o zogü c'ü mi tatagöbe.

¹⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e in cjijñi c'o na s'o. Dya 'ñembguegö Mizhocjimi rá cjagö juesi rá jyan'cüvi c'o o zogü nin tatavi.

¹⁵ O sido o ña e Jesús o xipji texe c'o nte:

—Pjötüpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí jyodüji ja rguí pës'iji na puncjü o merio. Dya xo rí jyodüji ja rguí chjëji na puncjü o juajma, ni xo ri ngue o animale rí tsäji na puncjü. Zö ri pës'i 'na nte na puncjü, pero dya ngue c'ü na cjuana rguí mäjä o mü'bü c'e nte.

¹⁶ Cjanu o xipjiji 'na ejemplo c'o nte, o mama:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pës'i na puncjü. C'o o juajma o unü na puncjü o ndëxü. ¹⁷ Nguec'ua va mamatsjë c'ua: “¿Pje xe rá cjagö? Na ngue ojtjo ja xe rá üt'ü yo ndëxü, na ngue ya nizhi cja yo ín ch'ujmü.” ¹⁸ O mama c'ua: “C'ü rá cja'a, rá mandagö ra yätcäji yo ín ch'ujmü, cja rrü jyäpcäji c'o xenda rrä nojo. Nguec'ua je rá üt'ügö texe nu c'o ín nzhëxü 'ñe texe c'o rí pës'ö. ¹⁹ Rí pës'ö na puncjü dya; ra mezhe na puncjü o cjë. Rá söyagö dya. Rá mägö dya, rga sigö o xëdyi, y pje c'o nde rá sigö”, eñe. ²⁰ O mama c'ua Mizhocjimi o xipji c'e bëzo: “Nu'tsc'e in cjijñigue na s'o. Ixtí chügue dya ne xö mü. Me i jyodü ja vi pës'c'e na puncjü, pero dya ra sö rí chunügue yo”, eñe Mizhocjimi va xipji c'e bëzo.

²¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o nte:

—C'ua ja va tsjapü Mizhocjimi c'e bëzo, je xo rga cjanu rgá tsjapü texe c'o ra jyodü ja rgá mbës'i na puncjü, y dya ra jyodüji Mizhocjimi para ra ch'unüji c'ü na cjuana ni muvi.

Dios cuida a sus hijos

²² E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjijñiji ja rguí chöt'üji c'ü rí siji. Dya xo rí tsjijñigueji c'ü pje rí jyeji. ²³ Mizhocjimi o ngampc'aji va. Nadya, ¿cjo dya xo ra dya'cüji c'ü rí siji, 'ñe c'ü rí jyegueji? ²⁴ Tsjijñiji yo s'ü. Dya podüji o ndëxü, dya xo tagüji, dya pje xo üt'üji cja t'ujmü. Maco Mizhocjimi 'huñi yo. Nu'tsc'eji, xenda ni muvits'ügueji que na ngue yo s'ü. Nguec'ua, ¿cjo dya xo ra 'huintsc'eji Mizhocjimi? ²⁵ Dya cjó bübüts'c'eji c'ü sö ra chäcä 'naja nde metro c'ü xe rrä ndä. ²⁶ Maco dya sö rí chäcäji 'na nde metro c'ü xe rrä ndäts'üji, ¿jenga in cjijñiji ja rguí chöt'üji c'ü pje rí sigueji 'ñe c'ü pje rí jyeji?

²⁷ 'Unüji ngüenda ja ga te yo lirio. Dya pëpjiji, dya xo jench'eji o tjiüümü para ra dyät'äji o bituji. Pero me na zö yo. E Salomón mi pjëzhi na nojo, mi je o bitu c'o me ma zö. Pero xenda na zö yo lirio. ²⁸ Yo pjin'ño cja'a cja juajma, pero ra xörü münü ra ngant'aji cja hornu ra ndüt'üji yo; maco Mizhocjimi unü c'ü na zö o ndäjnä yo. Natsc'eji, ¿cjo dya xo ra dya'c'üji Mizhocjimi c'ü rí jyegueji? Nguec'ua, ¿jenga dya in junt'ü in mü'büji c'ü ra dya'c'üji Mizhocjimi c'o ni jyodüts'üji? ²⁹ Nguec'ua, dya me rí tsjiññiji ja rgui chöt'üji c'ü pje rí siji. ³⁰ Na ngue yo dya pãrã Mizhocjimi ngueje yo me jodü ga cjanu yo. Pero nu'tsc'eji in ñecjeji c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e c'ü pãrã c'ü nde ni jyodüts'üji texe yo. ³¹ Nu'tsc'eji ot'ü rí jyodüji ja rgui tsjaji ja c'o nzi ga mandats'üji Mizhocjimi, na ngue in Jmugueji c'ü. Nu 'ma rí tsjaji a cjanu, texe yo, nde ra dya'c'üji yo.

Riqueza en el cielo

³² 'In chjëntcejeji nza cja o ndëchjürü. Y ja nzitjots'üji. Pero dya rí sügueji. Na ngue c'ü in Tatagöji ne ra dya'c'üji c'ü rgui bübüttöji co angueze nu ja manda, na ngue o ntets'üji dya. ³³ Pöji c'o in pë's'iji ñe rí unüji c'o pje ni jyodü. 'Ma rí pë's'itjogueji in merioji, 'na ra ë o mbë ra ñe pönc'üji. O 'ma jiyö, ra s'odü c'o. Pero 'ma rí unügueji c'o pje ni jyodü, rí pë'sc'eji 'ma a jens'e c'o na cjuana ni muvi c'o dya ra s'odü. Nujnu, dya sät'ä o mbë ra pönc'üji c'o. Dya xo bübü o dyoxü ra tsjapü ra dya c'o. ³⁴ Nu 'ma rí pë's'igüejji na puncjü cja ne xoñijöümü, je rgui mäcjeji 'ma c'o ri pë's'iji cja ne xoñijöümü. Pero 'ma ra bë'sc'iji na puncjü a jens'e, je rgui mäcjeji 'ma c'o ri pë's'iji a jens'e.

Hay que estar preparados

³⁵⁻³⁶ 'Ma ra ma 'na bëzo cja chjüntü, c'o o mbëpji ra nde'beji hasta 'ma cja ra

nzhogü. Ra xa'maji na jo, y ra ndütüji o sivi. Ra nde'beji ngue c'ua 'ma ra nzhogü c'ü nu lamuji ra ma't'ü cja ngoxtji, jo rrü xopcüji ra cjogü c'ua a mbo. Je xo rgui tsjagüejji a cjanu rí chepqueji, na ngue rá ëcjö na yeje. ³⁷ 'Ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra chöt'ü rrã te'betjo c'o mbëpji, ra tsja c'e lamu ra mäpä c'o mbëpji. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra xipji c'o mbëpji ra mimiji cja mexa. Nuc'ua ra ts'o's'ü c'ü mi tëjë ra 'huini c'o mbëpji. ³⁸ Zö ya rguí ndexöümü 'ma ra säjä c'e lamu, o zö ya rguí ñetsajöümü, pero ni jyodü c'o mbëpji ra nde'beji, dya ra iji. 'Ma ra ñe chöt'ü c'e lamu c'ü rrã te'betjo c'o mbëpji, ra tsja c'e lamu me ra mäpä c'o. ³⁹ 'Na bëzo c'ü ri xo'tp'üji o ngümü, nu 'ma ro mbãrã pje ma ndajme c'ü ro ëjë c'e mbë, dya ro iji, ro nde'betjo, dya ro jyëzi ro xo'tp'ü c'ü nu ngümü. ⁴⁰ Je xo rga cjatsc'eji nu rí pjötpüji ngüenda, na ngue nutscö rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi c'e ndajme c'ü dya ri tepcöji.

El siervo fiel y el siervo infiel

⁴¹ Nuc'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme. C'o jña c'o cja i mangue, ¿cjo nguetscöjme i xitscöjme c'o, o ngue texe yo nte?

⁴² O ndünrü c'ua e Jesús c'in Jmugöji:

—Para rí pärãgueji, rá xi'tsc'öji 'na ejemplo. 'Na lamu ñeje 'na mbëpji c'ü manda cja c'o nu mimbëpji. 'Ma cjacjuana c'e mbëpji, ñe 'ma pãrã ra pëpji na jo, ra tsja c'e lamu ra xipji c'e mbëpji ra 'huinbi c'o nu mimbëpji 'ma nzi ga zant'aji. Ra ma c'ua c'e lamu. ⁴³ Nuc'ua 'ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra ñe chöt'ü c'e mbëpji rrã cja'a c'o vi xipji, me ra mäpä 'ma c'e mbëpji. ⁴⁴ Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra unü c'e mbëpji c'ü ra mbötpü texe c'o ri pë's'i c'e lamu. ⁴⁵⁻⁴⁶ Pero 'ma ri s'ombëpji c'e mbëpji, ñe ra mamatsjë: “C'in lamugö ra meztjtö c'ü”, ra ñeñe, ñe 'ma ra yabü c'o nu mimbëpji zö bëzo zö ndixü, ñe me ra zi o

xëdyi 'ñe ra zi c'o rguí tî, nu'ua, ra ëjê c'ü o lamu c'e pa c'ü dya ri te'be, 'ñe c'e ndajme c'ü dya ri pārã. Nuc'ua c'e lamu ra manda ra jyüt'üji na puncjü co chirrio c'e mbëpji, cja rrü pant'aji c'ua ja rva cã c'o vi tsja na s'o.

⁴⁷ C'o mbëpji c'o pārã c'o ne c'o nu lamu, pero 'ma dya cjaji c'o, ni xo ri te'beji ra nzhogü c'o nu lamu, ra jyüt'üji na puncjü 'ma c'o. ⁴⁸ Bübü o mbëpji c'o dya nda pëpji na jo, na ngue dya nda pārãji pje pjëzhi c'ü ne c'o nu lamu. Anguezeji mercedo xo ra jyüt'üji co chirrio. Pero dya nda ra jyüt'üji, na ngue dya nda pārãji c'o ne c'o nu lamu. Nu c'o ch'unü ra mbārã c'o ne Mizhocjimi ra tsjaji, ni jyodü ra tsjaji c'o. Nu c'o xenda ch'unü ra mbārã, ngue c'o ni jyodü xenda ra tsjaji. 'Ma jiyö, xenda ra castigaaji 'ma c'o.

Jesús es causa de división

⁴⁹ 'Na ngue c'ü rvã ëcjö cja ne xoñijömü, ra zädã 'ma ra bübü o chü cja ne xoñijömü. Rí negö c'ü ya ri sädã. ⁵⁰ Pero ni jyodü ot'ü rá sufregö na puncjü. Me rí cjiñigö; me rí negö c'ü ya rva sufregö. ⁵¹ In pëzhgueji rvã ëcjö cja ne xoñijömü ngue c'ua dya cja ra chü yo nte. Pero dya ngue c'ü rvã ëcjö c'ü. Na ngue c'ü rvã ëcjö, ra bübü o chü cja yo nte. ⁵² Ndeze nudya, ra bübü o chü. Cja 'na ngumü c'ü ri cãrã ts'ch'a o nte, jñi c'o ra nu'u na ü c'o yeje, na ngue c'ü ri ätcãvi ín jña. O 'ma jiyö, yeje c'o ra nu'u na ü c'o jñi. ⁵³ 'Na bëzo ra nu'u na ü c'ü nu t'i; o c'e t'i ra nu'u na ü c'ü nu tata. 'Na ndixü ra nu'u na ü c'ü o xunt'i; o c'e xunt'i ra nu'u na ü c'ü nu nana. 'Na ndixü ra nu'u na ü c'ü nu cjö'ö; o c'e cjö'ö ra nu'u na ü c'ü nu cö'ö.

Las señales de los tiempos

⁵⁴ E Jesús o sido o ña, o xipji c'ua c'o discípulo 'ñe c'o 'ñaja nte:

—'Ma in jandaji 'na trangömü va cjins'i, ix in manguëji c'ua: "Ra 'ñeje o dyebe", in eñeji. Y ra 'ñeje. ⁵⁵ 'Ma in unüji ngüenda vü'tü c'e ndajma c'ü je ni 'ñeje a ma a Sur, in mamaji c'ü me rrã pa. Y me rrã pa. ⁵⁶ In unüji ngüenda ja ga 'ñetse a jens'e ngue c'ua in pārãji ja ga cja yo jopa 'ñe yo ra 'ñeje o dyebe. Maco ya i dyärãji na puncjü c'o rvi pārãgueji c'ü rvã ëcjö cja Mizhocjimi, çjenga dya in ejmezüji?

Procura ponerte en paz con tu enemigo

⁵⁷ 'Nguec'ua rí önn'c'üji, çjenga dya in cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi? ⁵⁸ 'Na nte c'ü pje vi tsjapü c'ü 'na nte, 'ma ra zidyiji cja juesi, 'ma cja ri pëtvovi cja 'ñiji, na jo ra zopjü c'e nte c'ü pje vi tsjapü, ra ñavi ja rgá reglavi. 'Ma jiyö, ra zidyiji cja c'e juesi. Nuc'ua c'e juesi ra nzhö'ö cja c'e mböpjörü. Y c'e mböpjörü ra pant'a a pjörü c'ü. ⁵⁹ Dya ra mbedye nu, hasta 'ma cja ra ngöt'ü texe c'o tû. Je xo rga cjatsc'eji nu, 'ma dya rí dyötüji Mizhocjimi ra perdonaots'üji c'o na s'o c'o in tunpüji, nu'ma, ra castigaots'üji 'ma c'ü.

Importancia de un cambio de actitud

13 Mi cãrã nu c'o cja vi säjä. Nuc'ua cjanu o ñaji c'ua o xipjiji e Jesús ja va bö'tü ja nzi nte c'o mi menzumü a Galilea. Nuc'o, vi möji cja c'e templo o ma unüji c'o o animaleji ro mbäsp'aji Mizhocjimi. Nuc'ua e Pilato o manda c'o o tropa o ma mbö't'üji c'o nte. ² O ndünri c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o nte c'o o mbö't'üji, in pëzhgueji c'ü xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja o menzumüji, nguec'ua va mbö't'üji c'o. ³ Pero rí xi'tsc'öji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'eji xo rí chügueji, 'ma dya rí jyëziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. ⁴ In mbeñeji ja va tunü c'e torre c'ü xiji Siloé. O ndibi

c'o nte, o ndüji dieciochoji. **In** pëzhgueji c'ü xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o ñaja c'o cārā a Jerusalén. ⁵ Pero rí xi'tsc'öji, dya je ga cjanu. Xo ñetsc'ëji xo rí chügueji 'ma dya rí jyëziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

El ejemplo de la higuera sin fruto

⁶ O sido o ña e Jesús o xipjiji 'na ejemplo, o mama:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pë'si 'na huerta c'ü mi cja o uva. Nujnu, xo vi ñenche nu 'na fruta c'ü ni chjü higo. 'Na nu pa, o ëjë c'e bëzo cja c'e huerta ro ë nu'u cjo mi quis'i o higo. Pero dya pje chöt'ü. ⁷ Nuc'ua cjanu o xipji c'ü o mbëpji c'ü mi pjörü c'o uva: “Ya sō jñi cjë c'ü rvá ë nu'u ne higo cjo quis'i, pero dya pje rí töt'ü. Ixtí dyëch'i. 'Ma jiyö, bëzhitjo tiempo ja 'ne'e.” ⁸ Nuc'ua o ndünrü c'e mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, rí ö'tc'ügö xe rí jyëzi ne cjë dya nu, ndezc'e rá tsötpügö e jöümü y xo rá jä'tp'ä o lama. ⁹ Nu 'ma ra nguis'i, dya rá ëch'iji 'ma. Nu 'ma jiyö, rá ëch'igö ja nzi gui xitsi.”

Jesús sana en día de descanso a una mujer jorobada

¹⁰ 'Na nu pa c'ü mi sōyaji, o ma e Jesús cja 'na nintsjimi. O ma xöpü c'o nte. ¹¹ Mi bübü nu 'na ndixü c'ü mi sō'dyë. Ya vi mezhe dieciocho cjë vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, mi cja pü ra zö'dyë mi mocü ma nzhodü. Dya mi sō ro xos'ü o xütjü ro böbü derecho. ¹² E Jesús 'ma mü o jñanda c'e ndixü o ma't'ü o xipji:

—Chjä'dä a ñecjua.

Cjanu o xipji:

—Süngü, ra c'ueñe dya c'ü **in** sögue na ü, embe.

¹³ Cjanu o ñe's'e o dyë cja c'e ndixü. Nuc'ua c'e ndixü cjanu o xos'ü o xütjü

o böbü derecho. Cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi o mama:

—Me na jo Mizhocjimi o tsjacü o ndixqui.

¹⁴ C'ü mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, dya go ne a cjanu. Na ngue mi xabaro 'ma mü o jocü e Jesús c'e ndixü; mi ngue c'e pa 'ma mi sōyaji. Go üdü c'e bëzo o xipji c'o nte:

—**In** päräji ñanto pa nu ngo c'ü ni jyodü rá pëpji. Ngue c'o pa c'o na jo rí ñeji ngue c'ua ra ndixc'i in nzemeji. Dya rí ñecjeji dya, na ngue ngueje ne pa nu rí sōyaji, embeji c'o nte.

¹⁵ O ndünrü c'ua e Jesús c'ín Jmugöji o xipji c'e bëzo, ñe c'o mi dyoji:

—¿Jenga **in** mangueji na s'o c'o rí c jagö rí jocü c'o sō'dyë ne pa 'ma rí sōyagöji? Maco nu'tsc'ëji **in** xäpcägueji c'o in nzhünüji 'ma xabaro, ñe c'o in burruji, cja rrí ma unüji o ndeje. ¹⁶ Nujne ndixü nu, je mboxbëche cja e Abraham. Ya vi zürü c'ü dya jo, chjëntjui c'ü ro ndün't'ü o tjüjmü para dya ro nzhodü libre. Ya vi mezhe dieciocho cjë. Maco **in** xäpcägueji in animaleji, na ne ndixü, ¿cjo dya xo mi jyodü ro emegö libre nu?

¹⁷ C'o mi nu'u na ü e Jesús, 'ma mü o dyäräji c'o jña, o bëzhi o tseji c'ua, dya sō pje xe ro mamaji. Pero c'o ñaja nte, me go mäji na ngue c'o me ma nojo c'o mi cja e Jesús, ñe c'o me ma zö.

El ejemplo de la semilla de mostaza

¹⁸ Xe go ña e Jesús o xipjiji:

—Rá xi'tsc'öji 'na jña ngue c'ua rí päräji ja ga manda Mizhocjimi. ¹⁹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjui nza cja 'naja ndö-mortasa c'ü o jñü 'na bëzo, cjanu o ma ndujmü cja o juajma. Nuc'ü, o mbes'e o nocü, o chjëntjui 'naja za'a c'ü na ndä. O ëjë c'ua o s'ü o ñe dyät'ä o t'oxüji nu.

El ejemplo de la levadura

²⁰ Xo mama c'ua na yeje e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji c'ü 'na jña ngue c'ua rí pārāji ja ga manda Mizhocjimi. ²¹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntji nza cja o ix-cjüjnü c'ü o jñü 'naja ndixü o huanba jñi vola o jocjüjnü, hasta 'ma o ixqui texe c'e cjüjnü.

La puerta angosta

²² E Jesús sido mi mbeñe c'ü mi jyodü ro ma a Jerusalén. Pero mi sät'ä nzi 'na jñiñi, mi xöpü c'o nte. ²³ 'Na nte o dyönü e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿cjo ja nztjo c'o ra zät'ä nu ja bübü Mizhocjimi?

Nuc'ua e Jesús o ndünrü o xipji c'o nte:

²⁴ —Me rí jyodüji rí sät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Na ngue c'ü rguí sätc'ejí nu, na s'ezhi, chjëntjui c'ü ri cjogü 'na nte cja 'na ngoxtji c'ü me s'is'. Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o ra jyodü ja rgá cjogüji, pero dya ra sö ra cjogüji. ²⁵ Nu c'ü o cjaja c'e ngümü, ra zädä 'ma ra ngot'ü c'e ngoxtji. 'Ma cja rí sät'äji 'ma ya rguí cjo't'ü c'e ngoxtji, dya cja ra xocüts'üji. Zö rí bönc'ejí nu cja c'e ngoxtji rí püt'üji rí mamaji: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, xocüzüme”, rí 'ñembeji, pero dya ra xocüts'üji. C'ü ra tsja ra xi'ts'ijí: “Dya rí pãc'öji, dya ngue ín ntetsc'öji”, ra 'ñents'ejí c'ü. ²⁶ Nuc'ua rí xipcjeji: “Maco nutscöjme ró sigöji o xëdyi, 'ñe 'ma mi jizhigue cja c'o 'ñiji cja c'o ín jñiñigöjme, xo ma bünc'öjme nu, mi äräjme.” ²⁷ Ra ndünrü c'ua angueze ra xi'ts'ijí: “Ya ró xi'tsc'öji c'ü dya rí pãc'öji. Nu'tsc'ejí i tsjaji c'o na s'o. C'ueñeji cja ín jmigö ín texeji.” ²⁸ Nuc'ua me rí huëgueji y me ra nguünxt'ü in s'ibi rguí sufreji. Na ngue ri jandagueji e Abraham, 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob 'ñe texe c'o profeta ri cãrãji co Mizhocjimi nu ja ri manda, pero nu'tsc'ejí dya ra xocüts'üji. ²⁹ Ra ëjê na puncjü o nte, ra 'ñe ngãrãji nu ja ri manda Mizhocjimi, me ra mäji cja o jmi. Rguí 'ñeji nu ja ni mbes'e e jyarü 'ñe nu ja ni nguibi. Xo rguí 'ñeji a ma

a norte 'ñe a ma a sur. ³⁰ C'o cjapü cja na jo nguec'ua pëzhiji ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi, dya ra zät'ä c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muviji a jmi Mizhocjimi, ra zät'ä c'o.

Jesús llora sobre Jerusalén

³¹ C'e pa c'ü, o ëjê ja nzi o fariseo o 'ñe xipjiji e Jesús:

—Pedye va rí mague. Na ngue ne ra mbö'tc'ü e Herodes c'ü manda va.

³² O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö pës'i na puncjü o pjeñe e Herodes c'ü ne ra mbötcügö c'ü, pero möji ma xipjiji c'ü ni jyodü rá pjongü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, Rá jocü c'o sö'dyë. Xipjigueji c'ü rá cjagö yo, hasta 'ma cja rá cjuatügö ne bëpji. ³³ Zö ne ra mbötcügö c'ü, pero rá sido rá cjagö ne bëpji hasta 'ma rá cjuatügö. Na ngue je ngueje a Jerusalén nu ja pöt'üji texe c'o ña o jña Mizhocjimi; dya ngue va. Nu'tsc'ejí rí xiqueji a cjanu e Herodes.

³⁴ O sido o ña e Jesús o mama:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüji a Jerusalén, ín pöt'üji c'o profeta 'ñe ín pjat'üji o ndojo c'o juajnü Mizhocjimi ra zo'c'üji. Ró juen'tsc'öji na puncjü. Mi negö ro jmu'tc'üji c'ua ja nzi ga tsja'na ngöñi juis'i c'o o ts'ingöñi a mbo cja o juaja, pero dya xo i ñeji ri dyätcãji ín jña. ³⁵ Dyärãji c'ü rá xi'tsc'öji. Xe jãrãtjo a Jerusalén nu nin jñiñigueji, pero ya jyëts'ijí dya Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji, ndeze ne ndajme dya, dya cja xe rí jñandgöji va hasta 'ma cja rí mamaji: “Me na jo nu va ëjê nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, rí 'ñeñeji.

Jesús sana a un hombre con enfermedad de hinchazón

14 O ëjê 'na nu xabaro, e Jesús o ma cja o ngümü 'naja c'o fariseo c'ü mi xo'ñi cja 'naja nintsjimi, o ma ziji o xëdyi. C'o ma cã'ã nu, me mi jandaji e Jesús me mi ärãji xa'ma ro mama o jña

c'o dya mi jyodü. ² Nu a jmi e Jesús, mi bübü 'na bëzo c'ü mi sö'dyë, mi pjänt'ä texe o cuerpo. ³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o fariseo 'ñe c'o mi pärä o ley Mizhocjimi:

—¿Pje mama o ley Mizhocjimi? ¿Cjo na jo rá jocüji yo sö'dyë 'ma xabaro? Maco ngue nu pa nu rí söyaji.

⁴ Anguezeji dya ndünrüji. Nuc'ua e Jesús o 'ñe's'e c'ua o dyë c'e bëzo c'ü mi pjänt'ä, o jocü cjanu o xipji:

—Ma dya in nzümü, embe.

⁵ Cjanu o xipji c'o fariseo:

—Ma ri 'ñegueji 'na burru o 'na ts'inzhünü, nu 'ma ro zo'o cja 'na pozo, ro zo'o c'ü xabaro c'ü ngue 'ma rí söyaji, ¿cjo dya ri ma tsjünc'ejji c'ü?

⁶ Anguezeji dya mi päräji ja rvä ndünrüji.

Los invitados al casamiento

⁷ E Jesús o jñanda c'o nte c'o vi mbitaji ro ziji o xëdyi, me mi juajnüji c'o xenda na jo nu ja ro mimiji. Nguec'ua va mama e Jesús o xipjiji:

⁸ —'Ma cjó c'o ra mbitats'üji rí möji cja chjüntü, dya rí ma mimiji nu ja xenda na jo. 'Na ra ëjë 'naja c'ü vi mbitaji c'ü xenda ri pjëzhi na nojo que rá ngue'tsc'ejji.

⁹ Nuc'ua ra ëjë nu c'ü o mbitats'üji ra 'ñe xi'ts'ijji: “Chjench'e xe rí mimi a ma c'ua. Na ngue nu ja in junrügue, ra mimi ne bëzo”, ra 'ñents'ejji. Nuc'ua ix 'na tsetjo rguí ma minc'ejji cja squina. ¹⁰ C'ü rí tsjagueji 'ma ra mbitats'üji, rí minc'ejji a squina, ngue c'ua 'ma ra säjä in jmigueji nu c'ü o mbitats'üji, xa'ma ra xi'ts'ijji: “Nu'tsc'e rí jogövi na jo, je rguí 'ñe cjuã rí mimi nu ja xe na jo”, ra 'ñents'ejji. Nuc'ua c'o rrü jü'ü cja mexa, ra unüji ngüenda c'ü me nets'ejji c'ü o mbitats'üji. ¹¹ C'ü ra tsjapütsjë na nojo, ra tsjapüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü ngüenda c'ü dya ni muvi, ra tsjapüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

¹² O sido o ña e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü vi mbita:

—'Ma in ät'ägue 'na jñönü, in mbita c'o in negue, 'ñe c'o in cjuarma, 'ñe c'o 'ñaja in dyocjeji, 'ñe c'o bëxtjo in cärägueji c'o jün o t'opjü. Nuc'o, nguextjo c'o in mbitague c'o. Rí xi'tsc'ö c'ü dya cja rí tsjague a cjanu. Na ngue anguezeji xo ra mbitats'üji rí mague rí ma siji o xëdyi cja o ngümüji. A cjanu, ra ngö'tc'ütjaji c'ü vi mbitague anguezeji, pero dya ra ngö'tc'ü Mizhocjimi. ¹³ C'ü rí tsjague 'ma rí dyät'ä 'na jñönü, xo rí mbitague c'o pöbre c'o dya pje pë's'i, c'o ch'odyë 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö. ¹⁴ 'Ma rí tsjague a cjanu, me rí mäjägue 'ma. Na ngue dya ra sö ra ngö'tc'üji ra mbitats'üji c'ua ja nzi vi mbitague anguezeji. Nguec'ua 'ma ra bübütjo na yeje c'o vi tsja na jo, xo rí tegue ra ngö'tc'ü Mizhocjimi.

El ejemplo de la gran cena

¹⁵ 'Naja c'o mi junrü cja mexa, 'ma mü o dyärä c'o vi mama e Jesús, o xipji:

—Me ra mäjä c'o ra mbita Mizhocjimi ra ma ziji o xëdyi nu ja manda angueze.

¹⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü ro tsja 'na mbaxua ro dyät'ä o jñönü. Na puncjü o nte c'o o mbita. ¹⁷ Nuc'ua 'ma o zädä c'e hora 'ma ro ziji o xëdyi, c'e bëzo o xipji c'ü o mbëpji: “Mague cja c'o ró mbita, ma xipjiji ra ëji dya, na ngue ya jogü texe”, eñe c'e bëzo. ¹⁸ Nuc'ua texeji o mbürü o mamaji ro perdonaaji na ngue dya mi sö ro möji. Nu ja ot'ü o zät'ä c'e mbëpji, o xipjiji a cjava: “Perdonaazü, dya sö rá ma sigö o xëdyi. Cja ró tömügö 'na juajma; ni jyodü rá ma nu'u.” ¹⁹ C'ü 'naja o mama: “Perdonaazü, dya sö rá ma sigö o xëdyi. Cja ró tömügö tsi'ch'a yonda o nzhünü; ni jyodü rá ma nugö cjo na jo ga pëpji c'o.” ²⁰ C'ü 'naja o mama: “Cja ró chjüntü, nguec'ua dya ra sö rá ma sigö o xëdyi.” ²¹ Cjanu o nzhogütjo c'ua c'e mbëpji o ma xipji c'ü nu lamu c'o vi mama c'o vi mbita. Nuc'ua c'e lamu go sjëya c'ua o xipji c'ua

c'ü o mbëpji: “Mague dya cja yo 'ñiji. Ja c'o rí chjëji c'o pöbre, rí sigue c'o. Rí sigue c'o ch'odyë 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö”, eñe. O ma c'ua c'e mbëpji. ²²Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o mama: “Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, ró c jagö ja c'o nzi vi xitsi ró ma sigö o nte. Pero xe j yadütjo cja nin nzungue.” ²³O ndünrú c'ua c'e lamu o xipji c'ü o mbëpji: “Pedyegue cja ne jñiñi, rí mague texe c'ua ja bübü o 'ñiji ja c'o cjugü o nte, rí sido rí xiqueji ra ëji, ngue c'ua ra ndüji cja ín nzungö. ²⁴Rí xi'tsc'ö, nu c'o ot'ü ró mbitagö ro ëjë, nuc'o, dya ra zi yo jñönü yo ró ät'ägö ne ri 'naja c'o”, eñe.

Lo que cuesta seguir a Cristo

²⁵Na puncjü o nte c'o mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma mi pöji cja 'ñiji, e Jesús o ñezhe c'ua o xipji c'o nte:

²⁶—“Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana. Ni jyodu xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu su 'ñe c'o o r'i. Ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'o nu cjuarma 'ñe c'o nu cjü. 'Ma jiyö, dya ra sö ra ndenngue co nuzgö. Ra tsja ja c'o nzi rgá negö; dya cja ra tsja ja c'o nzi ga netsjë. ²⁷'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü ra bübü dispuesto ra sufreji o ra ndüji. 'Ma jiyö, dya ra sö ra ndenngue co nuzgö. ²⁸'Ma cjó c'o ne ra jyäbä 'na ngümü, ni jyodü ot'ü ra tsja ngüenda, cjo ra zäs'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngümü. ²⁹'Ma jiyö, 'ma ya rguí ngü'p'ü c'e cimientu, pero 'ma dya ri säs'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngümü, texe c'o vi jñanda c'e bëzo mi jübä o ngümü, ra ndenbeji rgá tsjapüji burla. ³⁰Ra mamaji: “Ne bëzo o mbürü o jyäbä 'na ngümü, pero dya zäs'ä c'ü rví cjuatü”, ra 'ñeñeji. ³¹Xo rí tsjijñigüeji ja ga cja ga tsja yo rey. 'Na rey c'ü ëë diez mil c'o o tropa, dya ixta ma chüvi c'ü 'na rey c'ü va ëjë va ë'ë veinte mil c'o o tropa. Ot'ü ra nguiñi cjo ra sö ra ndöpü c'o va

ëjë. ³²'Ma ra unü ngüenda c'ü dya ra sö, ra ndäjä c'ua c'o ra ma ndünrú c'e rey 'ñe c'o o tropa 'ma xe na jë va ëtjoji, ra ma reglaji para dya ra chüji. ³³Je xo ga cjatsc'ëji nu. Ante c'ü rí chenngueji co nuzgö, ni jyodü rí tsjijñiji na jo cjo sö rí sidoji. 'Ma dya ín bübüji dispuesto rí sogüji texe c'o ín pës'iiji, dya ra sö rí chenngueji co nuzgö 'ma.

Cuando la sal deja de estar salada

³⁴O sido o ña e Jesús o mama:

—Na jo o ö'ö. Pero 'ma ra bëzhi c'ü na öxü, ¿ja xe rgá sö xe ra öxcü? ³⁵Zö ra huanbaji o lama cja rrü jyä'tp'äji cja jömü, pero dya cja rguí muvi. Nguec'ua ra mbozüji. Nu'tsc'ëji ín äräji yo jña, rí tsjapüji na puncjü ngüenda yo.

El ejemplo de la oveja perdida

15 Ma ëjë cja e Jesús c'o mi cobra o contribución 'ñe c'o 'ñaja c'o mi nántji mi cja c'o na s'o. Ma ëji ro ë dyäräji c'o mi mama e Jesús. ²Nguec'ua c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o fariseo, mi tsjojneji ma zo'büji e Jesús mi mamaji:

—Ne bëzo nu, me ne yo cja na s'o ra dyoji co angueze. Y me siji o xëdyi yo.

³O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

⁴—“Ma ri tsägüeji 'na cien o ndëenchjürü, 'ma ri bëzhi 'naja, ri sogueji cja batjü c'o noventa y nueve, cja rrí möji c'ua ri ma jyodüji c'e ndëenchjürü c'ü ri bëzhi. Ri jyodüji hasta 'ma cja ri chöt'üji, zö ri 'natjo ndëenchjürü. ⁵Nuc'ua 'ma ri chöt'üji, me ri mäcjeji c'ua na puncjü, ri tsö's'üji in jyögüeji. ⁶Nuc'ua 'ma ri säcjeji in nzumüji, ri ma xipjiji c'o in dyocjeji 'ñe c'o bëxtjo ín cäräji: “Rí mbitats'ü rí ma cja ín nzumü rá mäji. Na ngue ya ró töt'ü c'ü ín nzhëenchjürü c'ü rvä bëzhi”, ri 'ñeñeji. ⁷Rí xi'tsc'öji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'o, me ra mäji a jens'e. Xenda ra mäpäji c'e nte que rá ngue c'o noventa

y nueve nte c'o c'apü cja na jo y dya unüji ngüenda c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'büji.

El ejemplo de la moneda perdida

⁸Na ndixü c'ü ri jün diez merio de plata, 'ma ro bēzhi 'naja, ro ndütü 'na sivi ro jyodü c'e merio. Ro paxü na jo cja c'e ngumü ro jyodü hasta 'ma cja ro chöt'ü. ⁹Nuc'ua 'ma ro chöt'ü, ro xipji c'o o dy-oji 'ñe c'o bēxtjo ri cārāji: “Rí mbitats'ü rí mague cja ín nzumü rá mājī. Na ngue ya ró töt'ü c'e merio c'ü rvá bēzhigö”, ro 'ñeñe. ¹⁰Rí xi'tsc'öji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'o, me ra mājā Mizhocjimi 'ñe c'o o anxe c'o cārā a jmi.

El ejemplo del hijo pródigo

¹¹Xo mama c'ua:

—'Naja bēzo mi 'ñeje yeje t'i. ¹²Nu c'e t'i c'ü mi sēbi o ma cja c'ü nu tata, o ma xipji: “Mi tatats'ügö, dyacö c'ü tocazū yo in pēs'c'e”, embe. Nuc'ua c'e bēzo o jyadü c'ua c'o mi pēs'si o unü nza yeje c'o o t'i. ¹³Dya mezhe c'ua pa, c'e t'i c'ü mi sēbi o jmutü texe c'o mi pēs'si, cjanu o ma c'ua o zāt'ä cja 'na país c'ü ma jē. Nuc'ua o ndeze nu texe o merio va tsja c'o na s'o; dya mbörütsjē ja rvá mimi. ¹⁴Nuc'ua 'ma mü o ndeze texe o merio, o ējē c'ua 'naja tjiimi cja c'e país. Nuc'ua c'e t'i mi ojtjo pje ro zi. ¹⁵Cjanu o ma c'ua cja 'naja bēzo cja c'e país, o ma xipji: “¿Cjo dya in pēs'si o bēpji rí dyacö?”, eñe. C'e bēzo, dya mi ne ro unü o bēpji, pero c'e t'i sido mi örü. Nguec'ua c'e bēzo, zö dya mi ne, pero o unü o bēpji, o ndājā cja c'ü o hacienda ro ma ts'as'ü o cuchi. ¹⁶C'e t'i, dya mi nijmi c'ü mi ch'unü ro zi. Nguec'ua me mi ne c'ü xo ro ch'unü c'o mi si c'o cuchi, ngue c'ua ro nijmi. Pero dya cjó mi unü. ¹⁷O nzhogü o mü'bü c'ua c'o na s'o c'o vi tsja, o mama: “Mi tatagö tsājā na puncjü o mbēpji. Anguezeji poncjütjo c'ü siji; nutscö rí sufregö va o tjiimi. ¹⁸Ixtá

magö dya cja mi tata, rá ma xipji: Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. ¹⁹Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö. Tsjacü rá c'jagö 'naja in mbēpjizügö, rá embe.” ²⁰Ixco ma c'ua cja c'ü nu tata.

“Ma xe ma jētjo ma ējē c'e t'i, c'e bēzo o jñanda c'ü o t'i. O juentse c'ua, o cjuan'di o ma ndünrü. Cjanu o ndaja, me go zü'tp'ü o jmi. ²¹Nuc'ua c'e t'i o xipji: “Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö.”

²²Nuc'ua c'e bēzo o xipji c'o o mbēpji: “Ma tsājī c'e bitu c'e xenda na jo, rí jyecheji nu ín ch'igö. Rí jñu'tp'üji 'na anilio cja o dyē. Rí chin'chp'iji o dyatsi a ngua. ²³Ma siji c'e ts'inzhünü c'ü na pi, pöt'üji rá saji rá c'jaji 'na mbaxua. ²⁴Dya mi pārāgö ja vi ma'a nu ín ch'igö. Mi pēzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya”, eñe c'e bēzo va xipji c'o o mbēpji. O mbürü o tsjaji c'ua c'e mbaxua.

²⁵'C'e t'i c'ü mi nzhasē ma bübüjtjo cja juajma. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, 'ma ya mi ngue ro sājā cja c'e ngumü, o dyärā mi pjē'biji o bizhi 'ñe mi nemeji. ²⁶O ma't'ü c'ua 'naja c'o mbēpji, cjanu o dyönü pje pjēzhi c'o mi c'jaji. ²⁷O ndünrü c'ua c'e mbēpji o xipji: “Ngue nin cjuarma c'ü ya nzhogü. O sājā na jo, dya pje tsja. Nguec'ua o manda nin tatague o mböt'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi.” ²⁸Cjanu o üdü c'ua c'ü mi nzhasē, dya mi ne ro cjogü a mbo. O mbedye c'ua c'ü nu tata o xipji ro cjogü. ²⁹O ndünrü c'ua c'e t'i o xipji c'ü nu tata: “Dyärā rá xi'tsi. Nutscö na puncjü o cjēē c'o ya ró pē'pc'i na zēzhi nza cja 'ma ri nguetscö in mbēpjigue. Nu c'ü in mandazü, nde rí c'jagö texe. Pero dya nunca in dacügö 'na animale c'ü rga mägöjme c'o rí pācöjme. Ni ri 'naja ts'ichivo ri dacügö. ³⁰Pero 'ma o sājā dya nu in ch'igüe nu na s'o, i manda o mböt'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi; maco o nde'tsc'e in merioque ma dy-

oji c'o ndixü c'o na s'o, c'o nde ga dyonpütjo o bëzo.”³¹ O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipji c'ü nu t'i: “Nu'tsc'e in ch'itsc'ö, rí bübü'tjogövi. Texe c'o in tsjagö, ngue in tsjague.”³² Dya mi pärägö ja vi ma'a nu nin cjuarma; mi pëzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya. Nguec'ua rá cjaji na jo mbaxua rá mäji.”

El ejemplo del mayordomo que abusó de confianza

16 E Jesús xo xipji c'o o discípulo: —Mi bübü 'na bëzo c'ü mi rico c'ü mi ñeje 'na mbëpji c'ü mi pjötpü texe c'o mi pë's'i c'ü nu lamu. C'e mbëpji mi s'onbü c'o mi pë's'i c'ü o lamu. Nguec'ua mi bübü c'o o ma cja c'e lamu o ma cösteji. ²Nuc'ua c'e lamu o zojnü c'ü o mbëpji. 'Ma mü o ëjë c'e mbëpji, o mama c'ua c'e lamu o xipji: “¿Jenga vi tsjacügö a cjanu yo rí ärägö? Mague ma chjënquigö c'o xiscömü c'o juns'ü ja nzi o merio c'ü tuncügö yo nte. Nuc'ua, dya cja xe rí pëpquigö”, eñe c'e lamu va xipji c'e bëzo. ³Nuc'ua c'e mbëpji cjanu o ma c'ua o mamatsjë c'ua: “Nu c'ü in lamugö ya ra pjongüzü c'ü dya cja rá pëpigö c'ü. ¿Ja rga cjazgö dya? Dya zëtsi rá cjangö bëpji c'o na jyü, y dya sö rá örü pje rá sigö, na ngue rí tsegö. ⁴Ya ró mbeñegö dya c'ü rá cjangö, ngue c'ua 'ma ra zädä c'ü dya cja rá pëpigö c'ün lamugö, ra recibidozü yo nte cja o ngümüji”, eñe. ⁵Cjanu o zojnü c'ua texe c'o mi tunpü o merio c'ü nu lamu, cjanu o ñatsjëvi c'ua nzi 'naji. O mama c'e bëzo va dyönü c'ü ot'ü o säjä: “¿Ja nzi in tunpügue c'ü in lamugö?” ⁶O mama c'ua c'e nte: “Rí tunpü 'na ciento barri o aceite.” O mama c'ua c'e mbëpji: “Bübü dya c'ua nin vale rí xü't'ü. Ixtí dyät'ä c'ü 'na vale rí jñu's'ütjo cincuenta, cja rñ jñu's'ü in chjügue.” ⁷Nuc'ua cja ndo nu ëjë c'ua c'ü ndo 'naja. Cjanu o mama c'e mbëpji o xipji: “¿Ja nzi in tügüe?” Angueze o mama: “Rí tunpü 'na ciento mape o

ndëxü.” O mama c'ua c'e mbëpji: “Bübü dya c'ua nin vale rí xü't'ü. Ixtí dyät'ä c'ü 'na vale rí jñu's'ütjo ochenta”, eñe. Je ga cjanu va tsja c'e mbëpji o jñu's'ütjo menu c'o mi tü c'o nte. Cjanu o ma c'ua cja c'ü nu lamu o ndënbi c'o xiscömü c'o mi ngue c'o vale c'o cja vi dyät'ä. ⁸O mezhe ts'ë, nuc'ua c'e lamu cja mbärä c'o na s'o c'o vi tsja c'e mbëpji, cjanu o mama: “¿Ja va ndöcügö c'e s'ombëpji? Me pë's'i na puncjü o pjeñe”, eñe. C'ua ja nzi va tsja c'e mbëpji, je xo ga cjatjonu c'o nte c'o dya pärä Mizhocjimi, me pë's'iji na puncjü o pjeñe ja ga tsjaji na jonteji cja yo nu minteji, que na ngue yo nte c'o bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi.

⁹O sido o ña e Jesús o xipji:

—Yo nte cjaji na s'o co o merioji; nu'tsc'ëji rí tsjaji na jontets'üji co in merioji. Rí unüji yo nte c'o pje ni jyodü; rí gastoji in merioji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma rí chüji, 'ma rí sät'äji a jens'e, Mizhocjimi me ra mä'c'äji ra xi'ts'iji na jo vi tsjagueji.

¹⁰'C'o ra tsja c'o na jo co o merioji, xo ra tsjaji na jo c'o o bëpji Mizhocjimi c'o nda ni muvi que na ngue o merio. Pero c'o dya ra tsja c'o na jo co o merioji, dya xo ra tsjaji na jo c'o o bëpji Mizhocjimi.

¹¹Zö cja c'o na s'o yo nte co o merioji, pero nu'tsc'ëji ni jyodü rí tsjaji rrä jontets'üji. 'Ma dya rí tsjaji na jo co in merioji, dya xo ra dya'cüji o bëpji Mizhocjimi c'ü nda ni muvi. ¹²'Ma dya rí tsjaji na jo co o merio c'ü tjeze, ¿ja rgá sö ra dya'cüji Mizhocjimi c'o dya ra tjeze rí tsjapüji in tsjacjeji?

¹³'Ma cjó c'o ra mbëpi yeje lamu, dya ra sö ra dyätävi nza yejui. Na ngueje c'ü 'naja ri nu'üji na ü, ra tsja c'e mbëpji; c'ü 'naja ri ne. O 'ma jiyö, 'naja c'ü ri ätä; 'naja c'ü ri cjaü dya rguí muvi. Je xo ga cjatsc'ëji nu, 'ma rí jyodüji ja rguí pë's'iji na puncjü cja ne xoñijömü, nu'ma, dya rí pëpqueji 'ma Mizhocjimi co texe in mü'büji.

¹⁴ C'o fariseo c'o mi cārā nu, 'ma mü o dyārā c'o jña c'o mi mama e Jesús, o tsjaji c'ua burla. Na ngue anguezeji me mi neji o merio. ¹⁵ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji in c'apüji me na jots'üji cja yo nte, pero Mizhocjimi pā'tc'ā in mü'büji. C'o in c'ajaji c'o mama yo nte na jo, Mizhocjimi mama na s'o c'o.

La ley y el reino de Dios

¹⁶ "Texe c'o o jña Mizhocjimi c'o xiji ley 'ñe profeta, mamaji c'ü ro ëjē c'e pa 'ma ro manda Mizhocjimi. Pero 'ma o mbürü e Juan o zopjü yo nte, ya ma sädā c'e pa. Ndeze c'o pa c'o, hasta nudya, bübü c'o zopjü yo nte, xipjiji c'ü ya ëjē c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Nguec'ua bübü o nte c'o me jodü ja rgā ndeñeji angueze.

¹⁷ 'Zö ra manda dya, nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi, pero xo na cjuana texe c'o mama o ley Mizhocjimi. Zö ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijö mü, pero dya ra cjogü o ley Mizhocjimi. C'o mama o ley Mizhocjimi na s'o c'o in c'ajaji, ix na cjuana na s'o c'o.

Jesús enseña sobre el divorcio

¹⁸ "Ma cjó c'o ra mbēzi nu su, cja rrü chjüntüvi c'ü xe 'na ndixü, nu'ma, cja c'o na s'o chjëntjui 'ma ri tsājā o ndixü. Y c'e bëzo c'ü ra chjüntüvi c'e ndixü c'ü vi bëzi, xo cja na s'o c'ü chjëntjui c'ü ri tsājā o ndixü.

El hombre rico y Lázaro

¹⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Mi bübü 'naja bëzo c'ü mi rico. Mi je'e o bitu c'o me ma jo, nza cja o bitu c'o je'e o rey. Pama me mi mäji c'o o dyoji mi c'ajaji o mbaxua. ²⁰ Cja ngoxtji c'ü o ngümü c'e bëzo, vi 'ñemeji 'na bëzo c'ü mi pöbre c'ü mi dya o ts'ingue texe cja o cuerpo. Nuc'ü, mi chjü e Lázaro. ²¹ Mi sant'a na puncjü. Nguec'ua me mi ne xa'ma ro ch'unü pje ro zi'l, zö ri

nguextjo c'o mëxëdyi 'ñe c'o jñönü c'o mi jähä a jömü cja c'ü o mexa c'e bëzo c'ü mi rico. C'o dyo, mi jösp'üji cja o cuerpo c'ü mi s'odü. ²² O ë 'na nu pa, o ndü c'e bëzo c'ü mi pöbre. Nuc'ua c'o o anxe Mizhocjimi o zidyiji a jens'e nu ja bübü e Abraham. 'Ma mü o ndü c'e bëzo c'ü mi rico, o dyögüji na jo. ²³ Nuc'ua 'ma me mi sufre a linfiernu c'e bëzo, o nä's'ä o jñanda e Abraham mi bübü a jens'e. Xo jñanda mi bübü nu e Lázaro a jmi e Abraham. ²⁴ O mapjü c'ua na jens'e o mama: "Nu'tsc'e Abraham, mi mboxpalets'ügö, juentsquegö. Xipji e Lázaro ra ëjē ra 'ñe popjü o 'ñidyē cja ndeje ra jötcü in ts'ijñi. Na ngueje rrā sufregö na puncjü cja ne sivi." ²⁵ O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: "Nu'tsc'e in mboxbëchets'ügö, mbeñegue. 'Ma mi bübügue a xoñijö mü, mi pës'igue texe c'o mi negue y me mi mäpägue c'o; maco e Lázaro mi bëzhi pje ro zi 'ñe pje ro jye. Pero nudya, mäjä, dya cja sufre dya. Nu'tsc'e in sufregue c'ua. ²⁶ Dya nguextjo nu; xo bübü 'na cöt'ü c'ü na jē a ndetsc'e 'ñezgöbe. Nguec'ua yo cārā a 'ñecjua, dya sö ra mbes'e a ma c'ua ja in bünc'eji. Ni xo ri ngueje c'o cārā a ma c'ua, dya sö ra mbes'eji a 'ñecjua." ²⁷ Cjanu o mama c'ua c'ü mi rico: "Mi mboxpalets'ügö, rí ö'tc'ü na puncjü rí xipji e Lázaro ra ma cja o ngümü mi tata. ²⁸ Na ngueje rí 'ñeje tsi'ch'a in cjuarma. Rí chähä e Lázaro ra ma zopjü c'o mi cjuarma, ra xipjiji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Xa'ma dya ra ëjē anguezeji va ja rí sufregö." ²⁹ O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: "Anguezeji tjëji c'ü o dyopjü e Moisés 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta. 'Ma ra dyätäji c'o, dya ra zät'äji nu ja na bünc'e." ³⁰ O ndünrü c'ua c'ü mi rico o mama: "Iyö, dya ra tsjapüji ngüenda c'o. Pero 'ma cjó c'o ra te'e yo ya ndü ra ma'a nu ja cārā c'o in cjuarma, ra nzhogü o mü'büji 'ma." ³¹ O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: "Nu 'ma dya c'apüji ngüenda c'o o dyopjü e

Moisés 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, dya xo ra creoji zö ra tetjo 'naja yo ya ndü."

El peligro de caer en pecado

17 O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Siempre bübü o nte c'o cjavü ra tsja c'o na s'o yo nu minteji. Juejme c'o cjavü a cjanu yo nu minteji; Mizhocjimi ra tsjavü me ra sufreji. ²Xenda rvá jo 'ma ro 'nutpü 'na travacjünü o dyizi c'e nte c'ü, cja rrü pant'aji cja trazapjü nu ja na jê'ê, que na ngueje c'ü ro tsjavü ro tsja na s'o a cjanu 'naja c'o dya pje pjêzhi c'o ejmezü. ³Nguec'ua rí pjötpüji nguenda.

"Ma pje ra tsja'cüji yo nin cjuarmaji, rí zopjüji. Y 'ma ra nzhogü o mü'büji, rí perdonaogueji 'ma. ⁴Zö siete vez nu pa c'ü pje ra tsja'cüji 'ñe siete vez ra 'ñe xi'ts'iji: "Perdonaözügö, ró cja'cügö c'o na s'o", ra 'ñents'ejji, pero ni jyodü rí perdonaogueji c'ü.

El poder de la fe

⁵Nuc'ua c'o apóstole o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, pjöxcüjme xenda rá creojme Mizhocjimi ngue c'ua rá perdonaojme c'ua ja nzi gui xitsijme.

⁶E Jesús c'ín Jmugöji o xipjiji c'ua:

—Zö ts'ëtjo gui 'ñejmeji Mizhocjimi, pero 'ma rí jñunt'ü ín mü'büji c'ü ra dyä'tc'äji Mizhocjimi c'ü rí dyötqueji, ra sö rí xipjiji ne za'a nu 'ne nu: "Ts'üs'ü va, ma 'ne'e cja ne trazapjü", rí 'ñembeji. Ra tsja c'ua.

El deber del que sirve

⁷O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjijñiji ja ga tsja 'na bëzo c'ü 'ñeje o mbëpji. Ra ma c'e mbëpji ra ma huajma, o ra ma ts'as'ü o nzhünü. 'Ma ra nzhogü c'e mbëpji, dya ra mama c'e lamu: "Ixtí tsjogü rí sigue o xëdyi", ra 'ñeñe, iyö. ⁸C'ü ra mama: "Ma dyät'ä c'ü rá sigö ne nzhä. Nuc'ua rí xa'ma rí sirvezü c'ü rá sigö hasta 'ma cja rá cjuarü rá sí. Cja rí

sigue o xëdyi", ra 'ñeñe. ⁹Zö ra tsja c'e mbëpji ja c'o nzi va xipji, pero c'e lamu, dya ra unü 'na pöjö c'e mbëpji. ¹⁰Je xo rga cjatsc'ejji nu. Zö rí tsjaji texe c'o ra xi'ts'iji Mizhocjimi, pero dya rí mangueji c'ü ni jyodü ra ngö'tc'üji c'ü. Na ngue c'o rí tsjaji ngue c'o ni jyodü rí tsjaji, eñe e Jesús.

Jesús sana a diez leprosos

¹¹E Jesús 'ma mi ma a Jerusalén, mi nzhodü cja c'e 'ñiji nu ja mi chäjui a Samaria 'ñe a Galilea. ¹²'Ma ya ma sät'ä cja 'naja ts'ijñiñi, o chjëji dyëch'a bëzo c'o mi sö 'na ngueme c'ü ni chjü lepra. Pero dya chëzhiji cja o jmi, o böbü'tjoi na jê. ¹³Cjanu o mapjüji c'ua o mamaji:

—Jesús ín xöpütegue, juentsquegöjme.

¹⁴Nuc'ua e Jesús 'ma mü o jñanda c'o bëzo, o xipjiji c'o:

—Möji cja c'o mböcjimi ra nu'cüji c'ü ya jogüts'üji dya, embeji c'o.

O möji c'ua. 'Ma ya mi möji, ixco ndis'iji na jo c'e ngueme. ¹⁵Nuc'ua 'naja anguezeji, 'ma mü o nu'u c'ü ya vi jogü, o nzhogü o mapjü c'ua na jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi. ¹⁶Cjanu o ndüne a jömmü cja o ngua e Jesús, o unü 'na pöjö. C'e bëzo mi menzumü a Samaria c'ü. ¹⁷O mama c'ua e Jesús:

—Maco nza dyëch'a c'o mi sö c'e ngueme ró jocü, ¿jenga dya nzhogü c'o nueve ro ã unüji 'na pöjö Mizhocjimi? ¹⁸Nguextjo ne bëzo nu dya ín menzumügöji nu o nzhogü o ã unü 'na pöjö Mizhocjimi.

¹⁹Cjanu o xipji c'ua c'e bëzo:

—Böbü rí mague. Ya jogüts'ü na ngue i creozügö.

Cómo llegará el reino de Dios

²⁰Nuc'ua c'o fariseo o dyönüji e Jesús:

—¿Jinguã ra mbürü ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö cjó c'o me ra jñanda c'o señal, pero dya ra sö ra mbārāji jinguā ra mbürü Mizhocjimi ra manda. ²¹ Zö ra mamaji: “Je bübü a 'ñecjua nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, ra 'ñeñeji, zö ra mamaji: “Je bübü a manu nu”, pero dya rrü cjuana. Na ngue ya manda Mizhocjimi a ndetsc'eji.

²² O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nutsö rvá ěcjö cja Mizhocjimi y rá ěcjö na yeje. Pero ante que rá ěcjö, ra zädä o pa 'ma me rí sufregueji. Nguec'ua me rí ñeji rá ěcjö rá cārāgöji va, zö ri 'natjo pa c'ü ri neji rí söyagueji c'ü dya rí sufregueji. Pero dya be ri sädä. ²³ Ri bübü o xöpüte c'o dya cjuana ra xi'ts'i: “Chjä'dä co nuzgöjme, na ngue bübü a 'ñecjua c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.” O ra xi'ts'i: “Je bübü a manu c'ü”, ra 'ñents'eji. Dya rí cheñeji anguezeji, dya rí creoji c'o. ²⁴ Ma go juë's'i e dyebe, ixí 'ñetse texetjo. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ěcjö na yeje, ra jñandgagöji texe cja ne xoñijömu. ²⁵ Pero ot'ü ni jyodü rá sufregö na puncjü. Na ngue yo nte yo ín men-zumügöji, dya ra 'ñejmezüji. ²⁶ C'ua ja nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Noé, je xo rga cjatjonu 'ma rá ěcjö na yeje cja Mizhocjimi. ²⁷ C'o cjë 'ma mi bübü e Noé, 'ma dya be mi ějë c'e tradyebe, mi ñönüji 'ñe pje nde mi si'i. Mi chjüntüji, xo mi chjüntpüji hasta 'ma cja zädä c'e pa 'ma mü o cjogü e Noé a mbo cja c'e bü. Dya creoji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje, go chjorüji c'ua texeji. ²⁸ C'ua ja xo nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Lot, je xo rga cjatjonu 'ma rá ěcjö na yeje. Mi siji o xëdyi. Y pje c'o nde mi pa tömüji y pje c'o nde mi pöji. Mi podüji o ndëxü. Mi jäbäji o ngümüji. ²⁹ Pero c'e pa 'ma mü o mbedye e Lot a Sodoma, o jyäbä o sivi a jens'e, 'ñe o asufre; o chjotüji texeji. ³⁰ Je xo rga cjanu c'e pa 'ma rá ěcjö na yeje, 'ma ra jñandgöji texeji cjó nguetscö.

³¹ 'C'e pa c'ü, c'o ri bübü cja azotea a xes'e cja c'o o ngümüji, dya ra dagüji pje c'o ra ma pjongüji a mbo. C'o ri bübü cja juajma, dya ra nzhogüji cja o ngümüji. ³² Rí mbeñegueji ja va tsjapüji c'ü o su e Lot. ³³ Nu c'o dya ra ndenngue co nuzgö, c'o ra tsjatsjë c'o netsjëji rgá mäpäji yo bübü cja ne xoñijömu, dya ra bübü co Mizhocjimi c'o. Nu c'o ra ndenngue co nuzgö, zö ra mböt'üji c'o, pero ra ma ngäräji co Mizhocjimi c'o.

³⁴ Ma ri xömu 'ma rá ěcjö, ri bübü yeje c'o 'natjo c'ua ri orüvi. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ³⁵ O 'ma ri ndempa 'ma rá ěcjö, yeje ndixü c'o rrä cüjnüvi. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ³⁶ Yeje c'o ri bübü cja juajma. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

³⁷ O ndünrü c'ua c'o apóstole o mamaji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, çja ngue c'ua rí tsjague a cjanu?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu ja 'mana 'na animale c'ü ya ni ndü c'ü ya na xí, je nguejnu jmurü o ndopare nu. Je xo ga cjatjonu, nu ja cja'a yo nte c'o me na s'o c'o rá cjäpü ra sufre, je ngue nu rá xöcügö a cjanu yo.

El ejemplo de la viuda y el juez

18 Nuc'ua e Jesús o mama 'na jña, ngue c'ua ro unüji ngüenda mi jyodü ro sido ro dyötüji Mizhocjimi, dya ro tögü o mü'büji. ² O xipjiji:

—Cja 'naja jñiñi mi bübü 'na juesi c'ü dya mi sü Mizhocjimi, dya xo mi respetao yo nte. ³ Nu cja c'e jñiñi xo mi bübü 'na ndixü c'ü vi ndü nu xíra. Mi pa cja c'e juesi mi pa xipji: “Rvá ějë rvá 'ne xi'ts'i 'na nte c'ü o ndënngui ín juajma. Rí zojnügüe rí castigao”, eñe. ⁴⁻⁵ O mezhe ja nzi pa, c'e juesi dya mi cjäpü ngüenda c'e ndixü c'ü mi ötü. Xe go mezhtjo, cjanu o mamatsjë: “Dya rí sügö Mizhocjimi, ne xo ri ngue yo nte. Pero ne ndixü, me xic-hazü na ngue sido va ějë. Rá cjägö ja c'o

nzi ga dyötcü, ngue c'ua dya cja ra ëjë ra ë molestaozü”, eñe.

⁶O mama e Jesús c'ü ín Jmugöji:

—Tsjijñiji na jo c'ü o mama c'e juesi.

⁷Zö ma s'o c'e juesi, pero o mbös'ü c'e ndixü. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, c'o o nte Mizhocjimi, 'ma ra dyötüji Mizhocjimi xömü ndempa, Mizhocjimi ra mbös'ü c'o. Zö bübü 'ma ra mezhe, pero ra zädä 'ma ra dyätä c'o o nte ja c'o nzi ga dyötüji.

⁸Rí xi'tsc'öji, 'ma ra zädä c'e pa, ixta mbös'ü c'o o nte. Nutsö 'ma ra ëcjö na yeje cja Mizhocjimi rá ñe manda, ja nzitjo nte c'o ri bübü c'o ri tepquegö ñe ri ejmezü, eñe e Jesús.

El ejemplo del fariseo y el cobrador de impuestos

⁹⁻¹⁰Ma cã'ã nu ja nzi c'o mi cjapä me na joji, ñe mi cjapäji menu c'o ñaja nte. Nguec'ua e Jesús o mama 'na ejemplo o xipjiji:

—O nguins'i yeje bëzo a ma cja c'e templo, ro ma dyötüvi Mizhocjimi. C'ü 'naja mi fariseo. C'ü 'naja mi cobra o contribución. ¹¹C'e fariseo o böbüjtjo mi cjapä na nojo cja jmi Mizhocjimi o mama: “Mizhocjimi, rí da'c'ü 'na pöjö na ngueje dya nza cjazgö c'o ñaja nte. Na mbëji, na s'o cjaji, tsäji o ndixü. Dya xo nza cjazgö ne bëzo nu cobra o contribución.

¹²Yendgá mbempje nu ngo. Y rí da'c'ü ín diezmo texe c'o rí tögö”, eñe. ¹³Nu c'ü mi cobra o contribución mi jyadi na jë; dya mi ne ro nä's'ä a jens'e. Mi ya'bü o tijmi mi mama: “Mizhocjimi, me na s'o c'o rí cjazgö; rí tügö na puncjü ín nzhubü. Rí ö'tc'ü rí juentsque rí perdonaozü”, eñe.

¹⁴Nuc'ua o nzhogüvi o mëvi o ngümüvi. Rí xi'tsc'öji, Mizhocjimi o perdonao c'e nte c'ü mi cobra o contribución. Pero c'e fariseo, dya perdonaoji c'ü. C'ü ra tsjapütsjê na nojo, ra tsjapüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü ngüenda c'ü dya ni muvi, ra tsjapüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

Jesús bendice a los niños

¹⁵Ma ëjë c'o nte ma siji c'o o ts'it'iji cja o jmi e Jesús, ngue c'ua e Jesús ro ñe's'e o dyë anguezeji ro dyötpüji Mizhocjimi. Nuc'ua c'o discípulo 'ma mü o jñandaji c'o, o huënc'h'iji c'ua c'o ma siji c'o ts'it'i.

¹⁶Pero e Jesús o xipji c'o nte, na jo ro siji c'o ts'it'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo:

—Jyëziji yo ts'it'i ra ëji cja ín jmigö; dya rí ts'asp'üji. Na ngue c'o va ëjë co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o cjapä Mizhocjimi o Jmu. ¹⁷Dyäräji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'öji. 'Ma cjó c'o dya ra ëjë co nuzgö c'ua ja nzi ga ñeje yo ts'it'i, dya ra sö ra tsjapüji Mizhocjimi o Jmuji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁸O mama c'ua 'naja c'ü mi xo'ñi cja 'na nintsjimi o xipji:

—Nu'tsc'e xöpüte, me na jots'ügue. ¿Pje ni mbë c'ü rá cjazgö ngue c'ua ra ch'acü c'ü rga bübüjtjo co Mizhocjimi para siempre?

¹⁹E Jesús o xipji:

—¿Pje ni xitsi na jozü? Dya cjó bübü c'ü na jo; nguextjo Mizhocjimi. ²⁰Íñ pärägue c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dya'c'üji: “Dya rí pö't'üteji. Dya rí tsäji o ndixü. Dya pje rí pönüji. Dya rí pezheji o bëchjine. Rí respetaoji nin tataji ñe nin nanaji.” Xo ñe c'o ñaja mandamiento, xo ín pärägue c'o, eñe e Jesús.

²¹O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Texe yo, ya nde ró cjazgö yo ndeze 'ma mi ts'iquëgö.

²²Nuc'ua e Jesús 'ma mü o dyärä c'o, o xipji:

—Xe bëzhtjo 'naja c'ü rí tsjague. Ma pögue texe c'o ín pë's'i, rí unü c'o dya pje pë's'i. A cjanu rí pë's'igüe a jens'e c'o me ni muvi. Cja rrí chenngue co nuzgö rá më.

²³ Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'e bëzo c'o o mama e Jesús, me co ndumü c'ua, na ngue mi pës'i na puncjü. ²⁴ E Jesús 'ma mü o jñanda me go ndumü c'e bëzo cjanu o mama c'ua:

—Nu c'o pës'i na puncjü, me na s'ezhi para ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. ²⁵ Naja camello, dya sö ra cjogü cja o xägö 'na dyepjadü. Pero rí xi'tsc'öji, xenda sö ra cjogü a cjanu 'na camello, que na ngue 'na nte c'ü pës'i na puncjü ra unü o mü'bü Mizhocjimi ngue c'ua Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

²⁶ C'o mi ärä, o mamaji:

—Ma ga cjanu, ¿ja rgá sö cjó ra salva 'ma?

²⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—C'ü dya sö yo nte ra tsja, Mizhocjimi sö ra tsja.

²⁸ Nuc'ua e Pedro o mama:

—Nutschöjme ró sogüjme texe c'o mi pës'ijme ró tennc'öjme co nu'tsc'e.

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dyäräji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'öji. Cärä c'o ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. Nguec'ua ra zogü o ngümüji, o nu tataji 'ñe nu nanaji, o nu cjuarmaji, o nu cjüji, o nu suji, o nu t'iji, ngue c'ua ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ³⁰ C'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrä puncjü que na ngue c'ü mi pës'iji 'ma ot'ü. Y 'ma ya rguí nguins'i ne jens'e 'ñe ne xoñijömü, ra bübütojji co Mizhocjimi.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

³¹ Na nu pa e Jesús o xöcü c'o doce o discípulo, o ñatsjéji o xipjiji:

—Ya rrä mö a ma a Jerusalén. Ra zädä texe c'o o dyopjü c'o profeta c'ü rá sufregö nutsö rvá ëjë cja Mizhocjimi.

³² Ra nzhögügöji cja o dyë c'o dya menzumü a Israel, me ra tsjacüji burla ra zoxcüji. Y pje c'o me nde ra tsjacüji. ³³ Ra mbärüzüji ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi

nu pa, rá tetcjö rá bübütjo na yeje, eñe e Jesús.

³⁴ C'o doce discípulo, dya mbäräji c'o jña. Dya mi unüji ngüenda c'ü ja rvá zädä c'ü ro sufre e Jesús. Dya be mi ch'unü ro mbäräji.

Jesús sana a un ciego de Jericó

³⁵ E Jesús 'ma ya mi ngue ro zät'äji a Jericó c'o o discípulo, nu cja c'e 'ñiji mi junrü 'na bëzo c'ü mi ngorö. Mi örü o merio. ³⁶ Ma mü o dyärä mi cjogü na puncjü o nte, o tsja t'önü pje mi cja c'o nte c'o mi cjogü. ³⁷ O xipjiji:

—Cjogü e Jesús nu menzumü a Nazaret, embeji c'ü.

³⁸ Nuc'ua c'e bëzo o ña c'ua na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

³⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xo'ñi o huënh'iji c'ua c'e bëzo o xipjiji c'ü ro ngo't'ü o ne. Pero nuc'ü, xenda go mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁰ Nuc'ua e Jesús o böbü c'ua o mama:

—Siji ga 'ñecjua ne bëzo.

Nuc'ua 'ma mü o zät'ä, o dyönü e Jesús o xipji c'e bëzo:

⁴¹ —¿Pje in ne rá cja c'ü?

O ndünrü c'e bëzo o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ne c'ü rí xocüzü in chö rá janda.

⁴² E Jesús o xipji c'ua:

—Jñandague. Ró jocüts'ü na ngue i creozü.

⁴³ Jo ni zätä c'ua o ndö o jñanda. Cjanu o möji c'ua e Jesús. Y o unü 'na pöjjo Mizhocjimi. C'o nte 'ma mü o jñandaji o jogü c'e bëzo, o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, eñeji.

Jesús y Zaqueo

19 E Jesús 'ñe c'o mi pöji, o zät'äji a Jericó o cjogüji cja c'e jñiñi. ² Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü Zaqueo c'ü

mi jefe cja c'o mi cobra o contribución. Nuc'ü, mi rico c'ü. ³E Zaqueo, 'ma mü o dyärä o cjogü e Jesús cja c'e jñiñi, mi jodü ja rvä jñanda. Pero dya mi sö, na ngue mi pöji e Jesús na puncjü o nte, 'ñe dya ma ndä e Zaqueo. ⁴Nuc'ua o ot'ü a xo'ñi o ma ndes'e cja 'na za'a c'ü mi chjü sicómore. O ndes'e nu, ngue c'ua ro jñanda e Jesús. Na ngue je ro cjogü nu e Jesús 'ñe c'o mi pöji. ⁵Nuc'ua 'ma mü o cjogü e Jesús a ngua c'e za'a, o nã'sä c'ua o xipji:

—Zaqueo, dyagü na zëzhi. Na ngue rá oxü cja in nzungue dya, eñe.

⁶Nuc'ua e Zaqueo ixco dagü c'ua. Me co mäjä va mëvi e Jesús cja ngümü. ⁷C'o nte 'ma mü o jñandaji c'o, me mi tsjojne ma zo'büji e Jesús mi mamaji c'ü vi ma oxü e Jesús cja ngümü 'na bëzo c'ü ma s'o. ⁸'Ma mi cãrãji cja c'e ngümü, o böbü e Zaqueo o xipji e Jesús c'ü ín Jmugöji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, bübü c'ü ni jyodü rá xi'tsc'ö. C'o rí pë's'i, rá unügö nde, yo dya pje pë's'i. 'Ma ró cjopcö rvä cobra, rá nzhopcö xe 'na nziyo c'ü ró cjopcö.

⁹O mama c'ua e Jesús:

—Nudya o jogü o mü'bü ne bëzo 'ñe yo cãrã o ngümü. Ixna cjuana mboxbëche dya nu, cja e Abraham. ¹⁰C'ü rvä ëcjö cja Mizhocjimi, ngue c'ü rá jodü c'o cja na s'o, ngue c'ua rá emeji libre cja c'o na s'o. 'Ma jiyö, ra bëzhiji.

El ejemplo de las diez monedas

¹¹C'o nte xe mi cjiññiji c'o jña c'o vi xipjiji e Zaqueo. Mi unüji ts'ë ngüenda e Jesús mi ngueje c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro 'ñe manda. Na ngue c'ü ya mi ngue ro zät'ãji a Jerusalén, mi pëzhiji c'ü ya mi ngue ro manda e Jesús. Nguec'ua e Jesús xe go ña o xipjiji 'na jña c'ü rví unüji o ngüenda c'ü dya be ro manda. ¹²O mama:

—'Naja rey mi 'ñeje 'na t'i. C'e t'i ya mi ngue ro ma cja 'na país c'ü ma jë, je ro ch'unü nu c'e poder c'ü ro manda.

Jo rrü nzhogü ro ë manda. ¹³Ante c'ü ro ma, o ma't'ü diez c'o o mbëpji, cjanu o unüji 'na merio c'ü me ni muvi nzi 'naji. Cjanu o xipjiji: “Rí pëpji co yo merio, ngue c'ua 'ma rá nzhogö, ya rguí ndöjö”, embeji c'o mbëpji. Cjanu o ma c'ua. ¹⁴C'o o menzumü c'e t'i, mi nuji na ü c'ü. Nguec'ua va ndãji c'o xo ro ma'a nu ja ro ma c'e t'i, ro mamaji: “Dya rí negöjme ra mandazüjme nu”, ro 'ñeñe c'o ro ma zogü 'na jña. ¹⁵Pero o ch'unü poder c'e t'i ro manda. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o manda o zojnüji c'ua c'o mbëpji c'o vi unü o merio, ngue c'ua ro mbärä ja nzi vi ndö nzi 'na c'o. ¹⁶O ëjë c'ua 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, i socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Xo va ëcjuä yo xe 'na dyëch'a merio yo ró töcjö”, eñe. ¹⁷Angueze o xipji: “Me na jo ga mbëpjits'ü. I tsjacjuana i tsjague na jo c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü rí mandague cja dyëch'a jñiñi”, eñe c'e t'i c'ü ya mi rey. ¹⁸O ëjë c'ü 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, i socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Nudya xo va ëcjuä yo xe 'na ts'ch'a merio yo ró tögö”, eñe. ¹⁹O ndünrü c'ua c'e rey o xipji: “Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague ts'ch'a jñiñi.” ²⁰O ëjë c'ua c'ü 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, bübü c'ua nu in merio. Ró pös'ü cja 'na ts'imbayo ró pë's'i na jo. ²¹Ró sügö ró mama, zö rá pëpcjö na zëzhi, pero pje ra dyeje c'o, ró eñegö. Na ngue nu'tsc'e in dacüjme o bëpji c'o na jyü. Zö rí pë'pc'ijme, ngue'tsc'e in cjavü in tsjacje yo rí tögöjme. Zö nguetscöjme rí podüjme c'o in nzhëxügue 'ñe rí cja-jme texe, ngue in ch'ujmügue nu ja üt'üji c'o ndëxü”, eñe c'e mbëpji. ²²O ndünrü c'ua c'e rey o xipji: “Na s'o ga mbëpjits'ügue. Na ngue c'o in mangue, ixi 'ñetsetjo c'ü na s'o ga mbëpjits'ügue. Nu'tsc'e in pärägue c'ü rí da'c'öji o bëpji c'o na jyü, 'ñe rí cjavü in tsjacjö c'o in pëpjigueji, 'ñe je ngue ín ch'ujmügö

nu ja üt'üji c'o ndëxü c'o in podügueji cja in juancjö. ²³ Maco in pârâgue yo, çjenga dya i mague cja banco ri ma sogü nu, nu in meriogö? 'Ma rva cjanu, 'ma ro êcjö, ro dyacöji ne merio, 'ñe c'o ya rví ndöjö nu", embe. ²⁴ O sido o ña c'e rey o xipji c'o mi cārā nu: "Jñün-büji ne merio ne bëzo, unüji nu o ndöjö 'na dyëch'a merio." ²⁵ Anguezeji o xipjiji: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, maco ya jün dyëch'a merio." ²⁶ O mama c'ua c'e rey: "Rí xi'tsc'öji, c'o ch'unü pje rguí pëpjiji, 'ma ra ndöji, xe ra ch'unü 'ma c'o. Pero 'ma dya ra pëpjiji c'o vi ch'unüji ra ndöji, nu'ma, ra jñünbüji 'ma c'o vi ch'unüji. ²⁷ C'o nte c'o nugü na ü, c'o dya go ne c'ü ro mandagö anguezeji, ma siji a 'ñecjua c'o, rí pö't'üji cja in jmigö c'o", eñe c'e rey.

Jesús entra en Jerusalén

²⁸ Nuc'ua e Jesús 'ma mü o nguarü o mama c'o jña, go sido go ndëpi c'e 'ñiji c'ü mi ma a Jerusalén, mi pöji co c'o o discípulo. ²⁹ 'Ma ya mi ngue ro zät'äji a Betfagé 'ñeje a Betania cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, o ma't'ü c'ua yeje c'o o discípulo. ³⁰ Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu bübü a ma a xo'ñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chöt'üvi 'na ts'iburru c'ü 'nünt'ü, nu c'ü dya cjó be chägä. Rí xäpcävi, cja rrí sijivi. ³¹ 'Ma cjó c'o ra dyönn'üvi: "¿Jenga in xäpcävi ne burru?", ra 'ñents'evi, nu'ma, rí xipjivi a cjava: "Ngue c'ü in Jmugöji c'ü ni jyodü", rí 'ñembevi c'o.

³² O ma c'ua c'o yeje o ma chöt'üvi ja c'o nzi va mama e Jesús. ³³ 'Ma ma xäpcävi c'e ts'iburru, cjanu o mama c'ua c'o mi ngue o cjava c'e ts'iburru o xipjivi:

—¿Jenga in xäpcävi ne ts'iburru?

³⁴ Anguezevi o mamavi:

—Ngueje c'ü in Jmugöji c'ü ni jyodü.

³⁵ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o xäpcävi, cjanu o sinpivi c'ua e Jesús. Cjanu o ts'o's'üvi c'o mi tējēvi, cjanu o ngäsp'ävi

c'e ts'iburru. Cjanu o 'ñes'evi c'ua e Jesús. ³⁶ Nu ja mi pa e Jesús, c'o nte xo mi c'o's'üji c'o mi tēji, cja ma xi'p'iji cja c'e 'ñiji. ³⁷ 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, nza texe c'o nte c'o mi pöji e Jesús o mäji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, me na nojo yo o dyacöji ró jandaji. ³⁸ Me na jo nu va ëjē nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Ya dyacöji Mizhocjimi c'ü rá pötca mápäji angueze, dya pje rá mbeñeji; me na nojo Mizhocjimi, eñe c'o nte.

³⁹ Nuc'ua c'o ja nzi fariseo c'o mi dyoji c'o nte, o mamaji o xipjiji e Jesús:

—Xöpüte, huënc'h'i yo nte yo in pöc-jeji, xipji ra ngo't'ü o neji.

⁴⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Rí xi'tsc'öji, 'ma dya ra mapjü yo, ra mapjü yo ndojo.

⁴¹ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro zät'äji, 'ma mü o jñanda e Jesús c'e jñiñi a Jerusalén, o hu'ë na ngue ja ma cja c'o mi men-zumü nu. ⁴² O mama:

—Quera ri unnc'ëji ngüenda c'o mi xi'tsc'öji. Nu'ma, ri salvagueji 'ma. Pero ya tsot'ü in chögueji. ⁴³ Ngue c'ua ra zädä c'o pa 'ma ra ëjē c'o nuc'üji na ü ra 'ñe dyö'büji o sanja ra mundoji c'e jömü, ra ngäräji texe lado cja in jñiñigueji. Nguec'ua dya ra sö rí pedyeji, dya xo ra sö cjó ra cjogü ra 'ñe mböxc'üji.

⁴⁴ Ra yä'tc'äji nin jñiñigueji; dya ra ngue-jme ne ri 'na ndojo a xes'e cja c'ü nín mindojovi. Y ra mbö'tc'üji. Na ngue dya i tsjapüji ngüenda nu nu o 'ñeme Mizhocjimi ro ë 'ñempceji libre.

Jesús purifica el templo

⁴⁵ Nuc'ua cjanu o cjogü a mbo cja c'e templo. Cjanu o pjongü c'o pje mi pö'ö cja c'e templo, 'ñe c'o pje mi tömü. ⁴⁶ O xipjiji:

—Ya t'opjü a cjava: "Nín nzungö ngue 'na ngumü c'ua ja ra dyötüji Mizhocjimi", eñe o jña Mizhocjimi.

Nu'tsc'eji na cjacütjoji nín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngumü o mb'ë c'ua ja tsjöji, embeji c'o.

⁴⁷ Nuc'ua pama mi pa cja c'e templo mi xöpü c'o nte. C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo, mi jodü ja rvá mböt'üji e Jesús. ⁴⁸ Dya mi töt'üji ja rvá tsjapüji, na ngue texe c'o nte me mi mä ma dyäräji c'o jña c'o mi mama e Jesús.

La autoridad de Jesús

20 'Na nu pa, e Jesús mi xöpü c'o nte nu cja c'e templo mi xipjiji c'ü mi jyodü ro unü o mü'büji Mizhocjimi na ngue ngueje c'ü manda. O säjä c'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo. ² O dyöntüji e Jesús:

—Nu'tsc'e rí xitscöjme pje pjë'tsc'e c'ü in cjague yo. ¿Cjó ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önn'ügöji 'na t'onü c'ü rí xitscöji dya. ⁴ ¿Cjó 'ñeme e Juan ro jichi yo nte? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte?, embeji.

⁵ Anguezeji pötü va mamatsjëji c'ua:

—Ma rá mamaji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji: “¿Jenga dya i creoji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra 'ñenzgöji. ⁶ Ma rá mamaji c'ü ngueje yo nte c'o o 'ñeme, ra pjacüji o ndojo yo nte. Na ngue cjacüji c'ü mi profeta e Juan, eñeji.

⁷ Cjanu o ndünrüji c'ua o mamaji c'ü dya mi päräji cjó ngue c'ü vi 'ñeme e Juan. ⁸ Nuc'ua e Jesús o mama o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjëtscö nguec'ua rí cjacö yo.

El ejemplo de los trabajadores malvados

⁹ Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o nte, o xipjiji 'na ejemplo:

—Bübü 'na bëzo c'ü tjë 'na juajma. O ngant'a o uva cja c'ü o juajma. Cjanu

o unü c'ua media c'o ro mbëpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jë; o mezhe c'ua.

¹⁰ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, cjanu o tsja c'e lamu o ndjä 'naja o mbëpji o ma'a ja c'o ma cja'a c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca. Nu c'o pëpi c'o uva, o mbäräji na puncjü c'e mbëpji c'ü cja vi säjä, cjanu o pjongüji, dya pje unüji. ¹¹ Nuc'ua c'e lamu o ndjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. 'Ma o zät'a nu ja pëpji c'o uva, xo mbäräji c'ü, me go mbätäji. Cjanu o pjongüji, dya pje unüji. ¹² Nuc'ua c'e lamu cjanu o ndjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. Nuc'ü, o xo'tp'üji o cji, cjanu o pjongüji.

¹³ Nuc'ua c'ü o cjaja c'o uva o mama: “¿Ja rga cjacügö dya? C'ü rá cjacö, rá täjä nu in ch'igö nu me rí negö. Xa'ma ra respetaoji nu”, eñe. ¹⁴ C'o pëpi c'o uva, 'ma mü o jñandaji ma ëjë c'e t'i, o pötü va mamaji c'ua: “Nujnu, ngueje nu ra zopcüji ne huerta ra tsjapü o cjaja. Mö rá pöt'üji ngue c'ua rá cjacöji in tsjacjöji ne huerta”, eñeji. ¹⁵ Nuc'ua cjanu o ma pjongüji c'e t'i cja c'e huerta, cjanu o mböt'üji. Ya nguarü ne ejemplo. ¿Cjo in pärägueji pje ra tsja dya c'e lamu? ¿Pje ra tsjapü c'o pëpi c'o uva? ¹⁶ C'ü ra tsja, ra ëjë ra ë mböt'ü c'o pëpi c'o uva. Nuc'ua cja rrü unü o media c'o 'ñaja nte ra mbëpi c'o uva.

C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo, 'ma mü o dyäräji, o mamaji:

—Dya ra jyëzi Mizhocjimi ra zädä c'ua ja nzi vi mangue.

¹⁷ Nuc'ua e Jesús o jñandbaji na jo o jmiji, o xipjiji:

—¿Jenga in mangueji c'ü dya ra zädä? Maco xo t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava:

Nu c'e ndojo c'ü dya go ne c'o mi jäbä c'e ngumü, ngue c'ü ot'ü ya jñumüji dya a squina c'ü, eñe.

¹⁸ C'o ra pjeñe cja c'e ndojo, ixta 'huagü na jo c'o. Y 'ma ra ëjë c'e ndojo ra 'ñe

zè'bi 'na nte, ixta nzhench'e 'ma c'e nte, embeji c'o.

El asunto de los impuestos

¹⁹ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, mi jodüji ja rvá sò ro zürüji e Jesús. Na ngue 'ma mü o mama e Jesús c'e jña, o mbārāji c'ü mi nguetsjē anguezeji vi jyetsiji c'o mi pēpi c'o uva. Pero dya zürüji na ngue mi süji c'o nte. ²⁰ C'ü o tsjaji, o xipjiji ja nzi c'o o dyoji ro ma chēzhiji cja c'o nte c'o mi xöpü e Jesús, ro ma tsjapüji t'önü e Jesús. Xa'ma pje c'o ro mama angueze, ngue c'ua ro sò ro ngöt'üji cja c'e gobernador. Pero ro tsjapüji c'ü mi ne ro mbārāji. ²¹ O mama c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, rí pārāgöjme c'ü in mamague c'o na jo, 'ñe in xöpügue na jo yo nte. In xipji c'ü na cjuana yo nte, zò pjēzhiji zò dya pje pjēzhiji. Xo rí pārāgöjme c'ü in xöpügue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. ²² Xitscöjme pje mama o ley Mizhocjimi. ¿Cjo na jo rá cjöt'üji o contribución c'ü örü e rey César o jiyö?, eñeji.

²³ E Jesús mi pārā c'o na s'o c'o mi cji-jñiji; nguec'ua va xipjiji:

—¿Jenga chaque va 'ñe öngüji? ²⁴ Jít-siji 'na merio.

O jíchiji c'ua 'na merio. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

O ndünrüji c'ua o mamaji:

—Ngueje e César.

²⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

²⁶ Na jo va ndünrü e Jesús, y vi dyärä c'o nte c'o ma puncjü. Nguec'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpüte, dya sò pje ro chö'tp'üji angueze. O unüji ngüenda c'ü me na jo va ndünrü. O nguijñiji c'ua:

—Nunca rí ärägöji c'ü ri ña a cjanu 'na nte, eñeji.

Y dya cja pje dyönüji.

La pregunta sobre la resurrección

²⁷ C'e partido c'ü mi xiji saduceo mi mamaji c'ü dya ra sò ra te yo añima. O sājā c'ua ja nzi anguezeji cja e Jesús o xipjiji:

²⁸ —Xöpüte, e Moisés o dyopjü cja in leygöji, 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejuí t'i c'ü nu su, nu'ma, c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü c'ü ra jñusp'üvi c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü. ²⁹ Nuzgöjme, mi bübüzgöjme siete bëzo c'o mi cjuarmaji. 'Naja anguezeji o chjüntü pero o ndü, dya 'ñejuí t'i c'ü nu su. ³⁰ Nuc'ua c'ü na yeje o cjuarma xo chjüntüvi c'e ndixü. Xo ndütjo, dya 'ñejuí t'i. ³¹ Je xo va cjatjonu c'ü na jñi, hasta o llega nza sieteji. O chjüntüvi c'e ndixü nza texeji. Y o ndüji, dya 'ñeji t'i. ³² Cjanu o ndü c'ua c'e ndixü. ³³ 'Ma ra te c'o añima ja c'o nzi gui mangue, ¿cjó ngue c'ü ra tsjapü nu su c'e ndixü? Na ngue nza sieteji nde go tsjapü o suji, eñe c'o saduceo.

³⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Yo nte cja ne xoñjömü chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji chjüntpüji. ³⁵ Yo nte, dya texeji ra teji ra ma ngārāji a jense; nguextjo c'o ya rguí jogü cja jmi Mizhocjimi. 'Ma ra te c'o, dya ra chjüntüji, dya cjó xo ra chjüntpüji. ³⁶ Na ngue dya cja ra ndüji. Nguec'ua ri chjëntjui c'o o anxe Mizhocjimi c'o dya chjüntü ni ri tū. Y ri chjëntjui nza cja Mizhocjimi, na ngue ya rguí tetjoji ya rguí bübüjtjoji na yeje. ³⁷ Ixi 'ñetsetjo cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, c'ü ra te c'o añima. Ngue cja c'e pasaje nu ja mama c'ü mi tjē c'e bidyi. O dyopjü ja va mama Mizhocjimi. O mama a cjava: “Ngue o Mizhocjimizu e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob”, eñe Mizhocjimi cja

c'o o dyopjü e Moisés. ³⁸ Mizhocjimi dya ngue o Mizhocjimi c'o añima, ngue o Mizhocjimi c'o bübüto. Ngue c'ua ixi 'ñetsetjo, zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütoji y ra tetjoji, eñe e Jesús.

³⁹ Nuc'ua ja nzi c'o fariseo o xipjiji c'ua e Jesús:

—Xöpüte, me na jo gui mangue, embeji.

⁴⁰ Dya cjó cja rezga pje xe ro dyönü e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

⁴¹ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o xöpü o ley Mizhocjimi mamaji e Cristo ri mboxbêche cja e David. ⁴² Maco nguetsjê e David o dyopjü a cjava cja Salmo:

Mizhocjimi o zopjü c'ü ín Jmugö o xipji: “Mimi cja ín jodyögö.

⁴³ Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi cja c'o o dyopjü e David.

⁴⁴ E David o nädä e Cristo o mama: “Ngue ín Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbêche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?, eñe e Jesús va xipji c'o nte.

Jesús acusa a los maestros de la ley

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o o discípulo; ma dyärä c'o nte. ⁴⁶ O xipjiji:

—Rí pjötpüji nguenda cja yo xöpü o ley Mizhocjimi. Anguezeji cja püji na noji ga nzhodüji na maja o bituji. Me xo neji cjó ra mbësp'iji t'ecjañömü rgá zenguaji cja o chöjmü. 'Ma pöji cja nintsjimi, me juajnüji o lugar c'o na jo ja ra mimiji, ngue c'ua yo nte ra jñandaji anguezeji ra mamaji me na joji. Y 'ma go tsjaji o mbaxua, me xo juajnüji o lugar c'o me na jo. ⁴⁷ Anguezeji jünbüji c'o pë's'i yo ndixü yo ya ndü nu xíra. Pero me cja püji na joji; me mezhe ga dyötüji Mizhocjimi. Na ngue c'ü ni tsjaji c'o na

s'o, Mizhocjimi ra tsjapü xenda ra sufreji que na ngue 'ma dya ri xöpüteji.

La ofrenda de la viuda pobre

21 Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o rico mi junt'ü o merioji cja c'e caja nu ja mi mbeñeji Mizhocjimi. ² Xo jñanda o ëjê 'na ndixü c'ü mi pöbre c'ü ya vi ndü nu xíra, o 'ñe jñunt'ü yeje merio c'o dya nda mi muvi. ³ O mama c'ua e Jesús:

—Dyäräji na jo c'ü rá x'tsc'öji. C'o yeje merio c'o o jñunt'ü ne ndixü nu pöbre, xenda ni muvi a jmi Mizhocjimi que na ngue c'o o jñunt'ü yo 'ñaja. ⁴ Yo rico o mbeñeji Mizhocjimi o unüji c'o vi mbonc'ji. Nu ne ndixü o unü texe c'o mi jün c'o rví ma ndömmü c'ü ro zi, eñe.

Jesús dice que el templo será destruido

⁵ Mi bübü ja nzi c'o o mama ja ma cja c'e templo. O mamaji c'ü me ma zö c'o ndojo c'o vi dyät'äji c'ü; me xo ma zö c'o mi dornao c'e templo c'o vi unü c'o nte. O mama c'ua e Jesús:

⁶ —Nujyo ín jandaji, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

⁷ O mamaji c'ua:

—Xöpüte, ¿jinguä ra zädä yo? ¿Pje ma señal c'ü rá jandajme ngue c'ua rá päräjme 'ma ya ri ngue ra zädä yo?

⁸ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Pjötpüji nguenda c'ü dya rí creogueji c'o ra 'ñe dyon'c'üji. Ra ëjê na puncjü c'o ra jñüncügö ín chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji. Y bübü c'o ra mama c'ü ya ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijömü. Dya rí cheñeji anguezeji. ⁹ Y rí dyäräji ri cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chü. Dya rí sügueji, na ngue ni jyodü ra zädä a cjanu. Pero dya be ra nguins'i ne xoñijömü.

¹⁰ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Yo país ra chūji co yo 'ñaja país. C'o rey ra chūji co c'o 'ñaja rey. ¹¹ Ra mbi na zēzhi ne xoñijōmū. Y na puncjū o jñīni ja c'o ra sufreji o tjiimi 'ñe na puncjū o jñīni c'o ra nzhodū o ngueme c'o me na s'ēzhi. Ra jñandaji a jens'e c'o nunca jandaji nguec'ua me ra zūji.

¹² Ante c'ū ra zādā yo, ra zūc'ūji yo nte ra tsja'c'ūji c'ū rí sufregueji. Ra zints'iji cja yo nintsjimi ra jñūn'c'ūji nguenda ra pantc'aji a pjörü. Y ra zints'iji cja yo rey 'ñe yo gobernador. Nujyo, ra tsja'c'ūji yo, na ngue c'ū ri ejmezūji y ri nānngāji in chjūgō. ¹³ Ma ra zints'iji a cjanu cja c'o pje pjēzhi, ra sō rí xipjiji ja ga cjazgō. ¹⁴ Ixtí jñunt'ū in mü'būji c'ū dya ni jyodū rí tsjijñiji ja rgui chjünrūji, ante c'ū ra jñūn'c'ūji nguenda. ¹⁵ Na ngue nutscō rá da'c'ūji o jña c'ū rí mangueji, 'ñe o pjeñe. Nguec'ua c'o nuc'ūji na ü, dya ra sō pje ra xi'ts'iji. Dya xo ra sō ra xi'ts'iji: “Dya cjuana c'ū in mangueji”, ra 'ñents'eji. ¹⁶ Bübü 'ma ri ngue nin tataji 'ñe nin nanaji ra zints'iji cja c'o pje pjēzhi. Bübü 'ma ri ngue nin cjuarmaji o ngue 'na in dyocjeji, o ngue 'na c'ū in jogueji. Bübüts'ūji c'o ra mböt'ūji. ¹⁷ Texeji ra nuc'ūji na ü, na ngue nu'tsc'eji ri ejmezūji y ri nānngāji. ¹⁸ Pero dya ra sō pje ra tsja'c'ūji, 'ma dya ra ne Mizhocjimi, ni ri ngue 'naja in ñixteji ra ndö'tc'ūji. ¹⁹ Zō ra tsja'c'ūji yo, pero 'ma rí sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, rí bübütjogueji 'ma.

²⁰ Ma rí jñandaji c'ū ya ri cārā o tropa texe lado a Jerusalén, ngue 'ma rí pārāgueji 'ma c'ū ya ra zādā ra yä't'āji. ²¹ Ma rí jñandaji a cjanu, nu'tsc'eji ri cārāji a Judea rí c'ueñe rí möji cja t'eje. Nu'tsc'eji ri cārāji mero a Jerusalén, rí pedye rí möji. Nu'tsc'eji ri cārāji cja in juancjeji ri pēpjiji, dya cja rí nzhogūji a Jerusalén; ixtí möji. ²² C'o pa c'o, yo nte ra sufreji na ngue c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ra zādā c'o t'opjū o jña Mizhocjimi. ²³ Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lēlē c'o pa c'o. Me ra sufreji va a Judea

texeji; Mizhocjimi ra castigao yo nte. ²⁴ Cārā c'o ra mböt'ūji co tjēdyi. Cārā c'o ra dyēdyiji cja c'o nan'ño país. C'o dya menzumū a Jerusalén, ngueje c'o ra manda nu, hasta 'ma ra zādā c'ū ya mama Mizhocjimi c'ū dya cja ra mandaji.

Cómo vendrá el Hijo del Hombre

²⁵ Ra jñandaji c'o nunca jandaji, na ngue nan'ño rgá jñetse e jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje. Y cja ne xoñijōmū me ra yu'u na jens'e yo mar rgá pjö's'ü e ndeje. Nguec'ua yo nte, me ra zūji, dya ra mbārāji pje ra tsjaji. ²⁶ Me ra jyoji na ngue c'ū me ri sūji c'o xe ra zādā. Na ngue yo bübü a jens'e ra pötü c'ū dya ri nza cja 'ma ot'ü. ²⁷ Nuc'ua ra jñandgagōji rva ēcjō cja ngōmū, ra jñandgōji c'ū me rrā zētsi 'ñe rrā zōzū. ²⁸ Ma ra mbürtü ra zādā yo, me rí māji rgui chepquegōji. Na ngue dya cja ra mezhe rá 'ñe emp'ōji libre c'o ri sufregueji.

²⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjijñiji ja ga cja c'e za'a c'ū ni chjü higo, 'ñe yo pje nde ma za'a. ³⁰ Ma in jandaji ya peje o xi, in pārāji ya ra ējē c'o pa 'ma ra paja ne xoñijōmū. ³¹ Je xo rga cjatjonu, 'ma rí jñandaji c'ū ya ra zādā yo rí xi'tsc'ōji, rí pārāgueji 'ma c'ū ya rá mandagō nutscō o 'ñevguegō Mizhocjimi.

³² Dyārāji na jo c'ū rá xi'tsc'ōji dya. C'o ri cārā c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zādā texe yo rí xi'tsc'ōji. ³³ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijōmū, pero nín jñagō nunca ra nguarü nu.

³⁴ Pjöt'pūji na puncjū nguenda c'ū dya rí mápāji yo bübü cja ne xoñijōmū, nza cja c'o si o t'apjū cja na tiji. Dya xo rí mamaji ja rgui chöt'ūji pje rí siji 'ñe pje rí jyeji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra meze in mü'būji. Nguec'ua 'ma ra zādā c'e pa 'ma rá ēcjō na yeje, dya ri tepqueji. ³⁵ Ma ra ējē c'e pa, ra sufre texe yo cārā cja ne xoñijōmū c'o dya ri tepque. ³⁶ Nu'tsc'eji rí chepqueji. Rí

sido rí dyötüji Mizhocjimi ra dya'c'üji rí zëzhgueji, ngue c'ua dya rí sufreji c'o ra zädä. Y ngue c'ua 'ma rá ěcjö na yeje cja Mizhocjimi, 'ma rá jün'c'üji ngüenda, dya pje rá tö'tc'üji.

³⁷Ma ndempa e Jesús mi xöpü cja c'e templo. 'Ma xömü mi pedye mi pa oxü cja c'e t'ejc'ü ni chjü Olivos. ³⁸Ma xörü, ts'i mi 'ñeje c'o nte cja c'e templo, ma ě ätpäji o jña.

Conspiración para prender a Jesús

22 Ya mi ngue ro zädä c'e mbaxua c'ü mi chjü Pascua, 'ma mi siji o tjömëch' i c'o dya mi bäns'ä. ²C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi mi ne ixto mbö't'üji e Jesús. Pero mi sūji c'o nte. Nguet'ua me mi jodü ja rvá sö ro mbö't'üji.

³C'ü dya jo mi dyojui e Judas Iscariote c'ü mi ngue 'naja c'o doce o discípulo e Jesús. O 'ñünbü o mü'bü e Judas. ⁴Nuc'ua e Judas o dyätä c'ü dya jo, o ma cja c'o ndamböcjimi 'ñe c'o comandante cja c'e templo, o ma ñaji ja rvá tsja e Judas ngue c'ua anguezeji ro sö ro zürüji e Jesús. ⁵Anguezeji me co mäji c'ua, o mamaji c'ü ro ngö't'üji e Judas. ⁶Nuc'ua e Judas o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi va xipjiji. Nuc'ua mi jodü ja rvá zidyí anguezeji nu ja c'o ma bübü e Jesús, ngue c'ua ro sö ro zürüji e Jesús 'ma dya ri cärä c'o nte.

La Cena del Señor

⁷O zädä c'ua c'e pa 'ma mi jyodü ro mbö't'üji 'na ts'imë c'ü ro zaji c'ü rví pjongüji c'e mbaxua. Xo ro ziji o tjömëch'i c'o dya mi bäns'ä. Tsjë'ma mi cjaji a cjanu. ⁸Nuc'ua e Jesús o ma't'ü e Pedro 'ñe e Juan o xipjivi:

—Mëvi ma dyät'ävi o jñönü ngue c'ua rá süpcöji ne mbaxua.

⁹O ndünrü c'ua anguezevi o dyönüvi:

—¿Ja ngue c'ua in ne rá sigöji, ngue c'ua rá ma ät'äbe?

¹⁰O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dyärävi c'ü rí xi'ts'ivi. 'Ma rí sät'ävi cja c'e jñiñi, rí chjëji 'na bëzo c'ü ri tunü 'na xäjñä o ndeje. Rí möji angueze, xo rí tsjogüvi cja c'e ngümü nu ja ra cjogü angueze. ¹¹Rí xipjivi c'ua c'e bëzo c'ü menzumü nu: “C'ü rvá ěcjöbe, mama c'e xöpüte rá ě xi'ts'ibe, cja bübü c'e cuarto nu ja ra mimi c'o c'o o discípulo ra ziji c'ü rgüi züpüji ne mbaxua?” Je rga cjanu rgüi xipjivi c'e menzumü. ¹²Nuc'ua angueze ra jf'ts'ivi 'na jyäxcumü c'ü na nojo c'ü ja bübü texe c'o ni jyodü. Nguete nu rí dyät'ävi o jñönü nu, eñe e Jesús.

¹³Anguezevi o mëvi c'ua, o ma chöt'üvi c'ua ja nzi va xipjivi. O dyät'ävi c'ua o jñönü c'o ro ziji rvá züpüji c'e mbaxua.

¹⁴Nuc'ua 'ma mü o zädä c'e hora c'ü ro ziji c'e jñönü, o mimi c'ua e Jesús cja c'e mexa. Xo 'ñe c'o o discípulo. ¹⁵O mama c'ua e Jesús:

—Me rí negö c'ü 'natjo c'ua rá siji c'ü rga süpcöji ne mbaxua ante c'ü rá sufregö. ¹⁶Rí xi'tsc'öji, dya cja rá sigö c'ü rga süpcö ne mbaxua; ya ra mbötcüji ja c'o nzi ga mbö't'üji o ts'imë c'o ni züpüji ne mbaxua. Nuc'ua, ngueje nu ja manda Mizhocjimi cja rá sigöji na yeje 'ma.

¹⁷O ndü c'ua 'na vaso, cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi. O mama c'ua:

—Chüji nu, rí siji in texeji. ¹⁸Rí xi'tsc'öji, dya cja rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma ra zädä c'ü rá mandagö nutscö o 'ñevgegö Mizhocjimi, embeji c'o discípulo.

¹⁹Cjanu o jñü c'ua 'na tjömëch'i o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xënbi c'ua c'o o discípulo, o xipjivi:

—Nujnu ngue ín cuerpogö nu. Co nín cuerpogö, rá päjt'ägöji c'ü rvi chüji. Nu na cjagueji dya, dya rí jyombeñe rí tsjagueji nu, ngue c'ua rí mbenzögöji, eñe.

²⁰Nuc'ua 'ma ya vi nguarü vi ziji c'e tjömëch'i, e Jesús xo ndü c'e vaso. O

yepe o unü 'na pöjö ja c'o nzi va jñü c'e tjömëch'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo:

—Nujnu ngue ín tsjigö nu. C'ü rga pjödü ín tsji rá tügö, ngue c'ü rguí pärágueji c'ü ra perdonaots'üji Mizhocjimi ja c'o nzi va mama.

²¹ 'Tsjijnñiji c'ü rá xi'tsc'öji. Nu c'ü ra nzhögügö cja o dyë yo nte ngue c'ua ra mböt'üji, ngueje 'naja yo rrä sigöji o xëdyi. ²² C'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ngue c'ü ra mböt'üji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Pero juejme ne bëzo nu ra nzhögügö. Ra tsjapü Mizhocjimi me ra sufre nu.

²³ Nuc'ua anguezeji pötü va dyöntüji cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja a cjanu ro nzhö e Jesús.

Se discute quién sería el más importante

²⁴ C'e xömü, c'o discípulo o zöji o jña cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja xo'ni.

²⁵ Nuc'ua o mama e Jesús o xipjiji:

—C'o o rey c'o nte c'o dya ma't'ü Mizhocjimi, me mandaji yo nte. Me xipjiji c'ü pje ra tsja yo nte, maco ne c'o rey c'ü ra xiji me na jonteji. ²⁶ Nu'tsc'ëji, dya je rga cjatsc'ëji nu. Bübüts'üji c'o ra ch'unü ra mbëzhiji na nojo, pero ni jyodü ra pjösteji nza cja 'na t'i c'ü xe sëbi. Zö bübüts'ëji c'o ra mandatsc'ëji, pero ni jyodü ra mböxc'üji nza cja 'ma ri ngue 'na mbëpji. ²⁷ ¿Ja ngue c'ü mamaji c'ü xenda na nojo? ¿Cjo ngue c'ü mimi cja mexa ga zi o xëdyi, o ngue c'ü sirve o jñönü? Ngueje c'ü mimi cja mexa. Maco rí pjöstegö a ndetsc'ëji.

²⁸ 'Zö dya ätcägö yo nte, zö me nugüji na ü, pero nu'tsc'ëji sido in nzhodüji co nuzgö. ²⁹ Nguec'ua rí da'c'ü rí mandaji, ja c'o nzi va dyacügö mi Tatagö. ³⁰ 'Ma rá mandagö, nu'tsc'ëji rí mimiji co nuzgö rá siji o xëdyi. Y rí tsjaji juesi rí jñün-püji ngüenda c'o ín menzumüji a Israel c'o tsja cja c'o doce estado.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

³¹ Xo mama c'ua e Jesús c'ín Jmugöji:

—Nu'tsc'e Simón, dyärä na jo c'ü rí xi'tsc'ö. E Satanás c'ü dya jo, o ch'unü sjëtsi ra zöc'üji in texeji. Ne angueze rí xögueji co nuzgö rí pjöt'üji, nza cja ga mböt'ü o paxa 'ma pitsiji o ndëxü.

³² Nu'tsc'e Simón, rí pärägö ra mezhe 'na ndajme ra ndö'c'ü c'ü dya jo. Pero ró ö'tc'ü Mizhocjimi c'ü rí sido rí creozügö. 'Ma ra nzhögü in mü'bügie, rí pjös'ü yo nin cjuarma xo ra zëzhiji.

³³ O ndünrü c'ua e Simón Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rí bübü dispuesto rá mëgövi, zö ra pantcavi a pjörü. Xo rí bübü dispuesto rá tügö co nu'tsc'e.

³⁴ E Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Pedro, rí xi'ts'i, ante c'ü ra huë o tare, ya na jñi rguí mamague c'ü dya in päcägö.

Se acerca la hora de prueba

³⁵ O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Ma i möcjeji i ma zopjüji yo nte, ró xi'tsc'öji c'ü dya i tsanaji o mape, ni xo i jñünüji o merio. Xo ró xi'tsc'öji c'ü dya i tsidyiji c'o ri chin'ch'iji. ¿Cjo pje c'o o bë'ts'iji 'ma?

O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji:

—Iyö, dya pje bëtsijme.

³⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nudya, c'o cäjäts'üji mape ra ngana c'o. Xo rí jñünüji o merio. Na ngue dya cja ra recibidots'üji nza cja 'ma ot'ü. C'o dya jün o tjëdyi, ra mböji c'ü tëji ra ndömüji. ³⁷ Na ngue rí xi'ts'iji c'ü ni jyodü ra zädä o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava rá sufregö: “Yo nte ra mamaji c'ü me na s'o c'ü”, eñe. Jä, ni jyodü ra zädä texe c'ü ya t'opjü ja rga sufregö.

³⁸ O mama c'ua c'o discípulo:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, bübü va yeje tjëdyi.

O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na jotjo co nujyo.

Jesús ora en Getsemaní

³⁹ Cjanu o mbedye c'ua e Jesús o ma cja c'e t'eje c'ü ni chjū Olivos, o ma'a ja c'o nzi ma cja o tjürü. Xo möji co c'o o discípulo. ⁴⁰ Ma mü o zät'äji cja c'e t'eje, o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dyötüji Mizhocjimi c'ü dya rí dyätäji c'ü dya jo 'ma ra zöc'üji, embeji c'o.

⁴¹ Nuc'ua cjanu o xögü co anguezeji, o ma c'ua na ts'ijë, nza cja 'ma ja c'o sobü 'na ndojo 'ma cjó c'o pana. O ndünijömmü c'ua va dyötü Mizhocjimi. ⁴² O mama:

—Mi Tatats'ügö. 'Ma rí ñegue, rí ts'a's'ü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufregö. Pero dya rí tsjague c'ua ja rgá negö; tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe.

⁴³ O 'ñetse c'ua 'na anxe c'ü vi 'ñeje a jens'e cja Mizhocjimi, o 'ñe tsjapü o zëzhi e Jesús. ⁴⁴ Me ma sufre e Jesús. Xe ma ötü Mizhocjimi co texe o mü'bü. O jenzhe, me ma puncjü ma mbibi a jömmü nza cja o cji.

⁴⁵ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, o böbü. Cjanu o ma c'ua nu ja mi bübü c'o o discípulo. O chöt'üji ma iji, na ngue c'o mi cjiññiji ro sufre e Jesús.

⁴⁶ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Jenga in icjeji? Rí ñangaji rí dyötüji Mizhocjimi, ngue c'ua dya rí dyätäji c'ü dya jo, 'ma ra zöc'üji.

Llevar preso a Jesús

⁴⁷ Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua na puncjü o nte. Mi ot'ü a xo'ñi c'ü mi chjū e Judas c'ü mi gueje 'naja c'o doce discípulo. Cjanu o chëzhi c'ua cja e Jesús cjanu o zü'tp'ü o jmi. ⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Judas. Rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Maco va ë sütcü in jmi ngue c'ua yo va dyocjeji ra mbäcöji nguetscö e Jesús, ngue c'ua ra zinzgöji.

⁴⁹ C'o mi dyoji e Jesús, 'ma mü o jñandaji c'ü ya ro zidyiji e Jesús, o xipjiji c'ua: —¿Cjo na jo rá ya'büjme co tjëdyi yo?

⁵⁰ Cjanu o tsja c'ua 'na c'o discípulo o ya'bü 'na tjëdyi 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi, o jñüpcü o ngö cja o jodyë. ⁵¹ O ndünrū c'ua e Jesús o mama: —Iyö. Jyëziji ra tsjacüji c'ua ja c'o nzi ga neji, embeji c'o discípulo.

Nuc'ua e Jesús o jopcü c'ua c'ü o ngö c'e mbëpji. ⁵² Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o comandante cja c'e templo, 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mi pjëzhi c'o vi 'ñe zidy e Jesús, o xipjiji:

—¿Jenga in cjagueji a cjanu? I pedyeji cja c'in jñiñiji va ë sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë, va jünji in chjëdyiji 'ñe in ngarroteji. ⁵³ Pama mi bünc'öji co nu'tsc'ëji cja c'e templo, maco dya mi sücügöji 'ma. Pero nudya, ngue ne hora nu ya ch'a'c'üji rí tsjacöji yo. Ngue ne hora nu ya ch'unü e Satanás c'ü dya jo, ra tsja ja c'o nzi ga ne.

Pedro niega conocer a Jesús

⁵⁴ Nuc'ua anguezeji o pënc'h'iji e Jesús, cjanu o zidyiji cja o ngümü c'ü mi mero ndamböcjimi. 'Ma ya mi möji, e Pedro mi bëpjatjo na jë cja e Jesús. ⁵⁵ Ma mü o zät'äji, o 'ñörüji c'ua 'na sivi a nde cja c'e tji, o mimiji c'ua o pa't'üji. E Pedro xo mimi co anguezeji. ⁵⁶ Na ndixü c'ü mi mbëpite nu, o jñandaji e Pedro mi junrü cja o jya's'ü c'e sivi. O nguinch'p'i c'ua o jmi, cjanu o mama:

—Nujnu, nde mi dyoji e Jesús.

⁵⁷ O ngädä c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí päragö nu.

⁵⁸ Dya mezhe c'ua, c'ü 'naja nte o jñanda mi junrü nu e Pedro, cjanu o xipji:

—Xo ngue'tsc'e 'naja c'o nde mi dyoji e Jesús.

O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya nguetscö.

⁵⁹O mezhe c'ua 'na hora, cjanu o mama c'ua c'ü 'naja:

—Na cjuana rí pârâgö, ne bëzo nu, nde mi dyoji e Jesús. Xo menzumü a Galilea nu.

⁶⁰O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya rí pârâgö c'ü in mangue.

Nuc'ua 'ma mi ña e Pedro, cjanu o huë c'ua 'na tare. ⁶¹Nuc'ua e Jesús c'ü in Jmugöji o jñandaji e Pedro. Nuc'ua e Pedro o mbeñe c'o jña c'o vi xipji c'ín Jmugöji: “Ante c'ü ra huë o tare, ya na jñi rguí mamague c'ü dya in pácâgö”, vi 'ñeñe. ⁶²Nuc'ua e Pedro o mbedye a tji, me go huë co texe o mü'bü.

Se burlan de Jesús

⁶³C'o bëzo c'o mi pjörü e Jesús, me mi c'apüji burla e Jesús, y mi pârâji. ⁶⁴Cjanu o ngo'tp'üji o ndö co 'na ts'imbayo. Cjanu o ya'büji o jmi, o xipjiji:

—'Ma o 'ñempc'e Mizhocjimi, mamague cjö ngue c'ü o mbäräts'ü, embeji.

⁶⁵Y pje c'o nde mi xipjiji ma zadüji.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁶⁶Nuc'ua 'ma ya mü o jyans'ü, o jmurü c'ua c'o tita c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. O zidyiji c'ua e Jesús nu ja ro jñünpüji ngüenda. O jñünpüji c'ua ngüenda o xipjiji:

⁶⁷—¿Cjo ngue'tsc'e e Cristo? Xitsijme.

O ndünrü c'ua angueze o xipjiji:

—Zö ro xi'ts'iji, pero dya in creozüji. ⁶⁸Nu 'ma xo ro önnc'ügöji, dya xo ri chjünrügueji. Dya xo ri xácäzüji.

⁶⁹Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, dya ra mezhe rá ma mimi cja o jodyë Mizhocjimi c'ü me na zëzhi.

⁷⁰Texeji o mamaji c'ua:

—¿Cjo ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi 'ma?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jä, nguezgö c'ua ja vi mangueji.

⁷¹Anguezeji o mamaji c'ua:

—¿Pje xe ni jyodü o testigo? Nuzgöt-sjëji ró äräji c'o o mama.

Jesús ante Pilato

23 Cjanu o böbüji c'ua texeji, cjanu o zidyiji c'ua e Jesús cja e Pilato. ²O mbürü o xipjiji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nu ne bëzo nu, ró tö'tp'üjme mi onpü yo in menzumügöjme, mi xipjiji c'ü dya cja ra dyätäji c'ü in gobiernogue. Mama c'ü dya rá cjö't'üjme o contribución e César. Xo mama c'ü nguetsjë angueze e Cristo c'ü te'be yo nte ra manda.

³O mama c'ua e Pilato o xipji e Jesús:

—¿Cjo in reygue cja yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jä, nguetscö c'ua ja vi mangue.

⁴Nuc'ua e Pilato, o xipji c'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte:

—Dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o ne bëzo nu.

⁵C'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte, sido mi xipjiji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nujne bëzo nu, xöpü yo nte texe cja yo in jñiñigöjme. O mbürü a ma a Galilea. Nuc'ua ma ëjë ma xöpü texe cja yo jñiñi hasta 'ma cja mü o säjä a 'ñeva a Jerusalén, xo xöpü va. Nguец'ua yo nte ne ra tsjaji o chü, dya cja ra dyätäji in gobiernogue, mi eñeji ma ngöt'üji e Jesús.

Jesús ante Herodes

⁶Nuc'ua e Pilato 'ma mü o dyärä c'o vi mamaji, cjanu o tsja c'ua t'önü:

—¿Cjo menzumü a Galilea ne bëzo?

⁷Nuc'ua e Pilato, 'ma mü o mbärä c'ü je mi menzumü e Jesús a Galilea, o manda c'ua ro zidyiji e Jesús cja e rey Herodes c'ü mi bübü a Jerusalén c'o pa c'o. Na ngue ngueje e Herodes c'ü mi manda a Galilea. ⁸Nuc'ua e Herodes, 'ma

mü o jñanda e Jesús, me co mājā na puncjü. Na ngue ya vi mezhe mi ne ro jñanda, na ngue mi ärä c'ü me mi nän-tji e Jesús. Mi te'be c'ü ro tsja e Jesús o señal c'o me na nojo, ngue c'ua ro jñanda. ⁹Nguec'ua va tsjapü na puncjü t'önü e Jesús. Pero dya go ndünrü. ¹⁰Xo mi cārā nu c'o ndamböcjimi ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Me mi ñaji ma ngöt'üji e Jesús. ¹¹E Herodes ñe c'o o tropa, me mi mbäxtjoji e Jesús mi c'apüji menu. Cjanu o jyecheji c'ua 'na bitu c'ü me mi muvi, c'ü mi nza cja c'o je'e o rey. Nuc'ua cjanu o manda o zidyji na yeje cja e Pilato. ¹²E Pilato ñe e Herodes ot'ü mi üvi. Pero c'e pa c'ü, o jovi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹³Nuc'ua e Pilato o zojnü texe c'o ndamböcjimi ñe c'o ñaja c'o mi pjëzhi na nojo ñe c'o nte. ¹⁴O xipjiji:

—Nu'tsc'eji i sinquigöji ne bëzo nu, i xitsiji c'ü onpü yo nte ngue c'ua ga ne ra tsjaji revolución. Pero dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Ró önügö na jo ne bëzo; i dyäräji in texeji. Dya pje ró tö'tp'ügö c'o in mangueji. ¹⁵Ni xo ri ngue e Herodes, dya pje xo chö'tp'ü nu. Nguec'ua va manda i sigueji na yeje a ñeva. Dyäräji na jo. Dya pje tsja c'o na s'o ne bëzo, c'o rga pöt'üji. ¹⁶Pero ante c'ü rá eme libre, rá manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe e Pilato.

¹⁷Tsjë'ma mi cjaji c'e mbaxua c'ü mi chjü Pascua, y tsjë'ma mi cja c'o nte mi ötüji e Pilato ro ñeme libre 'na bëzo c'ü ma o'o a pjörü. Nuc'ua e Pilato mi eme c'ua libre c'e nte. ¹⁸C'o ndamböcjimi ñe c'o nte, dya neji c'ü ro ñemeji libre e Jesús. Nguec'ua va mapjüji texeji o mamaji:

—Pöt'tü ne bëzo. Rí negöjme rí ñeme libre e Barrabás, eñe c'o.

¹⁹E Barrabás vi pant'aji a pjörü na ngue vi pjütü 'na chü a Jerusalén, vi chüji c'e gobierno, y mi pöt'tü o nte.

²⁰E Pilato ndo zopjütjo na yeje c'o nte, na ngue mi ne ro ñeme libre e Jesús.

²¹Pero anguezeji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Chät'äji cja ngronsi, chät'äji cja ngronsi.

²²Nuc'ua c'ü na jñi, o mama c'ua e Pilato o xipjiji:

—¿Pje ni mbë c'ü o tsja c'ü na s'o? Dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o c'ü rga pöt'üji. Pero ante c'ü rá eme libre, rá manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe.

²³Pero c'o ndamböcjimi ñe c'o nte sido mi mapjüji na jens'e, sido mi mamaji c'ü mi jyodü ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi. O ndöji na ngue sido mi mapjüji. ²⁴Nguec'ua e Pilato o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi ma dyörü anguezeji. ²⁵O ñeme c'ua libre c'e bëzo ja c'o nzi ma dyörüji; maco vi tsja c'o na s'o. C'ü vi pant'aji a pjörü, ngue c'ü vi pjütü 'na chü ñe mi pöt'tü o nte. E Pilato xo manda c'ü ro ndät'äji e Jesús ja c'o nzi ma neji.

La crucifixión

²⁶Ma ya mi sidyji e Jesús ro ma ndät'äji cja ngronsi, o pëñch'iji 'na bëzo c'ü mi menzumü a Cirene c'ü vi ñeje cja juajma. Nuc'ü, mi chjü Simón c'ü. O tsjapüji e Simón ro nduns'ü c'e ngronsi ro bëpja cja e Jesús.

²⁷Mi bëpja ma möji na puncjü o nte. Na puncjü c'o ndixü me mi ndumüji ma huëpji e Jesús. ²⁸E Jesús o jñanda c'o ndixü o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ndixü in menzumüji a Jerusalén, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí huëji por nutscö; huëtsjégueji ñe rí huëpji in ch'igueji. ²⁹Na ngue ra zädä c'o pa 'ma me rí sufregueji. Nguec'ua ra mamaji: “Xenda rvä jo 'ma dya ro muxt'i yo ndixü ñe 'ma dya ro ndunteji ñe 'ma dya ro jötüji o lëlä”, ra ñeñeji. Na ngue ra sufreji na puncjü. ³⁰Nuc'ua ra mama c'o nte: “Quera ro yëbi yo t'eje ñe yo ts'it'eje ro ndivguiji. Xe na jo que na ngue

c'ü rá sufregöji yo na s'ëzhi", ra ñeñeji. ³¹Nutscö, zö dya pje ró c jagö, pero rá sufregö na puncjü. Nadya yo menzumü va yo tuns'ü na puncjü o nzhubü, ¿pje ra tsjapüji yo?, eñe e Jesús.

³²Ma mü o zidyiji e Jesús, xo mi sidyiji yeje bëzo c'o xo ro ndät'äji cja ngronsi. Nuc'o, vi tsja na s'o c'o. ³³Nuc'ua 'ma mü o zät'äji nu ja mi chjü T'ejeñinte, o ndät'äji cja ngronsi nu, e Jesús ñe c'o vi tsja na s'o. 'Naja c'ü o ndät'äji cja ngronsi cja a lado o jodyë e Jesús; 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ³⁴O mama c'ua e Jesús:

—Mi Tatats'ü in bübü a jens'e, rí ö'tc'ü rí perdonaogue yo. Na ngue dya päräji c'ü cjacü yo, eñe.

Nuc'ua c'o tropa o eñeji cjó ngue c'ü ro tsjapü o cjaja c'o o bitu e Jesús. ³⁵C'o nte mi böbü mi jandaji e Jesús. Anguezeji ñe c'o pje mi pjëzhi, me mi c'apüji burla e Jesús mi mamaji:

—Maco mamaji o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra ñemetsjé ra dagü cja ne ngronsi. Maco mi mama ngueje nu o juajnü Mizhocjimi ra manda, maco dya dagü dya cja ne ngronsi, eñeji.

³⁶C'o tropa xo mi c'apüji burla e Jesús. Mi chëzhiji cja o jmi e Jesús, mi unüji ro zi o vino c'o dya nda ma jo. ³⁷Mi xipjiji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e o rey yo menzumü a Israel, ts'ügütsjé dya, dyagü cja ne ngronsi.

³⁸A xes'e cja o ñi c'e ngronsi, mi cuat'ü 'na xiscömü c'ü mi t'opjü o letra c'e jña griego, ñe o latín ñe hebreo. Mi t'opjü a cjava: “Nujnu, o Rey yo menzumü a Israel nu.”

³⁹Nuc'ua 'naja c'o vi tsja na s'o c'ü xo mi dät'ä nu, o zadü e Jesús o xipji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e e Cristo, ñemet-sjé dya, dyagü cja ne ngronsi. Xo rí ñevgüegöbe libre.

⁴⁰O ndünrü c'ua c'ü 'naja c'ü mi dät'ä nu, o huëñch'i o xipji:

—Nu'tsc'e, dya in sügue Mizhocjimi. ¿Jenga in sadügue ne bëzo? Nujnu, xo na sufre yo rrä sufregövi. ⁴¹Nutscövi, rí mercedovi rá sufregövi yo, na ngue ró cjavi c'o me na s'o. Pero ne bëzo, dya pje tsja nu.

⁴²O sido o ña c'ua c'e bëzo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ö'tc'ü c'ü rí mbenzegö 'ma rí nzhogue na ye rí ë mandague, eñe.

⁴³O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dyärä na jo c'ü rá xi'tsc'ö. Ne pa dya, rí bübügue co nutscö a jens'e nu ja me na zö.

Muerte de Jesús

⁴⁴Nuc'ua 'ma mü o zünü jñisiarü, o bëxömü c'ua texe cja ne xoñijömü hasta 'ma mü o zünü jñi c'ü nzhä. ⁴⁵O bëxömü e jyarü. Y o chödü a nde c'e manta c'ü mi c'jot'ü a mbo cja c'e templo nu ja me ma sjü. ⁴⁶Nuc'ua e Jesús o mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ügö, sinngui dya in aljma.

Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mama c'o, cjanu o ndü c'ua.

⁴⁷Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, 'ma mü o jñanda c'o me na nojo, o ma't'ü Mizhocjimi o mama:

—Ne bëzo, na cjuana c'ü dya tsja c'o na s'o.

⁴⁸Na puncjü o nte c'o vi ma jñanda pje ro tsjapüji e Jesús. 'Ma mü o jñandaji ja va ndü, o nzhogüji mi ya'büji o tijmiji. Na ngue me mi süji 'na pje ro zädä. ⁴⁹C'o mi dyoji e Jesús, ma böbütojji na jë, xo jñandaji. Xo ñe c'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea.

Jesús es sepultado

⁵⁰Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü José. Mi menzumü a Arimatea c'ü mi tsja cja c'e estado de Israel. Ma jonte c'e bëzo,

y mi cja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Mi ngue 'na c'o mi pjëzhi na nojo c'o mi jün ngüenda. ⁵¹ Pero dya go ne c'o vi tsja c'o 'ñaja, 'ma mü o mamaji mi jyodü ro mbö't'üji e Jesús. Mi te'be c'ü ro ë manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. ⁵² Nuc'ü, o ma c'ua cja e Pilato o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. ⁵³ Cjanu o ma ts'üpcü c'ü o cuerpo cja c'e ngronsi. Cjanu o mböch'ü 'na bitu. Cjanu o ma ngöt'ü cja 'na cueva c'ü vi dyöt'üji cja peña, c'ü dya cjó be mi cöt'üji. ⁵⁴ Nu c'e pa c'ü, ngue 'ma mi preparao c'o menzumü a Israel, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngue c'e pa 'ma söyaji. Ya mi ngue ro nguibi e jyarü, ya mi ngue ro mbürü c'e xabaro.

⁵⁵ C'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea, xo möji e José. O ma nuji c'e cueva ja ngöt'üji o cuerpo e Jesús. ⁵⁶ Cjanu o nzhogüji a Jerusalén, o dyät'äji o perfume 'ñe o ungüento, ngue c'ua ro ma ngosp'üji o cuerpo e Jesús. Nuc'ua c'ü na ye nu pa, 'ma mi söya yo menzumü a Israel, o söya c'ua c'o ndixü ja c'o nzi ma mama cja c'o o mandamiento Mizhocjimi.

La resurrección de Jesús

24 Nuc'ua c'ü ot'ü pa nu ngo'o 'ma ya ma jyas'ü, o ma c'o ndixü cja c'e cueva, o ndunüji c'o perfume c'o vi dyät'äji. Xo möji c'o 'ñaja ndixü. ² 'Ma mü o zät'äji cja c'e cueva, o chöt'üji ya vi chjen'chp'ëji c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva. ³ Pero 'ma mü o cjogüji a mbo, dya chöt'üji c'ü o cuerpo e Jesús c'ín Jmugöji. ⁴ Go züji c'ua, dya mi pãr pje ro tsjaji. 'Nango jñetse c'ua yeje anxe c'o mi 'ñetse nza cja o bëzo, mi böbüvi o jmiji, me mi juëns'i o bituvi. ⁵ Me go pizhi c'ua c'o ndixü o ñücüji a jömü. O mama c'ua c'o anxe o xipjiji:

—¿Jenga in jodüji a nde cja yo aña ma nu c'ü bübüto? ⁶ Dya bübü va c'ü; ya

tetjo. Mbeñeji na jo c'o o xi'tsc'ëji e Jesús 'ma mi bübü a Galilea. ⁷ O xi'tsc'ëji c'ü vi 'ñeje cja Mizhocjimi pero mi jyodü ro nzhöji angueze cja c'o nte c'o cja na s'o, ro ndät'äji cja ngronsi. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, ro tetjo ro bübüto na yeje, eñe c'o anxe va xipjivi c'o ndixü.

⁸ O mbeñe c'ua c'o ndixü c'o vi mama e Jesús. ⁹ Cjanu o mbedyeji nu, o möji c'ua nu ja mi cãrã c'o once apóstole 'ñe c'o 'ñaja, o ma xipjiji c'o vi mama c'o anxe. ¹⁰ C'o o ma xipji c'o apóstole, mi ngueje e María Magdalena 'ñeje e Juana 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo. Xo mi ngue c'o 'ñaja ndixü c'o mi dyoji. ¹¹ C'o apóstole o nguinjñi c'ü mi jyo c'o ndixü. Nguec'ua dya go creoji c'o o xipjiji.

¹² Pero e Pedro ixco cjuan'di go ma cja c'e cueva. 'Ma mü o zät'ä nu, o dãnã o jñanda a mbo. C'ü o jñanda, nguextjo c'e manta c'ü vi mböch'üji o cuerpo e Jesús. Cjanu o ma c'ua, me mi cjjñi pje mi ne ro mama c'o vi jñanda.

En el camino a Emaús

¹³ C'e pa c'ü, yeje anguezeji mi mëvi cja 'na ts'ijñiñi c'ü ni chjü Emaús. C'e jñiñi mi jyadüvi once kilómetro a Jerusalén. ¹⁴ 'Ma mi pëvi, mi pötma mamavi ja va ndät'äji e Jesús cja ngronsi 'ñe ja va ngöt'üji cja cueva. Xo mi mamavi ja ga cja c'o vi mama c'o ndixü c'ü vi te e Jesús. ¹⁵ 'Ma mi ñavi 'ñe mi pötma dyönüvi, nuc'ua e Jesús o chëzhi ts'ë c'ua, cjanu o möji c'ua. ¹⁶ Anguezevi o jñandavi e Jesús, pero dya mbãrãvi c'ü mi ngue e Jesús. ¹⁷ O mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Pje ni mbë c'o pötqui mamavi gui mëvi, nguec'ua me in ndumüvi?, eñe e Jesús.

¹⁸ 'Naja c'o bëzo mi chjü e Cleofas. O ndünrü c'ua o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya in bübügue va a Jerusalén? Maco texe yo nte pãrãji c'o o zädã va yo pa yo.

¹⁹ O ndünrū c'ua e Jesús o dyönüvi:

—¿Pje ni mbë c'o o zädä?

O ndünrūvi c'ua o xipjivi:

—Ngueje c'o o tsjapüji e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Mizhocjimi o ñeme ro zopjü yo nte. Mi cja ja c'o nzi ma ne Mizhocjimi; mi ña na jo o jña Mizhocjimi y mi cja c'o me na nojo. Nguec'ua yo nte me mi nántji c'ü, me mi mamaji c'ü me ma jo c'ü. ²⁰ C'o ndamböcjimi ñe c'o ñaja ín menzumüji c'o pjëzhi na nojo, o zidyiji e Jesús nu ja jñünpüji ngüenda. Y o mbö't'üji cja ngronsi. ²¹ Nutscöjme mi dyocjójme e Jesús, mi pëzhgøjme mi ngue angueze c'ü vi ñeme Mizhocjimi ro salvazüji nutscöji rí menzumüji a Israel, ro ñevgueji libre cja c'o nugüji na ü. Pero ya pa jñi pa ndeze 'ma mü o ndü. ²²⁻²³ Mi xörü, ts'i vi mbedye ja nzi ndixü c'o ín dyocjójme o möji cja c'e cueva nu ja ngöt'üji e Jesús. Dya chöt'üji c'ü o cuerpo pero 'ma mü o nzhogüji, o xitsijme c'ü o jñetse yeje anxe c'o o xipjiji c'ü ya te e Jesús ya bübütjo na yeje. Nguec'ua ró sügøjme ró mamajme: “Xa'ma ya te e Jesús. Pero, ¿pärä cjo na cjuana?”, ró mamajme a cjanu. ²⁴ Nguec'ua bübü ja nzi c'o ín dyocjójme c'o o ma cja c'e cueva o ma nuji. O chöt'üji ja c'o nzi va mama c'o ndixü, dya cja mi o'o e Jesús a mbo cja c'e cueva. Pero dya jñandaji c'ü. Nguec'ua, ¿pärä cjo ya tetjo?

²⁵ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi, dya ín pärävi na jo c'o o dyopjü c'o profeta. Dya i jyëzi ro zi'ch'i ín mü'büvi c'o jña. Nguec'ua dya ín creovi texe c'o o dyopjüji. ²⁶ Mi jyodü e Cristo me ro sufre rvá ndü, cja rrü ma c'ua a jens'e nu ja ra manda, eñe e Jesús.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipjivi pje mi ne ro mama c'o o jña Mizhocjimi c'o vi dyopjü e Moisés ñe c'o vi dyopjü texe c'o profeta. Nde vi dyopjüji ja rvá cja e Cristo.

²⁸ Ya mi ngue ro zät'äji cja c'e ts'ijñiñi nu ja mi möji. E Jesús mi cjavü c'ü ro

cjogütjo xe ro ma c'ü 'na jñiñi. ²⁹ Nuc'ua anguezevi o züjmüvi c'ua o xipjivi:

—Oxque co nutscöbe na ngue ya nzhä, dya ra mezhe ra xömü, eñevi.

Nguec'ua o cjogüji a mbo cja c'e ngumü ro oxüji. ³⁰ Nuc'ua 'ma ya ma jüji cja mexa, e Jesús o jñü c'ua 'na tjömëch'i, cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi, cjanu o xënbivi c'ua. ³¹ Nuc'ua ixco xogü o ndövi, cja mbärävi c'ua c'ü mi ngue e Jesús c'ü mi ñaji. Nuc'ua 'nangua ojtjo c'ua e Jesús; dya cja jñandavi. ³² Nuc'ua o pötü va mamavi:

—'Ma ró ñaji e Jesús cja 'ñiji, 'ma o xit-sivi pje ne ra mama c'o o jña Mizhocjimi, me go zi'ch'i ín mü'büvi y me ró mäcjövi, eñevi.

³³ Ixco nzhogüvi o mëvi c'ua a Jerusalén. 'Ma mü o zät'ävi, o chöt'üvi ya vi jmurü c'o once apóstole ñe c'o mi dyoji. ³⁴ O mama c'ua anguezeji o xipjiji c'o yeje c'o cja vi säjä:

—Ya tetjo c'ü ín Jmugöji. E Pedro o jñanda c'ü bübütjo c'ü, embeji c'o yeje.

³⁵ Anguezevi o mamavi c'ua c'ü vi chjëji e Jesús cja 'ñiji pero dya mi pärävi cjo mi ngue c'ü. Cja mbärävi 'ma mü o xënbivi c'e tjömëch'i cjanu o unüvi.

Jesús aparece a los discípulos

³⁶ 'Ma mi mamaji c'o, jo ni ñetse c'ua e Jesús a nde anguezeji o zenguaji.

³⁷ Nuc'ua anguezeji me go züji. Mi pëzhiji mi ngue 'na espíritu c'ü mi ñetse nza cja 'na nte. ³⁸ Nuc'ua e Jesús o mama c'ua:

—Dya rí süji; dya rí tsjijñiji. ³⁹ Jñandgaji c'ü nguetscö e Jesús. Chjönngüji ngue c'ua rí pärägueji c'ü dya nguezgö 'na espíritu. Na ngue bübü ín ts'ingue ñe ín nzho'dyë.

⁴⁰ 'Ma mü o mama a cjanu, cjanu o jíchiji o dyë ñe o ngua. ⁴¹ Anguezeji me co mäji c'ua na puncjü. Pero o nguujñiji: “Pärä, ¿cjo na cjuana yo rí jandagöji ñe yo rí äräji”, eñeji. Nguec'ua dya nda mi

creoji cjo vi te e Jesús. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjo бүбү pje rá sigö?

⁴² Nuc'ua o unüji 'na përaso o jmö c'ü vi jñaxaji, cja na 'ñe 'na përaso o panal c'ü mi po'o o miel. ⁴³ O jñü c'ua e Jesús c'e jmö 'ñe c'e panal, cjanu o zi c'ua; anguezeji o jñandaji. ⁴⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ma ot'ü mi бүбүгö co nu'tsc'ejí, ró xi'tsc'öji c'ü mi jyodü ro zädä c'o t'opjü cja c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, 'ñe c'o t'opjü cja yo salmo. C'o ró xi'tsc'öji, ngueje yo ya zädä.

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o zopjüji, nguec'ua va mbäräji pje mi ne ro mama c'o mi t'opjü cja o jña Mizhocjimi. ⁴⁶ Cjanu o xipjiji:

—C'ua ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi, mi jyodü ro tügö nuzgö e Cristo, cja rrü tetcjö c'ü na jñi nu pa. ⁴⁷ Xo ni jyodü ra zopjüji yo nte ra xipjiji ra 'ñench'ezüji o mü'büji ra jyéziji c'o na s'o. A cjanu ra perdonaoji c'o na s'o

c'o vi tsjaji. Ot'ü ra zopjüji yo cārā a Jerusalén, cja rrü ma zopjüji yo cārā texe cja ne xoñijömü. ⁴⁸ Ngue'tsc'ejí i jñandgueji yo o zädä, ngue'tsc'ejí rí zopjüji yo nte. ⁴⁹ Rá tājā o Espíritu Mizhocjimi ra ējē ra ē бүбү cja in mü'büji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Rí che'beji va a Jerusalén hasta 'ma cja ra ējē a jens'e, ra 'ñe dya'c'üji o poder ja rguí zopjüji yo nte.

Jesús sube a los cielos

⁵⁰ 'Na nu pa, e Jesús o möji c'o apóstole o zät'äji c'ü 'nanguarü a Betania. Nuc'ua e Jesús o c'ua's'ā c'ua o dyē o dyötpü Mizhocjimi c'o o apóstole. ⁵¹ 'Ma mi ötpüji Mizhocjimi, ixco ma c'ua e Jesús go zidy Mizhocjimi a jens'e. ⁵² Anguezeji o ndüñijömüji o ma't'üji c'ua e Jesús. Cjanu o nzhogüji a Jerusalén, me mi mäji. ⁵³ Sido mi pöji cja c'e templo mi unüji 'na pöjö Mizhocjimi. Je va cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN JUAN

La Palabra de Dios hecha hombre

1 Mi jinguã 'ma dya be mi ät'ä Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijömü, ya exmi bübü e Jña'a. E Jña'a ngueje o T'i Mizhocjimi. E Jña'a mi bübüvi Mizhocjimi. Ngueje Mizhocjimi nu e Jña'a. ²Nunu, ya exmi bübüvi Mizhocjimi. ³Texe yo bübü ngueje e Jña'a o dyät'ä. ⁴Ngue angueze c'ü dacüji c'ü rí bübüji. Ngueje angueze c'e jya's'ü ngue c'ua ra sö rá päräji Mizhocjimi. ⁵C'e Jña je jya's'ü cja e bëxömü. E bëxömü, dya sö'ö ra ts'a's'ü e jya's'ü.

⁶Mi bübü 'naja bëzo c'ü mi chjü Juan. Mizhocjimi o juajnü c'e bëzo. ⁷O xipji c'o nte ja ma cja c'e jya's'ü, ngue c'ua ro 'ñench'e o mü'büji c'ü. ⁸E Juan dya mi ngueje c'e jya's'ü. C'ü vi juajnü Mizhocjimi c'ü, ngue c'ü ro xipji c'o nte ja ma cja c'e jya's'ü. ⁹E Jña'a c'ü ngue c'e jya's'ü c'ü na cjuana, ya mi ngue ro mbürü ro pëpji va. Nuc'ü, ngue c'e jya's'ü, ngue c'ua yo nte sö ra mbärä Mizhocjimi.

¹⁰Mi bübü cja ne xoñijömü. Ngueje angueze o dyät'ä ne xoñijömü. Pero c'o mi cärä cja ne xoñijömü, dya o tsjapüji ngüenda que ngueje c'e jya's'ü c'ü na cjuana. ¹¹Nuc'ua o mimi cja ne xoñijömü; o jmus'ü cja c'o menzumü a Israel. Pero anguezeji dya go säjäji, zö mi ngue o menzumüji c'ü. ¹²Pero texe c'o o säjä, 'ñe o 'ñench'e o mü'büji; nuc'o, o unüji c'ü nguejeji o t'i Mizhocjimi. ¹³C'ü ni tsjacöji o t'izgöji Mizhocjimi, dya ngue c'ü vi muxcüji c'o ín tataji; ngue c'ü je ga ne a cjanu Mizhocjimi.

¹⁴C'e Jña'a c'ü ngue e Jesucristo, o ë jmus'ü cja ne xoñijömü nza czazgöji rí nteji. O mimi a nde nu ja rí cäräjme. Ró nugöjme c'ü me na zö angueze.

Me na zö na ngueje nguetjo c'ü 'natjo o T'i Mizhocjimi. Nuc'ü, ró unnc'öjme ngüenda c'ü me s'iyazügöji, y na cjuana c'o o mama. ¹⁵E Juan o mama c'o ma cjuana ja ga cja e Jesucristo. O mama na zëzhi:

—Nunu ngueje nu mi xi'ts'igöji nu 'ma ró xi'ts'iji: “Nu c'ü va bëpjazügö ra ot'ü, na ngueje ya exmi bübü 'ma dya be rmi bübügö.”

¹⁶E Jesucristo me s'iyazüji; dacüji texe c'o ni jyodü ín mü'büji. ¹⁷Mi jinguã e Moisés o unü c'ü o ley Mizhocjimi c'o ín mboxatitagöji. Nudya, ya ëjë e Jesucristo. Nguец'ua rgä pärägöji me s'iyazüji Mizhocjimi, y na cjuana c'o ya mama. ¹⁸Dya cjó janda Mizhocjimi. Pero c'ü 'natjo o T'i Mizhocjimi o jítscöji ja ga cja Mizhocjimi. Angueze pätpä o mü'bü Mizhocjimi.

Juan el Bautista habla en favor de Jesucristo

¹⁹'Na nu pa'a, c'o mi menzumü a Jerusalén o ndäjäji c'o ro ma tsjapü t'önü e Juan. O ndäjäji o mböcjimi 'ñe o Levita o zät'äji cja e Juan, o dyönüji:

—¿Cjó ngue'tsc'e?

²⁰E Juan exo xipjiji c'ü na cjuana. O mama:

—Nuzgö, dya nguetscö e Cristo.

²¹O dyönüji c'ua:

—¿Cjó ngue'tsc'e 'ma? ¿Cjo ngue'tsc'e Elías?

O mama:

—Nuzgö, dya nguetscö.

Xo o dyönüji:

—¿Cjo ngue'tsc'e c'e profeta c'ü rí te'bejme ra ëjë?, eñeji.

O ndünrü e Juan, o mama:

—Jiyö. Dya nguetscö.

²²O xipjiji c'ua:

—Xitscöjme cjó ngue'tsc'e, ngue c'ua rá xipjijme nu c'o o ndäcjajme. ¿Pje ín mamague dya, cjó ngue'tsc'e?

²³O mama c'ua e Juan:

—In pārāgueji ja va mama c'e profeta Isafas. O mama c'ü ro bübü cja ndajyadü 'na nte c'ü ri mapjü ri xipji yo nte: “Jyëz-iji c'o 'ñiji c'o na s'o, na ngueje ya ra ëjë c'ín Jmugöji”, ro 'ñeñe. Nguetscö c'e nte c'ü o mama c'e profeta, eñe e Juan.

²⁴ Ngue c'o fariseo c'o vi ndäjä o mböcjimi 'ñe o Levita cja e Juan. ²⁵ O dyönüji:

—¿Jenga in jichigue co ndeje yo nte 'ma dya ngue'tsc'e e Cristo, 'ma dya xo ngue'tsc'e e Elías, ne ri ngue'tsc'e c'e profeta?, mi eñeji.

²⁶ O ndürü c'ua e Juan, o mama:

—Nutsöcö rí jichi yo nte cja ndeje. Bübü a nde nu va in cārāgueji 'naja nu c'ü dya in pārāgueji; ²⁷ ngueje nu va bēpjazügö. Nutsöcö dya pje pjētsöcö. Nuc'ü, me pjēzhi na nojo.

²⁸ Nuyo, je o zädä a Betábara, 'naja jñiñi cja c'ü 'nanguarü c'e ndare c'ü ni chjü Jordán, nu ja je mi jichi yo nte, e Juan.

Jesús, el Cordero de Dios

²⁹ C'ü na yejnu pa'a o jñanda e Juan, ma ëjë e Jesús nu ja mi bübü angueze. O mama c'ua e Juan:

—Jñandaji dya. Va ëjë nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra ndunbü o nzhubü yo cārā cja ne xoñijömü. Ngueje o Ts'imë Mizhocjimi. ³⁰ Ngueje nu ró xi'ts'iji nu, va bēpjazügö 'naja bëzo c'ü ra zopjü yo nte. Ya exmi bübü, 'ma dya be rmí bübügö. Ngueje nu xenda pjēzhi que na nguetscö. ³¹ Nuzgö dya mi pārägö c'ü pje pjēzhi nu. Rvá ëjëgö rvá jichite cja ndeje ngue c'ua yo menzumü a Israel ra mbārāji angueze.

³² O sido o ñatjo e Juan, o mama:

—Ró janda o Espiritu Mizhocjimi c'ü ma sjöbü a jens'e nza cja 'na mbaro. Je o ë söya a xes'e angueze. ³³ Nuzgö, dya mi pārägö c'ü pje pjēzhi nu. Pero Mizhocjimi, nu c'ü o juancö ró ë jichi cja ndeje yo nte, ya vi xitsi: “Nu c'ü rí jñanda

ra zät'ä in Espiritugö c'ü ra söya a xes'e angueze ngueje c'ü ra ndäjä o Espiritu Mizhocjimi ra bübü cja o mü'büji.” ³⁴ Ró jandagö o ëjë o Espiritu Mizhocjimi co nu e Jesús, nguec'ua rí xi'ts'iji na cjuana, exi ngueje nu o T'i Mizhocjimi nu.

Los primeros discípulos de Jesús

³⁵ C'ü na yejnu pa'a mi bübütjo nu, e Juan co yeje c'o o discípulo. ³⁶ O jñanda e Juan mi cjögü e Jesús. O mama c'ua:

—Pa nu, o Ts'imë Mizhocjimi.

³⁷ O dyärä c'ua yeje c'o o discípulo e Juan. Ya ndünt'üvi c'ua a xütjü e Jesús. ³⁸ O ñezhe c'ua e Jesús. O jñanda mi tjünt'üvi a xütjü. O xipjivi:

—¿Pje in jodüvi?

Anguezevi o mamavi:

—Xöpüte, ¿ja je ngue c'ua in bübü?, o 'ñembevi.

³⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Xä'dävi ngue c'ua rí jñandavi ja je rí bübü.

Ya o möji c'ua. Ya o jñandavi nu ja je mi bübü. C'e pa'a c'ü, o nguejmetjoji nu e Jesús, na ngueje ya mi zünü dyëch'a c'ü xörü.

⁴⁰ E Andrés, c'ü nu cjuarma e Simón Pedro mi ngueje 'naja c'o yeje c'o vi dyärä nu c'o o mama e Juan, cja nu o ndünt'üvi a xütjü e Jesús. ⁴¹ E Andrés o chöt'ü e Simón c'ü nu cjuarma. O xipji:

—Ya ró chjägöjme nu c'ü o ndäjä Mizhocjimi, eñe. Nuc'ü, ngue c'ü xiji Mesías.

⁴² Nuc'ua e Andrés o zidi e Simón o mëvi c'ua ja mi bübü e Jesús. E Jesús o jñanda c'ua. O xipji:

—Ngue'tsc'e e Simón, nu t'its'ü e Jonás. Rguí chjütsc'e e Cefas, eñe.

Ne jña Cefas ne ra mama Pedro.

Jesús llama a Felipe y a Natanael

⁴³ C'ü na yejnu pa'a o ne c'ua e Jesús o ma a Galilea. O chjëvi e Felipe. O xipji: —Chjünt'ü in xütjü.

O mävi c'ua. ⁴⁴E Felipe mi menzumü a Betsaida, nu ja mi menzumü e Andrés 'ñe e Pedro. ⁴⁵E Felipe o ma xipji e Natanael:

—E Moisés o dyopjü cja o ley Mizhocjimi c'ü ra ëjë Mesías. Je xo va dyopjü c'o profeta. Ya ró chjëjme dya c'ü. Ngueje e Jesús c'ü menzumü a Nazaret, c'ü o t'i e José.

⁴⁶E Natanael o xipji e Felipe:

—¿Cjo sö ra bübü a Nazaret c'ü na jo?

O ndünrü c'ua e Felipe:

—Xä'dä rí ñu'u.

⁴⁷E Jesús o jñanda ma ëjë e Natanael.

O mama c'ua:

—Va ë c'ua 'naja yo menzumü a Israel nu na cjuana. Nunu, dya onpüte nu.

⁴⁸E Natanael o xipji e Jesús:

—¿Ja cja dya, c'ü ya in pãcãgö?

O ndünrü c'ua e Jesús. O xipji:

—Ma dya be mi zon'c'ü e Felipe, nu 'ma mi bübügue cja ngua c'e higo, ró jantc'a 'ma, y rí pãtc'ã in mü'bü.

⁴⁹O ndünrü e Natanael, o xipji:

—Xöpüte, exi ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi. Nu'tsc'e, ngue'tsc'e i 'ñe ngue c'ua rí mandazüji rí menzumüji a Israel.

⁵⁰O ndünrü e Jesús, o xipji:

—In ejmezü dya, na ngueje mi pãtc'ã in mü'bü 'ma mi bünc'e cja ngua c'e higo. Pero xenda na nojo c'o rí jñanda.

⁵¹'Na cjuana rí xi'ts'iji, rí jñandaji ra xogü a jens'e; 'ñe rí jñandaji c'o anxe Mizhocjimi ra möji a jens'e, ra nzhogüji nu ja rá bünc'ö, nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi.

Un casamiento en Caná de Galilea

2C'ü na jñi nu pa'a o tsjaji 'naja chjüntü a Caná c'ü tsja a Galilea. Je o ma nu c'ü nu mamá e Jesús. ²Xo o zojnüji cja c'e chjüntü e Jesús co c'o o discípulo. ³O tjezetjo c'ua c'e vino. C'ü nu mamá e Jesús o xipji:

—Ya ndezeji o vinoji.

⁴E Jesús o xipji c'ua:

—¿Jenga in xitsigö a cjanu? Dya be sädä c'e hora 'ma ra 'mãrã cjó nguetscö.

⁵C'ü nu mamá e Jesús o xipji c'o mi pjöxte:

—Rí tsjaji texe c'ü ra xi'ts'iji e Jesús.

⁶Mi jãrã nu, 'ñanto tras'ãbã c'o mi ngueje ndojo c'o mi xich'iji ndeje. Nu c'e ndeje c'o mi po'o nu, mi ngue para ro xindyë c'o mi menzumü a Israel, c'ua nzi va manda o ley anguesji. C'o tras'ãbã mi süjü ochenta o 'na ciento litro nzi 'naja.

⁷E Jesús o xipji c'o mi pjöxte:

—Nu'ts'c'ejí, nichiji ndeje yo tras'ãbã.

Cjanu o nichiji c'ua. Nde o jaxcüji na jo c'o tras'ãbã. ⁸E Jesús o xipji c'ua:

—Dyö'büji dya, chunbüji c'ü manda cja ne chjüntü.

Cjanu o ndunüji c'ua. ⁹C'ü mi manda, o zö'ö ts'iquë c'ü e ndeje c'ü vi mbëzhi vino. Dya mi pãrã ja je vi tñji. Pero c'o mböxte mi pãrãji na ngueje vi dyö'büji c'e ndeje. O tsja c'ua c'ü mi manda, o ma't'ü c'ua c'ü e t'i'i c'ü cja vi chjüntü.

¹⁰Cjanu o xipji c'ua:

—Ma cjaji chjüntü, ot'ü xisp'iji vino c'ü na jo'o. Nuc'ua 'ma ya ra nijmiji, cja rrö xisp'iji c'ü dya nda jo. Nu'tsc'e mi pës'itjo c'ü xenda na jo vino. Cja na untüge dya.

¹¹Nujyo, o tsja'a e Jesús a Caná c'ü tsja a Galilea. Nguejyo o mbürü o jizhi c'ü dya nunca mi janda c'o nte. A cjanu o mbãrãji c'ü me na nojo angueze. C'o o discípulo o ñejmeji c'ua angueze.

¹²Nu 'ma o nguarü yo, o zöbüji a ma a Capernaum e Jesús 'ñe c'ü nu mamá 'ñe c'o o cjuarma 'ñe c'o o discípulo. Nunu, o mimiji ja nzitjo pa'a. Dya o mezheji.

Jesús purifica el templo

¹³Ya mi ngue ro zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua c'ü cja yo menzumü a Israel. Nuc'ua o ma a ma a Jerusalén e Jesús. ¹⁴O chöt'ü c'o mi pö o nzhünü 'ñe o ndëchjürü 'ñe o mbaro cja c'e tem-

plo. C'o mi pötü o merio xo nde mi junrü nu c'o. ¹⁵E Jesús o dyät'ä c'ua 'naja o chirrio. Cjanu o ndas'üji va pjongüji cja c'e templo texeji co c'o o nzhünüji 'ñe c'o o ndenchjürüji. Cjanu o pjö'tp'ü o merio c'o mi pötü o merio. O tunbüji c'o o mex-aji. ¹⁶O xipji c'ua c'o mi pö'ö c'o mbaro:

—Nuyo, pjongüji va yo. Nu'tsc'eji, dya rí tsjapcüji chöjmü nu o ngumü mi Tatagö.

¹⁷Nuc'ua c'o o discípulo o mbeñeji c'ua c'o ya t'opjü, c'ü mama a cjava: “Na ngueje c'ü me rgá pjörtögö in nzungue, me ra nugöji na ü”, eñe va zopjü Mizhocjimi.

¹⁸Nuc'ua c'o menzumü a Israel, o tsjapüji t'önü e Jesús, o xipjiji:

—¿Pje rí jítsijme ngue c'ua rá pãrajme pje pjë'ts'igüe nguec'ua in cjague nu yo in cjague?

¹⁹O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Yä't'äji nu e templo nu. Na jñi nu pa'a rá bö'bütjo.

²⁰O mama c'ua c'o menzumü a Israel:

—O mezhe cuarenta y seis cjë'ë va dyät'äji nu. Nu'tsc'e in mama jñipatjo rí bö'bü.

²¹Pero e Jesús je mi mama e templo c'ü je mi nguetsjë angueze. ²²Ma o te'e cja yo анима e Jesús, nuc'ua c'o o discípulo o mbeñeji c'ü vi mama yo. Nuc'ua ya o 'ñejmeji c'ua yo vi t'opjü 'ñe c'e jña'a c'ü vi mama e Jesús.

Jesús conoce a todos

²³Ma mi bübü e Jesús a Jerusalén cja c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, na puncjü nte c'o o 'ñejme c'o mi cja e Jesús. Ma o jñandaji c'o mi cja angueze c'o nunca mi jandaji, ya o 'ñejmeji c'ua. ²⁴Pero e Jesús mi pãrä c'ü dya ro ndünt'üji o xütjü. Mi pãrä na ngueje mi pãtpäji o mü'büji. ²⁵Dya mi jyodü cjó ro xipji ja ma cja c'o nte. Na ngueje angueze nde mi pãrä nu c'o mi cijñijji.

Jesús y Nicodemo

3 Mi bübü 'naja c'o fariseo c'ü mi chjü Nicodemo. Mi jmu'u cja c'o menzumü a Israel. ²Nuc'ü, o ëjë 'na nu xömü cja e Jesús. O xipji:

—Xöpüte, rí pãrãgöjme o juan'c'ü Mizhocjimi rí xöpügüe yo nte. Na ngueje 'ma dya ri bübügüe co Mizhocjimi, dya ro sö ri tsjague 'ma, nuyo in jizhigüe yo nunca mi jandajme.

³O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'i. Nu c'ü dya ra jmus'ü na yeje, dya ra sö ra nu'u c'ü ra manda Mizhocjimi a jens'e.

⁴O xipji c'ua e Nicodemo:

—¿Ja rgá sö ra jmus'ü 'naja nte 'ma ya zöya? ¿Cjo ra sö ra cjogü cja o pjeme nu nana ra jmus'ü na yeje?

⁵O ndünrü e Jesús:

—Rí xi'ts'igö c'ü na cjuana. Nu c'ü dya ra jmus'ü cja ndeje 'ñe cja o Espíritu Mizhocjimi, dya ra sö ra nu c'ü ra manda Mizhocjimi a jens'e. ⁶Yo nte'e unüji o ts'ingüe c'o nu t'iji, nguec'ua xo ga nte c'o t'i. Je xo ga cjatjonu 'ma cjó c'o ra 'ñejme, Mizhocjimi unü c'ü o Espíritu ngue c'ua c'e nte ra tsjapü o t'i 'ma Mizhocjimi. ⁷Dya me rí tsjijñi c'ü ró xi'ts'i, ni jyodü ra jmuxc'ü na yeje. ⁸E ndajma ja nde vü'ü. In ärä vü'ü. Pero dya in pãrä ja je ni 'ñeje, ne ja je ni ma'a, na ngueje dya sö rí jñandgüe. Je xo ga cjatjonu, dya sö rí jñandgüe Mizhocjimi 'ma unü o Espíritu 'na nte ga tsjapü o t'i.

⁹O ndünrü c'ua e Nicodemo, o xipji:

—Nuyo, ¿ja rga sö ra ts'a'a yo?

¹⁰O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Ngue'tsc'e in xöpüte cja yo in menzumüji a Israel. ¿Cjo dya in pãrä yo rrã xi'ts'i? ¹¹Nuzgö rrã xi'ts'igö c'ü na cjuana. Nu c'o rí pãrãgöjme rí xi'tsc'öjme. Nu c'o ró nujme rí mamajme na cjuana. Pero dya in ejmeji c'o rí xi'tsc'öjme. ¹²Nu 'ma rí xi'ts'iji c'o tsjaja cja ne xoñijömü, dya

in ejmeji. ¿Ja rgui ñejmeji 'ma rá xi'ts'iji c'o tsjaja a jens'e?

¹³ Dya c'jó nguins'i a jens'e ngue c'ua ra mbārā ja ga cja Mizhocjimi. Pero búbü c'ü pārá. Nutscö rvá ējē a jens'e cja Mizhocjimi nu ja exmi búbügö, nguetscö rí pāragö. ¹⁴ Ma ma ējē c'o c'ijmi ma ē saji c'o in mboxtitagöji cja c'e ndajyadü, e Moisés o dyät'ä 'na c'ijmi de bronze, cjanu o ndün't'ü cja 'na za'a c'ü ma jens'e. Nguec'ua 'ma mi janda c'o nte, dya mi tūji c'o vi za o c'ijmi. Xo rga cjatjonu, xo ni jyodü ra ndüntcüji cja ngronsi, nutscö rvá ēcjö cja Mizhocjimi. ¹⁵ Nguec'ua texe c'o ra 'ñench'ezügö cja o mü'bü nde ra búbütjoji, dya ra ndüji, eñe e Jesús.

El amor de Dios para el mundo

¹⁶ Mizhocjimi me s'iya texe yo cārā cja ne xoñijömü. Nguec'ua va nzhö c'ü nu T'i c'ü 'natjo para o ndü va ngötcü in nzhubüji; nguec'ua texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü angueze, dya ra ndüji, ra búbütjoji. ¹⁷ C'ü vi ndäjä Mizhocjimi c'ü nu T'i cja ne xoñijömü, dya ngue c'ü ra tsjapü ra ngöt'ü o nzhubü yo cārā cja ne xoñijömü. O ndäjä ngue c'ua o ngö'tp'ü c'o nzhubü c'o tūji. A cjanu, nu c'o ench'e o mü'bü angueze, ra búbütjoji.

¹⁸ Nu c'ü ejme c'ü nu T'i Mizhocjimi, dya ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufrido. C'ü dya ejme, o mama Mizhocjimi c'ü ra tsjapü ra ma sufrido. Na ngueje o ndäjä c'ü 'natjo o T'i, pero dya ne c'e nte ra 'ñejme. ¹⁹ E jya's'ü o ējē cja ne xoñijömü. Pero yo nte mi neji bēxömü. Dya neji e jya's'ü na ngueje na s'o c'jaji. Nguec'ua ra ma ngöt'üji o nzhubüji. ²⁰ Texe c'o cja na s'o me ünmbüji e jya's'ü. Dya xo ne ra säjäji cja e jya's'ü na ngueje 'ma ro säjäji cja e jya's'ü ro tjandbaji 'ma c'o na s'o c'o c'jaji. ²¹ Nu c'o cja na cjuana, va ēji cja e jya's'ü ngue c'ua ra tjandbaji c'ü vi tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

Juan el Bautista vuelve a hablar de Jesús

²² Ma o nguarü yo, o ma c'ua e Jesús co nu c'o o discípulo a ma Judea. O nguejme nu co anguesji. Mi jichite nu. ²³ E Juan xo mi jichite a Enón bēxtjo a Salim. Mi jichite nu, na ngueje mi po na puncjü ndeje nu. O ējē c'o nte'e ma ē ji'iji. ²⁴ Dya be mi c'ot'ü cja pjörü 'ma, e Juan.

²⁵ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o zöji jña 'naja bēzo c'ü mi menzumü a Judea. O zöji jña c'ua ja ga cja c'ü mi jichite e Jesús, 'ñe c'ü mi jichite e Juan. ²⁶ O möji cja e Juan. O xipji:

—Xöpüte, c'e bēzo, nu c'ü mi búbügevi mbes'e a manu cja c'e ndare a Jordán, nu c'ü i xitsijme c'jó ngueje, ya jichi yo nte. Nudya nde pöji texeji nu ja búbü angueze.

²⁷ O ndünrü e Juan, o mama:

—Na jo c'ü. Na ngueje Mizhocjimi o unü c'e bēpji nguec'ua ga tsja c'ua. ²⁸ Nutsc'eji in pāratsjēji ró mamagö, “Dya nguetscö e Cristo. O dācjätjogö ró ot'ü ró xipji yo nte c'ü va ējē e Cristo. Cja rron 'ñeje angueze.” ²⁹ Rá xi'ts'iji 'na jña. 'Ma c'jaji chjüntü, ngue c'ü jovi c'e t'i c'ü ra 'ñe'chp'e a dyē c'e xunt'i. Pero c'ü jovi c'e t'i me mājā ga dyärā ña'a c'e t'i ga zopjü c'e xunt'i. Je xo ga c'jatzgö nu, me rí mājö na ngueje ya ngue e Jesús c'ü ya zopjü dya yo nte. ³⁰ Na ngueje xenda ra mbēzhi na nojo angueze. Dya cja pje ra mbētscö.

El que viene de arriba

³¹ Nu c'ü vi 'ñeje a jens'e ngue c'ü manda texe. Nutscö je ró tegö cja ne xoñijömü rí mama c'o tsjaja cja ne xoñijömü. Nu c'ü exmi búbü a jens'e ngue c'ü manda texe. ³² Nuc'ü, mama c'o o jñanda a jens'e 'ñe c'o o dyärā. Pero dya c'jó ejme c'o mama. ³³ Nu c'ü ejme c'o mama, ya o jñunt'ü o mü'bü c'ü na cjuana c'ü mama Mizhocjimi. ³⁴ Na

ngueje nu c'ü o ndjä Mizhocjimi, mama o jña Mizhocjimi. Mizhocjimi o unü o Espíritu ra ña o jña. Dya enmbitjo ga unü o Espíritu. ³⁵Mizhocjimi me s'iya c'ü nu T'i'i. O nzhötü texe cja o dyë'ë. ³⁶Nu c'ü ench'e o mü'bü e Jesucristo c'ü nu T'i Mizhocjimi, ra bübütjo, dya ra ndü. Nu c'ü dya ench'e o mü'bü c'ü nu T'i Mizhocjimi, ra ndü'ü, dya ra bübü. Mizhocjimi ünmbü c'ü.

Jesús y la mujer de Samaria

4 C'o nte ya mi pjürü mi nädäji e Jesús mi mamaji:

—E Jesús xenda na puncjü o nte c'o xöpü que na ngue c'o mi xöpü e Juan. Y xenda na puncjü o nte c'o jichi co ndeje, mi eñji.

²Bueno, dya mi ngue e Jesús c'ü mi jichi c'o nte, mi ngue c'o o discípulo. O üdü c'ua c'o fariseo va dyäräji c'ü mi mama c'o nte. ³Nguec'ua 'ma o mbärã a cjanu e Jesús, o mbedye c'ua a Judea co c'o o discípulo, o möji na yeje a Galilea.

⁴Mi jyodü ro cjogü a Samaria ngue c'ua ro zät'ä a Galilea. ⁵O zät'äji c'ua cja 'na ndajñiñi c'ü mi tsja a Samaria c'ü mi chjü Sicar. O juajma e Jacob bëxtjo mi tizhi cja c'e jñiñi. Nu c'e juajma vi zopcü c'ü nu t'i c'ü mi chjü José. ⁶Mi bübütjo nu o pozo e Jacob. E Jesús ya me vi mbo o cuë ma nzhodü cja 'ñiji. O mimi a jmi cja c'e pozo. Ya mi zünü 'ñanto c'ü nzhä 'ma o zät'äji. ⁷O ëjë c'ua 'naja ndixü c'ü mi menzumü a Samaria. O ë ngüs'ü ndeje. Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Dyacü ts'iquë ndeje, rá si'i, eñe.

⁸C'o o discípulo e Jesús vi möji cja c'e ndajñiñi. O ma ndömüji c'ü ro ziji e Jesús. ⁹O mama c'ua c'ü e ndixü a Samaria, o xipji e Jesús:

—Maco in menzumü a Israel. ¿Jenga in ötcügö ndeje c'ü rí sigue? Nutscö rí ndixü y rí menzumü a Samaria, eñe.

C'o menzumü a Israel, dya ñuji c'o menzumü a Samaria. ¹⁰O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma ri pärägue c'ü unü Mizhocjimi 'ñe cjó je nguetscö c'ü xi'ts'i, “Dyacü ts'iquë ndeje rá si'”, nu'tsc'e ri dyötcü, nuc'ua ro da'c'ügö ndeje c'ü sido rí bübütjo, eñe e Jesús.

¹¹O ndünrü c'ua c'e ndixü:

—Nu'tsc'e s'ë, ojtjo pje rgui tsjüs'ügue. Me na jë'ë ne pozo. ¿Ja je ngue c'ua peje c'e ndeje c'ü sido rá bübütjo? ¹²Ne pozo nu, o dyacöjme e Jacob c'ü mi mboxtitagöjme. Nuc'ü, mi si'i ne ndeje. Xo 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o o animaleji. Nu'tsc'e, ¿cjo xenda pjë'tsc'e na nojo que na ngueje e Jacob? A poco rí dyacö ndeje c'ü xenda na jo, eñe c'e ndixü.

¹³O ndünrü e Jesús, o xipji:

—C'ü ra zi ne ndeje nu, ra türetjo.

¹⁴Nu c'ü ra zi c'e ndeje c'ü rá unügö, dya cja ra ndüre. C'e ndeje c'ü rá unügö, ra bübü cja o mü'bü; ra chjëntjovi nza cja ndeje c'ü peje cja mëjë, guec'ua sido ra bübütjo c'e nte, eñe e Jesús.

¹⁵O ndünrü c'ua c'e ndixü:

—Nu'tsc'e, s'ë, dyacö c'e ndeje c'ü. Ngue c'ua dya cja rá türe. Ngue c'ua dya cja xo rá ë cjüs'ü a 'ñecjua.

¹⁶Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Ma zojnü nin xira. Nuc'ua rí 'ñejevi a 'ñecjua.

¹⁷O ndünrü c'e ndixü:

—Dya rí 'ñecjö ín xira.

O xipji c'ua e Jesús:

—I mamague c'ü na cjuana, dya in 'ñecje nin xira. ¹⁸Na ngueje ya mi 'ñeje tsi'ch'a nin xira. Nu c'ü in 'ñeje dya, dya ngueje nin xira. I mamague na cjuana yo.

¹⁹O ndünrü c'ua c'e ndixü, o mama:

—Nutscö, s'ë, rgá cjiñigö ngue'tsc'e 'na profeta. ²⁰Nu c'o ín mboxtitajme o ma't'üji Cjimi cja ne t'eye nu. Nu'tsc'ej in menzumügeje a Israel in mamagueje

ngueje a Jerusalén nu ja je rá ma't'üji Cjimi, eñe c'e ndixū.

²¹ O ndünrū e Jesús, o xipji:

—Dyätcägö yo rá xi'ts'i. Ra zädä yo pa'a nu 'ma dya cja rguí jyodü rí möji cja ne t'eje; dya cja xo rguí jyodü rí möji a Jerusalén ngue c'ua rí ma't'üji ín Tataji Mizhocjimi. ²² Nu'tsc'eji in ma't'ügueji Cjimi, pero dya in päräji ja ga cja c'ü. Nutscöjme rí ma't'ügöjme Cjimi, pero rí päräjme ja ga cja c'ü. Na ngueje nu c'ü ra jopcü o mü'bü yo nte, je vi 'ñeje cja yo menzumü a Israel. ²³ Ya säjä yo pa, c'ü ni jyodü yo nte ra mbäräji c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ra ma't'üji co texe o mü'büji. 'Ma ra ts-jaji a cjanu, na cjuana rgá ma't'üji 'ma Mizhocjimi. Mizhocjimi ne'e cjó c'o ra ma't'ü a cjanu. ²⁴ Mizhocjimi ngueje Espíritu, dya sö rá jandaji. Nguec'ua c'o ra ma't'ü Mizhocjimi ni jyodü ra mbäräji a cjanu, c'ü dya ngue 'na ts'ita c'ü sö ra jñandaji. Pero ra ma't'üji Mizhocjimi co texe o mü'büji, eñe e Jesús.

²⁵ O ndünrū c'ua c'e ndixū:

—Rí pärägö ra ëjë e Mesías; 'ma ra ëjë c'ü, ra nda xitsiji texe ja cja, eñe c'e ndixū.

C'e jña Mesías ne ra mama: “Ngue Cristo c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.”

²⁶ O ndünrū c'ua e Jesús:

—Nguetscö e Cristo; rí ñagövi.

²⁷ Nuc'ua o säjä c'o o discípulo. Me mi cijjñiji c'ua, jenga mi ñavi 'na ndixū. Pero dya cjó xipji:

—¿Jenga in ñavi ne ndixū? ¿Pje in öñü nu?, ro 'ñeñeji.

²⁸ Nuc'ua c'e ndixū o zogütjo c'ü nu xäjñä. O ma c'ua cja c'e ndajñiñi. O ma xipji c'o nte:

²⁹ —Xä'däji dya. Mö rá ma nuji 'naja bëzo c'ü o xitsi texe c'o ró cjägö. 'Na ri ngueje e Cristo c'ü.

³⁰ Nuc'ua o mbedyeji cja c'e ndajñiñi. O möji nu ja je mi bübü e Jesús. ³¹ 'Ma

ndänt'ä ma ñaji c'e ndixū c'o nte, nuc'ua c'o o discípulo ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, xöpüte; ni jyodü rí sigue xëdyi.

Pero dya o zi'i. ³² E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nuzgö rí pë's'igö c'ü rá si'i; nu'tsc'eji dya in pärägueji.

³³ Nuc'ua c'o discípulo mi pötma mamaji:

—¿Cjó ngue c'ü ro tunpü c'ü ra zi'i nu?

³⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—C'e jñönü c'ü ni zëzhi ín mü'bü, ngue c'ü rí cjägö c'ü ne'e nu c'ü o ndäcjägö, y rá cjuatpügö texe c'ü ne angueze. ³⁵ ¿Cjó dya in mamagueji xe bëzhi nziyo zana cja ra zädä dagrëxü? Pero rí xi'tsc'öji, jñanchjaji dya, yo nte yo va ëjë ra dyäräji yo ín jñagö, chjëntjoji nza cja o ndëxü c'o ya na jo ra dagü. ³⁶ Nu c'ü tagü jo mäjä c'ü; na ngueje bübü c'o ra 'ñe-jmezü. Sido ra bübütoji; dya ra ndüji. Nguec'ua c'ü tagü 'ñe c'ü podü 'natjo c'ua ra mäjävi. ³⁷ Na ngueje na cjuana c'ü je mama a cjava: “Naja ngue c'ü podü. C'ü 'naja ngue c'ü tagü.” ³⁸ Ró täc'ägöji rí chagüji nu ja dya i pëpiji. Nandyo c'o o pëpji. Nu'tsc'eji in tagüji c'o o mbodü anguezeji.

³⁹ Na puncjü c'o mi menzumü cja c'e ndajñiñi c'ü mi tsja a Samaria o 'ñe-jmeji e Jesús na ngueje c'o vi mama c'e ndixū. Vi mama c'e ndixū: “O xitsi texe c'o ró cjägö”, eñe. ⁴⁰ 'Ma o säjä c'o mi menzumü a Samaria nu ja mi bübü e Jesús, c'o nte mi süjmüji ja nzi pa e Jesús. Nguec'ua va nguejme c'ua yepa nu. ⁴¹ Xenda na puncjü c'o o 'ñeje c'ua na ngueje c'o mi mama e Jesús. ⁴² O mama c'ua c'o nte, o xipji c'e ndixū:

—Ya rí päräjme na cjuana ne bëzo nu, ngueje nu o ëjë ra 'ñeme libre yo cārā cja ne xoñjömü, ngueje e Cristo. Rí ejmegöjme na ngueje c'o i xitscöjme; y ya xo ró ärätsjējme c'o mama angueze.

Jesús sana al hijo de un empleado del gobierno

⁴³Ma ya vi mezhe yepa nu, cjanu o mbedye c'ua nu. Cjanu o ma a Galilea.

⁴⁴Na ngueje ya vi mama e Jesús: “Dya respetaoji 'na profeta cja o jñiñitsjējē.”

⁴⁵'Ma o zāt'ä a Galilea e Jesús, c'o mi cārā nu, me co mājā va jñandaji. Na ngueje xo vi möji cja c'e mbaxua a Jerusalén c'ü ni chjü Pascua, vi jñandaji texe c'o vi tsja nu e Jesús.

⁴⁶O yepe o ma c'ua e Jesús a Caná c'ü tsja a Galilea. Nujnu, nguejnu vi tsjapü c'ü e ndeje o mbězhi vino. Nujnu, mi bübü nu, 'naja c'ü mi jmu'u. Nu c'ü nu t'i'i mi sō'dyē. Je mi bübü a Capernaum. ⁴⁷Nu c'e jmu o dyärä je vi mbedye a Judea e Jesús; ya vi zāt'ä a Caná c'ü je tsja a Galilea. O ma c'ua nu ja je mi bübü e Jesús. O ma dyötü na puncjü ro zöbü a Capernaum, ro ma jopcü c'ü nu t'i'i na ngueje ya ma tū'ü. ⁴⁸Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Maco rí xi'tsc'öji cjó je nguetscö, pero in ne rí jñandgueji c'ü rá cjadö c'ü me rrä nojo c'ü rí mangueji: “Nunca rí jandgöji a cjanu”, rí ñeñeji. 'Ma jiyö, dya rí ñejmezüji.

⁴⁹C'e jmu o xipji:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, na jo ya rí sjöbü, ngue c'ua xe rí sürü rí jocü ín ch'i. Ya va tū'ü.

⁵⁰O mama c'ua e Jesús:

—Mague dya. Nu c'ü in ch'i'i, dya ra ndü'ü c'ü. Ra bübütjo.

Nuc'ua c'e bëzo o ñejme c'o jña c'o o xipji e Jesús. O ma c'ua. ⁵¹'Ma ya ma sjöbü angueze, o mbedye c'ua c'o o mböpji. O ma ndünrüji. O xipjiji:

—Nu c'ü in ch'i'i bübütjo c'ü.

⁵²Nuc'ua c'ü nu tata c'e t'i o tsja t'önü ja hora o mbürü o jogü. O xipjiji c'ua:

—A ndä'ä 'ma o zünü siete, o c'ueñe c'e pa'a.

⁵³Nuc'ua c'e tata ya o mbärä mi ngueje c'e hora c'ü vi xipji e Jesús: “In ch'i'i ra bübütjo.” Nuc'ua c'ü o tata c'e t'i o ñenche o mü'bü e Jesucristo cja na ñe texe c'o mi cārā o ngumü.

⁵⁴'Ma o mbedye e Jesús a Judea o ma a Galilea o jocü c'e t'i'i, ngue c'ü na yeje c'ü o jizhi e Jesús c'o nunca mi janda c'o nte.

Jesús sana al paralítico de Betesda

5 Nuc'ua 'na nu pa mi cja o mbaxua c'o menzumü a Israel. O ma c'ua a Jerusalén e Jesús. ²Cja c'e ngoxtji a Jerusalén nu ja mi cjocüji o ndénchjürü, nujnu, bëxtjo mi bübü 'na t'ore. Cja c'e jña hebreo ni chjü Betesda c'ü e t'ore. Mi järä tsi'ch'a o porta nu. ³Nunu mi orü nu, na puncjü c'o mi sō'dyē. Mi cārā c'o mi nděžhō, ñe c'o mi me'dye, ñe c'o dya mi sō ro ñömü. Mi te'beji ro pjō's'ü c'e ndeje. ⁴Na ngueje mi bübü 'ma mi dat'ü 'naja o anxe Mizhocjimi nu ja je mi po c'e ndeje. Me mi ñus'ü c'e ndeje. C'ü ot'ü mi dat'ü cja c'e ndeje 'ma ya ra nguarü ra ñus'ü, mi jogü c'o pje nde ma ngueme c'o mi sō'ö. ⁵Mi bübü nu, 'naja bëzo c'ü ya mi pa'a treinta y ocho cjē'ē c'ü mi sō'dyē. ⁶'Ma o jñanda e Jesús mi orü c'e bëzo, o mbärä ya vi mezhe mi sō'dyē. Nuc'ua e Jesús o dyönü c'ua:

—¿Cjo in ne ra jots'ü?

⁷O ndünrü c'ü mi sō'dyē:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, nuzgö, ojtjo cjó ra ngöcügö cja ne t'ore 'ma pjō's'ü ne ndeje. 'Ma cja rí negö rá dat'ü, ya ni ot'ü ni dat'ü 'naja.

⁸O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e ñanga dya, xos'ü c'ü in pjžzhī, nzhodü dya.

⁹Nuc'ua exo jogü c'ua c'e bëzo. Ya o nduns'ü c'ua c'ü mi pjžzhī. Nuc'ua ya o nzhodü c'ua c'e bëzo. Nu pa c'ü o nzhodü c'e bëzo ngue c'e sjüpa 'ma mi söyaji.

¹⁰Nguec'ua c'o pje mi pjžzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji c'ü vi jogü:

—Ngue nu pa dya nu rí sōyaji. Mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, dya pje ra sö rí chunü nu in pjizhí nu pa dya.

¹¹ O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Nguejetsjê c'ü o jocüzü c'ü o xitsit-sjêjê: “Xos'ü nu in pjizhí, rí nzhodü dya.”

¹² O dyönüji c'ua:

—¿Cjó ngue c'e bëzo c'ü o xi'ts'i: “Rí xos'ü nu in pjizhí rí nzhodü?”

¹³ C'ü ya vi jogü, dya mi pärã cjó ngue c'ü vi jocü. Na ngueje e Jesús vi xögü vi cjogü cja c'o nte c'o ma puncjü. ¹⁴ Nu c'e ndajme c'ua, e Jesús o chöt'ü c'e bëzo a mbo cja c'e templo. O xipji:

—Jñanda dya, xã. Ya o jots'ü dya. Dya cja rí tsja dya c'o na s'o. 'Na pje ne ra ts'a'c'ü c'ü xenda rí sufrido.

¹⁵ O ma c'ua c'e bëzo. O ma xipji c'o mi pjêzhi cja c'o nte a Israel:

—Ngueje e Jesús c'ü o tsjacö o jozü.

¹⁶ Nguec'ua c'o nte a Israel me mi nuji na ü e Jesús. Mi jodüji ro mböt'üji na ngueje mi cja'a yo, c'e sjüpa 'ma mi sōyaji. ¹⁷ Pero o mama e Jesús:

—Mi Tatagö c'ü bübü a jens'e pëpjitjo; 'ñetscö xo rí pëpjitjogö, eñe e Jesús.

¹⁸ Nuc'ua c'o mi pjêzhi cja c'o nte a Israel xenda mi jodüji c'ua ro mböt'üji. Na ngueje e Jesús dya mi süpü c'e pa'a c'ü sōyaji; xo mi mama: “Mizhocjimi nguejmi Tatagö.” A cjanu mi cjäpü ra mbäräji c'ü Mizhocjimi angueze.

La autoridad del Hijo de Dios

¹⁹ Nuc'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. Nuzgö exi ngue o T'izgö Mizhocjimi. Nguec'ua nunca rí cjägö c'ü rí netsjêgö. C'ü rí cja'a, nguextjo c'ü rí janda cja'a Mizhocjimi c'ü mi Tata. Na ngueje c'o cja'a mi Tata xo rí cjägö yo, na ngue o T'izü Mizhocjimi. ²⁰ Mi Tata me s'iyazü. Nguezgö o T'izü angueze. Mi Tata jítisi texe c'o cja'a angueze. Xe ra jítisi c'o xenda na nojo bëpji que na ngueje yo, c'o rá cjägö.

Nguec'ua me rí tsjijñigueji. ²¹ Mi Tata xos'ü c'o ya ni ndü'ü. Unüji c'ü ra bübütjoji. Nuzgö o T'izü Mizhocjimi, xo ga cjätozögö. Rá unütjo ra bübüji, nu c'o rí ne rá unütjo. ²² Mi Tata dya cjó ra jñünpü ngüenda. Ya o dyacügö mi Tata rá jünpü ngüenda texe yo nte. ²³ Nguec'ua, ra respetaozögöji c'ua ja nzi ga respetaoji mi Tata. Nu c'ü dya neze, dya xo ne mi Tata c'ü o ndäcjä.

²⁴ 'Yo nte, chjëntjui c'ü ya ni ndüji, na ngueje tñji o nzhubüji. Pero rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, nu c'ü ra dyätcä in jñagö, 'ñe ra 'ñejme nu c'ü o ndäcjä, exta bübütjo. Nguec'ua dya rá jünpü ngüenda ra ma sufrido. ²⁵ Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji, yo nte yo ya ni ndü, ya ngue ra zädä y ya zädä dya, c'ü ra dyäräji in jña'a, nutscö o T'izü Mizhocjimi. Nu c'o ra dyätcägö, rá unüji c'ü ra bübütjoji. ²⁶ Na ngue c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi je xo ga cjäzögönu, nutscö o T'izü. Exo rí bübütjogö. ²⁷ Mizhocjimi xo o dyacü rá jünpü ngüenda yo nte. Na ngueje rvá êcjö cja Mizhocjimi. ²⁸ Dya cja rí tsjijñiji: “Pero, ¿ja rgá sö ne bëzo ra tsja yo?”, in mangueji a mbo in mün'ceji. Na ngueje ra ts'a c'o xe rrã nojo, ra êjê nu pa'a 'ma ra dyätcä in jñagö texe c'o ya ndü. ²⁹ Texeji ra mbes'ejji c'ua ja t'ögüji. Nu c'o o tsja c'ü ne Mizhocjimi, ra ch'unüji c'ü sido ra bübütjoji. Nu c'o dya o tsja c'ü ne Mizhocjimi, ra jñünpüji ngüenda; ra sufridoji, dya ra nguarü.

Pruebas de la autoridad de Jesús

³⁰ Xe ma ña'a e Jesús. O mama:

—Nunca rí cjägö c'ü rí netsjêgö. Nu c'ü xitsi in Tatagö a jens'e ngue c'ü rí cjägö c'ü. Rí jünpügö ngüenda texe yo cãrã cja ne xoñijömü. Na jo c'ua nzi rga cjägö rá jünpüji ngüenda, na ngueje dya rí jodügö rá cja c'ü rí netsjê. Nuzgö rí cjägö c'ü ne'e mi Tatagö c'ü o ndäcjä. Nguextjo c'o rí cjägö c'o. ³¹ 'Ma ri nguextjogö ri mama c'ü exi ngue o T'izgö

Mizhocjimi, ro sò ri mangujeji 'ma, c'ü dya cjuana. ³² Pero rí xi'ts'iji, bübü ne 'naja c'ü mama pje pjëtscö. Rí pärägö c'ü na cjuana c'ü mama angueze. ³³ Nu'tsc'ejji i chäjägueji o mböcjimi 'ñe o levita o ma tsjapüji t'önü e Juan pje pjëtscö. Angueze o xipjiji c'ü na cjuana. ³⁴ Zö na cjuana c'ü o mama e Juan, dya nda ni muvi na ngueje nguetjo bëzo. Pero rí mbeñc'ejji c'o jña c'o o mama e Juan. Ngue c'ua ra sò rí 'ñejmezüji, rá jocuts'ü in mü'büji. ³⁵ 'Na sivi ü's'üjji cja 'ñiji. Je xo ma cjatjonu e Juan, mi j'f'tsc'ejji o 'ñiji Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji i mäjäji ja nzi pa co c'o vi xi'ts'iji. ³⁶ E Juan o mama pje pjëtsigö; pero bübü c'o xenda ni 'ñetse pje pjëtsigö. Ngue c'o rí cjägö c'o o dyacü mi Tatagö a jens'e. Rá cjuatügö texe nu c'o o dyacü rá cjägö. Nuc'o, ngue c'ü ni 'mārā c'o, c'ü na cjuana o ndäcjä mi Tata. ³⁷ A cjanu, mi Tata c'ü o ndäcjägö mama na cjuana pje pjëtsigö, zö nunca in ätpäji o jña'a 'ñe dya xo xogü in chöji ngue c'ua rí pärägueji ja ga cja c'ü. ³⁸ Dya xo in ench'e in mü'büji o jña Mizhocjimi, na ngueje dya in ejmezügöji nutscö o ndäcjä mi Tata. ³⁹ In xörüjji na jo cja o jña Mizhocjimi, na ngueje in cjincjeji 'ma rí xörügueji ra ch'a'c'üjji c'ü rí bübütjoji. Nguetsjé yo jña'a yo je mama pje pjëtsigö. Nguetscö rí unügö c'ü rí bübütjoji. ⁴⁰ Pero dya pje in neji rí 'ñejmezüji. 'Ma ri 'ñejmezüji ro da'c'ejji 'ma c'ü ri bübütjogueji.

⁴¹ 'Nuzgö dya pje rí jodütsjögö c'ü ra mama yo nte na nozgö. ⁴² Pero nutscö rí päjt'ägöji cja in mü'büji. Rí pärägö c'ü dya pje in s'iyaji Mizhocjimi. ⁴³ Mi Tata a jens'e o ndäcjä ró ëcjö ngue c'ua rá cjägö c'ü ne angueze. Pero nu'tsc'ejji, dya pje in säcjägöji. 'Ma cjö c'o ra ë mama c'ü pjëzhi na nojo, nuc'ü, ngue c'ü rí säjäji c'ü. ⁴⁴ ¿Ja rgä sò rí 'ñejmezüji? Dya sò. Na ngueje me in unüji ngüenda c'ü mama yo nin minteji na jots'c'ejji. Dya in ne rí unüji ngüenda o jña Mizhocjimi

c'ü xi'tsc'ejji cjö je ngue c'ü exna cjuana na jo'o. ⁴⁵ Dya rí tsjijñigueji c'ü rá cö'c'öji a jmi in Tatagö a jens'e. Bübü c'ü na cö'c'ejji. Ngueje o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. In cjjijñigueji c'ü me na jots'c'ejji na ngueje in tjëji c'e ley, pero je ngue c'ü ni 'ñetse c'ü na s'o in cjai. ⁴⁶ Nu 'ma ri 'ñejmegueji yo o dyopjü e Moisés, xo ri 'ñejmezügöji; na ngueje e Moisés o dyopjü cja o jña Mizhocjimi c'ua ja ga cjäzgo. ⁴⁷ 'Ma dya in ejmeji yo o dyopjü e Moisés, ¿ja rguí 'ñejmezügöji c'ü rí mangö?

Jesús da de comer a cinco mil hombres

6 'Ma ya o nguarü yo, o ma e Jesús nu 'nanguarü c'e zapjü a Galilea c'ü xo ni chjü Tiberias. ² Me mi pöji na puncjü o nte'e. Na ngueje mi nuji c'o mi jizhi 'ma mi jocü c'o mi sö'dyë. ³ O ma e Jesús cja 'na t'eje. O mimi nu co nu c'o o discípulo. ⁴ Ya mi ngue ro zädätjo c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua c'ü cja yo nte a Israel. ⁵ O jñe'ch'e c'ua e Jesús, o jñanda me ma puncjü o nte c'o ma ëjë nu ja mi bübü angueze. O dyönü c'ua e Felipe:

—¿Ja je rá tömüji c'ü ra zi'i yo?

⁶ Mi mama yo, na ngueje ma sò e Felipe, mi cja e Jesús. E Jesús ya mi pärā c'ü ro tsja'a. ⁷ Nuc'ua o ndünrü e Felipe:

—Yeje ciento mbëxo tjömëch'i, dya ra zöji, zö rá xënji nde ri nde'ejji.

⁸ Nuc'ua o ña c'ua 'naja c'o o discípulo c'ü mi ngueje e Andrés c'ü nu cjuarma e Simón Pedro, o xipji e Jesús:

⁹ —Bübü va 'naja t'i, nu jün tsi'ch'a tjömëch'i ndëxü, cja na yeje jm'ö. Pero, ¿ja ra zö texeji? Na puncjüji.

¹⁰ Nuc'ua o mama e Jesús, o xipji c'o o discípulo:

—Nudya, xipjiji ra mimi dya, yo nte'e.

Mi cja na puncjü o pjindyo nu ja mi cārāji. O mimiji c'ua. Po mi tsi'ch'a mil o bëzo. ¹¹ Nuc'ua o jñü c'o tjömëch'i e Jesús. Cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi.

Nuc'ua, cjanu o unü c'ua c'o o discípulo. Nuc'ua c'o o discípulo o unüji c'o ya vi mimi. Ya nde unüji c'ua c'o jmō'ō. O zi'iji. O ziji texe c'o mi neji. ¹²O nijmiji na jo. O xipji c'ua e Jesús c'o o discípulo:

—Tsis'iji yo ya mboncjü, yo nde ndetjo, ngue c'ua dya pje ra nguejme.

¹³O jmutüji c'ua c'o nde mi ndetjo. O nizhi doce cánista nu c'o tsi'ch'a tjömëch'i ndëxü. Nuc'o, ngue c'o o mboncjü c'o vi ziji. ¹⁴Nuc'ua c'o nte 'ma o jñandaji c'o vi tsja'a e Jesús mi mamaji:

—Na cjuana ngueje ne profeta nu ro ëjē cja ne xoñijömü.

¹⁵O mbārā e Jesús mi neji ro zidyiji ngue c'ua ro tsjapüji a fuerza ro manda. Nguec'ua va xögü e Jesús o matsjē na yeje cja 'na t'ejē.

Jesús camina sobre el agua

¹⁶Nuc'ua 'ma ya o nzhäā, ya o zöbü c'ua c'o o discípulo, o zät'äji cja c'e zapjü. ¹⁷Cjanu o dat'üji cja 'naja bü'ü. Je mi möji nu 'nanguarü c'e ndeje a ma Capernaum. Ya vi xömütjo. E Jesús dya be ma säjä nu ja mi bübü anguesji. ¹⁸Me mi pjō's'ü c'e ndeje na ngueje mi vü na zëzhi e ndajma. ¹⁹'Ma ya vi möji tsi'ch'a o 'ñanto kilometro o jñandaji e Jesús c'ü mi nzhodü xes'e e ndeje. Ya mi ngue ro zät'ä cja c'e bü'ü. Me co züji c'ua. ²⁰Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Nguetscö e Jesús. Dya rí sügueji.

²¹Nuc'ua anguesji o mājāji. O xipjiji c'ua e Jesús ro dat'ü cja c'e bü'ü. Exo zät'ä c'ua c'e bü'ü cja c'e jñiñi nu ja je mi möji.

La gente busca a Jesús

²²⁻²⁴Mi cārā c'o nte c'o vi nguejme 'nanguarü c'e trazapjü nu ja vi unü 'na pōjō Mizhocjimi e Jesús cjanu unüji o tjōmëch'i c'o o ziji. Anguezeji vi unüji ngüenda c'ü mi 'natjo bü'ü c'ü mi jārā c'e xömü. Y 'ma vi dat'ü c'o discípulo cja c'e bü'ü, dya dat'ü e Jesús co anguezeji, nguec'ua c'o discípulo vi möt-

sjëji. Nguec'ua c'ü na vejnu pa c'o nte mi jodüji e Jesús, pero dya o chöt'üji. Dya xo jñandaji c'o o discípulo. Nguec'ua como vi säjä ja nzi bü'ü c'o vi 'ñeje a Tiberias, o tsja c'ua c'o nte o dat'üji cja c'o bü, o möji c'ua a Capernaum o ma jyodüji e Jesús.

Jesús, el pan de la vida

²⁵'Ma o chöt'üji a Capernaum nu 'nanguarü cja e ndeje o xipjiji:

—Xöpüte, ¿jinguā i säjägue a 'ñecjua?

²⁶O ndünrü c'ua e Jesús:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji. Ró da'ceji tjömëch'i ngue c'ua ri unnc'ejji ngüenda c'ü ngue o T'izgö Mizhocjimi, ngue c'ua ri 'ñejmezüji. Pero c'ü va 'ñe jongöji, dya ngue para rí 'ñejmezüji. Ngue c'ü in neji rá da'c'üji na yeje c'o ra nijmi in pjemeji. ²⁷C'e jñönü c'ü rí sigöji, tjezetjo c'ü. Nguec'ua, dya me rí jyonn'ceji c'o. Jyodüji c'e jñönü c'ü dya ra tjeze, c'ü sido rí bübü'tjoji. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, nguetscö rá da'c'üji c'e jñönü c'ü sido rí bübü'tjoji. Mizhocjimi c'ü mi Tatagö ya jizhi c'ü o ndäcjä rá da'ceji a cjanu.

²⁸O ndünrü c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—¿Pje rá cjaime ngue c'ua rá cjaime c'ü ne'e Mizhocjimi?

²⁹O ndünrü c'ua e Jesús. O xipjiji:

—Nunu, ngueje c'ü ne Mizhocjimi: rí 'ñejmezügöji na ngueje o ndäcjä angueze.

³⁰O xipjiji c'ua:

—¿Pje na mbë c'o rí jítscöjme ngue c'ua rá jandagöjme; ngue c'ua rá ejmets'üjme? ¿Pje na mbëjē c'o rí tsjague? ³¹C'o in mboxtitaji o ziji o maná nu cja ndajyadü, 'ma mi cārāji nu, co e Moisés. C'ua ja nzi ga t'opjü: “O unüji ro ziji tjömëch'i c'o vi 'ñeje a jens'e”, eñe. ¿Cjo xo sö rí tsjague a cjanu?

³²O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji. E Moisés dya ngue c'ü o dya c'üji o tjömëch'i c'o vi 'ñeje a jens'e; ngue mi Tatagö. C'e tjömëch'i c'ü o zi c'o ín mboxtitaji, dya ngue c'ü exna cjuana ni muvi. Mi Tatagö je unü c'e tjömëch'i c'ü exna cjuana ni muvi c'ü vi 'ñeje a jens'e.³³ Na ngueje o tjömëch'i Mizhocjimi ngueje c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü unü c'ü ra bübütojo yo cãrã texe cja ne xoñijömü, eñe e Jesús.

³⁴ O xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, sido rí dyacöjme ne tjömëch'i nu.

³⁵ E Jesús o xipjiji:

—Nuzgö, nguetscö e tjömëch'i c'ü ra dya c'ejí c'ü rguí bübütojogoeji. Nu c'ü ra ëjë co nuzgö, dya ra zant'a. Nu c'ü ra 'ñe-jmezügö, dya ra ndüre.³⁶ Ya ró xi'ts'iji, zö xi í jñandgaji ró c jagö c'ü na nojo, pero dya pje ín ejmezügöji.³⁷ Texe nu c'o dacügö mi Tata, ra ëjëji co nutscö ra 'ñe-jmezüji. Nuzgö, dya rá tájägö ra ma c'o.³⁸ Rvã ëjëgö a jens'e; dya pje ngue c'ü rá c jagö c'ü rá ne'e. Rá cja'a c'ua ja ga ne'e mi Tatagö c'ü o ndäcjä.³⁹ Nunu, ngueje c'ü ne'e Mizhocjimi, nu c'ü o ndäcjä; ne'e c'ü dya rá bëzhi ne ri 'naja c'o o dyacü. 'Ma rá ëcjö na yeje rá xos'üji.⁴⁰ Nunu, ngueje c'ü ne'e mi Tata c'ü bübü a jens'e: texe c'o unü ngüenda nguertzgö o T'izü Mizhocjimi, y ejmezügöji, ra ch'unü c'ü rguí bübütojo co Mizhocjimi. 'Ma rá ëcjö na yeje rá xos'üji.

⁴¹ C'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel mi pötma mamatsjëji na ngueje dya mi ejmeji c'ü vi mama e Jesús: "Nguetscö e tjömëch'i c'ü vi 'ñeje a jens'e."⁴² Mi mamaji c'ua:

—Nunu, ¿cjo dya ngueje e Jesús nu o t'i e José? Nu tata 'ñe nu nana rí pãrãgöji. Nunu, ¿jenga mama dya nu: "Rvã ëjë a jens'e"?

⁴³ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Dya rí pötqui mamatsjëgieji yo.⁴⁴ Dya cjö sö ra ëjë co nutscö nu 'ma dya ra 'ñünbü o mü'bü mi Tata c'ü bübü a

jens'e c'ü o ndäcjä. Nuzgö, 'ma rá ëcjö na yeje rá xos'ü nu c'o.⁴⁵ Ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü c'o profeta: "Mizhocjimi ra nda xöpüji." A cjanu texe c'o ätä mi Tata, 'ñe pãrãji pje pjëzhi c'ü mama, va ëji co nutscö.

⁴⁶ 'Zö ätpãji o jña Mizhocjimi, pero dya jandaji ja ga jmi. C'ü o jñanda nguertzjözügö rvã ëjëgö cja Mizhocjimi. Nguertzgö ró janda mi Tata.⁴⁷ Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji, nu c'ü ejmezügö ra ch'unü c'ü rguí bübütojo co Mizhocjimi para siempre.⁴⁸ Nguetscö e tjömëch'i ngue c'ua rí bübütojogoeji.⁴⁹ Nu c'o nin mboxtitaji o ziji c'e maná nu cja ndajyadü. Pero o ndü'ü c'o.⁵⁰ Nguetscö nu e tjömëch'i nu vi 'ñeje a jens'e. Nguec'ua nu c'ü ra zi'í nu, dya ra ndü'ü, ra bübütojo.⁵¹ Exi rgã büntcjö, nguec'ua sö rá da c'üji c'ü rí bübütojogoeji. Je rvã ëjëgö a jens'e. 'Ma cjö c'o ra zi'í nu e tjömëch'i ra ch'unü c'ü rguí bübütojo. Ne tjömëch'i c'ü rá unügö nu, ngueje ín cuerpogö. Nuzgö rá unügö ngue c'ua ra bübütojo yo cãrã texe cja ne xoñijömü.

⁵² Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel mi ña, mi ñatsjëji. Mi mamaji:

—¿Ja rgã sö ra dyacöji o cuerpo rá siji?

⁵³ E Jesús o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. Nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi. 'Ma dya rí si'iji ne tjömëch'i c'ü ngueje ín cuerpogö, 'ñe 'ma dya rí si'iji ín tsjigö, dya rí bübüji.⁵⁴ Nu c'o ra zi'í e tjömëch'i c'ü ngueje ín cuerpogö 'ñe ra zi ín tsjigö ra ch'unü c'ü rguí bübütojo. Nutscö 'ma rá ëcjö na yeje rá xos'ü nuc'o.⁵⁵ C'e jñönü c'ü na cjuana c'ü rí siji ngue ín cuerpogö c'ü; 'ñe ín tsji'igö.⁵⁶ Nu c'ü ra zi nu e jñönü c'ü ngueje ín cuerpogö, 'ñe ra zi ín tsjigö ra bübüzügö. Y nutscö je rá bünc'ö cja o mü'bü angueze.⁵⁷ Mi Tata c'ü o ndäcjä exi bübütojo c'ü. Nguec'ua exo rgã bübütojogö. Nu c'ü ra zi c'e jñönü c'ü ngue ín cuerpogö 'ñe ín tsjigö, xo ra bübütojo, na ngueje exi rgã büntcjö.⁵⁸ Nguetscö

e tjomëch'i, rvá ëjögö a jens'e. Dya nza cjazgö c'e maná c'ü o zi ín mboxtitaji. Nuc'o, o ndü c'o. Pero c'ü ra zi'i nu e tjomëch'i c'ü nguetscö, dya ra ndü, ra bübüjtjo co Mizhocjimi para siempre.

⁵⁹ Nu yo jña'a yo, o mama e Jesús 'ma mi bübü a Capernaum 'ma mi xöpü c'o nte cja c'ü o nintsjimiji.

Palabras de vida eterna

⁶⁰ Na puncjü c'o mi tjuñt'ü a xütjü e Jesús, 'ma o dyäräji, o mamaji:

—Me na jyü yo jña'a yo. ¿Cjó ra söö ra dyätá yo?

⁶¹ O mbärätsjé e Jesús c'o mi mamat-sjéji. O xipjiji c'ua:

—¿Cjo in ne rí chjench'ejí a xütjü na ngueje ró xi'ts'íji yo jña'a yo? ⁶² ¿Pje rí tsjagueji 'ma, 'ma rí jñandgaji rá magö a jens'e nu ja ot'ü rmí bünc'ö? Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. ⁶³ Ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü da'c'üji rí bübüji. Dya pje ni muvi e cuerpo. Yo jña'a yo rí xi'ts'igöji je va ëjë cja o Espíritu Mizhocjimi yo. Ngueje yo da'c'üji rí bübüjtjoji. ⁶⁴ Pero bübüts'ügueji c'o dya pje ejmezügö.

E Jesús ya mi pärá ndeze 'ma ot'ü cjó ngue c'o dya mi ejme. Ya nde mi pärätjo cjó ngueje c'ü ro nzhö'ö. ⁶⁵ O mama c'ua e Jesús:

—Ya ró xi'ts'íji, dya cjó ra sö ra ëjë co nuzgö, 'ma dya ra 'ñünbü o mü'bü mi Tata c'ü bübü a jens'e.

⁶⁶ 'Ma o nguarü o mama yo jña'a, na puncjü c'o o chjench'e a xütjü, dya cja o ndünt'üji o xütjü e Jesús. ⁶⁷ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o doce discípulo:

—¿Cjo xo in ne rí chjench'ejí a xütjü, c'ü dya cja rí chjuñt'üji ín xütjügö?

⁶⁸ O ndünrü c'ua e Simón Pedro:

—Pero ín Jmuts'üjme, ¿cjó rá ma teñegöjme? Na ngueje nguextjots'ügue in xitsijme ja rga sö rá bübüjtjojme co Mizhocjimi para siempre. ⁶⁹ Nutscöjme

rí ejmets'ügöjme. Rí päräjme ngue'tsc'e e Cristo. Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi c'ü exi bübüjtjo.

⁷⁰ O ndünrü c'ua e Jesús:

—In doceji. ¿Cjo dya ró juan'c'ügöji? 'Najats'ügueji bübü c'ü dya jo cja o mü'bü.

⁷¹ Nu c'ü mi mama e Jesús, mi ngueje e Judas Iscariote, c'ü mi ngue o t'i e Simón. Na ngueje nguejnu ro nzhö'ö e Jesús. Mi ngueje 'naja c'o doce discípulo.

Los hermanos de Jesús no le creían

7 'Ma o nguarü yo, mi nzhodü e Jesús a Galilea. Dya mi ne ro nzhodü a Judea, na ngueje mi cārā nu, c'o mi ne ro mbö't'üji e Jesús. ² Ya mi ngue ro zädätjo 'na mbaxua c'ü mi cja c'o nte. Mi ät'äji ts'ingumü c'o mi ngueje o dyëza. Mi mimiji cja c'o ts'ingumü 'ma mi cjaji c'e mbaxua. ³ C'o o cjuarma e Jesús o xipjiji c'ua:

—Na jo rí pedyegue va. Mague a Judea ngue c'ua c'o in discípulo c'o cārā nu, xo ra jñantc'aji yo in cjague yo me na nojo. ⁴ Nu c'ü ne'e pje ra tsja'a, ra tsja ngue c'ua ra jñanda yo nte. Nu 'ma in cja'a yo me na nojo, jizhitsjējē ngue c'ua ra jñanda texe yo nte.

⁵ Ne xo rí ngueje c'o o cjuarma, dya xo mi ejmeji e Jesús. ⁶ O mama c'ua e Jesús:

—Dya be va sädā nu 'ma ra mbäräji cjó nguetscö. Nuzgö dya be sö'ö rá magö. Pero nu'tsc'ejí sö rí mötjoi nu hora c'ü in ne rí möji. ⁷ Nu'tsc'ejí, dya sö ra nuc'ejí na ü yo cārā cja ne xoñijömü. Nguetscö je nugüji na ü, na ngueje rí xipjigöji c'ü na cjuana, rí xipjigöji me na s'o cjaji. ⁸ Nu'tsc'ejí, möji cja c' e mbaxua. Nutscö dya be rá magö cja c'e mbaxua, na ngueje dya be va sädā c'ü ne'e Mizhocjimi c'ü ya rá magö.

⁹ Nu 'ma o mama yo, xe o nguejmetjo a Galilea.

Jesús en la fiesta de las chozas

¹⁰ Nuc'ua o ma cja c'e mbaxua c'o o cjuarma. E Jesús xo ma'a c'ua. Pero nuc'ü, dya cjó o xipji ja va ma. O matsjējē. ¹¹ Nu cja c'e mbaxua, c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte mi jodüji e Jesús, mi mamaji:

—¿Ja je ri bübüxā c'e Jesús?, eñeji.

¹² Na puncjü nte c'o me mi tsjojne mi mamaji ja cja mi cja e Jesús. Mi cārā c'o mi mama: “Na jonte c'e bēzo c'ü.” Nu c'o dyaja mi mamaji: “Dya jonte c'ü. Onpü yo nte.”

¹³ C'o nte mi sūji c'o pje mi pjēzhi. Nguec'ua dya cjó mi mama na jo ja ma cja e Jesús.

¹⁴ Cja mi patjo nziyo pa'a c'ü mi cjaji c'e mbaxua. Xe mi bēzhi nziyo pa ro nguarü. O zāt'ā c'ua e Jesús cja c'e templo. Ya je nguejnu o xöpü c'ua c'o nte.

¹⁵ C'o pje mi pjēzhi mi cjiññiji: “Nunca rí ärägöji a cjanu.” Pero mi mamaji:

—¿Ja ga mbārā yo? Dya o ma ja ro xörü.

¹⁶ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu yo rrā xöpü yo nte, dya rí matsjējēgö yo. Nu c'ü o ndäcjägö ngue c'ü je o xöcügö c'ü. ¹⁷ Ma cjó c'o ne ra tsja'a c'ü ne'e Mizhocjimi, ra mbārā cjo je va ējē cja Mizhocjimi yo rí xöpügö yo nte, o maxque rí mamatsjējēgö yo. ¹⁸ Nu c'ü xöpü c'ü mamatsjējē, jodütsjējē c'ü ra mama yo nte: “Me na jo 'na xöpüte”, ra 'ñeñeji. Nuzgö rí jodügö c'ü ra mamaji me na jo Mizhocjimi c'ü o ndäcjä. Nuzgö rí mamagö c'ü na cjuana, dya bēchjine.

¹⁹ Nu'tsc'eji, ¿cjo dya o dya'c'üji c'e ley e Moisés? Pero ne ri 'najats'ügueji dya in cjaji c'ü mama c'e ley. Maco mama c'e ley c'ü dya rá pöt'üteji, ¿jenga in jongügöji rí pötcüji?

²⁰ O ndünrü c'ua c'o nte, o xipjiji:

—Nu'tsc'e, bübü demonio cja in mü'bügie. ¿Cjó ngue c'ü ra jyonc'ü ra mböt'c'ü?

²¹ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Natjo c'ü ró cjägö, pero nuc'ua texts'üji me o sjéyats'üji c'ü ró cjägö. ²² Cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, xi'ts'iji rí meyaji in cuerpoji. C'ü ni tsjaji a cjanu, dya ngue e Moisés c'ü o mbürü; ngueje c'o in mboxtitaji c'o o mbürü ndeze mi jinguā. Bübü 'ma in meyaji in cuerpoji nu pa c'ü rí söyaji. ²³ Nu pa c'ü rí söyaji in meyaji o cuerpo 'na bēzo ngue c'ua rí cumpleji o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ¿Jenga me in ünngügöji c'ü ró jopcügö texe o cuerpo 'na bēzo nu pa c'ü rí söyaji? ²⁴ Tsjiññiji na jo c'ua ja ga mama o ley e Moisés. Nuzgö, zö ró jocü 'na bēzo c'e pa c'ü rí söyagöji, pero na jo c'ü rvā cjägö.

Jesús habla de su origen

²⁵ Ja nzi c'o mi menzumü a Jerusalén o mamaji c'ua:

—Nujnu, ¿cjo dya ngueje nu jodüji ra mböt'üji? ²⁶ Maco, ña'atjo dya nu. Dya pje sü'ü nu. Dya cjó pje xipji. Mbārā, c'o pje pjēzhi, ¿cjo ri cjiññiji c'ü ngueje e Cristo nu? Po jiyö. ²⁷ Na ngueje nutscöji rí pärägöji na jo ja je menzumü nu. 'Ma ra ējē e Cristo, nuc'ü, dya cjó ra mbārā ja rguí 'ñeje.

²⁸ E Jesús o ña'a na jens'e nu cja c'e templo nu ja mi xöpü c'o nte, o xipjiji:

—Nu'tsc'eji, ¿cjo in pácäji? ¿Cjo in päräji na jo ja je rí menzumü? Nuzgö dya ró etsjējēgö. Na ngueje bübü 'naja c'ü exna cjuana o ndäcjägö, c'ü dya in pärägueji. ²⁹ Pero nuzgö rí pärägö c'ü, na ngueje je rvā ēcjö cja angueze. Ngueje angueze o ndäcjägö ró ējē a 'ñecjua.

³⁰ Nuc'ua, mi ne ro zürüji c'ua. Pero dya cjó o pēnch'i, na ngueje dya be ne Mizhocjimi ro zürüji. ³¹ Na puncjü c'o nte c'o mi cārā nu, o 'ñejmeji e Jesús. Mi mamaji:

—Dya cjó sö ra tsja c'o xe rrā nojo. ¿Cjo ri ngueje e Cristo nu?

Los fariseos mandan policías a llevar preso a Jesús

³² C'o fariseo o dyäräji c'ua c'o mi mama c'o nte. Na ngueje c'o nte mi tsjone ma ñaji c'o mi cja'a e Jesús. Nuc'ua c'o ndamböcjimi ñe c'o fariseo o ndäjäji o policia ro ma, ro ma zürüji e Jesús. ³³ O mama c'ua e Jesús:

—Xe quejme ja nzi zana c'ü xe rá mimiji. Nuc'ua ra zädä c'e pa 'ma rá ma nu ja bübü c'ü o ndäcjä ró ëjë. ³⁴ Nuc'ua rí jyongügöji. Dya cja rí chöcügöji. Nu ja rá bübügö, dya sö rí möcjeji.

³⁵ Nuc'ua c'o pje mi pjézhi cja c'o nte a Israel o pötva mamaji:

—Mbārā, ¿ja je ra ma'a nu? ¿Jenga xitsiji c'ü dya cja rá tö't'üji? Mbārā, ¿cjo je ra ma cja yo ín menzumügöji a Israel c'o pjöt'ü cja yo dyaja nte? Mbārā, ¿cjo ra ma xöpü c'o dyaja nte'e? ³⁶ Mbārā, ¿ja cja'a nu o mama: “Rí jyongüji pero dya rí chöcüji”? Xo o xitsiji: “Nu ja rá bübügö, dya pje ra sö'ö rí sät'äji.”

Ríos de agua viva

³⁷ C'e pa c'ü bēpja c'e mbaxua ngue c'ü xenda mi süpüji. Nuc'ua c'e pa'a c'ü, o böbü e Jesús. O zopjü c'ua c'o nte, o xipjiji:

—Ma cjó c'o türe, xä'däji co nutscö. Sí'iji c'e ndeje c'ü rá da'cüji rí siji. ³⁸ Nu c'o ra ñejmezügö, ra zädä anguezeji c'ua ja nzi ga mama cja o jña Mizhocjimi: A mbo cja o mü'bü ra chjëntjovi nza cja 'na mbereje c'ü peje na puncjü o ndeje. Nguec'ua xo ra zi'i c'o dyaja, ngue c'ua xo ra bübütojji.

³⁹ Nujyo o mama e Jesús, nguejyo ro tsja o Espiritu Mizhocjimi c'ü ro ch'unü nu c'o ro ñejme e Jesús. C'e Espiritu dya be ma ëjë c'ü, na ngueje dya be vi ma e Jesús cja nu Tata c'ü bübü a jens'e.

División entre la gente

⁴⁰ Nuc'ua 'ma o dyäräji yo jña'a yo, mi cārā c'o o mama:

—Nunu, na cjuana ngueje e profeta nu mi te'beji.

⁴¹ Dyaja c' o o mama c'ua:

—Ngueje e Cristo nu o ndjäjä Mizhocjimi nu.

—Mi cārā c'o dyaja c'o o mama:

—Nujnu je menzumü a Galilea. Nguec'ua, ¿ja rgá sö ra tsja e Cristo nu?

⁴² Na, ¿cjo dya mama cja yo ya t'opjü: “E Cristo je ri ngueje o mboxbéche e David”? ¿Cjo dya xo mama: “Je ra te'e cja c'e ts'ijñiñi a Belén nu ja mi menzumü e David”?

⁴³ Nuc'ua a cjanu, o xögü c'ua c'o nte'e, na ngueje dya mi 'natjo o pjeñeji ma nguijñiji e Jesús. ⁴⁴ Mi cārā c'o mi ne ro zürü e Jesús. Pero dya cjó xo o pēnch'i angueze.

Las autoridades no creen en Jesús

⁴⁵ Nuc'ua c'o policia o nzhogü c'ua c'o. O möji cja c'o ndamböcjimi ñe cja c'o fariseo. Nuc'ua c'o ndamböcjimi ñe c'o fariseo o dyönüji c'ua:

—¿Jenga dya i siji e Jesús?

⁴⁶ O ndünrü c'ua c'o policia:

—Nunca rí ärjme ra ña 'na bëzo c'ua nzi ga ña'a c'e bëzo c'ü.

⁴⁷ O ndünrü c'ua c'o fariseo, o xipjiji c'o policia:

—¿Cjo ya xo o dyon'c'ügueji? ⁴⁸ Tsji-jñiji dya xā. ¿Cjo ya xo bübü o jmu'u ñe o fariseo c'o ya o ñejme e Jesús? Iyö.

⁴⁹ Nu yo nte'e yo, dya pje pārāji o ley Mizhocjimi. Dya pje sö ra zät'äji a jmi Mizhocjimi.

⁵⁰ E Nicodemo nu c'ü vi ma'a 'na nu xömü cja e Jesús, mi ngueje 'naja c'o fariseo. O mama angueze:

⁵¹ —Cja ín leygöji, dya sö rá mamaji c'o na s'o vi tsja 'na bëzo c'ü dya be ri

äräji c'o mama angueze, y c'ü dya be ri päräji ja cja c'ü cja'a.

⁵²O ndünrü c'ua c'o fariseo, o xipjiji e Nicodemo:

—Nu'tsc'e, Nicodemo, ¿cjo xo in men-zumügue a Galilea? Ni jyodü rí ñu'u yo ya t'opjü, ngue c'ua rí ñuxä c'ü dya cjó ra te'e a Galilea c'ü ri ngueje profeta.

La mujer adúltera

⁵³Nuc'ua, como ya vi nguarü c'e mbaxua, o ma nzi 'najaji o ngumüji.

8E Jesús o ma c'ua cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos. ²Nuc'ua 'ma mi xörtjo c'ü na yejnu pa, e Jesús o ma na yeje cja c'e templo. Nuc'ua texe c'o nte'e o chëzhiji a jmi e Jesús. O mimi c'ua e Jesús. Cjanu o xöpü c'ua c'o nte. ³Nuc'ua c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi ñe c'o fariseo o sinpiji c'ua 'naja ndixü c'ü vi ch'ö'tp'ü bëzo c'ü dya mi ngueje o xïra. O tsjapüji o mimi a nde'e nu ja mi bübü e Jesús. ⁴O mamaji c'ua:

—Xöpüte, nu e ndixü nu, o zürüji. Mi bübüvi 'na bëzo c'ü dya ngueje o xïra.

⁵Cja c'e ley c'ü o dyopjü e Moisés o mandazüji rá pjat'üji ndojo yo cja a cjanu. ¿Nu'tsc'e dya, pje rí xitsijme dya?

⁶Nu yo mi xipjiji nguetjo ma söji, ngue c'ua ro sô ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. Nuc'ua e Jesús o ñüctü a jömü. O dyopjü c'ua a jömü co o ñidyë. ⁷Nu 'ma sido mi önitjoi, o jñüs'ü o ñi'i. Cjanu o xipjiji c'ua:

—Ma bübütsceji 'naja c'ü dya tû o nzhübü ngue c'ü ra ot'ü ra pjat'ü ndojo ne ndixü.

⁸Nuc'ua o ñüctü na yeje a jömü e Jesús. O dyopjü a jömü co o ñidyë. ⁹'Ma o dyäräji, o nguïññiji c'ua cja o mü'büji c'ü mi tûji o nzhübüji. Nuc'ua nde 'naja va möji c'ua. Nu c'o xenda mi tita ngue c'o ot'ü o ma c'o. Cjanu o mbedye c'ua c'o cja mi t'i'i. Nuc'ua ya o nguejmentsjë c'ua e Jesús ñe c'e ndixü c'ü mi junrü a jmi. ¹⁰Nuc'ua cjanu o jñüs'ü c'ua o ñi'i

e Jesús. Dya cjó cja o jñanda. Ya mi nguetjo c'e ndixü c'ü xe mi bübü. O xipji c'ua:

—Nu'tsc'e ndixü, ¿ja je cärä dya, nu c'o mi mama in tügüe nzhübü? ¿Cjo dya cjó pja'c'ü ndojo?

¹¹C'e ndixü o ndünrü:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, dya cjó pjacö ndojo.

Nuc'ua o xipji e Jesús:

—Ne xo ri nguetscö, dya xo rí xi'tsi ni jyodü rí chügue. Ma'a dya. Pero dya cja rí tsja c'o na s'o.

Jesús, la luz del mundo

¹²E Jesús o zopjütjo na yeje c'o nte. O xipjiji: —Nguetscö e jya's'ü cja ne xoñijömü. Nu c'ü ra ndünt'ü in xütjügö, dya ra nzhodü cja e bëxömü. Nuc'ü, ra bübü jya's'ü o mü'bü c'ü ra unü c'ü rguf bübütjo.

¹³Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji:

—Nu'tsc'e in mamatsjëgue pje pjëts'i. Nu c'o in mamague dya cjuana.

¹⁴O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Zö rí mamatsjëgö pje pjëtsi, pero yo rí xi'ts'igöji na cjuana. Na ngueje rí pärägö ja je rvá ëjë, ñe ja rga ma'a. Nu'tsc'eji, dya in pärägueji ja rvá ëjëgö. Dya xo in päräji ja ngue c'ua rá ma'a.

¹⁵Nu'tsc'eji c'ua ja nzi gui tsjinncjeji, in jünji ngüenda in mamaji c'ü na s'ozgö. Pero nutscö, c'ü rvá ëcjö, dya ngue c'ü rá mangö c'ü cja na s'o 'naja, y c'ü cja na jo c'ü 'naja. ¹⁶Zö dya ngue c'ü rvá ëcjö, pero 'ma rí mangö ja ga cja 'na nte ga nguïññi o mü'bü, na cjuana c'ü rí mangö. Na ngueje c'ü rí mangö, dya ngue c'ü rgá cji-jñitsjëgö, ngue c'ü cjiñi Mizhocjimi c'ü o ndäcjö c'ü rí bübübe. ¹⁷Ya xo t'opjü cja in leygueji c'ü je mama a cjava: “Nu c'ü mama yeje nte ngue c'o na cjuana.” ¹⁸Nuzgö rí mama pje pjëtsi. Nu c'ü mi Tatagö c'ü o ndäcjä, ngue c'ü xo mama pje pjëtsigö.

¹⁹Nuc'ua o xipjiji c'ua:

—¿Ja je bübü c'ü nin Tata?

O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Ni xo ri nguetscö in pácäji, ni ri ngueje mi Tata in päräji. Nu 'ma ri pácägöji, ngue 'ma xo ri pätcäji mi Tata.

²⁰E Jesús mi xöpü c'o nte cja c'e templo. Je mi mama yo jña'a yo, nu ja mi sogüji o ofrendaji. Dya cjó o zürü e Jesús, na ngueje dya be mi jézi c'ü nu Tata Mizhocjimi.

**“A donde yo voy,
ustedes no pueden ir”**

²¹Nuc'ua o ndünrü c'ua na yeje e Jesús:

—Nutschö ya rá ma'a. Nu'tsc'ejí rí jyongüji. Pero rí chügueji na ngue c'o in nzhunc'ejí c'o in tügüejí. Nguéc'ua nu ja je rá magö, nu'tsc'ejí, dya ra sö rí sät'äji nu.

²²O mama c'ua c'o pje mi pjézhí cja c'o nte a Israel:

—Nu e bëzo nu, ¿cjo ra pöt'ütsjéjé? Nguéc'ua mama: “Nu ja je rá magö, nu'tsc'ejí dya ra sö rí sät'äji.”

²³Nuc'ua o ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'ejí, in menzumüji a jömü. Nutschö, je rí menzumügö a jens'e. Nu'tsc'ejí, in menzumügüejí cja ne xoñijömü. Nutschö, dya pje rí menzumügö va cja ne xoñijömü. ²⁴Nguéc'ua ró xi'ts'íji: “Rí chügueji na ngue c'o in nzhunc'ejí c'o in tügüejí.” Na ngueje 'ma dya rí ñejmeji nguezgö extí bübü, c'o nzhübü c'o in tüji ngue c'o je rgui chüji c'o.

²⁵O ndünrü c'ua c'o nte:

—Xitsijme cjó ngue'tsc'e.

Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Ya ró xi'ts'igöji cjó nguezgö. ²⁶Na puncjü c'o me rí ne rá zo'c'üji. Me na puncjü c'o in cjaji c'o sö rá mama in tügüejí nzhübü. Pero nu c'ü o ndäcjägö ngue c'ü na cjuana c'ü. C'o ró ätpägö o mama angueze nguejyo je rí zopjü yo cärä cja ne xoñijömü.

²⁷E Jesús mi xipjiji mi nguejnu Tata c'ü vi ndäjä. Pero dya mi pärä c'o nte.

²⁸O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nutschö rvá ecjö cja Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí rí chäpcöji cja ngronsi. Nu'ma, cja ra zädä 'ma rí unnc'ejí ngüenda c'ü nguezgö extí bübü. Dya pje rí cjägö c'ü rí cjätsjé. Ngue yo o xöcü mi Tata, yo rí xi'ts'íji. ²⁹Nu c'ü o ndäcjä bübü co nuzgö. Dya pje jyëzguigö c'ü rá bübütsjégö c'ü, na ngueje sido rí cjägö c'o ne angueze.

³⁰'Ma o mama yo jña'a yo, na puncjü c'o o creo c'o mi mama e Jesús.

**Los hijos de Dios y los
esclavos del pecado**

³¹O xipji c'ua e Jesús c'o nte a Israel c'o ya vi ñejme angueze:

—'Ma sido rí ñejmeji yo jña yo rí ña'a, nu'ma, na cjuana in ätcöji 'ma. ³²'Ma rí ñejmezügöji yo jña yo rí ña'a, rí päräji c'ü na cjuana 'ma. 'Ma rí päräji c'ü na cjuana, ra t'empc'ejí libre 'ma.

³³O ndüntüji c'ua, o xipjiji:

—Nguetscöjme o mboxbëchejme e Abraham. Dya cjó rí pëpcöjme. ¿Jenga in mamague c'ü ra ñempcöjme libre?

³⁴O ndünrü e Jesús, o mama:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'íji. Texe c'o cja'a c'o na s'o, dya libre c'o. Chjëntjovi nza cja 'na mbëpji c'ü tjünt'ü a xütjü, c'ü dya sö ra xögü cja nu lamu. ³⁵C'o tjünt'ü a xütjü o nzhübü, dya ngueje o t'i Mizhocjimi c'o. Angueze ra pjongü nu c'o dya ngueje o t'i. C'o o t'i ra sido ra bübütjoi co Mizhocjimi. ³⁶Nu c'ü na cjuana ra ñempc'ejí libre cja c'o na s'o, nguetscö o T'izü Mizhocjimi. ³⁷Rí pärägö ngue'tsc'ejí o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero in ne rí pötcügöji, na ngueje ín jñagö, dya pje in ench'e cja in mü'büji. ³⁸Rí ñagö nu c'o ró nugö cja o jmi mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. Nu'tsc'ejí in cjaji nu c'o i dyäräji cja o jmi nin tataji.

³⁹Nuc'ua o ndünrüji, o xipjiji:

—C'ü mi tatagöjme ngueje e Abraham.

O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—'Ma ri ngue'tsc'ejí o t'its'úji e Abraham, ri tsjaji c'ü o tsja e Abraham. ⁴⁰E Abraham, nuc'ü, o dyätä Mizhocjimi c'ü. Pero nudya in jongüji rí pötcüji. E Abraham dya ro tsja a cjanu. Nutscö rí bëzo ró xi'ts'íji c'o na cjuana nu c'o ró ärägö cja Mizhocjimi. Nguec'ua in ne rí pötcüji. ⁴¹Nu'tsc'ejí in cjaji c'ü cja c'ü nin tatagueji.

O xipjiji c'ua:

—Nutscöjme dya o t'izgöjme nandyo bëzo. 'Natjo mi Tata rí sicjöjme. Ngueje Mizhocjimi.

⁴²E Jesús o xipjiji c'ua:

—'Ma ri ngueje Mizhocjimi nin tatagueji, ri s'iyazügöji 'ma. Na ngueje nguezgö 'natjozügö o T'izü Mizhocjimi. Je ró pecjö cja Mizhocjimi. Dya ró ëjësjsëgö. Ngueje Mizhocjimi je ndäcjö ró ëjë. ⁴³¿Jenga dya in päräji ja cja c'ü rí mangö? Dya in päräji na ngueje, dya in ne rí dyätcäji in jña'a. ⁴⁴Nu'tsc'ejí, nu c'ü nin tatagueji ngueje c'ü dya jo. In ne rí tsjaji nu c'o ne'e nin tatagueji. Ndeze o mbürü, c'ü dya jo ngue mbö't'üte. Nuc'ü, dya pje mama c'ü na cjuana c'ü. Na ngueje c'ü na cjuana, dya pje bübü o mü'bü. Nu 'ma mama c'o dya cjuana ngueje c'o cjiññitsjé cja o mü'bü c'o mama. Na ngueje c'ü dya jo, na mbëchjine. Nguejnu tata nu c'o xo mama c'ü dya cjuana. ⁴⁵Dya in ejmezüji na ngueje nutscö rí mama c'o na cjuana. ⁴⁶¿Cjo bübüts'ejí 'naja c 'ü sö ra mama rí cjägö c'o na s'o? Nu 'ma rí xi'ts'íji c'ü na cjuana, ¿jenga dya pje in ejmezügöji? ⁴⁷Nu c'o ngueje o t'í Mizhocjimi ätpäji o jña'a. Pero nu'tsc'ejí, dya ngue'tsc'ejí o t'its'úji Mizhocjimi na ngueje dya in ätpägueji c'o o jña.

Cristo existió antes que Abraham

⁴⁸O ndünrú c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. Me co üdüji. O xipjiji:

—Rí päräjme na jo, bübü demonio cja in mü'bügue. Je i tegue a ma a Samaria, dya in pärägue ja cja Mizhocjimi.

⁴⁹O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Dya bübü demonio cja in mü'bügö. C'ü rí mamagö ngue c'ü ne'e mi Tatagö. Nu'tsc'ejí c'ü in cjaji, dya pje in ejmezügöji rvá ëcjö cja mi Tatagö Mizhocjimi. ⁵⁰Dya rí jodügö c'ü rí manguéji na nojozügö; nu c'ü jodü c'ü rí manguéji na nojozügö, ngue mi Tatagö Mizhocjimi. Angueze ra jizhi c'ü na nojozügö. ⁵¹Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji, nu c'ü sido ra dyätcö yo rí mangö, dya ra ndü'ü, ra bübütjo c'ü.

⁵²Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji:

—Nudya, rí päräjme na jo dya, bübü demonio in mü'bügue. Ya o ndü'ü e Abraham. Ya xo o ndü'ü c'o profeta. Maco nu'tsc'e in mama nu c'ü sido ra dyä'tc'ägue, dya ra ndü'ü, sido ra bübütjo. ⁵³Nu'tsc'e in cjinncje xenda na nojots'ügue que na ngueje mi tatajme e Abraham. Nuc'ü, o ndü'ü c'ü. Xo o ndü'ü c'o profeta. ¿Cjö ngue c'ü je na cja pütsjëgue?

⁵⁴O ndünrú e Jesús, o xipjiji:

—Nu 'ma ri jodütsjëjögö c'ü ro mama yo nte na nojozügö, dya pje rví muvi 'ma c'o. Mi Tatagö ngue c'ü jodü c'ü ra mamaji a cjanu. Maco in mamagueji que mi Tatagö ngueje in Mizhocjimigüeji. ⁵⁵Nu'tsc'ejí, dya in pärägueji angueze. Pero nutscö rí pärägö c'ü. 'Ma ro mama c'ü dya rí pärägö Mizhocjimi, ri nguezgö 'na mbëchjine nza cjatsc'ejí. Jo rí pärägö Mizhocjimi. Rí cjägö c'o mama angueze. ⁵⁶E Abraham c'ü nin mboxtitaji me co mäjä 'ma o 'ñejme ro jñandga ma ëcjö. A cjanu o jñandga. O mäjä c'ua.

⁵⁷C'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji c'ua:

—Dya be xo in nzhodügue ni cincuenta cj'ë. ¿Ja rvi jñandague e Abraham?

⁵⁸ E Jesús o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji. 'Ma dya be mi bübü e Abraham, ya exmi bübügö.

⁵⁹ Nuc'ua o jñüs'üji ndojo c'o ro pjat'üji e Jesús. Pero nuc'ü, o tsjōjō c'ü. Dya cjó jñanda ja va ma. O mbedye cja c'e templo. O ma'a.

Jesús sana a un hombre que nació ciego

9 'Ma o cjugü e Jesús o jñanda 'naja bëzo c'ü mi ndëzhö. Mi ndëzhö 'ma o jmus'ü c'ü. ² Nuc'ua c'o o discípulo o dyönüji e Jesús, o xipjiji:

—Xöpüte, ¿Cjó ngue c'ü o tsja c'o na s'o, nguec'ua va ndëzhö nu? ¿Cjo ngueje ne bëzo nu ndëzhö maxque ngueje c'o o tata?

³ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—C'ü vi ndëzhö, dya ngue c'ü vi tsja c'o na s'o nu. Dya xo ngue c'ü vi tsja c'o na s'o c'o o tata. C'ü vi ndëzhö ngue c'ü rguí 'ñetse c'ü me na nojo c'ü cja'a Mizhocjimi. ⁴ Ni jyodü rá cjagö c'o ne'e nu c'ü o ndäcjä, ndeze 'ma xe ndempa. Va ëjë xömü, 'ma dya cja sö cjó ra pëpji. ⁵ Ndeze c'ü xe rá mimigö cja ne xoñijömü, nguetscö e jya's'ü cja ne xoñijömü.

⁶ 'Ma o mama a cjanu o zogü a jömü o c'ijñi, o mbopjü c'ua c'e jömü. Cjanu o ngans'a c'o mbëömü. O ngosp'ü c'ua cja o ndö'ö c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. ⁷ E Jesús o xipji c'ua:

—Ma xinzhö cja c' e t'ore c'ü ni chjü Siloé, eñe.

C'e tjü'ü ne ra mama 'naja c'ü däjä.

Cjanu o ma'a c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. O ma xinzhö. Nu 'ma o nzhogü c'ua, ya mi janda. ⁸ Nuc'ua c'o o mejñiñi 'ñe c'o ya vi jñanda mi ndëzhö mi mamaji:

—¿Cjo dya ngueje nu mi ndëzhö nu ja nde mi junrü nu me mi örü pje ra zi?

⁹ Mi cārā c'o mi mama:

—Ngueje nu.

C'o dyaja mi mamaji:

—Dya ngue nu, pero exi nguetjo nu.

O ndünrü c'ua c'ü mi ndëzhö, o mama: —Nguetscö.

¹⁰ O xipjiji c'ua:

—¿Ja va xogü dya, c'o in chö'ö?

¹¹ O ndünrü c'ua angueze, o mama:

—C'e bëzo c'ü ni chjü'ü Jesús o ngans'a mbëömü. O ngoscügö ín chö'ö. Cjanu o xitsi c'ua: “Ma a Siloé, ma xinzhö.” Ró ma'a c'ua, ró ma xinzhö. Ya o xogü c'ua yo ín chögö, ya ró janda.

¹² Nuc'ua o xipjiji:

—¿Ja je bübü dya, c'e bëzo c'ü?

Angueze o ndünrü:

—Dya rí pāragö ja je bübü.

Los fariseos interrogan al ciego que fue sanado

¹³ O zidyiji nu c'ü mi ndëzhö, o möji cja c'o fariseo. ¹⁴ C'e pa 'ma söyaji ngue 'ma o ngans'a e Jesús o mbëömü c'ü vi xopcü o ndö'ö c'e bëzo c'ü mi ndëzhö.

¹⁵ Nuc'ua o yepe o ña c'ua c'o fariseo, o dyonüji c'e bëzo pje vi ts'apü ngue c'ua va xogü o ndö'ö. Angueze o xipjiji:

—O ngoscügö mbëömü ín chö'ö. Cjanu ró xinzhö. Nudya ya rí janda dya.

¹⁶ Nuc'ua mi cārā o fariseo c'o mi mama:

—C'e bëzo c'ü in mangue o jo'c'üts'ü, dya pje vi 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü; na ngueje dya pje súpü nu pa c'ü rí söyaji.

Dyaja c'o mi mama:

—C'e bëzo, dya cja'a c'o na s'o. 'Ma ri cja c'o na s'o c'e bëzo, dya ro sö ro tsja'a yo me na nojo yo nunca rí jandaji.

Dya mi 'natjo o pjeñeji.

¹⁷ O yepe o dyönütjoji c'ü mi ndëzhö:

—¿Pje xo in mangue, pje pjëzhi nu c'ü o xo'c'üts'ü in chö'ö?

Angueze c'ua, 'ma o ndünrü o mama:

—Ngueje 'na profeta.

¹⁸ Nu c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel, dya mi ejmeji cjo mi ndëzhö c'e bëzo. Dya mi ejmeji cjo vi xogü c'o o ndö'ö. Cja 'ñejeji 'ma cja o zojnüji nu

tata c'e bëzo c'ü vi xogü o ndö'ö, 'ñe nu nana. ¹⁹O dyönüji, o xipjiji:

—¿Cjo ngueje in ch'iguevi nu, nu nu in manguevi exmi ndëzhö 'ma o jmus'ü? ¿Jenga janda dya 'ma?

²⁰O ndünrö c'ua c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana, o mamavi:

—Rí pärägöbe ngueje in ch'igöbe nu. 'Ma o jmus'ü nu, exmi ndëzhö nu.

²¹Jenga ya janda dya, dya rí päräbe. Dya xo rí pärägöbe cjó je o xopcü o ndö'ö nu. Ya jo ndümbeñe angueze. Dyönütsjëji. Ya ra xi'ts'itsjëji.

²²O mama a cjanu c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana na ngueje mi süvi c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. Na ngueje ya vi mamaji 'ma cjó c'o ro mama e Jesús ngueje e Cristo, ro pjongüji c'e nte'e cja o nitsjimiji. ²³Nguec'ua va mama c'ü nu tata c'e bëzo 'ñe c'ü nu nana: “Ya jo ndümbeñe. Dyönüji angueze. Ya ra xi'ts'itsjëji.”

²⁴Nuc'ua o yepe o zojnütjoji c'e bëzo c'ü mi ndëzhö, o xipjiji:

—Unü 'na pöjö Mizhocjimi c'ü o xo'c'üts'ü in chö'ö. Nutscöjme rí päräjme na jo, c'e bëzo cja'a c'o na s'o c'ü.

²⁵O ndünrö c'ua c'ü mi ndëzhö, o mama:

—Dya rí pärägö c'ü, cjo cja c'o na s'o c'ü. Nguextjo nu rí pärägö, nutscö dya rí jandagö. Nudya rí janda dya.

²⁶Nuc'ua na yeje o xipjitjoji c'ua:

—Pero, ¿pje o tsja'c'ü? ¿Ja va xo'c'üts'ü in chö'ö?

²⁷C'ü mi ndëzhö o ndüntüji:

—Ya ró xi'ts'iji, pero dya i dyätcöji. ¿Jenga in ne rí yepe rí dyäräji? Maxque, ¿cjo xo in negueji rí chjünt'üji o xütjü?

²⁸Nuc'ua o zadütjoji, o mamaji:

—Nu'tsc'e ngue'tsc'e in tjünt'ü a xütjü e Jesús. Nutscöjme rí tjünt'üjme a xütjü e Moisés. ²⁹Nutscöjme rí pärägöjme, e Moisés o zopjü c'o nte. O mama c'o jña c'o vi mama Mizhocjimi. Pero c'e bëzo c'ü in mangue o jo'c'üts'ü, dya rí päräjme ja je vi 'ñeje c'ü.

³⁰O ndünrö c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö, o xipjiji:

—Yo in xitsiji, me in cjacüji rá dyäxä. Maco o xocüzügö in chö'ö c'e bëzo, ¿jenga dya in päräji ja je vi 'ñeje c'ü?

³¹Rí pärägöji, zö ra tsja 'na nte ra dyötü Mizhocjimi ra unü poder, pero 'ma cja na s'o c'e nte. Pero nu c'o ma't'ü Mizhocjimi 'ñe cja'a c'ua ja ga ne'e angueze, nuc'o, Mizhocjimi ra dyätä c'o. ³²Ndeze 'ma o mbürü ne xoñijömü, cärä c'o o jmus'ü ndëzhö. Pero dya rí ärägöji c'ü ri bübü 'na bëzo c'ü ri jocü c'o. ³³Nu c'e bëzo, 'ma dya rví 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü, dya xo ro sö'ö pje ro tsja'a.

³⁴O ndüntüji c'ua, o xipjiji:

—Nu'tsc'e i tsja c'o na s'o; exvi chetjovi in nzhunc'e. ¿Jenga in cjinncje ra sö rí xöcügöjme?

Cjanu o pjongüji c'ua cja c'e nitsjimi.

Ciegos espirituales

³⁵O dyärä e Jesús ya vi pjongüji c'e bëzo. Nguec'ua va jyodü ja je mi nzhodü c'e bëzo. 'Ma o chöt'ü, o xipji:

—¿Cjo in ejmegue o T'i Mizhocjimi?

³⁶O ndünrö angueze, o mama:

—Nu'tsc'e së'e, xitsigö cjó ngueje o T'i Mizhocjimi; ngue c'ua ra sö rá ejmegö angueze.

³⁷O ndünrö c'ua e Jesús:

—Ya i jñandague angueze. Nguetscö rrä ñavi.

³⁸O mama c'ua c'e bëzo:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ejmets'ü. Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi.

Cjanu o ndüñijömü o ma't'ü c'ua.

³⁹O mama c'ua e Jesús:

—Na ngue c'ü rvä ëcjö, exi 'ñetsetjo ja ga nguiñi o mü'bü yo nte. C'o unü ngüenda c'ü ni jyodü ra xogü o ndöji ngue c'ua ra bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji, ra xogü o ndöji ra mbäräji Mizhocjimi. Pero c'o cjiñi ya xogü o

ndöji, nuc'o, ra ndëzhöji, dya ra mbārāji c'ü na cjuana.

⁴⁰ O dyärä ja nzi c'o fariseo c'o mi cārā bëxtjo nu ja mi bübü e Jesús, o mamaji c'ua:

—A poco in cjiñigue c'ü xo rí ndëzhöjme.

⁴¹ O ndünrú c'ua e Jesús:

—Ma ri unnc'ëji ngüenda c'ü ni jy-onc'ëji o jya's'ü Mizhocjimi, ro per-donaots'üji 'ma c'o na s 'o. Pero in mangueji: “Ya xogü ín chögöjme, rí pärājme na jo”, in eñeji. Nguéc'ua xe in tütjoji in nzhunc'ëji.

El ejemplo del corral

10 'Na cjuana c 'ü rá xi'ts'igöji. Nu c'ü dya ra cjogü cja o ngoxtji nu ja cot'üji o ndënc'hjürü, nu c'ü je dacütjo cja ndüngümü, nuc'ü ngueje mbë'ë c'ü; y xopcü nu ja cjo't'ü o ndënc'hjürü. ²Nu c'ü je cjogü cja o ngoxtji nu ja cjo't'ü o ndënc'hjürü ngueje e mbörü c'ü. ³E mböngoxtji xopcü ngoxtji e mbörü. C'o ndënc'hjürü ätpäji o jña'a. Nu c'e mbörü nänbä o tjü'ü yo o ndënc'hjürü. Ngueje c'ü pjongü c'ua c'o ndënc'hjürü ra ma ziji o t'ëbi. ⁴Ma ra mbedye c'o o ndënc'hjürü, ra ot'ü e mbörü. Cja rron ma c'o o ndënc'hjürü. C'o ndënc'hjürü tjünt'üji a xütjü c'e mbörü, na ngueje pätpäji o jña'a. ⁵Ma ra ëjë 'naja c'ü dya pärāji, dya ra ndünt'üji a xütjü. Nu c'ü ra tsjaji, ra c'ueñeji; na ngueje dya pätpäji o jña'a c'o nandyo.

⁶Nu yo jña'a yo, je zopjü e Jesús o fariseo. Pero anguesji dya o mbārāji ja cja c'ü mi xipjiji.

Jesús, el buen pastor

⁷ O ña c'ua na yeje e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rá xi'ts'igöji. Nutscö nguetscö e ngoxtji nu ja cjogü yo ndënc'hjürü. ⁸Texe c'o va ëts'c'ëji c'o ne c'ü rí chjünt'üji o xütjü, ne ra dyon'c'ëji. Nguéc'ua o mbë'ë c'o xopcü nu ja cjo't'ü

o ndënc'hjürü. Pero c'o ndënc'hjürü dya pje ätäji. ⁹Nuzgö nguetscö e ngoxtji nu ja cjogü yo ndënc'hjürü. Nu c'ü ra 'ñen'ch'ezü o mü'bü, ngue c'ü sö ra cjogü. Nuc'ü, ngue c'ü ra jogü o mü'bü c'ü. Nuc'ü, ra chöt'ü texe c'o ni jyodü o mü'bü. Nguéc'ua ra chjëntjovi nza cja 'na ndënc'hjürü c'ü ra cjogü, ra mbedye, ra chöt'ütjo o t'ëbi c'ü ra zi'i.

¹⁰'E mbë'ë ni 'ñetjo ra ë pönü c'o ndënc'hjürü. Ra mböt'ü texe c'o. Nutscö rvá ëjëgö ngue c'ua ra bübü'tjoji. Me ra mäpä Mizhocjimi rgá bübü'tjoji.

¹¹ Va mama c'ua e Jesús:

—Nuzgö nguetscö 'na mbörü c'ü me na jo; ojtjo c'ü ri nza cjazgö. 'Na mbörü c'ü na jo, bübü dispuesto ra ñana c'o ndënc'hjürü cja c'o mbë'ë, zö ra mböt'üji c'ü. ¹²Pero 'ma cjó c'o ts'öt'ü ra mbörü c'o ndënc'hjürü, dya ra mbörü na jo c'o, na ngueje dya exi ngue o cjaja c'o ndënc'hjürü. Nguéc'ua 'ma ra jñanda rva ëjë e mindyo, exta zogü c'ua c'o ndënc'hjürü, ra c'ueñe ra ma. Nguéc'ua c'e mindyo ra pënc'h'i c'o ndënc'hjürü, nde ra mböt'ü c'ua c'o. ¹³C'ueñe c'ü mi pjörü na ngueje ts'öt'ütjo, dya ngueje o cjaja c'o ndënc'hjürü. Nguéc'ua dya cja'pü ngüenda pje ra ts'apü c'o.

¹⁴ Xe ma ña'a e Jesús, o mama:

—Nguetscö c'e mbörü c'ü me na jo. Rí pärägö c'o ngueje ín nzhënc'hjürügö. Anguezeji xo päcägöji. ¹⁵A cjanu, xo päcä mi Tata c'ü bübü a jens'e. Nuzgö xo rí pärägö mi Tata. Nuzgö rá tügö ngue c'ua ra bübü'tjo c'o ín nzhënc'hjürügö. ¹⁶Xo rí tsājägö c'o dyaja ndënc'hjürü c'o dya be tjünt'ü ín xütjügö. Nuc'o, xo ni jy-odü xo rá pjörü c'o. Ra dyätcäji ín jñagö, ra ndünt'üji ín xütjü. A cjanu ri 'natjo nu ja ri cārāji, 'ñe ri 'natjo mbörü, c'ü nguezgö.

¹⁷'Me s'iyazü mi Tata c'ü bübü a jens'e; na ngueje rá tügö ngue c'ua rá yepe rá bübü'tjo. ¹⁸Dya cjó ra tsjacü rá tügö. Nguetscö rrä unütsjējē rá tū'ü. Sö'ö rá

unütsjögö rá tú'ü, 'ñe sö'ö rá nanga. Ngueje c'ü vi ndäcjä mi Tatagö c'ü bübü a jens'e.

¹⁹Na ngueje vi mama yo jña'a yo e Jesús, c'o nte o zöji na yeje co jña, dya mi 'natjo pjeñe mi cjijñiji. ²⁰Na puncjü anguesji c'o mi mama:

—Bübü demonio cja o mü'bü ne Jesús. Dya pärä pje mama. ¿Jenga in ätäji c'ü xi'ts'iji nu?

²¹Dyaja c'o mi mama:

—Ne bëzo nu, 'ma ri bübü c'ü dya jo cja o mü'bü, dya ro mama yo jña yo me na jo. C'ü dya jo, a poco sö'ö ra xopcü o ndö'ö 'na ndëzhö, c'ua ja nzi va tsja ne bëzo.

Las autoridades de Israel rechazan a Jesús

²²C'o pa'a c'o, c'o nte a Jerusalén o ts-jaji 'na mbaxua, mi mbeñeji c'e pa 'ma o dyötüji Mizhocjimi ro nintsjimi na yeje c'e templo. Ma së c'o pa c'o. ²³E Jesús je mi nzhodü nu cja c'e templo cja o porta e Salomón. ²⁴Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel, o jmurüji a jmi e Jesús, o xipjiji:

—¿Jenga dya rí xitsijme na jo cjó je ngue'tsc'e? Nu 'ma ngue'tsc'e e Cristo extí xitsijme na jo.

²⁵Nuc'ua o ndünrü e Jesús, o xipjiji:

—Ró xi'ts'iji cjó je nguetscö. Nu'tsc'eji dya in ejmezüji. Nuzgö rrä c jagö c'o ne'e mi Tata a jens'e. A cjanu, 'mārā na jo cjó je nguetscö. ²⁶Nu'tsc'eji, dya in ejmezüji na ngueje dya ngue'tsc'eji in nzhënhjürüts'üji. ²⁷C'o in nzhënhjürügö ätcäji in jñägö. Rí pärägö c'o. Anguesji tjünt'üji in xütjügö. ²⁸Nu c'o in nzhënhjürügö rí unügö c'ü sido ra bübü'tjoji. Nuc'o, dya ra ndü'ü c'o. Nuc'o, dya cjó sö cjó ra zipqui cja in dyëgö. ²⁹Mi Tatagö c'ü o dyacügö c'o, ngueje c'ü xenda na nojo texe c'ü. Nguet'ua dya cjó sö cjó ra zinbi cja o

dyë'e mi Tatagö c'o. ³⁰Nutscö co c'ü mi Tata a jens'e rí 'natjobe, eñe e Jesús.

³¹Nuc'ua o jñüs'ü na yeje o ndojo c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. Ro pjat'üji e Jesús. ³²O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na puncjü c'o na jo c'o ya ró jí'ts'iji. Mi Tata a jens'e ngue c'ü o jí'tsigö c'o. Texe yo ró cja'a, ¿ja bübü c'ü na s'o c'ü rguí pjacüji?

³³O ndünrü c'ua anguezeji, o mamaji:

—Nu yo na jo in tsjague, dya nguejyo rga pja'c'üjme yo. C'ü rga pja'c'üjme, ngueje c'ü in sadügue Mizhocjimi. Maco xo nguetsjots'ügue 'na bëzo; pero in cja'pü que nguets'ü Mizhocjimi.

³⁴⁻³⁶O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mbeñeji ja ga t 'opjü cja in leyji. Je t'opjü nu, c'ü ja va sjipji c'o o juajnü Mizhocjimi jinguā ro pätpäji angueze rvá zopjüji c'o nte. Je t'opjü a cjava: “Ngue'tsc'eji in mizhocjimigueji”, eñe Mizhocjimi. Rí pärägöji c'ü je va mama Mizhocjimi, na ngueje na cjuana c'ü t'opjü cja o jña. C'o nte c'o o juajnü Mizhocjimi mi jinguā, o mama Mizhocjimi o xiji mizhocjimi c'o. Nguet'ua, ¿jenga in mamaji rí sadügö Mizhocjimi na ngueje ró xi'ts'iji: “Exi nguejezü o T'izü Mizhocjimi”, maco Mizhocjimi o ndäcjä ró ëjë cja ne xoñi-jömü? ³⁷Tsjijñiji na jo cjo rí c jagö c'ü ne'e mi Tata; 'ma jiyó, dya rí 'ñejmezüji 'ma. ³⁸Pero 'ma in jandgaji rí c jagö c'ü ne'e angueze, extí unnc'eji ngüenda 'ma c'ü bübüzügö mi Tata, 'ñe nutscö rí bünc'öbe angueze. Extí unnc'eji ngüenda a cjanu zö dya in ejmezüji c'ü ró xi'ts'ö'ji exi ngue o T'izü Mizhocjimi.

³⁹Nuc'ua mi neji na yeje ro zürütjoji. Nuc'ua o mbedyetjo e Jesús cja o dyëji.

⁴⁰O ma mbes'e na yeje cja c'e ndare a Jordán nu ja ot'ü mi jichite e Juan. O nguejme c'ua nu. ⁴¹Na puncjü c'o o zät'ä cja o jmi'i e Jesús, mi mamaji:

—E Juan dya pje o tsja'a c'ü me na nojo c'ü nunca rí jandaji. Pero ma cjuana c'o o mama e Juan ja ga cja ne bëzo, ne Jesús.

⁴² A cjanu, na puncjü c'o mi cārā nu, o 'ñench'e o mü'büji e Jesús.

Muerte de Lázaro

11 Mi bübü c'ua 'naja bëzo c'ü mi sö'dyë c'ü mi chjü'ü e Lázaro. Mi menzumü a Betania, nu ja mi menzumü e María ñe e Marta c'ü nu cjüjuë. ² Mi ngueje c'e María c'ü je o ngosp'ü o ngua e Jesús c'ü ín Jmugöji c'e perfume c'ü ma jo ma yüdü. Cjanu o ndintspi c'ua o ngua'a co o ñixti. Nu c'ü nu 'ninzhömü c'ü mi chjü e Lázaro, ngue c'ü mi sö'dyë c'ü. ³ C'o o cjü e Lázaro o mbenpevi c'ua na jña e Jesús, o xipjivi:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'üjme, nu c'ü me ín s'iyague, sö'dyë c'ü.

⁴ 'Ma o dyärä e Jesús o mama:

—Nu c'e ndötc'ijeme c'ü, dya ngue c'ü rguí nzhü'ütjo. Na ngueje rá c jagö c'ü rguí unü ngüenda yo nte c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. A cjanu xo ra unüji ngüenda nguezgö o T'izü Mizhocjimi, me xo na zëtscö.

⁵ E Jesús me mi s'iya e Marta co c'ü nu cjüjuë ñe e Lázaro. ⁶ Nuc'ua 'ma ya vi dyärä mi sö'dyë e Lázaro, xe o nguejmetjo e Jesús yepa nu ja je mi bübü nu 'nanguarü c'e ndare a Jordán. ⁷ 'Ma ya o cjogü c'ua c'o yepa, o xipji c'o o discípulo:

—Möjö a Judea. Rá yepe rá sät'ätjoji nu.

⁸ C'o o discípulo o xipjiji c'ua:

—Xöpüte, dya be mezhe 'ma mi ne ro pja'c'ü ndojo c'o pje pjëzhi cja c' o nte a Israel. ¿Cjo rí matjo na yeje a manu?

⁹ O ndünrü e Jesús, o xipjiji:

—¿Cjo dya cja'a doce hora nu pa'a? Nu c'ü ra nzhodü 'ma ndempa, dya ra pjeñe na ngueje janda e jya's'ü cja ne xoñijömü. ¹⁰ Nu c'ü ra nzhodü 'ma xömü ngue c'ü ra pjeñe c'ü, na ngueje dya

bübü e jya's'ü c'ü ra jñanda ja ngue c'ua nzhodü.

¹¹ 'Ma o nguarü o mama a cjanu, o mama c'ua:

—Nu c'ü e Lázaro c'ü rí joji ijítjo. Rá ma'a, rá ma dyö'ö.

¹² O mama c'ua c'o o discípulo:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'üjme, nu 'ma ijítjo, ra jogütjo 'ma.

¹³ C'ü mi mama e Jesús ngue c'ü ya vi ndü'ü e Lázaro. Pero c'o o discípulo o nguijñiji mi mama c'ü vi söyatjo vi ijí.

¹⁴ Nuc'ua e Jesús ya xo xipjiji na jo:

—E Lázaro ya ndü'ü c'ü. ¹⁵ Na jo c'ü dya mi bübügö nu, ante c'ü ro ndü e Lázaro; ngue c'ua rí 'ñejmezüji dya, 'ma rí jñandaji c'ü rá c jagö. Möjö dya, rá ma nuji.

¹⁶ O mama c'ua e Tomás c'ü xo mi chjü'ü Cuate, o xipji c'o o midiscípuloji:

—Xo rá möjö ngue c'ua 'natjo c'ua rá ma tüji co e Jesús.

O möji c'ua.

Jesús es la resurrección y la vida

¹⁷ 'Ma o zät'äji, ya o mbärä c'ua e Jesús ya mi pa nziyo pa'a c'ü ya vi c'öt'ü e Lázaro cja cueva. ¹⁸ C'e jñiñi a Betania mi bëxtjo a Jerusalén. Mi jyadütjovi yeje kilometro nde. ¹⁹ Nguec'ua na puncjü c'o mi menzumü a Jerusalén c'o o ma a Betania, o ma jo'tp'üji e Marta ñe e María, na ngueje ya vi ndü e Lázaro c'ü nu 'ninzhömüvi. ²⁰ Nuc'ua o dyärä e Marta ma ëjë e Jesús. Nzi va dyärä, nzi va mbedye; o ma ndünrü. E María o nguentjo nu cja ngümü. ²¹ E Marta o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, nu 'ma ri bübügue a 'ñecjua, dya ro ndü'ü 'ma c'ü ín 'ninzhömü. ²² Nudya, xo rí pãrãgö, texe c'o rí dyötü Mizhocjimi, nde ra dya'c'ü.

²³ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Ra te'tetjo c'ü nin 'ninzhömü.

²⁴ O xipji c'ua e Marta:

—Rí p̄ar̄gö c'e pa'a 'ma ra te'e c'o añaima, xo ra te'etjo c'ü mi 'ninzhömü.

²⁵ O xipji c'ua e Jesús:

—Nuzgö nguetscö rá xos'ü c'o ya ndü, rá cjavü ra te'ejí. Rá unügö c'ü rguí búbüji. Nu c'ü ra 'ñejmezügö, zö ra ndü'ü, ra te'etjo, ra búbütjo na yeje. ²⁶ Texe c'o búbü c'o ejmezügö, dya ra ndü'üji. ¿Cjo in ejme yo rrä xi'ts'i'?

²⁷ Nuc'ua e Marta o xipji c'ua:

—Jägä, in Jmuts'ügö. Nutscö rí ejmegö ngue'tsc'e e Cristo, o T'its'ü Mizhocjimi. Ngue'tsc'e o mama Mizhocjimi ri 'ñecje cja ne xoñijömü.

Jesús llora junto al sepulcro de Lázaro

²⁸ Nuc'ua 'ma o nguarü o mama a cjanu e Marta, o ma c'ua. O ma zojnü e María c'ü nu cjavüe. O tsjontp'ütjo va ña'a, o xipji:

—E xöpiute va säjä. Zon'c'ü rí ma'a nu.

²⁹ E María nzi va dyärä, nzi va böbü. Nuc'ua o ma'a nu ja je mi búbü e Jesús. ³⁰ E Jesús dya be mi sät'ä cja c'e jñiñi. Xe mi búbütjo nu ja je vi chjëvi e Marta.

³¹ Nuc'ua c'o nte a Israel c'o mi jo'tp'ü e María nu cja ngümü, o jñandaji o böbü zacü e María. O mbedye a tji'i. Anguezeji o ndünt'üji a xütjü, o mamaji:

—Ni ma cja c'e cueva. Ra ma huëë nu.

³² Nuc'ua o zät'ä e María nu ja je mi búbü e Jesús. 'Ma o jñanda o ndünijömü a jmi'i e Jesús. O xipji c'ua:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügö, 'ma ri búbügue a 'ñecjua, dya ro ndü'ü 'ma c'ü mi 'ninzhömügö.

³³ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'ua e María mi huëë; 'ñe c'o nte a Israel c'o mi dyoji e María xo mi huëji. Nuc'ua me co sentio cja o mü'bü. Me mi chana o mü'bü. ³⁴ O dyönü c'ua e Jesús, o mama:

—¿Ja je ngue c'ua i tsöt'üji c'e añaima? O xipjiji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'üjme, xä'dä rí ë ñu'u.

³⁵ Nuc'ua o huëë e Jesús. ³⁶ O mama c'ua c'o nte a Israel:

—Jñandaji. Nujnu me mi s'iya e Lázaro.

³⁷ Mi cārā anguesji c'o o mama:

—Nu e bëzo nu, maco o xopcü o ndö'ö c'ü mi ndëzhö. ¿Cjo dya ro sö ro jocü e Lázaro ngue c'ua dya ro ndü'ü?

Resurrección de Lázaro

³⁸ Nuc'ua e Jesús me co sentio na yeje cja o mü'bü. Cjanu o ma nu ja vi ngöt'üji e Lázaro. Mi c'ot'ü 'na ndojo. ³⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Tsjüs'üji ne ndojo.

E Marta c'ü nu cjavü e Lázaro c'ü ya vi ndü, o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügö. Maco ya na xit' c'ü. Ya pa nziyo pa ndeze o ndü.

⁴⁰ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Ya ró xi'ts'i, nu 'ma rí 'ñejme, rí jñanda c'ü na zëzhi c'ü cja Mizhocjimi.

⁴¹ Nuc'ua o ngüs'üji c'ua c'e ndojo nu ja je vi ngöt'üji c'e añaima. E Jesús o näs'ä c'ua a jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ü, rí da'c'ü na pöjö na ngueje i dyätcä, y rí tsjague c'ua ja nzi rvä ö'tc'ü. ⁴² Nutscö ya rí p̄ar̄gö sido in ätcä. C'ü cja rvä da'c'ü na pöjö, ngue c'ü ra dyärä yo cārā a 'ñecjua, ngue c'ua ra 'ñejmeji ngue'tsc'e i chäcjägö.

⁴³ 'Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, o mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e Lázaro, pedyegue a tji.

⁴⁴ Nuc'ua e Lázaro c'ü ya vi ndü'ü o mbedye c'ua. Mi 'mans'a o manta. O jmi'i mi bös'ü 'naja bitu. O mama c'ua e Jesús:

—Xäpcäji dya ne manta. Jyëziji ra ma cja o ngümü.

Conspiración para prender a Jesús

⁴⁵ Nuc'ua na puncjü c'o mi menzumü a Jerusalén c'o mi dyoji e María, o 'ñench'e o mü'büji e Jesús. Na ngueje vi jñandaji c'ü vi tsja e Jesús. ⁴⁶ Nuc'ua mi cārā anguesji c'o o ma c'ua cja o fariseo. O

xipjiji c'o vi tsja e Jesús. ⁴⁷ Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o jmurüji c'ua. O pötva mamaji:

—¿Pje rá c'agöji? C'e bëzo Jesús, cja'a na puncjü c'o me na nojo. ⁴⁸ Ma rá jëzitjoji ra tsja a cjanu, ra nda 'ñejme angueze texe yo ín menzumügöji ra tsjapüji o jmuji. Nguец'ua c'o menzumü a Roma c'o mandazüji dya, ra 'ñe yätcöji ne templo nu ja rí ma't'üji Cjimi. A cja dya nu rá chorügöji.

⁴⁹ Naja c'o mi jmurü, mi chjü e Caifás. Nuc'ü, mi mero ndamböcjimi c'e cjë'ë c'ü. O xipjiji:

—Nu'tsc'eji, dya pje in pãrãgueji. ⁵⁰ Dya in pãrãji c'ü xenda na jo c'ü ri 'natjo bëzo c'ü ra ndü ngue c'ua dya ra ndü texe yo nte.

⁵¹ C'e Caifás mi mero ndamböcjimi c'e cjë'ë c'ü, nguec'ua Mizhocjimi o tsjapü o mama c'ü ro zäda zö dya mi pãrã e Caifás ja cja c'ü mi mama. O mama ro ndü'ü e Jesús ngue c'ua dya ro ndü c'o mejñiñi. ⁵² Dya nguextjo anguezeji c'o dya ro ndü. Xo ro ngärätjo na puncjü nte texe cja ne xoñijömü c'o dya ro ndü na ngueje ro 'ñench'e o mü'büji e Jesús, ro tsjaji o t'i Mizhocjimi. ⁵³ Ndeze c'e pa c'ü, mi pötma dyüt'ütsjëji ja rvá tsjapüji ro mböt'üji e Jesús.

⁵⁴ Nuc'ua e Jesús dya cja nzhodü c'ü ro jñanda c'o pje mi pjëzhi a Jerusalén. O mbedye cja c'e xoñijömü a Judea. Je o ma'a cja c'e xoñijömü c'ü bübü a jmi'i cja c'e ndajyadü. O ma cja 'naja jñiñi c'ü ni chjü'ü Efraín. Ya je nguejme nu, co nu c'o o discípulo.

⁵⁵ C'e mbaxua c'ü cja yo nte a Israel c'ü ni chjü Pascua ya ma sädätjo. Na puncjü c'o nte o möji a ma Jerusalén 'ma dya be mi sädä c'e mbaxua. Ro 'nintspiji ante c'ü ro mbedye c'e mbaxua. ⁵⁶ Nuc'ua mi jodüji c'ua e Jesús. Mi pötma mamaji 'ma mi bübüji cja c'e templo:

—¿Pje in mangueji? ¿Cjo ra rezga ra ëjë e Jesús cja c'e mbaxua?, mi eñeji.

⁵⁷ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo ya vi mandaji, nu 'ma cjó c'o ro mbärã ja je mi bübü e Jesús ro ngös'üji anguezji ngue c'ua ro ma zürüji.

Una mujer unge a Jesús

12 Ma xe mi bëzhtjo 'ñanto pa'a ro zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, o ma c'ua e Jesús a Betania nu ja je mi bübü e Lázaro c'ü vi ndü'ü. Nuc'ü, vi xos'ü cja c'o añima. ² O dyä'tp'äji nu 'na jñönü e Jesús. Ngueje e Marta c'ü mi xisp'i. E Lázaro mi ngue 'naja c'o mi junrü co e Jesús cja mexa. ³ Nuc'ua e María o tü'ü nde kilo o unguento c'ü mi dyavonardo. Me mi muvi na mizhi. O ngosp'ü c'ua o ngua'a e Jesús. Cjanu o ndintspi co o ñixti. Nu cja c'e ngümü me co jyä'ä c'ü mi yüdü c'e unguento. ⁴ Xo mi bübü nu, e Judas Iscariote c'ü mi ngue o t'i e Simón. Mi ngue 'naja c'o o discípulo e Jesús. Ngue c'e Judas c'ü ro nzhö'ö e Jesús. O mama e Judas:

⁵—¿Jenga dya vi bö'ö jñi ciento mbëxo ne unguento; ro ch'unü c'o dya pje pës'i?

⁶ C'ü vi mama a cjanu e Judas, dya ngue c'ü mi juentse c'o dya pje mi pës'i. Na ngue dya mi juentse c'o. C'ü vi mama yo jña'a yo, ngue c'ü mi mbë'ë. Mi pjörü c'e cjimerio, y mi quibi c'o je mi üt'üji nu.

⁷ Nuc'ua e Jesús o mama:

—Jyëzigue. E María o ngoscü ne unguento; ngue c'ü ra tsjacüji 'ma ya rga tü'ü. Pero angueze na mbenze dya. ⁸ Sido in bübügueji yo dya pje pës'i. Pero nutschö, dya sido rá bünc'öji.

Conspiración contra Lázaro

⁹ Nuc'ua na puncjü o nte c'o mi cãrã a Israel o mbärãji mi bübü nu e Jesús, nguec'ua va möji nu. Dya mi nguextjo c'ü ro ma nuji e Jesús. Xo mi möji ro ma nuji e Lázaro, c'ü vi xos'ü cja c'o añima. ¹⁰ Nguец'ua c'o ndamböcjimi o dyüt'ütsjëji ngue c'ua xo ro mböt'üji e

Lázaro. ¹¹ Na ngueje na puncjü o nte a Israel c'o mi xögüji co anguezeji mi möji cja e Jesús. Mi ejmeji angueze, na ngueje vi xos'ü e Lázaro.

Jesús entra en Jerusalén

¹² C'ü na yejnu pa'a na puncjü nte'e c'o vi möji cja e mbaxua o dyäräji ro ëjë e Jesús a Jerusalén. ¹³ Nuc'ua o ngant'aji o dyë o palma. Cjanu o mbedyeji c'ua, o ma ndünrüji e Jesús. Mi mapjüji, mi mamaji a cjava:

—Aleluya. Me na jo nu va ëjë nu o 'neme Mizhocjimi ra mandazüji nutscöji rí menzumüji a Israel.

¹⁴ E Jesús o chöt'ü 'naja burru. O chägä c'ua, c'ua ja nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Mama a cjava c'ü:

¹⁵ Nu'tsc'eji in menzumüji a Sion, dya rí süji.

Jñandaji. Va ëjë cjuã in Jmugueji.

Nuc'ü, va chägä 'naja burru c'ü, eñe cja o jña Mizhocjimi.

¹⁶ C'o o discípulo e Jesús, dya be mi päräji ja ma cja nu yo jña'a yo. Nuc'ua 'ma ya vi ma a jens'e e Jesús, ngue 'ma cja o mbeñeji c'ü ngueje e Jesús c'ü vi t'opjü yo jña yo. Cja nde o mbeñeji c'ua c'ü vi ts'a a cjanu.

¹⁷⁻¹⁸ C'o nte c'o vi jñanda e Jesús 'ma o tsjapü o te'e e Lázaro 'ma o zopjü ro mbedye cja c'e cueva, nuc'o, o xipjiji c'o dyaja. Nguec'ua va mbärä c'o dyaja, nguec'ua va ma ndünrüji e Jesús ante c'ü ro säjä a Jerusalén. ¹⁹ O pötva mama c'ua c'o fariseo:

—Nu'tsc'eji ya i ñutsjëji, dya sö pje rí tsjaji c'ü rí ts'a's'üji e Jesús. Texe yo nte ya tjünt'üji a xütjü angueze, ya nde möji c'ü.

Unos griegos buscan a Jesús

²⁰ Xo mi cärä ja nzi nte c'o mi ña griego c'o vi ma ma't'ü Mizhocjimi cja c'e mbaxua. ²¹ Nuc'ua c'o griego o zät'äji cja

e Felipe c'ü mi menzumü a Betsaida c'ü tsja a Galilea. O dyötüji, o xipjiji:

—Nu'tsc'e s'ë, nutscöjme rí negöjme rá chjëjme e Jesús.

²² O ma c'ua e Felipe; o ma xipji e Andrés. O mëvi c'ua; o ma xipjivi e Jesús c'ü ya mi cärä o griego. ²³ O ndünrü c'ua e Jesús, o mama:

—Ya va sädä rá tügö, rá magö a jens'e cja Mizhocjimi nu ja rvä ëcjö. ²⁴ Nuzgö, na cjuana c'ü rí x'f'ts'iji. 'Naja ndëxü c'ü ya ra zobü a jömü, 'ma ra nguibi a jömü, ra mbes'e ra unü na puncjü ndëxü. C'e ndëxü 'ma dya ra nguibi a jömü, ra nguejme 'natjo ndëxü. ²⁵ Nu c'ü s'iyatsjëjë o vida, nuc'ü, ra ndü'ü c'ü. Nu c'ü dya s'iyatsjëjë o vida nu va cja ne xoñijömü, nuc'ü, sido ra bübüto c'ü. Dya ra ndü'ü. ²⁶ Nu c'ü ne ra ndünt'ü in xütjügö, ni jyodü sido ra 'ñejme in jñagö. Nu ja je rá bübügö je xo ra bübü nu. Mi Tatagö a jens'e ra s'iya nu c'ü sido ejme in jñagö.

Jesús anuncia su muerte

²⁷ 'Nudya me sufrido in mü'bügö. ¿Pje rá mamagö? ¿Cjo rá xipji mi Tata a cjava: “Mi Tatats'ü rí ts'a's'ü ngue c'ua dya rá tügö”? Jiyö, dya rá xipji a cjanu, na ngueje, ngueje yo rvä ëjë cja ne xoñijömü. Ró é rá tügö. ²⁸ Nguec'ua rí tsjague c'ua ja nzi gui ñegue rá tügö, ngue c'ua ra mbärä yo nte c'ü me na nojots'ügue, nu'tsc'e mi Tatats'ü.

Nuc'ua o dyäräji 'naja jña a jens'e, o mama:

—Ya ró jíchi yo nte c'ü me na nojözügö. Pero xe rá jíchitjoi c'ü me na nozögö.

²⁹ C'o nte c'o mi cärä nu, o dyäräji c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e. O mamaji c'ua c'ü vi yürü. Pero bübü c'o mi mama:

—Ngueje 'naja o anxe Mizhocjimi c'ü o zopjü e Jesús.

³⁰ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—I dyäräji c'e jña. Dya pje nguetjözügö o zocü. O zo'c'ü in texeji,

ngue c'ua rí unnc'eji na puncjü ngüenda. ³¹Na ngue c'o ya ngue ra tsjacöji, ra 'ñetse c'ü nugü na ü yo nte yo cārā cja ne xoñijömü. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji. C'ü dya jo c'ü manda cja ne xoñijömü, Mizhocjimi ya ra pjongü a tji dya c'ü. ³²Ma ra ndäpcäji cja ngronsi, nu'ua yo nte ra nguññiji cja o mü'büji. Ra mbäräji pje pjëtscö.

³³Mi mama a cjanu yo, ngue c'ua ro mbäräji ja rvā ndü'ü. ³⁴O ndüntü c'ua c'o nte, o mamaji:

—Nutscöjme ya ró äräjme c'ü mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Mama a cjava: “E Cristo, nu c'ü ra ndäjä Mizhocjimi, sido ra bübütjo”, eñe. ¿Jenga in mangue ni jyodü ra däpc'ä cja ngronsi? Maco in mangue vi 'ñegue cja Mizhocjimi. ¿Cjo dya ri ngue'tsc'e 'ma e Cristo? O, ¿ja ga cja c'ü in xitscöjme?

³⁵E Jesús o ndünrü c'ua:

—Xe ja nzi pa xe rá bübütjogö rí jya's'ü c'ua in cārāgueji. Jyëziji ra nguich'i jya's'ü cja in mü'büji 'ma xe rí bübütjogö va, ngue c'ua dya rí nzhodügueji cja bëxömü. Na ngueje 'ma rí nzhodüji cja bëxömü, dya rí päräji ja rí möji 'ma. ³⁶Nudya, nutscö rí jya's'ü xe rí bübügö a nde c'ua ja in cārāgueji. Rí 'ñejmezüji, ngue c'ua ra bübü o jya's'ü Mizhocjimi a mbo cja in mü'büji.

Nu yo jña'a yo, o mama e Jesús. Cjanu o ma'a c'ua. Dya cja jñandaji ja vi ma'a.

Por qué la gente de Israel no creía en Jesús

³⁷E Jesús ya vi tsja na puncjü c'o na nojo cja o jmi anguesji; pero dya mi ejmeji angueze. ³⁸A cjanu o zädä c'o vi mama e Isaías c'ü mi profeta. O mama: Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. ¿Cjó ngue c'ü ya o 'ñejme nu c'o ró mamaji?

¿Cjó ngue c'ü ya o unü na jo ngüenda c'ü me na zëzhi c'ü ín Jmugöji?

Dya cjó 'ñejme. Dya cjó ne ro jñanda, eñe c'e profeta.

³⁹Nguec'ua dya cjó sö cjó ro 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Xo o mama a cjava e Isaías:

⁴⁰Mizhocjimi o tsjapü o ndëzhöji. Xo o tsjapü o meze o mü'büji, nguec'ua dya o 'ñejmeji.

'Ma ro unüji na jo ngüenda, 'ma ro 'ñejmeji cja o mü'büji, nu'ma, ro nzhogü o mü'büji, nu'ua ro mama 'ma Mizhocjimi:

“Nutscö rá jopcüji o mü'büji.”

⁴¹Nu yo jña'a yo, o mama e Isaías na ngueje o jñanda c'ü me na nojo e Cristo. O mama c'ua ja rva cja e Cristo.

⁴²Na puncjü c'o pje mi pjëzhi mi ejmeji e Jesús. Pero dya mi ne ro mamaji cjo mi ejmeji. Ngue c'o fariseo c'o mi sñiji. Mi sñi anguesji ro pjongüji cja o nintsjimiji. ⁴³Xenda mi sñiji c'o mama c'o bëzo que na ngueje c'o mama Mizhocjimi.

Las palabras de Jesús juzgarán a la gente

⁴⁴Nuc'ua e Jesús o ña na jens'e, o mama:

—Nu c'ü ench'ezügö cja o mü'bü, xo ench'e cja o mü'bü nu c'ü o ndäcjägö.

⁴⁵Nu c'ü jandgagö, 'ñe unü ngüenda cjó je nguetscö, xo unü ngüenda ja ga cja c'ü o ndäcjägö. ⁴⁶Ró ëjë cja ne xoñijömü; nguetscö e jya's'ü. Texe c'o ench'ezügö cja o mü'büji, dya ra nzhodüji cja bëxömü. ⁴⁷Ma cjó c'o ra dyärä yo jña yo rí mangö, pero 'ma dya ätcä, dya nguezgö rá mama c'ü ni jyodü ra ma sufrido c'ü. Na ngueje c'ü rvä ëcjö cja ne xoñijömü, dya ngue c'ü rá cjapü ra ma sufrido yo cārā; ngue c'ü rá salvaji. ⁴⁸Nu c'o dya ejmezü y dya xo ätcä yo rí mama, bübü c'ü ra jñünpü nguarü c'ü. Na ngueje 'ma rá ëcjö na yeje, yo jña yo ró mangö ngueje c'ü rguí tjünpü nguarü c'o vi tsja na s'o c'o. ⁴⁹Na ngueje nutscö, dya ró mamatsjögö yo jña'a yo. Mi Tata a jens'e c'ü o ndäcjä ngueje c'ü o mandazü ró xi'ts'iji yo jña'a yo, xo xitsi

ja rvá zo'c'üji. ⁵⁰Rí pãrãgö yo jña'a yo o ndãcjä mi Tata ró ë mama ngueje yo jña yo cjäpü sido ra bübü'tjo yo nte. Rí mangö yo jña yo xitsi mi Tatagö.

Jesús lava los pies de sus discípulos

13 'Ma xe mi bëzhitjo ro zädä c'e mbaxua c'ü xiji Pascua, ya mi pärä e Jesús ya vi zädä c'ü ro ndü; ro mbedye cja ne xoñijöümü. Je ro ma cja nu Tata c'ü bübü a jens'e. Me mi s'iyä c'o mi cãrã cja ne xoñijöümü c'o mi ench'e o mü'bü angueze. Y o tsja c'ua c'ü ni 'ñetse me mi s'iyaji na puncjü.

²E Jesús 'ñe c'o o discípulo ma siji xëdyi. E Judas Iscariote c'ü mi nguejnu t'i e Simón, ya vi dyätä c'ü dya jo ro nzhö e Jesús. ³Ya mi pärä e Jesús, c'ü nu Tata a jens'e ya vi unü texe poder ngue c'ua ro manda. E Jesús mi pärä je vi 'ñeje cja Mizhocjimi, y ro nzhögü cja Mizhocjimi. ⁴O böbü c'ua e Jesús nu ja ma siji o xëdyi, o ngãcã o bitu c'ü mi tējē. Cjanu o ngãjä c'ua 'naja bitu c'ü o mbä'bä. ⁵Cjanu o xich'i c'ua ndeje 'naja ts'i ndamojmü c'ü mi xindyëji. Cjanu o mbürü o mbe'chp'e o ngua'a c'o o discípulo. Mi tjintspi c'ua co nu c'ü o bitu c'ü mi pä'bä.

⁶Cjanu o böbü a jmi e Simón Pedro. E Pedro o xipji:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. ¿Jenga rí pechquegö ín cua'a?

⁷O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Nu yo rrã cjägö, dya ín pärãgue dya. Cja rí pärã después nu yo rrã cjägö.

⁸O ndünrü c'ua e Pedro:

—Dya pje rá jë'tsc'i rí pechquegö ín cua'a.

O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma dya rí jyëtsqui rá pe'chc'e, dya pje rí jogövi.

⁹O mama c'ua e Simón Pedro:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. Dya nguextjo ín cua c'ü rí pechque. Xo rí pechque ín dyë'ë 'ñe ín jmi'i.

¹⁰O mama c'ua e Jesús:

—Nu c'o ya xaja, ya nguetjo o nguaji c'ü xe ra be'chp'eji, ngue c'ua ra nda chjizĩ texe. Nu'tsc'eji ya chjizĩts'üji na jo, pero dya chjizĩts'üji ín texeji.

¹¹E Jesús ya mi pärã cjó ngue c'ü ro nzhö'ö, nguec'ua o mama a cjanu: “Dya chjizĩts'üji ín texeji.”

¹²Nuc'ua 'ma o nguarü o mbe'chp'e o nguaji, cjanu o ngans'a c'ua o bitu, o ndëjë. O mimitjo c'ua na yeje cja mexa. Cjanu o dyönüji c'ua, o xipjiji:

—¿Cjo ín pärãji yo cja ró cja'c'üji?

¹³Nu'tsc'eji ín xitsiji que nguezgö in xöpütezüji, nguezgö in Jmuzüji. Na jo c'ü ín mamaji, na ngueje na cjuana.

¹⁴Nuzgö in xöpütezüji, in Jmuzüji, ró pe'chc'egö in cuaji. Nguec'ua, nu'tsc'eji xo ni jyodü rí pötqui pe'ch'e in cuaji.

¹⁵Nuzgö c'ua ja nzi rvá cja'c'üji, nu'tsc'eji, xo ni jyodü rí pötqui tsjagueji a cjanu. ¹⁶Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, 'naja mbëpji, dya xenda na nojo que na ngueje o lamu. Ne xo ri ngueje c'ü o däjä, dya xenda na nojo que na ngueje nu c'ü o ndäjä. ¹⁷Nu 'ma ín pärãji yo, me rí mäjäji 'ma rí tsjaji.

¹⁸'Rí pärãgö ja ga cjatsc'eji nu'tsc'eji ró juan'c'üji. Rí pärãgö bübüts'c'eji 'naja c'ü ra tsja c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü mama a cjava: “Maco mi dyocjöbe c'e bëzo y ma sigöbe o xëdyi, pero ra nzhögü c'ü.” Dya ín texeji rí tsjaji yo. ¹⁹Rí xi'ts'iji yo, 'ma dya be va sädä ngue c'ua 'ma ra zädä yo, rí 'ñejmeji, nu c'ü ya ró xi'ts'iji, rvá ëcjö cja Mizhocjimi. ²⁰Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu 'ma rá täc'öji rí zopjüji yo nte, nu c'ü ra säc'eji nguetscö säcjö 'ma c'ü. Nu 'ma ra säcjö c'ü, xo säjä 'ma c'ü o ndãcjägö.

Jesús anuncia que Judas lo traicionará

²¹'Ma o nguarü o mama a cjanu e Jesús, me go nguijñi go sufrido o mü'bü c'ua. O xipjiji na jo:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu'tsc'eji bübütsc'eji 'naja c'ü ra nzhögü.

²² Nuc'ua c'o o discípulo mi pötma jñandaji. Dya mi pārāji cjó ngue c'ü je vi mama. ²³ 'Naja c'o o discípulo 'natjo c'ua mi junrüvi e Jesús. E Jesús me mi s'iya c'e discípulo. ²⁴ E Simón Pedro o tsjapü seña c'e discípulo ngue c'ua ro tsja t'önü cjó je ngue c'ü mi xipji e Jesús. ²⁵ Nuc'ua c'e discípulo c'ü 'natjo c'ua mi junrüvi e Jesús o dyönü:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ¿cjó ngue c'ü ra nzhöc'ügue?

²⁶ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu c'ü rá unü ne xëdyi nu rá tü'bü cja ne jñönü ngue c'ü ra nzhögü c'ü.

Cjanu o ndü'bü c'ua, cjanu o unü e Judas Iscariote c'ü nu t'i e Simón. ²⁷ Nuc'ua e Judas, 'ma o jñü'ü c'e xëdyi, o nguich'i c'ua c'ü dya jo cja o mü'bü. E Jesús o xipji c'ua:

—Nu c'o rí tsjague, ya extí ma'a rí ma tsjague c'o.

²⁸ Nu c'o dyaja c'o mi junrü cja mexa, dya pje mbārāji jenga mi xipji a cjanu.

²⁹ E Judas mi tü'ü c'e cñmerio. Mi cārā c'o discípulo c'o mi cñjñi e Jesús mi xipji e Judas ro ma ndömü c'o mi jyodü cja c'e mbaxua. Mi cārā c'o mi cñjñi mi xipji e Jesús c'ü ro ma unü merio c'o dya pje mi pë'si. ³⁰ Nuc'ua e Judas 'ma o jñü'ü c'e xëdyi, exo mbedye c'ua. Ya mi xömü.

El nuevo mandamiento

³¹ Nuc'ua 'ma o mbedye e Judas, o mama c'ua e Jesús:

—Nutschö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rá c jagö dya nu c'ü rvá ëjé rá cja'a. A cjanu ra 'ñetse c'ü me na nojozügö. A cjanu xo ra 'ñetse c'ü me na nojo Mizhocjimi c'ü ngueje mi Tatagö. ³² C'ü rá c jagö, ya zädä rá c jagö. Nguec'ua ra 'ñetse c'ü me na nojo Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra 'ñetse c'ü me na nojozü, nutschö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. ³³ Nu'tsc'eji ín ch'itsc'öji, ya

'natjo ndajme xe rá bübü co nu'tsc'eji. Rí jyongügöji. C'ua ja nzi rvá xipji c'o pje pjëzhi cja c'o nte a Israel, a cjanu xo rí xi'ts'igöji dya. Nu ja je rá magö, nu'tsc'eji, dya ra sö rá möcjöji dya. ³⁴ Rí xi'tsc'öji 'na jña nu cja dadyo. Nguejnu rí tsjaji nu. Rí pötqui s'iyaji. C'ua ja nzi rvá s'iyats'ügöji, je xo rgui s'iyagueji a cjanu. ³⁵ 'Ma rí pötqui s'iyaji, a cjanu ra mbārā texe yo nte ngue'tsc'eji ín discí pulots'üji.

Jesús anuncia que Pedro le negará

³⁶ E Simón Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö. ¿Ja je rí mague?

O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu ja je rá magö, dya pje ra sö rá möcjöji dya. Cja ne rí sät'ägueji después nu ja je rá sätc'ö.

³⁷ O ndünrü c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ¿jenga dya ra sö rá mëgovi dya? Nutschö rá nzhötsjējē ngue c'ua ra mbötcüji c'ü dya ra mbö'tc'ügueji.

³⁸ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e Pedro, ín mangué rí nzhötsjējē ra bö'tc'ü ngue c'ua dya ra bötcügö. Pero na cjuana c'ü rí xi'ts'igö, 'ma rí dyärä ra huë'ë o chare, ya rí pa na jñi rgui tsänngä c'ü ín pácägö.

Jesús, el camino al Padre

14 Xe ma ña'a e Jesús, o mama: —Dya me ra triste in mü'büji. Rí 'ñench'e in mü'büji Mizhocjimi. Xo rí 'ñench'ezügö cja in mü'büji. ² A jens'e nu ja bübü mi Tatagö, nunu, me järä na puncjü ja rá bübügöji. Nuzgö ya rá magö a manu, rá ma xā'mā nu ja rí bübügueji. Nu 'ma dya ri järä na puncjü o ngümü nu ja rí bübügueji, dya ro xi'ts'iji a cjanu. ³ Nuzgö na cjuana rá magö, rá ma xā'mägö nu ja je rí bübügueji. Pero rá ëtcjó na yeje. Rá sints'iji ngue c'ua nu ja je rá magö, nu'tsc'eji xo rí ma bübügueji

nu. ⁴Nu'tsc'ejí ya in p̄arāji nu ja je rá magö. Xo in p̄arāji c'e 'ñiji c'ü je sät'ä nu.

⁵Nuc'ua e Tomás o xipji:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'üjme, dya rí p̄arägöjme nu ja je rí mague. ¿Ja rgá sö rá p̄arägöjme c'e 'ñiji c'ü je sät'ä nu?

⁶O ndünrú c'ua e Jesús, o mama:

—Nuzgö nguetscö e 'ñiji. Nguetscö rí jít's'iji c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi. Nguetscö rí da'c'üji c'ü sido rí bübütojji. 'Ma cjó c'o ra 'ñench'ezü cja o mü'bü, ra zät'ä a jens'e 'ma nu ja bübü mi Tatagö. 'Ma jiyö, dya ra sö ra zät'ä. ⁷Nu 'ma ya ri p̄acägöjji, ya xo ri p̄arāji mi Tata. Nudya, ya i p̄arāji mi Tata, ya i jñandaji dya angueze.

⁸E Felipe o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'üjme, jít'sigöjme c'ü nin Tata. Nguextjo c'ü rí negöjme c'ü.

⁹E Jesús o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e Felipe, ya mezhe rí bübügöjji. ¿Cjo dya be in p̄arā cjó je nguetscö? Nu c'ü ya o jñandga, ya xo jñanda mi Tatagö c'ü ngueje Mizhocjimi. ¿Jenga in mamague: “Jít'sijme c'ü nin Tata”? ¹⁰¿Cjo dya in ejmegue je rí bübügö cja mi Tata, y mi Tata je bübüzügö? Yo jña'a yo rí xi'ts'igöjji, dya pje rí mamatsjögö yo. Ngueje mi Tata c'ü je bübüzügö c'ü xitsi rá cja yo rí cjagö. ¹¹Ya ró xi'ts'iji rí bübügöbe mi Tata, je xo bübüzügö mi Tata. 'Ma dya sö rí jñunt'ü in mü'büji c'ü ró xi'ts'itjoi, 'ñejmeji na ngueje yo na nojo yo rí cjagö. ¹²Nuzgö, na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu c'ü ra 'ñejmezügö, xo ra tsja c'ua ja nzi rgá cjagö. Nuzgö ya ngue rá magö cja mi Tata. Nuc'ua nu c'ü ra 'ñejmezügö rá unü c'ü ra tsja c'ü xenda na nojo que na ngue yo rí cjagö. ¹³'Ma rí jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi rgá negö, ra sö rí dyötüji mi Tata a jens'e. Nuc'ua rá da'c'üji c'ua ja nzi gui dyötüji c'ü. A cjanu ra 'ñetse c'ü me na nojo mi Tatagö c'ü ngueje Mizhocjimi. ¹⁴'Ma pje

rí dyötüji na ngueje in ejmezü, nutscö rá cja'a.

Jesús promete enviar el Espíritu Santo

¹⁵'Nu 'ma in s'iyazüji, rí tsjaji yo rí mandats'ügöjji. ¹⁶Nutsco rá ötügö mi Tata a jens'e. Angueze ra ndäjä ne 'naja ra ë bübü co nu'tsc'ejí c'ü ra 'ñe mböxc'üji. Sido ra bübüts'ügueji c'ü. ¹⁷Nu c'ü ra dya'c'üji Mizhocjimi ngueje o Espiritu c'ü ra jít's'iji ja ga cja Mizhocjimi. Nu c'o cārā cja ne xoñi-jömü c'o dya ench'ezü cja o mü'büji, o Espiritu Mizhocjimi dya sö ra bübüji, na ngueje dya p̄arāji angueze, ni xo p̄arāji ja ga p̄epji c'ü. Pero nu'tsc'ejí in p̄arägueji na ngueje bübü co nu'tsc'ejí. Xo ra bübü cja in mü'bügueji. ¹⁸Nuzgö dya rá sogüts'üji nza cja 'na jyoya. Nuzgö rá yepe rá nzhogütjogö rá ëjë va ja in cārāgueji. ¹⁹Dya cja ra mezhe c'ü xe ra jñandga yo cārā cja ne xoñi-jömü. Pero nu'tsc'ejí rí jñandgaji. Sido rá bübütgö, nguec'ua nu'tsc'ejí xo sido rí bübütgöjueji. ²⁰Nu'tsc'ejí, 'ma ra zädä c'e pa'a c'ü ra ëjë o Espiritu Mizhocjimi, rí p̄arāji je rí bünc'öbe mi Tata. Xo rí p̄arāji in bünc'ejí co nutsco, 'ñe nutsco rí bünc'ö cja in mü'bügueji. ²¹Nu c'ü p̄arā yo rí mandagö, c'ü xo ra tsja'a yo rí mandagö, ngueje c'ü s'iyazü c'ü. Mi Tatagö xo ra s'iya nu c'ü s'iyazü. Nuc'ü, xo rá s'iyagö c'ü. Nuc'ü, xo rá cja'pü ra mbäcā na jo'o.

²²O ndünrú c'ua e Judas c'ü dya mi ngueje e Judas Iscariote, o mama:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügöjme. ¿Ja rgá sö'ö rí tsjacüjme rá p̄ä'c'äjme c'ü dya ra mbä'c'ä yo cārā cja ne xoñijömü?

²³O ndünrú c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu c'o s'iyazügö ra tsja'a yo rí mama. Nuc'ua ra tsja mi Tatagö xo ra s'iyaji anguezeji. Nuc'ua nutsco'be rá ë bübügöbe cja o mü'büji. ²⁴Nu c'o dya s'iyazü, dya xo cja'a yo rí mama. C'o jña'a c'o rí mangö, dya pje rí mamatsjögö yo.

Mi Tatagö c'ü o ndäcjägö, xitsi rá mama yo jña'a yo.

²⁵Nu yo jña'a yo, rí xi'ts'iji dya yo, nudya xe rí bübü cja in jmiji.

²⁶Mizhocjimi c'ü ngueje mi Tatagö ra ndjäjä nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji c'ü ngueje o Espíritu angueze. Nuc'ü, ra pätcägö c'ü. Ra xö'c'üji texe, ra mbeñc'ejí texe c'o ró xi'ts'igöji.

²⁷'Yo nte 'ma zenguaji yo nín minteji, xipjiji ra söyaji. Pero c'o o mü'büji sido sū'ü, dya söya. Nutscö, söya ín mü'bügö, rá cjäpü ra söya in mü'bügueji. Nuzgö ya rá magö. Pero dya rí sū'üji, ra söya in mü'büji. ²⁸Ya me sū in mü'bügueji na ngueje ya i dyäräji c'ü ró xi'ts'iji ya rá magö. Rá nzhogü rá êtcjö c'ua ja ri cārāgueji. Nu 'ma xenda ri s'iyazüji, me ri mäjceji 'ma, na ngueje rá ma cja mi Tata a jens'e. Na ngueje mi Tatagö xenda na nojo que na nguezgö. ²⁹Ya ró xi'ts'iji dya, nudya dya be sädä. Ngue c'ua 'ma ra zädä, sido rí 'ñejmezüji.

³⁰Dya cja xe rá ñaji na puncjü, na ngueje va ëjë c'o nte c'o pëpi c'ü dya jo. C'ü dya jo manda cja o mü'bü yo cārā cja ne xoñijömü. Pero dya sö ra manda cja ín mü'bügö. ³¹Pero ni jyodü ra mbārā yo cārā cja ne xoñijömü, nuzgö me rí s'iyagö mi Tata. Nguec'ua rí cjägö c'o mandazü mi Tata. Böbüji. Rá pedyeji va.

La planta de uva y sus ramas

15 O mama e Jesús:
—Na cjuana nguetscö e za'a c'ü me na jo. Mi Tatagö a jens'e ngue c'ü pjörü c'e za'a c'ü. ²Texe o dyëza c'ü bübüzügö c'o dya quis'i, ra dyëch'iji. Texe dyëza c'o quis'i, ra dyödüji ngue c'ua xenda ra nguis'i na puncjü. ³Nu'tsc'ejí ya i 'ñejmeji c'o jña'a c'o ya ró xi'ts'iji, nguec'ua ya jogü in mü'büji dya. ⁴Sido rí 'ñejmezügöji, nuc'ua nutscö sido rá bübü cja in mü'büji. Chjëntjovi nza cja 'naja dyëza, 'ma dya ra bübü cja c'e za'a, dya ra nguis'i. Xo rga cjatjots'ügueji nu,

nu 'ma dya sido rí 'ñejmezügöji, dya xo sö rí tsjaji nu c'ü rí negö.

⁵Nutscö nguetscö e za'a. Nu'tsc'ejí ngue'tsc'ejí o dyë'ë. Nu c'ü sido ra 'ñejmezügö, nutscö sido rá bübügö cja o mü'bü c'ü. Nuc'ü, ra sö ra tsja nu c'ü rí negö. Nu'tsc'ejí, dya ra sö pje rí tsjaji c'ü rí negö, 'ma dya rí 'ñejmezügöji. ⁶Nu c'ü dya sido ra 'ñejmezügö chjëntjovi nza cja 'na dyëza c'ü dya jo, c'ü panatjovi, cja na dyot'ü c'ua, cja na jñüs'üji c'ua, cja na ngöt'üji a sivi, ra ndë'ë.

⁷Nu 'ma sido rí 'ñejmezügöji, nu 'ma sido ra bübü ín jñagö cja in mü'bügueji, nuc'ua dyörüji c'ü rí ñe'ejí. A cjanu ra dya'c'üji 'ma. ⁸Nu 'ma rí tsjaji c'ü rí negö, ra 'ñetse 'ma c'ü ri ngue'tsc'ejí ín discipulots'ügöji. A cjanu ra 'ñetse 'ma, c'ü me na nojo mi Tatagö. ⁹C'ua ja va s'iyazügö mi Tata a jens'e, je xo rvá s'iyats'ügöji. Sido rí tsjaji c'ü rí negö na ngueje rí s'iyats'üji. ¹⁰Mi Tatagö a jens'e me sido s'iyazügö c'ü, na ngueje rí cjägö c'o mandazü angueze. A cjanu sido rá s'iyats'üji 'ma rí tsjaji c'o rí mandats'üji.

¹¹Ró xi'ts'iji nu yo jña'a yo, ngue c'ua ra mäjä in mü'büji c'ua nzi rgá mäjägö. A cjanu, na cjuana me rí mäjceji 'ma. ¹²Ngueje nu rí mandats'üji nu, rí pötqui s'iyaji c'ua ja nzi rvá s'iyats'ügöji. ¹³Nu c'ü xenda s'iyate ngue c'ü ra unüt-sjējē c'ü ra bö't'ü c'ü; ngue c'ua dya ra bö't'ü c'ü jovi. ¹⁴Nu'tsc'ejí ngue'tsc'ejí rí jogöji, nu 'ma rí tsjaji yo rí mandats'ügöji. ¹⁵Dya cja rá xi'ts'iji c'ü ri ngue'tsc'ejí ín mbëpjits'ügöji, na ngueje 'naja mbëpji dya pärā c'o cja'a o lamu. Rí xi'ts'iji dya, c'ü ngue'tsc'ejí rí jovi dya, na ngueje texe c'o ró ärägö cja mi Tata a jens'e, ya ró xi'ts'iji. ¹⁶Nu'tsc'ejí dya i juancügöji. Nuzgö nguetscö ró juanc'ügöji. Ró empc'egöji ngue c'ua sido rí tsjaji c'ua ja nzi rgá negö, rí ma zopjüji yo nte ngue c'ua sido ra 'ñejmezüji anguezeji. Nuc'ua texe c'o rí dyötüji mi Tata a jens'e na ngueje ín

ejmezüji, angueze ra dya'c'üji. ¹⁷ Nutscö rí mandats'üji rí pötqui s'iyagueji.

El mundo odia a Jesús y a los suyos

¹⁸ "Ma ra nuc'üji na ü yo cārā cja ne xoñijömü c'o dya ejmezü, dya me rí tsji-jñiji. Rí mbeñegueji nutscö ot'ü o nugöji na ü 'ma dya be mi nuc'ejji na ü. ¹⁹ Nu 'ma ri tsjaji c'ü cja yo cārā cja ne xoñijömü c'o dya ejmezü, nu'ma, ro s'iyats'ügueji 'ma yo. Pero nutsc'ejji ya i 'ñejmezügöji na ngueje ró juan'c'ügöji. A cjanu, dya pje in cjaji c'ua ja nzi ga tsja c'o dya ejmezü, nguec'ua nuc'ügueji na ü. ²⁰ Mbeñeji c'e jña'a c'ü ró xi'ts'iji: "Naja mböpji dya xenda na nojo que na ngueje o lamu." Nu 'ma ya nugöji na ü, me trácjaji, xo 'ñetsc'ejji xo ra nugöji na ü, ra ndrác'äji. 'Ma o dyätcägöji c'o ró xipjiji, xo ra dyä'tc'ägueji c'o rí xipjiji. ²¹ Ra tsja'c'üji a cjanu, na ngueje in ejmezügöji. Dya pārajī nu c'ü o ndäcjä ró ēcjö cja ne xoñijömü.

²² Nudya tüji o nzhubüji dya, na ngueje 'ma ró ē zopjügöji in jñagö, dya 'ñejmezüji. ²³ Nu c'ü nugügö na ü, xo nu'u na ü c'ü mi Tatagö a jens'e. ²⁴ Ró cjagö c'o me na nojo a jmi anguezeji c'ü dya sö cjö ro tsja. Nguec'ua va unüji ngüenda c'ü o ndäcjä mi Tatagö. Pero dya 'ñejmezüji. Nguec'ua, dya nguextjozgo nugöji na ü, xo nuji na ü c'ü mi Tatagö. Nguec'ua me tüji o nzhubüji dya. ²⁵ A cjanu, va sädä nu c'ü t'opjü cja o leyji c'ü o unü Mizhocjimi anguezeji. Je mama a cjava: "O nugüji na ü, dya pje rmi cjagö", eñe cja c'e ley.

²⁶ Xe mi ña e Jesús, o mama:

—Nuc'ua 'ma ra ējē nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji, ngue c'ü ra mama c'ü ja ga cjazgö c'ü. Nuzgö nguetscö rá täjä ndeze cja mi Tatagö a jens'e nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji. Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü ra jí'ts'iji c'ü na cjuana. ²⁷ Nu'tsc'ejji xo rí mamaji ja ga cjazgö, na ngueje rí dyocjöji ndeze 'ma ot'ü 'ma ró zopjü yo nte.

16 ¹ Nuzgö rí xi'ts'iji yo jña'a yo, ngue c'ua dya rí chjencheji a xütjü. ² Yo nte a Israel ra pjongüts'üji cja o nintsjimiji. Ra zädä 'ma ra nguiññiji c'ü ri ne Mizhocjimi ra tsja anguezeji ra mbö'tc'üji. ³ Ra tsjaji a cjanu na ngueje dya pārajī mi Tata, ne xo ri nguetscö pācāji. ⁴ Ya ró xi'ts'iji yo, ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa, rí mbeñeji ya rvä xi'ts'igöji yo.

Lo que hace el Espíritu Santo

'Cja rrā xi'ts'iji dya yo jña, na ngueje cja ni jyonc'ejji rí pāragueji dya. ⁵ Nudya, rá ma'a nu ja je bübü c'ü o ndäcjä. Pero nu'tsc'ejji, ne ri 'najats'ügueji, dya cjö öngü ja je rá ma. ⁶ Me in cjiññiji na puncjü cja in mü'büji na ngueje ró xi'ts'iji yo. ⁷ Rí xi'ts'igöji c'ü na cjuana. Nuzgö ni jyodü rá magö, na ngueje 'ma dya rá magö, dya ra ējēts'ügueji nu c'ü ra'ñe mböxc'üji. Nu 'ma rá magö, rá täjä c'ü ra 'ñe mböxc'üji. ⁸ Nu 'ma ra ējē c'ü, ra tsjapü yo cārā cja ne xoñijömü ra mbārāji c'ü tüji o nzhubüji. Xo ra tsjapü ra mbārāji nguextjozgo me na jozgo, nguextjozgo sö rá jocüji. Ya xo ra tsjapü ra mbārāji ngue Mizhocjimi c'ü ra jñünpü ngüenda anguezeji ra ma sufridoji. ⁹ Nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji, ra tsjapü ra mbārāji c'ü tüji o nzhubüji na ngueje dya ench'ezügö cja o mü'büji. ¹⁰ Ra tsjapü ra mbārāji me na jozgo, nguextjozgo sö rá jocüji. Na ngueje 'ma ya rga tügö, rá tetjogö. Nuc'ua rá magö cja mi Tata. Dya cja xe rí jñandgaji. ¹¹ Nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji, ra tsjapü ra mbārāji, Mizhocjimi manda y ra tsjapü ra ma sufrido nu c'o dya ätä angueze. Na ngueje Mizhocjimi ya ri jizhi c'ü ra ma sufrido c'ü dya jo c'ü manda cja ne xoñijömü.

¹² Xe rí pēs'itjogö na puncjü c'o rá xi'ts'iji. Pero dya be sö rí tendioji ja ga cja nu c'o ro xi'ts'iji. ¹³ Nu 'ma ra ējē o Espiritu Mizhocjimi, nuc'ü, ra jí'ts'iji texe c'o na cjuana. Nuc'ü, dya pje ra ñatsjējē.

Ra mama texe c'o ra dyärä c'o mama Mizhocjimi. Nuc'ü, ra 'ñe ngöxc'üji c'o cja ra zädä. ¹⁴ Angueze ra jí'ts'iji c'ü me na nozgö, na ngueje ra mböxc'üji rí tendioji na jo ja ga cja c'o ín jñagö c'o ya ró xi'tsc'öji. ¹⁵ Texe c'ua ja ga cja mi Tatagö, nuzgö xo ga cjazgö nu. Nguec'ua ró mama: “O Espíritu Mizhocjimi ra mböxc'üji rí tendioji na jo ja ga cja c'o ín jñagö c'o ya ró xi'tsc'öji.”

La tristeza se cambiará en alegría

¹⁶ 'Dya cja ra mezhe c'ü xe rí jñandgagöji. Nuc'ua, dya ra mezhe rí jñandgatjoji na yeje.

¹⁷ Nuc'ua c'o o discipulo búbü c'o o pötva mama:

—¿Ja ga cja yo xitsiji: “Dya cja ra mezhe xe rí jñandgaji, nuc'ua, dya ra mezhe rí jñandgatjoji na yeje”? ¿Jenga nde mama: “Dya rí jñandgaji na ngueje rá magö cja mi Tata?”

¹⁸ Mí mamaji c'ua:

—Pärä, ¿ja ga cja yo mama: “Dya cja ra mezhe”? Nuzgöji, dya rí pärägöji ja ga cja c'ü mama.

¹⁹ O mbärä e Jesús, mi ne ro dyönüji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—In pötqui dyönütsjéji pje ne ra mama c'ü ró xi'ts'iji c'ü dya cja ra mezhe xe rí jñandgaji, nuc'ua, dya ra mezhe rí jñandgatjoji na yeje. ²⁰ Nuzgö na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu'tsc'ejí me rí huë'ëji, me rí tristegueji rí mbenzeji. Pero yo cärä cja ne xoñijömü c'o dya ejmezügö, nuyo, me ra mäjä yo. Nu'tsc'ejí me rí tsjijñiji cja in mü'büji. Pero nu c'ü me rgui tristeji, exi ngue c'ü rgui mäcjeji después. ²¹ Naja ndixü, nu 'ma mus'ü o t'i, me sufrido na ü'ü. Nuc'ua 'ma ya mus'ü c'ü nu ts'it'i, dya cja mbeñe c'ü na ü'ü. Ya mäjätjo na ngueje c'ü ya vi mus'ü 'naja ts'it'i cja ne xoñijömü. ²² Nu'tsc'ejí, je xo ga cjatsc'ejí dya nu. Me in sufridoji c'ü me in cjiñijí cja in mü'büji. Pero rá chjëtjoji na yeje. Nuc'ua me ra mäjätjo na yeje in mü'büji.

Dya cjó ra sö ra jñücüts'ügueji c'ü me rí mäjäji.

²³ 'Nu pa'a c'ü rá chjëtjoji na yeje, dya pje rí dyönngüji 'ma. Ya ri päräji ja ga cja c'ü rí xi'ts'iji dya. Na ngueje in ejmezüji, sö rí dyötüji mi Tata a jens'e. Nuc'ua ra dya'c'üji c'ua ja nzi gui dyötüji c'ü. ²⁴ Dya be in nänngäji ín chjügö c'ü pje ni dyötüji mi Tatagö. Dyötüji dya. Texe nde ra dya'c'üji, ngue c'ua me ra mäjä in mü'büji.

Jesucristo, vencedor del mundo

²⁵ 'Nu yo ró xi'ts'iji, dya be sö rí tendioji na jo ja ga cja yo. Ra zädä 'ma ya rá xi'ts'iji na jo ja ga cja mi Tata. ²⁶ Dya rí xi'ts'iji nguetscö rá ö'tc'üji mi Tata. C'e pa'a c'ü, rí dyötütsjéji mi Tata, rí nänngäji ín chjügö. ²⁷ Na ngueje nguetsjé mi Tata c'ü s'iyats'üji, na ngueje nu'tsc'ejí me in s'iyazüji. I 'ñejmeji c'ü je rvá ëcjö cja mi Tata c'ü Mizhocjimi. ²⁸ Je rvá ëcjö cja mi Tata a jens'e. Ró ëcjö cja ne xoñijömü. Ya ngue rá pedye cja ne xoñijömü. Rá nzhogü, rá ma cja mi Tata.

²⁹ C'o o discipulo o xipjiji c'ua:

—Nudya, 'ñetse na jo, yo jña yo in mangué. Ya ró tendiojme ja ga cja c'o in xitsijme. ³⁰ Nudya ya rí pärägöjme c'ü nde in pärägue texe. In pätcöjme ín mü'büjme, nguec'ua dya ni jyodü rá cja'c'üjme t'önü. Nguec'ua ya rí ejmeje je i pedyegue cja Mizhocjimi.

³¹ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Nudya, ¿Cjo ya in ejmezüji dya, 'ma? ³² Ya ngue ra zädä c'e hora, na cjuana ya o zädä, c'ü rí pjötö'ejí in texeji. Nde 'naja rgui möcjeji cja in nzungueji. Nuc'ua ya rí sogüzütsjéji. Pero nutscö, dya rí búbütsjégö. Nuzgö rí bünc'öbe mi Tata c'ü búbü a jens'e. ³³ Nu yo jña'a yo, rí xi'ts'iji yo, ngue c'ua mas rí 'ñejmezüji, a cjanu rá da'c'üji ra söya in mü'bügueji. Cja ne xoñijömü me rí sufridogueji. Pero, dya rí süji na ngueje ró töpügö nu c'ü manda yo cärä cja ne xoñijömü.

Jesús ora por sus discípulos

17 Nu'c'ua 'ma o nguarü e Jesús o mama yo jña'a yo, o nã's'à c'ua a jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ü, ya zädä c'e hora 'ma rá tügö. Tsjapü ra mbārā yo nte cjö je nguetscö. Rí tsjapü ra mbārāji nguetscö in Ch'izgö me na nozgö. A cjanu, ngue c'ua xo ra mbā'c'āji me na notsc'e, nu'tsc'e mi Tatats'ügö a jens'e. ²Nu'tsc'e mi Tatats'ü, ya i dyacö rá mandagö texe yo nte cja ne xoñijöümü. Nu c'o ench'ezügö cja o mü'bü, rá unügö c'ü sido ra bübütjoji. ³Sido ra bübütjoji na ngueje pã'c'āji, nu'tsc'e nguetjots'ügue in Mizhocjimigüe c'ü na cjuana. Sido ra bübütjoji na ngueje xo pãcāji, nutscö e Jesucristo i chäcjägö cja ne xoñijöümü.

⁴Nutscö ró jíchi yo nte yo cārā cja ne xoñijöümü c'ü me na nots'ügue, na ngueje ró cja texe c'o i xitsi. ⁵Nudya, mi Tatats'ü, rí tsjague ngue c'ua rá bübügö na yeje co nu'tsc'e nu ja me na nojots'ügue. Rí tsja ngue c'ua rá bübügövi c'ua ja nzi rmá bübügövi 'ma dya be mi t'ät'ä ne xoñijöümü.

⁶Nu c'o cārā cja ne xoñijöümü yo i dyacü, ngue'tsc'e je i 'ñünbü o mü'büji, ngue c'ua o 'ñench'ezü cja o mü'büji. Nujoyo, ró jíchiji ja ga cjats'ügue, mi Tatats'ü. Anguesji sido cjaji nu c'o in mangue. ⁷Texe c'o ró cjägö, 'ñe c'o ró mangö, ngue'tsc'e i xitscö ró cjägö, ngue'tsc'e i xitscö ró ñagö. ⁸Na ngueje ya ró xipjiji c'o jña'a c'o i xitsi ro xipjiji. Anguesji o ñejmeji c'o ró xipjiji. Ya xo pãrāji cja o mü'büji c'ü na cjuana je rvá ěcjö cja in dy'e'ë. Ya xo 'ñejmeji, ngue'tsc'e i chäcjä cja ne xoñijöümü.

⁹Nu'tsc'e mi Tatats'ü, nutscö rí ö'tc'ügö yo o 'ñejmets'ü in jñague. Dya rí ö'tc'ügö yo cārā cja ne xoñijöümü yo dya ejme. C'o rí ö'tc'ügö ngueje c'o i dyacü na ngueje ngue'tsc'e je in 'ñeje dya yo. ¹⁰Texe yo in ntegö ngueje in ntegue.

Texe yo in ntegue ngueje in ntegö. Anguezeji pãcāji exi ngue in Ch'izügö.

¹¹Nutscö je rá magö nu ja je in bünc'e, nu'tsc'e mi Tatats'ü. Dya cja rá bübügö va cja ne xoñijöümü. Pero nu yo i dyacü, nuyo, cārāji cja ne xoñijöümü. Mi Tatats'ü, nu'tsc'e me na jots'ü, rí ö'tc'ü rí tsjapü nu yo i dyacü, ra mbā'c'āji c'ü xo ngue'tsc'e nu Tatats'üji. A cjanu rí pjörüji. Nguec'ua ra 'natjoji c'ua ja xo nzi ga czazgövi, rí 'natjogövi, mi Tatats'ü. ¹²Nutscö xe rí bübügö co anguesji, rí pjörügöji, na ngueje me na zëts'igüe, i dyacügö ja rgá pjörüji. Nguec'ua ne ri 'naja anguesji cjö ró bëzhigö. Nguextjo 'natjo c'ü o dyo'o o mü'bü c'ü dya jo. O bëzhi c'ü, c'ua ja nzi ga mama cja in jñague.

¹³'Mi Tatats'ügö, ya rá magö c'ua ja je in bünc'e. Rrā mangö yo jña'a yo, nudya xe rí bünc'ö cja ne xoñijöümü, ngue c'ua nu yo i dyacö, na cjuana ra mājāji c'ua ja nzi rgá mājägö. ¹⁴Nu yo i dyacü, ró xipjigöji in jñagö. Yo cārā cja ne xoñijöümü c'o dya ejme, me nuji na ü nu yo ejme in jñagö. Na ngueje c'ua ja nzi ga czazgö c'ü dya rí tsja va cja ne xoñijöümü, je xo ga cjatjonu yo ejme in jñagö. ¹⁵Dya rí ö'tc'ü c'ü rí sidyiji c'ü dya cja ra ngārāji cja ne xoñijöümü. Rrā ö'tc'ü rí pjörüji nu va cja ne xoñijöümü nu ja manda c'ü dya jo. ¹⁶Na ngueje dya menzumüji va cja ne xoñijöümü. C'ua ja nzi ga czazgö, dya rí menzumü va cja ne xoñijöümü, je xo ga cjatjonu anguesji. ¹⁷Anguezeji o 'ñejmeji in jñague, nguec'ua nu'tsc'e rí xöcüji ra tsjaji c'ua ja nzi gui ñegue. Ngue in jñague jíchiji c'ü in negue. ¹⁸I chäcjä, ró ě zopjü yo cārā cja ne xoñijöümü ró xipjiji yo in jñague. C'ua ja nzi vi chäcjägö cja ne xoñijöümü, ró juajnú anguesji ra zopjüji yo nte yo cārā cja ne xoñijöümü. ¹⁹Rá cjägö c'ua ja nzi gui ñegue rá tügö. Ngue c'ua anguezeji xo ra tsjaji c'ua ja nzi gui ñegue.

²⁰Dya nguextjo yo i dyacü rí ò'tc'ü yo. Xo rí ò'tc'ü c'o cja ra 'ñejmezügö na ngueje c'o ín jñagö c'o ra mama yo i dyacü. ²¹Rí ò'tc'ü, texeji nde ra 'natjoji, c'ua ja nzi ga cjatsc'e mi Tatats'ü, in bübüzügö, nutscö rí bübüts'ügö. Rí ò'tc'ügö, texe yo xo ra 'natjoji co nutscövi. Rí ò'tc'ü a cjanu ngue c'ua yo cārã cja ne xoñijömü ra 'ñejmezüji c'ü ngue'tsc'e i chäcjägö. ²²Nu'tsc'e mi Tatats'ü, c'ua ja nzi rgá 'natjovi, xo ró unü anguezeji c'ü ri 'natjoji anguesji co nutscövi. Nguec'ua ri 'natjoji anguesji c'ua ja nzi rgá 'natjovi. ²³Na ngueje ri bübü cja o mü'bü anguesji. Y nu'tsc'e mi Tatats'ü, ri bübüzügö. Nguec'ua anguesji na cjuana ra 'natjoji. A cjanu yo cārã cja ne xoñijömü ra mbārãji ngue'tsc'e i chäcjägö. Xo ra mbārãji ngue'tsc'e mi Tatats'ü in s'iyague anguesji, c'ua ja xo gui s'iyazügö.

²⁴Nu'tsc'e mi Tatats'ügö, nu yo i dyacü, rí negö c'ü xo ra bübüji nu ja je rá magö. Nguec'ua ra jñandaji c'ü me ma zö'ö rmá bübügö co nu'tsc'e 'ma dya be mi t'ät'ä ne xoñijömü. Ra jñandaji c'ü ja gui s'iyazügö ndeze 'ma dya be mi t'ät'ä ne xoñijömü. ²⁵Nu'tsc'e, mi Tatats'ü, me in cjague me na jo. Yo cārã cja ne xoñijömü, dya pãc'äji. Pero nutscö rí pãc'ä. Nu yo i dyacü xo pãrãji ngue'tsc'e i chäcjä. ²⁶Ya ró unüji o mbãc'äji, nu'tsc'e mi Tatats'ü. Sido rá unüji yo, ra mbãc'äji. Nguec'ua, c'ua ja gui s'iyazü, ra mbārãji cja o mü'büji c'ü xo in s'iyague anguesji. Xo rá bübügö cja o mü'bü anguesji.

Llevan preso a Jesús

18Ma o nguarü o mama yo jña'a yo e Jesús, nuc'ua o möji c'ua co o discípulo. O mbes'eji cja c'e 'ñinzhe c'ü ni chjü Cedrón, o zät'äji nu ja je mi bübü 'naja huerta. Nuc'ua e Jesús co c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja c'e huerta. ²Nu c'ü e Judas c'ü ro nzhö'ö e

Jesús, xo mi pãrã nu cja c'e huerta. Na ngueje e Jesús 'ñe c'o o discípulo sido mi pöji nu. ³E Judas o dyëdyi c'ua c'o xondaro. Xo dyëdyi c'o policia c'o mi pëpi c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo. Nuc'ua o möji cja c'e huerta. Ma tüji o lámpara 'ñe o tizhi c'o mi tjë'ë. Nde ma jünji c'o rví tsjaji o chü. ⁴E Jesús ya mi pãrã texe c'o ro tsjapüji c'ü. O ma chjëji c'ua, o dyönüji:

—¿Cjò ngue c'ü in jodügejeji?

⁵O ndünrü c'ua c'o nte c'o ma ë'ë e Judas, o xipjiji:

—Rí jodügöjme e Jesús c'ü menzumü a Nazaret.

E Jesús o xipjiji:

—Nutscö nguetscö e Jesús.

Xo mi bübü co anguesji e Judas, nu c'ü ro nzhö'ö e Jesús. ⁶Nzi va mama e Jesús: “Nguetscö”, nuc'ua o ndã't'ätsjëji na zëzhi o xütjütsjëji, o nügüji. ⁷E Jesús o yepe o dyönüji c'ua:

—¿Cjò ngue c'ü in jodügejeji?

Anguesji o mamaji:

—Rí jodügöjme e Jesús c'ü menzumü a Nazaret.

⁸Nuc'ua o yepe o ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Ya ró xi'ts'iji que nguetscö. Nu 'ma nguetscö in jongüji, jyëtsquiji yo ín discípulogö ra möji.

⁹A cjanu o zädã c'o jña'a c'o ya vi mama e Jesús. O mama: “Nu c'o i dyacü, dya pje ró bëzhigö ne ri 'naja c'o.”

¹⁰E Simón Pedro mi jün 'na tjëdyi. O ngübü c'ua c'e tjëdyi cja o xipjadü. Cjanu o ya'bü c'ua c'ü nu mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi. O dyopcü c'ü nu ngö'ö cja o jodyë. Nu c'e mbëpji mi chjü'ü Malco.

¹¹Nuc'ua e Jesús o xipji e Pedro:

—Tsöt'ü c'ü in chjëdyi cja o xipjadü. Dya rí ts'axcügö c'ü rá cjagö c'ü ne mi Tatagö c'ü bübü a jens'e.

Jesús ante el jefe de los sacerdotes

¹²Nuc'ua c'o xondaro 'ñe c'ü mi manda cja c'o xondaro 'ñe c'o policia c'o mi

menzumü a Israel, o zürüji e Jesús. Ya nde jyü'tp'üji c'ua o dyë'ë. ¹³ Nuc'ua ot'ü o zidyiji e Jesús cja nu ndä e Caifás c'ü mi chjü Anás. C'e cjë'ë c'ü, mi mero ndamböcjimi e Caifás. ¹⁴ Mi ngueje e Caifás c'ü vi xipji c'o pje mi pjëzhi a Israel c'ü mi jyodü ro ndü'ü 'naja bëzo ngue c'ua dya ro ndü texe c'o mejñiñi.

Pedro niega conocer a Jesús

¹⁵ E Simón Pedro mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. Xo ñe 'naja o discípulo xo mi tjünxtjo a xütjü. Nu c'ü mi mero ndamböcjimi mi pãrä c'e discípulo c'ü. O cjoü c'ua c'e discípulo co e Jesús nu ja ma bübü c'ü mi mero ndamböcjimi.

¹⁶ Nu c'e Pedro o nguejmetjo a tji'i cja c'e ngoxtji. O mbedye c'ua c'ü 'naja discípulo c'ü mi pãrä c'e ndamböcjimi. O ma zopjü c'e ndixü c'ü mi mböngoxtji. O jyëziji c'ua o cjoü a mbo c'e Pedro.

¹⁷ Nuc'ua c'e ndixü c'ü mi mböngoxtji, o xipji e Pedro:

—¿Cjo dya xo ngue'tsc'e 'naja o discípulo ne bëzo nu?

O xipji c'ua angueze:

—Nutschö, dya nguetscö o discí pulozgö nu.

¹⁸ Nuc'ua c'o mbëpji ñe c'o policia nde mi böbüji nu. Vi ñörüji chjeme na ngueje ma së'ë. Ma pa't'üji. Anguesji nde mi dyoji e Pedro ma pa't'üji cja sivi.

El jefe de los sacerdotes interroga a Jesús

¹⁹ Nuc'ua c'e ndamböcjimi o dyönü e Jesús, cjó mi ngue c' lo mi tjünt'ü a xütjü angueze. Xo o dyönü pje nza cja c'ü mi xöpüji. ²⁰ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipji:

—Nutschö ró zopjü na puncjü o nte cja ne xoñijömü. Nutschö sido ró xöpüte cja yo nitsjimi va a Israel. Xo nde ró xöpüte cja c'e templo nu ja je jmurü na puncjü ín menzumügöji. Dya pje ró mamagö c'ü dya cjó ro dyärä. ²¹ ¿Jenga ín önnügö dya yo? Dyönüji c'o ya o dyärä, pje ni

mbë c'ü ró xipji. Nuc'o, pãrä na jo c'o ró mangö c'o.

²² 'Ma o mama a cjanu e Jesús, 'naja c'o policia c'ü mi bübü nu, o chötü 'naja mbädyë e Jesús. O xipji:

—¿Cjo je rga cjanu rgui chjüntügue ne ndamböcjimi?

²³ O ndüntü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma ró tjüntügö na s'o, mamague pje pjëzhi c'ü na s'o c'ü ró xipji. 'Ma ró tjüntügö c'ü na cjuana, ¿jenga i pjëchqui ín jmgjö?

²⁴ Nuc'ua e Anás cjanu o ndäjä e Jesús nu cja e Caifás c'ü xo mi mero ndamböcjimi. Xe mi tjüt'ütjo o dyë e Jesús.

Pedro niega otra vez a Jesús

²⁵ Xe mi böntjo e Simón Pedro, ma pa't'ütjo a sivi. O ña c'ua c'o xo mi cãrä nu, o dyönüji e Pedro:

—¿Cjo dya xo ngue'tsc'e o discí pulots'ü e Jesús?

E Simón Pedro o ngädä, o mama:

—Nuzgö, dya pje nguetscö 'naja o discípulo.

²⁶ C'ü mi mero ndamböcjimi mi ñeje 'na o mbëpji c'ü mi ngue o dyojui c'e bëzo c'ü vi dyogü o ngö'ö c'ü vi dyopctü e Pedro. O ña c'ua c' e mbëpji o xipji e Pedro:

—Xo ró jantc'agö cja c'e huerta, nde mi dyocjevi e Jesús.

²⁷ Nuc'ua o ngädätjo na jñi'i e Pedro. Nuc'ua jo ni huë'ë c'ua c'o chare.

Jesús delante de Pilato

²⁸ Nuc'ua o mbedyeji c'ua cja o ngümü e Caifás, o zidyiji e Jesús cja o palacio c'e gobernador. Xöxtjo o zät'äji. Nu c'o pje mi pjëzhi a Israel dya o cjoüji nu cja c'e palacio. Na ngueje mi süji 'na ro contaminaoji. C'ua ja nzi ga mama o ley anguesji, 'na ro contaminaoji, dya ro sö ro zi'iji c'ü ch'unü cja c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua. ²⁹ Nuc'ua o mbedye e Pilato nu ja je mi cãrä anguesji. O xipji:

—¿Pje vi sicjeji va ne bëzo nu?

³⁰ O ndünrüji c'ua, o xipjiji:

—Nu 'ma dya ro tsja c'o na s'o nu, dya xo ro ë nzhö'c'üjme.

³¹ O ndünrü c'ua e Pilato:

—Sidyigüeji ngue c'ua rí jñünpüji ngüenda c'ua ja nzi ga manda in leygueji.

C'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o ndünrüji c'ua:

—Dya in jëzguigöjme cjó rá pö't'ügöjme.

³² A cjanu o zädä c'o vi mama e Jesús ja cja rvá ndü'ü. ³³ Nuc'ua e Pilato o cjogü na yeje a ma a mbo'o nu cja c'e palacio. Nuc'ua o ma't'ü c'ua e Jesús, o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e o jmut's'ü yo nte a Israel?

³⁴ O ndüntü c'ua e Jesús, o xipji:

—¿Cjo in ejmetsjégue yo, maxque bübü c'ü o xi't's'i cjó je nguetscö?

³⁵ O ndünrü c'ua e Pilato:

—A poco in cjinncje xo rí menzumügö a Israel. Nguetsjë c'o ndamböcjimi 'ñe c'o dyaja in menzumütsjégueji c'o o ë nzhöc'üji va ja rí bünc'ö. Nguec'ua rí önc'ü pje i tsjague.

³⁶ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Nutsco, dya nza czazgö c'o dyaja jmu'u c'o manda cja ne xoñijöümü. 'Ma rva cjanu, nuc'ua nu c'o tjünt'ü in xütjügö ro ñangagö c'o. Nguec'ua dya ro nzhögüji cja yo in menzumügöjme va a Israel. Nguec'ua rí xi't's'i, dya nza czazgö c'o dyaja jmu'u c'o manda cja ne xoñijöümü.

³⁷ O ndünrü c'ua e Pilato:

—¿Cjo ngue'tsc'e 'naja c'ü manda 'ma? O ndünrü c'ua e Jesús:

—In mamague c'ü rí mandagö. Ngueje c'ü je rvá te'egö c'ü. Nguec'ua rvá ëjë cja ne xoñijöümü ngue c'ua rá mama c'o na cjuana. Texe yo nte c'o ätä c'ü na cjuana pãrãji cjó je nguetscö.

³⁸ O dyönü c'ua e Pilato:

—¿Pje ni mbëjë c'ü na cjuana?

Jesús es sentenciado a muerte

'Ma o mama yo, o mbedye na yeje a tji e Pilato nu ja mi cãrã c'o nte a Israel. O xipjiji:

—Dya pje rí tö'tp'ü c'ü na s'o c'ü ro tsja c'e bëzo c'ü. ³⁹ Nu'tsc'eji in menzumüji a Israel in pë's'iji 'na tjürtü c'ü in cja'i 'ma pedye ne mbaxua nu ni chjü Pascua. In ötcöji rá pjongü libre 'naja c'ü na o'o a pjörü. ¿Cjo in ne rá pjongü libre e Jesús c'ü in jmguejei?

⁴⁰ Nuc'ua o mapjüji na yeje texeji, o mamaji:

—Nuc'ü, dya rí pjongü c'ü. Pjongü e Barrabás.

Nu c'ü e Barrabás mi ngueje 'naja mbë'ë mi pö't'üte c'ü.

19 Nuc'ua e Pilato o manda c'o xondaro o ndas'üji e Jesús. ² Nuc'ua c'o xondaro o mbeji 'naja corona c'ü mi dyavo bidyi. Nuc'ua cjanu o jñusp'üji cja o ñi e Jesús. Cjanu o jyecheji c'ua 'naja bitu c'ü ma cji pobü. ³ Cjanu o chëzhiji a jmi go mbë'chp'iji c'ua o jmi, o xipjiji:

—Nu'tsc'e in jmu'u cja yo nte a Israel, sido rí tsjague jmu'u.

Nuc'ua ya o chöttüji c'ua c'o mbädyë.

⁴ Nuc'ua e Pilato o mbedye na yeje a tji. O xipji c'o nte a Israel c'o mi cãrã nu:

—Jñandaji. Rvá siñc'iji a tji e Jesús, ngue c'ua rí pãrãji dya pje ró tö'tp'ügö c'ü pje ro tsja'a c'ü.

⁵ Nuc'ua o mbedye c'ua a tji e Jesús. Mi juns'ü c'e corona c'ü mi dyavo bidyi. Nde mi je c'e bitu c'ü ma cji pobü. E Pilato o xipji c'ua c'o nte a Israel:

—Jñandaji dya. Ya bübü va ne bëzo.

⁶ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o policia 'ma o jñandaji e Jesús, exo mapjüji c'ua, o mamaji:

—Chät'ä cja ngronsi nu, chät'ä cja ngronsi nu.

O ndünrü c'ua e Pilato:

—Nu'tsc'eji, sidyigueji, rí ma chät'äji. Nuzgö dya pje rí tö'tp'ügö c'ü na s'o c'ü ro tsja'a.

⁷ O ndünrúji c'ua:

—Nutsçöjme rí p'esc'öjme ín leyjme. C'ua ja nzi ga mandazügöjme c'e ley, ni jyodü ra ndü ne bëzo, na ngueje o ts-japütsjé c'ü ngue o T'i Mizhocjimi.

⁸ Nuc'ua 'ma o dyärä yo jña'a yo, xenda o zü'ü c'ua e Pilato. ⁹ Nuc'ua o cjogütjo c'ua na yeje a mbo cja c' e palacio. O xipji c'ua e Jesús:

—¿Ja je ín menzumügue?

E Jesús, dya pje o ndünrü c'ü.

¹⁰ Nuc'ua e Pilato o xipji:

—¿Jenga dya ín tjüntcü yo rí zo'c'ü? ¿Cjo dya ín pãrã pje pjëtscö? Sö rá empc'e libre. Xo sö rá nzhöc'ü c'ü ra ndät'äts'üji cja ngronsi.

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Dya pje ro sö pje ri tsjacü 'ma dya ro dya'c'ü sjétsi Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Nguec'ua nu c'ü o ã nzhögü cja in dyëgue, ngue c'ü xenda na nojo o nzhubü c'ü.

¹² Ndeze c'e ndajme c'ua, e Pilato mi ne ro ñeme libre e Jesús. Pero c'o nte a Israel mi mapjüji, mi mamaji:

—Ma rí ñeme libre c'e bëzo, dya pje ín joguevi 'ma e César c'ü mero jmu cja ne xoñjömü. Na ngueje 'ma cjó c'o xe ra tsjapü jmu nza cja ga tsja c'e bëzo, nu'ma, chüvi e César 'ma.

¹³ Nuc'ua e Pilato, 'ma o dyärä yo jña'a yo, o zidyitjo na yeje a ma a tji e Jesús. E Pilato o ma mimi c'ua, nu ja je mi jünpü ngüenda c'o nte. Cja jña hebreo mi chjü Gabata c'e lugar, c'ü ne ra mama nu ja vi mbäbäji cemento. ¹⁴ C'e pa'a c'ü, mi ngue 'ma mi preparaöji ngue c'ua c'ü na jyas'ü ro tsjaji c'e ndambaxua c'ü ni chjü Pascua. Ya vi zünü ñanto c'ü xörü. Nuc'ua e Pilato o xipji c'o nte a Israel:

—Jñandaji. Bübü va, nu in jmgueje, nu mandats'üji.

¹⁵ Anguesji o mapjüji:

—Sidyi ne bëzo nu, ma chät'ä cja ngronsi.

E Pilato o xipjiji c'ua:

—Nu nin jmgueje, ¿cjo ín neji rá tät'ä cja ngronsi?

O ndünrü c'ua c'o ndamböcjimi, o mamaji:

—Nu c'ü ín jmuyme nguetjo e César.

¹⁶ Nuc'ua e Pilato o nzhö e Jesús ngue c'ua ro dät'ä cja ngronsi. Cjanu o zidyiji c'ua e Jesús.

La crucifixión

¹⁷ Nuc'ua o nduns'ütsjé c'ua c'ü nu ngronsi. O mbedye, o ma nu ja je mi chjü'ü ñinte. Cja jña hebreo mi chjü'ü Gólgota. ¹⁸ Nunu ngue nu ja je ndät'äji cja ngronsi nu. O ndät'äji angueze, cja ne yeje bëzo c'o xo ndät'äji, 'naja cja o jodyë, c'ü 'naja cja o squierda. E Jesús, mi bübü a nde'e c'ü. ¹⁹ E Pilato o dyopjü c'ua 'naja xiscöma c'ü ro ma cuatüji c'ua cja o ngronsi e Jesús. C'ü mi t'opjü mi mama a cjava: “Nunu ngueje e Jesús, nu je menzumü a Nazaret. Ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.” ²⁰ Na puncjü c'o nte a Israel c'o o xörü nu mi cuat'ü cja o ngronsi e Jesús, na ngueje nu ja vi dät'ä e Jesús mi bëxtjo cja c'e jñiñi. C'o jña'a c'o, mi t'opjü cja jña hebreo ñe cja griego ñe cja latín. ²¹ C'o ndamböcjimi cja c'o nte a Israel o ma xipjiji c'ua e Pilato:

—Dya ri dyopjü a cjava: “Ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.” Ri dyopjü a cjava: “Mi cjapütsjé ne bëzo mi ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.”

²² O ndünrü c'ua e Pilato:

—Nuzgö, nu c'o ya ró opjügö, dya rá pötügö.

²³ Nuc'ua c'o xondaro 'ma ya o nguarü o ndät'äji e Jesús, o nganbaji c'ua c'o o bitu. C'o nziyo xondaro nde 'naja o bitu va ngana c'o. Nde o nganbaji c'ü mi tējē. C'ü mi tējē mi 'na ma cjatjo va be'e texe, dya mi ch'äcä. ²⁴ O pötva mamatsjé anguesji:

—Nu nu mi tējē, dya rá xüt'üji nu. Nu c'ü rá cjaji, rá eñeji cjó ra ndōjō ra tsjapü o cjava.

A cjanu o zädä c'ü je t'opjü c'ü mama a cjava: “Ra nganngöji ín bitugö, ra jyadüji nde 'naja rgá nganaji. Y nu c'ü rí tējēgö, ra eñeji cjó ra ndōjō ra ngana c'ü”, eñe. Nuyo, o tsja a cjanu c'o xondaro.

²⁵ Mi cārā a jmi cja o ngronsi e Jesús, c'ü nu nana cja na 'ñe c'ü nu cjüjuē c'ü nu nana. Xo mi bübü nu e María c'ü nu su e Cleofas, 'ñe e María Magdalena. ²⁶ E Jesús o jñanda c'ua c'ü nu nana c'ü mi bübü nu, 'ñe c'ü nu discípulo c'ü mi s'iya, nde mi böbüvi nu. Nuc'ua o xipji c'ua c'ü nu nana:

—Jñanda dya, mamá, nunu ín discípulo-gö, nu nde ín böbüvi, ya ngueje in ch'igue dya nu.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ü nu discípulo:

—Jñanda, nu mi mamágö, ya ngueje nin mamágue dya nu.

Ndeze c'e hora c'ü, c'ü nu nana e Jesús o tsjapü nu nana c'e discípulo. Nuc'ua c'e discípulo, 'ma o ma o ngümü, o zidyí c'e ndixü.

Muerte de Jesús

²⁸ Nu 'ma ya o nguarü yo, ya mi pārā e Jesús ya vi nguarü texe. Nuc'ua o mama c'ua:

—Me rí türe dya.

A cja dya nu o zädä c'ü mi t'opjü.

²⁹ Mi jārā nu, 'naja s'äbä c'ü mi nizhi o vinagre. Nuc'ua o popjüji 'naja esponja cja c'e vinagre. Cjanu o mbans'aji cja 'naja maza c'ü ni chjü'ü hisopo. Nuc'ua o cuäsp'āji c'e maza o zät'ä cja o ne'e e Jesús. ³⁰ Nuc'ua e Jesús, 'ma ya o popjüji o ne co c'e vinagre, o mama c'ua:

—Ya o nguarü texe.

Nuc'ua ya nücü c'ua, ngueje 'ma ya o ndü'ü.

Un soldado abre con su lanza el costado de Jesús

³¹ Nuc'ua c'o nte a Israel ya mi preparaaji, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngueje c'e ndambaxua c'ü ni chjü Pascua. Nuc'ua o dyötüji e Pilato ro 'huapcüji o ngua'a c'o añima c'o vi dät'ä cja ngronsi, ro ts'üctüji ngue c'ua dya ro bübüji nu cja ngronsi nu pa c'ü mi söya c'o nte. Na ngueje me mi süpüji c'e pa. ³² O ma c'ua c'o xondaro, o ma 'huapcüji o ngua c'o yeje c'o nde vi dät'ä 'ma o dät'ä e Jesús. ³³ Nuc'ua 'ma o zät'äji cja e Jesús, o nu'uji c'ua, ya vi ndü'ü. Nuc'ua dya cja o 'huapcüji o ngua'a.

³⁴ Nuc'ua 'naja c'o xondaro o chjopcüi o ximätjä e Jesús co 'naja lanza. Nuc'ua ya o mbedye c'ua o cji'i 'ñe o ndeje. ³⁵ Bübü 'na bëzo c'ü o jñanda texe yo o tsjapüji e Jesús, nguec'ua ga xi'tsc'eji yo. Angueze pārā na cjuana yo mama. C'ü ni xi'tsc'eji yo, ngue c'ü xo rgui 'ñejmegueji e Jesús. ³⁶ O ts'a'a yo ngue c'ua ro zädä c'o mi t'opjü c'o mama a cjava: “Angueze, dya pje ra 'huapcüji ne ri 'naja o ndo'dyē.” ³⁷ Xo t'opjü c'ü mama a cjava: “Nu c'ü o chjocüji lanza, nuc'ü, ra jñandaji c'ü.”

Jesús es sepultado

³⁸ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi menzumü a Arimatea c'ü mi chjü José. Nuc'ü, xo mi ejme e Jesús, pero dya cjó ngös'ü na ngueje mi sü'ü c'o dyaja c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel. C'e bëzo c'ü, o ma dyötü e Pilato ro unü sjētsi ro ma ts'ücü c'e añima c'ü mi ngueje e Jesús. Nuc'ua e Pilato o unü sjētsi. ³⁹ Nuc'ua xo o ējē c'ua e Nicodemo, nu c'ü vi ma'a c'ü xömü cja e Jesús. Mi tū'ü o pjindyo c'o mi chjü mirra 'ñe c'o mi chjü áloes c'o vi huana. Nu c'o pjindyo c'o, o zö treinta kilo c'ü na jyü'ü. ⁴⁰ O ndunüvi c'ua c'e añima. O ngos'üvi c'o mirra 'ñe c'o áloes. Cjanu o mbös'üvi manta. Nuc'o, je mi cjavi a cjanu, na ngueje c'o nte a Israel je ga dyögüji a

cjanu. ⁴¹ Cja c'e lugar c'ü, nu ja je vi dät'ä e Jesús, mi bübü 'naja huerta. Nu cja c'e huerta mi bübü 'naja cueva nu ja ro ngöt'üji o añima. Dya cjó be mi cöt'üji nu. ⁴² Ya mi ngue ro mbürü c'e pa 'ma söya c'o menzumü a Israel. Nguec'ua je ngöt'üvi e Jesús cja c'e cueva, na ngueje mi bëxtjo nu ja vi ndät'äji c'ü.

La resurrección de Jesús

20 C'ü ot'ü pa nu ngo'o, e María Magdalena o ma cja c'e cueva. Xe mi xömütjo 'ma o ma. O jñanda c'e ndojo c'ü mi c'ot'ü, dya cja mi c'ot'ü cja c'e cueva. ² Nuc'ua cjanu o ma c'ua na niji. O ma nu ja mi bübü e Simón Pedro 'ñe c'ü 'naja discípulo. Nu c'e discípulo c'ü, me mi s'iyaji c'ü, mi cja e Jesús. E María o xipjivi:

—C'ü ín Jmu'uji, ya o ndunüji c'ü. Dya pje rí pãrãjme ja je o ngöt'üji.

³ O ma c'ua e Pedro co c'ü 'naja discípulo. Je mëvi nu cja c'e cueva nu ja je vi c'öt'ü e Jesús. ⁴ O mëvi na niji nza yejevi. Nu c'ü 'naja discípulo ngue c'ü xenda o ma na niji c'ü. Nuc'ü, ot'ü o zät'ä nu cja c'e cueva c'ü. ⁵ Nuc'ua o ngu'ch'í c'ua c'e discípulo cja c'e cueva. O jñanda c'ua c'o bitu c'o ya mi bädätjo. Nu c'e discípulo, dya o nguich'i cja c'e cueva. ⁶ O säjä c'ua e Simón Pedro c'ü ma tjünt'ü a xütjü. Ngue c'ü ya je nguich'i cja cueva c'ü. O nu'u c'o bitu c'o vi mbös'üji ya mi bädätjo c'o. ⁷ C'e bitu c'ü mi bös'ü o ñi'i e Jesús, dya chjana c'o mi tējē c'ü. Mi bädä aparte c'ü. Mi ch'ot'ü na jo. ⁸ Nuc'ua ya xo o nguich'i c'ua c'ü 'naja discípulo c'ü ot'ü vi zät'ä cja c'e cueva. O 'ñejme c'ua e Jesús ya vi te'e. ⁹ Dya be mi pãrãvi ja cja c'ü mama yo ya vi t'opjü c'ü mama c'ü mi jyodü ro te'etjo e Jesús nu ja vi c'öt'ü cja c'o añima. ¹⁰ Nuc'ua c'o discípulo o nzhogütjovi. O mëvi cja o ngumüvi.

Jesús se aparece a María Magdalena

¹¹ Nu c'e María mi böbütjo a tji'i. Me mi huë'ë c'ü. O ngu'ch'í c'ua cja c'e cueva. ¹² Nuc'ua o jñanda c'ua yeje o anxe Mizhocjimi c'o mi je na t'öxü. Je mi junrüvi nu ja je vi c'öt'ü e Jesús. 'Naja je mi junrü nu ja vi jñusp'üji o ñi'i. C'ü 'naja je mi junrü cja o ngua'a. ¹³ Nuc'ua c'o anxe o dyönüvi e María:

—¿Jenga ín huë'ëgue?

O ndünrü c'ua e María:

—Rí huë'ëgö na ngueje ya o ndunngügöji c'ü ín Jmu'ugö. Dya rí pãrã dya, ja je ma ngöt'üji.

¹⁴ 'Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, e María o ñezhe a ma a xütjü. Ya o jñanda c'ua 'naja c'ü mi böbü cja o xütjü. E María dya pje mbãrã c'ü, cjo mi ngueje e Jesús. ¹⁵ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua:

—¿Jenga ín huë'ëgue? ¿Cjó ngueje c'ü ín jodügue?

E María mi cijjñi mi ngueje c'ü mi pjörü c'e huerta. Nuc'ua e María o xipji:

—Së'ë, nu 'ma i chunügue ín Jmugö, xitsigö ja je i ma sogü, nguec'ua rá magö nu, rá tunü.

¹⁶ E Jesús o zopjü c'ua, o mama:

—Nu'tsc'e María.

O ñezhe c'ua e María. O ña cja jña hebreo, o xipji:

—Nu'tsc'e ngue'tsc'e ín xöpütets'ügö.

¹⁷ E Jesús o xipji:

—Dya rí pënzhuigö, na ngueje dya be rí pagö cja mi Tata c'ü bübü a jens'e. Nu c'ü rí tsja, ma cja yo mi cjuarma. Xipjiji, nuzgö ya rá magö cja mi Tatagö a jens'e. Nuc'ü, xo ngueje nin Tatagejeji. Angueze ngueje ín Mizhocjimigö. Xo ngueje ín Mizhocjimiguejeji.

¹⁸ O ma'a c'ua e María Magdalena, o ma ngös'ü c'ua c'o discípulo, o xipjiji:

—Nuzgö ya ró chjögöbe nu c'ü ín Jmugöji.

O xipjiji c'ua c'o jña'a c'o vi mama e Jesús.

Jesús se aparece a los discípulos

¹⁹ Ya mi nzhä'ä c'ü ot'ü pa nu ngo'o. Mi c'ot'ü c'e ngoxtji nu ja 'natjo c'ua mi cārā c'o o discipulo e Jesús. Vi ngot'üji na jo c'e ngoxtji na ngueje mi süji c'o nu menzumüji a Israel. O ējē c'ua e Jesús, o ē böbü a nde anguesji. O ē zenguaji, o xipjiji:

—Cjimi in texeji in cjuarmats'üji. Ra söya in mü'büji, dya cja rí sügueji.

²⁰ Ma o xipjiji a cjanu, ya o jchiji o dyë'ē ñe c'ü nu ximätjā. Me co mājā c'ua c'o o discipulo 'ma o jñandaji nu c'ü nu Jmu'uji. ²¹ E Jesús o xipjtjoji c'ua na yeje:

—Ra söya in mü'büji, dya cja rí sügueji. C'ua ja nzi va ndäcjo mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, xo rgā täc'ägöji rí ma zopjüji yo nte.

²² Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, o juipji e Jesús. O xipjiji:

—Ra bübü cja in mü'büji o Espíritu Mizhocjimi. ²³ Nuc'ua, nu c'o rí perdonaogueji o nzhubüji, ya perdonaoji c'ua c'o. Nu c'o dya rí perdonaogueji o nzhubüji, dya perdonaoji c'o.

Tomás ve al Señor resucitado

²⁴ Nu 'ma o ējē e Jesús, dya mi bübü co anguesji e Tomás c'ü xo mi chjü Gemelo. Nuc'ü, xo mi ngueje 'naja c'o doce discipulo. ²⁵ Nguet'ua c'o dyaja discipulo 'ma o chjēji e Tomás, o xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'e, Tomás, nuzgöjme ró jandajme in Jmugöji.

E Tomás o xipjiji:

—Nuzgö dya pje rí ejmegö. Cja rá ejmegö 'ma rá nu'tp'ü o dyë'ē c'ua ja je o ndäp'äji ñe 'ma rá c'ua't'ä in nidyē c'ua ja je o chjopcüji o clavo, y 'ma rá c'ua't'ä in dyë'ē cja o ximätjā nu ja je o chjopcüji. Nguet'ua cja rá ejme 'ma.

²⁶ Nu 'ma o zö chjün'ü, ma cā'ä na yeje a mbo cja c'e ngumü c'o discipulo. E Tomás xo nde mi bübüji. Mi c'ot'ütjo na

jo c'o ngoxtji. Nuc'ua o ējē c'ua e Jesús. O ē böbü a nde anguesji. Nuc'ua o yeje o mamatjo c'ua:

—Cjimi in texeji, in cjuarmats'üji. Ra söya in mü'büji, dya cja rí sügueji.

²⁷ E Jesús o xipji c'ua e Tomás:

—C'ua't'ä in nidyē dya va. Jñandga in dyögö. C'ua'nā in dyē, c'ua't'ä cja in ximätjägö. Dya rí tsijñi cjo dya nguetscö. C'ü rí tsja, ñejmegue que nguetscö.

²⁸ Nuc'ua o ndünrū c'ua e Tomás, o xipji:

—Jägā. Nguet'sc'e in Jmuts'ügö. Nguet'sc'e in Mizhocjimits'ügö.

²⁹ E Jesús o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e Tomás, i 'ñench'ezü cja in mü'bügue na ngueje ya i ñutcü in dyë'ē. Nu c'o dya nutcügö in dyë'ē, pero ra 'ñench'ezü cja o mü'büji, me ra mājā c'o, eñe e Jesús.

El propósito de este libro

³⁰ Xe ma puncjü c'o ma nojo c'o o tsja'a e Jesús cja o jmi c'o o discipulo. Pero nuc'o, dya pje t'opjü cja nu e libro c'o. ³¹ Nu c'o ya t'opjü dya va, t'opjü ngue c'ua rí ñejmeji e Jesús ngueje e Cristo c'ü o T'i Mizhocjimi. A cjanu, nu 'ma rí 'ñench'ejji in mü'büji e Cristo, angueze ra dya'c'üji c'ü sido rí bübüjtjoji co Mizhocjimi.

Jesús se aparece a siete de sus discípulos

21 Dya cja mezhe c'ua, o matjo na yeje e Jesús nu ja mi cārā c'o o discipulo cja c'e trazapjü a Tiberias, ngue c'ua xe ro unüji ngüenda c'ü vi te'etjo. Rá xi'tsc'öji ja va ts'a. ² Natjo c'ua mi cārāji e Simón Pedro ñe e Tomás c'ü xo mi chjü'ü Gemelo ñe e Natanael c'ü mi menzumü a Caná c'ü tsja a Galilea, ñe c'o yeje o t'i e Zebedeo, cja na xe yeje c'o o discipulo e Jesús. ³ E Simón Pedro o xipjiji:

—Nuzgö rá ma pagö o jmö'ö.

O ndünrū c'ua c'o dyaja discípulo:

—Xo 'ñezgøjme, xo rá möjö.

Nuc'ua o möji c'ua. O dat'üji cja 'naja bü'ü. C'e xömü c'ü, dya pje o zürüji. ⁴Nu 'ma ya mi ngue ro jyas'ü, e Jesús ya mi böbü cja nünü cja c'e ndeje. C'o discípulo dya mi pārāji cjo mi ngueje e Jesús. ⁵Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'ejī ín ch'itsc'öji, ¿cjo ya i sürügueji 'na jmō c'ü rí sagueji?

O ndünrūji, o mamaji:

—Jiyö. Ojtjo dya pje rí sürügøjme.

⁶E Jesús o xipji c'ua:

—Pät'āji dya c'e red a ma cja in jodyēji cja e bü'ü, ngue c'ua rí chöt'üji.

Nuc'ua o mbät'āji c'ua. Nuc'ua, dya cja mi sö ro ngüs'üji na ngueje me ma puncjü c'o jmō'ō c'o vi ngā'āji. ⁷Nuc'ua c'ü o discípulo e Jesús c'ü me mi s'iya o xipji e Pedro:

—Nunu ngueje ín Jmuji nu.

'Ma o dyärä e Simón Pedro mi ngueje o Jmuji, o jye o bitu c'ü vi ndons'ü. Cjanu o dat'ü c'ua cja ndeje. ⁸Nu c'e bü'ü mi jyadüvi cien metro ro zät'ä a nünü c'e zapjü. C'o dyaja discípulo ma ējēji cja c'e bü'ü, ma cjüt'üji c'e red c'ü me mi nizhi o jmō'ō. ⁹'Ma o zät'āji a nünü cja c'e zapjü o jñandaji o chjeme c'o ya ma tjë'ë. Mi juns'ü c'ua o jmō'ō. Xo ma jä'ä o xēdyi.

¹⁰E Jesús o xipji c'ua:

—Ma jñüji dya, ja nzi jmō'ō c'o i sürüji.

¹¹E Simón Pedro o ndes'e c'ua cja c'e bü'ü. O ma tū'ü c'e red. Cjanu o jyät'ä a ndeje, cjanu o ngüt'ü va ma cja nünü c'e zapjü. C'e red ma nizhi o jmō'ō c'o nde ma nojo. Ma qui' i 'naja ciento cincuenta y tres o jmō'ō. Zö xi ma puncjüji, dya pje o xüt'ü c'e red. ¹²O mama c'ua e Jesús, o xipji c'o discípulo:

—Xä'dāji dya. Rí siji o xēdyi.

C'o discípulo dya mi rezga ro dyönüji cjó mi ngueje. Anguezeji ya mi pārāji mi ngueje o Jmuji. ¹³Nuc'ua e Jesús o jñü'ü c'ua c'o xēdyi. Cjanu o unüji. Ya nde unüji c'ua c'o jmō'ō.

¹⁴Nunu, ya ma jñi' i ma chjēji e Jesús ndeze vi te'e cja c'o ānima.

Jesús habla con Simón Pedro

¹⁵Nuc'ua 'ma o nguarü o ziji o xēdyi, e Jesús o xipji e Simón Pedro:

—Nu'tsc'e, Simón, o t'its'ü e Jonás, ¿cjo xenda ín s'iyazügö que na ngueje yo?

E Pedro o xipji c'ua:

—Jägä. Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ín pārāgue rí nets'egö.

O ndünrū c'ua e Jesús:

—Huiñi c'o ín ts'imögö.

¹⁶E Jesús o xipji c'ua na yeje:

—Simón, nu'tsc'e o t'its'ü e Jonás, ¿cjo ín s'iyazü?

O ndünrū c'ua e Pedro:

—Jägä. Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ín pārāgue rí nets'egö.

O xipji c'ua e Jesús:

—Pjörü c'o ín nzhēnchjürügö.

¹⁷E Jesús o xipji c'ua na jñi' i:

—Nu'tsc'e Simón, o t'its'ü e Jonás, ¿cjo ín neze?

O nguijñi c'ua e Pedro na ngueje e Jesús vi xipji c'ü na jñi' i: “¿Cjo ín neze?” O ndünrū c'ua, o xipji:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ín pārāgue texe. In pārāgue rí netsc'ö na puncjü.

O xipji c'ua e Jesús:

—Pjörü c'o ín nzhēnchjürügö. ¹⁸Na cjuana c'ü rí xi'tsi. Nu'tsc'e, Pedro, ndeze 'ma cja mi t'igue, mi cjague c'ü mi cji in ñigue, y mi pague c'ua ja mi negue. Nu 'ma ya rí titague, rí chjüdügue in dyë'ë, y ra zints'iji nu ja dya rí ñegue rí ma'a.

¹⁹E Jesús o xipji e Pedro yo jña'a yo, ngue c'ua ro mbārā ja rvā ndü'ü na ngueje sido ro 'ñejme Mizhocjimi. Xo o xipji c'ua:

—Nudya, chjünt'ü ín xütjügö dya.

El discípulo amado

²⁰O ñezhe e Pedro. O jñanda c'e discípulo c'ü mi junrüvi e Jesús 'ma o ziji o xēdyi ante c'ü ro bö't'ü e Jesús. Ngue

c'ü vi mama: “Nu'tsc'e, ín Jmuts'ü, ¿c'jó je ngue c'ü ra nzhöc'ügue?” C'e discípulo ma tjünt'ü a xütjü e Pedro 'ñe e Jesús. E Jesús me mi s'iya c'e discípulo. ²¹ E Pedro 'ma o jñanda c'e discípulo, o xipji c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö, ne bëzo nu, ¿p'je ra tsjapüji c'ü ra sufrido nu?

²² O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, Pedro, 'ma rá negö xe ra bübü nu hasta cja ne rá ëcjö na yeje, ¿p'je mportats'ügue? C'ü ni jyodü rí tsjague, sido rí chjüntc'e ín xütjügö.

²³ Nguec'ua c'o cjuarma nde mi mamaji c'ü dya ro ndü'ü c'e discípulo. Pero

e Jesús dya vi xipji c'ü dya ro ndü'ü. C'ü vi xipji je ngueje a cjava: “Ma rá negö xe ra bübü angueze cja rá ëcjö na yeje, nu'tsc'e, ¿p'je mportats'ügue?”

²⁴ Nu c'e discípulo nguejnu na xi'tsc'eji nu c'o o ts'a'a. Nguejnu na opjü yo jña'a yo. Rí pärägöjme nu c'ü xi'tsc'eji c'e discípulo, na cjuana yo.

²⁵ Xe bübüjtjo c'o dyaja c'o me na puncjü c'o o tsja'a e Jesús. Nu 'ma ro t'opjü texe c'o, rí cjinncjö, dya xo ro chjënfi cja ne xoñijömü c'o libro c'o ro t'opjü. Na cjuana texe yo rí xi'tsc'öji, amén.

LOS HECHOS DE LOS APOSTOLES

La promesa del Espíritu Santo

1¹⁻² Nu'tsc'e Teófilo, ya ró pen'c'e 'na carta. Ró xi'tsc'ö ja ga cja c'o o tsja e Jesús hasta 'ma o ma a jens'e, 'ma o zidyí Mizhocjimi. Ró xi'tsc'ö c'o o tsja, 'ñe c'o jña c'o o jichi va zopjü c'o nte. Ante c'ü ro zidyiji a jens'e e Jesús, o zopjü c'o bëzo c'o vi juajnü c'o mi apóstole. O xipjiji c'ü ro ëjë o Espíritu Mizhocjimi; nguec'ua mi jyodü ro sidoji c'e bëpji c'ü mi cja e Jesús.³ O ndü e Jesucristo cja ngronsi, cjanu o tetjo c'ua o bübüttö na yeje. Nuc'ua, ante c'ü ro zidyiji a jens'e, xe go mezhe cuarenta pa c'ü xe mi bübüttö cja ne xoñijömmü. Na puncjü vez va jñetse nu ja mi cãrã c'o apóstole, o jizhi c'ü ya vi te'e. Anguezeji o jñandaji c'ü na cjuana vi te. E Jesús o zopjü c'o apóstole o xipjiji c'ü ja rvá manda angueze. Na ngue ngue c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi.

⁴ Na nu pa mi cãrãji e Jesús c'o o apóstole. Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o apóstole o xipjiji:

—Dyãrãji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí pedyeji va a Jerusalén. Rí che'beji ra ch'a'c'üji nu c'ü o mama Mizhocjimi c'ü ya ró xi'tsc'öji.⁵ Ró xi'tsc'öji e Juan mi jichi yo nte co ndeje. Pero dya cja ra mezhe o pa, ra ëjë o Espíritu Mizhocjimi ra ë bübü cja in mü'bügueji, embeji c'o apóstole.

Jesús sube al cielo

⁶ Ma mi cãrãji e Jesús c'o o apóstole, o mama c'ua c'o apóstole o dyönüji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, nutscöjme rí menzumüjme a Israel. 'Ma ot'ü, mi 'ñegöjme ín reygöjme c'o ín menzumügöjme. ¿Cjo ya ngue rí mandague rí tsjague ín reygöjme, ngue c'ua dya cja ra mandazüjme c'o 'ñaja nte?

⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü mama Mizhocjimi mi Tata ra zädã, nguextjo angueze ra mama jinguã ra zädã, 'ñe ja rga cja c'o pa c'o. Nu'tsc'eji, dya ngue'tsc'eji tocats'üji rí pãrãji yo.⁸ C'ü tocats'üji rí pãrãji, ngueje c'ü ra ëts'üji o Espíritu Mizhocjimi ra ë bübü cja in mü'büji ra dya'c'üji poder. Nguec'ua rí zopjügueji yo nte yo tsja va a Jerusalén rí xipjiji c'o ya i jñandaji ró c jagö, 'ñe c'o idyãrãji ró xi'tsc'öji. Xo rí möji a Judea rí ma zopjüji c'o nte c'o cãrã nu. Xo 'ñe a ma a Samaria, 'ñe texe cja ne xoñijömmü, eñe e Jesús va xipji c'o o apóstole.

⁹ Ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña c'o, o jñanda c'o apóstole o nguins'i a jens'e e Jesús; o zidyí Mizhocjimi. O cjogü c'ua cja 'na ngömmü; dya cja jñandaji c'ua c'ü.¹⁰ Ma xe mi jandaji a jens'e, 'nango jñetse c'ua yeje anxe c'o mi nza cja o bëzo. Mi je'evi o bitu c'o me ma t'öxü. Mi böbüvi cja o jmi c'o apóstole.¹¹ O xipjiji c'ua c'o apóstole:

—Nu'tsc'eji ín menzumüji a Galilea, ¿jenga ín jandaji a jens'e? Mizhocjimi ya zidyí a jens'e e Jesús. Ja c'o nzi vi jñandagueji va ma a jens'e, je xo rga cjatjonu 'ma ra ëjë na yeje, eñe c'o yeje anxe.

Se escoge a Matías para reemplazar a Judas

¹² C'o apóstole mi cãrãji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivo. O mbedyeji nu, o möji a Jerusalén nu ja vi 'ñeji e Jesús. C'e t'eje mi bëxtjo a Jerusalén; mi jyadüttjovi 'na kilómetro. Nguextjo c'ü mi mama c'o ley c'ü mi sö ro nzhodüji c'e pa 'ma mi söyaji.¹³ C'o apóstole mi chjü e Pedro, 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Andrés 'ñe e Felipe' 'ñe e Tomás' 'ñe e Bartolomé 'ñe e Mateo 'ñe e Jacobo c'ü mi t'i cja e Alfeo. Xo mi chjü e Simón c'ü mi revolucionario, 'ñe e Judas c'ü mi cjuarmavi e Jacobo. 'Ma mü o zãt'ãji a Jerusalén, o cjogüji

cja c'e ngumü nu ja mi oxüji cjanu o ndes'ejí o cjogüji cja c'e cuarto c'ü mi jäs'a a xes'e. ¹⁴Mi 'natjo o pjeñeji ma dyötüji Mizhocjimi. Xo mi bübü nu c'o o cjuarma e Jesús, 'ñe c'ü nu nana c'ü mi ngue e María, 'ñe c'o 'ñaja ndixü. Xo mi ötüji Mizhocjimi.

¹⁵Nu cja c'e jyäxcumü, mi cārā 'na ciento viente cjuarma. C'o pa 'ma mi cārāji nu, o böbü e Pedro a nde cja c'o cjuarma, cjanu o xipjiji:

¹⁶—Nu'tsc'ejí mi cjuarmats'ügöji. Mi jinguā o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e David o dyopjü ja rva cja nu c'ü ro mbös'ü c'o nte ro zürüji e Jesús. E Judas o jizhi ja mi cārāgöji e Jesús, nguec'ua va zidyiji e Jesús cja c'o pje mi pjēzhi. Nguec'ua o zādā c'ü o jña Mizhocjimi ja c'o nzi va mama e David. ¹⁷Mi dyocjöji e Judas. E Jesús xo vi 'ñeme e Judas c'ü ro tsja c'e bēpji c'ü rá cjaji, eñe e Pedro.

¹⁸E Judas o ngō't'üji para o tsja na s'o, o zidyí c'o nte c'o o ma zürü e Jesús. Nuc'ua cjanu o ma chjüns'ütsjē; o ndögü a jömü o mböt'ü texe c'o o xēpjo. Co c'e merio c'ü vi ngō't'üji e Judas, o ndömüji 'na juajma. ¹⁹C'o mi menzumü a Jerusalén, 'ma mü o mbārāji c'o vi tsja e Judas, o jñusp'üji c'ua c'e juajma mi chjü Acéldama cja o jña anguezeji. C'e tjü Acéldama ne ra mama Cjijuajma c'ü.

²⁰O sido o ña e Pedro o mama:

—Je t'opjü a cjava cja Salmos:

Dya cja cjó ri bübü cja o ngumü; dya cja cjó ri nzheñe nu, eñe.

Xo mama cja Salmos:

C'e bēpji c'ü o ch'unü ra tsja, ra tsja c'ü 'naja, eñe o jña Mizhocjimi.

²¹'Nguec'ua c'ü ro pēpji e Judas, rá juajnüji c'ü ra pēpji. Bübü va o bëzo c'o mi dyocjöji co e Jesús. ²²Mi dyocjöji co e Jesús ndeze c'o pa 'ma mi jichi e Juan c'o nte, hasta 'ma o zidyiji a jens'e e Jesús. 'Naja yo, xo ni jyodü ra tsja apóstole co

nutscöji, rá xipjiji yo nte c'ü o te e Jesús, eñe e Pedro.

²³'Nguec'ua c'o mi cārā nu, o mamaji c'ü mi bübü yeje c'o dya mi apóstole c'o mi dyoji e Jesús ndeze 'ma mi jichi e Juan c'o nte, hasta 'ma o zidyiji a jens'e e Jesús. Nuc'o, mi chjü e José Barsabás 'ñe e Matías. E José Barsabás xo mi xiji Justo. ²⁴Nuc'ua o dyötüji Mizhocjimi o mamaji:

—Mizhocjimi ín Jmuts'ügöjme, ín pätcägöjme ín mü'büjme nutscöjme rí ntegöjme. Rí ö'tc'öjme c'ü rí jítscöjme yo yeje cjuarma, ja ngue c'ü ya i juajnügue. ²⁵'Nguec'ua ra tsja apóstole ra tsja c'e bēpji c'ü ro tsja e Judas. Na ngue e Judas o xögü co nuzgöjme, o tsja c'o na s'o. Nguec'ua va ma sufre, eñeji va dyötüji Mizhocjimi.

²⁶Nuc'ua cjanu o echaji suerte; o toca e Matías. Nguec'ua o zötjo c'o doce apóstole.

La venida del Espíritu Santo

2 O zādā c'ua c'o pa 'ma mi pjongüji c'e mbaxua c'ü mi chjü Pentecostés. C'o apóstole 'ñe c'o 'ñaja c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo, 'natjo c'ua mi cārāji. ²'Nango dyärāji c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü me mi yürü nza cja 'ma vü na zēzhi o ndajma. Me go yürü c'ua na jens'e a mbo cja c'e ngumü nu ja ma jüji. ³'Nango jñandaji c'ua o c'ijñi c'o mi 'ñetse nza cja o sivi. Nuc'o, o mböt'ü o 'ñe toca nzi 'naji. ⁴Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o cjogü a mbo o mü'bü texeji, me go 'ñünbü o mü'büji. Nguec'ua o mbürü o ñaji c'ua nan'ño idioma, ja c'o nzi va unü o Espíritu Mizhocjimi o ñaji.

⁵Mi cārā a Jerusalén c'o mi ätä Mizhocjimi c'o mi ngue o dyoji c'o menzumü cja c'e país a Israel, pero vi jmus'üji cja c'o 'ñaja país. ⁶Anguezeji 'ma mü o dyärāji, o möji c'ua nu ja mi cārā c'o apóstole 'ñe c'o 'ñaja cjuarma. Dya mi pārā pje ro nguiññi, na ngue mi ärāji

mi ñaji o jña c'o mi ña anguezeji. ⁷ Me co zūji c'ua, me co mamaji:

—Nujyo na ña'a, ¿cjo dya menzumūji a Galilea? ⁸ Maco ña ín jñagōji yo, eñeji.

⁹ Nu c'o vi ē dyārā c'o mi ña c'o cjuarma, mi cārā c'o vi jmus'ü cja c'e país c'ü mi chjü a Partia. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Media 'ñe a Elam. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Mesopotamia. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Judea. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Capadocia 'ñe a Ponto 'ñe a Asia.

¹⁰ C'o o ē dyārā c'o mi ña c'o cjuarma, xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Frigia 'ñe a Panfilia. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Egipto 'ñe a Cirene 'ñe cja c'o 'ñaja país a Cirene a manu. Xo mi cārā c'o vi 'ñeje a Roma. C'o vi 'ñeje a Roma, bübü c'o mi ngue o dyoji c'o menzumü cja c'e país a Israel; bübü c'o dya mi ngue o dyoji c'o menzumü a Israel, pero mi ma't'üji Mizhocjimi ja c'o nzi ma ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. ¹¹ C'o o ē dyārā c'o mi ña c'o cjuarma, xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Creta 'ñe a Arabia. Texe c'o o ē dyārā, pötü va mamaji:

—Rí arägōji ña yo bëzo yo ín jñagōji nzi 'nazgōji. Mamaji c'o me na nojo c'o o tsja Mizhocjimi, mi eñeji.

¹² Anguezeji mi süji, dya mi pārā pje ro nguiññiji. Mi pötü ma mamaji:

—¿Pje ne ra mama c'ü ñaji a cjanu yo ín jñagōji?, eñeji.

¹³ Bübü c'o me mi tjenbe ma tsjapü burla c'o cjuarma, mi mamaji:

—Nujyo, ya tí yo.

Lo que Pedro dijo a la gente

¹⁴ Nuc'ua o böbü c'o doce apóstole. Cjanu o ña c'ua na jens'e e Pedro o zopjü c'o nte c'o vi 'ñe dyārā, o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí in cārāji a Jerusalén, dyārāji c'ü rá xi'tsc'öji zö in menzumūji va a Judea o jiyö. Rí unnc'ejí na jo ngüenda. ¹⁵ Bübüts'üji c'o pēzhi rí tīgōjme, pero dya ga cjanu. Maco xōxtjo, cja zünü a las nueve. ¹⁶ C'ü rgā ñagōjme

nan'ño idioma, ya zādä c'ü o mama e Joel c'ü mi profeta. O mama a cjava:

¹⁷ O mama Mizhocjimi: C'o cjē c'o ya rguí ma ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijōmü, rá tājä ín Espíritu ra ma bübü cja o mü'bü yo nte yo cārā texe cja ne xoñijōmü. Me ra 'ñünbü o mü'büji.

Nguec'ua c'o sē ra mamaji ín jñagō; 'ñe c'o süngü.

C'o sē 'ñe c'o tata ra nguinch'iji o t'ijí ra mbārāji c'o ra zādä.

¹⁸ C'o pa c'o, rá unü ín Espíritu c'o bëzo 'ñe c'o ndixü c'o pēpquigō.

Ra 'ñünbü o mü'büji ra zopjüji yo nte ra xipjiji ín jñagō.

¹⁹ Rá jizhigō a jens'e o señal c'o me rrā nojo, c'o me rguí zü yo nte. Xo 'ñe cja ne xoñijōmü.

Ra jñandaji o cji, 'ñe o sivi, 'ñe o bipji c'ü ri nza cja o trangōmü.

²⁰ Ra bëxōmü e jyarü. E zana ri jñetse nza cja o cji.

Nujyo, rá jizhgō yo. Nuc'ua ra eñē c'in Jmugueji ra 'ñe manda.

Me rrā sjü c'e pa c'ü.

²¹ Nu c'o ra dyötü Mizhocjimi co texe o mü'bü, ra perdonaoji 'ma c'o na s'o, mama a cjanu o jña Mizhocjimi ja c'o nzi va dyopjü e Joel c'ü mi profeta.

²² O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüts'ügōji a Israel, dyārāji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Rá xi'tsc'öji ja ga cja e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Mizhocjimi o unü poder e Jesús; guec'ua va tsja c'o me na nojo a ndetsc'ejí c'o nunca mi jandagueji. Nuc'o, ngue c'o rvi pārāgueji c'ü vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. ²³ Pero i dyötüji c'o dya ín menzumügōji o ndät'äji cja ngronsi c'ü, maco dya tñēji o ley Mizhocjimi. Guec'ua in pēs'si in s'ocügueji chjēntjui c'ü ri pöt'tügueji. Mizhocjimi ya mi pārā c'o ri tsjapüji e Jesús. Na ngue ndeze mi jinguā o mama c'ü ro eñē e Jesús ro ē ndü.

Nguec'ua o jyēzi i tsjaji a cjanu c'o na s'o.

²⁴ Zō o mbö't'üji e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te, o bübüttö na yeje. Dya sö ro nguejme cja c'e cueva nu ja vi ngöt'üji. Na ngue me na zēzhi e Jesús que na ngue e muerte. ²⁵ Mi jinguã o mama e David c'ü ja rvã te e Jesús. O mama:

Rí pãrãgö Mizhocjimi bübü co nuzgö, dya jězguigö.

Nuc'ü, bübü cja in jodyëgö pjöxcügö; dya ni jyodü pje rá sügö.

²⁶ Nguec'ua me mājã in mü'bü, y me rí unü 'na pöjō Mizhocjimi.

Zō rá tügö, pero rí pãrãgö c'ü rá tetjo.

²⁷ 'Ma rá tügö, rí pãrãgö c'ü dya rí jyēzi ín aljmagö ra ma nu ja cãrã c'o 'ñaja aljma.

Dya xo rí jyēzi ra dya'a ín cuerpogö. Na ngue in Ch'izügö.

²⁸ I jítscö ja rgá sö rá bübüttö co nu'tsc'e para siempre.

Me rá mäjçö cja in jmigue, eñe e David.

²⁹ O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji, ixtá xi'tsc'öji ja ga cja, c'ü dya ngue e David c'ü ro zädã texe yo jña. E David c'ü ín mboxatitagöji o ndü, cjanu o dyögüji c'ua c'ü. Zö ya mezhe, pero rí texeji rí pãrãgöji ja dyögüji. ³⁰ E David mi profeta mi mama c'o jña c'o o xipji Mizhocjimi ro mama. Mizhocjimi o mamatsjê na cjuana o xipji e David ja rva cja e Cristo c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. O xipji c'ü ri mboxbêche e Cristo cja e David; 'ñe c'ü ro manda ja c'o nzi ma manda e David. ³¹ Ante c'ü ro ëjê e Cristo, o mama e David c'ü ro tetjo e Cristo. O mama c'ü dya ro ma o aljma nu ja cãrã c'o 'ñaja aljma; dya xo ro dya'a o cuerpo. ³² Nutscöjme ró jandajme; nguec'ua rí xi'tsc'öjme Mizhocjimi o tsjapü o te e Jesús 'ma ya vi ndü. ³³ Cjanu o zidyí a jens'e o unü c'ü o mimi cja o jodyë Mizhocjimi nu ja mandavi dya. Nuc'ua Mizhocjimi o tsja ja c'o nzi va mama, o unü poder e Jesús o ndãjã o Es-

píritu Mizhocjimi o ëjê cja ne xoñijömü. Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü cja'a yo ín jandagueji 'ñe yo ín ãrãji. ³⁴ O mama e David:

Mizhocjimi o zopjü c'ín Jmugö o xipji:

“Mimi cja ín jodyëgö.

³⁵ Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe e David.

Ín pãrãgueji, dya zidyíji e David a jens'e cja o jodyë Mizhocjimi.

³⁶ 'Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji a Israel, ixtí jñunt'ü in mün'c'eji ngueje e Jesús c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Ngueje e Jesús c'ü ra 'ñevgueji libre rá cja'püji ín Jmugöji. Maco i dyörüji o ndät'ãji cja ngronsi, eñe e Pedro.

³⁷ C'o nte c'o mi cãrã nu, 'ma mü o dyãrãji c'o jña, o zi'ch'i o mü'büji, o unüji ngüenda c'ü vi tsjaji c'o na s'o. Cjanu o xipjiji e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole:

—Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöjme, ró cja'göjme c'o na s'o. ¿Pje rá cja'göjme dya?

³⁸ O ndünrü c'ua e Pedro o xipjiji:

—C'ü rí tsjaji; jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. Y rí jigueji. A cjanu rí jizhigueji c'ü rí dyätãji dya e Jesucristo. Nu 'ma rí tsjaji a cjanu, ra perdonaots'üji 'ma Mizhocjimi. Xo ra dya'c'üji o Espiritu ra bübü cja in mü'büji. ³⁹ O mama Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji, c'ü ra dya'c'üji o Espiritu 'ma ra nzhogü in mü'büji. Ra dya'c'üji, 'ñe c'o in ch'igüejji. Xo ra unü o Espiritu c'o nte c'o cãrã na jê. Ra unü o Espiritu texe c'o ra tsjapü o nte, eñe e Pedro.

⁴⁰ Xe na puncjü o jña c'o o mama e Pedro va zopjü c'o nte. Mi zopjüji co texe o mü'bü mi xipjiji:

—Nu'tsc'eji ín cãrãji yo çjê dya, na s'o ín çjaji. Jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mü'büji. Nguec'ua ra jogü in mü'büji.

⁴¹ Nu c'o o dyãtpã o jña e Pedro, o jiji. O zö como 'na jñi mil o nte c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, o ndeñeji co c'o ya mi creo. ⁴² Sido mi ãrãji c'o

jña c'o mi mama c'o apóstole. Me mi mǎji ma ngārāji. 'Natjo c'ua mi siji c'ü mi mbeñeji ja va ndü e Jesús. Sido mi ötüji Mizhocjimi.

La vida de los primeros cristianos

⁴³ Q Espíritu Mizhocjimi o unü poder c'o apóstole mi cjaji c'o me na nojo. Nguec'ua c'o nte o unüji nguenda c'ü na cjuana c'o mi mama c'o apóstole. Y me mi süji. ⁴⁴ Nu c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo mi pötü ma s'iyaji. C'o pje mi pës'si, dya mi ne ro jñütsjéji, mi pjös'üji c'o pje mi jyodü. ⁴⁵ Ma cjó pje mi jyodü, mi pa 'na cjuarma mi pa pö 'na juajma o 'na ngümü, o pje c'o mi pa pö. Cja rrü unü c'ua c'o dya pje mi pës'si. ⁴⁶ Pama mi jmurüji cja c'e templo. Cja o ngümüji mi pötü ma mbitaji mi siji o xëdyi ma mbeñeji ja va ndü e Jesucristo. Y me mi mǎji, dya pje mi mbeñeji. ⁴⁷ Mi unüji na puncjü 'na pöjö Mizhocjimi. C'o nte, mi nuji na jo c'o mi creo e Jesucristo. Pama Mizhocjimi o jopcü o mü'bü na puncjü o nte. Nguec'ua pama mi jmurüji mas c'o ja vi creo.

Un cojo es sanado

3 'Na nu pa e Pedro o mëvi e Juan cja c'e templo, o ma dyötüvi Mizhocjimi nu. Ya vi zünü jñi'i c'ü nzhä; mi ngue 'naja hora c'o mi pa ötüji Mizhocjimi. ² 'Ma ya mi mëvi, ma tüji 'na bëzo c'ü dya mi sö ro nzhodü. Nuc'ü, je ma cjanu ndeze 'ma o jmus'ü. Nguec'ua pama mi pa emeji c'e bëzo cja 'na o ngoxtji c'e templo, ngue c'ua ro dyötü o merio c'o mi cjogü nu. C'e ngoxtji nu ja mi emeji, ni chjü Na Zö. ³ C'e bëzo o jñanda e Pedro 'ñe e Juan c'ü ya mi ngue ro cjogüvi cja c'e templo. Cjanu o dyötü o merio anguezevi. ⁴ Nuc'ua e Pedro o jñanda na jo c'e bëzo; xo 'ñe e Juan. O mama c'ua e Pedro o xipji:

—Jñandgagöbe, eñe.

⁵ Nuc'ua c'e bëzo o jñanda na jo anguezevi, mi te'be pje ro ch'unü. ⁶ O mama c'ua e Pedro o xipji:

—Dya rí jüngö pje rá da'c'ü; dya rí jüngö plata ni oro. Pero rí xi'tsc'ö ra mböxc'ü e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Nuc'ü, ngue c'ü o ndäjä Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. Nguec'ua rí böbüge rí nzhodü, embeji c'e bëzo c'ü dya mi sö ro nzhodü.

⁷ Nuc'ua e Pedro cjanu o pënchp'i c'ua o jodyë c'e bëzo, cjanu o bö'bü. Ixco jogü c'ua o ngua 'ñe o bola, o zëzhi. ⁸ Nuc'ua ixco böbü c'ua o nzhodü. Cjanu o cjogü c'ua cja c'e templo co e Pedro 'ñe e Juan, mi nzhodü y mi dacü. Mi mama c'ü me na jo Mizhocjimi, mi unü 'na pöjö. ⁹ C'o nte c'o ma cǎ'ǎ cja c'e templo, o jñandaji mi nzhodü c'e bëzo 'ñe mi unü 'na pöjö Mizhocjimi. ¹⁰ Mi pǎrāji ngueje c'e bëzo c'ü mi junrü cja o ngoxtji c'e templo c'ü ni chjü Na Zö, mi örü o merio. Me go züji c'ua, dya mi parā pje ro nguijñiji. Na ngueje ya vi jogü c'e bëzo, ya mi nzhodü.

Discurso de Pedro en el Portal de Salomón

¹¹ Cja c'e templo, bübü 'na porta c'ü ni chjü o Portal e Salomón. Je mi bübü nu e Pedro 'ñe e Juan. C'e bëzo c'ü vi jogü o ngua, sido mi dyoji co anguezevi. C'o nte o möji c'ua na niji nu ja mi bübü c'e bëzo 'ñe e Pedro 'ñe e Juan. Me mi süji, na ngue vi jogü c'e bëzo. ¹² E Pedro 'ma mü o jñanda ya vi mundo c'o nte, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'eji ín menzumüts'öji a Israel, ¿jenga me ín süji me ín jandgagöbe? In pëzhgueji c'ü me na jozgöbe 'ñe me na zëzhi ín jñagöbe, nguec'ua rvá jocübe ne bëzo. Pero iyö. ¹³ C'ü o jocü, ngue o T'i Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob c'o mi ngue ín mboxatitagöji. Nudya Mizhocjimi ya unü poder e Jesús c'ü o T'i ngue c'ua ra manda. Nu'tsc'eji i sidiyi e Jesús cja jmi

e Pilato ngue c'ua ro jñünpüji ngüenda. Mi ne e Pilato ro 'ñeme libre e Jesús, pero dya i ñegueji. ¹⁴ Maco e Jesús dya tsja c'o na s'o, pero dya i ñeji ro 'ñemeji libre c'ü. Maco ngue c'e bëzo c'ü mi pö't'üte c'ü i dyötüji e Pilato o 'ñeme libre. ¹⁵ I dyötüji e Pilato o mbö't'üji e Jesús, maco ngueje c'ü o ngambgagöji va c'ü o dyacüji c'ü rgá bübütoji. O mbö't'üji e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te'e o bübüto na yeje. Nutscöjme ró jandajme; nguec'ua rí xi'tsc'öjme o te. ¹⁶ Ngue o poder e Jesús c'ü o tsjapü o zézhi o ngua ne bëzo, na ngue o 'ñench'e o mü'bü e Jesús, o creo c'ü ro jogü. Nujnu, in pãrãgueji c'ü dya mi sö ro nzhodü. Pero in jandaji ya jogü dya. O 'ñench'e o mü'bü e Jesús; nguec'ua o jogü ja c'o nzi gui jñandaji, eñe e Pedro.

¹⁷ O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüts'ügöji, rí pãrãgö c'ü dya mi pãrãgueji cjo ngueje c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Xo 'ñe c'o mböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje pjézhi, dya xo mi pãrãji. ¹⁸ O zädä ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Mi jinguã Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü texe c'o o profeta o mamaji c'ü ro sofre nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. ¹⁹ Ixtí unnc'ejí ngüenda c'ü i tsjaji c'o na s'o. Nzhogüji cja Mizhocjimi rí dyötüji ra perdonats'üji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra perdonats'üji 'ma. Nuc'ua Mizhocjimi ra dya c'üji me rí mäjceji, dya pje rí mbeñeji. ²⁰ Xo ra ndäjä e Jesús ra ëjë na yeje. Na ngue ngueje c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. ²¹ Pero sido ra bübü e Jesús a jens'e hasta 'ma cja ra zädä c'o o mama Mizhocjimi. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o o profeta o mamaji ra zädä 'ma ra jogü texe, ja c'o nzi ma cja 'ma cja vi dyät'ä Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijömü. ²² O mama e Moisés: “Mizhocjimi c'ín Jmugöji o 'ñempquegö rí mamagö o jña. Je xo rga cjatjonu, ra 'ñeme c'ü 'na c'o ín menzumügöji xo ra mama o jña. Texe c'o ra xi'ts'iji c'ü, rí dyätäji c'ü. ²³ 'Ma cjó c'o dya ra

dyätpä o jña, ra pjongüji cja c'o o nte, ra mbö't'üji.” Nuyo, ngue yo o mama e Moisés, eñe e Pedro va xipji c'o nte.

²⁴ O sido o ña e Pedro o mama:

—E Samuel mi ngue c'e profeta c'ü ot'ü o mama yo ya zädä yo cjé dya. Xo mama a cjanu c'o 'ñaja profeta. ²⁵ Mizhocjimi o xipji a cjava e Abraham: “Na ngue c'ü ra tsja c'ü in mboxbëchegue, rá intsjimigö yo nte yo cãrã texe cja ne xoñijömü”, eñe Mizhocjimi va xipji e Abraham. C'o ín mboxatitagöji mi te'beji ro zädä c'ü vi mama Mizhocjimi. Nutscöji o mboxbëchezüji anguezeji, nguezgöji ne ra intsjimizüji dya Mizhocjimi ja c'o nzi va xipji e Abraham, 'ñe ja c'o nzi va mama c'o profeta. ²⁶ Mizhocjimi o 'ñeme e Jesús. Nutscöji rí menzumüji a Israel, nguetscöji ot'ü o ë zocüji, ngue c'ua rá jéziji c'o na s'o, ra nzhogü ín mü'büji cja Mizhocjimi. A cjanu ra intsjimizüji. Nguec'ua rí xi'tsc'öji ni jyodü rí dyät-päji dya o jña e Jesucristo, ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, eñe e Pedro.

Pedro y Juan delante de las autoridades

4 'Ma mi ña e Pedro 'ñe e Juan ma zopjüvi c'o nte, o ëjë c'ua c'o mböcjimi, 'ñe c'e comandante cja c'e templo, 'ñe c'o saduceo. ² Me mi sjëyaji na ngue e Pedro 'ñe e Juan mi jíchivi c'o nte, mi xipjiji c'ü vi te e Jesús nguec'ua ra zädä 'ma ra te'e texe yo ya ndü. ³ Cjanu o zidyiji c'ua e Pedro 'ñe e Juan o ma pant'aji a pjörü. Je ro dyovi nu hasta c'ü na ye nu pa, na ngue ya vi nzhä. ⁴ Na puncjü c'o o dyärä 'ma mi ña e Pedro, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua o zö como 'na tsi'ch'a mil o bëzo c'o ya mi creo.

⁵ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, o zojnüji c'ua c'o pje mi pjézhi cja c'o menzumü a Israel, 'ñe c'o tita, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o jmurüji a Jerusalén. ⁶ Xo mi bübü nu e Anás c'ü mi mero

ndamböcjimi, 'ñe e Caifás, 'ñe e Juan 'ñe e Alejandro, 'ñe c'o 'ñaja o dyoji e Anás 'ñe e Caifás. ⁷O mandaji c'ua o ma siji e Pedro 'ñe e Juan. 'Ma mü o säjui, cjanu o xipjiji ro böbüvi a nde. Cjanu o dyönüji c'ua:

—¿Cjó dya'c'üvi poder i jocüvi ne bëzo? ¿Cjó o tjü i ñänbäguevi?

⁸Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'bü e Pedro o ndünrü:

—Nu'tsc'ej i in mandaji cja yo nte, 'ñetsc'ej i in titaji. ⁹Ró c'jagöbe c'o na jo, ró pjös'tübe ne bëzo nu dya mi sö ro nzhodü. Maco nu'tsc'ej i in c'jacübe t'önü ja rvá jocügöbe nu. ¹⁰Ixtí unnc'ej i ngüenda in texeji, 'ñe texe yo in menzumüji a Israel, ngueje e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret nu c'ü o jocü ne bëzo, nguec'ua böbü dya cja in jmigueji. E Jesús ngue e Cristo c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. Nu'tsc'ej i i dyörüji o ndät'äji cja ngronsi. Pero 'ma ya vi ndü, o tsjapü Mizhocjimi o te'e o bübütjo na yeje. ¹¹In pãräji c'ü mama o jña Mizhocjimi: “Nu c'e piedra c'ü dya go ne c'o mi jäbä o ngümü, ngue c'ü ot'ü ya jñumüji cja squina dya c'ü”, eñe c'e jña. Ya zädä c'e jña. Nu'tsc'ej i, dya i ñeji e Jesucristo. Pero Mizhocjimi ya 'ñeme ra manda. ¹²Ojtjo xe 'naja c'ü ra jocüzü in mü'büji c'o na s'o; nguextjo e Jesucristo. Dya c'jó xe ra ndäjä Mizhocjimi ra ë salvazüji; nguextjo e Jesús, eñe e Pedro.

¹³C'o mi jün ngüenda o nguijñiji c'ua:

—¿Ja ni 'ñeje c'ü ni ñavi a cjanu? Dya süvi, dya xo tsejevi, mi eñeji.

O mamaji a cjanu, na ngue mi pãräji c'ü dya xötpüvi cja yo ley, y dya pje xo mi pjëzhivi. Cjanu o mbeñeji c'ua:

—Mi dyoji e Jesús; ngue c'ü o jíchi yo, eñeji.

¹⁴Dya mi sö pje ro xipjiji e Pedro 'ñe e Juan. Na ngue o jñandaji mi böbü nu c'e bëzo c'ü ya vi jogü. ¹⁵Nguec'ua o xipjiji e Pedro 'ñe e Juan ro mbedyevi a tji. 'Ma

mü o mbedyevi a tji, nuc'ua cjanu o ñaji ja rvá tsjapüji. ¹⁶O mamaji:

—¿Ja rga c'japüji? Texe yo cãrä va a Jerusalén ya pãräji c'ü o tsjavi c'ü me na nojo, o jocüvi ne bëzo. Dya sö rá cãdägöji. ¹⁷Para dya cja xe ra mbãrä yo in menzumügöji a Israel, ni jyodü rá xipjiji yo ye bëzo pje c'o rá c'japüji 'ma sido ra nänmbävi o tjü e Jesús rgá zopjüvi yo nte.

¹⁸Nuc'ua cjanu o ma't'üji e Pedro 'ñe e Juan. Angezevi o c'jogüvi c'ua na yeje nu ja mi jünji ngüenda. Nuc'ua c'o mi jün ngüenda, cjanu o xipjiji e Pedro 'ñe e Juan:

—Dya cja rí xipjivi yo nte ja ga cja e Jesús. 'Ma xe rí nänmbävi o tjü, jo rí ñuvi 'ma, embeji e Pedro 'ñe e Juan.

¹⁹O ndünrü c'ua e Pedro 'ñe e Juan o xipjiji:

—Tsjijñiji. ¿C'jo na jo a jmi Mizhocjimi ot'ü rá ä'tc'ägöbe que na ngue Mizhocjimi? ²⁰C'o ró jandabe 'ñe c'o ró äräbe, ni jyodü rá xipjibe yo nte c'o.

²¹Nuc'ua c'o mi jün ngüenda o menasaoji na yeje e Pedro 'ñe e Juan, cjanu o 'ñemeji libre. Dya mi sö pje ro tsjapüji, na ngue mi süji c'o nte. Na ngue c'o nte me mi ma't'üji Mizhocjimi mi mamaji c'ü me na nojo, na ngue vi jogü c'e bëzo. ²²C'e bëzo ya mi pë'si mas de cuarenta c'jë.

Los creyentes piden confianza y valor

²³E Pedro 'ñe e Juan, 'ma mü o 'ñemeji libre, cjanu o mëvi c'ua nu ja ma cã c'o o dyoji; o ma xipjiji texe c'o vi mama c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita c'o pje mi pjëzhi. ²⁴'Ma mü o dyäräji, me go ma't'üji c'ua Mizhocjimi texeji o mamaji:

—Mizhocjimi in Jmuts'ügöjme, me na zë'ts'igue sö rí tsjague texe. Ngue'tsc'e i dyät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijömü, 'ñe yo mar, 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. ²⁵I chãjä in Espiritu o ë 'ñünbü o mü'bü e

David c'ü mi ngue ín mboxatitagöjme c'ü mi pë'pc'igue. Nguec'ua o mama a cjava: C'o 'ñaja nte me üdü ga tsjaji o mbecuë. Yo nte yo ín menzumügöji me cjiññiji c'ü pje ra tsjaji, pero dya sö.

²⁶ Yo rey cja ne xoñijömü 'ñe c'o 'ñaja c'o pje pjëzhi o jmurüji, mi nuji na ü Mizhocjimi 'ñe c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro manda, eñe in jñague c'ü o mama e David.

²⁷ O sido o dyötüji Mizhocjimi o mamaji:

—Na cjuana o zädä ne jña nu o mama e David; o zädä cja ne ndajñiñi. Yo ín menzumügöjme va a Israel 'ñe c'o 'ñaja nte mi 'natjo o pjeñeji va mamaji c'ü ro mbö't'üji e Jesús c'ü ngue in Ch'igue. Maco dya pje vi tsja. E rey Herodes 'ñe e gobernador Poncio Pilato o jyëzivi o mbö't'üji e Jesús. ²⁸ Nu c'ü o tsjaji, ngue c'ü ya vi mangue ro zädä. I tsjapü o zädä. ²⁹ Mizhocjimi ín Jmuts'ügöjme. C'o o jñünpü ngüenda yo ín cjuarmagöjme, o mamaji c'ü pje ra tsjacüjme 'ma sido rá zopjüjme yo nte. Nguec'ua rí ö'tc'öjme rí dyacöjme c'ü dya rá sÿjme, sido rá mamajme in jñague. Na ngue in mbëpjizüjme. ³⁰ Xo rí ö'tc'öjme rí pjöxcüjme. Nguec'ua 'ma rá nänmbäjme o tjü e Jesús c'in Ch'igue c'ü me in mápägue, nu'tsc'e rí jocü c'o sö'dyë y rí tsja c'o 'ñaja c'o me na nojo. Nguec'ua yo nte ra unüji ngüenda c'ü na cjuana c'ü rí xipijjme, eñeji va dyötüji Mizhocjimi.

³¹ Ma mü o nguarü o dyötüji Mizhocjimi, o mbi c'ua na zëzhi nu ja ma cäji. O Espiritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'büji texeji. Nguec'ua 'ma mü o xipijji o jña Mizhocjimi c'o nte, sido mi zopjüji, dya mi sÿji.

Todas las cosas eran de todos

³² C'o mi creo e Jesús, mi 'natjo o mü'büji 'ñe o pjeñeji; mi pötü ma s'iyaji. C'o pje mi pë's'i, dya cjó mama: “Ngue ín tsjacö nu”, ro 'ñeñeji. Na ngue c'o mi

pë's'iji mi cjavüji nde mi ngue o cjaji. ³³ C'o apóstole sido mi zopjüji c'o nte mi xipijji c'ü vi te e Jesús. O ch'unüji ja va zopjüji; nguec'ua c'o jña o zi'ch'i o mü'bü c'o nte. Mizhocjimi o mbös'ü texeji. ³⁴ C'o mi creo e Jesús, dya cjó cja mi bëzhi. Na ngue 'ma cjó c'o pje mi jyodü, mi pa 'na cjuarma mi pa pö 'na juajma o 'na ngumü. ³⁵ Cja rrü jün c'o merio ra ë unü c'o apóstole. Nuc'ua c'o apóstole ra unüji c'ua c'o pje mi jyodü. ³⁶ Mi bübü 'na cjuarma c'ü mi chjü e José c'ü mi mboxbëche cja e Leví. Nuc'ü, je mi menzumü a Chipre. C'o apóstole xo jñusp'üji Bernabé c'e cjuarma. C'e tjü Bernabé ne ra mama: Nu c'ü cjacüji rá mäji. ³⁷ C'e cjuarma o mbö 'na juajma, cjanu o jün c'o merio o unü c'o apóstole.

El pecado de Ananías y Safira

5 C'ü 'naja cjuarma mi chjü e Ananías. Mi chjü e Safira c'ü nu su. O mbövi 'na juajma. ² Cjanu o ma c'ua e Ananías o ma unü c'o merio c'o apóstole. Dya unü texe, ndetjo c'o o unü. Pero o tsjapü c'ü vi unü texe. C'ü nu su, mi pãrä c'ü ro tsja a cjanu e Ananías c'ü dya ro unü texe. ³ Ma mü o unüji c'o merio c'o apóstole, o mama e Pedro o xipji e Ananías:

—Nu'tsc'e Ananías, ¿jenga i dyätägue e Satanás c'ü dya jo 'ma o 'ñünnc'ü in mü'bügie? C'o merio c'o o ngö'tc'üji c'e juajma c'ü i pöguevi, i jñügie 'na parte pero i tsjapü i jñügie texe. Chjëntjui c'ü ri xique 'na bëchjine o Espiritu Mizhocjimi. ⁴ Ma dya be mi pöguevi c'e juajma, mi ngue in tsjacjevi; mi sö ri tsjapüvi ja c'o nzi mi ñeguevi. Nuc'ua 'ma vi pöguevi, mi sö ri gastovi c'o merio ja c'o nzi mi ñeguevi. Na ngue mi ngue in tsjacjevi. Nguec'ua, ¿jenga i tsjijñivi in mü'büvi yo na s'o yo i tsjaguevi? Mi cjavque nguextjözgöjme mi xitscöjme c'o dya cjuana. Pero ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü i xipjigüe c'o, eñe e Pedro.

⁵Nuc'ua e Ananías 'ma mü o dyärä yo jña yo, cjanu o nügü o ndü. Texe c'o o dyärä c'o jña c'o vi xipjiji e Ananías, me go züji c'ua. ⁶O ëjë c'ua ja nzi o sê o ë mböch'üji o manta c'e añima. Cjanu o ndunüji c'ua o ma dyögüji.

⁷O mezhe c'ua jñi hora, o cjugü c'ua c'ü o su e Ananías; dya mi pārā cjo vi ndü c'ü nu xīra. ⁸O mama c'ua e Pedro o xipji c'e ndixū:

—Yo merio yo o jün e Ananías, ¿cjo nguextjo yo o ngö'tc'üji c'e juajma c'ü i pöguevi?

O ndünrū c'ua c'e ndixū:

—Jā, nguextjo yo.

⁹O ndünrū c'ua e Pedro o xipji:

—¿Jenga i ñaguevi c'ü nin xīra i tsjijñiguevi a cjanu yo na s'o? ¿Cjo i pëzhguevi c'ü dya ro castigaots'üvi o Espīritu Mizhocjimi? Rí ärägö ya va sājā nu c'o o ndunü c'ü nin xīra o ma dyögüji. Xo ra ndunnc'üji in cuerpogue, embeji c'e ndixū.

¹⁰Ixco nügü c'ua c'e ndixū cja o ngua e Pedro, o ndü. 'Ma mü o cjugü c'o sê, o jñandaji ya vi ndü. O ndunüji c'ua c'e ndixū o ma dyögüji 'na lado nu ja vi dyögüji c'ü nu xīra. ¹¹Me go zū c'ua texe c'o mi creo e Jesucristo; 'ñe texe c'o o mbārā ja va ndü e Ananías 'ñe e Safira.

Muchos milagros y señales

¹²Mizhocjimi o unü o poder c'o apóstole o tsjaji na puncjü c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. C'o cjuarma mi jmurüji cja c'e porta c'ü ni chjü o Portal e Salomón. ¹³C'o dya mi creo, mi sūji ro ndeñeji c'o cjuarma. Pero c'o 'ñaja me mi mamaji c'ü me ma jonte c'o cjuarma. ¹⁴Na puncjü o nte c'o xo 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji; o bëzo 'ñe o ndixū. ¹⁵Nguec'ua mi pjongüji c'o mi s'ö'dyë, mi cö's'üji o ngama 'ñe o pjinguā, mi pa cöbüji cja 'ñiji. Nguec'ua 'ma ro cjugü e Pedro, xa'ma ro ndöt'ü c'ü o xörü cja c'o mi s'ö'dyë ro jogüji. ¹⁶Na

puncjü o nte c'o vi 'ñeje cja c'o jñiñi c'o mi bëxtjo a Jerusalén, o siji c'o mi s'ö'dyë 'ñe c'o vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo. Nde go jogüji.

Los apóstoles son perseguidos

¹⁷C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o s'aduceo c'o mi dyoji, me mi sjeyaji. Na ngue na puncjü o nte c'o mi teñe c'o apóstole. ¹⁸Nguec'ua o zürüji c'o apóstole, cjanu o pant'aji a pjörü nu ja ma cājā texe c'o mi cja na s'o. ¹⁹Nuc'ua c'e xömü, o ëjë c'ua 'na o anxe Mizhocjimi o ë xocü c'o ngoxtji cja c'e pjörü, o 'ñeme libre c'o apóstole. Cjanu o xipjiji:

²⁰—Möji cja ne templo, böbüji nu ja ra jñantc'aji yo nte. Nuc'ua rí xipjiji yo jña yo mama ja rgā sō ra salvaji ra bübüji co Mizhocjimi, embeji c'o.

²¹O tsjaji ja c'o nzi va xipjiji. C'ü na jyas'ü o möji cja c'e templo o ma jíchiji c'o nte.

C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o mi dyoji o ëji nu ja mi jünji nguenda. Cjanu o zojnüji c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel o jmurüji ngue c'ua ro jñünpüji nguenda c'o apóstole. Cjanu o mandaji c'o mbëpji ro möji cja c'e pjörü ro ma siji c'o apóstole. ²²'Ma mü o zät'ä c'o mbëpji cja c'e pjörü, dya cja chöt'üji c'o apóstole. Cjanu o nzhogüji o ë xipjiji:

²³—Ró ma töt'öjme c'jot'ütjo na jo c'o ngoxtji. Y c'o guardia cja c'e pjörü, böbüji pjörüji. Pero 'ma ró xocüjme c'o ngoxtji ró cjugüjme a mbo, dya cja ró töt'üjme c'o bëzo c'o ro ma sigöjme, eñeji.

²⁴C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja ndamböcjimi 'ñe c'ü mi comandante cja c'e templo, 'ma mü o dyäräji yo jña, dya mi pārā pje ro nguijñiji. O mamaji:

—Pārā, ¿pje me ra tsja c'o bëzo c'o ró pant'aji a pjörü?

²⁵Nuc'ua o sājā c'ua 'naja c'ü o ë xipjiji:

—C'o bëzo c'o i pant'aji a pjörü, böbüji cja ne templo jíchiji yo nte, embeji.

²⁶ Nuc'ua c'e comandante 'ñe c'o mbëpji o möji cja c'e templo o ma siji c'o apóstole, pero dya pje tsjapüji. Na ngue mi süji c'o nte, 'na ro pjat'üji o ndojo. ²⁷ 'Ma mü o siji c'o apóstole, o xipjiji ro böbüji a nde nu ja ro jñünpüji ngüenda. Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjami cjanu o tsjapü t'önü c'o apóstole. ²⁸ O xipjiji:

—¿Jenga sido in jíchiji yo nte? Maco ró xi'tsc'öjme c'ü dya cja ri ñänbäji o tjü e Jesús. Nudya, texe va a Jerusalén päräji c'o in mamaji. In neji c'ü ra nguiñi yo nte c'ü ngue ín s'ocüjme o mböt'üji e Jesús.

²⁹ O ndürnü c'ua e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole o mamaji:

—Xenda ni jyodü rá ätcöjme Mizhocjimi que na ngue'tsc'eji rá ä'tc'öjme. Na ngue in ntetjogueji nza cjazgöjme. ³⁰ I dyörüji c'ü ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi, nza cja 'ma ro tsja c'o na s'o. Nguec'ua in pës'i in s'ocügueji chjëntjui c'ü ri pöt'tügueji c'ü. Pero Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü c'o ín mboxatitagöji, o tsjapü o te. ³¹ O zidyí a jens'e e Jesús nu ja mimi dya cja o jodyë. O unü c'ü ra tsja ín Jmugöji 'ñe c'ü ra salvazüji nutscöji rí menzumügöji a Israel. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra nzhogü o mü'bü, ra perdonao 'ma Mizhocjimi. ³² Rí xi'tsc'öjme yo, na ngue ró jandajme y ró äräjme. Xo 'ñe o Espíritu Mizhocjimi jizhi c'ü na cjuana c'ü rí mamajme. Mizhocjimi unü o Espíritu texe c'o ätpä o jña, eñeji.

³³ C'o mi jün ngüenda, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o mi mama e Pedro, me co üdüji c'ua na puncjü, mi ne ro mböt'üji c'o apóstole. ³⁴ Cja c'o mi jün ngüenda, mi bübü 'na fariseo c'ü mi chjü e Gamaliel. Mi xöpü o ley Mizhocjimi; me mi nántji cja c'o nte. E Gamaliel o böbü, o manda ro pjongüji a tji c'o apóstole. ³⁵ Cjanu o ñatsjëji c'o 'ñaja c'o mi jün ngüenda o xipjiji:

—Nu'tsc'eji rí menzumügöji a Israel. Tsijññi na jo c'ü rí tsjapüji yo bëzo. ³⁶ Mbeñegueji c'o pa 'ma mi bübü c'e bëzo c'ü mi chjü e Teudas. Nuc'ü, mi cjavü mi manda. Na puncjü o bëzo c'o mi teñe angueze, mi sö 'na nziyo cientoji. Pero o mböt'üji c'e bëzo, y o mböt'ü texe c'o mi dyoji. O bëzhi c'ü mi ne ro tsja. ³⁷ Nuc'ua c'o pa 'ma mü o tsjaji o censo, na puncjü o nte c'o mi teñe e Judas c'ü mi menzumü a Galilea. Pero o ndü, y c'o mi dyoji xo mböt'ü c'o. ³⁸ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, jyëziji yo bëzo, dya rí pöt'üji. Na ngue 'ma nguetsjë anguezeji cjinñi c'o jña c'o mamaji, 'ñe 'ma ngue o podert-sjëji c'ü ni tsjaji yo me na nojo, dya ra mezhe ra chjorü 'ma. ³⁹ Pero 'ma ngueje Mizhocjimi c'ü unü o poder yo bëzo, dya ra sö rí ts'a's'üji. 'Ma rí ts'a's'üji, chjëntjui c'ü in c'a's'üji Mizhocjimi, eñe e Gamaliel.

⁴⁰ C'o 'ñaja cjanu o mamaji:

—Na jo ja c'o nzi vi mangue. Dya rá pöt'tüjme, eñeji.

Cjanu o xipjiji c'o apóstole ro cjogüji na yeje. O mbäräji c'ua, cjanu o xipjiji c'ü dya cja ro xipjiji o jña e Jesús c'o nte. Cjanu o 'ñemeji libre. ⁴¹ C'o apóstole cjanu o mbedyeji, me mi mäji. O mamaji:

—Zö o bëchqui ín tseji va mbärüzüji, pero rí mäcjöji. Na ngue Mizhocjimi o dyacüji rí sufregöji por e Jesús, eñeji. ⁴² Sido mi pöji cja c'e templo mi jíchiji c'o nte, mi mamaji e Jesús ngue c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Xo mi xöpüji cja o ngümü c'o nte.

Se nombran a siete diáconos

6 Pama mi creo na puncjü o nte e Jesu-cristo. Nuc'ua 'ma ya ma puncjü c'o mi creo, c'o cjuarma c'o mi ña griego o reclamaoji o mamaji:

—Yo ndixü yo ín dyocjömme yo ya ndü o xíra, dya nda ch'unüji pje ra ziji. Xenda ch'unü yo ndixü yo ña hebreo, embeji c'o apóstole.

²Nuc'ua c'o apóstole o ñaji cjanu o zojnũji texe c'o mi ätpä o jña Mizhocjimi. 'Ma mü o jmurũji, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nutscõjme rí xipjijme o jña Mizhocjimi yo nte. Dya ra jogü rá jëzijme ne bëpji para rá nu'ujme cjo pës'i pje ra zi texe yo cjuarma.

³Nguec'ua rí xi'tsc'õjme cjuarma, rá unũji c'e bëpji ra unũji c'ü ra zi c'o cjuarma c'o pje ni jyodü. Rí juajnjũji c'o me nãntji cjaji na jo, 'ñe ätäji o Espiritu Mizhocjimi, 'ñe pës'iji na jo o pjeñeji.

⁴Nutscõjme rí apóstolejme sido rá ötcõjme Mizhocjimi, y sido rá xipjijme o jña Mizhocjimi yo nte, eñeji.

⁵Texe c'o mi cãrã nu, o nguejmeji conforne c'o jña c'o vi mama c'o apóstole. Cjanu o juajnjũji c'ua e Esteban c'ü mi creo co texe o mü'bü, y mi ätä o Espiritu Mizhocjimi. Xo juajnjũji e Felipe 'ñe e Prócoro 'ñe e Nicanor 'ñe e Timón 'ñe e Parmenas 'ñe e Nicolás. E Nicolás mi menzumü a Antioquía, pero ante c'ü ro creo e Jesucristo, mi creo Mizhocjimi ja c'o nzi ga creo yo menzumü a Israel.

⁶'Ma mü o nguarü o juajnjũji c'o siete cjuarma, o xipjiji ro böbüji cja o jmi c'o apóstole. Nuc'ua c'o apóstole cjanu o 'ñe's'e o dyëji va dyötpũji Mizhocjimi.

⁷Nuc'ua mas mi mamaji o jña Mizhocjimi. Nguec'ua me na puncjü o nte a Jerusalén c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Na puncjü o mböcjimi c'o xo dyätpä o jña Mizhocjimi xo 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo.

Toman preso a Esteban

⁸Mizhocjimi o mbös'ü e Esteban 'ñe o unü poder. Nguec'ua o tsja c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ⁹Mi bübü 'na nintsjimi c'ü mi chjü o Nintsjimi c'o nte c'o ya 'ñemeji libre. C'o mi pa nu, mi bübü ja nzi anguezeji c'o o zõji o jña e Esteban. Mi menzumüji a ma a Cirene 'ñe a ma a Alejandria 'ñe a ma a Cilicia

'ñe a ma cja c'e país a Asia. ¹⁰O Espiritu Mizhocjimi o mbös'ü e Esteban o unü o pjeñe ja rvá ñaji c'o. Nguec'ua anguezeji, dya cja sö pje ro mamaji. ¹¹Nuc'ua cjanu o dyüt'tũji c'ua ja nzi o bëzo. Nguec'ua ja c'o nde mi mamaji:

—Ró äräjme e Esteban o zadü e Moisés 'ñe Mizhocjimi, eñeji.

¹²Nguec'ua c'o tita c'o mi manda, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o 'ñaja nte, me co ütũji c'ua na puncjü. Nuc'ua c'o nte c'o vi zõji o jña e Esteban, ixco cjuan'diji go möji nu ja mi bübü e Esteban o ma pënc'h'iji. Cjanu o zidyiji nu ja ro jñünpũji ngüenda. ¹³Cjanu o 'ñemeji c'ua o testigo c'o ro mama o bëchjine. O mamaji a cjava:

—Ne bëzo nu, sido sadü ne templo nu me na sjü. Xo sadü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ¹⁴Ró äräjme o mama c'ü ra ëjë e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret ra ë yät'tä ne templo. Ra xitsiji nan'ño rga cjaji c'o dya nza cja c'o o mama e Moisés, eñe c'o mi mama o bëchjine.

¹⁵O jmi e Esteban me mi juëns'i nza cja o jmi 'na o anxë Mizhocjimi. Nguec'ua texe c'o mi jün ngüenda, me go jñandbaji o jmi c'ü mi juëns'i.

Defensa de Esteban

7 Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü e Esteban o mama:

—¿Cjo na cjuana c'ü mama yo?

²O ndünrü c'ua e Esteban o xipji c'o mi jün ngüenda 'ñe c'o 'ñaja nte:

—Nu'tsc'ëji ín menzumüts'õji, dyärãji c'ü rá xi'tsc'õji. Mizhocjimi a jens'e o zopjü e Abraham c'ín mboxatitagõji 'ma mi bübü a Mesopotamia. Dya be mi pa a Harán. ³O xipji: “Pedyegue cja in jñiñi rí sogü yo in dyocjeji, rí mague nu ja rá jí'tsc'ö”, embeji e Abraham. ⁴O mbedye c'ua e Abraham a Caldea c'ü tsja a Mesopotamia, o ma mimi a Harán. 'Ma mü o ndü c'ü nu tata e Abraham,

Mizhocjimi o xipji e Abraham o ējē nu va ja rí cārāji. ⁵Dya ch'unū e Abraham ne ri 'na juajma c'ū ro tsjapū o cjaja. Pero o mama Mizhocjimi c'ū ro zādā 'ma ro unū e Abraham texe ne país ro tsjapū o cjaja. Xo mama c'ū ro tsjapū o cjaja c'o o mboxbēche c'o ro tsājā. Zō dya mi 'ñeje e Abraham o t'i, pero Mizhocjimi o mama a cjanu. ⁶Xo mama Mizhocjimi: "C'o in mboxbēchegue ra ma mimiji cja c'ū 'na país. Ra mezhe cuatro ciento cjē, nuc'ua c'o menzumū nu, ra tsjapūji me ra sufre c'o in mboxbēche, ra tsjapūji ra mbēpiji anguezeji. ⁷Pero rá castigao c'e nación c'ū ra mbēpiji. Nuc'ua ra mbedye libre c'o in mboxbēchegue, ra ēji a 'ñeva ra ē matcūgōji", eñe Mizhocjimi va xipji e Abraham.

⁸O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o xipji e Abraham ro circuncidaoji c'ū o t'i 'ñe c'o o bēche. Ngue c'ū rví mbeñeji c'ū vi mama Mizhocjimi ro unū anguezeji. 'Ma mü o jmusp'ū 'na t'i e Abraham, o jñusp'ū o tjū e Isaac. Nuc'ua cjanu o circuncidao 'ma o zō chjün. Je xo va cjanu e Isaac o circuncidao c'ū o t'i c'ū mi ngue e Jacob. Y e Jacob o circuncidao c'o doce o t'i c'o mi ngue ín mboxatitagōji.

⁹C'o once ín mboxatitagōji me mi sjēyaji na ngue c'ū o tataji xenda mi s'iya e José que na ngue anguezeji. Nguec'ua o mbōji e José, o mböpūji c'o mi pa a Egipto o zidyiji nu e José. Pero Mizhocjimi mi bübü co e José, o 'ñeme libre nu ja mi sufre. ¹⁰O unū na puncjū o pjeñe; nguec'ua e Faraón c'ū mi rey a Egipto me go ne'e e José, o 'ñeme o tsja gobernador texe a Egipto. Xo unū o manda texe cja c'o o mbēpiji e Faraón c'o mi cārā cja o palacio.

¹¹O ējē c'ua 'na tjjimi texe a Egipto, 'ñe texe a 'ñeva nu ja mi xiji Canaán c'o pa c'o. Me mi sufre c'o nte. C'o ín mboxatitagōji mi ojtjo pje ro ziji. ¹²Nuc'ua e Jacob o dyärā mi pōji o ndēxū a Egipto.

Nguec'ua o ndājā c'o o t'i c'o mi ngue ín mboxatitagōji o möji a Egipto. ¹³Nuc'ua 'ma mü o möji na yeje a Egipto, e José o xipjitsjē anguezeji: "Nutschō nguetscō e José in cjuarmazūji", eñe. Nuc'ua e José cjanu o jíchí anguezeji a jmi e Faraón. Nguec'ua va mbārā e Faraón anguezeji mi ngue o cjuarma e José. ¹⁴Nuc'ua e José o mbenpe 'na jña e Jacob c'ū mi ngue o tata, o xipji ro möji a Egipto texe c'o o t'i 'ñe c'o o bēche. Mi sōji como 'na setenta y cincoji. ¹⁵⁻¹⁶O möji c'ua. Nu-jnu, je nguejnu o ma ndū e Jacob. Nuc'ua o tūji o cuerpo a 'ñe a Siquem, o ē ngōt'ūji cja c'e cueva c'ū vi ndömü e Abraham. Vi ngōt'ū ja nzi merio de plata c'o o t'i e Hamor c'o mi menzumū a Siquem c'o mi ngue o cjaja c'e cueva. Je xo ngue a Egipto o ndū c'o o t'i e Jacob c'o mi ngue ín mboxatitagōji. Xo tūji c'o o cuerpoji a 'ñe a Siquem, xo ngōt'ūji cja c'e cueva.

¹⁷"Ma ya mi ngue ro zādā c'o vi xipji Mizhocjimi e Abraham, me co ngārā na puncjū c'o ín mboxatitagōji c'o mi cārā a Egipto. Me ma puncjūji. ¹⁸Nuc'ua o mimi c'ua rey 'na bēzo a Egipto c'ū dya mi pārā c'o vi tsja e José. ¹⁹C'e rey o tsjapūji na s'o c'o ín mboxatitagōji, mi xipjiji ra ma mbēziji c'o o ts'it'iji 'ma cja mi mus'ütjoji. A cjanu, dya nda rvá puncjūji 'ma. ²⁰C'o pa c'o, o jmus'ū e Moisés c'ū me ma zō a jmi Mizhocjimi. O mezhe jñi zana, c'ū o tata 'ñe c'ū o nana o mbörüvi e Moisés. ²¹Nuc'ua cjanu o pjongüvi c'ua cja o ngumüvi. Nuc'ua c'ū o xunt'i c'e rey a Egipto o chōt'ü, o mbörü nza cja 'ma ri ngue o t'i. ²²O jíchiji e Moisés texe c'o mi pārā c'o mi menzumū a Egipto. Nguec'ua mi pjēchi ra ña'a na jo, y mi pjēchi ja rvá tsja na jo 'na bēpiji.

²³"Ma ya mi ēdyi cuarenta cjē e Moisés, o nguijñi o mü'bü na jo ro ma nu'u pje mi cja c'o ín menzumūji a Israel c'o mi esclavo a Egipto. Na ngue mi ngue o dyoji. ²⁴O jñanda c'ua 'na c'o mi menzumū a Egipto mi pārā 'na c'o

mi menzumü a Israel. Nuc'ua e Moisés cjanu o ma ñana c'ü mi menzumü a Israel, o mbö't'ü c'ü mi menzumü a Egipto na ngue mi pärä c'e Israelita. ²⁵ O nguijñi e Moisés: “Yo ín menzumügöjme ra unüji ngüenda c'ü o ñempquegö Mizhocjimi rá emeji libre”, eñe. Je ga cjanu va nguijñi e Moisés c'ü ro unü ngüenda c'o ín mboxatitagöji. Pero dya unüji ngüenda. ²⁶ C'ü na ye nu pa, e Moisés o jñanda mi chü yeje c'o ín mboxatitaji. E Moisés mi jo'tp'üvi o xipjivi: “Nuc'sc'evi, ¿jenga ín pötqui chüguevi? Maco ín dyocjevi”, eñe e Moisés. ²⁷ Nuc'ua c'ü mi jonbü o chü c'ü 'na o dyoji, o ndütüji e Moisés cjanu o xipji c'ua: “Nuc'sc'e, ¿pje pè'sc'ü rí ñu co nuzgöbe? Dya cjó ñempc'e rí tsja juesi rí mandazübe. ²⁸ ¿Cjo ín ne rí pötcügö ja c'o nzi vi pö't'ügue c'e Egipto a ndä'ä?”, embeji e Moisés. ²⁹ Nuc'ua e Moisés 'ma mü o dyärä c'o mi mama c'e bëzo, o unü c'ua ngüenda c'ü ya mi päräji c'ü vi tsja. Nguec'ua o c'ueñe o ma c'ua a ma a Madián nu ja dya cjó mi pärä. Je chjüntü nu. C'ü nu su o musp'ü yeje o t'i.

³⁰ O mezhe c'ua cuarenta cjë, e Moisés mi bübü cja 'na majyadü; mi bëxtjo cja 'na t'eje c'ü ni chjü a Sinaí. O jñetse c'ua 'na o anxe Mizhocjimi cja 'na zarza c'ü mi tjë. ³¹ E Moisés 'ma o jñanda, me co nguijñi, dya mi pärä pje mi pjëzhi. 'Ma mü o chëzhi ro nu'u, o dyärä c'ua o ña Mizhocjimi. ³² O xipji e Moisés: “Nuc'scö o Mizhocjimizügö e Abraham ñe e Isaac ñe e Jacob c'o mi ngue ín mboxatitague”, eñe Mizhocjimi. Me go mbi c'ua e Moisés, dya cja rezga xe ro nu'u. ³³ O mama c'ua Mizhocjimi: “Ts'o't'ü c'o ín tin'ch'i. Na ngue me na sjü nu ja ín böbü. ³⁴ C'o ín menzumügue ngue ín ntegö c'o. Rí janda me cja'püji ra sufreji a Egipto. Xo rí ärä me quejaji. Nguec'ua rvä ëgö a jens'e rá emeji libre. Nudya rí x'tsc'ö rí mague a ma a Egipto. A cjanu rá emeji libre”, embeji e Moisés.

³⁵ O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o ndäjä e Moisés o nzhögü a ma a Egipto. Maco c'o ín mboxatitagöji vi xipjiji: “Nuc'sc'e, ¿pje pè'sc'ü rí ñu co nuzgöjme? Dya cjó ñempc'e rí tsja juesi rí mandazüjme”, embeji c'ü. Mizhocjimi o unü e Moisés mi manda cja c'o ín mboxatitagöji o ñemeji libre. C'e anxe c'ü vi jñetse cja c'e bidyi o mbös'ü e Moisés. ³⁶ E Moisés o tsja o señal c'o me na nojo a Egipto, ñe cja c'e ndeje c'ü ni chjü Mar Rojo. Nguec'ua va pjongü libre a Egipto c'o ín mboxatitagöji. C'o cuarenta cjë c'o mi cäräji cja c'e majyadü, e Moisés mi manda anguezeji y mi cja c'o me ma nojo. ³⁷ E Moisés o xipji c'o nu menzumüji a Israel c'o mi ngue ín mboxatitaji: “Mizhocjimi ra ñeme 'na c'o ín menzumügöji ra mama o jña, ja c'o nzi va ñempquegö”, eñe. ³⁸ E Moisés mi bübü cja c'e majyadü co c'o ín mboxatitaji c'o vi juajnü Mizhocjimi. Mi cäräji cja o ngua c'e t'eje c'ü ni chjü a Sinaí. 'Na o anxe Mizhocjimi o zopjü e Moisés o xipji c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o ro dyätä c'o nte. Nuc'ua e Moisés o xipji c'o ín mboxatitagöji. 'Ma ro dyätäji c'o ley, ro bübü'tjoji co Mizhocjimi para siempre.

³⁹ 'Pero c'o ín mboxatitaji, dya go ne go dyätäji e Moisés. Dya neji ro manda e Moisés anguezeji. Me mi mbeñeji a Egipto nu ja vi mbedyeji. ⁴⁰ Nguec'ua 'ma mü o mezhe e Moisés a xes'e cja c'e t'eje, c'o ín mboxatitagöji o xipjiji e Aarón: “Rí dyätcäjme 'na ts'ita c'ü ri nza cja 'na ts'inzhünü c'ü rá ma'tc'öjme, c'ü ra zinzijme na jo cja ñiji. Na ngue e Moisés c'ü o pjongüzüjme a Egipto, dya rí pärägöjme pje tsja”, eñeji. ⁴¹ Nguec'ua cjanu o dyät'äji c'ü mi nza cja 'na ts'inzhünü. Cjanu o mbö't'üji o animale c'o o mbäsp'äji a jmi. Me go mäpäji c'e ts'inzhünü, maco vi dyät'ätjoji co o dyëtsjëji. ⁴² Nguec'ua Mizhocjimi o jyëzi anguezeji. Nguec'ua anguezeji o mbürü

o ma't'üji e jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje. Nguec'ua va dyopjü a cjava c'o profeta: Nu'tsc'ejji in menzumüji a Israel, 'ma mi cārāji c'o cuarenta cjë cja majjadü, 'ma mi pöt'ügueji o animale cja rri pä's'āji, ¿cjo nguetscö mi matcügöji? Iyö.

⁴³ C'ü mi ma't'ügueji, ngue e Moloc 'ñe e Renfán.

I dyät'āji c'e ts'ingümü nu ja mi tågä e ts'ita Moloc.

Xo i dyät'āji e ts'ita Renfán c'ü mi nza cja 'na seje.

Nuc'o, mi tunügueji ja c'o mi pöcjeji.

Nguec'ua rá pjongüts'üji rí pjöt'ügueji a Babilonia a manu, eñe c'o profeta.

⁴⁴ O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o xipji e Moisés ro dyät'ä 'na ngümü de xipjadü nu ja ro bübü Mizhocjimi a nde cja c'o ín mboxatitajaji cja c'e majjadü. O mama: “Rí dyät'ä c'ü ri nza cja c'ü ya ró jí'ts'i i jñanda”, embe. ⁴⁵ Ma mü o ndü e Moisés, e Josué o tsja xo'ñi mi manda cja c'o o t'i c'o ín mboxatitajaji c'o vi mbedye a Egipto. 'Ma mü o säji cja ne país, ya mi cārā c'o 'ñaja nte. Pero Mizhocjimi o pjongü c'o. Nguec'ua c'o ín mboxatitagöji o tsjapüji o cjaji ne país. 'Ma mü o säji, ma tüji c'e ngümü de xipjadü. Mi bübü c'e ngümü de xipjadü hasta c'o pa 'ma mi rey e David. ⁴⁶ Mizhocjimi me mi ne e David. Nguec'ua e David o dyötü sjëtsi Mizhocjimi ro dyät'p'ä 'na ngümü. Na ngue e Jacob c'ü nu mboxpale xo mi ma't'ü Mizhocjimi. ⁴⁷ Ngue o t'i e David c'ü mi chjü e Salomón c'ü o dyät'p'ä 'na templo Mizhocjimi. ⁴⁸ Pero Mizhocjimi dya ni jyodü o templo nu ja ra mimi. Na ngue yo templo rí ä'tc'öji co ín dyëji. Dyärāji c'ü o mama 'na o profeta Mizhocjimi:

⁴⁹ E jens'e ngue nu ja rí bübü rí manda. Ne xoñijömü ngue nu ja rí e'me ín cua.

Nguec'ua dya sö rá mimigö cja 'na templo c'ü rí dyät'āji. ¿Ja rgä sö rá mimigö nu?

⁵⁰ Maco ró ät'ägö texe yo bübü 'ñe texe yo cja'a, eñe Mizhocjimi.

⁵¹ O sido o ña e Esteban o xipji c'o mi jün ngüenda:

—Nu'tsc'ejji, dya in ne rí dyärāji. Ya meze in mü'büji, ya tsot'ü in tsöji. Zö 'ñünnc'ü in mü'büji o Espiritu Mizhocjimi, pero in cjaji ja c'o nzi gui ñetsjëji. In chjëntcjeji nza cja c'o ín mboxatitagöji. ⁵² Anguezeji o mböt'üji texe c'o profeta. Mi mama c'o profeta c'ü ro ëjē 'naja c'ü me na jo a jmi Mizhocjimi. Pero c'o ín mboxatitajaji o mböt'üji c'o. Nu c'ü o ëjē, i sidyiji cja c'o pje pjëzhi o mböt'üji; chjëntjui c'ü ri pöt'ügueji. ⁵³ C'o o anxe Mizhocjimi o ë unüji e Moisés c'ü o ley Mizhocjimi. In tjëgueji c'e ley, pero dya in ätäji, eñe e Esteban.

Muerte de Esteban

⁵⁴ C'o mi jün ngüenda, 'ma mü o dyärā yo jña yo vi mama e Esteban, me go üdüji me mi nguünxt'ü a zibiji. ⁵⁵ Pero e Esteban dya go zü; o Espiritu Mizhocjimi sido mi 'ñünbü o mü'bü. O nās's'ä a jens'e o jñanda nu ja bübü Mizhocjimi me mi juëns'i. Xo jñanda e Jesús mi böbü cja o jodyë Mizhocjimi. ⁵⁶ Cjanu o mama:

—Dyärāji. Rí jandagö ya xogü a jens'e. Rí janda nu vi 'ñeje cja Mizhocjimi, böbü cja o jodyë Mizhocjimi, eñe.

⁵⁷ Anguezeji o ngo't'ü o ngöji co o dyëji, o mapjüji c'ua na jens'e va ma pënc'h'iji e Esteban. ⁵⁸ Cjanu o pjongüji cja c'e ndajñiñi, cjanu o pjat'üji c'ua o ndojo. Ngue c'o testigo c'o vi xosp'ü o bëchjine e Esteban c'o ot'ü o pjat'ü o ndojo. Ante c'ü ro pjat'üji c'ü, o ts'o's'üji c'o mabitü c'o mi jeji, cjanu o unüji 'na së c'ü mi chjü e Saulo ro mbörü c'o. ⁵⁹ Ma mi pjat'üji o ndojo e Esteban, o dyötü c'ua Mizhocjimi o mama:

—Jesús ín Jmuts'ügö, sinngui dya ín aljma, eñe.

⁶⁰Cjanu o ndüñijömü o mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, na s'o yo na cjacöji. Pero rí ö'tc'ügö rí perdonaogueji yo.

Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mama a cjanu, cjanu o ndü c'ua.

Saulo persigue a la iglesia

8 E Saulo me mi mäjä na ngue vi mböt'üji e Esteban.

C'e pa c'ü, o mbürü o tsjapüji o sufre c'o mi creo e Jesucristo c'o mi cārā a Jerusalén. Nguec'ua o mböt'üji o möji cja na puncjü o jñiñi a Judea ñe a Samaria. Nguextjo c'o apóstole c'o dya c'ueñe; o nguejmetjoji a Jerusalén. ²'Ma mü o ndü e Esteban, mi bübü c'o mi sū Mizhocjimi o ma dyögüji me mi huëpiji. ³E Saulo me mi nu'u na ü c'o mi creo e Jesús. O cjogü cja c'o ngumü nu ja mi cārā c'o cjuarma, o pjongüji cjanu o ma pant'aji a pjörü, zö mi bëzo zö mi ndixü.

Predicación del evangelio en Samaria

⁴C'o cjuarma c'o vi mbedye a Jerusalén, mi mamaji o jña e Jesucristo texe nu ja c'o mi sät'äji, mi xipjiji c'o ñaja nte. ⁵E Felipe o ma a Samaria o ma xipjiji:

—C'ü o mama Mizhocjimi ra ē ñevgüegöji libre, ya ëjë. Ngueje e Jesús, eñe.

⁶Na puncjü o nte c'o o dyärä c'o jña c'o o mama e Felipe. Xo jñandaji c'o me na nojo c'o o tsja. Nguec'ua na puncjü c'o o creo o jña e Jesucristo. ⁷Na puncjü o nte c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. E Felipe mi xipji c'o s'ondajma ro mbedye; mi pedye c'ua c'o s'ondajma mi mapjüji na jens'e. Mi cārā na puncjü a Samaria c'o dya mi sö ro ñömü. Xo na puncjü c'o mi me'dye. O jogü c'o. ⁸Nguec'ua me mi mäjji cja c'e jñiñi.

⁹A Samaria mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Simón. Ante c'ü ro ma nu e Felipe, mi sëro e Simón mi cja c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Mi cja pü me ma nojo. ¹⁰Texe c'o mi cārā nu, me mi ätpäji o jña, ndeze c'o dya pje mi pjëzhi hasta c'o mi pjëzhi na nojo. Mi mamaji:

—Nujnu ngue nu vi ñeje cja Mizhocjimi nu mero na zëzhi, mi eñeji.

¹¹C'o nte me mi ätpäji o jña e Simón. Na ngue ya vi mezhe mi cja c'o me na nojo c'o nunca mi jandaji. ¹²Pero 'ma mü o zät'ä a Samaria e Felipe, o xipjiji c'o nte:

—Rí xi'tsc'öji 'na jña c'ü rgui mäjceji. E Jesucristo ngue c'ü o ñeme Mizhocjimi ra manda. Ngue c'ü rí dyätäji, embeji.

Nguec'ua na puncjü o bëzo ñe o ndixü c'o o dyätpä o jña, cjanu o jiji. ¹³Xo ñe e Simón o creo. Nuc'ua 'ma ya vi ji'i, mi teñe e Felipe. O jñanda mi cja e Felipe o señal c'o me na nojo. Nguec'ua dya mi pārā e Simón pje ro nguijñi, na ngue nunca mi janda a cjanu.

¹⁴C'o apóstole c'o mi cārā a Jerusalén, o dyäräji c'ü ya mi ätpäji o jña Mizhocjimi a Samaria. Nguec'ua o ndäji e Pedro ñe e Juan o mëvi a Samaria. ¹⁵O mëvi ngue c'ua ro dyötpüvi Mizhocjimi c'o mi creo, ngue c'ua ro ch'unüji o Espiritu Mizhocjimi. ¹⁶Na ngue dya be mi jizhi o Espiritu Mizhocjimi cjo mi ngue o nte Mizhocjimi c'o mi menzumü a Samaria. Ya vi jiji, pero nguextjo o tjü e Jesús c'ín Jmugöji c'ü o nänbäji 'ma o jichiji. ¹⁷Nuc'ua e Pedro ñe e Juan o ñe's'e o dyëvi c'o mi creo. O ē c'ua o Espiritu Mizhocjimi o ē bübü cja o mü'büji.

¹⁸⁻¹⁹E Simón o jñanda e Pedro ñe e Juan o ñe's'e o dyëvi c'o cjuarma. O jñanda ja ma cja 'ma o ëjë o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua o xipji e Pedro ñe e Juan:

—Dyacövi ne poder rá cjö'tc'üvi o merio. Nguec'ua 'ma cjö c'o rá ë's'ë ín

dyëgö, ra ëjê o Espíritu Mizhocjimi ra ë bübü o mü'büji, eñe.

²⁰ O ndünrú c'ua e Pedro o xipji:

—Ra ma a linfiernu in meriogüe. Xo 'ñetsc'e, 'ma dya ra nzhogü in mü'bü. Na ngue in pëzhgüe ri chömü c'ü unü Mizhocjimi. ²¹ Dya rí pë's'igüe parte cja o jña e Jesucristo, na ngue dya jo in mü'bü a jmi Mizhocjimi. ²² Jyëzi nu na s'o nu in cjiñi, rí dyötü Mizhocjimi. Xa'ma ra perdonaots'ü. ²³ Rí unnc'ö ngüenda c'ü me na s'o in mü'bügüe. Xe in bübü'tjo cja o dyë e Satanás c'ü dya jo c'ü dya ne ra jyëts'ci, eñe e Pedro va xipji e Simón.

²⁴ O ndünrú c'ua e Simón o mama:

—Dyötcügö Mizhocjimi ngue c'ua dya rá sufregö yo i xitsi, embeji e Pedro.

²⁵ E Pedro 'ñe e Juan o xipjivi o jña Mizhocjimi c'o nte, o mamavi c'o vi jñandavi 'ñe c'o vi dyärävi. Nuc'ua cjanu o mbedyevi nu, ro mëvi a Jerusalén. 'Ma mü o cjogüvi na puncjü o jñiñi c'o tsja a Samaria, o xipjivi o jña e Jesucristo c'o nte.

Felipe y el hombre de Etiopía

²⁶ O ëjê 'na o anxe Mizhocjimi nu ja mi bübü e Felipe, o ë xipji:

—Ixtí magüe a ma a sur, rí chëpi c'e 'ñiji c'ü pedye a Jerusalén c'ü ni ma a Gaza, embe.

C'e 'ñiji cjogü cja 'na majyadü. ²⁷⁻²⁸ Ixco ma c'ua e Felipe. Cja c'e 'ñiji mi pa 'na bëzo c'ü mi menzumü a Etiopía. Mi tagä cja 'na carro c'ü mi cjüt'ü o pjadü. Mi pjëzhi na nojo, mi pjötpü texe c'o mi pë's'i e Candace c'ü mi reina a Etiopía. C'e bëzo ya vi 'ñeje a Jerusalén nu ja vi ma ma't'ü Mizhocjimi. 'Ma mü o jñanda e Felipe c'e bëzo, ya ma nzhogü ro ma cja o país a Etiopía. Mi xörü o jña Mizhocjimi c'ü vi dyopjü e Isaías c'ü mi profeta.

²⁹ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o xipji e Felipe:

—Chëzhi cja ne carro.

³⁰ 'Ma mü o chëzhi e Felipe, o dyärä mi xörü c'e bëzo c'o vi dyopjü e Isaías. O mama c'ua e Felipe o dyönü:

—¿Cjo in pärägüe pje ne ra mama yo in xörügüe?

³¹ O ndünrú c'ua c'e bëzo o mama:

—¿Ja rgá sö rá pärägö, 'ma dya cjó ra jítsigö? Ches'e rá min'hui, embe.

³² C'ü o jña Mizhocjimi c'ü mi xörü, je mi t'opjü nu c'ü mama a cjava:

Ra zidyiji c'e nte ja c'o nzi ga zidyiji o ndëncjürü, ra mbö't'üji.

Ja c'o nzi ga cja o ndëncjürü 'ma äxäji, dya nzama o neji; je xo rga cjatjonu c'e nte 'ma ra tsjapüji c'o na s'o, dya pje ra mama.

³³ Ra tsjapüji burla c'e nte ra jñünpüji ngüenda ra tsjapüji ra sufre, zö dya pje vi tsja.

¿Ja rgá sö ra 'ñeje o t'i cja ne xoñijöümü? Na ngue ra mbö't'üji c'ü, eñe o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Isaías.

³⁴ O mama c'ua c'e bëzo o xipji e Felipe:

—Tsjacü favor rí xitsi cjó ngue c'ü ra sufre a cjanu. ¿Cjo ngueje c'e profeta c'ü o dyopjü ne jña, o ngue c'ü nan'ño?, eñe.

³⁵ Nuc'ua e Felipe o xipji c'e bëzo pje mi ne ro mama c'e jña c'ü mi xörü, o xipji ja va mbö't'üji e Jesús; o xipji ngueje e Jesús c'ü ra salvazüji. ³⁶ Ya mi cjogüvi nu ja mi po'o o ndeje. O mama c'ua c'e bëzo:

—Po'o va o ndeje. ¿Cjo ra sö rá jigö?

³⁷ O ndünrú c'ua e Felipe o xipji:

—Jenga jiyö. Sö, 'ma in creo co texe in mü'bü.

O ndünrú c'ua c'e bëzo:

—Rí creogö e Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi, eñe c'e bëzo.

³⁸ Cjanu o manda o bö'büji c'e carro. Nuc'ua e Felipe 'ñe c'e bëzo o dagüvi cja c'e carro, cjanu o dat'üvi cja c'e ndeje. O tsja c'ua e Felipe o jichi c'e bëzo. ³⁹ Cjanu o mbes'evi cja c'e ndeje. Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi 'nango zidyí e Felipe.

Nguec'ua c'e bëzo dya cja jñanda. Pero sido mi pa cja c'e ñiji, me mi mäjä. ⁴⁰Nuc'ua e Felipe mi bübü a Azoto. O mbedye a Azoto mi sät'ä nzi 'na jñiñi mi xipji c'o nte ja ga cja e Jesucristo, hasta o zät'ä a Cesarea.

Conversión de Saulo

9 E Saulo me mi nu'u na ü c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji, sido mi mama:

—Rá pöt'ügö texe c'o, eñe.

Nguec'ua o ma c'ua cja c'ü mi mero ndamböcjimi. ²O ma xipji:

—Rí ö'tc'ügö rí dyopjügue o carta c'o rá tjëdyi a ma a Damasco, rá jizhi cja c'o nintsjimi. Rí jñu's'ü c'ü ya i dyacügö sjëtsi nguec'ua 'ma cjó c'o rá töt'ügö a Damasco c'o sido o ñiji e Jesús, rá tjünt'ü co cadena rá siji a 'ñeva a Jerusalén, zö ri bëzo zö ri ndixü, eñe e Saulo.

O tsja c'ua c'e ndamböcjimi ja c'o nzi va xipji e Saulo. ³O ma c'ua e Saulo. 'Ma ya mi ngue ro zät'ä a Damasco, 'nango ëjë c'ua a jens'e 'na jya's'ü c'ü me mi juëns'i c'ü o pjat'ü nu ja ma ëjë e Saulo. ⁴Cjanu o ndögü c'ua e Saulo c'ü mi chägä, cjanu o dyärä c'ü mi mama a cjava:

—Nu'tsc'e Saulo, ¿jenga in cjavü ra sufre yo creozgö? Chjëntjui c'ü ri nguetscö c'ü ri cjacö rá sufre.

⁵O ndünrü c'ua e Saulo o mama:

—¿Cjó ngue'tsc'e, nu'tsc'e nin t'ecjañömü?

O ndünrü c'ua c'ü in Jmugöji o xipji e Saulo:

—Nguetscö e Jesús. In cjavü ra sufre yo creozgö. In chjëntjui nza cja 'na nzhünü c'ü dya ne ra dyärä, c'ü me pjech'e c'e maza c'ü ni chjocüji, nguec'ua ga s'odü. Je xo ga cjatsc'e nu, 'ma dya rí dyätcägö in jña, mas ra s'odü in mü'bü.

⁶Me go zü c'ua e Saulo me go mbi, cjanu o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ¿pje in ne rá cjavö?

O ndünrü c'ua e Jesús c'ín Jmugöji:

—Ixtí mague dya, rí sät'ä cja c'e nda-jñiñi a Damasco; nujnu, ra xi'ts'iji c'ü rí tsja, embeji e Saulo.

⁷C'o bëzo c'o mi pöji e Saulo, me go pizhiji, dya mi sö ro ñaji. O dyäräji c'ü mi ña pero dya jñandaji. ⁸Nuc'ua e Saulo o nanga nu ja mi 'mana. Nuc'ua 'ma mü o xocü o ndö, dya cja mi janda. Nguec'ua o pënchp'iji o dyë, cjanu o ngüjnüji o zidy-iji a ma a Damasco. ⁹'Ma mi bübü a Damasco, o zö jñi pa c'ü dya mi janda. Dya zi o jñönü, ne ri ndeje.

¹⁰A Damasco mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Ananías, mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. Mizhocjimi o zopjü a t'iji e Ananías o xipji:

—Nu'tsc'e Ananías.

O ndünrü c'ua e Ananías:

—Mizhocjimi in Jmuts'ügö, xitsigö pje in ne rá cjavö.

¹¹O mama c'ua Mizhocjimi o xipji:

—Ixtí mague cja c'e calle c'ü ni chjü Derecho. 'Ma rí sät'ä cja o ngümü e Judas, rí tsja t'önü cjo bübü nu 'na bëzo c'ü ni chjü e Saulo c'ü o jmus'ü a Tarso. Nudya na ötcügö. ¹²Ró unügö o nguinch'i 'na t'iji o jñantc'a nu'tsc'e Ananías, i tsjogü cja c'e ngümü nu ja bübü, cja ni 'ñe's'e in dyëgue. Nguec'ua o jogü o ndö, o sö o jñanda na yeje. Je ga cjanu ró unügö o nguinch'i e Saulo.

¹³O ndünrü c'ua e Ananías o mama:

—Mizhocjimi in Jmuts'ügö, na puncjü o cjuarma c'o o xitsi ja ga cja e Saulo. O tsjavü me go sufre c'o in ntegue c'o cärä a Jerusalén. ¹⁴Nudya, cja säjä va, tjë 'na carta c'ü o dyopjü c'o ndamböcjimi. C'ü mama c'e carta, e Saulo pës'si sjëtsi ra zücüjme rí texejme nutscöjme rí ma'tc'öjme, ra pantcajme a pjörü.

¹⁵O ndünrü c'ua Mizhocjimi o xipji e Ananías:

—Mague. Ya ró juajñügö e Saulo ra zopjü c'o in menzumügueji a Israel 'ñe c'o o reyji. Nguec'ua ra mbäcäji ja ga czajgö. ¹⁶Rá xipji e Saulo c'ü ra sufre na puncjü, na ngue ra xipji ín jñagö yo nte, eñe Mizhocjimi va xipji e Ananías.

¹⁷O ma c'ua e Ananías o zät'ä cja c'e ngümü nu ja mi bübü e Saulo. O cjogü a mbo, cjanu o 'ñe's'e c'ua o dyë e Saulo, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e Saulo, mi cjuarmats'ügö. E Jesús c'ín Jmugöji o jñetse, i jñanda 'ma ma êcje cja 'ñiji. O ndäcjö ró êjë, ngue c'ua ra jogü in chö rí jñanda na yeje, 'ñe ngue c'ua ra êjë o Espiritu Mizhocjimi ra ê bübü in mü'bü, eñe e Ananías.

¹⁸Ixcu ndögü c'ua cja o ndö e Saulo c'o mi nza cja o ts'ixisqüë. Nuc'ua ya jñanda c'ua na jo. Nuc'ua cjanu o j'i; ngue e Ananías o jichi. ¹⁹Cjanu o zi o xëdyi; nguec'ua o zëzhi. Nuc'ua e Saulo, o mim-iji ja nzi pa a Damasco co c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

Saulo predica en Damasco

²⁰Nuc'ua mi pa cja c'o nintsjimi mi pa zopjü c'o nte, mi xipjiji e Jesús ngue o T'i Mizhocjimi. ²¹C'o o dyärä mi ña e Saulo, me mi cjijñi mi mamaji:

—Nujnu ngue nu mi cjäpü me ra sufre c'o creo e Jesús c'o cärä a Jerusalén. C'ü vi 'ñeje a 'ñeva ngue c'ü ro zürü yo creo, ro ndün't'üji co cadena cja rrü zidyiji cja c'o ndamböcjimi. Maco nudya, ya xipji o jña e Jesús yo nte, eñeji.

²²Pama Mizhocjimi xenda mi pjös'ü e Saulo ja ma zopjü c'o o menzumüji a Israel c'o mi cärä a Damasco. O mbenbeji c'o vi dyopjü c'o profeta ja rva cja c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro manda. A cjanu o jizhi c'ü ngueje e Jesús c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. Nguec'ua anguezeji, dya sö pje ro mamaji.

Saulo escapa de aquella gente de Israel que no creía en Jesucristo

²³O mezhe c'ua, c'o mi menzumü a Israel c'o mi cärä a Damasco o ñatsjëji o mamaji ja rvä mbö't'üji e Saulo. ²⁴O mbärä e Saulo c'ü mi ne ro mbö't'üji. Xömü ndempa mi pjörüji cja o ngoxtji c'e jñiñi, ngue c'ua 'ma ro mbedye e Saulo, ro mbö't'üji. ²⁵'Na nu xömü, c'o mi ejme e Jesucristo, o mbös'üji e Saulo o mbedye libre cja c'e jñiñi. O xipjiji e Saulo o dyo'o cja 'na bos'i. Cjanu o sjö'büji cja c'e varda c'ü mi c'ot'ü cja c'e jñiñi.

Saulo en Jerusalén

²⁶'Ma mü o zät'ä e Saulo a Jerusalén, mi ne ro ndeñe c'o mi cärä nu c'o mi creo e Jesucristo. Pero texeji mi sñji e Saulo, dya mi creoji c'ü ya mi ätpä o jña e Jesucristo. ²⁷'Na cjuarma c'ü mi chjü e Bernabé o recibido e Saulo. Cjanu o zidyji cja c'o apóstole o xipjiji:

—'Ma mi pa cja 'ñiji e Saulo, o jñetse c'ín Jmugöji; e Saulo o jñanda. C'ín Jmugöji o zopjü nu. Y 'ma mi bübü a Damasco, o xipji c'o nte ja ga cja e Jesús, dya zü, eñe e Bernabé.

²⁸Nguec'ua o recibidoji c'ua e Saulo texe ja c'o mi jmurü c'o cjuarma a Jerusalén. ²⁹Mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja ga cja e Jesús c'ín Jmugöji, y dya mi sü. 'Ma mi zopjü c'o o menzumüji a Israel c'o mi ña griego, me mi söji o jña. Anguezeji o ñatsjëji o mamaji ja rvä mbö't'üji c'ü. ³⁰'Ma mü o mbärä c'o cjuarma, o möji e Saulo a ma a Cesarea. Cjanu o xipjiji:

—Ra sö rí sät'ägue na jo dya a Tarso, embeji e Saulo.

³¹Nuc'ua c'o cjuarma c'o mi cärä cja c'e estado de Judea, dya cja mi nuji na ü c'o, dya cja pje mi cjäpüji. Xo 'ñe c'o mi cärä cja c'e estado de Galilea 'ñe cja c'e estado de Samaria. Y xenda mi päräji ja ga cja e Jesucristo. Mi sñji Mizhocjimi mi ätäji. O Espiritu Mizhocjimi mi pjös'ü

anguezeji. Nguec'ua xe na puncjü c'o o creo.

Eneas es sanado

³²E Pedro mi pa texe nu ja mi cãrã o cjuarma. 'Na nu pa, o ma a Lida o ma zengua c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. ³³Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü e Eneas. Ya vi mezhe ocho cjë ma o'o cja ngama, dya mi sö ro 'ñömü. E Pedro o jñanda c'e bëzo. ³⁴Cjanu o xipji:

—Eneas, e Jesucristo ra jocüts'ü. Rí ñanga rí xã'ma in nzama, embe.

Nuc'ua cjanu o nanga c'ua. ³⁵C'o mi cãrã a Lida 'ñe c'o mi cãrã a Sarón, o jñandaji ya vi jogü c'e bëzo. O jyëziji c'ua c'o mi creoji, o creoji e Jesucristo.

Resurrección de Dorcas

³⁶Cja c'e jñiñi a Jope, mi bübü 'na ndixü c'ü mi chjü e Tabita c'ü mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. Cja c'e idioma griego mi chjü e Dorcas. C'e ndixü mi unü o merio c'o dya pje mi pës's'i; me ma jonte mi pjös'ü texe c'o nte. ³⁷C'o pa c'o, o zürü 'na ngueme o ndü. O xatüji o cuerpo, cjanu o ngöbüji cja 'na jyäxcümü. ³⁸A Jope mi bëxtjo a Lida. C'o cjuarma a Jope o dyäräji e Pedro mi bübü a Lida. Nguec'ua o ndäji ye cjuarma c'o o ma xipji e Pedro:

—Rvá ë ö'tc'öbe favor ixtá mö a Jope, eñevi.

³⁹Nuc'ua e Pedro o möji c'ua anguezevi. 'Ma mü o zät'äji, cjanu o zidyiji e Pedro cja c'e jyäxcümü. Ma cã nu na puncjü o ndixü c'o ya vi ndü nu xïra. O ma böbüji cja o jmi e Pedro, me mi huëpiji e Dorcas. O jíchiji e Pedro c'o pajna 'ñe c'o 'ñaja bitu c'o vi ndä'bã e Dorcas 'ma xe mi bübü. ⁴⁰E Pedro o xipji texe c'o ndixü ro mbedyeji. Nuc'ua cjanu o ndüñijömü o dyötü Mizhocjimi. Cjanu o jñanda c'e ndixü c'ü vi ndü, o xipji:

—Nu'tsc'e Tabita, ñanga.

Nuc'ua c'e ndixü o xocü c'ua o ndö o jñanda e Pedro. Cjanu o nanga o mimi c'ua. ⁴¹Nuc'ua e Pedro o pënchp'i o dyë c'e ndixü o bö'bü. Cjanu o ma't'ü c'ua c'o ndixü 'ñe c'o 'ñaja c'o o nte Mizhocjimi, o jíchiji c'ü ya vi te e Tabita ya mi bübütjo na yeje. ⁴²Texe c'o mi cãrã a Jope o dyäräji e Pedro vi tsjapü o te c'e ndixü. Nguec'ua na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji. ⁴³Nuc'ua e Pedro o mezhe na puncjü o pa va mimi a Jope. Mi oxü cja o ngumü 'na bëzo c'ü xo mi chjü e Simón c'ü mi corti o xipjadü o animale.

Pedro y Cornelio

10 A Cesarea mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Cornelio. Mi manda cja 'na cien o tropa c'o mi xiji Tropa Italiana. ²Zö dya mi menzumü a Israel e Cornelio, pero mi sü 'ñe mi ma't'ü Mizhocjimi. Xo 'ñe texe c'o mi cãrã o ngumü. Mi unü o merio c'o dya pje mi pës's'i. Pama mi ötü Mizhocjimi. ³'Na nu pa 'ma ya vi zünü jñi c'ü nzhã, Mizhocjimi o unü e Cornelio o jñanda 'na anxe, nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'ijï. O cjogü nu ja mi bübü o xipji:

—Nu'tsc'e Cornelio, eñe c'e anxe.

⁴Me go zü e Cornelio me go jñanda c'e anxe. Cjanu o xipji:

—¿Pje pjëzhi, nu'tsc'e nin t'ecjañömü?

O ndünrü c'ua c'e anxe o mama:

—Rvá ë xi'ts'igö Mizhocjimi mä'c'ägue. Na ngue in ötügue c'ü, 'ñe in unü o merio yo dya pje pës's'i. ⁵Nudya rí chãjä o bëzo c'o ra ma a Jope ra ma siji 'na bëzo c'ü ni chjü e Simón Pedro. ⁶Nuc'ü, je oxü cja o ngumü 'na bëzo c'ü xo ni chjü e Simón c'ü corti o xipjadü o animale. C'e ngumü järã a squina cja nezapjü. Ra xi'ts'i e Simón Pedro pje ni jyodü rí tsjague, eñe c'e anxe va xipji e Cornelio.

⁷O ma c'ua c'e anxe c'ü mi ñavi e Cornelio. Nuc'ua e Cornelio o ma't'ü c'ua yeje c'o o mbëpji, ' ñeje 'na c'o

tropa c'ü mi teñe angueze, c'ü xo mi sũ Mizhocjimi. ⁸O xipjiji texe c'o vi mama c'e anxe, cjanu o ndäji c'ua o möji a Jope.

⁹C'ü na ye nu pa 'ma ya vi zünü jñisiarü, mi pöji cja 'ñiji ya mi ngue ro zät'äji a Jope. E Pedro o ndes'e a xes'e cja sotea cja c'e ngumü nu ja mi oxü, o dyötü Mizhocjimi. ¹⁰Nuc'ua cjanu o zant'a, mi ne o xedyi. 'Ma ma ät'äji o jñönü, mi sö e Pedro nza cja c'ü dya cja mi bübü cja c'e sotea, mi sö nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'ijj. ¹¹O jñanda ya vi xogü a jens'e. Cjanu o jñanda nza cja 'na manta c'ü me na nojo c'ü vi 'ñeje a jens'e o säjä a jömü. O jñetse nza cja c'ü cjó c'o mi pënc'h'i nza nziyo squina. ¹²Cja c'e manta mi cãã o c'ijmi 'ñe o s'ü, 'ñe c'o pje nde ma animale c'o bübü nziyo o ngua. ¹³Nuc'ua e Pedro o dyärä 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü o mama:

—Nu'tsc'e Pedro, böbü rí pöt'tügue 'na yo animale rí sa.

¹⁴O ndünrü c'ua e Pedro o mama:

—Iyö, ín Jmuts'ügö, dya ra sö. Nunca rí sagö o ts'ingue c'o na s'o c'o mama in leygue c'ü dya rá sagöjme, eñe e Pedro.

¹⁵O ndünrü c'ua c'ü mi zopjü e Pedro, o mama:

—Dya rí mangué na s'o nu c'ü ya ró tjintscö, eñe Mizhocjimi.

¹⁶Jñi vez va xipjiji a cjanu e Pedro. Y jñi vez va ndünrü a cjanu. Nuc'ua c'e manta cjanu o nguins'i c'ua a jens'e nu ja vi 'ñeje. ¹⁷E Pedro me mi cjiñi o mü'bü pje mi ne ro mama c'o vi jñanda. Jo nu säjä c'ua cja c'e ngoxtji c'o bëzo c'o vi 'ñeje cja e Cornelio. Na ngue ya vi tsjaji t'önü ja mi bübü o ngumü e Simón. ¹⁸O zenguateji c'ua, cjanu o tsjaji t'önü cjo mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü e Simón Pedro. ¹⁹'Ma mi cjiñi e Pedro pje mi ne ro mama c'o vi jñanda, o ña c'ua o Espiritu Mizhocjimi o xipji:

—Cja säjä jñi bëzo c'o va ã jonc'ü.

²⁰Dyagü cja ne sotea rí möji co

anguezeji. Dya rí yembeñe; nutscö ró täcjö o ëjë c'o, embeji e Pedro.

²¹O dagü c'ua e Pedro nu ja c'o ma böbü c'o bëzo c'o vi 'ñeje cja e Cornelio, cjanu o xipjiji:

—Nguetscö in jongüji. ¿Pje vi 'ñecjeji?, embeji.

²²Anguezeji o mamaji:

—O ndäcjöjme 'na bëzo c'ü ni chjü e Cornelio c'ü manda o tropa. Nuc'ü, sũ Mizhocjimi y cja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. Texe yo in menzumügueji a Israel mamaji c'ü cja na jo c'e bëzo. Mizhocjimi o ndäjä 'na o anxe o ma zopjü e Cornelio. O xipji c'ü ro ndäcjöjme rá ã sints'ijme rá mö o ngumü, ngue c'ua rí zopjügue. Angueze ra dyärä c'o rí xipjigüe, eñe c'o bëzo va xipjiji e Pedro.

²³Nuc'ua e Pedro o xipji c'o bëzo o cjogüji cja c'e ngumü o ziji o xedyi. Y o oxüji. Nuc'ua c'ü na jyas'ü, e Pedro o möji c'o bëzo. Xo möji ja nzi c'o cjuarma c'o mi cãrä a Jope.

²⁴C'ü na jñi nu pa, o zät'äji a Cesarea. E Cornelio ya ma te'be anguezeji; ya vi mbita c'o o dyoji 'ñe c'o mi päräji. Nuc'o, ya ma cäji nu. ²⁵'Ma mü o zät'ä e Pedro 'ñe c'o mi pöji cja o ngumü e Cornelio, o mbedye c'ua e Cornelio o recibido e Pedro. O ndünjömü cja o jmi, nza cja 'ma ro ma't'ü Mizhocjimi. ²⁶Nuc'ua e Pedro o pënc'h'i o dyë o bö'bü. O xipji:

—Böbü. Dya pje pjëtscö, xo rí ntetjögö nza cjatsc'e.

²⁷O cjogüvi c'ua mi ñavi. E Pedro o jñanda ya vi jmurü na puncjü o nte.

²⁸Cjanu o xipjiji:

—In pärägueji nutscöjme rí menzumüjme a Israel, dya sö rá dyocjöji nu'tsc'eji dya in menzumüji a Israel, ni rá cjogüjme cja in nzungueji rá ñaji. 'Ma jiyö, 'na ra pëgazüjme c'o na s'o. Pero o jítscö Mizhocjimi c'ü dya cja rá mangö cjó na s'o. ²⁹Nguec'ua 'ma mü o ma xitsi yo bëzo ro ëcjöjme yo, dya ró mangö:

“Iyö”, ro 'ñeñe. Nu'tsc'e Cornelio, xitscö pje vi chäjä o ma sizgö yo, eñe e Pedro.

³⁰ O mama c'ua e Cornelio:

—Ya sò nziyo pa, mi ötügö Mizhocjimi y mi mbempje. Ya vi zünü jñi c'ü nzhä. O ē c'ua 'na bëzo o ē böbü ín jmigö. Mi je'e o bitu c'o me mi juëns'i. ³¹ O xitsi: “Nu'tsc'e Cornelio, Mizhocjimi o dyä'tc'ä c'o ín ötü. Angueze pärä c'ü ín cja, ín unü o merio yo dya pje pë's'i”, enze. ³² Xo xitsi: “Rí chäjä o bëzo c'o ra ma a Jope ra ma siji 'na bëzo c'ü ni chjü e Simón Pedro. Nuc'ü, je oxü cja o ngumü 'na bëzo c'ü xo ni chjü e Simón, c'ü corti o xipjadü o animale. C'e ngumü järä a squina cja nezapjü”, enzgö c'e bëzo c'ü ró janda. ³³ Nguec'ua ixtó täjä yo o ma sits'i. Pöcjü i 'ñeje. Rí cäräjme a jmi Mizhocjimi rí texejme, rí ne rá äräjme c'o o jí'ts'i rí xitscöjme.

Discurso de Pedro en la casa de Cornelio

³⁴ Nuc'ua e Pedro o zopjü c'o nte o xipjiji:

—Dyäräji na jo. Nudya, rí pärägö Mizhocjimi dya juajnú cjó ra s'iya; ix na cjuana s'iya texe yo nte. ³⁵ Zö ja menzumü 'na nte, pero 'ma ra zü Mizhocjimi 'ñe ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, nu'ma, ra mápä Mizhocjimi 'ma c'o. ³⁶ Mizhocjimi o ndjä e Jesucristo o ē zocijme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. O xitscöjme ja rgá sò ra mäjä ín mü'büji rí texeji, dya pje rá mbeñeji. Na ngue e Jesucristo ngue ín Jmugöji zö ja nde rí menzumüji. ³⁷ In pärägueji e Juan mi zopjü c'o nte mi jichiji co ndeje. Nuc'ua e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret, mi nzhodü a Galilea mi zopjü c'o nte. Xo 'ñe a Judea. ³⁸ Mizhocjimi o 'ñeme e Jesús o zopjü c'o nte. O Espíritu Mizhocjimi c'ü mi bübüvi, o unü o poder. Nguec'ua mi pjös'ü c'o nte, y mi jocü c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Na ngue Mizhocjimi

mi bübü co angueze. ³⁹ Nutscöjme rí apóstolejme ró jandajme c'o o tsja e Jesús a Jerusalén, 'ñe texe yo ja cärä c'o ín menzumügöjme a Israel. Nuc'ua o ndät'äji e Jesús cja ngronsi va mböt'üji. ⁴⁰ Pero c'ü na jñi nu pa, Mizhocjimi o tsjapü o te. Cjanu o jizhi c'ü ya vi tetjo. ⁴¹ Pero dya texe yo nte o jñanda 'ma mü o te. Nguetscöjme ró jandajme. Na ngue o juancüjme Mizhocjimi rá xipjijme yo nte. 'Ma ya vi te e Jesús, ró sigöjme o xëdyi angueze. ⁴² O xitscöjme e Jesús rá zopjüjme yo nte, rá xipjijme c'ü ngueje angueze c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda c'o ya rguí ndü 'ñe c'o xe ri cärä. ⁴³ Texe c'o profeta o mamaji ja ga cja e Jesús. O mamaji 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü c'ü, ra perdonaoji 'ma c'o na s'o c'o vi tsjaji, eñe e Pedro.

Reciben el Espíritu Santo los que no son de Israel

⁴⁴ 'Ma xe mi ña e Pedro, 'nango ëjë c'ua a jens'e o Espíritu Mizhocjimi o ē bübü cja o mü'bü c'o mi ärä c'o jña. ⁴⁵ C'o vi ëji e Pedro cja o ngumü e Cornelio, ya mi creoji e Jesucristo. Anguezeji xo mi menzumüji a Israel. Nguec'ua 'ma o ëjë o Espíritu Mizhocjimi, me go nguijñiji cjanu o mamaji:

—¿Cjó ro mama ro unü o Espíritu Mizhocjimi yo dya menzumü a Israel?, eñeji.

⁴⁶ O mbäräji c'ü vi 'ñeje o Espíritu Mizhocjimi, na ngue o dyäräji c'o nte mi ñaji nan'ño idioma; xo mi mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. O mama c'ua e Pedro o xipji c'o o menzumüji:

⁴⁷ —Na jo ra ji'i yo; dya sò rá c'a's'üji. Na ngue Mizhocjimi o unü o Espíritu anguezeji, ja c'o nzi va dyacöji, eñe.

⁴⁸ Nuc'ua e Pedro o xipji c'o nte c'o dya mi menzumü a Israel ro jiji, na ngue xo 'ñench'e o mü'büji e Jesús c'ü ín Jmugöji.

Nuc'ua anguezeji o xipjiji e Pedro c'ü ro mimi ja nzi pa co anguezeji.

Informe de Pedro a la iglesia de Jerusalén

11 C'o apóstole c'o mi cārā a Judea 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, o mbārāji c'ü vi creo o jña Mizhocjimi c'o dya mi menzumü a Israel. ² Cārā a Jerusalén c'o mama ni jyodü rá circuncidaoji. 'Ma mü o nzhogü e Pedro a Jerusalén, anguezeji o huēnch'i c'ua e Pedro. ³ O xipjiji:

—¿Jenga i tsjogü o ngumü c'o dya in menzumüji i siji o xēdyi? Maco dya circuncidao c'o, embeji e Pedro.

⁴ O ndünrü c'ua e Pedro o xipjiji texe ja va cja. O mama:

⁵—Mi bübügö cja c'e jñiñi a Jope. 'Na nu pa mi ötügö Mizhocjimi. Nuc'ua ró sö nza cja c'ü dya cja mi bübü, nza cja 'ma ro cjinch'i 'na t'ijī. Ró janda c'ü mi nza cja 'na manta c'ü ma nojo. O jñetse nza cja c'ü cjó c'o mi pēnch'i nza nziyo squina. Vi 'ñeje a jens'e o sājā a jömü cja in jmigö. ⁶ 'Ma ró janda na jo cja c'e manta, ró janda o c'ijmi 'ñe o s'ü 'ñe o animale c'o na sate, 'ñe c'o 'ñaja animale c'o bübü nziyo o ngua. ⁷ Nuc'ua ró ārāgö 'na jña c'ü o mama: “Nu'tsc'e Pedro, böbü rí pö't'ügue 'na yo animale rí sa”, enzgö c'e jña. ⁸ Nuc'ua ró tjünrügö ró xipji: “Iyö, in Jmuts'ügö, dya ra sö. Nunca rí sagö o ts'ingue c'o na s'o c'o mama in leygue c'ü dya rá sagöjme”, rí embegö. ⁹ Nuc'ua c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e, o xitsi c'ua na yeje: “Dya rí mangue na s'o c'ü ya ró tjintscö”, enzgö Mizhocjimi. ¹⁰ Jñi vez va xitscö a cjanu. Y jñi vez rvā tjünrü a cjanu. Nuc'ua c'e manta cjanu o nguins'i c'ua a jens'e nu ja vi 'ñeje. ¹¹ Nuc'ua jo nu zāt'ā c'ua jñi bëzo cja c'e ngumü nu ja mi bünc'ö. Vi 'ñeji a Cesarea o ē zinzgöji. ¹² O xitsi o Espiritu Mizhocjimi ro möjme c'o bëzo, dya ro yembeñe. Xo 'ñe yo 'ñanto cjuarma, xo ró möcöjme yo. 'Ma ró sāt'ājme, ró cjogüjme cja o ngumü

c'e bëzo c'ü vi ndājā c'o o ma a Jope o ma sizgö. ¹³ Nuc'ua c'e bëzo o xitscöjme c'ü vi jñanda 'na anxe cja o ngumü. C'e anxe o zopjü o xipji: “Rí chājā c'o ra ma a Jope ra ma siji e Simón Pedro. ¹⁴ Ra xi'tsi ja rgui salvage, 'ñe texe yo cārā in nzungue”, eñe c'e anxe va xipji c'e bëzo. ¹⁵ 'Ma ró zopjügö c'o mi cārā c'e ngumü, 'nango ējē c'ua o Espiritu Mizhocjimi o ē bübü cja o mü'büji, ja c'o nzi va ējē cja in mü'bügöji 'ma ot'ü 'ma mi cārāgöji va. ¹⁶ Ró mbeñe c'ua c'e jña c'ü vi mama e Jesús c'ín Jmugöji. O mama: “E Juan mi jichi yo nte co ndeje. Pero ra zādā 'ma ra ējē o Espiritu Mizhocjimi ra ē bübü cja in mü'büji”, eñe e Jesucristo.

¹⁷ O sido o ña e Pedro o mama:

—Mizhocjimi o unüji o Espiritu anguezeji 'ma o 'ñenche o mü'büji e Jesucristo c'ín Jmugöji, ja c'o nzi va dyacöji 'ma ró ench'e in mü'bügöji c'ü. ¿Cjó nguetscö c'ü dya ro ätägö Mizhocjimi c'ü dya ro cjogü cja o ngumü c'e bëzo?, eñe e Pedro.

¹⁸ C'o nte c'o vi huēnch'i e Pedro, 'ma mü o dyärā c'o mi mama, go juemeji. Cjanu o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi. Xo unü c'o dya menzumü a Israel ra dyärāji o jña. Nguec'ua 'ma ra jyéziji c'o na s'o ra nzhogü o mü'büji, ra bübütjoji co Mizhocjimi.

La iglesia de Antioquía

¹⁹ 'Ma mü o pjat'üji o ndojo e Esteban, o mbürü o tsjapüji o sufre c'o mi creo e Jesucristo. Nguec'ua o c'ueñeji o möji cja c'o 'ñaja jñiñi. Bübü c'o o ma hasta cja c'e país a Fenicia, 'ñe c'e país a Chipre, 'ñe c'e jñiñi a Antioquía. Mi xipjiji o jña e Jesucristo c'o nu menzumüji c'o mi cārā nu. Pero c'o dya mi menzumü a Israel, dya mi xipjiji c'o. ²⁰ Mi cārā a Antioquía c'o vi 'ñeje a Chipre 'ñe a Cirene. 'Ma mü o säji nu, o mbürü o zopjüji c'o mi ña griego c'o dya mi menzumü a Israel, o xipjiji o jña

e Jesucristo c'ín Jmugöji. ²¹ Mizhocjimi o mbös'ü anguezeji o zopjüji na jo c'o nte. Nguec'ua c'o dya mi menzumü a Israel, na puncjü c'o o jyëzi c'o mi creoji, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo c'ín Jmugöji.

²² C'o cjuarma c'o mi cārā a Jerusalén, o mbārāji c'ü vi creo c'o dya mi menzumü a Israel. Nguec'ua o ndāji e Bernabé o ma a Antioquía. ²³ 'Ma mü o zāt'ā, me go mājā. Na ngue o unü ngüenda Mizhocjimi vi intsjimi na puncjü c'o nte. Nuc'ua cjanu o xipjiji sido ro 'ñejmeji co texe o mü'büji e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ²⁴ Ma jonte e Bernabé. Mi cja ja c'o nzi ma 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi. Y mi creo e Jesucristo co texe o mü'bü. Nguec'ua 'ma mü o zopjü c'o nte, na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji.

²⁵ Nuc'ua e Bernabé o mbedye a Antioquía cjanu o ma c'ua a Tarso o ma jyodü e Saulo. ²⁶ 'Ma o chöt'ü, o siji a Antioquía. O mezhevi 'na cjë nu, mi zopjüvi c'o cjuarma y mi jíchivi o 'ñiji e Cristo na puncjü o nte. Je ngue a Antioquía c'ü o mbürü o xiji cristiano c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

²⁷ 'Ma mi bübü a Antioquía e Bernabé 'ñe e Saulo, o ëjë ja nzi c'o mi profeta c'o vi 'ñeje a Jerusalén. ²⁸ 'Na c'o profeta mi chjü e Agabo. O Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü. Nguec'ua o böbü nu ja mi jmurü c'o cjuarma, o mama c'ü ro ëjë 'na tjiimi ro sufrefi texe cja c'o país. O zädä c'e jña 'ma mi manda e Claudio. ²⁹ Nguec'ua c'o cjuarma c'o mi cārā a Antioquía o ñaji o mamaji c'ü ro mbenpeji o merio c'o cjuarma c'o mi cārā a Judea. C'ü ro sö nzi 'naja, ro mbös'tiji c'o. ³⁰ Nuc'ua 'ma o jmutüji c'o merio, cjanu o ndāji c'ua e Bernabé 'ñe e Saulo o jñünüvi c'o merio o ma zopcüvi c'o mi pastor cja c'o cjuarma a Judea.

Muerte de Jacobo y encarcelamiento de Pedro

12 C'o pa c'o, mi rey e Herodes. O manda o ma zürüji ja nzi c'o mi ma't'ü e Jesucristo, o tsjapü o sufrefi. ² O manda o mbö't'üji co tjëdyi e Jacobo c'ü mi ngue o cjuarma e Juan. ³ Nguec'ua me co mājā c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo. O unü ngüenda e Herodes c'ü me mi mājā; nguec'ua xo manda o ma zürüji e Pedro. Mi ngue c'o pa 'ma mi siji o tjömëch'i c'o dya mi bāns'ä. ⁴ 'Ma o zürüji e Pedro, o manda e Herodes o pant'aji a pjörü. O manda c'ua dieciseis o tropa ro mbörüji e Pedro; ro pëppi nziyo tropa, cja rrü cambiaji c'ua. O nguijñi e Herodes, 'ma ro nguarü c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, ro jñünpü ngüenda e Pedro cja jmi c'o nte, cja rrü manda ro mbö't'üji. ⁵ Nguec'ua mi pjörüji na jo e Pedro. Pero c'o cjuarma c'o mi cārā a Jerusalén sido mi ötü Mizhocjimi co texe o mü'büji, c'ü ro mbös'ü na puncjü e Pedro.

Dios libra de la cárcel a Pedro

⁶ 'Na nu xömü 'ma ma bübü e Pedro a pjörü, mi 'nün't'ü o cadena nzi 'na o dyë. Y cada lado mi bübü 'na tropa c'ü xo mi tjün't'ü o dyë c'o cadena. Ma jji e Pedro. Xo mi bübü yeje tropa c'o mi pjörü cja o ngoxtji c'e pjörü. C'ü na jyas'ü, e Herodes ro jñünpü ngüenda e Pedro cja jmi c'o nte. ⁷ C'e xömü 'nango jñetse 'na o anxe Mizhocjimi. Y me go jya's'ü cja c'e cuarto. C'e anxe o 'ñünmbü o ximatjü e Pedro ngue c'ua o zö. Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji:

—Ixti ñanga, embeji e Pedro.

Nuc'ua c'o cadena c'o mi 'nün't'ü o dyë, o ndögü c'ua. ⁸ Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji e Pedro:

—Nzünt'ü in mbünt'ü, chin'ch'i in mbäcua.

O tsja c'ua e Pedro ja c'o nzi va mama c'e anxe. Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji:

—Chëjë in bitu cja rrî 'ñeje. Rá ot'ügö, rí bëpjague.

⁹O mbedye c'ua e Pedro mi bëpja cja c'e anxe. Dya mi pãrã cjo ix na cjuana mi pedye cja c'e pjörü. Mi sö nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jji. ¹⁰O cjogüvi yeje ngoxtji nu ja xo mi pjörü o tropa. Cjanu o zãt'ãvi cja c'e ngoxtji de t'ëzi c'ü mi mbedyeji a tji. C'e ngoxtji o xogütsjê c'ua. O mbedyevi c'ua o caminaovi 'na calle. 'Nango ojtjo c'ua c'e anxe, ya mi 'natsjê e Pedro. ¹¹Nuc'ua cjanu o mbãrã c'ua e Pedro c'ü na cjuana vi mbedye cja c'e pjörü. Cjanu o mama c'ua:

—Nudya, rí pãrãgö Mizhocjimi o ndãjä c'ü o anxe o ã 'ñevgue libre. Nguec'ua dya ro tsjacügö e Herodes ja c'o nzi ga ne c'o ín menzumügö c'o dya creo, eñe.

¹²Ma mü o mbãrã e Pedro c'ü na cjuana vi mbedye libre, cjanu o ma c'ua cja o ngumü e María c'ü nu nana e Juan c'ü xo mi chjü Marcos. Nujnu, mi jmurü na puncjü o cjuarma mi ötüji Mizhocjimi. ¹³Ma mü o zãt'ã e Pedro cja c'e ngumü, o toca cja c'e ngoxtji. O mbedye c'ua 'na xunt'i cja c'e patio o ma dyãrã cjó mi ngue. C'e xunt'i mi chjü e Rode. ¹⁴C'e xunt'i o mbãtpã o jña e Pedro 'ma mü o zenguante, pero dya xopcü c'e ngoxtji. Na ngue me go mäjã. Cjanu o cjuan'di o cjogü a mbo, o ma xipji c'o ma cã nu:

—E Pedro böbü cja ngoxtji, embeji c'o.

¹⁵O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji:

—Nu'tsc'e in locague, eñeji.

O mama c'ua c'e xunt'i:

—Iyö. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, embeji c'o.

Anguezeji cjanu o mamaji:

—Iyö, dya ngue. Pe ngueje c'e anxe c'ü pjörü c'ü, eñeji.

¹⁶E Pedro sido mi toca cja c'e ngoxtji. Nuc'ua c'o ma cã a mbo, cjanu o ma

xopcüji c'e ngoxtji. 'Ma mü o jñandaji c'ü mi ngue e Pedro, me go nguijñiji c'ua o mamaji:

—Pãrã, çja va mbedye a pjörü nu?

¹⁷Nuc'ua e Pedro cjanu o tsja c'ua o seña co o dyë ro ngo't'ü o neji. Cjanu o xipjiji ja va 'ñeme libre Mizhocjimi angueze. Xo xipjiji:

—Nujyo, rí xipjigueji e Jacobo 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, eñe.

Cjanu o mbedye c'ua, o ma c'ü 'na lugar.

¹⁸C'ü na jyas'ü, me mi sũ c'o tropa me mi pötü ma mamaji c'ü dya mi pãrãji ja vi ma e Pedro. ¹⁹Nuc'ua e Herodes o ndãjä c'o o ma jyodü e Pedro, pero dya chöt'üji. Nguec'ua o tsjapü t'önü c'o tropa c'o mi pjörü e Pedro, cjanu o manda o mbö't'üji c'o. Cjanu o mbedye a Judea o ma a Cesarea o ma mimi nu.

La muerte de Herodes

²⁰E Herodes me mi ünbü c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón. Nguec'ua anguezeji mi jodüji ja rvá jo'tp'üji c'ü. Na ngue c'o mi siji, mi tãmüji cja c'e país nu ja mi manda e Herodes. Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pjëzhi na nojo cja o palacio e Herodes. Nuc'ü, mi chjü e Blasto. C'o mi cãrã a Tiro 'ñe a Sidón o möji cja e Blasto o ma ngö't'üji o merio o xipjiji:

—Pjöxcüjme rá jo'tp'ügöjme ne rey Herodes, embeji.

Nguec'ua e Blasto cjanu o ma cja e Herodes o ma xipji c'ü mi ne c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón ro ñaji e Herodes. ²¹Nuc'ua e Herodes o mbã's'ã 'na pa, c'ü ro ñaji c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón. 'Ma mü o zãdã c'e pa, e Herodes o jye'e c'o me na zö, na ngue mi rey. Cjanu o ndägã cja c'ü o silla c'ü xiji trono. Cjanu o zopjü c'o nte. ²²Nuc'ua c'o nte chaque o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Nu na ña'a, dya nte nu, Mizhocjimi nu, eñeji.

²³E Herodes o jyëzi c'o nte o ma't'üji angueze. Dya mama:

—Dya rí matcügöji; nguextjo Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e rí ma't'üji, ro ñeñe.

Nguec'ua o ëjë 'naja o anxe Mizhocjimi o ë tsjapü o zö'dyë e Herodes, o ngãã o dyoxü a mbeme. C'o dyoxü o zapü a mbo o pjeme; dya mezhe o ndü.

²⁴Xe na puncjü o nte c'o o dyärä o jña Mizhocjimi o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

²⁵E Bernabé 'ñe e Saulo, 'ma o ma unüvi c'o merio c'o cjuarma a Judea, cjanu o mbedyevi a Jerusalén o nzhogü o mëvi a Antioquía mi sivi e Juan c'ü xo mi chjü Marcos.

Bernabé y Saulo comienzan su trabajo misionero

13 C'o cjuarma c'o mi cãrã a Antioquía, mi bübü c'o mi profeta 'ñe c'o mi xöpüte mi jizhiji o jña Mizhocjimi. Mi ngue e Bernabé, 'ñe e Simón c'ü mi xiji Negro, 'ñe e Lucio c'ü mi menzumü a Cirene, 'ñe e Manaén c'ü junto va tevi e Herodes c'ü mi manda a Galilea, 'ñe e Saulo. ²Na nu pa, mi ma't'üji Mizhocjimi y mi mbempjeji. Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o ña c'ua o xipjiji:

—Ya ró juajnügö e Bernabé 'ñe e Saulo ra mbëpquivi. Ixtí chägueji ra ma tsjavi c'e bëpji, embeji c'o.

³Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ma't'üji Mizhocjimi 'ñe o mbempjeji, cjanu o 'ñe'seji o dyëji e Bernabé 'ñe e Saulo. Cjanu o ndäji ro mëvi cja c'o 'ñaja jñiñi ro ma mbëpivi Mizhocjimi.

Los apóstoles predicán en Chipre

⁴Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü o ndäjä e Bernabé 'ñe e Saulo. Nuc'ua anguezevi cjanu o zidyivi e Marcos o möji c'ua a Seleucia. Nuc'ua o mbedyeji nu, o möji c'ua cja 'na barco o zät'äji cja c'e isla c'ü ni chjü a Chipre c'ü bübü

a nde cja c'e ndeje. ⁵O zät'äji a Salamina c'ü tsja a Chipre. Nuc'ua cjanu o möji c'ua cja c'o nintsjimi c'o bübü a Chipre nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. E Bernabé 'ñe e Saulo o zopjüvi c'o mi jmurü nu, o xipjiji o jña Mizhocjimi. Mi dyoji e Marcos ngue c'ua ro mbös'ü anguezevi. ⁶⁻⁸Cja c'e isla a Chipre, mi gobernador e Sergio Paulo. Nuc'ü, mi pës'i na puncjü o pjeñe. Mi dyojui e Sergio Paulo 'na bëzo c'ü mi menzumü a Israel c'ü mi cëro. Nuc'ü, mi chjü e Barjesús. Xo mi xiji e Elimas. Nuc'ü, mi cjäpü mi ña o jña Mizhocjimi, pero dya ma cjuana. E Bernabé 'ñe e Saulo 'ñe e Marcos o zät'äji texe cja c'o jñiñi cja c'e isla a Chipre. 'Ma mü o zät'äji cja c'e jñiñi a Pafos, nuc'ua e Sergio Paulo o zojnü c'ua anguezeji. Na ngue me mi ne ro dyärä o jña Mizhocjimi. 'Ma mü o ña e Bernabé 'ñe e Saulo, dya go ne e Elimas. Me mi jodü ja rvá ts'a's'ü, ngue c'ua c'e gobernador dya ro creo o jña Mizhocjimi c'o mi mama e Bernabé 'ñe e Saulo. ⁹Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Saulo c'ü xo ni chjü e Pablo, me go jñanda e Elimas. ¹⁰Cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e in cjäpü in jíchi yo nte, pero me na s'o c'o in cjague. In onpügue yo nte in xipjiji c'o dya cjuana. O t'its'ü e Satanás c'ü dya jo, in cjague o bëpji c'ü. In nague na ü texe c'o na jo. Me na jo o 'ñiji Mizhocjimi, pero nan'ño gui jíchigue yo nte in xipjiji c'o dya cjuana. ¹¹Dyärä. Ra castigaots'ügue dya Mizhocjimi ra tsja c'ü rí ndëzhogue. Ra mezhe ja nzi o pa, dya rí jñanda o jya's'ü e jyarü, eñe e Pablo.

Nuc'ua o bëxömü o ndö e Elimas, dya cja mi janda. Nguec'ua mi örü cjó ro pëncp'i o dyë ro ngüjnü. ¹²'Ma mü o jñanda c'e gobernador ja va ndëzhö e Elimas, me go nguijñi c'ua:

—Nunca rí janda a cjanu. Me na zëzhi o jña Mizhocjimi, eñe.

Nguec'ua o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

Pablo y Bernabé en Antioquía de Pisidia

¹³ Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi dyoji, cjanu o ndese'ji c'ua cja 'na barco o mbedyeji a Pafos o möji c'ua a Perge c'ü tsja cja c'e estado de Panfilia. 'Ma mü o zät'äji nu, nuc'ua e Juan Marcos o jyanbüji co anguezevi, o nzhogü o ma c'ua a Jerusalén. ¹⁴ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o mbedyevi a Perge o mövi c'ua a Antioquía c'ü bëxtjo cja c'e estado de Pisidia. Nuc'ua c'e pa 'ma mi söya c'o mi menzumü a Israel, o mövi cja c'e nintsjimi, cjanu o mimivi c'ua. ¹⁵ Cjanu o böbü c'ua 'na c'ü o xörü o jña Mizhocjimi. O xörü 'na pasaje cja c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe 'na pasaje c'ü o dyopjü c'o profeta. Nuc'ua c'o mi manda cja c'e nintsjimi, cjanu o mandaji 'naja c'ü o ma xipji e Pablo 'ñe e Bernabé:

—Mi cjuarmats'ügövi, 'ma in jünguevi 'na jña, xitscöjme, embeji c'o.

¹⁶ Cjanu o böbü c'ua e Pablo o tsja o seña co o dyè c'ü dya cjó ro ña. Cjanu o mama:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüts'ügöji a Israel, 'ñetsc'ejí dya in menzumüji a Israel pero in süji Mizhocjimi, dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. ¹⁷ Mizhocjimi o juajnü c'o ín mboxatitaji nutscöji rí menzumüji a Israel, o tsjapüji o nte. 'Ma mi cärä anguezeji a ma a Egipto, Mizhocjimi o intsjimi anguezeji, guec'ua va ngäräji na puncjü. Nuc'ua o pjongüji libre cjanu o möji c'ua, na ngue me na zëzhi angueze. ¹⁸ O mezhe c'ua cuarenta cjä mi pjörü Mizhocjimi anguezeji 'ma mi nzhodüji cja c'e majyadü. Zö mi cjaji c'o na s'o, pero Mizhocjimi mi pësp'iji paciencia anguezeji. ¹⁹ Mizhocjimi o chjotü c'o siete raza c'o mi cärä a Canaán. Cjanu o unü a Canaán c'o ín mboxatitagöji o tsjapü o cjaji. ²⁰ O mezhe cuatro ciento

cincuenta cjä va 'ñeme Mizhocjimi c'o mi cja juesi cja c'o nte, hasta e Samuel c'ü mi bëpja juesi, c'ü xo mi profeta. ²¹ O mezhe c'ua, c'o ín mboxatitaji o dyötüji Mizhocjimi ro 'ñeme 'naja anguezeji c'ü ro tsja rey. O 'ñeme c'ua e Saúl c'ü mi t'i cja e Cis, 'ñe mi mboxbëche cja e Benjamín. O mezhe cuarenta cjä c'ü mi rey, mi manda cja c'o ín mboxatitaji. ²² Nuc'ua Mizhocjimi dya cja jyëzi xe ro manda e Saúl; o 'ñeme c'ua e David o tsja rey. O mama Mizhocjimi: “E David c'ü nu t'i e Isái, me rí mápägö c'ü; rí janda ätcägö c'ü. Ra tsja ja c'o nzi rgá negö”, eñe Mizhocjimi. ²³ O mama Mizhocjimi c'ü ro 'ñeme 'na c'o o mboxbëche e David ro 'ñe 'ñevguegöji libre nutscöji rí menzumüji a Israel. Ya tsja Mizhocjimi ja c'o nzi va mama, o ndäjä 'naja c'ü o ã 'ñevgueji libre cja c'o na s'o c'o rí cjaji. Nuc'ü, ngueje e Jesús. ²⁴ Ante c'ü ro zopjü e Jesús c'o nte, e Juan ya mi pëpi Mizhocjimi. Mi zopjü c'o ín menzumügöji mi xipji ro jyëziji c'o na s'o, ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. ²⁵ E Juan, 'ma ya mi ngue ro nguarü c'ü mi pëpi Mizhocjimi, o xipji c'ua c'o nte: “In pëzhgueji nguetscö c'ü o mama Mizhocjimi ra ã 'ñempc'ejí libre, pero dya nguetscö; ngue c'ü cja va ëjë. Bübü o mbëpji c'o xäpcä o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö, dya pje pjëtscö rá pjöscö a cjanu c'ü cja va ëjë. Na ngue angueze me na nojo na puncjü; nutscö, dya pje ni movizügö”, eñe e Juan.

²⁶ O sido o ña e Pablo o mama:

—Rí zo'c'öji nu'tsc'ejí ín menzumüts'ügöji a Israel, o mboxbëchezüji e Abraham. Xo rí zo'c'öji nu'tsc'ejí dya in menzumüji a Israel pero in süji Mizhocjimi. Mizhocjimi ne c'ü rí pärägueji ja rgá sö rí salvagueji in texeji. ²⁷ 'Ma mü o ëjë e Jesús, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mi pjëzhi, dya mi päräji cjo vi 'ñeje cja Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o 'ñaja

nte a Jerusalén dya xo mi pārāji. Dya unūji ngüenda cjo ya vi zādä o jña Mizhocjimi c'o vi dyopjü c'o profeta, maco chjüma'ma xabaro mi xörüji o jña Mizhocjimi. C'o profeta o mamaji c'ü mi jyodü ro ndü e Jesús. Nguec'ua va zādä c'o vi dyopjü c'o profeta. ²⁸ Zö dya chö'tp'üji c'ü vi tsja na s'o c'ü rví ndü, pero o dyötüji e Pilato c'ü ro manda ro mbö't'üji c'ü. ²⁹ Nguec'ua va zādä texe c'o mi t'opjü cja o jña Mizhocjimi ja rvá tsjapüji e Jesús. Nuc'ua, bübü c'o o ma ts'üpcü o cuerpo cja c'e ngronsi, cjanu o ma ngöt'üji cja 'na cueva. ³⁰ Zö ya vi ndü e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te'e o bübü'tjo na yeje. ³¹ O mezhe c'ua ja nzi c'ü o jñetse e Jesús, o jñanda na puncjü o nte c'ü ya vi te. C'o o jñanda, ngue c'o mi nzhodüji e Jesús ante c'ü ro mbö't'üji. Mi nzhodüji ndeze 'ma o mbürü o zopjü c'o nte a Galilea, hasta o zät'a a Jerusalén. Nguec'ua zopjüji yo nte, xipjiji o te e Jesús.

³²⁻³³ 'Rí xi'tsc'öbe c'ü rgui mäjceji. Nu c'e jña c'ü o xipji Mizhocjimi c'o ín mboxatitagöji, ya zādä yo cjë yo rí cārāgöji nutscöji o mboxbëchezüji c'o. O tsjapü o te e Jesús ja c'o nzi ga t'opjü cja Salmo dos. Je mama a cjava c'e Salmo: "Íxi ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö. Ne pa dya, ró jizhi que nu'tsc'e ín Ch'itsc'ö", eñe Mizhocjimi. ³⁴ Mizhocjimi xo mama: "Rá intsjimits'ü ja c'o nzi rvá xipjigö e David." C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, ngue c'ü ro tsjapü ro te e Jesús, c'ü dya ro dya'a o cuerpo. ³⁵ Nguec'ua mama a cjava c'ü 'na Salmo: "Rí pārāgö c'ü dya rí jyëzi ra dya'a ín cuerpogö. Na ngue i juancügö", eñe. ³⁶ E David o tsja rey cja c'o o menzumüji c'o mi ngue ín mboxatitagöji; o tsja ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Pero 'ma o ndü, o dyögüji a lado nu ja ya vi dyögüji c'o ín mboxatitaji. Cjanu o dya'a o cuerpo. ³⁷ Pero 'ma mü o ndü e Jesús, Mizhocjimi o tsjapü o te, dya go dya'a o cuerpo.

³⁸ Nguec'ua rí xi'tsc'öji nu'tsc'ëji ín menzumüts'ügöji, ngueje e Jesús c'ü ra perdonao'ts'üji in nzhübüji c'o ín tüji. ³⁹ C'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, dya ra 'ñempc'ëji libre cja c'o na s'o. Pero 'ma rí 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, ra 'ñempc'ëji libre texe cja c'o na s'o. ⁴⁰ Pjöt-püji na puncjü ngüenda. Na ngue 'ma dya rí 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, ra zādä 'ma rí sufregueji ja c'o nzi va dyopjü c'o profeta. Je dyopjüji a cjava:

⁴¹ Nu'tsc'ëji ín cjacüji burla. Pero jñant'maji, rá cjangö c'o me na nojo, c'ü dya rí creoji zö cjö ra xi'ts'iji.

Y rí mangujeji: "¿Ja rgá sö ra zādä yo?" Pero rí chüji, eñe Mizhocjimi.

⁴² Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi dyoji, cjanu o mbedyeji c'ua cja c' e nintsjimi. C'o nte me go mamaji c'ua:

—Tsjacüjme favor rí 'ñejui ra chjün, rí ã yepe rí xitscöjme yo i xitsijme dya.

⁴³ 'Ma mü o nguarü c'e culto, na puncjü c'o mi menzumü a Israel c'o o ndeñe co e Pablo 'ñe e Bernabé. Xo 'ñe c'o dya mi menzumü a Israel pero mi ma't'üji Mizhocjimi, anguezeji xo na puncjü c'o o ndeñe co e Pablo 'ñe e Bernabé. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o zopjüvi c'ua anguezeji o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji rí sido rí dyätpäji o jña e Jesucristo. Ngueje c'ü o ndäjä Mizhocjimi o ã mböxcüji.

⁴⁴ Nuc'ua c'ü na ye nu xabaro, o ã c'ua texe c'o mi cārā c'e jñiñi o ã dyäräji o jña Mizhocjimi. ⁴⁵ C'o mi menzumü a Israel, 'ma mü o jñandaji xo vi jmurü na puncjü o nte c'o dya mi menzumü a Israel, o sjëyaji c'ua na puncjü. O zadüji e Pablo o mamaji c'ü dya ma cjuana c'ü mi mama. ⁴⁶ Dya zü e Pablo 'ñe e Bernabé, o mamavi:

—Nu'tsc'ëji rí menzumügöji a Israel, ngue'tsc'ëji ot'ü ró xi'tsc'öbe o jña Mizhocjimi. Pero dya i ñeji. Nguec'ua, zö Mizhocjimi ne ra 'ñempc'ëji libre cja c'o na s'o, pero dya sö. Na ngue dya

in creoji c'ü xi'ts'iji. Nguec'ua dya cja rá zo'c'öbe; rá zopjübe c'o dya ngue ín menzumügöji. ⁴⁷Ngue c'ü o xitsibe Mizhocjimi. O mama a cjava:

Ró juan'c'ü rí zopjü yo nte yo dya menzumü a Israel yo cārā texe cja ne xoñijömü,

ngue c'ua ra salvaji ra bübü ín jya's'ügö cja o mü'büji, eñe Mizhocjimi.

A cjanu va mama e Pablo.

⁴⁸C'o dya mi menzumü a Israel, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o o mama e Pablo, me go mäji o mamaji c'ü me na jo o jña Mizhocjimi. Bübü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesús. Nguec'ua o bübütoji co Mizhocjimi. Nuc'o, ngue c'o ya vi jua-jnü Mizhocjimi. ⁴⁹Nuc'ua o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji, o mamaji texe c'o jñiñi cja c'e estado. ⁵⁰Nuc'ua c'o mi menzumü a Israel, o dyüt'tüji c'o ndixü c'o pje mi pjézhi cja c'e jñiñi c'o mi ma't'ü Mizhocjimi. Xo dyüt'tüji c'o bëzo c'o pje mi pjézhi. Nguec'ua o nuji na ü e Pablo 'ñe e Bernabé, cjanu o pjongüji nu. ⁵¹Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé 'ma mü o mbedyevi nu, cjanu o jyä'bävi c'ua o jömü c'o mi jäs'ä cja o mbäcuavi, ngue c'ua ro mbārā c'o mi menzumü nu, c'ü vi tsjaji c'o na s'o, dya recibidoji anguezevi. Cjanu o mëvi cja c'e jñiñi a Iconio. ⁵²C'o mi cārā a Antioquía c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, zö mi nuji na ü c'o, pero o Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'büji o tsjapüji me go mäji.

Pablo y Bernabé en Iconio

14 Ma mi bübüvi e Pablo 'ñe e Bernabé a Iconio, o mëvi cja c'e nintsjimi nu ja mi pa c'o mi menzumü a Israel. O zopjüvi c'o nte ja c'o nzi ma zopjüvi cja c'o 'ñaja jñiñi. Nuc'ua na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. C'o o creo, mi cārā c'o mi menzumü a Israel; xo mi cārā c'o dya mi menzumü a Israel. ²C'o mi menzumü a Israel

c'o dya go ne go creo, o dyüt'tüji c'o dya mi menzumü a Israel. Nguec'ua va nguijñiji c'o na s'o, o nuji c'ua na ü e Pablo 'ñe e Bernabé. ³E Pablo 'ñe e Bernabé o mezhe va mimivi a Iconio. Mi zopjüvi c'o nte, dya mi süvi. Mi xipjiji:

—Me s'iyats'üji e Jesucristo c'ü ín Jmugöji, mi eñevi.

Nguec'ua c'ü ín Jmugöji o unüvi poder o tsjavi c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Nguec'ua va mbārāji c'ü na cjuana c'o mi mama e Pablo 'ñe e Bernabé. ⁴C'o mi cārā a Iconio, dya mi 'natjo o pjeñe ma nguijñiji. Mi cārā c'o mi teñe c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätpä o jña e Jesucristo; mi cārā c'o mi teñe c'o apóstole c'o mi ngue e Pablo 'ñe e Bernabé. ⁵Nuc'ua c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätä c'o apóstole, cjanu o ma ñaji c'ua c'o pje mi pjézhi cja c'e jñiñi. Xo ñaji c'o 'ñaja nte c'o dya mi menzumü a Israel. O mamaji c'ü ro tsjapüji burla c'o apóstole, cja rrü pjat'üji o ndojo. ⁶⁻⁷Pero e Pablo 'ñe e Bernabé o mbārāvi. Nguec'ua o c'ueñe o mëvi c'ua a Listra 'ñe a Derbe c'o tsja cja c'e estado de Licaonia. Nujnu, o zopjüvi c'o nte o xipjiji ja rvá sö e Jesús ro 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. Xo zopjüji c'o nte cja c'o 'ñaja jñiñi c'o bëxtjo mi chäji.

Apedrean a Pablo en Listra

⁸A Listra mi bübü 'na bëzo c'ü dya mi sö ro nzhodü, mi junrü a jömü. Je ma cjanu ndeze 'ma o jmus'ü. ⁹Nuc'ü, o dyärä mi ña e Pablo 'ma mi zopjü c'o nte. E Pablo o jñanda na jo c'e bëzo, o mbārā c'ü mi junt'ü o mü'bü c'e bëzo c'ü ro sö Mizhocjimi ro jocü. ¹⁰Nguec'ua o ña c'ua na jens'e e Pablo o xipji c'e bëzo:

—Böbü dya, rí böbü derecho, eñe.

O böbü na zézhi, cjanu o nzhodü c'ua. ¹¹Na puncjü o nte c'o o jñanda e Pablo ja va jocü c'e bëzo. O mapjüji c'ua na jens'e o ñaji c'e jña Licaonia o mamaji:

—Nujyo, ngue yo ín ts'itagöji yo rí ma't'úji. O mbèzhi o nte nza cjazgöji. O èjui nu ja rí cārāgöji o è nugüji, eñeji.

¹² Cjanu o jñusp'úji c'ua ts'ita Júpiter e Bernabé. E Pablo, o jñusp'úji ts'ita Mercurio, na ngue mi ngue e Pablo c'ü mi zopjü c'o nte. ¹³ A tji cja o ngoxtji c'e jñiñi nu ja mi cjogüji, mi jārā 'na templo nu ja mi ma't'úji e Júpiter. Nuc'ua c'ü mi mböcjimi cja c'e templo o siji o toro cja o ngoxtji c'e jñiñi. C'o toro ya vi ndepei o ndājñā. C'e mböcjimi 'ñe c'o nte mi ne ro mbö't'úji c'o toro, cja rrü mbäsp'āji e Pablo 'ñe e Bernabé c'ü rví ma't'úji. ¹⁴ E Pablo 'ñe e Bernabé 'ma mü o mbārāvi c'ü mi ne ro tsja c'o nte, o cjuan'divi o cjogüvi a nde nu ja mi cārā c'o nte. O ts'üdü o bituvi, o mapjüvi c'ua na jens'e o mamavi:

¹⁵ —Nu'tsc'ejí in bëzoi, çjenga in ne rí pötcübe o toro? Maco rí ntetjogöbe nza cjatsc'ejí. C'ü rvā ècjöbe, rá xi'tsc'öbe ja rgá sö ra 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o. Ni jyodü rí jyéziji yo ts'ita. Dya cja rí creoji, na ngue dya sö ra mböxc'úji. Rí 'ñench'e in mü'büji Mizhocjimi c'ü bübü para siempre, c'ü o dyät'ā e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, 'ñe texe yo bübü a jens'e 'ñe yo bübü cja ne xoñijöümü. Xo dyät'ā yo ndeje 'ñe texe c'o cā'ā nu. ¹⁶ Mi jinguā Mizhocjimi o jyézi texe c'o nte mi cjaji ja c'o nzi ma netsjéji. ¹⁷ Pero Mizhocjimi mi unü c'o mi jyodü c'o nte; xo 'ñetscöji dacöji c'o pje ni jyodüzüji. Va penqueji o dyebe; dacüji o ts'itjō. Nguec'ua me rí mājçöji, bübü c'ü rá sigöji. A cjanu, ngue c'ü rga pārāgöji bübü Mizhocjimi, ene e Pablo 'ñe e Bernabé.

¹⁸ Zö mi mamavi a cjanu, pero c'o nte siempre mi ne ro mbö'tp'úji o toro anguezevi. Pero o sido o xipjivi c'ü dya ro tsjaji a cjanu.

¹⁹ Cjanu o säjä c'ua a Listra ja nzi o nte c'o mi menzumü a Israel, vi 'ñeji a Antioquía 'ñe a Iconio. O dyüt'úji c'ua c'o mi cārā a Listra o pjat'úji o ndojo e Pablo.

Cjanu o ngüt'úji c'ua va pjongüji a tji cja c'e jñiñi. Mi pèzhiji ya vi ndü. ²⁰ Nuc'ua cjanu o è c'ua c'o cja vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, o è böbüji nu ja mi 'mana e Pablo. Nuc'ua e Pablo cjanu o nanga c'ua, o cjogü na yeje cja c'e jñiñi. C'ü na ye nu pa, o mbedyevi nu e Bernabé o mëvi a Derbe.

²¹ A Derbe o zopjüvi c'o nte o xipjiji o jña Mizhocjimi. Na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nuc'ua cjanu o nzhogü o mëvi a Listra 'ñe a Iconio 'ñe a Antioquía. ²² O zopjüvi c'o mi creo e Jesucristo, o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí sido rí 'ñejmeji e Jesucristo. Dya pje rí tsjijñiji 'ma pje c'o cja c'úji. Na ngue 'ma cjó c'o unü o mü'bü Mizhocjimi ra dyätā, nuji na ü 'ma c'o, y pje c'o cjapüji, embeji c'o.

Nguec'ua o zèzhiji, dya züji. ²³ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé cjanu o juajñüvi c'ua c'o ro tsja pastor nzi 'naja jñiñi. C'o cjuarma c'o mi cārā nu, 'ñe c'o apóstole o mbempjeji. Nuc'ua c'o apóstole o dyötüvi Mizhocjimi ro mbös'ü c'o pastor 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, na ngue vi creoji. Cjanu o mbedyevi o mëvi c'ua.

Pablo y Bernabé vuelven a Antioquía de Siria

²⁴ O huench'evi c'ua cja c'e estado de Pisidia o zāt'āvi a Perge c'ü tsja a Panfilia. ²⁵ Ma mü o nguarü o zopjüvi c'o mi cārā nu, cjanu o zöbüvi o mëvi a ma a Atalia. ²⁶ Nujnu, o ndes'evi cja 'na barco c'ü mi ma a Antioquía c'ü tsja a Siria. Je mi mëvi nu, na ngue nujnu ngueje nu ja vi dyötü Mizhocjimi c'o cjuarma, ro mbös'ü e Pablo 'ñe e Bernabé cja c'e bëpji. Je mi mëvi nu, na ngue ya vi cjuatüvi c'e bëpji. ²⁷ Ma o zāt'āvi a Antioquía, o zojñüvi c'ua c'o cjuarma. 'Ma mü o jmurüji, nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o xipjiji ja va mbös'ü Mizhocjimi va zopjüvi c'o nte. Xo xipjiji Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o dya mi menzumü a

Israel, xo dyätpäji o jña e Jesucristo. ²⁸ O mezhe c'ua na puncjü o pa, mi cārāji co c'o mi cārā a Antioquía c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

La reunión en Jerusalén

15 C'o pa c'o, xo säjä c'ua ja nzi o bëzo a Antioquía c'o vi 'ñeje a Judea. O zopjüji c'o cjuarma o xipjiji:

—Ma dya ra circuncidaots'üji ja c'o nzi va dyopjü e Moisés, dya ra sö rí salvagueji, embeji c'o cjuarma c'o mi cārā a Antioquía.

² E Pablo 'ñe e Bernabé o mamavi c'ü dya ro sö ro circuncidaoji c'o mi menzumü a Antioquía. Nguec'ua va zöji c'ua o jña c'o. Nguec'ua c'o cjuarma a Antioquía o xipjiji e Pablo 'ñe e Bernabé ro mëvi a Jerusalén, 'ñe ja nzi anguezeji, ro ma ñaji c'o apóstole 'ñe c'o pastor, ro dyönüji cjo mi jyodü ro circuncidaoji c'o dya mi menzumü a Israel.

³ Cjanu o möji c'ua. Bübü o cjuarma c'o o ma zogüji. 'Ma o cjogüji a Fenicia 'ñe a Samaria, o zät'äji c'o jñiñi nu ja mi cārā o cjuarma. O xipjiji c'ü ya vi creo na puncjü o nte c'o dya mi menzumü a Israel. Nguec'ua me co mäjä c'o cjuarma.

⁴ 'Ma mü o zät'äji a Jerusalén, c'o apóstole 'ñe c'o pastor 'ñe c'o 'ñaja cjuarma o recibidoji e Pablo 'ñe e Bernabé 'ñe c'o ma dyoji. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé cjanu o mamavi ja va mbös'ü Mizhocjimi o zopjüvi c'o dya mi menzumü a Israel. ⁵ Mi bübü nu ja nzi o fariseo c'o vi creo e Jesucristo. O böbüji c'ua cjanu o mamaji:

—Ni jyodü rá circuncidaogöji c'o dya menzumü a Israel c'o ätpä o jña e Jesucristo. Xo rá xipjiji ni jyodü ra dyätäji o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, eñeji.

⁶ Nguec'ua o tsjaji 'na junta, o jmurü c'o apóstole 'ñe c'o pastor o ñaji ja rvá xipjiji c'o dya mi menzumü a Israel.

⁷ Nuc'ua 'ma ya vi mezhe vi zöji o jña, o böbü e Pedro o xipjiji:

—Mi cjuarmats'ügöji, in pārāgueji ya mezhe ja nzi cjé, Mizhocjimi o juancügö nguetscö ot'ü ró zopjügö c'o dya menzumü a Israel ró xipjiji ja rvá 'ñemeji libbre cja c'o na s'o. 'Ma o dyäräji c'o ró xipjiji, o creoji. ⁸ Ja c'o nzi va dyacöji Mizhocjimi o Espíritu, je xo ga cjanu va unü yo dya menzumü a Israel c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Na ngue Mizhocjimi pätpä o mü'bü texe yo nte. ⁹ Angueze dya juanjü cjó ra s'ya. O ndintspi o mü'bü yo dya menzumü a Israel 'ma o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ja c'o nzi va ndintsqi ín mü'bügöji. ¹⁰ Maco Mizhocjimi ya recibido yo dya menzumü a Israel, ¿jenga in xipjiji ni jyodü ra dyätäji c'o ley? Dya rí tsjaji a cjanu; 'na ra ünnc'üji Mizhocjimi. C'o ín mboxatitagöji mi söji na jyü c'o ley, dya sö ro cumpleji c'o. Ni xo ri nguetscöji. ¹¹ Rí pārāgöji na s'ozgöji pero ra salvazügöji Mizhocjimi na ngue me s'iyazüji e Jesús c'ín Jmugöji. Je xo rga cjanu rgá salva yo dya menzumü a Israel, eñe e Pedro.

¹² 'Ma mü o nguarü o ña e Pedro, dya cjó cja ndünrú. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o zopjüvi c'o mi cārā nu, o xipjiji ja va mbös'tüvi Mizhocjimi va zopjüvi c'o dya mi menzumü a Israel. O mbös'ü o tsjavi c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ¹³ 'Ma mü o nguarü o ñavi, cjanu o ña c'ua e Jacobo o xipji c'o mi cārā nu:

—Mi cjuarmats'ügöji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. ¹⁴ Ya xitsiji e Simón Pedro c'ü ya mezhe Mizhocjimi xo juentse yo dya menzumü a Israel, xo tsjapü o nte yo. ¹⁵ Nujyo, ngue yo o dyopjü c'o profeta c'ü ro zädä. C'o o dyopjüji je mama a cjava: ¹⁶ Yo nte, dya cja matcüji ja c'o nzi va matcüji cja c'e ngümü de xipjadü c'ü o dyät'ä e David.

Nguec'ua 'ma ra zädä c'o pa, rá nzhogö rá cjapü yo nte ra matcüji na yeje.

¹⁷⁻¹⁸ Rá cjapü ín ntegö c'o 'ñaja nte, zö ja nde menzumüji.

Ra jyoungüji ra mbäcäji, eñe Mizhocjimi. Nujyo, o jítscöji ndeze mi jinguã yo. Je ga cjanu va mama c'o profeta.

¹⁹ O sido o ña e Jacobo o mama:

—C'ü rí mangö, yo dya menzumü a Israel c'o ya ejme dya Mizhocjimi, dya ni jyodü rá xipjiji ra circuncidaoji ja c'o nzi ga mama c'o ley. ²⁰ C'ü rá cjaji, rá penpeji 'na carta rá xipjiji c'ü dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o päsp'äji yo ts'ita. C'o bëzo, dya ra tsäji o ndixü; c'o ndixü, dya xo ra tsäji o bëzo. Xo ñe c'o dya be chjüntü. Xo rá xipjiji, dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o dya mbedye o cji. Dya xo ra ziji o cji. ²¹ Rá xipjiji a cjanu. Na ngue ya mezhe jizhiji o ley e Moisés texe cja c'o ciudad. 'Ma xabaro xörüji cja nintsjimi c'e ley, eñe e Jacobo.

²² Nuc'ua o nguejme conforme c'o apóstole ñe c'o pastor ñe c'o ñaja cjuarma. O juajnüji c'ua yeje cjuarma c'ü ro möji a Antioquía e Pablo ñe e Bernabé. Nuc'o, mi xoñivi cja c'o cjuarma. C'ü 'naja mi chjü e Judas Barsabás; c'ü 'naja mi chjü e Silas. ²³ O dyopjüji 'na carta o jñu's'üji a cjava:

“Nutscöjme rí apóstolegöjme ñetscöjme rí pastorgöjme rí pen'c'öjme ne carta. Rí zenguats'ujme cjuarma, nu'tsc'eji dya in menzumüji a Israel in cārāji a Antioquía ñe texe cja ne estado de Siria ñe ne estado de Cilicia. ²⁴ C'ü rgá pen'c'öjme ne carta, ró ärägöjme bübü c'o o mbedye va ja rí cārägöjme c'o o ã nuc'üji. O xi'ts'iji ni jyodü ra circuncidaots'üji ñe rí tsjaji c'o mama o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Nguец'ua dya in pārāji ja ngue c'ü rí creoji. Nu c'o o ã xi'ts'iji a cjanu, dya ró tågöjme c'o. ²⁵ Ya ró ñagöjme ró juajnüjme yeje cjuarma rá täcjöjme ra ëji e Bernabé ñe e Pablo, ra ñe zenguats'üji. Me rí s'iyagöjme anguezevi. ²⁶ Zö cjogüvi na puncjü peligro 'na ra mböt'üji c'o, pero sido zopjüvi yo nte, xipjiji o jña e Jesucristo

c'ín Jmugöji. ²⁷ Ró juajnüjme e Judas ñe e Silas ra ëji e Bernabé ñe e Pablo. E Judas ñe e Silas ra xi'ts'iji nu yo ró opjüjme cja ne carta. ²⁸ O Espíritu Mizhocjimi o dyacöjme o pjeñe, o jítscöjme c'o rá xi'tsc'öjme rí tsjaji. Y na jo, nguextjo c'o rá xi'tsc'öjme c'o. 'Ma jiyö, 'na rí sögueji na jyü. ²⁹ Yo rá xi'tsc'öjme, ngue c'ü dya rí saji o ts'ingue o animale c'o päsp'äji yo ts'ita. Dya xo rí siji o cji. Dya xo rí saji o animale c'o dya mbedye o cji. Nu'tsc'eji in bëzoji, dya rí tsäji o ndixü; ñetsc'eji in ndixüji, dya rí tsäji o bëzo. Xo ñetsc'eji dya be in chjüntüji. 'Ma dya rí tsjaji yo na s'o, in cjaji na jo'ma. Zenguajji, Mizhocjimi ra mböxc'üji”, eñe c'e carta va dyopjüji.

³⁰ Cjanu o ndäji c'ua e Judas ñe e Silas o ndëdyivi c'e carta, o möji e Bernabé ñe e Pablo a Antioquía. 'Ma mü o zät'äji, cjanu o xipjiji c'ua c'o cjuarma a Antioquía ro jmurüji. 'Ma o jmurüji, o unüji c'ua c'e carta. ³¹ 'Ma mü o xörüji c'e carta, me go mäji na ngue ma jo c'o jña c'o mi t'opjü nu. ³² E Judas ñe e Silas mi profetavi. O xipjivi na puncjü o jña c'o cjuarma, o jchiji ja ga cja o jña Mizhocjimi. Nguец'ua c'o cjuarma xenda go zëzhiji cja o jña Mizhocjimi. ³³ E Judas ñe e Silas o mezhevi ja nzi pa a Antioquía. Nuc'ua 'ma mü o nzhogüvi nu ja vi ñeji e Bernabé ñe e Pablo, c'o cjuarma a Antioquía o xipjiji anguezevi:

—Mizhocjimi ra mböxc'üvi. Xipjivi ra mbörü Cjimi c'o o ndäc'äji, eñeji.

^{34–35} E Pablo ñe e Bernabé xe go mimivi a Antioquía. Anguezevi ñe c'o ñaja xöpüte mi jizhiji mi mamaji o jña Mizhocjimi.

Pablo comienza su segundo viaje misionero

³⁶ O mezhe c'ua ja nzi o pa, o mama c'ua e Pablo o xipji e Bernabé:

—Na jo rá më cja c'o jñiñi nu ja ya ró zopjüvi o jña Mizhocjimi c'o nte. Rá ma

zenguavi c'o cjuarma, rá nuvi pje cjaji, eñe e Pablo.

³⁷ E Bernabé mi ne ro zidyivi e Juan Marcos. ³⁸ Pero o mama e Pablo c'ü xenda na jo 'ma dya ro zidyivi c'ü. Na ngue e Marcos vi jyanbüji co anguezevi a Panfilia; dya sido cja c'e bēpji co anguezevi. ³⁹ Nguec'ua o zōvi c'ua o jña e Bernabé e Pablo. Nguec'ua va xōgüvi c'ua. Nuc'ua e Bernabé cjanu o mēvi e Marcos. O mbes'evi cja 'na barco o mēvi a Chipre. ⁴⁰ Nuc'ua e Pablo o juajñü e Silas ro mēvi ro mbēpivi Mizhocjimi. C'o cjuarma a Antioquía o dyōtpüji Mizhocjimi ro mbös'ü e Pablo 'ñe e Silas. Cjanu o mēvi c'ua. ⁴¹ O zāt'ävi texe cja c'e estado de Siria 'ñe cja c'e estado de Cilicia. E Pablo mi zopjü c'o cjuarma; nguec'ua va zēzhiji cja o jña Mizhocjimi.

Timoteo acompaña a Pablo y a Silas

16 Nuc'ua cjanu o mēvi c'ua a Derbe 'ñeje a Listra. Mi bübü nu 'na t'i c'ü mi chjü e Timoteo. Nuc'ü, mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. C'ü nu nana mi menzumü a Israel, y xo mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. C'ü nu tata mi menzumü a Grecia. ² C'o cjuarma a Listra 'ñe a Iconio mi mamaji c'ü mi cja na jo e Timoteo. ³ E Pablo o ne o zidyivi e Timoteo ngue c'ua ro mbös'üvi cja c'e bēpji. Pero ot'ü o circuncidao. Na ngue c'o mi menzumü a Israel c'o mi cārā cja c'o jñiñi nu ja ro möji e Pablo e Silas e Timoteo, mi pārāji c'ü mi griego c'ü o tata e Timoteo, dya mi menzumü a Israel. 'Ma o nguarü o circuncidao, cjanu o möji c'ua. ⁴ Texe cja c'o jñiñi ja c'o mi pōji, mi zopjüji c'o cjuarma mi xipjiji c'o vi mama c'o apóstole 'ñe c'o pastor c'o mi cārā a Jerusalén. ⁵ Nguec'ua c'o cjuarma xenda go mbārāji go creoji e Jesucristo. Pama mi bübü c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

La visión que Pablo tuvo de un hombre de Macedonia

⁶ Nuc'ua mi ne ro möji a Asia ro xipjiji o jña e Jesucristo c'o nte. Pero o Espíritu Mizhocjimi o tsjapü o mbārāji c'ü dya ro möji nu. Nguec'ua va cjogütjoji cja c'e estado de Frigia 'ñe cja c'e estado de Galacia. ⁷ 'Ma ya mi ngue ro zāt'äji cja c'e estado de Misia, mi cja ro möji a Bitinia. Pero o Espíritu e Jesucristo dya jyēzi ro möji. ⁸ Nguec'ua va cjogütjoji c'ua cja c'e estado de Misia, dya mamaji o jña Mizhocjimi nu. Nuc'ua o zāt'äji a Troas c'ü tsja a Misia. ⁹ 'Na nu xōmü 'ma mi cārāji a Troas, Mizhocjimi o jíchi e Pablo c'ü o jñanda, nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jī. O jñanda 'na bēzo c'ü mi menzumü cja c'e estado de Macedonia. Mi bōbü ma xipji e Pablo: "Möji a Macedonia rí ma pjöxcijme", eñe c'e bēzo. ¹⁰ Nutsco e Lucas, je ngue a Troas ró chjögöjme e Pablo 'ñe c'o mi dyoji. Na ngue c'ü o jñanda e Pablo c'ü o jíchi Mizhocjimi, ró pārājme Mizhocjimi mi jítscöjme c'ü ro ma zopjüjme c'o mi cārā a Macedonia ro ma xipjijme o jña e Jesucristo. Ixtó xampajme ro möcjöjme nu.

Pablo y Silas en Filipos

¹¹ Ró tes'ejme c'ua cja c'e barco c'ü ró töt'üjme a Troas ró möjme derecho ró sāt'äjme a Samotracia. C'ü na ye nu pa, ró sāt'äjme a Neápolis ró dagüjme cja c'e barco. ¹² Nuc'ua ró pedyejme nu ró sāt'äjme a Filipos nu ja cārā na puncjü o nte c'o vi 'ñeje a Roma o 'ñe mandaji nu. A Filipos ngue 'na jñiñi c'ü me na nojo cja c'o 'ñaja jñiñi c'o tsja a Macedonia. Ró mimijme ja nzi pa nu. ¹³ 'Ma mü o zädä c'e pa 'ma söya c'o menzumü a Israel, ró pedyejme cja o ngoxtji c'e jñiñi ró möcjöjme a squina cja 'na ndare nu ja mi pa ötüji Mizhocjimi. Ró mimijme ró jíchijme c'o ndixü c'o mi jmurü nu. ¹⁴ 'Na c'o ndixü c'o mi ärä c'o mi mamajme,

mi ngue 'na ndixū c'ū mi chjū e Lidia. Mi menzumū a Tiatira mi pō o bitu c'o ma cji pobū. Nuc'ū, mi ma't'ū Mizhocjimi. Mizhocjimi o 'ñünbū o mü'bū o creo c'o jña c'o o mama e Pablo. ¹⁵ Cjanu o ji c'ua, 'ñe c'o mi cārā o ngumū. Nuc'ua cjanu o xitscōjme:

—Nu 'ma in mangueji c'ū na cjuana rí ench'e ín mü'bügō c'ū ín Jmugōji, rí mbitats'ūji rá mō ín nzungō rí ma oxqueji nu, enzgōjme c'ū.

O zimpcūjme ró oxūjme nu.

¹⁶ 'Na nu pa, mi pōcōjme nu ja mi pa ötūjme Mizhocjimi. Ró chjēgōjme 'na xunt'i c'ū mi esclavo. Mi o'o o mü'bū 'na o espíritu e Satanás c'ū dya jo, mi unū poder mi divinao. C'o o lamu c'e xunt'i mi tōji na puncjū o merio co c'ū mi divinao c'e xunt'i. ¹⁷ Nuc'ū, mi tjūnt'ū ín xütjügōjme nu ja mi pōcōjme e Pablo, mi mapjū na jens'e mi mama:

—Nu yo bēzo, ngue o mbēpji Mizhocjimi c'ū bübū a jens'e. Xi'ts'iji ja rgá sō rí salvagueji, eñe c'e xunt'i.

¹⁸ O mezhe c'ua na puncjū o pa, mi cja a cjanu c'e xunt'i mi tjūnt'ū ín xütjügōjme mi mama a cjanu. O xicha c'ua e Pablo o pjünū o jñanda c'e xunt'i. Cjanu o xipji c'ua c'ū o espíritu c'ū dya jo:

—Me na zēzhi e Jesucristo; rí xi'tsc'ō rí pedye cja ne xunt'i.

Cjanu o mbedye c'ua.

¹⁹ C'o o lamu c'e xunt'i o mbārāji c'ua c'ū dya cja ro ndōji na puncjū o merio. Nguec'ua cjanu o zürūji c'ua e Pablo 'ñe e Silas o zidyiji a fuerza a jmi c'o pje mi pjēzhi, ngue c'ua ro jñūnpūji ngüenda. ²⁰ 'Ma mü o zāt'āji cja c'o pje mi pjēzhi, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu yo bēzo, je menzumūvi a Israel. Va ē xipjiji nan'ño jña yo nte ga dyonpūji. Nguec'ua dya pārāji ja ngue c'ū ra creoji. ²¹ Mamavi o jña c'o mama ín leygōji c'ū dya sō rá cjaji ni xo rá creoji. Na ngue rí menzumügōji a Roma, eñeji.

²² Nguec'ua c'o nte o üdüji, mi ne ro mbārāji e Pablo 'ñe e Silas. C'o pje mi pjēzhi cjanu o ts'ünbūvi c'ua o bitu e Pablo 'ñe e Silas. Cjanu o mandavi o mbārāji co dyenza. ²³ Nuc'ua 'ma mü o nguarū o mbārāji na puncjū, cjanu o pant'aji c'ua a pjörü. Cjanu o xipjiji c'ua c'e mbōpjörü ro mbörūji na jo e Pablo 'ñe e Silas para dya ro mbedyevi. ²⁴ Nguec'ua c'e mbōpjörü o tsja ja c'o nzi va xipjiji, o siji e Pablo 'ñe e Silas o ē tsjocūji mas a mbo cja c'e pjörü. Cjanu o ngō'tp'ūji c'ua o nguavi cja yeje dyaxū c'o vi dyō't'ūji, para dya ro sō ro mbedyevi.

²⁵ Nuc'ua c'ū ndexōmū e Pablo 'ñe e Silas mi ötūvi Mizhocjimi y mi tōvi o himno ma ma't'ūvi Mizhocjimi. C'o 'ñaja c'o ma o'o a pjörü mi ārāji. ²⁶ 'Nango mbi c'ua na zēzhi ne xoñijōmū go 'ñōmū c'o cimienta cja c'e pjörü go xogū c'o ngoxtji. C'o cadena c'o mi 'nün't'ū c'o ma o'o a pjörü, o ndögū nu ja mi sa'a cja ndüngumū. ²⁷ C'e mbōpjörü 'ma mü o zō, o jñanda ya vi xogū c'o ngoxtji cja c'e pjörü. O ngübū c'ua o tjēdyi ro pō't'ütsjē. Na ngue mi pēzhi ya vi c'ueñe texe c'o ma o'o cja c'e pjörü. ²⁸ Nuc'ua e Pablo o mapjū c'ua na jens'e o xipji:

—Dya rí pō't'ütsjē; rí cāxtjogōjme rí texejme, eñe.

²⁹ Nuc'ua c'e mbōpjörü o manda o tūji o sivi. Cjanu o cjuan'di o ma a mbo cja c'e pjörü, me mi mbi. Cjanu o ndünijōmū cja o jmi e Pablo 'ñe e Silas. ³⁰ Cjanu o zidyivi a tji o xipjivi:

—Nu'tsc'evi nin t'ecjañōmūvi, ¿pje ni jyodū rá cjagō ngue c'ua rá salvagō?

³¹ Cjanu o ndünrūvi o xipjivi:

—Rí 'ñench'e in mü'bū e Jesucristo rí tsjapū in Jmugue. Ra 'ñempc'e libre texe cja c'o na s'o; xo 'ñe yo cārā in nzumū, embeji c'e mbōpjörü.

³² Nuc'ua cjanu o xipjivi o jña Mizhocjimi c'e bēzo 'ñe texe c'o mi cārā o ngumū. ³³ Nuc'ua mismo c'e xōmū, c'e mbōpjörü ixco zidyi c'ua e Pablo 'ñe e

Silas nu ja mi po o ndeje o mbe'chp'evi nu ja vi s'odü. Nuc'ua cjanu o jichiji co ndeje c'e mböppjörü 'ñe c'o mi cārā o ngümü. ³⁴Nuc'ua c'e mböppjörü cjanu o zidy e Pablo 'ñe e Silas cja o ngümü, o ma unüvi o xëdyi o zivi. Me go mājā c'ua c'e mböppjörü 'ñe c'o mi cārā o ngümü, na ngue vi 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi.

³⁵Nuc'ua c'ü na jyas'ü, c'o pje mi pjëzhi cjanu o zopjüvi c'ua c'o policia o xipjiji:

—Mëvi ma xopcüvi c'o bëzo c'o ró pant'aji a pjörü.

³⁶Ma mü o zät'ävi nu, o xipjivi c'e mböppjörü. Nuc'ua c'e mböppjörü cjanu o ma xipji e Pablo:

—C'o pje pjëzhi o ndävi c'o o ã mama c'ü sò rí pedeyi libre. Nguec'ua pedeyi, Mizhocjimi rí möji, eñe c'e mböppjörü.

³⁷Pero e Pablo dya nguejme conforme o xipji c'o policia:

—C'o pje pjëzhi o mandavi o mbärüzübe na puncjü, me go bëchquibe ín tsebe cja yo nte, zö dya jñüncübe ngüenda. Y o pandgabe a pjörü. O tsjacübe a cjanu, maco rí menzumügöbe a Roma. Nudya, nevi c'ü rá pedeyebe, c'ü dya ra mbärä yo nte. Iyö. Ma xipjivi ra ëjui ra 'ñe pjongüzübe libre.

³⁸Cjanu o ma c'ua c'o policia cja c'o pje mi pjëzhi, o ma xipjivi ja va mama e Pablo. 'Ma mü o dyärä c'o pje mi pjëzhi c'ü mi menzumü a Roma e Pablo 'ñe e Silas, me go züvi c'ua. ³⁹Cjanu o mëvi c'ua cja c'e pjörü o ma xipjivi e Pablo 'ñe e Silas:

—Perdonaozübe c'ü ró cja'c'öbe.

Cjanu o pjongüvi c'ua libre cja c'e pjörü. Cjanu o xipjivi:

—Rí ö'tc'üjme 'na favor rí pedeyi cja ne jñiñi, eñe c'o pje mi pjëzhi.

⁴⁰Nuc'ua e Pablo 'ñe e Silas 'ma mü o mbedeyi libre cja c'e pjörü, cjanu o ma zenguavi e Lidia. Nuc'ua cjanu o zopjüvi c'o cjuarma c'o mi cārā nu; nguec'ua o

mäji y o zëzhiji. O mbedeyi o möji c'ua co e Timoteo.

El alboroto en Tesalónica

17 O zät'äji c'ua a Anfípolis 'ñe a Apolonia pero o cjogütjoji, o zät'äji cja c'e jñiñi a Tesalónica. Nu-jnu, bübü nu 'naja nintsjimi nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. ²Texe nu ja mi sät'ä e Pablo mi pa cja nintsjimi. Nguec'ua o mezhe jñi nzo, chjünma mi pa cja c'e nintsjimi a Tesalónica mi pa jíchi o jña Mizhocjimi c'o nte. ³O jíchiji c'o mama o jña Mizhocjimi, ngue c'ua ro mbäräji mi jyodü ro sufre rvá ndü e Cristo, cja rrü tetjo c'ua na yeje. O xipjiji: —In te'beji c'ü o mama Mizhocjimi ra ã 'ñevgueji libre. Pero rí xi'tsc'öji, nuc'ü, ya ëjë. Ngueje e Jesús.

⁴C'o menzumü a Israel, bübü c'o o creo o ndeñeji e Pablo 'ñe e Silas. C'o dya menzumü a Israel c'o xo mi sū Mizhocjimi, na puncjü c'o xo creo e Jesucristo. Nuc'o, mi bübü ja nzi ndixü c'o pje mi pjëzhi. ⁵Nuc'ua c'o menzumü a Israel c'o dya mi creo, me go sjëyaji c'ua na ngue c'o nte o ndeñeji e Pablo 'ñe e Silas. Nguec'ua cjanu o möji cja chöjmü nu ja mi cārā c'o bëzo c'o ma s'o c'o dya mi pëpji c'o ja nde mi nzhodü. O xipjiji ro möji anguezeji. 'Ma mi pöji, o mbürü o mapjüji c'ua na jens'e. Nguec'ua va mundo c'ua na puncjü o nte. Nuc'ua cjanu o möji cja o ngümü e Jasón, Cjanu o xo'tp'üji o ngümü cjanu o cjogüji, ngue c'ua ro pjongüji e Pablo 'ñe e Silas ro zidyiji nu ja ro jñünpüji ngüenda a jmi c'o nte. ⁶Pero dya chöt'üji. Nguec'ua o pënc'h'iji c'ua e Jasón 'ñe ja nzi c'o 'ñaja cjuarma, o zidyiji a fuerza cja c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi. O mapjüji na jens'e mi mamaji:

—E Pablo 'ñe e Silas nzhodüvi onpüvi yo nte. Nguec'ua texe cja ne xoñijömü bübü c'o ya s'onbüji o mü'bü na ngue c'o jña c'o mamavi. Nudya, va ëjui va

ē oncügöji. ⁷ Nu ne Jasón o recibido cja o ngumü c'o, ngue c'ua sido oxüvi. C'o creo ja c'o nzi ga mama anguezevi, dya cjaji ja c'o nzi ga manda e César c'ü mero manda; mamaji e Jesús ngueje c'ü mero manda, eñeji.

⁸ C'o nte 'ñe c'o pje mi pjèzhi 'ma mü o dyäräji a cjanu, me go züji, dya mi pärä pje ro tsjaji. ⁹ Nuc'ua c'o pje mi pjèzhi cjanu o cobrají o merio e Jasón 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, o xipjiji c'ü ro nzhocpüji c'o merio 'ma ro mbedye e Pablo 'ñe e Silas cja c'e jñiñi. Cjanu o 'ñemeji c'ua libre.

Pablo y Silas en Berea

¹⁰ Nuc'ua c'o cjuarma cjanu o xipjiji e Pablo 'ñe e Silas c'ü ro mbedyevi c'e xömü, ro mëvi a ma a Berea. 'Ma mü o zät'ävi nu, o mëvi cja c'e nintsjimi nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. ¹¹ C'o mi cārā a Berea xenda mi äräji que na ngue c'o mi cārā a Tesalónica. O dyäräji co texe o mü'büji c'o jña c'o mi mama e Pablo 'ñe e Silas. Pama mi nuji cja o jña Mizhocjimi cjo na cjuana c'o mi mamavi. ¹² Nguec'ua c'o menzumü a Israel, na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Xo 'ñe na puncjü o ndixü c'o pje mi pjèzhi c'o mi griego c'o dya mi menzumü a Israel, xo creoji e Jesucristo. Xo 'ñe o bëzo c'o mi griego. ¹³ Nuc'ua c'o mi cārā a Tesalónica c'o mi menzumü a Israel, o mbäräji c'ua e Pablo 'ñe e Silas vi mëvi a Berea; e Pablo mi zopjü c'o nte mi xipjiji o jña Mizhocjimi. Ixco möji c'ua o ma dyüt'üji c'o nte, ngue c'ua me go mundoji va mapjüji. ¹⁴ Nuc'ua c'o cjuarma ixco ndäji c'ua c'o ro ma caminao e Pablo ro zät'äji a squina cja c'e mar. E Silas 'ñe e Timoteo o nguejmevi a Berea. ¹⁵ C'o cjuarma o ma caminaoji e Pablo hasta o zät'äji a Atenas. Nuc'ua e Pablo o mama c'ua o xipjiji:

—'Ma rí nzhogueji a Berea, xipjiji e Silas 'ñe e Timoteo ra tsjavi posible ra èjui, dya ra mezhevi.

Pablo en Atenas

¹⁶ E Pablo mi te'be e Silas 'ñe e Timoteo ro säjui a Atenas. Me go sufre o mü'bü, na ngue o jñanda mi tågä na puncjü o ts'ita cja c'e jñiñi. ¹⁷ Nguec'ua mi pa cja c'e nintsjimi mi ñaji c'o mi menzumü a Israel mi xipjiji ja ga cja c'ü na cjuana. Xo mi ñaji c'o dya mi menzumü a Israel c'o xo mi ma't'ü Mizhocjimi. Y pama mi pa cja c'e chöjmü mi ñaji c'o mi pa nu. ¹⁸ Nujnu, mi pa nu c'o mi xiji epicureo c'o mi xötpü o jña e Epicuro, 'ñe c'o mi xiji estoico c'o mi xötpü o jña e Zenón. Anguezeji o zöji o jña e Pablo. Bübü c'o o mama:

—Mbārā, ¿pje ra xitscöji ne bëzo nu ja nde pezhe o jña?, eñeji.

Bübü c'o o mama:

—Nza cja c'ü xitscöji rá creoji nan'ño ts'ita c'o ma't'üji nan'ño jñiñi, eñeji.

O mamaji a cjanu na ngue e Pablo mi xipji anguezeji ja ga cja e Jesús 'ñe c'e Resurrección. Anguezeji dya tendioji, mi cja püji e Jesús 'ñe c'e Resurrección mi ngue o tjü yeje ts'ita. ¹⁹ O zidyiji c'ua e Pablo nu ja mi chjü a Areópago nu ja mi jünji ngüenda. Cjanu o xipjiji:

—Rí ne rí xitscójme ne jña nu in jizhgue ngue c'ua rá päräjme. ²⁰ In mangue yo nunca rí äräjme. Rí ne rá päräjme ja ga cja yo, embeji e Pablo.

²¹ C'o mi menzumü a Atenas 'ñe c'o dya mi menzumü a Atenas c'o mi cārā nu, sido mi mamaji c'o jña c'o nuevo y me mi ne ra dyäräji c'o jña c'o nuevo.

²² Nuc'ua e Pablo cjanu o böbü c'ua nu ja mi jünji ngüenda nu ja mi chjü a Areópago, cjanu o mama:

—Nu'tsc'eji in bëzoji in cārāji va a Atenas, rí unnc'ö ngüenda c'ü me in ma't'üji o ts'ita. ²³ 'Ma mi nzhodügö mi janda yo ts'ita yo in ma't'üji, ró janda 'na altar

c'ü juns'ü a cjava: “Ne altar ngue para c'e ts'ita c'ü dya rí pārägöji”, je juns'ü a cjanu. Nudya rá xi'tsc'öji ja ga cja c'ü dya in pāräji pero in mamaji in ma't'üji, c'ü ngueje Mizhocjimi.

²⁴ Mizhocjimi o dyät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijömü, 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. Nuc'ü, manda texe a jens'e 'ñe texe cja ne xoñijömü. Nguec'ua dya bübü a mbo o templo 'ñe o ts'ingumü nu ja ra mimi. Na ngue nuyo, ät'ätjoji co dyè yo. ²⁵ Nu'tsc'eji in cjiññiji c'ü pje c'o ni jyodü yo ts'ita rí unügueji. Pero Mizhocjimi dya pje ni jyodü. Maco ngue angueze o ngambgagöji va cja ne xoñijömü, y dacüji c'ü rgá bübüji 'ñe c'ü rgá tsjons'ü in jñüji. Xo dacüji texe c'o ni jyongüji.

²⁶ Mizhocjimi o ngama texe yo raza 'ñe yo nación. Na ngue je mboxbëchiji cja c'e bëzo c'ü ot'ü o dyät'ä Mizhocjimi. O mama Mizhocjimi jinguä ro mimi nzi 'na raza yo cärä dya, 'ñe ja ngue c'ua ro ngäräji. Xo 'ñe c'o cja ra ngärä. ²⁷ O ngama a cjanu Mizhocjimi yo raza, ngue c'ua texeji ra jyodüji angueze, ra mbäräji ja ga cja, ra 'ñench'e o mü'büji. Na ngue dya jè bübü Mizhocjimi co nuzgöji rí nteji. ²⁸ Na ngue dacüji c'ü rgá bübüji 'ñe c'ü rgá 'ñö'müji in dyèji 'ñe in cuaji. Nguec'ua sò rá mamaji bübü co nutscöji c'ü. Xo mama a cjanu 'naja c'o in menzumügueji c'o mi xiji poeta c'o mi pjëchi ra ña c'o pje nde ma jña. O mama: “O t'izgöji Mizhocjimi”, eñe. ²⁹ Nu 'ma o t'izgöji Mizhocjimi, ni jyodü rá unnc'öji ngüenda c'ü dya Mizhocjimi yo ts'ita yo ät'ä yo nte. Na ngue ät'äji ja c'o nzi ga neji, de oro o de plata o de ndojo. ³⁰ Ma ot'ü, Mizhocjimi mi pësp'i na puncjü paciencia c'o mi ma't'ü yo ts'ita. Na ngue dya mi pāräji. Pero nudya, mama Mizhocjimi c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'bü texe yo cärä cja ne xoñijömü. ³¹ Mizhocjimi ya juajnü 'na pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. O 'ñeme 'na bëzo c'ü ra jñüncüji na jo ngüenda. 'Ma o ndü c'e

bëzo, Mizhocjimi o tsjapü o te. Ngue c'ü rga pārägöji rí texeji, c'e bëzo ngueje c'ü ra jñüncüji ngüenda, eñe e Pablo.

³² Ma mü o dyäräji c'ü mi mama e Pablo c'ü vi te e Jesús 'ma ya vi ndü, bübü c'o o tsjapü burla va ndenbe e Pablo. Bübü c'o o mama:

—Xe rí xitscöjme 'na nu pa, eñeji.

³³ Nguec'ua e Pablo o mbedye nu ja mi cäräji. ³⁴ Bübü c'o o ndeñe e Pablo o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. 'Na anguezeji mi chjü e Dionisio. Mi ngue 'na c'o bëzo c'o mi jün ngüenda. Xo creo 'na ndixü c'ü mi chjü e Dámaris.

Pablo en Corinto

18 Nuc'ua e Pablo o mbedye a Atenas o ma a Corinto. ² Nujnu, o chjëvi nu 'na bëzo c'ü xo mi Israelita, pero vi jmus'ü cja c'e estado de Ponto c'ü tsja a Asia. Nuc'ü, mi chjü e Aquila. Cja vi 'ñejui c'ü nu su a Italia nu ja mi bübüvi. Na ngue e Claudio c'ü mi mero mi manda o xipji texe c'o mi menzumü a Israel ro mbedyeji a Roma c'ü tsja cja c'e país a Italia. C'ü nu su e Aquila mi chjü e Priscila. E Pablo o ma zengua e Aquila 'ñe e Priscila cja o ngümüvi. ³ C'e bëpji c'ü mi cja e Aquila 'ñe e Priscila, mi mismotjo c'e bëpji c'ü mi cja e Pablo. Mi tä'bäji o xipjadü o animale mi pöji. Y nu c'o mi tömü, mi ät'äji o ngümüji. Nguec'ua e Pablo o mimiji co anguezevi, mi tä'bäji o xipjadü. ⁴ E Pablo mi pa 'ma xabaro cja c'e nintsjimi mi ñaji c'o menzumü a Israel 'ñe c'o dya menzumü a Israel, mi xipjiji ro dyätpäji o jña e Jesucristo.

⁵ Nuc'ua cjanu o säjä c'ua e Silas 'ñe e Timoteo, vi 'ñejui cja c'e estado de Macedonia. Nuc'ua e Pablo pama mi zopjü c'o mi menzumü a Israel mi xipjiji:

—Rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, e Jesús ngue c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre, embeji.

⁶ Anguezeji dya go ne go creoji, y o zadüji e Pablo. Nguec'ua e Pablo o juancja o bitu ngue c'ua ro unüji ngüenda c'ü ro mbedye cja c'e nintsjimi, dya cja ro ma zopjü anguezeji. Cjanu o mama c'ua:

—C'ü rí ma sufregueji, dya ngue ín s'ocügö; ngueje in s'ocügueji. Na ngue 'ma ró xi'tsc'öji ri 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, dya i dyätcäji. Nudya, rá zopjügö yo dya menzumü a Israel, eñe e Pablo.

⁷ Cjanu o mbedye c'ua cja c'e nintsjimi. O cjogü c'ua cja 'na ngümü c'ü bëxtjo mi järä cja c'e nintsjimi. C'e ngümü mi ngue o ngümü e Justo. Nuc'ü, dya mi menzumü a Israel pero mi ma'tü Mizhocjimi. Nu cja c'e ngümü ngue nu sido mi ña e Pablo o jña Mizhocjimi. ⁸ C'ü mi manda cja c'e nintsjimi, mi chjü e Crispo. Nuc'ü, o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji; xo 'ñe texe c'o mi cärä o ngümü. C'o mi menzumü a Corinto, na puncjü c'o o dyätä e Pablo cjanu o creoji e Jesucristo. Cjanu o jiji. ⁹ Na nu xömü Mizhocjimi o unü e Pablo o jñanda nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'ijí, o xipji:

—Dya rí sü. Sido rí zopjügue yo nte, dya rí jueme. ¹⁰ Na ngue rí bübügö co nu'tsc'e. Dya rá jëzi cjó pje ra tsja c'ü. Na ngue cja ne jñiñi cärä na puncjü o nte c'o ra dyätcä ín jña; nutscö rá cja pü ín ntegö, eñe Mizhocjimi.

¹¹ O mezhe 'na cjë nde va mimi e Pablo a Corinto mi jíchi o jña Mizhocjimi c'o nte.

¹² E Galión mi gobernador cja c'e estado de Acaya. 'Na nu pa, c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätpä o jña e Jesucristo, o jmurüji o ñaji. Cjanu o ma zürüji e Pablo o zidyiji a jmi e Galión nu ja mi jün ngüenda. ¹³ Cjanu o xipjiji c'ua e Galión:

—Ne bëzo nu, onpü yo nte xipjiji nan'ño rgá ma'tüji Mizhocjimi. Maco

dya mama a cjanu c'o ley, eñeji va xipjiji e Galión.

¹⁴ Nuc'ua e Pablo ya mi ngue ro ndünrü. Pero e Galión o ña c'ua o xipji c'o mi menzumü a Israel:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüji a Israel, sido va ã molestaozügöji, ya xichazügö co nu'tsc'ejí. 'Ma ro pöt'unte ne bëzo, o pje c'o ro tsjapü 'na nte, ro ä'tc'öji 'ma. ¹⁵ Pero dya pje tsja nu. C'ü ni ñugueji na ü nu, ngue c'ü dya jizhi ja c'o nzi ga mama c'o in leygueji. Nan'ño jña c'o mama y nan'ño tjü c'ü nädä. Nguec'ua ngue'tsc'ejí sö rí reglatsjëji; nutscö dya pë'sc'ü rá nugö yo, embeji c'o.

¹⁶ Cjanu o manda o pjongüji c'o mi menzumü a Israel nu ja mi jün ngüenda. ¹⁷ Nuc'ua c'o dya mi menzumü a Israel, o pëñch'iji c'ua e Sóstenes c'ü mi manda cja c'e nintsjimi a Corinto, o mbäräji a jmi e Galión nu ja mi jün ngüenda. Pero e Galión dya tsjapü ngüenda.

Pablo vuelve a Antioquía y comienza su tercer viaje misionero

¹⁸ E Pablo xe go mezhe c'ua na puncjü o pa, o mimi a Corinto. Nuc'ua cjanu o 'ñezhe c'ua c'o cjuarma. Cjanu o möji c'ua e Aquila 'ñe e Priscila a ma a Siria, mi pöji cja 'na barco. 'Ma mü o zät'äji a Cencrea, o 'ñaxpaji o ñi na ngue ya vi cumple c'e promesa c'ü vi mama va xipji Mizhocjimi. ¹⁹⁻²¹ O mbedyeji nu, o zät'äji a Efeso. E Pablo cjanu o cjogü cja c'e nintsjimi o ñaji c'o mi menzumü a Israel o xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Anguezeji mi süjmüji e Pablo xe ro mezhe rvá mimiji. Pero e Pablo o ndünrü o mama c'ü dya mi sö. Cjanu o 'ñezhe anguezeji o xipjiji:

—Ni jyodü rá magö a Jerusalén rá ma süpcö c'e mbaxcua c'ü ya ra zädä. Pero 'ma ra ne Mizhocjimi, rá nzhogü rá ã zenguats'üji na yeje.

Cjanu o ma ndes'e cja 'na barco c'ü mi cjogü a Efeso, o mbedye nu. E Aquila 'ñe

e Priscila o nguejmevi a Efeso. ²²Ma mü o zät'ä c'e barco cja c'e jñiñi a Cesarea, o dagü e Pablo o ma'a nu ja mi jmurü c'o cjuarma a Jerusalén, o ma zenguaji. O mbedye c'ua nu, cjanu o ma c'ua a Antioquia. ²³O mezhe ja nzi pa va mimi nu. Cjanu o mbedye o ma cja c'e estado de Galacia ñe cja c'e estado de Frigia. O zät'ä texe cja c'o jñiñi nu ja mi cärä c'o mi ätpä o jña e Jesucristo, o zopjüji. Nguec'ua o mäji y o zëzhiji.

Apolos predica en Efeso

²⁴Dya go mezhe go säjä c'ua a Efeso 'na bëzo c'ü mi chjü e Apolos. Mi Israelita pero vi jmus'ü a Alejandría. C'e bëzo mi pärä na jo o jña Mizhocjimi, y mi pjëchi ra zopjü na jo c'o nte. ²⁵Nuc'ü, ya vi jíchiji ja ga cja o 'ñiji e Jesús c'ín Jmugöji. Mi zopjü c'o nte co texe o mü'bü, mi xipjiji ja ga cja e Jesús ja c'o nzi va dyärä. Pero dya mi pärä na jo ja ga cja. E Apolos mi pärä e Juan mi jichi co ndeje c'o nte. Pero dya mi pärä ja ga nänbäji dya o tjü e Jesucristo 'ma jichiji c'o ench'e o mü'bü angueze. ²⁶Nuc'ua e Apolos o mbürü o zopjü c'o nte cja c'e nintsjimi, o xipjiji texe c'ü mi pärä ja ga cja e Jesús. Y dya mi sü. Nuc'ua e Priscila ñe e Aquila 'ma mü o dyärävi mi ña e Apolos, o zidyivi o ngumüvi. Cjanu o ñatsjëji c'ua o xipjivi c'o jña c'o xe mi bëzhi ro mbärä. ²⁷⁻²⁸Nuc'ua e Apolos cjanu o mama c'ü ro ndes'e cja 'na barco ro ma cja c'e estado de Acaya. Nguec'ua c'o cjuarma a Efeso o xipjiji e Apolos:

—Jä, na jo rí mague, embeji c'ü.

Cjanu o dyopjüji 'na carta ro ndëdyi e Apolos, ngue c'ua c'o cjuarma a Acaya ro recibidoji c'ü. 'Ma o zät'ä a Acaya, Mizhocjimi o unü poder e Apolo o zopjü c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo. Mi söji o jña anguezeji nu ja mi cärä texe c'o nte mi äräji. Mi zopjüji co texe o mü'bü mi xipjiji ja ga mama o jña Mizhocjimi; nguec'ua

c'o nte va mbäräji e Jesús ngueje c'ü o mama Mizhocjimi ra ñevgueji libre. Nguec'ua c'o mi söji o jña e Apolos o bëzhiji. Nguec'ua c'o ya vi creo e Jesucristo xenda go zëzhiji.

Pablo en Efeso

19Ma mi bübü e Apolos a Corinto c'ü tsja a Acaya, e Pablo mi nzhodü cja c'o jñiñi c'o mi järä cja t'eje. Cjanu o zät'ä a Efeso. Cjanu o chjëji nu, ja nzi c'o mi ätpä o jña e Jesucristo. ²Cjanu o xipjiji c'ua:

—'Ma i creogueji, ¿cjo o ëjë o Espíritu Mizhocjimi cja in mü'bügueji?

O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji:

—Dya rí äräjme cjo bübü o Espíritu Mizhocjimi.

³O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—¿Ja vi jigueji 'ma?

O ndünrü c'ua anguezeji:

—O nzhogü ín mü'büjme ja c'o nzi va mama e Juan, cja rrü jigöjme.

⁴O ndünrü c'ua e Pablo o xipjiji:

—'Ma mi jichi e Juan c'o nte, mi xipjiji ro jyëziji c'o na s'o ro 'ñench'e o mü'büji c'ü cja ro ëjë, c'ü ngueje e Jesús. Ngueje c'ü o mama Mizhocjimi ra ñevgueji libre cja c'o na s'o, eñe e Pablo.

⁵'Ma mü o dyäräji a cjanu, cjanu o jiji c'ua na yeje. O nänbäji o tjü e Jesús c'ín Jmugöji va jichiji. ⁶Nuc'ua e Pablo o ñe's'e o dyë anguezeji. Nuc'ua o ëjë c'ua o Espíritu Mizhocjimi o ë bübü cja o mü'büji. Nuc'ua o mbürü o ñaji c'ua nan'ño idioma, y mi mamaji o jña Mizhocjimi. ⁷Anguezeji mi söji 'na doce bëzo.

⁸O mezhe jñi zana e Pablo mi pa cja c'e nintsjimi, mi pa ñaji c'o nte mi xipjiji mi jyodü ro 'ñench'e o mü'büji e Jesús, na ngue ngueje angueze c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. ⁹Pero bübü c'o o meze o mü'bü, c'o dya go ñejme e Jesucristo. Anguezeji o zopjüji c'ua c'o 'ñaja c'o mi jmurü cja c'e nintsjimi, o xipjiji

c'ü dya ma jo o 'ñiji e Jesús. Nguec'ua e Pablo o mbedye cja c'e nintsjimi, dya cja mi pa zopjü nu c'o nte. Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi teñe angueze, cjanu o möji c'ua cja 'na scuela nu ja mi xöpüte 'na bëzo c'ü mi chjü e Tiranno. Nuc'ua e Pablo pama mi pa cja c'e scuela mi pa zopjü c'o nte. ¹⁰ O mezhe yeje cjë c'ü mi pa zopjü c'o nte nu. Nguec'ua texe c'o mi cãrã cja c'e estado de Asia, o dyãräji o jña e Jesucristo c'ñ Jmugöji, zö mi menzumü a Israel zö dya mi menzumü a Israel. ¹¹ Mizhocjimi o unü poder e Pablo o tsja c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ¹² Nguec'ua c'o ts'imbayo c'o mi jüt'ü o ñi e Pablo 'ñe c'o o péchera, mi canaji mi pa cuatüji c'o mi sö'dyë 'ñe c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Nguec'ua mi jogü c'o mi sö'dyë y mi pedye c'o s'ondajma.

¹³ Bübü c'o menzumü a Israel c'o mi nzhodü mi cjuama c'o vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo. Mi nãnbãji o tjü e Jesús c'ñ Jmugöji ma cjuamaji, xa'ma ro mbedye c'o s'ondajma. Mi mamaji:

—Pedye cja ne nte. Rí xi'tsc'ö co o poder e Jesús c'ü nãdã e Pablo ga zopjü yo nte, embeji c'o s'ondajma.

¹⁴ Cja c'o menzumü a Israel, mi bübü 'na ndamböcjimi c'ü mi chjü e Esceva. Mi 'ñeje yenchö t'i c'o mi nãnbã o tjü e Jesús ma cjuamaji. ¹⁵ 'Na nu pa 'ma o nãnbãji a cjanu o tjü e Jesús, o ndünrü c'ua c'e s'ondajma o mama:

—Ri pãrãgö cjó ngueje e Jesús. Xo rí pãrãgö cjó ngueje e Pablo. Natsc'ejí, ¿pje pjë'tsc'ejí?, eñe.

¹⁶ Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi zürü c'e s'ondajma, 'nango dacü o ma ndaji c'o o t'i e Esceva. Me go mbãräji go ndöpüji. Nuc'ua o mbedyeji c'ua cja c'e ngümü, ya mi nzerгатjoji y ya me vi s'odüji. ¹⁷ Nuc'ua c'o mi cãrã a Efeso c'o mi menzumü a Israel, 'ma mü o mbãräji c'ü vi tsja c'o o t'i e Esceva, me go züji c'ua. Xo 'ñe c'o dya mi menzumü a Israel. Na ngue mi pãräji, zö mi nãnbãji o tjü e

Jesús pero dya mi creoji, nguec'ua va ts-japüji a cjanu c'o o t'i e Esceva. Nguec'ua o mamaji c'ü me na nojo e Jesús c'ü ñ Jmugöji.

¹⁸ O ëjë c'ua na puncjü c'o ya mi creó e Jesucristo pero sido mi cëroji, mi divinaoji y pje c'o nde mi cjaji. O mamaji c'ü dya ma jo c'o mi cjaji, y dya cja ro tsjaji. ¹⁹ Bübü o cëro c'o mi cja o magia. O ma tjëji c'o o libroji c'o mi juns'ü c'o magia, cjanu o ndüt'üji a jmi texe c'o nte. O ts-jaji ngüenda c'ü ja nzi mi muvi c'o libro; o zãs'ã cincuenta mil o merio de plata. ²⁰ Na puncjü o nte c'o o creó e Jesucristo co texe o mü'bü. Na ngue me na zëzhi o jña Mizhocjimi.

²¹ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Pablo ro ma na yeje cja c'e estado de Macedonia 'ñe cja c'e estado de Acaya, ro ma zengua c'o cjuarma. Nuc'ua cja rrü ma a ma a Jerusalén. O mama:

—'Ma rá sãt'ã a Jerusalén, xo ni jyodü rá ëjë a Roma, eñe.

²² Nuc'ua e Pablo o ndãjä yeje c'o nu mimbëpjiji o mëvi a Macedonia. Nuc'o, mi ngueje e Timoteo 'ñe e Erasto. E Pablo xe nguejme o mimi cja c'e estado de Asia.

El alboroto en Efeso

²³ 'Na nu pa 'ma xe mi bübü e Pablo a Efeso, me mi huëñi c'o nte me mi mapjüji. Na ngue mi bübü c'o dya go ne o 'ñiji Mizhocjimi. ²⁴ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Demetrio. Mi ät'ã o ts'inana de plata c'o mi xiji ts'ina Diana. Xo mi ät'ã o ts'ingümü nu ja mi tägã c'o ts'ina Diana. Mi tsãjä o mbëpji c'o mi pjëchi ra dyät'ã o ts'inana; nguec'ua mi töji na puncjü o merio. ²⁵ E Demetrio o zojnü c'ua c'o o mbëpji 'ñe c'o 'ñaja c'o mi ät'ã o ts'inana. 'Ma mü o jmurüji, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'ejí nin t'ecjanömüji, in pãräji rí töji na puncjü o merio rgã ät'ãji yo ts'inana. ²⁶ Pero xo in pãräji ja ga cja ga tsja e Pablo, zopjü yo nte xipjiji c'ü

dya mizhocjimi yo ts'inana; na ngue rí át'átjoji co ín dyëgöji yo. Xo ín äräji mama a cjanu e Pablo cja c'o 'ñaja jñiñi. Nguec'ua na puncjü o nte c'o dya cja ma't'ü yo ts'inana; ya creoji c'o mama e Pablo. Dya nguextjo va a Efeso; xo 'ñe texe cja ne estado de Asia. ²⁷ Bübü peligro ra tsjacüji burla yo nte, dya cja ra ndömüji yo ts'inana yo rí ätc'öji. Y dya nguextjo nu, xo ra tsjapüji c'ü dya cja ni muvi o templo e ts'ina Diana. Dya cja ra züpüji e ts'ina Diana. Maco nudya ma't'üji texe va a Asia 'ñe texe cja ne xoñijöümü.

²⁸ Ma mü o dyäräji c'o o mama e Demetrio, me go sjëyaji c'ua na puncjü o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Me na nojo e ts'ina Diana nu rí ma'tc'öji nutscöji rí menzumüji a Efeso, eñeji.

Y sido mi mapjüji a cjanu. ²⁹ Nguec'ua texe c'o nte cja c'e jñiñi o mbürü o huëñiji, pero dya mi päräji pje mi pjëzhi. Nuc'ua cjanu o cjuan'di o möji c'ua nu ja mi cjaji o junta. 'Ma mü o möji nu, o pënc'hiji e Gayo 'ñeje e Aristarco c'o mi dyoji e Pablo, o zidyiji a fuerza nu ja mi cjaji o junta. Anguezevi mi menzumüvi a Macedonia. ³⁰ E Pablo mi ne ro cjogü a nde cja c'o nte ro ñaji. Pero c'o mi creo e Jesucristo, dya jyëziji ro cjogü. ³¹ C'o pje mi pjëzhi c'o mi manda cja c'e estado de Asia, бүбү c'o mi joji e Pablo. Anguezeji o ndäji c'o o ma'a nu ja mi бүбү e Pablo o ma dyötüji 'na favor c'ü dya ro ma cja c'e junta, 'na pje c'o ro tsjapüji. ³² C'o nte me mi huëñiji. Nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja; nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja. Nguec'ua na puncjü c'o dya mi pärä pje vi jmurüji. ³³ Nuc'ua c'o menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo, o juajnüji 'na c'o o dyoji c'ü mi chjü e Alejandro para ro frentaoji co c'o nte. Bübü c'o o xipji e Alejandro pje vi jmurüji cja c'e junta. Nuc'ua e Alejandro o tsja o seña co o dyë ngue c'ua ro

ngo't'ü o ne c'o nte. Na ngue mi ne ro xipjiji c'o nte c'ü dya mi ngue o s'ocü c'o mi menzumü a Israel. ³⁴ Pero c'o nte, 'ma mü o jñandaji e Alejandro mi menzumü a Israel, cjanu o mapjüji c'ua na yeje. O mezhe c'ua yeje hora junto va mapjüji a cjava:

—Me na nojo e ts'ina Diana nu rí ma'tc'öji nutscöji rí menzumüji a Efeso, eñeji va mapjüji.

³⁵ Nuc'ua c'ü mi representante cja c'e jñiñi, o xipji o ngo't'ü o ne c'o nte. Cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji ín menzumüts'ügöji a Efeso. Yo nte yo cärä texe cja ne xoñijöümü päräji nutscöji rí menzumüji a Efeso rí pjörügöji e ts'ina Diana c'ü vi 'ñeje a jens'e o säjä a jöümü. Xo rí pjörügöji o templo. ³⁶ Maco nde päräji a cjanu y dya c'jó sö ra ngädä, na jo, dya rí mapjüji. Dya pje rí tsjaji. ³⁷ I siji yo yeje bëzo, maco dya pje pönüvi cja o templo c'ü ín ts'inanaji. Dya xo zadüvi c'ü. ³⁸ Nujyo, 'ma o tsjavi na s'o, 'ma pje c'o o tsjapüji e Demetrio 'ñe yo 'ñaja yo át'ä yo ts'inana, nu'ma, sö anguezeji ra möji cja juesi. Nuc'ua c'e juesi ra jñünpü ngüenda yo yeje bëzo. ³⁹ Ma ngue 'na jña c'ü xe na s'ëzhi, rá ñaji 'ma ra zädä c'e pa 'ma rá cjaji junta, ja c'o nzi ga mama cja c'o ley. ⁴⁰ Nu c'o mandazüji, ra ëji ra ë huënzhgöji jenga me ró huëñiji. Ra nguijñiji rí ne rá cjaji o revolución, dya cja rá ätäji o gobiernoji. Dya ra sö pje rá xipjiji, eñe c'e representante.

⁴¹ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ña, cjanu o xipji c'ua c'o nte ro möji o ngumüji.

Viaje de Pablo a Macedonia y a Grecia

20 Ma o nguarü o huëñi c'o nte, nuc'ua e Pablo o mbenpe 'na jña c'o mi ejme e Jesucristo ro jmurüji. 'Ma mü o jmurüji, cjanu o zopjüji. Cjanu o 'ñezheji cjanu o ma a ma a Macedonia. ² O zät'ä cja c'o jñiñi nu ja mi cärä o

cjuarma, me go zopjüji ngue c'ua o mäji y o zëzhiji. Cjanu o mbedye a Macedonia o ma c'ua a Grecia c'ü xo xiji a Acaya. ³⁻⁶O mezhe jñi zana va mimi nu. Nuc'ua o mama ro ndes'e cja barco ro ma a Siria. C'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo, mi mamaji ja rvá mbö't'üji e Pablo 'ma ro ma cja barco. O mbärä c'ua e Pablo; nguec'ua dya ndes'e cja barco. C'o o ndes'e ngue c'o mi dyoji e Pablo. Mi ngue e Sópater c'ü mi menzumü a Berea, 'ñe e Aristarco 'ñe e Segundo c'o mi menzumü a Tesalónica, 'ñe e Gayo c'ü mi menzumü a Derbe, 'ñe e Timoteo. Xo 'ñe e Tíquico 'ñe e Trófimo c'o mi menzumü cja c'e estado de Asia. Anguezeji ot'ü o möji cja barco. Pero e Pablo o nzhogü o ma na yeje a Macedonia. Nujnu, je ro ma ndes'e cja barco. Nutscö e Lucas ró chjögöbe e Pablo a Filipos c'ü tsja a Macedonia. O zädä c'ua c'e mbaxua 'ma siji o tjömëch'i c'o dya bäs'ä. 'Ma o cjogü c'e mbaxua, ró tes'ebe cja barco a Filipos xo ró mëbe a Troas. O mezhe tsi'ch'a pa, cja ró sät'äbe nu. Ya ma tepquegöbe c'o cjuarma c'o vi ot'ü. Ró mimijme siete pa nu.

Visita de Pablo en Troas

⁷C'ü ot'ü pa nu ngo, ró jmurüjme c'o cjuarma c'o mi cärä a Troas, ngue c'ua ro sijme o tjömëch'i c'ü rva mbeñejme ja va ndü e Jesucristo. E Pablo o zopjü c'o cjuarma, na ngue ro pedyejme c'ü na ye nu pa. O mezhe ndexömü va ña. ⁸Mi tjë na puncjü o sivi nu ja mi jmurüjme cja c'e ngümü c'ü na jñi piso. ⁹'Na t'i c'ü mi chjü e Eutico mi tägä cja ventana. O zürü o t'ijï na ngue o mezhe va ña'a e Pablo. Nguec'ua va ndögü a jömü. 'Ma ró dagüjme ró ma nujme, ya vi ndü. ¹⁰E Pablo xo dagü cja c'e jyäxcumü, o ma ndaja c'e t'i c'ü ya vi ndü. Nuc'ua cjanu o xitscöjme c'ua:

—Dya rí süji. Mizhocjimi o tsjapü o te, ya bübüjtjo na yeje, enzgöjme.

¹¹Nuc'ua e Pablo 'ñezgöjme ró tes'ejme na yeje cja c'e jyäxcumü. E Pablo o më'ch'i c'e tjömëch'i c'ü rvá mbeñejme ja va ndü e Jesús. Cja rrü sigöjme o xëdyi. E Pablo cjanu o ñaji c'ua c'o cjuarma hasta 'ma o jyas'ü. Cjanu o ma c'ua. ¹²O zidyiji e Eutico cja o ngümü, me mi mäji. Na ngue vi ndü pero Mizhocjimi o tsjapü o te na yeje.

Viaje desde Troas a Mileto

¹³Ante c'ü ro mbedye e Pablo a Troas, o xitscöjme ro tes'ejme cja barco nu, ro möjme a Asón; angueze ro matsjé cja 'ñiji. ¹⁴Nguec'ua 'ma ró chjögöjme e Pablo a Asón, xo ndes'e cja c'e barco. Cja rrü möcjöjme a Mitilene nu ja mi ma c'e barco. ¹⁵C'ü na ye nu pa, o mbedye nu c'e barco ró möjme ró cjogüjme a lado cja c'e isla a Quío. C'ü na jñi nu pa, ró sät'äjme cja c'e isla a Samos, y ró oxüjme cja c'e jñiñi a Trogilio. C'ü na ngiyo nu pa, ró sät'äjme a Mileto. ¹⁶E Pablo mi xädä ro ma a Jerusalén, xa'ma ro zät'ä nu 'ma ro pjongüji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pentecostés. Nguec'ua ya vi juajñü 'na barco c'ü ro cjogütjo a Efeso c'ü dya ro böbü. Na ngue dya mi ne ro metscöjme cja c'e estado de Asia.

Discurso de Pablo a los ancianos de Efeso

¹⁷'Ma ró sät'äjme a Mileto, e Pablo o ndäjä c'o o ma a Efeso o ma siji c'o mi pastor cja c'o cjuarma. ¹⁸'Ma o ëji, nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'ua anguezeji:

—In pärägueji ja rvá minc'ö a ndetsc'ëji ndeze c'e pa 'ma cja rvá sägö va a Asia. ¹⁹Ró pëpcö Mizhocjimi co texe ín mü'bü. Y dya ró c'apü na nozü. Me mi huëgö na ngue c'o nte c'o dya go ne go creo. Y me mi sufregö na ngue c'o ín menzumügöjme a Israel me mi jodü ja rvá mbötcüji. ²⁰Ró xi'tsc'öji texe c'o mi jyodü ri pärägueji; dya ró co'bügö ne

ri 'na jña. Ró zo'c'üji 'ma mi jmurügueji; xo ró zo'c'üji cja in nzungueji. ²¹Ró zopjügö c'o ín menzumügöjme a Israel, ró xipjiji co texe ín mü'bü ro jyéziji c'o na s'o ro nzhogüji cja Mizhocjimi, y ro 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo c'ín Jmugöji. Xo 'ñetsc'ejji, dya ín menzumügueji a Israel, xo ró zo'c'öji a cjanu. ²²Nudya rrä magö a Jerusalén. Na ngue o Espíritu Mizhocjimi jítscö c'ü ni jyodü rá magö nu. Dya rí parä pje ra tsjacüji nu. ²³Pero texe cja c'o jñiñi ja rí sätc'ö, o Espíritu Mizhocjimi xitscö c'ü ra pantcaji a pjörü nu, 'ñe me rá sufregö. ²⁴Pero dya ra tsja zö rá sufregö zö ra mbötcüji. C'ü rí negö, ngue c'ü rá cjuatü ne bēpjji nu o dyacü e Jesús c'ín Jmugöji. O dyacü rí zopjügö yo nte rí xipjiji me s'iya Mizhocjimi anguezeji; ne ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o.

²⁵"Ma mi bübü co nu'tsc'ejji, mi xi'tsc'öji c'ü ri unü in mü'bügueji e Jesús c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Nudya rí xi'tsc'öji c'ü dya cja rá chjégöji. ²⁶Tsji-jñiji na jo c'ü rí xi'tsc'öji, na ngue ya rá jyanbüji ne pa dya. 'Ma cjó c'o bübüts'üji c'ü dya ra salva, c'ü ra ma sufre, dya ngue ín s'ocügö. ²⁷Na ngue ró xi'tsc'öji texe c'o ne Mizhocjimi rá parägöji 'ñe rá cjaji; dya ró co'bügö ne ri 'na jña. ²⁸Rí pjötpüji ngüenda ja rguí minc'ejji. Xo rí pjörüji texe c'o 'ñaja cjuarma c'o ma't'ü e Jesucristo c'ín Jmugöji. Na ngue chjēntjui nza cja o ndēnchjürü. O Espíritu Mizhocjimi o dya'c'üji ne bēpjji rí tsjaji o mbörü. Rí pjörüji na jo, na ngue o pjödü o cji va ndü e Jesús; ngue'ua va tsjapü o ndēnchjürü c'o. ²⁹Rí parägö 'ma rá jyanbüji, 'ma rá magö, ra ējē c'o na s'o ga xöpünte. Nuc'o, ri chjēntjui nza cja o min'ño c'o me na sate, ra ē pjö't'üji c'o ndēnchjürü. ³⁰Xo ra bübüts'üji c'o ra jíchi c'o ya ri creo e Jesucristo, ra xipjiji o jña c'o dya cjuana, ngue c'ua c'o ya ri creo ra ndeñeji co anguezeji. Ngue'ua c'o ya ri creo e Je-

sucristo, bübü c'o ra creo c'o xöpüte. ³¹Ngue'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpügueji na puncjü ngüenda. Mbeñequeji, ró minc'ö jñi cje a ndetsc'ejji. Zö xömü zö ndempa pero sido mi zo'c'öji. Mi xi'tsc'öji ja rvi minc'ejji hasta bübü 'ma mi huégö por nu'tsc'ejji.

³²'Nudya cjuarma, rí ötcö Mizhocjimi ra mbö'c'üji y ra tsja'c'üji ra zi'ch'i in mü'bügueji o jña c'ü mama ja ga s'iyazügöji. Me na zēzhi o jña, ra mböxc'üji ra tsja'c'üji xenda rí dyätäji Mizhocjimi. Ngue'ua ra dya'c'üji c'o me na jo a jens'e c'o ra ch'unü texe c'o cjpü o nte. ³³'Ma mi bübügö co nu'tsc'ejji, dya cjó mi nepegö o merio ne ri ngue o bitu. ³⁴In paräji mi pēpcjö c'ü ma tötc'ö c'ü mi sigö 'ñe c'o mi jegö, 'ñe c'ü mi si c'o mi dyocjójme 'ñe c'o mi jeji. ³⁵Ró jí'ts'iji 'na tjürü c'ü xo rí tsjaji. Rí pēpcjeji ngue c'ua rí pjös'üji c'o pje ni jyodü. Rí mbeñequeji c'ü o mama e Jesús c'ín Jmugöji: "Xenda rí məcjeji 'ma rí unüji, que na ngue 'ma ra ch'a'c'üji", eñe va mama.

³⁶Nuc'ua e Pablo 'ma o nguarü o zopjü a cjanu c'o pastor, cjanu o ndünijömmü o dyötü Mizhocjimi co texe anguezeji. ³⁷Nuc'ua anguezeji me go huēji c'ua, na ngue ya ro ma e Pablo. Me go ndaji y me go zü'tp'üji o jmi. ³⁸Me mi sentioji na ngue c'o jña c'o vi mama e Pablo c'ü dya cja ro chjēji. Nuc'ua ró möcjójme e Pablo; anguezeji o ma zogüzjime hasta cja c'e barco.

Viaje de Pablo a Jerusalén

21 Nuc'ua 'ma mü o 'ñetscöjme c'o cjuarma, cja rrü möjme c'ua cja c'e barco. Ró möcjójme derecho cja c'e isla c'ü ni chjü a Cos. C'ü na ye nu pa, ró möjme a Rodas. 'Ma ró pedeyjme nu, ró möjme a Pátara. ²Nujnu, ró jodüjme nu 'na barco c'ü ro ma a Fenicia. 'Ma ró tö't'üjme, ró tes'ejme cja rrü möjme. ³'Ma ma möcjójme, ró jandajme c'e isla c'ü ni chjü a Chipre ró cjogüjme cja o

jodyë. Ró sidojme hasta ró sät'äjme cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Tiro c'ü tsja a Siria. Ró dagüjme cja c'e barco, na ngue je ro sjö'büji nu c'o mi tunü c'e barco. ⁴A Tiro ró jodüjme ja mi cārā c'o mi ätpä o jña e Jesucristo. Nujnu, ró minc'øjme nu siete pa. O Espiritu Mizhocjimi ya vi jíchihi c'o cjuarma c'ü me ro sufre e Pablo a Jerusalén. Nguec'ua o xipjiji e Pablo c'ü dya ro ma nu. ⁵Ma o zädä c'o pa 'ma ro mbedye c'e barco, ró pedyejme cja c'e jñiñi a Tiro ro möjme. Nuc'ua texe c'o cjuarma ñe c'o o suji ñe c'o o t'iji o ma caminaozüjme 'ma ró pedyejme cja c'e jñiñi. 'Ma ró sät'äjme cja squina c'e mar, ró ndüñijömüjme ró ötcøjme Mizhocjimi. ⁶Cjanu pötü rvá chagøjme, cjanu o ñetscøjme c'ua. Nuc'ua cja rrü tes'ejme cja c'e barco; anguezeji cjanu o nzhogüji o ngumüji.

⁷Ma ró pedyejme a Tiro, ró möjme a Tolemaida c'ü tsja a Fenicia. 'Ma ró dagüjme nu, dya cja ró möcjøjme cja barco. A Tolemaida ró ma zengujme c'o cjuarma, y ró minc'øjme 'napa co anguezeji. ⁸Nuc'ua c'ü na ye nu pa, 'ma ró pedyejme a Tolemaida, cja rrü möjme a Cesarea. 'Ma ró sät'äjme nu, ró cjogüjme cja o ngümü e Felipe ró oxüjme nu. Nuc'ü, mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja rvá sö ro salvaji. E Felipe mi ngue 'na c'o siete c'o vi juajnüji ro unü pje ro zi'i c'o ndixü c'o ya vi ndü nu xira. ⁹E Felipe mi tsjäjä nziyo o xunt'i c'o dya mi chjüntü. Mi mamaji o jña Mizhocjimi ja c'o nzi ma 'ñünbü o mü'büji. ¹⁰Ró minc'øjme nu ja nzi pa. O ëjë c'ua 'na bëzo c'ü mi chjü e Agabo vi ñeje a Judea. Xo mi profeta mi mama o jña Mizhocjimi. ¹¹O sājā nu ja mi cārājme. Cjanu o nganba c'ua c'ü mi nzünt'ü e Pablo, cjanu o jyüt'ü c'ua o ngua ñe o dyë. Cjanu o mama:

—Rí xi'tsc'öji c'ü mama o Espiritu Mizhocjimi. C'o cārā a Jerusalén c'o dya ätpä o jña e Jesucristo, je xo rgā cjanu rgā jyü'tp'üji o dyë ñe o ngua ne bëzo nu

ngue o cjaja ne mbünt'ü, cja rrü zidyiji ra ma nzhöji cja o dyë c'o dya menzumü a Israel.

¹²Ma ró ärägøjme c'o o mama e Agabo, nuzgøjme ñe c'o cjuarma c'o mi cārā a Cesarea me ró ötcøjme na puncjü e Pablo c'ü dya ro ma a Jerusalén. ¹³O ndünrü c'ua e Pablo o xitscøjme:

—¿Jenga in huëji? In cjectüji xo rá sentiogö. ¿Cjo in neji c'ü dya rá cjangö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi? Rí bübü dispuesto ra zücüji a Jerusalén ra jyütcüji in dyë ñe in cua, ra pantcaji a pjörü. Dya nguextjo nu; xo rí bübü dispuesto ra mbötcüji na ngue rí pëpigö e Jesús c'in Jmugöji, eñe.

¹⁴Ma dya dyätcäjme, dya cja pje ró xipjijme. Ró mamajme:

—Ra zädä rí tsjague ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi.

¹⁵Nuc'ua ró xampjajme, cja rrü möjme c'ua a Jerusalén. ¹⁶Bübü ja nzi cjuarma a Cesarea c'o o ma zogüzüjme hasta ró sät'äjme a Jerusalén. C'o cjuarma o zinzgøjme cja o ngümü e Mnasón c'ü mi menzumü a Chipre; je ró oxüjme nu. C'e bëzo, ya vi mezhe vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

Pablo visita a Jacobo

¹⁷C'o cjuarma a Jerusalén me go mäji va recibidozüjme. ¹⁸C'ü na ye nu pa, ró möcjøjme e Pablo ró ma zengujme e Jacobo. Ya xo ma cājā nu texe c'o pje mi pjëzhi cja c'o cjuarma. ¹⁹Ma ró cjuarü ró zengujme, nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'o cjuarma ja va mbös'ü Mizhocjimi angueze va zopjü c'o nte c'o dya mi menzumü a Israel. ²⁰Ma o dyäräji c'o o mama e Pablo, o mama c'ü me na nojo Mizhocjimi ñe me na jo. Cjanu o xipjiji c'ua e Pablo:

—Na jo c'ua ja gui mangue, cjuarma. Pero dyärä na jo c'o rá xi'tsc'öjme. Cārā na puncjü mil c'o in menzumügöji c'o ya creo e Jesucristo. Anguezeji me süpüji

c'o ley c'o o dyopjü e Moisés. Y neji texe c'o cjuarma xo ra züpüji c'o. ²¹ Anguezeji äräji nan'ño gui jíchigue c'o ín menzumügöji c'o cārā c'o nan'ño jñiñi; äräji in xipjiji c'ü dya cja ra dyätäji c'o o dyopjü e Moisés; äräji in xipjiji c'ü dya cja ra circuncidaoji c'o o t'iji, ni xo ra tsajaji c'o ñaja ín chjürügöji. ²² Yo ín menzumügöji ra mbäräji c'ü i ñecje, ra mundoji 'na pje c'o ra tsja'c'üji. Nguec'ua, ¿ja rga cja'püji? ²³ Na jo rí tsjague c'o rá xi'tsc'öjme dya. Bübüzgöjme nziyo cjuarma yo o tsja promesa va xipjiji Mizhocjimi. ²⁴ Rí möcjeji yo cjuarma cja ne templo rí chömügue o animale c'o rí unügueji. Nuc'ua yo cjuarma ra unüji c'o mböcjmimi ra mbäsp'äji Mizhocjimi. A cjanu ra jogüji a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua ra sö ra ñaxpaji o ñiji, na ngue ya rguí cumpleji c'o promesa. Nuc'ua yo ín menzumügöji ra mbäräji c'ü dya cjuana c'ü äräji; in cjaque ja c'o nzi ga mama c'o ley c'o o dyopjü e Moisés. ²⁵ Dya rí xi'tsc'öjme c'ü ni jyodü ra dyätä c'o ley c'o dya rí menzumügöji. Na ngue ya ró ñagöjme ró penpejme 'na carta ró xipjijme c'o ni jyodü ra tsajaji. Ngue c'ü dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o bäsp'ä yo ts'ita. Dya xo ra ziji o cji. Dya xo ra zaji o ts'ingue o animale c'o dya mbedye o cji. C'o bëzo, dya ra tsäji o ndixü; c'o ndixü, dya xo ra tsäji o bëzo, eñe e Jacobo.

Toman preso a Pablo en el templo

²⁶ C'ü na ye nu pa, e Pablo o möji c'ua c'o nziyo cjuarma o cjogüji cja c'e templo. Nuc'ua e Pablo o xipji c'e mböcjmimi c'ü ya mi ngue ro cumple c'o bëzo c'o promesa c'o vi xipjiji Mizhocjimi. Xo mama e Pablo:

—Nutscö nguetscö rá tömügö c'o animale c'o ra dya'c'ü yo bëzo, rí päsp'ägue Mizhocjimi, eñe.

²⁷⁻²⁸ Nuc'ua ya mi ngue ro zädä c'o xe siete pa 'ma ro cumpleji c'o promesa. C'o menzumü a Israel c'o vi ñeje cja c'e es-

tado de Asia, bübü c'o o jñanda e Pablo cja c'e templo. O pënch'iji c'ua e Pablo, cjanu o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Nu'tsc'eji in bëzoji rí menzumüji a Israel, pjöxcüjme rá pënch'ijme ne bëzo. Ngueje nu nzhodü texe cja ne xoñijömü, jíchi yo nte c'o me na s'o. Nujnu, ña'a contra nutscöji o ntezgöji Mizhocjimi. Xo ña'a contra o ley e Moisés, ñe ne templo nu me na sjü. Y dya nguextjo nu; o siji yo dya rí menzumügöji o cjogüji cja ne templo nu me na sjü o contaminaoji, eñeji.

²⁹ C'o vi ñeje a Asia o mamaji a cjanu, na ngue o jñandaji a Jerusalén e Trófimo c'ü mi menzumü a Efeso mi dyojui e Pablo. Mi pëzhiji e Pablo xo vi siji e Trófimo cja c'e templo.

³⁰ Me co üdü c'ua texe c'o mi cārā cja c'e jñiñi. Go cjuan'dijji c'ua go mundoji. Cjanu o pënch'iji e Pablo go pjongüji cja c'e templo. Ixco ngot'üji c'ua c'o ngoxtji.

³¹ C'o nte mi ne ixto mböt'üji e Pablo. Pero bübü c'o o ma cja c'e bëzo c'ü mi manda 'na mil o tropa romana, o ma xipjiji c'ü ya vi mundo texe c'o mi menzumü a Jerusalén ma huëñiji. ³² Nu c'e bëzo, ixco ma't'ü c'ua c'o tropa ñe c'o mi manda cada cien tropa, ixco dagüji c'ua cja c'e jyäxcumü nu ja mi cārāji c'ü mi chäjui c'e templo, o möji nu ja mi cārā c'o nte. C'o nte 'ma mü o jñandaji c'e bëzo ñe c'o tropa, o jyëziji c'ua, dya cja mbäräji e Pablo. ³³ O säjä c'ua c'e bëzo, cjanu o manda o pënch'iji e Pablo cjanu o ndün't'üji yeje cadena. Nuc'ua cjanu o zopjü c'o nte o dyönüji pje mi pjëzhi e Pablo y pje vi tsja. ³⁴ C'o nte me mi huëñiji. Nan'ño c'o mi mama c'o ñaja; nan'ño c'o mi mama c'o ñaja. Nguec'ua dya mi sö ro mbärā c'e bëzo pje vi tsja e Pablo. Nguec'ua cjanu o manda ro zidyiji e Pablo a mbo cja c'e jyäxcumü. ³⁵⁻³⁶ Ma o zät'ä c'o tropa ñe e Pablo cja c'e dezhe c'ü rví ndes'eji cja c'e jyäxcumü, c'o tropa o ndës'iji c'ua e Pablo cjanu o ngös'ü o

joyji. Na ngue c'o nte me mi chütüji y me mi mapjüji na jens'e mi mamaji:

—Pö't'üji ne bëzo.

Pablo hace su defensa delante de la gente

³⁷⁻³⁸Ma ya mi ngue ro cjugü c'o tropa a mbo cja c'e jyäxcümü, o mama c'ua e Pablo o xipji c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa:

—¿Cjo sö rá xi'tsc'ö 'na jña?, eñe e Pablo.

O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Mi pëzhgö mi ngue'tsc'e c'e bëzo c'ü menzumü a Egipto. Pero dya ngue'tsc'e, na ngue in ñague griego. Nuc'ü, mi dyoji c'o rí xicöjme o pö't'unte. Dya be mezhe mi jodü ja rvá tsjaji o revolución ro ndöpüji ne gobierno. C'e bëzo o dyëdyi nziyo mil c'o mi pö't'üte o möji cja majyadü nu ja dya cjó nzheñe, eñe c'e bëzo va xipji e Pablo.

³⁹O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Nutschö rí Israelitagö. O jmuxcü a Tarso c'ü tsja cja c'e estado de Cilicia. Rí tsjagö cja 'na jñiñi c'ü me manda. Rí ö'tc'ü favor rí jyëzgui rá zopjügö yo nte, eñe.

⁴⁰O unü c'ua sjëtsi. Nuc'ua e Pablo o böbü cja c'e dezhe, o tsja o seña co o dyë ro ngo't'ü o ne c'o nte. Nguec'ua, dya cja nda mi mapjüji na jens'e. Nuc'ua e Pablo o ña c'ua c'e idioma hebreo va zopjü c'o nte, o mama:

22—Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji, nu'tsc'eji pjë'ts'iji in jünji ngüenda 'ñetsc'eji dya pje pjë'ts'iji, rí zo'c'öji. Dyärägueji na jo c'ü rá xi'tsc'öji, ngue c'ua rí pärägueji c'ü dya rí cjagö c'o na s'o, eñe e Pablo.

²Ma o dyäräji e Pablo mi ña hebreo, xe go juemeji c'ua. O mama c'ua e Pablo:

³—Xo rí Israelitagö nza cjatsc'eji. O jmuxcügö a Tarso c'ü tsja a Cilicia, pero ró tegö va cja ne ndajñiñi. Nu c'ü o jítscö, mi ngue e Gamaliel. O jítscö na jo c'o

ley c'o o unü Mizhocjimi c'o ín mbox-atitagöji. Mi sügö Mizhocjimi; 'ma cjó c'o mi pëzhgö c'ü dya mi sü Mizhocjimi, mi sjëyazgö na puncjü ja c'o nzi gui tsjagueji dya. ⁴Nguec'ua mi nugö na ü c'o mi tēpi o 'ñiji e Jesús, mi negö c'ü ro mbö't'üji texeji. Mi mandagö ra ndün't'üji o cadena cja rrü pant'aji a pjörü, zö mi bëzo zö mi ndixü. ⁵Nu mero ndamböcjimi 'ñe yo jün ngüenda cja yo ín menzumüji, päräji c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji je ma cjazgö nu. Na ngue anguezeji o dyactüji o carta c'ü ro tjëdyi a ma a Damasco ro jíchi c'o mi manda cja c'o nintsjimi nu. Nuc'ua ró ma c'ua ro ma sürü c'o mi creo e Jesús c'o mi cãrã nu, cja rrü tjün't'üji co cadena ro ëji va a Jerusalén ngue c'ua ro castigaoji.

Pablo cuenta de su conversión

⁶Ma mi pagö cja 'ñiji, 'ma ya mi ngue ro sät'ä a Damasco, ya vi jñislarü. 'Nango ëjë c'ua a jens'e 'na jya's'ü c'ü me mi juëns'i c'ü o pjat'ü nu ja mi pagö. ⁷Ró tögü a jömü c'ü mi chägägö. Cja rrü ärägö 'na jña c'ü o xitscö a cjava: “Nu'tsc'e Saulo, ¿jenga in cjavü ra sufre yo creozügö? Chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre”, enzgö. ⁸Ró tjüntügö ró xipji: “Nu'tsc'e nin t'ecjañömü, ¿cjó ngue'tsc'e?” O ndünrü c'ua c'ü mi ña: “Nguetscö e Jesús mi menzumügö a Nazaret. In cjavü ra sufre yo creozgö; chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre”, enzgö. ⁹C'o mi pöcjöjme, me co züji. O jñandaji c'e jya's'ü pero dya dyäräji pje pjëzhi c'ü o mama c'e jña c'ü mi zocügö. ¹⁰Ró mamagö c'ua: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿pje in ne rá cjagö?”, ró embe. O ndünrü c'ua c'ín Jmugö o xitsi: “Ixtí mague dya, rí sät'ä a Damasco. Nujnu, ra xi'ts'iji nu, c'e bëpji c'ü ya mama Mizhocjimi rí tsjague”, enze. ¹¹Nuc'ua, dya cja mi jandagö na ngue me mi juëns'i c'e jya's'ü. Nguec'ua c'o mi pöcjöjme o

pénzhguuji ín dyë, cjanu o ngüncüji o zinziji a Damasco.

¹² Mi bübü 'na bëzo a Damasco c'ü mi chjü e Ananías. Mi sũ Mizhocjimi mi ätä c'o ley. C'o ín menzumügöji c'o mi cãrä nu, mi mamaji c'ü mi cja na jo. ¹³ O ëjë c'ua e Ananías nu ja mi oxügö, o böbü ín jmigö o xitsi: “Nu'tsc'e Saulo mi cjuar-mats'ügö. Ra jogü dya in chö rí jñanda na yeje”, enze. Ixco jogü c'ua ín chö ró janda e Ananías. ¹⁴ Nuc'ua e Ananías cjanu o xitscö: “Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü c'o ín mboxatitagöji, o juan'c'ügue ndeze mi jinguã ngue c'ua rí pãrägue c'o ne angueze rí tsja. O dya'c'ügue i jñanda e Jesús nu c'ü me na jo a jmi Mizhocjimi. Xo dya'c'ü i dyärä o zo'c'ü. ¹⁵ Nguec'ua rí xipjigue yo nte ja ga cja e Jesús; rí xipjiji ja ga cja c'ü i jñanda 'ñe c'o i dyärä. ¹⁶ Nudya, dya cja pje rí che'be; ixtí jigüe dya. Rí 'ñench'e in mü'bü e Jesús y rí ts-japü in Jmugue. 'Ma rí tsjague a cjanu, ra ndin'tsc'i in mü'bü c'o na s'o”, enzgö e Ananías.

Pablo cuenta cómo fue enviado a los que no eran de Israel

¹⁷ “Ma ró nzhogö a Jerusalén, ró ëjë cja ne templo ró ë ötü Mizhocjimi. 'Ma mi ötügö Mizhocjimi, o dyacü c'ü ró janda, nza cja 'ma ro cjinch'i 'na t'jji. ¹⁸ Ró janda e Jesús; o xitsi: “Pura pedyegue a Jerusalén, na ngue zö rí xipjigue yo nte ja rvá zo'c'ügö y ja vi jñandgagö, pero dya ra creots'üji”, enzgö. ¹⁹ Pero ró xicö c'ua: “Iyö ín Jmuts'ügö; ra creozüji. Pãräji mi pagö cja c'o nintsjimi mi pa jodü c'o mi creots'ü. Mi mandagö ra pant'aji a pjörü y ra mbäräji. ²⁰ 'Ma o mama e Esteban c'ü me na jots'ügue, 'ma o mbö't'üji c'ü, xo mi bönc'ö nu, me mi mäcjö. Ró pjötpü o bitu c'o o mbö't'ü c'ü”, ró embe c'ín Jmugö. ²¹ O ndünrü c'ua o mama: “Pedyegue, rá täc'ä rí mague na jë nu ja cãrä c'o dya menzumü a Israel, rí ma zopjüji”, en-

zgö. Nujyo, ngueje yo o mama e Pablo va xipji c'o nte.

Pablo en manos del comandante

²² C'o nte o dyäräji na jo, hasta 'ma cja mama e Pablo c'ü vi ch'unü o bëpji mi zopjü c'o dya menzumü a Israel. Nuc'ua cjanu o mapjüji c'ua na yeje o mamaji:

—Pö't'üji ne bëzo. Dya cja xe ra mimi cja ne xoñijömü, eñeji.

²³ 'Ma mi mapjüji na jens'e, xo mi juant'aji o bituji y mi vos'üji o jömü a jens'e. Na ngue me mi üdüji. ²⁴ Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, o manda o zidy-iji e Pablo a mbo cja c'e jyäxcumü nu ja mi cãrä c'o tropa. Cjanu o manda ro ndas'üji o chirrio, ngue c'ua ro mama e Pablo pje vi tsja, nguec'ua ma mapjü c'o nte. ²⁵ Ante c'ü ro ndas'üji, o ndün't'üji o xipjadü. Mi böbü nu 'na bëzo c'ü mi manda cien tropa. Nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'ua c'e bëzo:

—Mama cja c'o ley c'ü dya sö rí chas'üji o chirrio c'o menzumü a Roma. Ni jyodü ot'ü rí jñünpüji ngüenda pje mbë c'ü o tsja, eñe e Pablo.

²⁶ C'e bëzo 'ma o dyärä c'o o mama e Pablo, cjanu o ma c'ua cja c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, o ma xipji:

—Pjötpü ngüenda ne bëzo, c'ü dya pje xe rí tsjapü. Na ngue menzumü a Roma.

²⁷ Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o ëjë c'ua nu ja mi bübü e Pablo, o ë xipji:

—Xitsi. ¿Cjo ín menzumügue a Roma? O ndünrü c'ua e Pablo:

—Jä.

²⁸ O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Maco ró cjöt'ügö na puncjü o merio para ró cjägö menzumü a Roma.

O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Nutsöcö rí menzumügö a Roma ndeze 'ma o jmuxcügö, eñe.

²⁹ Nuc'ua c'o ya mi ngue ro ndas'ü o chirrio e Pablo, o ndans'aji c'ua. Nuc'ua c'ü mi manda texe c'o tropa, xo zü c'ua.

Na ngue vi manda o ndün't'üji co xipjadü e Pablo, maco mi menzumü a Roma.

Pablo delante de la Junta Suprema

³⁰ C'ü mi manda c'o tropa, mi ne ro mbärã jenga mi mama c'o mi menzumü a Israel c'ü mi jyodü ro ndü e Pablo. Nguec'ua c'ü na ye nu pa, o xipji c'o ndamböcjimi 'ñe texe c'o mi jün ngüenda ro ã jmurüji. Nuc'ua cjanu o xäpcã e Pablo, cjanu o dagüvi cja c'e jyäxcumü. Cjanu o cjogüvi nu ja mi jünji ngüenda. Cjanu o xipji e Pablo ro böbü cja o jmiji.

23 Nuc'ua e Pablo o jñanda na jo c'o mi jün ngüenda, cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji, sido rí jodü rá cjagö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, eñe.

² Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi c'ü mi chjü e Ananías, cjanu o xipji c'o bëxtjo mi böbü cja e Pablo ro mbë'chp'iji o ne. ³ O ndünrü c'ua e Pablo o xipji c'ü mi mero ndamböcjimi:

—Nu'tsc'e in cjapü na jots'ügue, pero na s'o c'o in cjague. Mizhocjimi ra castigaots'ü. In cjapü in jüncüji ngüenda ja c'o nzi ga mama c'o ley; maco in manda ra mbëchquiji ín te, eñe e Pablo.

⁴ O ndünrü c'ua c'o bëxtjo mi böbü, o mamaji:

—¿Jenga i sadügue nu? Maco o ñeme Mizhocjimi ra tsja mero ndamböcjimi.

⁵ O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji, dya mi pärägö cjo mi mero ndamböcjimi nu. 'Ma ro pärägö, dya ro xipji a cjanu. Na ngue cja o ley Mizhocjimi, mama c'ü dya pje rá xicöji yo ín menzumügöji yo pje pjëzhi.

⁶ Nuc'ua e Pablo o unü c'ua ngüenda c'o mi jün ngüenda, mi cãrã 'na partido c'o mi saduceo, mi cãrã 'na partido c'o mi fariseo. Nguec'ua o ña c'ua na jens'e:

—Nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji, rí fariseogö o t'izgö 'na fariseo. In jüncüji

ngüenda na ngue rí creogö c'ü ra zädã c'e pa 'ma ra te'e texe c'o ya ndü.

⁷ Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, dya cja mi 'natjo o pjeñeji; ya nde mi nan'ño ma nguiññiji c'ua. ⁸ Na ngue yo saduceo mamaji c'ü dya cja ra te c'o ya ndü. Xo mamaji c'ü ojtjo anxe. Xo mamaji c'ü dya bübü e Satanás c'ü dya jo, ne ri nge c'o o mbëpji. Yo fariseo creoji bübü nza texe yo. Xo creoji c'ü ra te c'o ya ndü. ⁹ Nuc'ua c'o mi jün ngüenda o mbürü o zöji o jña, o ñaji na jens'e. Cjanu o böbü c'ua, ja nzi c'o fariseo c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o mamaji:

—Dya pje rí tö'tp'ügöjme c'o na s'o c'o ri cja ne bëzo. 'Na ri ngueje 'na o anxe Mizhocjimi c'ü o zopjü. 'Ma ga cjanu, na jo, dya pje rá cjapüji. Na ngue 'ma rá c'a's'üji nu, chjëntjui c'ü ro c'a's'üji Mizhocjimi.

¹⁰ Nuc'ua c'o fariseo mas go zöji o jña c'o saduceo, y o mbürü o chüji. Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, o zü c'ua 'na ro mbärãji e Pablo ro s'odü na puncjü. Nguec'ua o ma't'ü c'o tropa o dagüji cja c'e jyäxcumü o ã ñanaji e Pablo a nde c'o saduceo, cjanu o zidyiji c'ua na yeje cja c'e jyäxcumü.

¹¹ Nuc'ua c'e xömü c'ü na ye nu pa, 'nango jñetse c'ua e Jesucristo c'ín Jmugöji mi böbü cja o jmi e Pablo, o xipji:

—Nu'tsc'e Pablo, dya rí sügue; rí mäjje. I zopjügue yo nte va a Jerusalén, i xipjiji ja ga cjazgö. Xo ni jyodü rí mague a Roma xo rí zopjügue c'o nte c'o cãrã nu, eñe e Jesús va xipji e Pablo.

Planes para matar a Pablo

¹² C'ü na ye nu pa, c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo, o mamaji c'ü ro mbö't'üji e Pablo. O juraji Mizhocjimi va mamaji:

—Dya cja rá siji o xëdyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pöt'üji e Pablo.

Ra zücöji Mizhocjimi 'ma dya rá cjangöji a cjanu.

¹³ Mi sö mas de cuarenta c'o o mama a cjanu. ¹⁴ Anguezeji cjanu o möji c'ua cja c'o ndamböcjimi 'ñe ja nzi c'o mi jün ngüenda, o ma xipjiji:

—Nutsçöjme ró nádäjme Mizhocjimi. Ró mamajme c'ü dya cja rá sijme o xëdyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pöt'üjme e Pablo. Ra zücüjme Mizhocjimi 'ma dya rá cjamje a cjanu. ¹⁵ Nguet'ua nu'tsc'eji 'ñe c'o 'ñaja c'o jün ngüenda, chaque rí penpeji 'na jña c'e bëzo c'ü manda c'o tropa ra sin'c'iji e Pablo. Rí xipcjeji ni jyodü xenda rí pãrãgueji pje pjëzhi c'ü o tsja e Pablo. Nutsçöjme ya rí bübüjme rá pöt'üjme ante c'ü ra säjä va, eñeji.

¹⁶ A Jerusalén mi bübü nu c'ü nu so-brinu e Pablo, o t'i c'ü nu cju. Nuc'ü, o dyärä c'o mi mama c' o bëzo ro mböt'üji e Pablo 'ma ro cjogü. Cjanu o ma c'ua cja c'e jyäxcumü o ma xipji e Pablo. ¹⁷ Nuc'ua e Pablo cjanu o ma't'ü c'ua 'naja c'o bëzo c'o mi manda cien tropa, cjanu o xipji:

—Rí ö'tc'ü favor rí mëvi ne t'i cja c'e bëzo c'ü manda texe yo tropa; va jün 'na jña pje ra xipji, embe.

¹⁸ O zidyi c'ua cja c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, cjanu o xipji:

—C'ü rvä êcjöbe, o matcügö c'e bëzo c'ü ró cotc'öji c'ü ni chjü e Pablo. O dyötcü favor ró sigö ne t'i; va jün 'na jña pje ra xi'ts'i, embe.

¹⁹ Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o pënchp'i c'ua o dyë c'e t'i, cjanu o ndans'avi ro ñatsjëvi. Cjanu o dyönü:

—¿Pje pjëzhi c'ü rí xitsi?

²⁰ O ndünrü c'ua c'e t'i:

—Yo menzumü va, ya ñaji. Ra xörü chaque ra ë dyö'tc'üji rí sidyi e Pablo nu ja jünji ngüenda. Ra xi'ts'iji c'ü ni jyodü xenda ra mbärãji pje pjëzhi c'ü o tsja e Pablo. ²¹ Nguet'ua rí ö'tc'ügö c'ü

dya rí tsjague c'ü ra ë xi'ts'iji. Na ngue sö mas de cuarenta bëzo c'o ne ra mböt'ü e Pablo. Ya te'beji dya c'ü, ngue c'ua 'ma rí tsjogüvi, ra mböt'üji. Anguezeji ya nádäji Mizhocjimi o mamaji a cjava: “Dya cja rá siji o xëdyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pöt'üji e Pablo. Ra zücüji Mizhocjimi 'ma dya rá cjangöji a cjanu”, eñe anguezeji. Nguet'ua te'beji dya, c'ü rí tsjague ja c'o nzi rgá ë xi'ts'iji.

²² O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Pjöt'pügue na puncjü ngüenda, dya cjó rí xipji c'ü i xitscö yo. Mague dya, embe c'e t'i.

Envían a Pablo ante Félix el gobernador

²³ Nuc'ua c'e bëzo cjanu o ma't'ü c'ua yeje c'o mi manda cien tropa, o xipjivi:

—Mandaguevi yo yeje ciento tropa yo nzhontjo ra xampjaji rí möji a Cesarea. Rí pedyeji 'ma ra unü a las nueve ne xömü. Xo rí möji setenta tropa c'o chägä o pjadü, cja na yeje ciento c'o qui o lanza. ²⁴ Xo rí xöcüvi o pjadü c'o ra chägä e Pablo. Rí pjörüji na jo, ngue c'ua ra zät'ä na jo cja e Félix c'ü gobernador, embeji c'o yeje c'o mi manda cien tropa.

²⁵ Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o dyopjü 'na carta c'ü ro mbenpe e Félix. O jñu's'ü a cjava:

²⁶ “Nu'tsc'e Félix in gobernadorgue, rí zenguats'ügö nin t'ecjanömi. Nguetscö e Claudio Lisias rí pen'c'ö ne carta. ²⁷ Rí xi'tsc'ö ne bëzo nu va siji yo tropa. C'o menzumü a Israel o zürüji ne bëzo, ya mi ngue ro mböt'üji. 'Ma ró pãrãgö c'ü menzumü a Roma nu, ixtó ëdyigö in tropa ró ma ñanajme ró cjocüjme cja c'e jyäxcumü. ²⁸ Nutsçö mi ne ro pãrãgö pje vi tsja ne bëzo, na ngue c'o nte mi mamaji c'ü vi tsja na s'o. Nguet'ua ró dagübe cja c'e jyäxcumü ró sidyi ne bëzo nu ja jün ngüenda c'o menzumü a Israel. ²⁹ Mi mama c'o nte c'ü vi tsja na s'o nu. Pero ró unnc'ö ngüenda nguextjo c'o o ley

anguezeji c'o mi mamaji c'ü dya ätä nu. Dya pje ró tö'tp'ügö c'o na s'o c'o ro tsja, c'ü rva pö't'ü ni xo ri ngue c'ü rva pant'a a pjörü. ³⁰ Nuc'ua o ëjë 'naja c'ü o 'ñe xitsi c'ü mi cārā o bëzo c'o ya vi ñaji ja rvá mbö't'üji ne bëzo. Nguec'ua ró täcjö yo tropa o siji nu. Y c'o nte c'o mama c'ü o tsja na s'o nu, ró xipjiji ra ëji ra ë xi'ts'iji", eñe va dyopjü c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa c'o ma cājā cja c'e jyäxcumü.

³¹ Nuc'ua c'o tropa cjanu o tsjaji ja c'o nzi va xipjiji; o zidyiji e Pablo c'e xö mü a Antípatris. ³² C'ü na ye nu pa, c'o tropa c'o mi nzhontjo o nzhogüji cja c'e jyäxcumü nu ja vi mbedyeji. C'o tropa c'o mi chägä o pjadü ngue c'o o möji e Pablo. ³³ 'Ma o zät'äji a Cesarea, o unüji c'e carta c'e gobernador, cjanu o nzhöji e Pablo. ³⁴ Nuc'ua c'e gobernador 'ma o nguarü o xörü c'e carta, cjanu o dyönü e Pablo pje ma estado mi tsja. 'Ma o mbārā mi tsja a Cilicia, cjanu o mama c'ua:

³⁵ —'Ma ra säjä c'o mama i tsjague c'o na s'o, rá jün'c'ügö ngüenda, embeji e Pablo.

Cjanu o manda o zidyiji e Pablo cja o palacio e Herodes nu ja ro oxü. Xo manda ro mbörüji nu.

Defensa de Pablo delante de Félix

24 O mezhe c'ua tsi'ch'a pa, o säjä c'ua a Cesarea e Ananías c'ü mi mero ndamböcjimi, 'ñe ja nzi c'o mi jün ngüenda. Ma siji 'na licenciado c'ü mi chjü e Tértulo. O möji cja c'e gobernador ngue c'ua ro cusaji e Pablo. ² Nuc'ua c'e gobernador o manda o siji e Pablo. 'Ma mü o säjä e Pablo, nuc'ua e Tértulo o mbürü o cusa e Pablo, o xipji c'e gobernador:

—Nu'tsc'e Félix nin t'ecjañö mü. Na ngue in gobernador, rí cārājme na jo, dya cjó rí chüjme. In pjöxcüjme na puncjü; nguec'ua dya pje bëtsöcjme. ³ Nguec'ua rí da'c'üjme na puncjü 'na pöjö nu'tsc'e Félix, me na jontets'ü. ⁴ Dya

rí ne rá bë'chc'ijme na puncjü in tiempo. Pero rí ö'tc'üjme rí dyätcäjme na ngue na jontets'ü. Dya puncjü o jña c'o rá ñagöjme. ⁵ Ne bëzo ró tö'tp'üjme me na s'o c'o cja'a. Nzhodü texe cja ne xoñijö mü, zopjü c'o in menzumügöjme. Nguec'ua anguezeji, dya cja ne ra dyätäji in gobiernogue. C'o teñe angueze, ni chjü nazareno. Anguezeji dya cja ma't'üji Mizhocjimi nza cjazgöjme; nan'ño ga creoji. ⁶ Ne bëzo ya mi ngue ro contaminao c'in templogöjme, pero ró sürüjme. Mi ne ro jünpüjme ngüenda ja c'o nzi ga mama c'o in leygöjme. ⁷ Pero o metio e Lisias c'ü manda c'o tropa nu, o möji c'o o tropa nu ja mi jünpüjme ngüenda ne bëzo, o ma zinnguijme a fuerza. ⁸ Cjanu o xitsijme ro ëcjöjme cja in jmigue. Nguec'ua 'ma rí tsjapü t'önü ne bëzo, rí pärägue c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öjme o tsja na s'o nu.

⁹ C'o 'ñaja c'o mi menzumü a Israel cjanu o mamaji c'ua:

—Na cjuana yo mama e Tértulo, embeji c'e gobernador.

¹⁰ Nuc'ua c'e gobernador cjanu o tsjapü c'ua o seña e Pablo ro ña. O mama c'ua e Pablo:

—Rí pärägö ya pa ja nzi cjë c'ü in gobernador in jüngue ngüenda cja in paísgöjme. Nguec'ua rí mägö; dya rí sü rá tjünrügö. ¹¹ Ya mezhe como 'na doce pa, ró magö a Jerusalén ró ma ma't'ügö Mizhocjimi. 'Ma rí tsja t'önü, rí pärägue c'ü na cjuana yo rá xi'tsc'ö. ¹² Nujyo, mamaji ró cja gö c'o na s'o 'ma ró magö a Jerusalén. Pero dya cjó ró sögöbe o jña para ro mundo c'o nte; ni ri ngue cja c'e templo, ni ri ngue cja c'o nintsjimi, ni ja xo ri ngue cja c'e ndajñiñi a Jerusalén. ¹³ Nujyo xi'tsc'eji, dya sö ra mamaji c'ü na cjuana. ¹⁴ Nutsö na cjuana rí creogö c'e jña c'ü cja jizhi Mizhocjimi. Nujyo in menzumügöjme, mamaji c'ü nan'ño rgá creogö dya. Pero dya cjuana c'ü mama yo. Na ngue rí ma't'ügö Mizhocjimi c'ü

mi ma't'ü c'o ín mboxatitagöjme. Rí creogö texe c'o mama c'o ley, 'ñe texe c'o o dyopjü c'o profeta. ¹⁵Rí creogö c'ü o mama Mizhocjimi ra te c'o ya ndü, c'o o tsja na jo 'ñe c'o o tsja na s'o. Nu yo ín menzumügöjme xo creoji a cjanu. ¹⁶Siempre rí jodügö rá c jagö c'o na jo, ngue c'ua dya rá c jagö na s'o a jmi Mizhocjimi, ni pje rá cjacö yo nín minteji.

¹⁷Ró magö ja nzi vez a Jerusalén, pero o mezhe ja nzi cjë c'ü cja ró magö. Mi doce pa, 'ma ró magö nu, ró jünügö c'o ró unü c'o pobre. Xo ró jünü c'o ro unügö Mizhocjimi. ¹⁸'Ma ró unügö Mizhocjimi cja c'e templo c'o ofrenda c'o mi jünügö, o jñandgaji nu. Pero nujyo, dya ngue yo o jñandga. C'o o jñandga, ngueje ja nzi ín menzumügöjme c'o vi 'ñeje a Asia. Ya rvá cumplegö c'o rvá mama ro c jagö, ja c'o nzi ga cja ín chjürügöjme. Dya mi dyocjójme na puncjü o nte; dya cjó xo ró sögöbe o jña c'ü ro mundo o nte. ¹⁹C'o vi 'ñeje a Asia c'o o jñandga cja c'e templo, 'ma o jñandgaji ró c jagö c'o na s'o, sö ra ëji ra 'ñe mamaji. ²⁰O 'ma jiyö, rí dyönü yo ín menzumügöjme cjo ró c jagö c'o na s'o 'ma mi bünc'ö a jmi yo, 'ma mi jüncüji ngüenda. ²¹'Ma o jñüncüji ngüenda, ró ñagö na jens'e ró mama a cjava: "Ín jüncüji ngüenda na ngue rí creogö c'ü ra te texe c'o ya ndü", ró embeji. Nu c'o ró mama a cjanu, dya s'o c'o, eñe e Pablo.

²²E Félix ya mi pärã na jo'o ja ma cja o 'ñiji e Jesucristo. Pero dya nguarü o jñünpü ngüenda e Pablo. O xipjiji c'o nte:

—'Ma ra ëjë e Lisias c'ü manda c'o tropa, rá jünpü na yeje ngüenda ne bëzo cja in migueji, eñe.

²³Cjanu o ma't'ü c'ua 'na c'o mi manda cien tropa, o xipji c'ü ro mbörüji e Pablo, pero ro jyëziji ro nzhodü libre cja c'e palacio, y c'o o dyoji e Pablo mi sö ro ma zenguaji ro ma zopcüji c'o mi jyodü.

²⁴O mezhe c'ua ja nzi pa, o ëjë c'ua na yeje e Félix nu ja mi jün ngüenda, ma dyojui c'ü nu su c'ü mi chjü e Drusila. E Drusila mi menzumü a Israel. Nuc'ua e Félix o manda ro ma siji e Pablo. 'Ma o sãjä e Pablo, o zopjü e Félix 'ñe e Drusila o xipjivi ja ga cja e Jesucristo. ²⁵O mama e Pablo ni jyodü 'na nte ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, y ra mbörüt-sjë ja rgá mimi, dya ra tsja ja c'o nzi ga netsjë. Na ngue ra zädä c'e pa 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi texe yo nte. O zü c'ua e Félix cjanu o xipji e Pablo:

—Mague dya cja c'e palacio. 'Ma xe rá pë'sc'ö tiempo, rá zon'c'ü na yeje.

²⁶C'ü vi mama e Félix c'ü ro ma e Pablo, xo ngueje c'ü mi te'be xa'ma ro unü o merio e Pablo, ngue c'ua ro 'ñeme libre. Nguec'ua na puncjü vez va zojnü o ñavi. ²⁷O mezhe c'ua yeje cjë. Nuc'ua ya ro mbedye gobernador e Félix; ro tsja gobernador e Porcio Festo. E Félix dya 'ñeme libre e Pablo, na ngue mi ne ro unü favor c'o mi menzumü a Israel c'o mi nu'u na ü e Pablo.

Pablo delante de Festo

25 'Ma o tsja gobernador e Festo, o mezhe jñi pa, cjanu o mbedye a Cesarea o ma c'ua a Jerusalén. ²Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, o xipjiji e Festo c'ü vi tsja na s'o e Pablo. ³O mamaji:

—Tsjacüjme favor rí manda ra siji a 'ñecjua e Pablo, eñeji.

O mamaji a cjanu, na ngue ya vi mamaji ja rvá mböt'üji e Pablo 'ma ro cjogü cja 'ñiji. ⁴O ndünrü c'ua e Festo:

—Je va cjot'ü a Cesarea e Pablo. Dya ra mezhe rá magö nu. ⁵Nguec'ua yo pje pjëzhits'üji rá möcjöjme a Cesarea. 'Ma pje c'o o tsja c'e bëzo, ra xitscöji 'ma rá sät'ájme nu, eñe e Festo.

⁶E Festo o mezhe como dyëch'a o ocho pa a Jerusalén. Cjanu o nzhogü o ma a

Cesarea nu ja vi ñeje. C'ü na ye nu pa, e Festo o mimi nu ja mi jün ngüenda, cjanu o manda o ma siji e Pablo. ⁷Ma o säjä, ya ma cãjä c'o menzumü a Israel c'o vi ñeje a Jerusalén. Anguezeji o böbüji cja o jmi e Pablo, o mamaji na puncjü c'o na s'o c'o vi tsja. Pero dya sö ro mamaji c'ü na cjuana. ⁸O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Dya pje ró c jagö contra c'o mama ín leygöjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. Dya xo ró contaminao c'ü ín templojme. Dya pje xo ró mangö 'na ñña contra e Cesar c'ü mero manda, embeji c'e gobernador.

⁹E Festo mi ne ro unü favor c' o mi menzumü a Israel c'o mi nu'u na ü e Pablo. Nguec'ua va dyönüji e Pablo:

—¿Cjo in ne rá sintsi a Jerusalén? Je rá ma jün c'ügö nu ngüenda cjo na cjuana yo mama yo in menzumüjme.

¹⁰O ndünrü c'ua e Pablo o xipji:

—Iyö. Na ngue je ngue va o ñempc'e e César rí jñü ngüenda; dya ngue a Jerusalén. In pärägue na jo, c'ü dya pje ró cjapiügö yo ín menzumüjme. ¹¹Ma pje c'o i chötcü c'o na s'o c'o ró c jagö c'ü rga tügö, rí bübü dispuesto rá tügö. Pero 'ma dya cjuana yo mama yo, dya in pès'si derecho rí nzhögügö cja o dyé yo, c'ü pje ra tsjacüji. Rí negö ra jñüncü ngüenda e César c'ü mero manda a Roma, eñe e Pablo.

¹²Nuc'ua e Festo cjanu o ñaji c'ua c'o mi pjöste c'o mi pärã c'o ley romana. Cjanu o xipji c'ua e Pablo:

—I dyötcü ngueje e César ra jñün c'ü ngüenda. Nguec'ua ra zints'iji cja e César.

Pablo delante del rey Agripa

¹³Dya mezhe pa, e Agripa c'ü mi rey ñe e Berenice o säjui c'ua a Cesarea, o ñe zenguavi e Festo. ¹⁴O mezhe va mimivi nu na puncjü o pa. E Festo o xipji c'e rey ja ma cja e Pablo, o mama:

—Bübü va 'na bëzo cja ne palacio c'ü dya sö ra mbedye libre ndeze 'ma mi gobernador e Félix. Nuc'ü, ni chjü e Pablo. ¹⁵Ma ró magö a Jerusalén, c'o mero ndamböcjimi ñe c'o ñaja c'o pje pjëzhi cja yo in menzumüjme a Israel, o xitscöji c'ü vi tsja na s'o e Pablo. O dyötcüji c'ü ro mandagö ro mböt'üji.

¹⁶Nuc'ua ró xipjigöji: “Iyö. Nutscöjme rí menzumüjme a Roma, dya rí cjaime a cjanu. Zö cjö c'o ra ñe mama bübü 'na nte c'ü o tsja na s'o, pero dya xtã pöt'ügöjme. C'e nte c'ü ri mamaji o tsja na s' o, pès'si derecho ra pjendio ra mama cja o jmi c'o va ñe cusa o tsja na s'o”, ró embe c'o. ¹⁷Nuc'ua 'ma o ëji a ñeva, c'ü na ye nu pa, ró ma mimigö nu ja rí jün ngüenda. Cja rrü mandagö c'ua o siji e Pablo. ¹⁸⁻¹⁹Mi pëzhgö 'na pje c'o vi tsja c'e bëzo c'o ma s'o. Pero dya ga cjanu. Na ngue 'ma o böbü o ña c'o mi cusa e Pablo, dya mamaji na cjuana pje pjëzhi c'ü na s' o c'ü vi tsja. C'ü o mamaji, nguextjo c'ü ja ga cja ga ma't'üji Mizhocjimi, ñe c'ü nan'ño ga creo e Pablo. Mama e Pablo c'ü o ndü 'na bëzo c'ü mi chjü e Jesús, pero o tetjo na yeje. Anguezeji, dya neji a cjanu. ²⁰Dya mi pärã ja rva jünpügö ngüenda e Pablo. Na ngue, dya rí pärägö ja ga cja o religiön yo in menzumüjme a Israel. Nguec'ua ró önü e Pablo cjo mi ne ro sidyigö angueze a Jerusalén, je ro ma tjünpü ngüenda nu. ²¹Pero dya ne e Pablo je ro ma tjünpü ngüenda a Jerusalén; o xitscö ngueje e César Augusto c'ü ra jñünpü ngüenda. Nguec'ua ró manda sido ra mbörüji va, hasta 'ma cja ra sö rá täjä ra zidyiji nu ja va bübü e César, eñe e Festo va xipji e Agripa.

²²O ndünrü c'ua e Agripa o xipji e Festo:

—Xo rí ne rá ärägö c'o mama c'e bëzo.

O ndünrü c'ua e Festo:

—Ra xörü rí dyärägue.

²³Nuc'ua c'ü na ye nu pa, o säjä c'ua e Agripa ñe e Berenice cja c' e cuarto

nu ja mi jün ngüenda c'e gobernador. Mi jevi o bitu c'o me ma zö, y ma dyoji na puncjü c'o o dyoji. Xo säjä c'o bëzo c'o mi manda 'na mil o tropa. Xo säjä c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi a Cesarea. Nuc'ua e Festo o manda o ma siji e Pablo. ²⁴ Cjanu o mama c'ua e Festo:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, 'ñetsc'ejji in texeji in cãräji va. Bübü in jmigueji ne bëzo nu in ne rí dyäräji c'o mama, eñe.

O sido o ña e Festo o xipji e Agripa:

—Texe c'o in menzumügueji a Israel c'o cãrä a Jerusalén, 'ñe c'o cãrä va, o xitscöji c'ü o tsja na s'o ne bëzo. O mapjüji na jens'e va mamaji c'ü mi jyodü ro ndü. ²⁵ Pero dya pje ró tö'tp'ü c'ü rví bö't'ü. Ne bëzo o xitscö ngueje e César c'ü mero manda a Roma ra jñünpü ngüenda. Nguec'ua ró mamagö c'ü rá manda ra zidyiji a manu. ²⁶ Pero dya rí pãrä ja rga cjapü. Na ngue 'ma rá penpe 'na carta e César c'ín jmuğö, dya rí pãrä pje rá jü'sc'ö, na ngue dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o ne bëzo. Nguec'ua ró manda o siji cja in jmigueji in texeji rí dyäräji. Nu'tsc'e Agripa in reygue, ngue'tsc'e rí negö rí dyärägue, ngue c'ua rí mamague pje rá jü'sc'ö cja c'e carta. ²⁷ Na ngue 'ma rá mandagö ra zidyiji ne bëzo cja e César ra jñünpüji ngüenda, pero 'ma dya rá mama pje ni cusaji, dya ra jogü, eñe e Festo.

Pablo presenta su caso ante el rey Agripa

26 O mama c'ua e Agripa o xipji e Pablo:

—Sö rí ñague; rí da'c'ü sjëtsi.

Nuc'ua e Pablo o c'uañ'sã o dyë, cjanu o mbürü o ña o mama:

²—Nu'tsc'e Agripa in reygue. Yo in menzumügöji me mamaji c'ü ró cjağö na s'o. Rí mäcjö na ngue ngue'tsc'e rí dyätcã na jo c'o rá mangö. ³ Na ngue in pãrägue na jo yo in chjürügöji nutscöji rí menzumüji a Israel. Xo in pãrägue c'o partido c'o bübüzüji; dya 'natjo rgá cijñiji.

Nguec'ua me rí sögöji o jña. Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí pëscö paciencia rí dyätcägö.

La vida de Pablo antes de su conversión

⁴ "Texe yo in menzumügöji pãräji ja ga cja rgá minc'ö ndeze 'ma cja mi ts'it'igö. Pãräji ja ma minc'ö cja in jñiñigö 'ñe a Jerusalén. ⁵ Ya mezhe pãräji c'ü rí bünc'ö cja c'e partido c'ü ni chjü fariseo. Nutscöjme rí cãräjme cja c'e partido, xenda rí süpcöjme c'o ley que na ngue c'o cãrä cja c'ü 'na partido. Yo in menzumügöji pãräji. 'Ma ro ne ro xi'ts'iji, ro mamaji c'ü na cjuana yo rí mangö. ⁶ Nudya in jüncü ngüenda; rí böbügö cja in jmigue na ngue rí creogö Mizhocjimi ra tsjapü ra te c'o ya ndü, ja c'o nzi va xipji c'o in mboxatitagöji. ⁷ C'o in menzumügöji c'o tsja cja c'o doce estado, sido ma't'üji Mizhocjimi na ngue te'beji c'e pa 'ma ra te c'o ya ndü. Nu'tsc'e Agripa in reygue, c'o in menzumügöji te'beji c'o rí te'begö, maco anguezeji mamaji ró cjağö c'o na s'o, embeji e Agripa.

⁸ O sido o ña e Pablo o xipji texe c'o ma cãjä nu:

—¿Jenga dya in creoji c'ü sö Mizhocjimi ra tsjapü ra te c'o ya ndü?

Cómo Pablo antes perseguía a los cristianos

⁹ O sido o ña e Pablo o xipji c'e rey:

—'Ma ot'ü mi nugö na ü c'o mi creo e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret, mi cjapü ra sufrefji. Mi pëzhgö je ga cjanu ma ne Mizhocjimi. ¹⁰ Ngue c'ü mi cjağö a Jerusalén. O dyacü sjëtsi c'o mero ndamböcjimi mi pant'agö a pjörü c'o o nte e Jesús, maco ma jo a jmi Mizhocjimi c'o. 'Ma mi jünpüji ngüenda, mi mangö c'ü mi jyodü ro ndüji. ¹¹ 'Ma mi tö't'ügö cja nintsjimi c'o mi creo e Jesús, mi cjapü ra sufrefji; xa'ma ro mamaji c'ü dya ma jo e Jesús. Me mi ünbugö na puncjü c'o. Nguec'ua 'ma mi c'ueñeji, 'ma mi pöji cja

c'o jñiñi c'o tsja cja c'o nan'ño país, mi pa jodügöji nu.

Pablo cuenta otra vez su conversión

¹² Nguec'ua 'na nu pa, ró magö a Damasco. Na ngue c'o mero ndamböcjimi ya vi dyacü sjëtsi ro jodügö c'o o nte e Jesús ro cjaþüji ro sufreji ja c'o nzi ma negö. ¹³ Nu'tsc'e rey, 'ma mi pagö cja 'ñiji, 'ma ya vi jñisiarü, ró jandagö 'nango ëjë a jens'e 'na jya's'ü c'ü o pjat'ü nu ja mi pagö 'ñe c'o mi pöcjöjme. Me mi juëns'i que na ngue e jyarü. ¹⁴ Nguec'ua ró tögöjme a jömü nu c'o mi chägäjme. Nuc'ua ró äragö c'ü mi ña c'e jña hebreo o xitscö: "Nu'tsc'e Saulo, ¿jenga in cjaþü ra sufre c'o creozgö? Chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre. In chjëntjui nza cja 'na nzhünü c'ü dya ne ra dyärä, c'ü me pjech'e c'e maza c'ü ni chjocüji; nguec'ua ga s'odü", engö. ¹⁵ Ró tjünrügö c'ua ró mama: "Nu'tsc'e nin t'ecjañö mü, ¿cjö ngue'tsc'e?", ró embe. O ndünrü c'ua c'ín Jmugö o xitsi: "Nguetscö e Jesús. In cjaþü ra sufre yo creozügö; chjëntjui c'ü ri nguetscö ri cjacö rá sufre. ¹⁶⁻¹⁸ Böbü. Ya ró juan'c'ügö rí pëpquigö. Ngue c'o rvä cja'c'ü i jñandga. Nguec'ua rá täc'ä rí mague cja c'o dya in menzumügueji, rí ma xipjiji ja vi jñandga dya. Xo rí xipjiji c'o cja xe rá jí'tsc'ö 'ma rí jñandga. Nudya e Satanás c'ü dya jo, ya ngo'tp'ü o ndöji. Pero 'ma rí zopjügueji, ra xogü o ndöji, ra zi'ch'i o mü'büji o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua, dya cja ra nzhodüji cja bëxömü; ra jyëziji c'o na s'o, dya cja ra dyätäji c'ü dya jo. Ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ra perdonaöji anguezeji c'o na s'o c'o cjaþi, ra tsjaþüji o nte na ngue ri ejmezügö c'o. Bübü c'o in menzumügueji c'o ra jyodü pje ra tsja'c'ü; xo 'ñe c'o dya in menzumügueji. Pero rá emp'egö libre, dya pje ra tsja'c'üji", engö e Jesús. Ngue yo o mama e Pablo va xipji e Agripa.

Pablo obedece la visión

¹⁹ O sido o ña e Pablo o mama:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, nu c'o o xitsigö e Jesús 'ma vi 'ñeja a jens'e c'e jya's'ü, ró ätä; ngue yo rí cjaþö. ²⁰ Ot'ü ró zopjü c'o cärä a Damasco. Ró xipjiji mi jyodü ro jyëziji c'o na s'o ro nzhogüji cja Mizhocjimi, cja rrü tsjaji c'o na jo'o ngue c'ua ro jñetse c'ü o nzhogü o mü'büji. Xo ró zopjügö a cjanu c'o nte a Jerusalén 'ñe texe cja c'e estado de Judea. Xo ró magö nu ja cärä c'o dya in menzumügöji, ró ma zopjügö anguezeji. ²¹ Nguec'ua 'ma mi bübügö cja c'e templo, o zücügö c'o in menzumügöji mi ne ro mbötücüji. ²² Pero dya mbötücüji. Na ngue o mböxcü Mizhocjimi. Nguec'ua xe rí bübütjo, rí böbügö cja in jmigueji. Rí zo'c'üji nu'tsc'eji pjë'ts'iji na nojo, 'ñetsc'eji dya pje pjë'ts'iji. C'ü rí xi'tsc'öji, ngue c'o o mama e Moisés 'ñe c'o profeta ro zädä. Dya rí mangö jña c'o nan'ño. ²³ O mama e Moisés 'ñe c'o profeta, nu c'ü o mama Mizhocjimi ro ë 'ñevgueji libre mi jyodü ro sufre 'ñe ro ndü. Nuc'ua cja rrü te ro bübütjo na yeje, ngue c'ua ra zi'ch'i o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'bü yo menzumü a Israel 'ñe yo dya menzumü a Israel, eñe e Pablo.

Pablo trata de convencer a Agripa de que se haga cristiano

²⁴ Ma mi mama a cjanu e Pablo mi pjeniotsjë, 'nango mapjü c'ua na jens'e e Festo o mama:

—Nu'tsc'e Pablo in locogue, na ngue yo na puncjü yo in studiague.

²⁵ O ndünrü c'ua e Pablo o xipji:

—Nu'tsc'e Festo nin t'ecjanö mü, dya rí locogö. Rí mangö c'o na cjuana. ²⁶ Ne rey pärä texe yo rí mangö. Nguec'ua dya rí sügö rí xipjigö texe yo. Rí pärägö, nu jnu unü ngüenda texe yo o zädä, na ngue texe cja in paísgöjme päräji.

²⁷ Nuc'ua e Pablo cjanu o zopjü c'ua e Agripa o xipji:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, ¿cjo in creogue c'ü na cjuana c'o o dyopjü c'o profeta? Rí pärägö in creogue.

²⁸ O ndünrü c'ua e Agripa o mama:

—Pe in cijjñi rá creogö e Jesús, na ngue yo ja nzitjo jña yo in mangue.

²⁹ O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Zö ja nzitjo jña, zö na puncjü o jña, pero quera ri creogue e Jesús ja c'o nzi rgá creogö. Xo ñe texe yo ärä yo rí mangö ne pa dya. 'Ma rí creoji, xa'ma dya ra ngo'c'üji ja c'o nzi ga ngocöji, eñe.

³⁰ O böbü c'ua c'e rey ñe c'e gobernador ñe e Berenice ñe c'o ma jü'ü nu.

³¹ Cjanu o mbedyeji o ma ñatsjéji ja rvá tsjapüji e Pablo. O pötü va mamaji:

—C'e bëzo, dya pje cja c'o na s'o c'ü rguí ndü, ni ra dyo a pjörü, eñeji.

³² O mama c'ua e Agripa o xipji e Festo:

—C'e bëzo, 'ma dya ro dyö'tc'ü ra jñünpü nguenda e César angueze, ro sö ri ñemegue libre, eñe.

Pablo es enviado a Roma

27 Nuc'ua e Festo cjanu o mama ro zidyiji e Pablo a Roma c'ü tsja a Italia, ro möji cja barco. E Festo o nzhö e Pablo cja 'na bëzo c'ü mi chjü e Julio c'ü mi manda cien tropa c'o mi xiji grupo Augusto. Xo nzhötüji e Julio c'o 'ñaja nte c'o ma o'o a pjörü, xo ro zidyiji a Italia. Nutscö e Lucas xo ró möcjöjme. ²Ró tes'ejme cja 'na barco c'ü vi 'ñeje cja c'e jñiñi a Adramitio, c'ü ro zät'ä cja c'o jñiñi a Asia c'o järä squina cja mar. Cja rrü möjme c'ua. Xo ró möcjöjme 'na bëzo c'ü mi chjü e Aristarco c'ü mi menzumü a Tesalónica c'ü tsja cja c'e estado de Macedonia. ³C'ü na ye nu pa, ró sät'äjme a Sidón. Ma jonte e Julio o unü sjétsi e Pablo o ma zengua c'o mi pärä nu. O ziji o xédyi anguezeji, cjanu o oxüji cja o ngumüji. ⁴Nuc'ua 'ma ró pedyejme a Sidón cja c'e barco, mi vü na

zézhi e ndajma, mi pjö's'ü c'e ndeje ma pjat'ü cja c'e barco. Na ngue e ndajma je mi 'ñeje nu ja ma möcjöjme. Nguec'ua 'ma ró cjogüjme cja c'e isla c'ü ni chjü a Chipre, ró cjogüjme cja c'e lado o jodyé nu ja mi tsjötü. ⁵Sido ró möjme cja c'e barco ró cjogüjme bëxtjo cja c'e estado de Cilicia 'ñe cja c'e estado de Panfilia. Ró sät'äjme a Mira c'ü tsja cja c'e estado de Licia.

⁶'Ma mi caräjme a Mira, c'e bëzo c'ü mi manda cien tropa o jyodü 'na barco c'ü ro ma hasta a Italia. O chöt'ü c'ua 'na barco c'ü vi 'ñeje a Alejandría mi ma a Italia. Nuc'ua ró tes'ejme cja c'e barco. ⁷Ró nzhodüjme ja nzi pa cja c'e ndeje, pero jmanch'a ma möjme. O metscöjme, co trabajo ró cjogüjme a Gnido nu ja mi bëxtjo. E ndajma mi vü na zézhi, dya mi sö ro möcjöjme derecho. Nguec'ua ró unüjme vuelta cja ín squierdajme, ró cjogüjme bëxtjo a Salmón cja c'e isla c'ü ni chjü a Creta. Cja rrü unüjme c'ua vuelta cja ín jodyögöjme, ngue c'ua ro cjogüjme a Creta cja c'e lado a sur nu ja mi tsjötü ts'ë. ⁸Mi trávajo, pero ró sät'äjme nu ja ni chjü Puertos Buenos c'ü bëxtjo cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Lasea.

⁹Ya vi metscöjme na puncjü o pa. Ya vi cjogü c'o pa c'o mi mbempje c'o menzumü a Israel. Ya vi zädä c'o pa c'o ma sè 'ma mi bübü na puncjü o peligro ro nzhodüjme cja barco. Nguec'ua e Pablo o zopjü c'o mi pöcjöjme. ¹⁰O xipjiji:

—Nu'tsc'eji nin t'ecjañömüji, rí mangö 'ma rá sidoji, 'na pje c'o rá cjaji. 'Na ra nguibi ne barco ra bëzhi texe yo tunü. Xo ñetscöji rá tñji, eñe.

¹¹C'e bëzo c'ü mi manda cien tropa, dya dyätä e Pablo; xenda dyätä c'ü mi édyi c'e barco ñe c'ü o cjaja c'e barco. O mamaji c'ü ro sidogöjme. ¹²Mi bübü ja nzi c'o mi ne ro nguejme c'e barco a Puertos Buenos. Pero xenda ma puncjü c'o dya ne. Na ngue a Puertos Buenos, dya nda ma jo'o ro böbü c'e barco c'o pa c'o

ma sĕ. Nguec'ua o mamaji c'ü ro pedyejme a Puertos Buenos ro sidojme, xa'ma ro sō ro sāt'ājme a Fenice c'ü ngue c'ü 'na puerto cja c'e isla a Creta. Nujnu, je ro mimijme c'o pa c'o ma sĕ. Na ngue c'e puerto, dya cjogü e ndajme 'ma ni 'ñeje a noroeste 'ñe 'ma ni 'ñeje a suroeste.

La tempestad en el mar

¹³O pötü c'ua ja mi 'ñeje e ndajma. Dya cja mi 'ñeje nu ja ni nguibi e jyarü, ya je mi 'ñeje a sur. Dya cja mi vü na zĕzhi. Nguec'ua c'ü mi ĕdyi c'e barco 'ñe c'ü o cjaja, mi pĕzhivi c'ü ro sō ro sāt'ājme na jo a Fenice. Nguec'ua o mandavi o ngüs'üji c'o t'ĕzi c'o mi nza cja o gancho c'o mi pĕnch'i c'e barco para dya ro ndütü e ndajma ro ma. Ró möjme c'ua ró cjogüjme bĕxtjo a Creta. ¹⁴Dya go mezhe c'ua go pötü na yeje e ndajma. 'Nango ĕ c'ua 'na trandajma c'ü vi 'ñeje a noreste cja c'e isla. ¹⁵Nguec'ua, dya cja sō xe ro möjme derecho ro cjogüjme lado cja c'e isla. Ró jĕzijme c'ua c'e barco o ndütü e ndajma. ¹⁶O zāt'ä cja 'na ts'i isla c'ü ni chjü a Claudia, ró cjogüjme cja c'e lado c'ü mi tsjötü. Cja rrü cjüs'üjme c'e ts'ibü c'ü mi cjüt'ü c'e barco, me mi trávajo ma cjüs'üjme. ¹⁷'Ma ró cjuarü ró cjüs'üjme c'e ts'ibü, nuc'ua c'o mi pĕpji cja c'e barco, cjanu o tsjapüji o ndü c'o cable c'ü mi 'nünt'ü nu, ngue c'ua ro zĕzhi c'e barco. Mi süji 'na mas ro ndütü e ndajma c'e barco ro zāt'ä nu ja ni chjü a Sirte nu ja jä'ä o 'ñöxömü nu ja dya nda ga jĕ e ndeje. Mi süji 'na ro 'huagü c'e barco 'ma ro zāt'ä nu. Nguec'ua va sjö'büji c'e manta c'ü ma mbät'ä, ngue c'ua dya nda ro ndütü e ndajma. O jyĕziji c'e barco, dya cja mi ĕdyiji. ¹⁸C'ü na ye nu pa, sido mi pa c'e barco ma ndütü e ndajma. Nguec'ua o mboch'üji a ndeje c'o mi tunü c'e barco, ngue c'ua dya nda ro jyübü. ¹⁹C'ü na jñi nu pa, ró poch'üjme a ndeje texe c'o mi pĕs'i c'e barco. ²⁰O mezhe na puncjü o pa, dya mi cji e jyarü ne ri

ngue yo seje. Sido mi vü na zĕzhi e ndajma. Nguec'ua ró mamajme pārä cjo ro pedyejme na jo; 'na ro tūjme.

²¹Ya vi mezhe c'ü dya cja mi sijme o xĕdyi. Nuc'ua e Pablo o böbü c'ua a ndezgöjme, cjanu o mama:

—Nu'tsc'eji nin t'ecjañömüji, ró xi'tsc'öji c'ü dya ro pedyeji a Puertos Buenos cja c'e isla a Creta. 'Ma ri dyätcäji, xenda rvá jo 'ma; dya ro sufreji. ²²Pero nudya rí xi'tsc'öji, dya rí sügueji. Zō ra 'huagü ne barco, pero dya cjó ra ndüzgöji. ²³Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngue mi xömü o ĕjĕ 'na o anxe Mizhocjimi cja ín jmigö o ĕ zocügö. Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e ngue c'ü rí ma'tügö; ngue o ntezgö c'ü. ²⁴O xitsi c'e anxe: “Nu'tsc'e Pablo, dya rí sügue. Dya rí chügue, na ngue ni jyodü rí sāt'ägue a Roma rí böbügue a jmi e César c'ü mero manda. Mizhocjimi o dyä'tc'ä c'ü i dyötü, nguec'ua dya cjó ra ndü yo in pöcejji cja ne barco”, enzgö. ²⁵Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya cja rí sügueji. Rí creogö Mizhocjimi c'ü ra zädä ja c'o nzi va xitsi c'ü o anxe. ²⁶Pero 'ma ra 'huagü ne barco, rá sogöji cja ndeje bĕxtjo cja 'na ts'i isla rá pes'eji, eñe e Pablo.

²⁷Ya vi mezhe ye nzo c'e barco ma ndütü e ndajma. Mi nzhodü cja c'e mar c'ü ni chjü Mar Adria. Ya vi xömü. Nuc'ua c'ü ndexömü, c'o mi pĕpji cja c'e barco o mamaji:

—Cja c'ü ya rá sāt'äji cja 'na isla, eñeji.

²⁸Cjanu o dyĕdyiji ja nzi mi pĕs'i c'ü ma jĕ c'e ndeje. Mi sō treinta y seis metro. Xe möji ts'ĕ, cjanu o dyĕdyiji c'ua na yeje; ya mi sötjo veintisiete. ²⁹Me go züji c'ua, 'na ro sāt'ājme nu ja mi quiji o ndojo. Nguec'ua o ma quiji c'o nziyo t'ĕzi c'o mi nza cja o gancho c'o mi 'nünt'ü o tĕjüjmi, cjanu o mboch'üji a ndeje cja o xütjü c'e barco ngue c'ua 'ma ro zāt'ä a jömü, xa'ma ro gancha ro böbü c'e barco. Me mi mamaji quera ro jyans'ü. ³⁰Nuc'ua c'o mi pĕpji cja barco,

o mbürü o sjö'büji c'ua c'e ts'ibü cja c'e ndeje. C'o t'ëzi c'o mi bübü a xo'ni c'e barco, mi cjapüji ro ndunüji na ts'ijë cja rrü mboch'üji, ngue c'ua dya nda ro 'ñömü c'e barco. Pero c'ü mi sjö'büji c'e ts'ibü, ngue c'ü mi ne ro c'ueñeji ro salvaji. ³¹ Nuc'ua e Pablo cjanu o ma't'ü c'e bëzo c'ü mi manda cien tropa, 'ñe c'o o tropa, o xipjiji:

—Nujoy, ni jyodü, dya ra dagüji cja ne barco. 'Ma jiyö, rí chüji, dya rí salvaji, embeji c'o.

³² Nuc'ua c'o tropa cjanu o ma dyocüji c'o tjujmü c'o mi sjö'büji c'e ts'ibü; o ndögü a ndeje.

³³ Nuc'ua 'ma ya ma jya's'ü, e Pablo o xipji anguezeji ro ziji o xëdyi. O mama:

—Ya mezhe ye nzo c'ü dya in sigueji o xëdyi. ³⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí sigueji dya o xëdyi ngue c'ua rí zëzhiji. Nguec'ua, dya rí chügueji ni pje rí tsjaji, eñe.

³⁵ Nuc'ua 'ma o nguarü o mama yo jña, cjanu o jñü c'ua o tjömëch'i cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi a jmi nza texeji. Cjanu o më'ch'i c'ua, cjanu o zi c'ua.

³⁶ Anguezeji o mbürü o mäji c'ua, dya cja nda mi süji. Xo ziji c'ua o xëdyi. ³⁷ Mi söjme ye ciento setenta y seis mi cäräjme cja c'e barco. ³⁸ 'Ma o nguarü o ziji o xëdyi o nijmiji, cjanu o mboch'üji a ndeje c'o mape c'o mi quiji o ndëxü. O tsjaji a cjanu ngue c'ua dya nda ro jyübü c'e barco.

Se hunde el barco

³⁹ Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü na jo, ró jandajme c'e isla c'ü ya mi bëxtjo. C'o mi pëpji cja c'e barco, dya mi päräji ja mi ngue. Pero o jñandaji c'ü ma jäl'a o 'ñöxömü cja squina c'e ndeje. O mamaji xa'ma ro sö ro zät'ä c'e barco cja c'e 'ñöxömü. ⁴⁰ Nguec'ua o dyocüji c'o tjujmü c'o mi 'nünt'ü c'o t'ëzi, ngue c'ua ro ma na yeje c'e barco. Y o xäpcäji c'e za'a c'ü mi dyëji. Xo ngüs'üji c'e manta c'ü

ma mbät'ä, ngue c'ua o ndütü e ndajma. Nguec'ua c'e barco o mbürü o ma c'ua cja c'o 'ñöxömü c'o mi jäl'a a squina c'e ndeje. ⁴¹ Pero o zät'ä c'e barco nu ja dya nda ma jë c'e ndeje nu ja mi sjöbü yeje 'ñinzhe c'o mi chjë nu. Nguec'ua o böbü c'ua c'e barco. A xo'ni c'e barco o nguibi cja c'e 'ñöxömü, dya cja mi 'ñömü. Pero o xütjü c'e barco o 'huagü, na ngue c' o ndeje me mi pjös'ü na zëzhi. ⁴² Nuc'ua c'o tropa cjanu o mamaji:

—Na jo ixtá pöt'üji yo rvá siji yo ma o'o a pjörü. 'Ma jiyö, 'na ra dyömpüji cja ne ndeje ra c'ueñeji, eñe c'o tropa.

⁴³ C'ü mi manda c'o tropa, dya ne'e c'ü ro mbö't'üji e Pablo. Nguec'ua dya jyëzi ro tsjaji ja c'o nzi ma mamaji. Cjanu o xitscöjme:

—'Ma in pjëchi rí dyömpüji cja ndeje, rí dyat'üji cja ndeje rí dyömpüji rí sät'äji cja squina ndeje. ⁴⁴ 'Ma dya in pjëchi rí dyömpüji, rí pëñch'iji yo tabla yo ni ndunü e ndeje o yo pje nda ma za'a yo vi t'ät'ä ne barco. Ra ndüxc'üji ngue c'ua rí sät'äji cja squina ndeje, enzögjme.

Nguec'ua ró pesc'öjme cja ndeje rí texeje, dya cjó ndüzgöjme.

Pablo en la isla de Malta

28 'Ma ró pes'ejme cja c'e ndeje, ró päräjme c'e isla mi chjü a Malta. ² C'o mi menzumü nu, ma jonteji. O recibidozümje na jo, o 'ñörüji 'na sivi ró pat'üjme na ngue ya mi ëjë o dyebe, y ma së. ³ E Pablo xo ma mbëchi 'na cjörü o za'a, cjanu o ma ngäs'ä cja c'e sivi. Nuc'ua 'ma mü o mbürü o pat'ü c'o za'a, 'nango mbedye c'ua 'na c'ijmi c'ü ma sate c'ü mi nza cja 'na pozü. O zapü o dyë e Pablo, o 'nünt'ü, dya ts'i vi c'ügü. ⁴ C'o mi menzumü a Malta 'ma o jñandaji mi 'nünt'ütjo c'e c'ijmi, o pötü va mamaji c'ua:

—Ne bëzo, pe o pöt'ünte nu. Zö o mbes'e cja ndeje, dya ndü'ü, pero ya ngöt'ü dya c'o o tsja na s'o, eñeji.

⁵Nuc'ua e Pablo o juancja o dyë; o c'ügü c'ua c'e c'ijmi o ndögü cja c'e sivi. Pero dya pje tsja e Pablo. ⁶C'o mi menzumü nu, mi te'beji c'ü ro pjant'ä o ts'ingue e Pablo, o ro ndü. O mezhe mi te'beji pero dya pje tsja e Pablo. Nguec'ua, dya cja nguijñiji c'ü vi pö'tünte e Pablo. Cjanu o mamaji e Pablo mi ngue 'naja c'o o ts'itaji c'o mi ma't'üji.

⁷C'ü mi manda cja c'e isla a Malta mi chjü e Publio. Mi tjë o juajma c'o mi bëxtjo nu ja ró pes'ejme cja c'e ndeje. E Publio ma jonte, o recibidozujme na jo. O dyacujme ja ró oxujme, xo dyacujme c'o ró sijme. O metscöjme jñi pa nu. ⁸C'ü nu tata e Publio, ma o'otjo cja ngama mi sö'dyë. Mi sö o pa'a ñeje mi unü posición. Nuc'ua e Pablo o ma'a nu ja ma o'o c'e tita. O ñe's'e o dyë, cjanu o dyötpü Mizhocjimi o jocü. ⁹Ma o jogü c'e tita, cjanu o ëjë c'ua c'o 'ñaja c'o mi cãrã cja c'e isla c'o mi sö'dyë. E Pablo xo jocü anguezeji. ¹⁰O dyacujme na puncjü o regalo. 'Ma o zädã c'e pa c'ü ro tes'ejme cja barco ro möjme a Italia, xo dyacöjme texe c'o mi jyongöjme.

Pablo llega a Roma

¹¹O mezhe jñi zana rvã minc'öjme cja c'e isla. Nuc'ua ró tes'ejme cja 'na barco c'ü vi böbü a Malta c'o pa c'o ma së. C'e barco vi ' ñeje a Alejandría. A xo'ñi cja c'e barco, mi cuat'ü c'e ts'ita Cástor 'ñe c'e ts'ita Pólux. ¹²'Ma ró sät'äjme a Siracusa, ró cjogujme cja c'e puerto o metscöjme jñi pa nu. ¹³'Ma ró pedyejme a Siracusa, ró cjogujme bëxtjo cja squina c'e ndeje ró sät'äjme a Regio. C'ü na ye nu pa, o mbürü o vü e ndajma c'ü vi 'ñeje a sur. Nguec'ua c'ü na jñi nu pa, ró sät'äjme a Puteoli. ¹⁴Nujnu ró dagujme cja c'e barco. Ró töt'ujme nu ja mi cãrã o cjuarma c'o xo creo e Jesucristo. O mbitazujme ró mimijme co anguezeji. O mezhe 'na nzo ró mimi-

jme nu. Nuc'ua 'ma ró pedyejme nu, ró möjme cja c'e 'ñiji c'ü ni ma a Roma. ¹⁵C'o cjuarma a Roma o mbãrãji c'ü ma möjme nu. Nguec'ua o mbedyeji nu, o ma ndüncujme. Bübü c'o ró chjögöjme cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Foro de Apio; 'ñaja c'o cja ró ma chjögöjme 'ma ró sät'äjme cja c'e jñiñi a Tres Tabernas. 'Ma o jñanda e Pablo c'o cjuarma, o unü 'na pöjö Mizhocjimi y me go mäjã o mü'bü. ¹⁶'Ma ró sät'äjme a Roma, c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, o zidyi c'ua c'o bëzo c'o vi siji cja c'e barco c'o ma o'o a pjörtü a Cesarea, o zät'äji nu ja mi bübü c'ü mi mero mböjpörtü, ngue c'ua ro mbörüji c'o. Pero e Pablo, o jyëziji o mimi cja 'na ngümü aparte; 'natjo tropa c'ü o mbörü.

Pablo predica en Roma

¹⁷O mezhe c'ua jñi pa, e Pablo o zojnüji c'ua c'o menzumü a Israel c'o mi manda cja c'o nintsjimi a Roma. 'Ma o jmurüji, cjanu o mama c'ua e Pablo o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji ín menzumüts'ügöji, dya pje cjó ró c'apü ne ri 'naja c'o ín menzumügöji. Pero o zücüji a Jerusalén o zinziji cja c'o manda nu, c'o menzumü va a Roma, o pantcaji a pjörü. C'o ín menzumügöji mamaji rí c'apü c'ü dya ni muvi yo tjürü yo o zocüzüji c'o ín mboxatitaji, pero iyö. ¹⁸C'o manda nu, c'o menzumü va a Roma, o jñüncüji ngüenda pero dya pje chötcüji c'ü rví mbötcüji. Nguec'ua mi ne ro 'ñevgueji libre. ¹⁹Pero dya go ne a cjanu c'o ín menzumügöji. Nguec'ua rvã örügö sjëtsi o sizgöji va a jmi e César. Dya ngue c'ü rá cusagö c'o ín menzumüji; ngue c'ü ra jñüncü ngüenda e César rá mama pje vi cusazüji anguezeji. ²⁰Nünt'ütjo o cadena ín dyë, na ngue yo me na jo yo rí te'begö. Maco xo te'be a cjanu c'o ín menzumügöji. Ngue c'ü rvã zon'c'üji; ngue c'ua rá xi'tsc'öji ja ga cja c'o na jo c'o ín te'beji, eñe.

²¹O ndünrū c'ua anguezeji o xipjiji e Pablo:

—Dya rí pārāgōjme cjo i tsjague na s'o. Na ngue dya cjó penquejme o carta ndeze a Judea. Dya cjó xo va ējē. C'ü pje ra ē xitscōjme. ²²Rí ne rí zocūjme rí xitscōjme ja ga cja c'o in creogue. Na ngue rí pārājme, texe cja c'o jñiñi mamaji c'ü dya ga jo o 'ñiji e Jesús.

²³Cjanu o mbäsp'äji 'na pa c'ü ro ñaji na yeje. 'Ma o zädä c'e pa, o ēji na puncjūji cja c'e ngumū nu ja mi pjörūji e Pablo. O mbürtü o ña e Pablo c'ü xörü; o böbü hasta c'ü nzhä. O mbenbeji c'ü mama c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta; o xipjiji c'ü ya vi zädä c'o vi dyopjūji. O zopjūji a cjanu, ngue c'ua ro unūji ngüenda e Jesús ngueje c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda, ngue c'ua ro 'ñench'e o mü'būji c'ü. ²⁴Bübü c'o o creo c'o mi mama e Pablo; bübü c'o dya creo. ²⁵Nguec'ua, dya mi 'natjo o pjeñe ma nguijñiji. Nuc'ua 'ma ya ro mbedyeji, o mama c'ua e Pablo o xipjiji:

—O Espiritu Mizhocjimi o xipji e Isaías c'ü mi profeta o zopjü c'o in mbox-atitagōji. Na cjuana c'e jña c'ü o mama ja ma cja anguezeji. Dyäräji c'ü o mama. Na ngue je xo ga cjatsc'ejji nu. O mama a cjava:

²⁶Mague cja yo nte, rí ma xipjiji c'ü ra dyäräji pero dya ra mbäräji.

Ra jñandaji pero dya ra mbäräji pje pjēzhi.

²⁷Yo nte, ya tsot'ü o mü'būji. Na ngue 'ma ro xogü o mü'būji, xa'ma ro zo'o o mü'būji in jñagö.

Y 'ma cjó c'o zopjūji, dya cja cja pūji ngüenda. Na ngue 'ma ro tsjapūji ngüenda, xa'ma ro dyäräji ro mbäräji pje ri pjēzhi.

Ya tsot'ü a nzhöji. Na ngue 'ma ro jñandaji, xa'ma ro mbäräji, ro nzhogü o mü'būji.

Nuc'ua ro salvagö yo, ro emeji libre cja c'o na s'o, embeji e Isaías.

²⁸O sido o ña e Pablo o mama:

—Dyäräji na jo c'ü rí xi'tsc'öji. Ngueje c'o dya in menzumügöji c'o ra xipjiji dya o jña Mizhocjimi, ngue c'ua Mizhocjimi ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Anguezeji ra dyäräji.

²⁹'Ma o nguarü e Pablo o mama c'o jña, cjanu o mbedye c'ua c'o o menzumūji, me mi pötü ma zöji o jña.

³⁰O mezhe ye cjē va mimi e Pablo cja c'e ngumü. Mi cjöt'ü o renta; nguec'ua mi sö ra recibido c'o mi pa zengua. ³¹Mi zopjü c'o nte mi xipjiji c'ü ro dyätäji Mizhocjimi, na ngue ngueje c'ü manda. Xo mi jíchiji ja ga cja e Jesucristo c'ü in Jmugöji. Dya cjó mi sü pje ro xipji, y dya cjó mi c'a's'ü.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS ROMANOS

Pablo escribe a la iglesia de Roma

1 Nguetscö e Pablo. O mbëpjizü e Jesucristo. O ñembguegö Mizhocjimi rá ma nu c'ua ja ra ndäcjä rá ma, rá ma zopjü yo nte rá xipjiji nu jña angueze, nu me na jo.

²Nguejne jña nu ya vi mama Mizhocjimi cja o jña angueze. Ngue c'o profeta c'o o dyopjü c'e jña'a c'ü.

³Nu jña Mizhocjimi nu me na jo, mama ja cja c'ü nu T'i. O ëjē nza cja 'na nte cja ne xoñijömü. Mi ngueje 'naja o mboxbëche e David. ⁴O Espiritu Mizhocjimi me na zëzhi, o tsjapü o nanga c'ü nu T'i 'ma ya vi ndü. A cjanu o 'mārā ngueje o T'i Mizhocjimi. Nujnu ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. ⁵E Jesucristo o nugü na jo. O ndäcjä rá cja o bëpji angueze. Ngue c'ua ra 'ñejmeji, ra dyätäji angueze, yo nte yo cārā texe cja ne xoñijömü. A cjanu ra mamaji me na jo, me na nojo e Jesucristo. ⁶Xo nztjots'ügueji dya, xo o zon'c'üji e Jesucristo.

⁷Nuts'c'ejji ín cārāji a Roma, rí pen'c'ejji ne xiscömā, rí bö'tc'üji Cjimi. Me nets'ejji Mizhocjimi. O zon'c'ügueji o tsja'c'üji o nte angueze. Mizhocjimi c'ü mi Tataji 'ñe e Jesucristo c'ü ín Jmuji me ra nuc'üji na jo, xo ra tsja'c'üji dya pje rí tsjijñiji.

Pablo quiere visitar Roma

⁸C'ü ot'ü rá xi'ts'iji dya: texe cja ne xoñijömü mamaji que ín ejmeji e Jesucristo. Nguec'ua rí nädä e Jesucristo rgá unü na pöjō ín Mizhocjimiji. ⁹Ngue Mizhocjimi c'ü rí pëpigö co texe ín mü'bü; rí mama yo na jo jña c'o mama ja cja c'ü nu T'i. Mizhocjimi pārā na jo, 'ma rí ötügö Mizhocjimi, dya rí jyombeñets'üji. ¹⁰Rí ötügö Mizhocjimi,

'ma ra ne angueze, rá magö rá ma zenguats'üji. Ya mezhe rí ne rá ma'a. ¹¹Rí ötügö angueze a cjanu, na ngueje me rí ne rá chjëji. Rí ne rá jí'ts'iji c'ü ya xo o jítsi Mizhocjimi, c'ua ja cja angueze, ngue c'ua xo ra zëzhi in mü'büji. ¹²Nu c'ü rí mangö dya, rí ne rá bübü c'ua ja ín cārāji ngue c'ua ra mājā ín mü'bügö. Xo 'ñets'c'ejji xo ra mājā in mü'bügueji na ngueje nde 'natjo c'ü rí ejmeji rí texeji.

¹³Mi cjuarmats'ügöji. Rí negö rí pārāji, mi ne na puncjü ro ma'a. Pero hasta nudya dya be sö rá ma. Rí ne rá ma ngue c'ua c'ü rí pëpi Mizhocjimi ra tsja'c'üji rí zëzhiji, c'ua ja xo nzi rvá cja'a 'ma mi nzhodügö cja yo dyaja jñiñi. ¹⁴Ni jyodü na puncjü rá zopjü c'o ña griego. Dya nguextjo yo, xo texe yo nde ña nandyo jña. Ni jyodü rá zopjü c'o pjëchi ra xörü 'ñe c'o dya pjëchi ra xörü. ¹⁵Nguec'ua me rí ne xo rá ma xi'ts'iji nu o jña e Cristo, nu'tsc'ejji ín cārāji a Roma.

El poder del evangelio

¹⁶Me rí mápägö ne jña nu mama ja cja e Cristo, na ngue me na jo. Yo nte 'ma ärāji ne jña, Mizhocjimi me pëpji na zëzhi ngue c'ua ra 'ñeme libre cja c'o na s'o texe c'o ra 'ñejme. Ot'ü ra dyärā c'o menzumü a Israel ra jogü o mü'büji. Nuc'ua xo ra dyärā c'o dyaja nte, xo ra jogü o mü'büji. ¹⁷Nu na jo jña jítsiji ja ga sö ra mama Mizhocjimi ya na jozüji dya a jmi angueze. C'ü ra mama Mizhocjimi na jozüji, ni jyodü rá ench'e ín mü'büji e Jesucristo. Y sido rá ejmeji angueze. Je ga cjanu va t'opjü cja o jña Mizhocjimi: "Nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü angueze, nuc'ü, ra mama Mizhocjimi ya perdonao; dya tū nzhubü dya c'ü. Xo ra bübütjo c'ü, na ngueje ejme", eñe.

La culpa de la humanidad

¹⁸Ya 'mārā na jo, Mizhocjimi a jens'e me ra tsjapü ra sufrido c'o dya sū

angueze, c'o cja na s'o. Jo p̄arāji c'ü na cjuana c'ü ne Mizhocjimi ra tsjaji, pero cjaji c'o na s'o. ¹⁹P̄arāji ja cja Mizhocjimi. Nguetsjē angueze o jíchiji. ²⁰Mizhocjimi me na zēzhi; dya sō rá jandaji angueze. Pero ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijōmü, yo nte p̄arāji bübü Mizhocjimi. P̄arāji me na zēzhi angueze. Na ngueje unüji ngüenda texe yo o dyät'ä c'ü. Nguec'ua 'ma ra tjünpü nguarü c'o cja na s'o, dya ra sō ra mamaji c'ü dya mi p̄arāji ja ga cja Mizhocjimi. ²¹Zō xi mi p̄arāji Mizhocjimi, dya mi cja p̄üji ngüenda. Dya xo mi unüji na pöjō. O pjeñeji c'ü mi cjijñiji, dya pje mi muvi. A cjanu, mi nzhodüji cja bēxōmü; ya mi ojtjo jya's'ü cja o mü'büji. ²²Mi cja p̄üji me mi p̄arāji. Pero o zädä c'ü dya cja mi p̄arāji Mizhocjimi. ²³Dya cja ma't'üji Mizhocjimi c'ü me na nojo c'ü dya sō ra ndü't'ü c'ü ra ojtjo. O mbürü o dyät'äji nu c'o ro ma't'üji. O dyät'äji o ts'ita, o ts'inana c'o jñetse nza cjazgöji rí nteji, maco rí tū'üji. Nde dyät'äji o ts'ita yo 'ñetse nza cja s'ü'ü. Nde o dyät'äji o ts'ita yo tū nziyo o ngua, y yo cjüt'ü o pjeme. Ngueje yo o ma't'üji yo nza cja 'ma ri ngueje Mizhocjimi.

²⁴Nguec'ua Mizhocjimi o jyēzi c'ua o tsjaji texe c'o na s'o c'o mi ne o mü'büji. Mi pötma tsjaji c'o na s'o c'o me 'na tseje. ²⁵Mizhocjimi o jyēzi o tsjaji a cjanu c'o na s'o, na ngue anguezeji ya vi jyēziji Mizhocjimi c'ü ixna cjuana c'ü o dyät'ä texe. Nujyo o dyät'ä Mizhocjimi nguejyo o ma't'üji yo. Mizhocjimi dya cja ma't'üji. Nguetjo angueze me na jo'o; me na nojo. Ni jyodü sido rá ma't'üji. Je rga cjanu.

²⁶Na ngue c'ü mi cjaji a cjanu, Mizhocjimi o jyēzi c'ua me xe ne'e o cuerpoji c'o me na s'o. C'o ndixü dya cja mi ne ro mimivi co o xīrajī. Mi obütsjēji c'o nu mirixüji. ²⁷Je xo ma cjatjonu c'o bēzo. Dya cja mi mimivi co o suji. Mi obütsjēji co c'o o mibēzōji. Me mi pötma neji o

cuerpoji c'ü ro tsjaji c'o na s'o. Mi cjaji me 'na tseje. C'ü na s'o c'ü mi cjaji ngue c'ü je tsjapü me go sufrido o cuerpoji.

²⁸Dya cja mi ne ro mbārāji ja ga cja Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi o jyēziji c'ua ro nguiñiji o pjeñeji c'o na s'o, c'ü dya cja ro sō ro tsjaji c'ü na jo. Me ma s'o mi cjaji c'o me 'na tseje. ²⁹Me mi cjaji c'o dya jo. C'o bēzo mi tsājāji ndixü; c'o ndixü mi tsājāji bēzo. C'o mi pēs'i c'o dyaja, mi nepeji. Y mi cjijñi na s'o o pjeñeji. Me mi pötma envidi-aji c'o o minteji. Me mi pöt'üteji. 'Ma ra zōji jñ'a'a, me ma s'o ma santeji. Me mi pjēchiji ra dyonpü o dyoji. Me mi nuji na ü c'o o minteji. Me mi pötma mbechpet-sjēji c'o o dyoji. ³⁰Mi xosp'üji bēchjine c'o o minteji. Mizhocjimi ya me mi nuji na ü c'ü. Me na s'o jñ'a ma ndünrūji. Me mi cja p̄üji na nojoji. Me mi cja p̄üji me na joji. Mi jodüji pje xe ro tsjaji c'ü xenda na s'o. C'o o tataji, dya cja mi ätäji.

³¹Dya cja xo mi cjijñiji c'ü na jo ngue c'ua ro tsjaji. Dya cja xo mi cumpleji c'ü mi mamaji. Dya cja xo mi s'iyaji o menzumüji. Dya cja xo mi perdonaoji c'o o minteji. Dya mi juentseji c'o o minteji ngue c'ua ro mbös'üji. ³²Je ma cjanu ma tsja c'o nte, y je xo ga cjanu ga tsja dya yo nte. Me cjaji c'o na s'o, zō p̄arāji mama Mizhocjimi ni jyodü ra ndü c'o. Dya xo nguextjo cjaji a cjanu, me xo m̄apāji c'o cja c'ua nzi ga tsja anguezeji.

Dios juzga conforme a la verdad

2 Nu'tsc'ejī, zō cjō c'o ri ngue'tsc'ejī, dya rí tsjijñiji c'ü dya in tūji nzhubü. Nu'tsc'ejī me in so'büji yo in minteji. Pero nu c'o cja in minteji, xo in cjatjogueji. In mamaji c'ü dya jo c'o cjaji. Dya xo jo c'o in cja gueji. ²Rí p̄arāji me na jo'o c'ü cja Mizhocjimi. Me ra jñünpü ngüenda c'o cja'a c'o ya ró xi'ts'i. Ra tsjapü ra sufridoji. ³Nu'tsc'ejī me in so'büji c'o dyaja c'o me cja c'o na s'o. Nde 'na ma cja ztjots'üji in cjaji c'o na s'o.

¿Cjo in cjiññiji, dya xo ra jñūn'c'ügueji ngüenda Mizhocjimi? ⁴ Mizhocjimi me na jo, me pëscöji paciencia yo rí cjağöji. ¿Cjo in cjiññiji c'ü dya ra fastidiao? ¿Cjo dya in pārāji dya, me pëscöji paciencia ngue c'ua ra nzhogü in mü'büji? Pero in cjañüji c'ü dya ni muvi c'ü ni mbëscöji paciencia. ⁵ Me na me in mü'büji. Dya in ne ra nzhogü in mü'büji. Me sido in cjağueji c'o na s'o c'o rguí sufridogueji nu pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi, texe c'o ró cjañi. C'e pa'a c'ü, ra ñetse me na jo rgá jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. ⁶ Ra tsjapü ra sufrido nu c'o cja na s'o. Nu c'o cja na jo, ra unüji c'ü na jo. ⁷ Bübü c'o te'be Mizhocjimi ra tsjapüji ra jogüji c'ua ja xo nzi ga cja angueze na jo. Jodüji c'ü ra mama Mizhocjimi cjañi na jo. 'Ma dya ra tögüji rgá tsjaji c'ü ne Mizhocjimi, angueze ra unüji 'ma c'ü ra bübüttöji, dya ra ndüji. ⁸ Pero bübü c'o dya ne ra dyätä yo jña yo na cjuana; cjañi c'o netsjëji. C'ü je ätäji ngue c'ü na s'o c'ü cjañi. Mizhocjimi ra ünmbü c'o. Ra tsjapü ra sufridoji na ngueje cjañi c'ü na s'o. ⁹ Mizhocjimi ra jñünpüji ngüenda ra tsjapü me ra sufrido texe c'o cja na s'o. Ra tjünpü ngüenda c'o menzumü a Israel. Nuc'ua xo ra tjünpü ngüenda c'o dyaja nte c'o dya menzumü a Israel. ¹⁰ Nu c'o cja na jo, ra chöt'üji c'ü me na zö. Mizhocjimi ra xipjiji cjañi na jo. Xo ra chöt'üji c'ü ra söyaji. Nu c'o menzumü a Israel c'o o tsja na jo, ra chöt'ü c'o. Nuc'ua c'o dyaja nte xo ra chöt'ü c'o.

¹¹ Na ngueje Mizhocjimi nde jyëztjo ga nu'u yo menzumü a Israel ñe texe yo dyaja nte. ¹² E Moisés o zopcüji o ley Mizhocjimi nu c'o menzumü a Israel. Dya o zopcüji c'o dya menzumü a Israel. Pero c'o dya menzumü a Israel 'ma ra tsjaji c'o na s'o, ra ndüji, zö dya ra jñünpüji ngüenda Mizhocjimi c'ua ja nzi ga mama c'e ley. Nu c'o menzumü a Israel 'ma ra tsjaji c'o na s'o, Mizhocjimi ra jñünpüji ngüenda cjo o tsjaji c'ü mama c'e ley, cjo

jyö. ¹³ C'o na jo a jmi Mizhocjimi, dya ngue c'o pārätjo c'ü mama o ley angueze. Ngueje c'o cja'a c'ua ja nzi ga mama. ¹⁴ Rí tsjiññiji dya, yo dya menzumü a Israel. Dya tjëji o ley Mizhocjimi. Pero bübü 'ma cjañi c'ü mama c'e ley na ngueje pārāji a mbo o mü'büji c'ü na jo. Nu c'ü ni mbārāji a cjanu, chjëntjü c'ü ri tjëji 'na ley. ¹⁵ Nu c'o dya menzumü a Israel, ñetse c'ü pārāji cja o mü'büji c'ü mama c'e ley. Na ngueje pārāji cja o mü'büji 'ma cjañi na jo, y 'ma cjañi na s'o. Bübü 'ma cjiññiji: “¿Jenga ró cja na s'o?” Bübü 'ma mamaji: “Rí pārā ró cjağö na jo”, eñeji. ¹⁶ Ra zädä c'e pa, Mizhocjimi ra unü e Jesucristo ra jñünpü ngüenda texe yo nte. Dya cjo pätcāji in mü'büji. Pero e Jesucristo pätcāji in mü'büji c'ü. Ra jñüncüji ngüenda nzi 'nazüji c'o ró cjañi. Ngue c'ü mama o jña e Cristo. Ngue c'o rí xipjigö yo nte.

La gente de Israel y la ley de Moisés

¹⁷ Nu'tsc'eji rí menzumügöji a Israel, in mangueji in pārāji c'e ley c'ü o zocüzüji e Moisés. Me in cjañütsjëji na nojo in mangueji nguextjözgöji o ntezgöji Mizhocjimi. ¹⁸ In mangueji in pārāgueji c'ü ne'e Mizhocjimi. In mamaji: “Rí pārāgö c'ü na jo rá cja, na ngueje ró xötpü ne ley”, in eñeji. ¹⁹ In junt'ü in mü'büji in pjëchiji rí jíchiji c'o dya be xogü o ndö. In mangueji in pārāji rí xöpüji yo nzhontjo cja bëxömmü, ngue c'ua ra bübü jya's'ü cja o mü'büji. ²⁰ In cjiññigueji me in pārāji rí zopjüt-sjë yo dya pārā. In mamaji me in pārāji rí xöpüji yo cja xötpütjo. C'e ley c'ü in tjëgueji in mamaji je t'opjü c'ua c'ü, texe c'o ni jyodü rá pārāji, ñe texe c'o na cjuana. ²¹ Nu'tsc'eji in xöpüji, ¿jenga dya in cjañi c'ua ja gui xöpüji? Nu'tsc'eji in zopjüji yo nte in xipjiji dya pje ra pönüji, ¿jenga in pönügueji? ²² Nu'tsc'eji in xipjiji yo bëzo c'ü dya ra tsājāji ndixü, yo ndixü c'ü dya ra tsājāji bëzo, ¿jenga

in tsājāgueji? Nu'tsc'ejji me in üji yo ts'ita yo tǎgǎ cja nitsjimi, ¿jenga in pōnūji nu ja na tǎgǎ yo? ²³Nu'tsc'ejji me in cjaqueji c'ü me na nojots'üji na ngueje in tjēji o ley Mizhocjimi, ¿cjo dya in cji-jñigueji in bëchpiji o tseje Mizhocjimi na ngueje dya in cjaqueji c'o mama c'e ley? ²⁴Je xo ga cjaţjonu, ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Nu yo dya menzumü a Israel sadüji Mizhocjimi na ngueje c'o menzumü a Israel cjaşi c'o na s'o", eñe.

²⁵Nutscöji rí menzumüji a Israel rí meyaji ín cuerpoji ngue c'ua ra 'mǎrǎ o ntezüji Mizhocjimi. Ngue c'ü rí mangöji rí circuncidaoji. C'ü ni jmeya in cuer-pogueji, ni muvi, 'ma rí tsjaji c'ua ja nzi ga mama o ley Mizhocjimi. Pero 'ma dya rí tsjaji c'ü mama c'e ley, Mizhocjimi jantc'aji nza cja 'ma dya ri jmeya in cuerpoji. ²⁶Nu c'o dya jmeya o cuerpo, 'ma ra tsjaji na jo c'ua ja nzi ga mama c'e ley, Mizhocjimi nutjoji nza cja c'ü rví jmeya o cuerpoji. ²⁷Nu c'o ra nguejme c'ua ja va jmus'ü, c'ü dya ra jmeya o cuerpoji, 'ma ra tsjaji c'ü mama c'e ley, jizhiji c'ü dya ga jots'ejji nu'tsc'ejji, dya in cjaşi c'ua ja ga mama c'e ley. Jizhiji c'ü dya jots'ejji, zö in pǎrǎji c'e ley y zö ya xo jmeya in cuerpoji. ²⁸Dya ga cjuana ngue o nte Mizhocjimi nu c'ü a xes'etjo mama ngue o nte Mizhocjimi. Dya xo ga cjuana ngue o t'i Mizhocjimi nu c'ü jmeya o cuerpo pero dya ejme Mizhocjimi. ²⁹Nu c'ü na cjuana ngue o nte Mizhocjimi, ya o ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü pötpü o mü'bü. Zö rá cjaşi c'ü mama o ley Mizhocjimi, pero dya ngue c'ü rguí pötcü ín mü'büji. Nu c'ü na cjuana ngue o nte Mizhocjimi, Mizhocjimi ra mama na jo'o c'ü, zö dya ra mama yo nte na jo'o c'ü.

3 Yo menzumü a Israel, ¿pje pë's'iji 'ma, c'ü dya pë's'i yo dyaja nte? ¿Pje ni muvi c'ü ni jmeya o cuerpoji? ²Ni muvi na puncjü. C'ü xenda ni muvi c'ü

pë's'i yo menzumü a Israel, ngueje nu jña Mizhocjimi nu o unüji ra dyätǎji. ³Pero c'o menzumü a Israel cǎrǎ c'o dya ätä o jña Mizhocjimi. Na ngueje c'ü dya ejmeji, ¿pje in cjiññiji, cjo in cjincejji c'ü dya ra cumple Mizhocjimi c'ü o mama ra tsja? Iyö. ⁴Mizhocjimi tiene que ra cumple texe nu c'o o mama. Exna cjuana Mizhocjimi cja'a c'ü mama, zö ra mama texe yo nte c'o dya cjuana. Je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: Nu'tsc'e Mizhocjimi, na cjuana nu c'ü in mama.

'Ma ra unüji ngüenda ja cja c'ü in cjaque, ra mbǎrǎji in cjaque na jo, eñe.

⁵'Ma cjo c'o cja na s'o, rí mamaji c'ü dya ätä Mizhocjimi. A cjanu, ixi jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi. Maco jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi 'ma rí cjaşi c'o na s'o, ¿jenga ra castigaozüji Mizhocjimi? Dya rí mangö a cjanu; c'ü rí mangö, ngue c'ü cjiññi yo nte ga cjanu. ⁶Pero dya cjuana c'ü cjiññiji. Na ngue 'ma dya ro casti-gao Mizhocjimi, ¿ja rvá sö ro jñünpü ngüenda yo cja na s'o?

⁷Bübü c'o mama a cjava: "Ma rí ma-majme o bëchjine, rí cjaşjime xenda ra ñetse c'ü na cjuana Mizhocjimi, ñe c'ü me na jo'o c'ü. Nguec'ua, ¿jenga ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi ra mama c'ü rí tüji ín nzhubüji?", eñeji. ⁸Mamaji: "¿Cjo dya ra jogü rá cjaşi c'o na s'o, ngue c'ua ra ñetse na jonte Mizhocjimi?" Bübü nte c'o mama rí mangö a cjanu. Dya cjuana c'ü mamaji. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji, na ngue na s'o c'ü mamaji.

Todos somos culpables

⁹¿Pje rá mangö 'ma? Rí menzumüji a Israel, ¿cjo xenda na joşjüji que na ngueje yo dyaja nte? Jiyö. Ya ró jf'ts'iji c'ü nde tjünt'ü a xütjü nzhubü texe yo nte. Nutscöji rí menzumüji a Israel, xo nziţjo yo dyaja nte nde rí cjaşi c'o na s'o.

¹⁰ Je xo ga cjatjonu, c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava:

Dya cjó búbü c'ü rrã jo, ne rí 'naja.

¹¹ Dya cjó pãrã ja ga cja Mizhocjimi. Dya cjó jodü Mizhocjimi.

¹² Ya xögüji cja Mizhocjimi, nza texeji. Ya s'odüji.

Dya cjó búbü c'ü ri cja'a na jo, ne rí 'naja.

¹³ Me na s'o jña c'o mamaji. Onpüji yo nte 'ma ñaji. Me xosp'üji bëchjine.

¹⁴ Pedye a neji c'ü me santeji. Me söji jña'a.

¹⁵ Me ts'iquëtjo c'ü jodüji mbo ra tsja dyëji. Mbö't'ütejì.

¹⁶ Me s'odüji texe. Nu ja sät'ãji me cjaþüji ra sufrido c'o cãrã nu.

¹⁷ Dya pãrãji ja rgã mimiji na jo, c'ü dya ra chüji.

¹⁸ Dya pje süji Mizhocjimi. Je ga cjanu ga mama cja o jña Mizhocjimi.

¹⁹ Rí pãrãgöji c'ü mama o ley Mizhocjimi je sjitscöji, nutscöji rí menzumüji a Israel, na ngueje rí tjeji c'e ley. Nguec'ua ixi 'ñetse c'ü dya nguextjo c'o dya menzumü a Israel c'o na s'o a jmi Mizhocjimi; xo 'ñezgöji rí menzumüji a Israel xo rí tüji ín nzhubüji. Dya sö rá mamaji c'ü na jozgöji. ²⁰ A jmi Mizhocjimi dya cjó búbü c'ü dya tû o nzhubü, zö jodü ra tsja c'ü mama c'e ley. Na ngue c'e ley, ngue c'ü xitscöji c'ü nde rí tüji ín nzhubüji.

La salvación es por medio de la fe

²¹ Nudya o tsjacüji rá pãrãji ja rgã sö Mizhocjimi ra mama na jozüji dya. Ngue c'ü rí ench'e ín mü'büji e Cristo, dya ngue c'ü rí cjaji c'o mama c'e ley. Ya xo mama a cjanu cja yo vi t'opjü mi jinguã, yo xiji ley ñe profeta. ²² Zö cjó c'o ri ngueje, nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra mama ya na jo dya c'ü. Yo menzumü a Israel'ne yo dyaja nte nde 'na ma cjatjoji. ²³ Na ngueje texe yo nte cjaji c'o na s'o. Dya cjaji c'ü ne Mizhocjimi c'ü ra ts-

jaji. ²⁴ Na jonte Mizhocjimi. Dacütjoji c'ü dya ró tøjöji. Mizhocjimi mama c'ü dya rí tüji nzhubü na ngueje e Jesucristo o ndü va ngötcüji ín nzhubüji. ²⁵ Mi jinguã, Mizhocjimi mi pësp'i na puncjü paciencia c'o mi cja na s'o. Nguec'ua cãrã c'o mi mama c'ü dya mi cjaþü ngüenda Mizhocjimi zö mi cja na s'o c'o nte. Pero nudya, ya jítscöji Mizhocjimi c'ü ra castigao c'o cja na s'o. Na ngue Mizhocjimi o ndütü e Jesucristo c'o ín nzhubügöji, o pjödü o cji va ngötcüji c'o. Nguec'ua, 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra perdonao o nzhubüji. ²⁶ Mizhocjimi jítstiji dya c'ü ra castigao c'o cja na s'o. Na ngueje ya o ndü e Jesucristo, o ngötcüji ín nzhubüji. Pero nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra mama c'ü ya perdonao; dya tû o nzhubü dya c'ü.

²⁷ Nguec'ua, dya sö rá cjaþütsjëji na nojo. ¿Cjo pje ro sö ro cjaji c'ü ro cjöt'ütsjëji ín nzhubüji? Jiyö. Dya sö ro cjaji texe c'ü mama o ley Mizhocjimi. Pero 'ma ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo c'ü o ngötcüji ín nzhubüji, o mama Mizhocjimi c'ü na jozgöji dya a jmi. ²⁸ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma rá ench'e ín mü'büji e Jesucristo, nu'ma, ngue 'ma ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tû dya ín nzhubüji. Dya ngue c'ü ri cjaji c'ü mama o ley.

²⁹ Nutscöji rí menzumüji a Israel, ¿cjo nguëtjozüji s'iyazgöji Mizhocjimi? ¿Cjo nguextjo ín Mizhocjimigöji? ¿Cjo dya xo ngue o Mizhocjimi yo dyaja nte? Xo nde texe yo dya menzumü a Israel xo ngueje o Mizhocjimiji. ³⁰ 'Natjo Mizhocjimi búbü. Nu c'o menzumü a Israel, Mizhocjimi ra mama c'ü dya tû nzhubü dya c'o, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Xo 'ñeje c'o dyaja nte, Mizhocjimi xo ra mama c'ü dya tû nzhubü dya c'o, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. ³¹ ¿Cjo dya pje ni muvi c'ua c'ü o ley Mizhocjimi? Ni muvi c'e ley.

Pero 'ma rí ench'e ín mü'büji e Jesucristo, nu'ma, ngue 'ma na cjuana rí cjaþüji ni muvi c'e ley.

El ejemplo de Abraham

4 Nu e Abraham c'ü ín mboxtitaji, nutscöji rí menzumüji a Israel, ¿pje rá mamaji dya c'ü? ²'Ma ro mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhübü e Abraham na ngue c'ü pje vi tsja c'o na jo; nu'ua e Abraham ro sö ro tsjapüt-sjë na nojo 'ma. Pero dya ngue c'ü ni tsja 'na nte c'o na jo, c'ü rguí jogü a jmi Mizhocjimi. ³Nu yo o jña Mizhocjimi yo ya t'opjü mama a cjava: "E Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; o creo c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhübü e Abraham." ⁴Naja nte c'ü pëpji, tøjö c'ü ts'ö't'ü; dya ch'unütjo. Pero dya cjó sö ra ndøjö c'ü unü Mizhocjimi. Mizhocjimi dacütjoji. ⁵Ngue Mizhocjimi c'ü perdonao yo tñ nzhübü. Ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tñ nzhübü nu c'ü ra 'ñench'e angueze cja o mü'bü. Dya ngue c'ü cjö't'ü c'ü cja'a c'e nte. Mizhocjimi unütjo c'ü rguí jogü a jmi. ⁶Je xo ga cjatjonu va mama e David, c'ü me ra mäjä 'na nte 'ma ra mama Mizhocjimi c'ü dya tñ nzhübü dya c'ü. Dya ngue c'ü pje vi tsja c'o na jo c'e nte c'ü ro mama a cjanu Mizhocjimi. ⁷O mama e David:

Me ra mäjä 'na nte, 'ma ra perdonao Mizhocjimi o nzhübü y dya ra castigao.

⁸Me ra mäjä 'na nte 'ma ya ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tñ o nzhübü.

⁹Rá önn'üji 'na t'önü dya. ¿Cjo nguetjo c'o menzumü a Israel c'o jmeya o cuerpoji c'o ra mäjä a cjanu, maxque xo ra mäjä c'o dyaja nte c'o dya jmeya o cuerpoji? Xo ra mäjä c'o. Tsjijnñji e Abraham c'ü mi menzumü a Israel. O 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhübü e Abraham. ¹⁰'Ma o mama

a cjanu Mizhocjimi, ¿cjo ya vi jmeya o cuerpo e Abraham, cjo jiyö? Jiyö. Dya be mi jmeya o cuerpo 'ma c'ü. ¹¹Pero ya vi 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; nguec'ua o mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhübü e Abraham. O jmeya o cuerpo c'ü rví jizhi ya vi mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhübü c'ü. Nguec'ua e Abraham ngue o mboxtita texe c'o ench'e o mü'bü Mizhocjimi zö menzumüji a Israel, zö jiyö. Zö dya jmeya o cuerpo yo dya menzumü a Israel, pero 'ma ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi, ra tsjapüji o mboxbëche 'ma e Abraham. Na ngueje ejmeji c'ua ja nzi xo va 'ñejme e Abraham. Y ra mama Mizhocjimi c'ü ya perdonaoji; dya ri tñji nzhübü. ¹²Xo 'ñetjo yo menzumü a Israel yo ya jmeya o cuerpoji, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham 'ma dya be mi jmeya o cuerpo, nu'ma, xo ra tsjapüji o mboxbëche 'ma angueze.

La promesa es cumplida por medio de la fe

¹³Mizhocjimi o xipji e Abraham: "Rá da'cö ne xoñijömmü c'ü rí tsjapü in tsjacje, cja na 'ñe c'o in mboxbëche, xo ra tsjapüji o cjajaji." O xipji a cjanu na ngueje e Abraham vi 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nguec'ua o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhübü e Abraham. Dya mi ngue c'ü vi tsja c'o mama c'e ley. ¹⁴'Ma ri ngue c'o cja c'ü mama c'e ley ro ch'unü ne xoñijömmü, dya rví muvi 'ma c'ü rgá ench'ejí ín mü'büji Mizhocjimi. A cjanu, dya xo ro cumple Mizhocjimi c'ü mi mama. ¹⁵Nu 'ma bübü ley, 'ma dya rí cjaji c'ü mama c'e ley, Mizhocjimi ünngüji. Ra tsjacüji rá sufridoji na ngue c'ü rí cjaji. Pero nu ja ojtjo ley, dya cjó yödü ley.

¹⁶O sjipji e Abraham ro ch'unü ne xoñijömmü. Xo 'ñe texe c'o o mboxbëche, xo ro ch'unüji. O mama Mizhocjimi ro zädä a cjanu, nu 'ma ro 'ñench'ejí

o mü'büji angueze, y dya ro jyödüt-sjëji ja rvá ndöjôji ne xoñijômü. Nguet-sjëjë Mizhocjimi ro unütjo. Nguet-c'ua na cjuana ro tsjapü o tsjaja texe c'o o mboxbêche e Abraham c'o cja ro ngärä. Dya nguextjo c'o o t'i e Abraham c'o tjë c'e ley ro ch'unü. Xo ro ch'unü nu c'o dya tjë c'e ley pero ench'ëji o mü'büji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. Mizhocjimi o jñanda e Abraham nza cja 'ma ri ngueje ín mboxtitagöji texezüji rí ejmeji Mizhocjimi. ¹⁷ Nguet-c'ua je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'e jña c'ü vi sjipji e Abraham. Mizhocjimi o xipji a cjava: "Ró juan c'ü rí tsja mboxtita me na puncjü jñiñi texe cja ne xoñijômü", eñe. O mama a cjanu na ngueje e Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. E Abraham o 'ñejme c'ü mi sö Mizhocjimi ro tsjapü ro zëzhi na yeje 'na nte, zö ya ri pale, c'ü dya ro mezhe ro ndü. Xo o jñunt'ü o mü'bü c'ü mi sö Mizhocjimi ro zojnü c'o cja ro jmus'ü nza cja 'ma ya ri cäräji.

¹⁸ E Abraham 'ma ya vi cjogü yo cjë 'ma ro 'ñeje t'i, xe mi te'betjo Mizhocjimi ro unü 'na t'i'i. Mi ejme Mizhocjimi ro cumple c'ü vi mama. Mi ejme ro tsja mboxtita e Abraham na puncjü jñiñi cja ne xoñijômü. Mizhocjimi ya vi xipji a cjava: "Je rga cjanu c'ü rrä puncjü c'o in mboxbêche; rrä puncjüji nza cja yo seje a jens'e", eñe. ¹⁹ E Abraham dya tögü c'ü ro jyëzi Mizhocjimi; o 'ñejme cja o mü'bü Mizhocjimi ro cumple c'ü vi mama. Mi pärä c'ü ya mi tita angueze. Ya mi ngue ro sötü 'na ciento cjë'ë. Xo mi pärä ya vi cjogü c'ü ro muxt'i e Sara c'ü nu su'u. ²⁰ Pero sido mi junt'ü o mü'bü c'ü na cjuana c'ü vi mama Mizhocjimi. Me co zëzhi na puncjü. O 'ñejme Mizhocjimi ro cumple c'ü vi mama. O mama me na nojo Mizhocjimi. ²¹ E Abraham ya vi jñunt'ü o mü'bü c'ü dya s'ëzhi ro tsja Mizhocjimi nu c'ü vi mama. ²² E Abraham o 'ñejme c'ü ro tsja c'ü vi mama. Nguet-c'ua

Mizhocjimi o mama c'ü dya cja mi tü nzhübü e Abraham.

²³ Nu c'o jña c'o ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi mama a cjava: "O mama Mizhocjimi, e Abraham dya cja mi tü nzhübü na ngueje o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi." Pero dya nguextjo e Abraham, ²⁴ xo 'ñezgöji ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tüji nzhübü 'ma rá ench'ëji ín mü'büji Mizhocjimi. Ngue Mizhocjimi c'ü o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü. E Jesucristo ngue c'ü ín Jmugöji c'ü. ²⁵ Mizhocjimi o ndjä e Jesucristo o ë ndü. A cjanu o ngötcöji c'o ín nzhübüji. Nuc'ua o te'etjo na yeje 'ma ya vi bö't'ü; nguec'ua ya mama Mizhocjimi c'ü dya rí tüji dya nzhübü.

El resultado de ser declarados sin culpa

5 Mizhocjimi mama c'ü dya rí tüji nzhübü dya, na ngueje ya ró ench'ëji ín mü'büji e Jesucristo. Ya xo rí pötü rgá nuji dya Mizhocjimi, na ngue c'ü o tsja'a e Jesucristo c'ü ngueje ín Jmuji. ² Ya sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü nugüji na jo dya, na ngueje c'ü o tsja e Jesucristo. Me na zö Mizhocjimi. Me rí mäjäji rgá te'beji angueze; c'ua ja nzi ga cja na zö angueze, je xo rga czazgöji nu. ³ C'ü ra tsjacüji c'ua nzi ga cja angueze, dya nguextjo c'ü rgá mäcjöji c'ü. Xo rí mäjäji 'ma pje rí sufridoji. 'Ma rí sufridoji ngue 'ma rí zëzhiji, dya tögü ín mü'büji. ⁴ 'Ma rí zëzhiji, rí cja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguet-c'ua rí te'beji Mizhocjimi ra tsjacüji c'ua nzi ga cja angueze. ⁵ Rí päräji na cjuana ra zädä. Rí päräji na ngueje me si'ch'i ín mü'bügöji c'ü s'iyazügöji Mizhocjimi. O Espíritu Mizhocjimi c'ü o ch'acüji ra bübü cja ín mü'büji, ngue c'ü cjacüji rá päräji me s'iyazüji Mizhocjimi.

⁶ Me ma s'ozgöji. Dya sö pje ro czagöji c'ü ro jocüzëgöji. Pero o säjä c'e pa o ndü e Cristo c'ü rva tügöji. ⁷ Casi dya

cjó búbü c'ü me ri ne o minte ngue c'ua ro pätpä c'ü rví ndü nu minte. 'Na ri búbü c'o ro zëchi o mü'bü c'ü ro pätpä c'ü rví ndü 'na c'ü na jonte. ⁸Pero ngueje 'ma rmí tûji ín nzhubüji, e Cristo o ë ndü c'ü rva tûgöji. Je a cjanu, rí päräji Mizhocjimi me s'iyazüji. ⁹Nudya, ya mama Mizhocjimi c'ü dya rí tûji dya nzhubü na ngueje o ë pjödü o cji e Jesucristo o böbü a nde. Nguec'ua rí päräji c'ü dya ra ünngüji Mizhocjimi nu pa c'ü ra jñüncüji nguenda yo rí cjaji. ¹⁰O ë ndü e Jesucristo 'ma mi ünngüji Mizhocjimi. Nguec'ua ya rí joji dya Mizhocjimi. Nguec'ua rí päräji sido böbü a ndezügöji; dacüji c'ü sido rá búbütjoji. ¹¹Dya nguextjo rí mäjäji na ngueje rá búbütjoji. Exi ngue dya, rí mápäji Mizhocjimi na ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmuji o tsjacüji rá pötca nuji Mizhocjimi. Mizhocjimi dya ünngüji dya, na ngueje e Jesucristo o ngötcüji ín nzhubüji.

Adán y Cristo

¹²Nu c'ü e Adán c'ü ot'ü nte o tsja c'ü na s'o. Nguec'ua je va te c'ua e nzhubü cja ne xoñijömü. Je a cjanu va mbürü c'ü rí tûji. Nguec'ua dya, nde rí tûji, na ngueje nde rí cjaji c'o na s'o. ¹³'Ma dya be mi ch'unü c'ü o ley Mizhocjimi, ya mi cjaji c'o na s'o cja ne xoñijömü. Pero 'ma dya búbü ley, dya tjünpüji nguenda cjo tûji, cjo dya tûji nzhubü. ¹⁴Pero o ndü texe c'o nte zö dya be mi ch'unüji c'e ley. O ndüji texeji ndeze e Adán hasta e Moisés c'ü o dyopjü c'e ley. O ndüji zö dya o tsjaji mismo c'e nzhubü c'ü vi tsja e Adán. E Adán c'ü ot'ü bëzo, dya mi chjëntjui c'e bëzo c'ü mi te'beji cja ro ëjë. Ngueje e Jesucristo.

¹⁵E Adán o dyacöji c'ü na s 'o; e Jesucristo o dyacöji c'ü na jo. Nde rí tûji rí texeji, na ngueje o tsja c'o na s'o 'naja nte c'ü ngueje e Adán. Je xo ga cjatjonu, Mizhocjimi nu'u na jo dya na puncjü nte, unüji c'ü rgúf búbütjoji, na ngueje c'ü o

tsja na jo 'naja nte, c'ü ngueje e Jesucristo. ¹⁶E Adán mi 'natjo bëzo. 'Ma o tsja 'natjo nzhubü, ndeze nu'ma, texe yo nte cjaji c'o na s'o. Nguec'ua va mama Mizhocjimi, texe yo nte tûji nzhubü. Na puncjü nzhubü c'o o tsja yo nte. E Jesucristo o ngö'tp'ü o nzhubü texeji. A cjanu Mizhocjimi sö ra mama c'ü dya tûji dya o nzhubüji. ¹⁷Na ngueje o tsja c'ü na s'o 'natjo bëzo, texe yo nte tûji. C'ü 'naja bëzo c'ü ngueje e Jesucristo o ngöt'ü texe yo nzhubü. Nguec'ua nu c'o ench'e o mü'bü angueze, ra mama Mizhocjimi c'ü dya tûji nzhubü. Nguec'ua ra 'natjoji co angueze rgá búbütjoji.

¹⁸'Natjo nzhubü c'ü o tsja 'naja nte, c'ü ngueje e Adán. O mama c'ua Mizhocjimi rí tûji nzhubü rí texeji. Je xo va cjatjonu, na ngue c'ü vi tsja na jo 'natjo nte c'ü ngueje e Jesucristo, ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tûji nzhubü y rá búbütjoji. ¹⁹Na ngueje c'ü dya dyätä Mizhocjimi 'naja nte c'ü ngueje e Adán, ndeze nu'ma, rí tûji nzhubü rí texeji. 'Naja nte, c'ü ngueje e Jesucristo o dyätä Mizhocjimi. A cjanu, na puncjü nte c'o ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tû o nzhubüji.

²⁰Mizhocjimi o dyacöji c'ü o ley ngue c'ua ro päräji mi tûji na puncjü nzhubü. Zö mi tûji na puncjü nzhubü, me co juentsqueji Mizhocjimi. ²¹A cjanu, c'o ín nzhubüji mi pötcöji. Pero me co juentscöji Mizhocjimi. O ndjä e Jesucristo o ë ndü por nutscöji. Nguec'ua na jozgöji dya a jmi Mizhocjimi, y angueze dacüji c'ü rgá búbütjoji.

Muertos respecto al pecado pero vivos en Cristo

6 ¿Pje rá mamaji 'ma? ¿Cjo sido rá cjaji c'o na s'o ngue c'ua xenda ra juentsqueji Mizhocjimi? ²Jiyö. Ya ró tûji. Ya ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguec'ua dya cja rá cjaji c'o. ³¿Cjo dya ín päräji, nutscöji rí ench'e ín mü'büji e Jesucristo, 'ma ró jiji ró 'natjoji co e Cristo?

Ne ra mama, ró 'natjoji co angueze 'ma o ndü. ⁴Ma ró jiji ne ra mama ró 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndü 'ñe 'ma o t'ögü. Mizhocjimi c'ü na zèzhi o xos'ü nu T'i. A cjanu, c'ua ja nzi va tsjapü o te angueze, ya xo rí dadyoji ngue c'ua dadyo rga nzhodüji dya.

⁵Na ngueje 'ma ró 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndü, xo ró 'natjoji co angueze 'ma o te'e. ⁶Rí pãrãgöji, me mi cjaji c'o na s'o c'ua ja nzi ma netsjëji, pero 'natjo c'ua o dät'ãzüji cja ngronsi co e Jesucristo. O dät'ãzüji nu, ngue c'ua dya cja rá ne rá cjaji c'o na s'o, ngue c'ua dya cja rá tñunt'üji a xütjü e nzhubü. ⁷Na ngueje 'naja nte c'ü ya ndü, dya cja cja'a c'o na s'o. ⁸Ma a cjanu ró 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndü, rí pãrãgöji rí bübüjtjogöji na ngueje bübü angueze. ⁹Rí pãrãji e Jesucristo o nanga 'ma o ndü. Dya cja sö'ö xe ra ndü. Sido ra bübüjtjo. ¹⁰'Natjo va ndü e Jesucristo; dya ni jyodü ra ngötcüji na yeje in nzhubüji. Ya bübüjtjo dya. Sido bübüjtjo a jmi Mizhocjimi. ¹¹A cjanu rí jñunt'ü in mü'büji ya xo i chüji, c'ü dya cja rí chjünt'üji a xütjü e nzhubü. Nudya, ya in bübüjtjoji, c'ü ya je rí chjünt'üji a xütjü ngueje Mizhocjimi. Je a cja c'ua dya, na ngueje ya in 'natjoji co e Jesucristo.

¹²Nguec'ua, dya cja rí sidoji e nzhubü c'ü xe rí tsjaji c'ü ne'e in cuerpoji. ¹³Dya cja rí jyëziji in cuerpoji xe ra tsja c'o na s'o, ne ri ngue in chöji, ne ri ngue in ts'ijñiji, texe in cuerpoji. Pero rí unüji in mü'büji Mizhocjimi na ngueje i chüji co e Jesucristo, y ya xoxc'üji Mizhocjimi. Xo rí unü in cuerpoji c'ü rguí tsjaji c'o na jo. ¹⁴Dya cja xe ra mandats'üji e nzhubü. Nudya, dya ra jñün'c'üji ngüenda cjo i tsjaji c'o mama c'e ley. Na ngue Mizhocjimi nuc'üji na jo dya, ya perдонаots'üji.

Un ejemplo tomado de la esclavitud

¹⁵Ya rí pãrãji Mizhocjimi, dya ra jñüncüji ngüenda cjo ró cjaji c'o mama c'e ley. Na ngue me nugüji na jo Mizhocjimi. ¿Pje rá cjaji 'ma? ¿Cjo rá cjaji c'o na s'o 'ma? Jiyö. Dya rá cjaji c'o na s'o. ¹⁶¿Cjo dya in pãrãji nu c'ü in ätäji c'ü in chjünt'üji a xütjü, ngue in jmuji c'ü? 'Ma rí chjünt'üji a xütjü e nzhubü, ngue in jmuji c'ü. Ngue c'ü ra mbö'tc'üji c'ü. 'Ma rí dyätäji Mizhocjimi, ngueje in Jmuji c'ü. Ngue c'ü ra tsja'c'üji rí bübüjtjoji. ¹⁷Sido mi cjagueji c'o na s'o. Pero rí unü na pöjö Mizhocjimi, ya in ätäji co texe in mü'büji nu na jo jña nu ró xi'ts'iji. ¹⁸O 'ñempc'ëji libre e Jesucristo c'ü dya cja rí sidoji e nzhubü. Nudya, c'ü je rí sidoji ngue c'ü na jo. ¹⁹Rrã xi'ts'iji yo jña'a yo, ngue c'ua sö rí tendioji. Sido mi tñunt'üji a xütjü c'o na s'o. C'o ma s'o mi cjaji, xe mi juns'ü c'o mi cjaji c'o na s'o. Nudya ni jyodü rí unü in mü'büji Mizhocjimi, 'ñe in cuerpoji, ngue c'ua rí tsjaji ja c'o nzi ga ne angueze.

²⁰'Ma mi tñunt'üji a xütjü e nzhubü, dya mi ätäji Mizhocjimi c'ü xi'ts'iji rí tsjaji na jo. ²¹Nudya, ya in tsejeji dya c'ü mi cjaji c'o na s'o. ¿Pje mi töjögueji 'ma c'ü mi cjaji c'o na s'o? C'ü ra ts'ö't'ü c'o cja c'o, ngue c'ü ra ndü. ²²Ya o 'ñempc'ëji libre e Jesucristo ngue c'ua dya cja rí chjünt'üji a xütjü e nzhubü. O 'ñempc'ëji ngue c'ua rí pëpiji Mizhocjimi; sido rí chjünt'üji a xütjü angueze. C'ü ra dya'c'üji, ngue c'ü rí mimiji dya, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; y sido rí bübüjtjoji co Mizhocjimi. ²³Nu c'ü ra ndünt'ü a xütjü e nzhubü, ra ndü'ü c'ü. Ngueje c'ü je ts'ö't'ü c'ü. Nu c'ü tñunt'ü a xütjü e Jesucristo c'ü in Jmuji, sido ra bübüjtjo c'ü, dya ra ndü. Ngueje c'ü je unü Mizhocjimi.

Un ejemplo tomado del matrimonio

7 Nut'sc'ejí mi cjuarmats'ügöjji, rí zo'c'üjji, nu'tsc'ejí in pãrãji c'e ley. ¿Cjo dya in pãrãji, 'ma xe in bübü'tjoi ngue 'ma in ätäji c'e ley? Dya ngueje 'ma ya ri chüji. ² Mama cja c'e ley, 'naja ndixü c'ü ya chjüntü, dya ra jyanmbüvi c'ü nu xïra 'ma xe ri bübü'tjo c'ü nu xïra. Pero 'ma ra ndü c'ü nu xïra, dya cja ni jyodü c'e ndixü ra dyätä c'e ley c'ü mama nguextjo nu xïra ra mimivi. Na ngueje ya ndü c'ü nu xïra. ³ Pero 'ma ra 'neje c'ü xe 'naja bëzo 'ma xe büntjo c'ü nu xïra, cja'a na s'o c'e ndixü, tsãjã bëzo. Pero 'ma ya rguü ndü c'ü nu xïra, c'e ley c'ü mama ja rvã mimivi c'ü nu xïra, dya cja manda c'e ndixü. Nuc'ua 'ma ra chjüntüvi c'ü 'naja bëzo, dya tsãjã bëzo 'ma.

⁴ Je xo ga cjatjots'ügueji nu, nu'tsc'ejí mi cjuarmats'ügöjji. I chügueji na ngueje i 'natjoi co e Cristo 'ma o ndü. I chügueji, nguec'ua dya cja mandats'üjji c'e ley. Ya ngue c'ü 'naja c'ü mandats'üjji dya. Ngueje e Jesucristo. Mizhocjimi o xos'ü 'ma ya vi ndü. I 'natjoi co e Cristo 'ma o te'e, ngue c'ua rí mimiji dya, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ⁵ C'e ley o jítscöji pje pjëzhi c'o na s'o c'o dya ro cjaji. Nguec'ua, 'ma dya be mi ench'e ín mü'büjji e Jesucristo, ma ëjë ín pjeñeji c'ü ro cjaji c'o na s'o c'o mama c'e ley c'ü dya ro cjaji. Mi cjaji; nguec'ua mi tüjji. ⁶ Pero ró 'natjoi co e Cristo 'ma o ndü. Nguec'ua ya 'nembgueji libre, dya cja mandazüjji c'e ley. Ngueje Mizhocjimi c'ü rí ätcöji dya. Dya cja rí jodüjji ja rga ätäji c'e ley. Pero sö rá cjaji dya c'o na jo, na ngueje o Espíritu Mizhocjimi bübü cja ín mü'büjji.

El pecado que está en mí

⁷ Na ngue c'ü bübü c'e ley, xenda rí cjaji c'o na s'o. ¿Pje rá mangöjji dya? ¿Cjo na s'o c'e ley? Jiyö. Pero 'ma dya ro ch'unü c'o ley, dya ro pãrãgö cjo mi tügö

nzhübü cjo jiyö. A cjanu, 'ma cjó c'o pje ro nepegö, dya ro pãrã c'ü mi tü nzhübü 'ma dya ro bübü ley c'ü mama: “Dya cjó pje rí ñepegue”, eñe. ⁸ C'ü mama c'e ley, o tsjapü xenda mi 'ñünngü ín mü'bü nguec'ua me mi ne ro cjangö texe c'o na s'o. 'Ma dya ro bübü ley, dya ro unü ngüenda cjo mi tü nzhübü. ⁹ 'Ma dya be rmí pãrãgö c'e ley, nutscö mi cjjijñgö rmí bünc'ö na jo. Pero 'ma ró pãrã c'e ley, nuc'ua extö pãrã dya rmí bünc'ö na jo, mi tügö nzhübü. ¹⁰ Vi ch'unü c'e ley c'ü rva bübü'tjoi. Pero nutscö mi tügö. ¹¹ Na ngueje 'ma mi ärä c'e ley, ma ëjë ín pjeñe c'ü ro cjangö c'o na s'o. Mi cjangö c'ü rmí netsjë. A cjanu, me co dyoncü c'o nzhübü c'o mi cjangö. Nu c'o nzhübü c'o mi cjangö ngue c'o ma tügö.

¹² Rí pãrãji me na jo c'e ley, c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi me na jo. Texe c'ü mandazüjji c'e ley, me na jo'o. Ngue c'o ne'e Mizhocjimi. ¹³ Nudya, c'e ley c'ü na jo, ¿cjo mi pötcü c'ü? Iyö, dya ngue c'e ley c'ü mi pötcügö; ngueje c'o na s'o c'o mi cjangö. Na jo c'e ley. Pero 'ma mi ärägö c'e ley, xenda mi cjangö c'o na s'o. Nguec'ua ixi 'ñetse c'ü me na s'o c'o va ëjë ín pjeñeji.

¹⁴ Rí pãrãji c'e ley je ni 'neje cja o Espíritu Mizhocjimi. Pero nutscö me na s'ozgö. Zö rí ne rá cja na jo, pero rí cja c'ü na s'o. ¹⁵ C'ü rí cjangö, dya rí pãrãgö jenga rí cjangö. Nu c'ü rí pãrãgö na jo rá cja, dya rí cjangö c'ü. Nu c'ü na s'o c'ü rí cjangö, me rí s'o'ogö c'ü. ¹⁶ 'Ma me rí s'o'o yo rí cja'a, ixi 'ñetsetjo c'ü rí pãrãgö c'ü na jo'o c'e ley. ¹⁷ C'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñe, ngue c'o cjacü rá cja c'ü dya rí ne rá cja. ¹⁸ Rí pãrãgö dya pje jozgö. Me na zëzhi c'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñe. Nguec'ua zö rí ne rá cja c'ü na jo, pero dya pje sözgotjsjë. ¹⁹ Dya rí cjangö c'ü na jo c'ü rí ne rá cjangö. Nu c'ü na s'o c'ü dya rí ne rá cja'a, ngue c'ü rí cjangö c'ü. ²⁰ Nu 'ma rí cja c'ü dya rí ne rá cja, ngueje c'o na s'o c'o va ëjë ín pjeñegö, cjacü rá cjangö a cjanu.

²¹ Ya rí p̄arā 'ma rí ne rá cja c'ü na jo, ya rrū ts'axcü c'o na s'o c'o va ējē ín pjeñe. ²² Cja ín mü'bü me rí m̄ap̄a o ley Mizhocjimi. ²³ Zö rí m̄ap̄a o ley Mizhocjimi, y rí p̄arā c'ü na jo c'e ley, xe rí cjaḡo c'o na s'o. Nguec'ua dya pje sözḡötsjē rá cjaḡo c'ü me ne ín mü'büḡo rá ätä Mizhocjimi.

²⁴ Juenzḡöji, ḡc̄jó ra sö ra böbü a nde, ra ñembgueji libre c'ü dya cja rá tjünt'üji a xütjü rá sidogöji e nzhubü c'ü pötcüji? ²⁵ Rí unüḡo na pöjō Mizhocjimi. Ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmuji c'ü o böbü a nde. O ñembgueḡöji libre. Rí yepe rí mangö, c'e ley c'ü o dyacüji Mizhocjimi, rí p̄arā c'ü na jo'o c'ü. Pero c'e ley, dya sö ra ñembgueji cja yo nzhubü yo mandazüji.

La vida que es por el Espíritu de Dios

8 Nuc'ua ya ñemeji libre dya, nu c'o 'natjoji co e Jesucristo, c'o cja c'ua ja ga ne o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja o mü'büji, y dya cja'aji c'ua ja ga netsjēji. ² Dya cja mandazüji e nzhubü c'ü mi pötcüji. Nu c'ü mandazüji dya, ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü cjacüji rá bübütjoji na ngueje e Jesucristo o ñembgueji libre. ³ C'e ley, dya sö'ö ro ñembgueḡöji libre, na ngueje ma zēzhi c'o na s'o c'o ma ējē ín pjeñeji. Pero Mizhocjimi c'ü na zēzhi o ñembgueji libre. O ndājā e Jesucristo c'ü nu T'i cja ne xoñijōmü. Mi nte nza cjazḡöji, rí tūji nzhubü. Pero angueze, dya mi tū nzhubü. C'o nzhubü c'o mi tūḡöji, ngue c'o je vi ndü angueze c'o. A cjanu mama Mizhocjimi, dya rí tūji nzhubü dya. ⁴ Nguec'ua sö rá cjaḡi dya c'ü mama c'e ley, 'ma rá cjaḡi c'ü ne'e o Espiritu Mizhocjimi y dya rá cjaḡi c'ü rí netsjēji.

⁵ Nu c'o cja'a c'ua ja ga netsjēji, me jodüji c'ü netsjēji. Nu c'o cja'a c'ua ja ga ne o Espiritu Mizhocjimi, me jodüji c'ü ne'e o Espiritu Mizhocjimi. ⁶ Nu c'ü jodü ra tsja c'ü netsjē, ra ndü'ü c'ü. Nu c'ü ra jyodü c'ü ne o Espiritu Mizhocjimi, ra

bübütjo c'ü, dya ra ndü. Ra mbārā c'ü na jo angueze a jmi Mizhocjimi. ⁷ Nu c'ü ra jyodü ra tsja c'ü netsjē, üvi Mizhocjimi c'ü. Dya ne ra dyätpä o ley Mizhocjimi. Dya xo sö'ö ra dyätä. ⁸ Nu c'o cja'a c'ua ja nzi ga netsjēji c'o na s'o c'o va ējē o pjeñeji, dya sö ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi c'ü rguí mājā.

⁹ Pero nu'tsc'ejī ín ätäji o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mü'büji. Dya ín cjaḡi c'ü ín netsjēji. Nu c'ü dya bübü o Espiritu e Cristo cja o mü'bü, dya je ñeje e Cristo c'ü. ¹⁰ Nu 'ma bübü cja in mü'büji e Jesucristo, ra bübütjo in aljmaji na ngueje o jocüts'üji Mizhocjimi. Pero ra ndü'ü in cuerpoji na ngueje ín cjaḡi c'o na s'o. ¹¹ Mizhocjimi o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü. Nu 'ma bübü cja in mü'büji o Espiritu Mizhocjimi, Mizhocjimi c'ü o tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, xo ra unü fuerza dya, in cuerpoji c'ü ya ra ndü.

¹² Nguec'ua, nu'tsc'ejī mi cjuar-mats'ügöji, ni jyodü c'ü dya rá sidoji e nzhubü c'ü rá cjaḡi c'o ne ín cuerpoji. ¹³ Nu 'ma rí sidogueji e nzhubü, rí chüji 'ma. Pero nu 'ma rí dyätäji o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'büji, dya rí tsjaji c'ü ín netsjēji 'ma. Y rí bübütjogueji 'ma.

¹⁴ Nu c'o ätä o Espiritu Mizhocjimi, y cjaḡi c'ua nzi ga ne angueze, ngue o t'i Mizhocjimi c'o. ¹⁵ 'Ma mi jyodü ro ätäji e ley, dya mi sö. Me mi süji c'ua. Dya cja rí süji dya, na ngueje ya rí ätäji o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua ya rí ma'tc'öji a cjava: "Nu'tsc'e Mizhocjimi, mi Tatats'ügöjme", rí empji. ¹⁶ O Espiritu Mizhocjimi cjacüji rá p̄arāji cja ín mü'büji o t'izüji Mizhocjimi. ¹⁷ Nu 'ma o t'izüji Mizhocjimi, bübü c'ü ch'acüji. Ch'acüji c'ü pē'si Mizhocjimi c'ü ín Tataji. C'ü ch'unü e Jesucristo c'ü nu T'i, xo ñezḡöji xo ch'acüji c'ü. Je a cjanu, nu 'ma rí sufridoji na ngueje rí 'natjoji co e

Cristo. Nuc'ua 'ma ra 'ñetse c'ü me na zö e Cristo, je xo rga czazgöji nu.

¹⁸ C'o me rí sufridoji yo pa dya yo, me ch'iquëtjo, na ngueje c'ü me na nojo c'ü cja rá jandaji. Rá jandaji c'ü me rrã zö. ¹⁹ Texe c'o o dyät'ä Mizhocjimi me te'beji, me petsaji ra jñandgöji c'ü ya rvã nocüji cja o dyë angueze, nutscöji o t'izgöji Mizhocjimi. ²⁰ Texe yo o dyät'ä Mizhocjimi cja ne xoñijömü, o tsjapüji o s'odüji. Dya ngue c'ü vi neji a cjanu. Mizhocjimi o tsjapüji a cjanu, ngue c'ua xo ra nde'beji Mizhocjimi c'ü ra jocü texe. ²¹ Mizhocjimi ra jocüji ngue c'ua dya cja ra s'odüji. Ya xo rrã zöji 'ma ra 'ñeme libre Mizhocjimi c'o o t'i angueze. ²² Rí pärãji texe yo bübü chjëntjui 'na ndixü c'ü ya ra zö'dyë. Me mapjü ga sufrido yo, je ga cjanu yo ndeze 'ma o mbürü o tsjaji c'o na s'o, hasta nu pa dya. ²³ Dya nguextjo yo, sufrido yo. Xo 'ñezgöji rí nteji, xo rí sufridoji. Chjëntjui c'ü ri mapjügöji a mbo ín mü'büji. Mizhocjimi ya o dyacüji c'ü o Espíritu, nguec'ua ya rí pärãji nguetscöji o ts't'izüji Mizhocjimi. Pero xe rí te'beji c'e pa, 'ma ya rrí dadyo ín cuerpoji. C'e pa'a c'ü, ra 'ñetse na jo, c'ü o t'izüji Mizhocjimi. ²⁴ Ya o jocüzüji ín mü'büji Mizhocjimi. Rí te'betjoji c'e pa 'ma ya rrí dadyo ín cuerpoji. Dya cjó te'be nu c'ü ya zädä. ²⁵ Pero nu 'ma rí te'beji c'ü dya be rí nuji, ni jyodü sido rá te'beji, dya ra tögü ín mü'büji.

²⁶ O Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja ín mü'büji cjacüji sido rá te'beji. Xo pjöxcüji dya. Dya nda rí pärãji ja rga ötüji Mizhocjimi. Dya rí jünji jña c'ü rga mamaji. Pero o Espíritu Mizhocjimi ötcüji angueze. ²⁷ Mizhocjimi pãtpã o mü'bü yo nte. Xo pärã pje na ötü o Espíritu. Na ngue o Espíritu ötcüji Mizhocjimi nutscöji o ntezgöji, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

Más que victoriosos

²⁸ Nu c'o s'iya Mizhocjimi, c'o o zojnü angueze c'ua nzi va ne angueze, rí pärãji Mizhocjimi c'apü ra mbös'üji texe c'ü ra zädä; zö pje nde ra tsjapüji c'o. ²⁹ Ndeze 'ma ot'ü, ya mi pärã Mizhocjimi c'o o t'i angueze 'ma dya be mi jmus'üji. Nuc'o, o xöcü Mizhocjimi c'ü ro zädä c'ü exti nguetjoji e Jesucristo c'ü nu T'i. Nguec'ua c'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü ngueje e Jesucristo ra ngue o ndasë na puncjü o cjuarma. ³⁰ Nu c'o vi mbeñe Mizhocjimi ro ngue c'o o t'i, xo o zojnü c'o. Nu c'o o zojnü angueze, o tsjapü o jogüji cja o jmi angueze. Nuc'o, xo o tsjapüji rrã zö'öji nza cja e Jesucristo c'ü nu T'i.

³¹ ¿Pje rá mangöji, yo ró xi'ts'iji? Bübüztüji Mizhocjimi. Dya ni jyodü cjó rá süji. ³² Mizhocjimi dya mama: “Jyácätjo ín Ch'igö; dya rá tãjägö nu”, ro 'ñeñe. Iyö. Pero o ndãjä o ë ndü va pätcãji. Nuc'ua, ¿cjo dya xo ra dyacüji texe c'ü ngue o tsjaja angueze? ³³ ¿Cjó sö ra mama xe tü nzhübü yo o jua-jnü Mizhocjimi? Dya cjó sö. Nguetsjë angueze mama c'ü ya perdonaozüji, dya rí tüji nzhübü. ³⁴ Nudya, ¿cjó sö ra mama ni jyodü rá tüji? Dya cjó sö, na ngueje ngue e Jesucristo c'ü o ndü c'ü rva tügöji, cjanu o te. Nudya, bübütjo dya c'ü, cja o jodyë Mizhocjimi nu ja sido ñacöji cja jmi Mizhocjimi. ³⁵ ¿Cjó sö pje ra tsja c'ü dya cja ra s'iyazüji e Cristo? Dya sö'ö pje ra tsja'a 'naja. Zö pje rá nuji, zö pje rá sufridoji; me s'iyazüji e Cristo. Zö nugüji na ü; zö ri söji tjiimi; zö ojtjo pje rá jeji, me s'iyazüji e Cristo. Zö ya ngue rá tüji, zö ra mbötcüji, me s'iyazüji e Cristo. ³⁶ C'ü rrã nuji nguejnu je ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Mama a cjava: Yo nte me cja'a ra mbötcüji texe yo pa'a na ngueje je ngue o t'izüji Mizhocjimi. Rí chjëntjoji nza cja ndenchjürü c'o ya xöcüji ra mbö't'üji.

³⁷Zö rí nuji texe yo, sido rí zèzhiji. Na ngueje e Jesucristo c'ü bübü cja ín mü'büji me na zèzhi c'ü. Me xo s'iyazüji. ³⁸Cja ín mü'bügö rí pärã na cjuana me s'iyazüji Mizhocjimi. Dya sö pje ra jyanngügöji Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji. Ne ri ngue c'ü rga tüji; ne ri ngue c'ü pje ra tsjacüji 'ma xe rí bübüji. Ne ri ngue c'o o anxe Mizhocjimi; ne ri ngue e Satanás c'ü dya jo ñe c'o o dyoji. Ne ri ngue c'o va sädã dya; ne ri ngue c'o cja ra zädã. Dya sö pje ra jyanngügöji Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji. ³⁹Ne ri ngue c'o bübü a jens'e; ne ri ngue c'o bübü a jömü. Texe yo o dyät'ã Mizhocjimi; dya pje bübü c'ü sö ra jyanngügöji Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji. Na ngue c'ü o tsja e Jesucristo c'ü ín Jmugöji, rí pärã me s'iyazüji Mizhocjimi.

Dios ha escogido a los de Israel

9 Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji na ngueje bübüzü e Cristo. Dya bëchjine c'ü rí xi'ts'iji. O Espíritu Mizhocjimi cjacü rá pärã a mbo ín mü'bü c'ü na cjuana c'ü rí xi'ts'iji. ²Na cjuana me rí cjiñi na puncjü; me nzhümü ín mü'bü c'ü dya c'ueñe. ³Na ngueje nuzgö rí negö 'ma ro sö, ja rva cjacügö ro pätpägö yo ín menzumügöjme, dya cja ro bübüzü e Cristo, nu 'ma je rva cjanu ro jogü o mü'büji, ro bübüjtjo yo ín menzumügöjme. ⁴Nu yo ín menzumügöjme je menzumüji a Israel. Ngue c'o o tsjapü Mizhocjimi o t'i. Ngue c'o mi jandaji na zö Mizhocjimi. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi pje mi ne angueze. Ngue c'o o ch'unü nu ley Mizhocjimi. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi ja rvã ma't'üji angueze. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi pje ro tsja angueze. ⁵Nu c'o o mboxtita yo menzumü a Israel mi ngue c'o mi ma't'ü Mizhocjimi. E Cristo je vi peje nu cja c'o menzumü a Israel 'ma o jmus'ü cja ne xoñijömü. Angueze ngue Mizhocjimi; manda texe a jens'e ñe texe cja ne xoñijömü. Nguextjo angueze rá ma't'üji. Je rga cjanu, amén.

⁶Nu c'o mi mama Mizhocjimi ro unü yo menzumü a Israel, jo na cjuana c'o. Pero dya texe c'o menzumü a Israel ngue o t'i Mizhocjimi. ⁷Nu c'e t'i c'ü mi mama Mizhocjimi ro unü e Abraham, ngue e Isaac. Nguextjo c'o o mboxbëche e Isaac c'ü mama Mizhocjimi ngue c'o o mboxbëche e Abraham. ⁸C'ü ni tsjapü o t'i Mizhocjimi 'na nte, dya ngue c'ü ri mboxbëche cja e Abraham, ngue c'ü ya mama Mizhocjimi ra tsjapü o t'i. ⁹O mama Mizhocjimi a cjava, o xipji e Abraham: “Ra chjüncjé dya, rá ëjé. Nguec'ua e Sara c'ü nin su ra mus'ü 'na ts'tit'”, eñe Mizhocjimi. C'e ts'tit' mi ngue e Isaac.

¹⁰Nuc'ua e Rebeca mi tû yeje ts'tit' c'o mi cuate c'o ro musp'ü e Isaac c'ü mi ngue ín mboxtitagöji. ¹¹⁻¹²Mizhocjimi c'ü zojnü yo nte, juajnü c'o ne ra juajnü. 'Ma dya be mi jmus'ü c'o ye t'i, 'ma dya pje be mi cjavi c'ü na jo ne ri ngue c'ü na s'o, Mizhocjimi o mama, o xipji e Rebeca: “C'ü ot'ü ra jmus'ü, ra mbëpi c'ü va bëpja”, eñe. ¹³Je xo ga cjatjonu c'ü mama cja c'ü t'opjü: “Nza yeje bëzo, ngue e Jacob c'ü ró juajnü rá intsjimigö; dya ngueje e Esaú”, eñe Mizhocjimi.

¹⁴¿Pje rá mangöji, 'ma? ¿Cjo rá mamaji c'ü dya jo c'ü cja Mizhocjimi? Jiyö. Me na jo ga tsja Mizhocjimi. ¹⁵O xipji e Moisés: “Nuzgö rá juentscö nu c'ü rí ne rá juentse”, eñe. ¹⁶Mizhocjimi 'ma ra juentse 'na nte, dya ngue c'ü mi ne c'e nte c'ü rví juentse. Ne xo ri ngue c'ü me mi cja'a c'e nte c'ü rví juentse. Mizhocjimi ra juentse na ngueje ne ra juentse. ¹⁷Je t'opjü c'ü o mama Mizhocjimi va xipji e Faraón: “Ró juan'c'ügö i tsja rey, ngue c'ua ra ñetse c'ü me na zët-sigö. Ró juan'c'ügö ngue c'ua ín chjügö ra 'mãrã texe cja ne xoñijömü”, eñe. ¹⁸Nguec'ua ñetse Mizhocjimi juentse c'ü ne ra juentse. C'ua ja nzi va tsjapü Mizhocjimi e Faraón ma me o mü'bü, je xo ga cjatjonu cjacü na me o mü'bü nu c'ü ne ra tsjapü a cjanu.

¹⁹Na rí xitsiji: “¿Jenga mama Mizhocjimi c'ü ngue ín s'ocügöji c'ü rí cjaji 'ma? ¿Cjó ngue c'ü sö ra zövi Mizhocjimi? Angueze cja'a c'ü ne'e”, rí 'ñenzgöji. ²⁰¿Pje pjë'tsc'e c'ü ni sövi jña Mizhocjimi? 'Na s'äbä, 'ma ro sö ro ña'a, ¿cjo ro xipji c'ü vi dyät'ä: “¿Jenga i dyäcö a cjanu?”, ro 'ñeñe? ²¹C'ü ät'ä o s'äbä, ¿cjo dya sö ra dyät'ä 'natjo mbëjömü 'na s'äbä c'ü na zö, xo 'ñe 'na s'äbä c'ü rguí dyüt'ü o cañabü?

²²¿Pje rá mangöji 'ma? Mizhocjimi ne'e ra jizhi c'ü ünmbü nzhübü; y ngue angueze c'ü na zëzhi c'ü sö ra tsjapü ra sufrido c'o tñ nzhübü. Zö Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji a cjanu, pero pësp'iji na puncjü paciencia anguezeji. ²³A cjanu Mizhocjimi o mbësp'iji na puncjü paciencia; ngue c'ua ra 'ñetse me na zö c'ü cjapü nu c'o juentse angueze. Mizhocjimi o mama ndeze mi jinguä c'ü ra tsjapü a cjanu anguezeji. ²⁴Ra tsjapü a cjanu Mizhocjimi nu c'o o zojnü angueze, dya nguextjo c'o menzumü a Israel; xo 'ñe c'o dyaja nte. ²⁵Je xo ga cjatjonu c'ü mama Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Oseas. O mama a cjava: C'o dya mi ngue ín ntegö, rá mama ngue ín ntegö dya c'o.

C'ü dya mi s'iyagö, rá xipji dya: “Rí s'iyats'ügö dya”, rá embe.

²⁶Nu ja vi sjipjiji: “Dya ngue'tsc'eji ín ntets'ügöji”, eñe, ngueje nu c'ua ja ra sjipjiji ngueje o t'iji Mizhocjimi c'ü bübüto.

²⁷Xo 'ñeje e Isaías o mama co texe o mü'bü ja rva cja yo menzumü a Israel. O mama a cjava: “C'o o mboxbëche e Israel rrä puncjüji; ri chjëntjui 'ñöxijömü a ñünü e ndeje. Zö rrä puncjüji, pero ja nzitjo c'o ra jogü o mü'bü c'o. ²⁸Dya cja xe ra mezhe ra tsja Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama, ra jñünpü ngüenda yo cärä cja ne xoñijömü c'o cja na s'o, ra castigaoji”, eñe. ²⁹Je xo ga cjatjonu va dyopjü e Isaías c'ü ro zädä. O mama a cjava:

Na ngueje me juentsete Mizhocjimi c'ü manda texe, o jyëzi c'ü xe ro cäräji ja rí nziji.

'Ma jiyö, ya ro tjorüzüji rí texeji, nza cja c'o mi menzumü a Sodoma 'ñe c'o mi menzumü a Gomorra. O tjorü c'o, eñe.

La gente de Israel y el evangelio

³⁰¿Pje rá mangöji 'ma? Nu c'o dya mi menzumü a Israel, dya mi jodüji ja rvá jogüji a jmi Mizhocjimi. Pero o 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi, nguec'ua Mizhocjimi mama c'ü dya tüji nzhübü dya. ³¹Nu c'o menzumü a Israel mi jodü ro tsjaji texe c'o mama o ley Mizhocjimi ngue c'ua ro jogüji a jmi angueze. Pero dya sö ro tsjaji. Nguec'ua xe tütjoji nzhübü. ³²¿Jenga xe tütjoji nzhübü? Xe tütjoji nzhübü na ngueje dya 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. C'ü mi cjaji, mi jodü ro cumpleji ngue c'ua ro jogüji a jmi Mizhocjimi. O pjeñeji cja c'e ndojo, c'ua ja nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. ³³C'e jña mama a cjava:

Tsjijñiji na jo. Rí emegö a Sion 'na ndojo c'ü ni pje'seji 'ñe c'ü ni nügüji. C'e ndojo ne ra mama e Cristo. Nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü angueze, dya ra bëzhi o tseje; ra chöt'ü c'ü na cjuana c'ü mama angueze, eñe.

10 Mi cjuarmats'ügöji, c'ü ne'e ín mü'bügö, c'ü rí ötpügö Mizhocjimi yo menzumü a Israel ngue c'ü ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o, ra jogü o mü'büji. ²Rí pärä na jo, me jodüji c'ü me ra neji Mizhocjimi. Pero dya päräji ra ma'tüji Mizhocjimi c'ua ja nzi ga ne angueze. ³Anguezeji dya cjapüji ngüenda Mizhocjimi ja rgá sö ra jopcü o mü'büji. C'ü cjaji, jodütsjëji ra cumpleji o ley Mizhocjimi ngue c'ua ra jogüji cja o jmi. Dya ne ra dyätäji c'ü mama Mizhocjimi, c'ü ja rgá sö ra jopcü o mü'büji. ⁴C'ü rguí jogü 'na nte a jmi Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra cumple c'ü

o ley. Na ngue ya ējē e Cristo. Nu c'o ench'e o mü'bü e Cristo, nguextjo c'o mama Mizhocjimi ya jogüji cja o jmi.

⁵Nu c'o ne c'ü ra jopcü o mü'büji na ngueje jodü ra dyätäji o ley e Moisés, je t'opjü a cjava cja c'e ley: "Para ra bübüjtjo 'na nte, ni jyodü ra tsja texe c'o mama c'e ley", eñe. ⁶Pero nudya, 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ra jogü 'ma a jmi Mizhocjimi. Dya ni jyodü ra nguijñi cja o mü'bü: "¿Cjó ra ma a jens'e ra ma sinquiji a 'ñecjua e Cristo?" ⁷Dya xo ni jyodü ra nguijñi: "¿Cjó ra ma cja c'o ya ndü ra tsjapü ra te'e e Cristo?", ra 'ñeñe, iyö. ⁸Pero, ¿pje cjiñi cja o mü'bü nu c'e nte c'ü dya tü nzhubü na ngueje o 'ñench'e o mü'bü e Cristo? Mama c'e nte'e c'ü: "Ya ró ärä o jña e Cristo; bübü o jña cja ín mü'bügö, y rí ña'a o jña", eñe. C'e jña, ngue c'ü rí xipjigö yo nte. ⁹Rí xi'ts'iji: 'Ma na cjuana rí mangueji e Jesucristo ngue in Jmugueji y 'ma na cjuana in ejmeji cja in mü'bü Mizhocjimi o xos'ü 'ma o ndü, ra jocüts'üji in mü'bü 'ma. ¹⁰Na ngueje 'ma rí 'ñench'e in mü'büji e Cristo, ra mama Mizhocjimi ya perdonaots'üji, dya in tüji dya nzhubü; y 'ma dya rí tseji rí mangueji e Cristo ngue in Jmugueji, Mizhocjimi ra jocüts'ü in mü'büji 'ma.

¹¹O jña Mizhocjimi mama a cjava: "Nu c'ü ejme e Jesucristo, dya ra yembeñe na ngueje Mizhocjimi ra tsja texe c'ü o mama", eñe. ¹²C'ü ra 'ñejme, dya ra tsja zö ri menzumüji a Israel; zö ja nde ri menzumüji. Na ngueje 'natjo o Jmu yo menzumü a Israel y yo dyaja nte. Ra 'nintsjimiji texe c'o ma't'ü angueze. ¹³Na ngueje ra jogü o mü'bü texe c'o na cjuana ma't'ü c'ü ín Jmugöji. ¹⁴Pero, ¿ja rgá sö ra ma't'üji nu c'ü dya be ejmeji? ¿Ja xo rgá sö ra 'ñejmeji nu c'ü dya be äräji ja ga cja? ¿Ja xo rgá sö ra dyäräji nu 'ma ojtjo cjó ra zopjüji? ¹⁵Ma dya cjó dájä, ¿ja rgá sö ra zopjüji? Je xo ga cjatjonu, c'ü t'opjü c'ü mama a cjava: "Me na jo

'ma cjó c'o ra ma zopjü yo nte ra xipjiji o jña Mizhocjimi."

¹⁶Dya texeji o 'ñejmeji nu o jña e Cristo. Ya zädä c'ua ja nzi va mama e Isaías. O mama a cjava: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿cjó ngue c'ü o 'ñejme c'o ró mamajme?", eñe. ¹⁷Ot'ü ra dyärä 'na nte o jña e Cristo; nu'ua ra 'ñejme 'ma.

¹⁸Pero rí mangö, ¿cjo dya dyäräji? Já, na cjuana o dyäräji. O jña Mizhocjimi mama a cjava: Nu e jña'a nu, o mamaji texe cja ne xoñijömü.

Xo dyäräji texe c'ua ja jnorü ne xoñijömü.

¹⁹Rá önnc'üji na yeje. ¿Cjo dya unü ngüenda c'o menzumü a Israel? E Moisés ngue c'ü ot'ü o dyopjü a cjava: Rá nu na jo yo dya ngue ín ntegö, ngue c'ua me rí envidiagueji anguezeji. Yo nte yo dya pãrä, rá cjapiüji na jo ngue c'ua rí ünmbügueji yo.

²⁰Xo 'ñeje e Isaías o zëchi o mü'bü c'ü rví mama a cjava: C'o dya mi jongü, ngue c'o o chöcügö c'o. Ró jizhitsjë c'ü rví mbäcä c'o dya mi jodü ja rvá mbäcä, eñe.

²¹Pero c'ü mi mama ja ga cja yo menzumü a Israel, o mama e Isaías a cjava: "Najpa, 'najpa, rvá te'bete rvá ma't'ü yo nte yo dya ne ra dyätcä. Pero dya cjacüji ngüenda c'ü rí mama", eñe e Isaías va pätpä Mizhocjimi.

Los de Israel que son salvos

11 Nguец'ua rí mangö: Nudya, ¿cjo ya jyëzi Mizhocjimi yo menzumü a Israel yo o juajnü mi jingüä? Jiyö; nutscö rí ejmegö e Jesucristo. Maco nguetscö 'naja yo menzumü a Israel. O mboxbëchezü e Abraham. Je xo rí bëche cja e Benjamín. ²Mizhocjimi dya jyëzi yo o nte angueze yo ya vi xöcü ro tsjapü o t'i angueze. Nudya, ¿cjo dya in pãräji ja ga mama nu t'opjü, nu nädä e Elías, 'ma o ngöt'ü c'o nu menzumüji a Israel?

O ngöt'üji a jmi Mizhocjimi. ³O mama e Elías a cjava: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ya mböt'üji c'o mi mama in jñague. Ya yä't'äji c'o altar nu ja mi ma'tc'ügue c'o in nte'e. Ya nguetjözügö xe rí bünc'ö. Nudya jongüji ja rgá mbötcüji”, eñe e Elías. ⁴¿Ja va ndüntü c'ua Mizhocjimi? O ndünrü a cjava: “Ró xöcügö yenchö mil c'o dya ndünijöümü a jmi c'e ts'ita Baal. Nuc'o, matcügö c'o”, eñe Mizhocjimi. ⁵Je xo ga cjatjonu yo pa dya yo. Cärä ja nzi yo menzumü a Israel yo ejme Mizhocjimi. Angueze o juajnüji na ngueje me na jonte c'ü. ⁶O unütjoji c'ü ro jogü o mü'büji. Dya ngue c'ü pje vi tsja anguezeji c'o na jo c'ü o jogü o mü'büji. 'Ma ri ngue a cjanu, dya ro ch'unütjoji 'ma.

⁷¿Pje rá mangöji 'ma? Yo menzumü a Israel dya chöt'üji c'ü me mi jodüji. Pero c'o o juajnü Mizhocjimi, ngue c'o o chöt'ü c'o. C'o dyaja o tsjapüji ma me o mü'büji. ⁸Anguezeji cjaji c'ua ja ga mama o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: “Mizhocjimi o unüji 'na pjeñe c'ü dya ro tsjapüji ngüenda. O tsjapü o ndöji c'ü dya ro jñandaji, 'ñe o ngöji c'ü dya ro dyäräji. Je ga cjatjonu anguezeji hasta yo pa dya”, eñe. ⁹Xo 'ñeje e David, o mama a cjava:

Me ñöntüji na jo nguec'ua ga nguijñiji me majä Mizhocjimi ga neji. C'ü o pjeñeji onpütjoji.

Pero Mizhocjimi ra nzhopcüji c'ü cjaji.

¹⁰Ra ndëzhöji ngue c'ua dya ra sö ra jñandaji. Texe yo pa ra c 'oxütjüji, eñe.

La salvación de los que no son de Israel

¹¹C'ü rí mangö, ¿cjo ya pjeñeji c'ü dya cja ra sö ra böbüji? Jägä ra sötjo, 'ma ra dyätäji Mizhocjimi. Pero yo menzumü a Israel, dya ne ro dyätäji o jña e Cristo; yo dyaja nte ngueje yo na ätä dya. Nguec'ua sö ra jopcü o mü'büji. A cjanu yo men-

zumü a Israel ra envidiaji na ngue c'ü ni jopcü o mü'bü dya, yo dyaja nte. ¹²O bëzhi yo menzumü a Israel 'ma dya ne ro dyäräji o jña e Cristo. Mizhocjimi o 'nintsjimi c'ua yo dyaja nte cja ne xoñijöümü. Tsjiñiji. Xenda ra 'nintsjimi texe yo nte cja ne xoñijöümü 'ma xo ra nzhogü o mü'bü yo menzumü a Israel ra 'ñejmeji e Cristo.

¹³Nu'tsc'eji in päräji, Mizhocjimi o ndäcjä rá zo'c'üji dya, nu'tsc'eji dya in menzumüji a Israel. Co texe in mü'bü rí zo'c'üji o jña e Cristo. ¹⁴Xo rí xipji a cjanu yo ín menzumügöjme c'ü ya jocüts'ü in mü'büji Mizhocjimi. Xa'ma xo ra ne ra 'ñejme ja nzi anguesji, ra jogü o mü'büji. ¹⁵Nu c'o menzumü a Israel, o xögüji cja Mizhocjimi; ngue c'ua Mizhocjimi dya cja cjavü o nte c'o. Nguec'ua nudya, ngue yo dyaja nte cja ne xoñijöümü c'o recibido dya Mizhocjimi. Tsjiñiji, nu 'ma ra 'ñejme e Jesucristo yo menzumü a Israel, ra recibido na yeje Mizhocjimi 'ma yo. Nu'ma, ra chjënjuji c'ü ro nanga c'o ya vi ndü'ü. ¹⁶E Abraham chjënjuji 'na dyüza. C'o o mboxbëche chjënjuji c'o o dyëza. A cjanu, Mizhocjimi 'ma o xöcü e Abraham xo o xöcü texe c'o o mboxbëche.

¹⁷Bübü c'o dyëza c'o o 'huacüji cja c'e za'a. Anguesji ngue c'o menzumü a Israel c'o dya ejme e Jesucristo. Nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel, in chjënjuji o dyëza 'na olivo c'ü tetsjējē. O ch'äcäts'üji nu ja vi 'huacü c'o dyëza c'e olivo c'ü exvi 'ñench'ëji. Xo 'ñetsc'eji dya, je ni 'ñeje cja c'e dyü'ü c'ü da'c'üji c'ü ni nocüji. ¹⁸Zö je ga cjatjonu, dya rí tsjiñiji xenda na jotsc'eji que na ngueje c'o dyaja c'o o 'huacüji. Nu 'ma ra ëjē in pjeñeji a cjanu, rí unnc'eji na jo ngüenda c'ü dya je ni 'ñejets'üji c'ü rguí nocü c'e dyü'ü. Ngue c'e dyü'ü c'ü da'c'üji c'ü rguí nocügueji.

¹⁹'Na ri bübüts'üji c'ü ra xitsi a cjava: “O 'huacüji c'o dyë olivo ngue c'ua o ch'äcäzögöjme”, ra 'ñenzeji. ²⁰Jä, na

cjuana c'ü in mangueji. Pero pjötpüji ngüenda. ¿Jenga o 'huacüji? O 'huacüji na ngueje dya 'ñejmeji Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí o ch'ácäts'üji na ngueje in ejmeji dya Mizhocjimi. Nguec'ua dya rí tsjapütsjéji na nojo. C'ü rí tsjaji, rí süji Mizhocjimi. ²¹Tsjijñiji na jo. Mizhocjimi o 'huacü yo dyéza c'o je vi mbeje cja c'e za. Pjötpüji ngüenda, 'ma. Mizhocjimi xo sö'ö ra 'huacüts'üji nu'tsc'ejí o ch'ácäts'ügieji cja c'e za'a. ²²Me na jonte Mizhocjimi. Pero me xo cjavü ra sufrido nu c'o dya o 'ñejme. O 'huacüji cja c'e za'a. Pero nu'tsc'ejí, me na jonte c'ua nzi ga nuc'üji 'ma sido rí 'ñejmeji. 'Ma dya sido rí 'ñejmeji, xo ra 'huacüts'ügieji cja c'e za'a. ²³Xo nztjto nu c'o menzumü a Israel, 'ma ra nzhogü o mü'büji ra 'ñejmeji Mizhocjimi, xo ra chäcä Mizhocjimi anguezeji. Na ngueje Mizhocjimi me na zézhi. Sö ra chäcätjto na yeje. ²⁴Na ngueje c'o menzumü a Israel ngueje c'e olivo c'ü exo 'ñench'ejí. Nu'tsc'ejí ngue'tsc'ejí c'e za c'ü ni chjü olivo c'ü o tetsjéjé. O ch'ácäts'üji cja c'e za c'ü exvi 'ñench'ejí. Xe ra sö ra ch'ácätjto na yeje c'o dyé c'o je vi mbeje cja c'e za c'ü exvi 'ñench'ejí.

La salvación final de los de Israel

²⁵Mi cjuarmats'üji. Bübü c'ü dya 'mārā 'ma ot'ü c'ü rí negö rí pärägueji na jo. Rá xi'tsc'öji ngue c'ua dya rí tsjapütsjéji na nojo. Cārā c'o menzumü a Israel c'o o meze o mü'büji. Je rga cjavtoji c'ua dya, hasta 'ma cja ra sötü c'ua texe c'o ra 'ñejme Mizhocjimi yo dyaja nte. ²⁶Nuc'ua ra jogü c'ua o mü'bü texe yo menzumü a Israel, c'ua ja nzi va t'opjü a cjava:

Ra ējē nu c'ü ra böbü a nde. Rguí 'ñeje a Sion, ra ndintspi o mü'bü yo o mboxbéche e Jacob.

²⁷Nujnu ngue nu ró mama 'ma ot'ü c'ü rá cjavö; ró mama c'ü rá tjintspiji o mü'büji, eñe Mizhocjimi c'ü ra tsja'a.

²⁸Anguezeji üji Mizhocjimi. Dya o dyätäji o jña e Cristo. Nguec'ua ya o säjä c'ua ja in cārāgueji c'e jña. Pero Mizhocjimi o juajnü yo menzumü a Israel na ngueje ngue o mboxbécheji e Abraham. Mizhocjimi me s'iyaji. ²⁹Nu c'ü mama Mizhocjimi ra tsja, ra cumple c'ü. O zojnü c'o menzumü a Israel. Mizhocjimi dya pötü c'ü cja'a. ³⁰Nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, mi jinguä, dya mi negueji ri dyätäji Mizhocjimi. Pero ya juen'tsc'ejí dya angueze, na ngueje yo menzumü a Israel, dya ne ra 'ñejmeji. ³¹Je xo ga cjavtonu anguezeji, dya ne ra dyätäji. Pero c'ua nzi ga juen'tsc'egueji dya Mizhocjimi, xo ra zädä c'ü ra juentse anguezeji. ³²Mizhocjimi o tsjavü c'ü o 'ñetse c'ü tütü o nzhübü texe yo nte, yo menzumü a Israel 'ñe yo dyaja nte. Nguec'ua Mizhocjimi sö ra juentseji texeji.

³³Me na jo c'ü cjiñi Mizhocjimi. Me na nojo c'ü cja'a. ¿Cjöv sö ra mbārā jenga cja'a c'ü cja? Pero angueze, me na zö texe c'o cja'a. ³⁴O jña Mizhocjimi mama a cjava: “¿Cjöv ngue c'ü o mbārā c'ü mi cjiñi Mizhocjimi? ¿Cjöv ngue c'ü sö ra tsja xöpüte ra xipji Mizhocjimi c'ü ra tsja? Dya cjöv sö. ³⁵¿Cjöv ngue c'ü ya vi mbeñe Mizhocjimi ante c'ü ro tsja Mizhocjimi ro mbeñe c'e nte? Ojtjo dya cjöv bübü”, eñe. ³⁶Texe yo bübü, texe yo ts'a, je ni 'ñeje cja Mizhocjimi. 'Ma pje c'o ts'a, ngueje angueze vi mbeñe c'ü ro ts'a. 'Ma pje c'o ts'a, ngue c'ü ra 'mārā Mizhocjimi. Dya rá jéziji rga mamaji angueze me na zö'ö. Je rga cjavu, amén.

La vida consagrada a Dios

12 Mi cjuarmats'üji, me co juen'tsc'ejí Mizhocjimi. Nguec'ua rí ö'tc'üji rí nzhötütsjéji Mizhocjimi co texe in mü'büji texe yo pa c'o rí bübüji, rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo. Ngue c'ü ni jyodü rí tsjaji. Ngue

c'ü rguí mājā Mizhocjimi. ² O Espiritu Mizhocjimi da'c'üji nuevo in pjeñeji. Nudya c'ü in dadyoji, ni jyodü dadyo rguí nzhodüji. Dya cja rí nzhodüji c'ua ja nzi ga nzhodü nu c'o dya pārā Mizhocjimi. Nuc'ua sō rí pārāji c'ü ne Mizhocjimi. Sō rí pārāji c'ü na jo.

³ Mizhocjimi o dyacü c'ü ja rgá sō rá jít's'iji c'ua nzi ga cja angueze. Nguec'ua rrā zo'c'üji. Mizhocjimi o dya'c'üji ja rguí pēpiji angueze. Nguec'ua dya rí tsjiñitsjēji que me na nojots'üji. Dya rí tsjiñijī que xenda ni muvits'üji a jmi Mizhocjimi que na ngueje yo nin cjuarmaji. ⁴ Nu ín cuerpoji bübü na puncjü yo ch'acázüji. Pero dya 'na ma cjatjo c'ü o bēpi anguezeji. ⁵ Je xo ga cjatjozügōji nu. Na puncjüzüji. Pero 'natjo ín cuerpoji na ngueje e Cristo bübü cja ín mü'büji. Rí 'natjo cuerpoji rí texeji; rí pötü rgá pjōxteji.

⁶ Yo bēpi yo sō rá cjaji, nde nandyo yo, c'ua nzi va dyacüji Mizhocjimi rá cjaji. C'o o ch'unü ra ña o jña Mizhocjimi, ra ña c'ua ja nzi va unü Mizhocjimi ra ña. ⁷ C'o o ch'unü ra tsja mbōxte cja o bēpi Mizhocjimi, ra tsjacjuana. C'o o ch'unü ra xöpü o jña Mizhocjimi, ra xöpü na jo'o. ⁸ C'o o ch'unü ra zopjü yo cjuarma, ra zopjüji na jo o jña Mizhocjimi. Nu c'o ra unü c'ü pje nde pēs'i, ra unü co texe o mü'bü. Nu c'o o ch'unü ra tsja xoñi cja o bēpi Mizhocjimi, ra mbōtpü ngüenda ra tsja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nu c'ü pjōs'ü c'o pje ni jyodü, ra mājā rgá mbōs'ü.

Deberes de la vida cristiana

⁹ Rí s'iyaji yo nin minteji co texe in mü'büji. Jyēzgueji c'o na s'o. Sido rí tsjaji c'o na jo. ¹⁰ Rí pötqui s'iyaji na ngueje nde in cjuarmaji in texeji. Dya rí envidi-aji yo nin cjuarmaji. Pero rí tsjiñijī c'ü xenda na jo nzi 'naja anguezeji que na ngue'tsc'ejī.

¹¹ C'ü rí tsjaji rí pēpjigueji na jo; dya rí ndyemeji. Ngueje c'ín Jmugōji in pēpiji. C'ü rí tsjaji, rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'büji.

¹² Rí mácjeji na ngue ra ch'a'ceji c'o me na jo'o. Zō pje rí sufridoji, pero dya rí jyēzji Mizhocjimi. Sido rí dyötüji angueze.

¹³ Mizhocjimi ne'e, nu c'o in pēs'i rí unüji nin cjuarmaji 'ma pje ni jyodüji. Rí pjōtpüji ngüenda rí sājāji na jo c'o cjuarma c'o va ējē na jēē.

¹⁴ Rí ma'tp'ütjōji Cjimi c'o nuc'üji na ü. Rí xipjiji na jo jña, dya rí sadüji.

¹⁵ 'Ma cjó c'o mājā, xo rí mácjeji co anguezeji. 'Ma cjó c'o nzhümü o mü'bü, xo rí ndümüji co anguezeji.

¹⁶ Rí pötqui ñuji na jo. Dya rí tsjapüji na nojo c'ü ri nguetjo yo pje pjēzhi rí ñegueji y rí jogueji. Texe yo dya pje pjēzhi, xo rí ñeji yo, xo rí joji yo. Dya rí tsjiñitsjēji c'ü me ri pārāgueji.

¹⁷ 'Ma cjó c'o ra tsja'c'üji na s'o, dya rí nzhopqueji. C'ü rí tsjaji, mim-iji na jo a jmi yo nte. ¹⁸ Rí tsjaji posible rí pötqui ñuji texe yo nte, zō dya ra nuc'üji anguezeji. ¹⁹ Nu'tsc'ejī rí s'iyats'üji, 'ma cjó c'o pje ra tsja'c'üji na s'o, dya rí nzhopqueji. Nu'tsc'ejī jyēzji ra nzhopcüji Mizhocjimi. Na ngueje o jña Mizhocjimi je t'opjü a cjava: “Nguetscō rá nzhopcō 'ma cjó c'o pje cjavü na s'o c'ü nu minteji. Nguetscō je rá castigao”, eñe c'ín Jmuji. ²⁰ Xo mama a cjava: “Nu 'ma ri sant'a c'ü in üvi, unügue c'ü ra zi'i. Nu 'ma ri türe, unügue ndeje. 'Ma rí tsjague a cjanu, xāmā ra nguijñi, ra tseje na ngue vi tsja'c'ü na s'o”, eñe c'ín Jmuji. ²¹ C'ü pje ra tsja'c'üji c'ü na s'o, dya rí jyēzi ra ndō'c'üji c'ü rí tsjaji c'ua c'ü na s'o. C'ü rí tsjaji, tsjapüji c'ü na jo c'e nte. 'Ma rga cjanu, rí chōpüji c'ü na s'o 'ma.

13 Ni jyodü rí dyätāji yo pje pjēzhi in texeji. Mizhocjimi jēzi yo pje pjēzhi ra mandaji cja yo nu minteji.

Ngue angueze o ngamaji ra tsjaji jmu. ²Nguec'ua, c'ü dya ra dyätä c'o jmu, dya xo ätä Mizhocjimi 'ma c'ü. Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda 'ma. Ra tsjapü ra sufrido. ³C'ü vi ngamaji c'o pje pjëzhi, dya ngue c'ü ra zü'ü c'o cja na jo; ngue c'ü ra zü'ü c'o cja na s'o. Nu'tsc'ëji, nu 'ma dya in neji rí süji yo pje pjëzhi, tsjagueji na jo 'ma. Nuc'ua anguezeji ra mamaji me na jotsc'ëji. ⁴Mizhocjimi o ngamaji yo pje pjëzhi ngue c'ua rí mimiji na jo. Pero nu 'ma rí tsjaji na s'o, rí sügueji 'ma. Na ngueje dya bëvatjo ga mbë's'i poder yo pje pjëzhi ra tsja'c'üji rí sufridoji. Ngue o mbëpjiji Mizhocjimi ngue c'ua ra tsjapü ra sufrido c'o cja'a na s'o. Ra nzhopcüji c'ü vi tsjaji na s'o. ⁵Nguec'ua rí dyätäji anguezeji. Dya nguextjo c'ü rgui süji c'ü pje ra tsja'c'üji rí sufridoji. Rí dyätäji na ngueje in päräji c'ü na jo a cjanu. ⁶Ngue yo ni tsjöt'üji o ndünjuajma yo pje pjëzhi. Na ngue ya ngama Mizhocjimi anguezeji ra mandaji.

⁷Tsjöt'üji texe c'o in tüji. C'ü in tunpüji faina rí tsjaji. C'ü in tunpüji ndünjuajma, tsjöt'üji. C'ü ni jyodü rí süji, rí süji c'ü. C'ü ni jyodü rí respetaoji, rí respetaoji c'ü. ⁸Dya cjó pje rí chüsp'üji ngüenda. Pero rí pötqui s'iyaji. C'ü ra s'iya nu minteji, cja'a c'ü mama o ley Mizhocjimi. ⁹Je t'opjü a cjava: "Dya rí tsjäjä ndixü. Ne xo ri ngue e ndixü ra tsjäjä bëzo. Dya rí pöt'üte. Dya cjó pje rí pönmbü. Dya cjó rí xosp'ü bëchjine. Dya cjó pje rí ñepe." Nujoy ley yo, 'ñe c'o pje nde ma ley, ya vi tsjagueji c'ü mama yo, nu 'ma rí dyätäji c'e ley c'ü mama a cjava: "Rí s'iya nin minteji c'ua ja gui ñetsjëgue", ëñe. ¹⁰C'ü ra s'iya nu minteji, dya ra tsjapü c'ü na s'o. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra s'iya nu minteji, ya tsja 'ma, texe c'ü mama c'e ley.

¹¹Dya cja rí ijiji, rí söji. Tsjaji c'ü mama Mizhocjimi. Nutscöji ró ench'e in mü'büji e Jesucristo. Dya cja ra mezhe ra cumple texe c'o na jo c'o o mama ra dyacüji. ¹²E xömü ya ni ma'a. Ya va pä'mä

a jömü e pa 'ma ra ëjë na yeje e Cristo. Dya cja rá cjaji c'o dya ma jo c'o mi cjaji 'ma rmí nzhodüji cja bëxömü. Rá zëzhiji, rá cjaji c'o na jo. Na ngueje ya rí nzhodüji cja e jya's'ü. ¹³Rá mimigöji na jo nza cja 'ma ri ngue 'ma ndempa 'ma cjó c'o jandgaji. Dya me rá cjambaxuaji c'ü me rá tiji. Dya rá tsjäjäji ndixü, ne ri ndixü ra tsjäjäji bëzo. Dya rá cjaji c'ü pëndözüji in cuerpoji. Dya rá cjaji chü. Dya cjó rá envidiaji. ¹⁴Rí jyëziji e Cristo c'ü bübü cja in mü'büji ra tsja'c'üji rí zëzhiji. Dya rí tsjapüji ngüenda nu in cuerpoji c'ü rgui tsjijñiji ja rgui tsjaji c'ü ne'e nu in cuerpoji.

No critiques a tu hermano

14 Bübü cjuarma c'o cjiñi cja o mü'bü c'ü dya ra jogü ra tsjaji nu c'o in cjagueji, zö in cjiñiji cja in mü'büji ra jogü rí tsjagueji c'o. Rí säjäji c'o cjuarma c'o. Pero dya rí söji jña c'ü rgui xipjiji c'ü dya jo c'ü cjiñi anguezeji. ²Bübü c'o cjiñi na jo ra zi pje nde ma jñönü. Xo bübü c'o ra zitjo c'ajna, na ngueje cjiñiji cja o mü'büji c'ü dya ra jogü ra zaji o ts'ingue. ³Nu c'ü sa ts'ingue, dya ra tsjapü menu c'ü dya sa ts'ingue. C'ü si c'ajna, dya xo ra mama c'ü dya jo c'ü cja nu c'ü dya si c'ajna. Na ngueje Mizhocjimi säjä nu c'ü sa ts'ingue; xo nzitjo c'ü si c'ajna. ⁴¿Jenga in so'büji yo nin cjuarmaji? Maco ngueje o mbëpjiji Mizhocjimi. Dya ngueje in mbëpjigueji. Nguetsjë Mizhocjimi mama cjo na jo va mbëpiji, cjo jiyö. Mizhocjimi sö ra tsjapüji ra mbëpiji na jo na ngueje na zëzhi angueze.

⁵Bübü c'o cjiñi c'ü bübü pa'a c'o xenda na sjü'ü a jmi Mizhocjimi que na ngueje c'o dyaja pa'a. Bübü c'o cjiñi nde 'na ma cjatjo yo pa'a a jmi Mizhocjimi. Ni jyodü nzi 'naja ra mbärä na jo cja o pjeñe c'ü na jo c'ü cja'a. ⁶C'o cjavü ngüenda c'o sjüpa, mbeñeji Mizhocjimi ga tsjaji. C'o dya cjavü ngüenda, xo mbeñeji

Mizhocjimi. C'o si pje nde ma jñõnũ, mbeñeji Mizhocjimi na ngueje unũji na pøjõ. C'o dya xo si, xo mbeñe Mizhocjimi c'o. Xo unũji na pøjõ.

⁷Dya rí cãrãtsjẽgõji. 'Ma rí tũji, dya xo rí bãntsẽji. ⁸Nu 'ma rí bãbũji, ngueje ín Jmuji c'ũ rí bãbũji a jmi. Nu 'ma rí tũji, xo ngueje a jmi e Jmu c'ũ rí tũji. Nguec'ua zõ rí bãbũtjoji o zõ ya rga tũji, je 'ñezgõji e Jesucristo. ⁹E Cristo o tsja o Jmu c'o ya ndũ 'ñe yo cãrãtjo dya. Ngue c'ũ vi ndũ'ũ e Cristo, cjanu o tetjo o bãbũtjo.

¹⁰Nu'tsc'eji, ¿jenga ín so'bũgueji nin cjuarma? ¿Jenga ín cãpũji menu nin cjuarma? Maco texezũji nde rá bãbũji a jmi Mizhocjimi c'ũ rguũ jñũncũji ngũenda. ¹¹Je t'opjũ a cjava c'ũ o mama c'ín Jmugõji:

ixna cjuana rí bãbũgõ. Je xo ga cãtjonu, na cjuana ra ndũñijõmũji texeji cja ín jmigõ;
ra mamaji c'ua nguezgõ Mizhocjimi rí mandagõ texe, eñe.

¹²Nguec'ua nzi 'nazgõji rá nzhõtũji ngũenda Mizhocjimi c'ũ pje nde ró cãji nzi 'nazgõji.

No hasgas tropezar a tu hermano

¹³Nguec'ua dya cja rá põtca so'bũ ín dyoji. C'ũ rá cãji, rá cãjijñiji na jo c'ũ dya pje rá cãji c'ũ ra tsjapũ ra nũgũ yo mi cjuarmaji, nguec'ua dya ra xõgũji cja e Cristo. ¹⁴E Jesucristo c'ũ bãbũ cja ín mü'bũgõ, o tsjacũ rá pãrã c'ũ dya cja c'o na s'o 'naja nte, zõ ra za ts'ingue, zõ dya ra za ts'ingue. Pero nu c'ũ cãjijñi c'ũ cja c'o na s'o 'ma sa ts'ingue, o ma dya sa ts'ingue; nuc'ũ, cja c'o na s'o 'ma c'ũ. ¹⁵'Ma ra nũgũ nin cjuarmaji na ngue ín sagueji ts'ingue, nuc'ua c'ũ ín cãgueji je 'ñetse c'ua, dya ín s'iyaji nin cjuarmaji. O ndũ e Cristo ngue c'ua ro 'ñeme libre nin cjuarmaji. Dya rí tsjapũji ra xõgũji cja e Cristo na ngue c'ũ ín ne rí saji ts'ingue. ¹⁶Zõ ín pãrãgueji c'o na jo rí

tsjaji, pero rí pjõtũji ngũenda ja rgui nzhodũji ngue c'ua, dya ra sõ ra mamaji na s'o c'ũ ín cãgueji. ¹⁷Ngue Mizhocjimi c'ũ mandazũji. Nguec'ua, dya ra tsja zõ pje rá siji, zõ dya pje rá siji. Nu c'ũ ni muvi ngue c'ũ rá nzhodũji na jo, 'ñe rá cãrãji na jo yo nte. Me xo rá mãjãji na ngueje bãbũ o Espĩritu Mizhocjimi cja ín mü'bũji. ¹⁸Nu c'ũ pẽpi a cjanu e Cristo, Mizhocjimi ra mãpã c'ũ, y yo nte ra mbãrã cja o mü'bũji na jo ga nzhodũ c'ũ.

¹⁹Sido rí jyodũji rí põtqui ñuji, rí põtqui pjõs'ũji ngue c'ua xenda rí pãrãji Mizhocjimi ín texeji. ²⁰Dya pje rí sigueji c'ũ rgui s'o'tp'ũji c'ũ cja Mizhocjimi cja o mü'bũ c'ũ 'naja. Jã, na cjuana na jo texe yo pje nde ma jñõnũ. Pero 'ma cãjõ c'o pje ra zi c'ũ rguũ tsja c'o na s'o c'ũ 'naja, dya rga jo 'ma. ²¹Na jo c'ũ dya rí saji ts'ingue, dya xo rí siji vino. Dya pje rí tsjaji c'ũ rí tsjapũji ra nũgũ nin cjuarmaji, o ra mamaji c'ũ dya jo c'ũ ín cãgueji. ²²Nu c'ũ o j'ĩts'iji Mizhocjimi ra jogũ rí tsjaji na ngueje ín ejmeji angueze, ngue c'ũ rí tsjaji c'ũ. Pero nin cjuarmaji c'ũ ejme cja o mü'bũ c'ũ dya ra jogũ ra tsja a cjanu, dya rí tsjaji a jmi'li c'ũ. Nu 'ma ín pãrã cja in mü'bũji na jo ín cãji, me ín mãc-jeji 'ma. ²³'Naja cjuarma c'ũ dya pãrã cjo na jo ra za ts'ingue cjo jiyõ, 'ma ra za c'e ts'ingue, cja c'o na s'o 'ma. Na ngueje 'ma dya pãrã 'naja cjuarma cjo na jo ra tsja cjo jiyõ, pero 'ma ra tsja, cja c'o na s'o 'ma.

Agrada a tu prójimo, no a ti mismo

15 Bũbzũgõji rí ejmeji ra jogũ pje rá cãji. Nutscõji rí ejmeji a cjanu, dya rá xipjiji c'o dyaja c'ũ ni jyodũ ra 'ñejmeji c'ua ja nzi rgã ejmegõji. ²Bũbũ c'o rí ne rá cãji c'o rí pãrãji c'o na jo. Pero ni jyodũ rá cãjijñiji yo ín cjuarmaji. Na ngueje, dya ra jogũ pje rá cãji c'ũ rá cãpcõji ra tsja na s'o anguezeji. Rá cãji ngue c'ua xenda ra mbãrãji Mizhocjimi.

³ Je xo va cjatjonu e Cristo. Dya xo tsjatsjē nu c'ü mi ne'e; o tsja c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü mama a cjava: "C'o jña c'o sanc'üji nu'tsc'e ín Mizhocjimits'ü, nguetscö je rí sēchigö c'o." ⁴ Texe c'o o t'opjü mi jinguā, je vi t'opjü c'o, c'ü rga xörüji ngue c'ua rá pārāgöji. Nguec'ua rá te'beji na jo Mizhocjimi. Yo o jña Mizhocjimi yo t'opjü jítsiji rá sēchiji, nde rá mājāji. ⁵ Ngue Mizhocjimi c'ü cjacüji rá zēzhiji 'ñe rá mājāji. Angueze ra dya'c'üji c'ü 'natjo rguí tsjijniji, c'ua ja nzi va tsja e Jesucristo. ⁶ Nguec'ua 'natjo jña rí mamaji. Rí mamaji me na jo Mizhocjimi c'ü nu Tata ín Jmuji e Jesucristo.

El evangelio anunciado a los que no son de Israel

⁷ Nguec'ua rí pötqui sājāji, c'ua ja nzi va sājāji e Cristo. 'Ma je rguí tsjaji a cjanu, ra 'mārā Mizhocjimi me na zö'ö. ⁸ Rí mangö e Cristo o tsja mböxte cja yo menzumü a Israel ngue c'ua ro mbārā yo nte c'ü na cjuana c'ü mama Mizhocjimi. O tsja mböxte ngue c'ua ro zādā c'ü vi xipji Mizhocjimi c'o ín mboxatitajme. ⁹ O ē tsja mböxte ngue c'ua xo ra juentse yo nte yo dya menzumü a Israel. Nguec'ua anguezeji me ra mamaji c'ü me na zö Mizhocjimi c'ua ja nzi va t'opjü a cjava: Ngue nu rga tōc'ügö tjōjō a nde'e cja yo dya menzumü a Israel. Y rá ma'tc'ügö ín chjügue, eñe.

¹⁰ Xo mama a cjava:

Nu'tsc'eji, dya ín menzumüji a Israel, rí mäjceji co yo o nte Mizhocjimi.

¹¹ Xo mama:

Nu'tsc'eji, dya ín menzumüji a Israel, rí ma'tc'eji ín Jmuji, ín texeji.

Texe yo nte nde ra mamaji me na jo Mizhocjimi.

¹² Je xo ga cjatjonu va mama e Isaías:

Ra ējē 'naja o mboxbēche e Isaí, nza cja 'ma peje 'na dyüza c'ü ya ni dyocüji.

Ra 'ñemeji ra tsja Jmu cja yo nte yo dya menzumü a Israel.

'Ma ra ējē c'ü, ngue c'ü ra 'ñench'e o mü'büji, eñe.

¹³ Mizhocjimi dacüji c'ü me rrā te'beji. Rí ötügö ra tsja'c'üji rí mäjceji na puncjü. Me ra söya na jo in mün'ceji na ngueje ín ejmeji angueze. Nguec'ua me xo rí che'beji na jo na ngueje na zēzhi o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mü'bügueji.

¹⁴ Mi cjuarmats'ügöji, ya ró junt'ü ín mü'bügö na jo c'ü ín cjaji. Xo nde ín pārāji c'ü ni jyodü. Xo söts'üji rí pötqui zopjüji nzi 'natsc'eji. ¹⁵ Nujyo rí opjügö, rí zo'c'üji co yo na zēzhi jña ngue c'ua rí mbennc'eji. Ró opjügö a cjanu na ngueje o 'ñempcö Mizhocjimi rá zo'c'eji nu'tsc'eji, dya ín menzumüji a Israel. ¹⁶ O 'ñempcö Mizhocjimi rí pēpi e Jesucristo a nde cja yo dya menzumü a Israel. Rí xipjiji o jña Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ra mājā Mizhocjimi. Ngueje o Espiritu Mizhocjimi ra xöcüji.

¹⁷ Me ni muvi c'ü ni mböxcü e Jesucristo c'ü rí pēpi Mizhocjimi. ¹⁸ C'ü rá mama, nguextjo c'ü o mböxcü e Cristo ró cja. Nguec'ua yo dya menzumü a Israel o dyätāji Mizhocjimi na ngue c'ü rvá zopjüji, 'ñe c'ü rvá c jagö. ¹⁹ O Espiritu Mizhocjimi c'ü na zēzhi o 'ñünnügö ín mü'bü. O mböxcü ró c jagö c'o na nojo, c'o me mi cjiñi yo nte; nguec'ua mi unüji ngüenda c'ü na cjuana c'o mi mangö. Ró mama na jo nu jña nu mama ja ga cja e Cristo. Ró pjürü ró mama ne jña'a nu ndeze a Jerusalén; ró nzhodü ró zopjü yo nte cja na puncjü jñiñi hasta ró sät'ä a ma a Ilríco. ²⁰ Me ne ín mü'bü rá mama o jña e Cristo nu c'ua ja dya be pārāji e Cristo. Nguec'ua, dya rí chjēntcjöbe nza cja c'ü jübā 'na ngümü nu ja ot'ü vi pjütü cimientu c'ü 'naja. ²¹ C'o rí zopjügö, ngue c'o nädāji a cjava cja o jña Mizhocjimi:

C'o dya sjipji ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'o ra mbārā ja ga cja angueze. Nu c'o dya dyārā, ngue c'o ra mbārā c'o.

Pablo piensa ir a Roma

²² Na ngue c'ü rgá nzhonc'ö cja yo jñiñi nu ja dya be äräji o jña e Jesucristo, dya sò ro ma zenguats'üji. ²³ Pero nudyā, dya cja xe bübü jñiñi a 'ñecjua c'ü xe ni jyodü rá zopjüji. Y ya mezhe cjë'e me rí ne rá ma zenguats'üji. ²⁴ Nguec'ua 'ma rá ma a ma a España, rí negö rá cjogü rá ma zenguats'üji. Rí ne rá mimi ja nzi pa co nu'tsc'ejj, rá mácjoji. Nuc'ua ra jogü rí pjöxcüji c'ü rga magö na jo cja 'ñiji. ²⁵ Pero nudyā, je rga magö a ma a Jerusalén. Rá ma sopcö o merio c'o o nte Mizhocjimi c'o cārā nu. ²⁶ C'o ejme Mizhocjimi c'o cārā a Macedonia 'ñe yo cārā a Acaya, o ne ro jmutüji merio c'ü ro mbenpeji c'o o nte Mizhocjimi c'o cārā a Jerusalén c'o dya pje pës'i. ²⁷ O ne ro tsjaji a cjanu. Na cjuana ni jyodü ra mbös'üji yo menzumü a Israel. Na ngueje anguezeji o mbös'üji yo dya menzumü a Israel 'ma o zopjüji o jña e Cristo. Nguec'ua yo dya menzumü a Israel ni jyodü xo ra mbös'üji dya, c'o menzumü a Israel. ²⁸ Nguec'ua rá ma sogü a ma a Jerusalén yo na jmutü c'o menzumü a Macedonia 'ñe c'o menzumü a Acaya. Nuc'ua 'ma rá ma a ma a España, rá cjogü c'ua ja in cārāgueji. ²⁹ Rí pärägö 'ma rá sät'ä nu ja in cārāgueji, xenda ra 'nintsjimizüji e Cristo 'ma.

³⁰ Mi cjuarmats'ügöji rí ö'tc'üji rí pjöxcüji rí dyötcöji Mizhocjimi co texe in mü'büji na ngue c'ü rgá ejmegöji e Jesucristo c'ü in Jmuji. Xo rí dyötcöji Mizhocjimi na ngue c'ü o dyacüji o Espíritu c'ü rá pötca s'iyaji. ³¹ Rí dyötcöji Mizhocjimi c'ü ra böbü a nde, ra mböcü. Na ngueje me cārā a ma a Judea c'o dya ne ra 'ñejme. Xo rí dyötcöji Mizhocjimi ngue c'ua c'o o nte Mizhocjimi c'o cārā a ma a Jerusalén me ra mājāji rgá

nguiji c'o merio c'o rá ma sopcüji. ³² Xo rí dyötcöji Mizhocjimi nu 'ma ra ne angueze, rá mājā rga sät'ä nu ja in cārāgueji, ngue c'ua rá söyagö ja nzi pa. ³³ Mizhocjimi ngue c'ü dacüji c'ü ra söya in mü'büji. Angueze ra bübüts'üji, texets'üji. Je rga cjanu, amén.

Saludos personales

16 Rí ne rí pärāji nu e Febe, mi cjügöji na ngue xo ejme e Cristo. Va tjë'e ne carta. Nujnu pjöxte, pëpi in Jmuji nu cja c'o cjuarma c'o cārā a Cencia. ² Rí säjāgueji nu, c'ua ja xo gui säjāji c'o dyaja c'o ejme c'ü in Jmuji. Rí pjös'üji texe c'o rguí jyodü e Febe. Angueze ya mbös'ü na puncjü cjuarma. Xo me co mböxcü na puncjü.

³ Xipjiji ra mbörü Cjimi nza yejevi e Priscila co e Aquila. Rí mimbëppijme cja e Jesucristo. ⁴ Nza yejevi mi nzhötsjévi c'ü rví ndüvi, c'ü dya ro mbötcügö c'o nte. Rí unügö na pöjö anguezevi. Dya xo nguextjözügö. Xo 'ñe texe yo ejme Mizhocjimi yo dya menzumü a Israel, xo unüji na pöjö e Priscila 'ñe e Aquila. ⁵ Xo rí bötpügö Cjimi c'o ejme Mizhocjimi c'o jmurü cja o ngümü e Priscila 'ñe e Aquila. Xo rí bötpügö Cjimi e Epeneto c'ü me rí s'iyagö. Ngue c'ü ot'ü o 'ñejme e Cristo nucjuā a Acaya. ⁶ Xipjiji e María ra mbörü Cjimi. Angueze o pëpi na puncjü a ndetsc'ejj. ⁷ Xipjiji ra mbörüvi Cjimi e Andrónico 'ñe e Junias; rí cjaime c'o. Ma bübüjme a pjörü. C'o apóstole mamaji me na jonte anguezevi. Ot'ü o mbārāvi e Cristo que na nguetscö.

⁸ Xipjiji ra mbörü Cjimi e Amplias. Me rí s'iya na ngueje ejme e Jesucristo c'ü in Jmuji. ⁹ Rí bötpügö Cjimi e Urbano c'ü o mböxcüjme ró pëpijme e Jesucristo. Xo rí bötpügö Cjimi e Estaquis. Rí s'iyagö c'ü. ¹⁰ Xo rí bötpügö Cjimi e Apeles c'ü ya 'mārā na jo c'ü ejme e Jesucristo. Xo rí xipjiji ra mbörü Cjimi c'o cārā nu ngümü e Aristóbulo. ¹¹ Xipjiji ra mbörü Cjimi e

Herodiön c'ü rí cjabe. Rí bötpügö Cjimi e Narciso 'ñe c'o cārā o ngumü c'o xo ejme e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. ¹² Xo rí xipjiji e Trifena 'ñe e Trifosa ra mbörüvi Cjimi. Anguezevi pëpjivi na puncjü c'ua ja ga ne c'ü ín Jmuji. Xo rí xipjiji e Pérsida ra mbörü Cjimi. Me rí s'iyagö c'ü. Xo o pëpji na zëzhi c'ua ja ga ne ín Jmuji. ¹³ Xo rí bötpü Cjimi e Rufo. Nuc'ü, me nädäji c'ü na jo ga dyätä c'ü ín Jmuji. Xo rí bötpügö Cjimi c'ü nu mamá e Rufo c'ü chjënjuí nza cja 'ma xo ri ngue mi mamágö c'ü. ¹⁴ Xo rí bötpü Cjimi e Asíncrito 'ñe e Flegonte 'ñe e Hermas 'ñe e Patrobas 'ñe e Hermes 'ñe c'o cjuarma c'o jmurü co anguezeji. ¹⁵ Xo rí bötpü Cjimi e Filólogo 'ñe e Julia 'ñe e Nereo 'ñe c'ü nu cjü 'ñe e Olimpás 'ñe texe c'o o nte Mizhocjimi c'o jmurü co anguezeji.

¹⁶ Rí pötqui zenguateji co texe in mü'büji, na ngue c'ü ya je 'ñets'ügueji Mizhocjimi. Bö'tc'üji Cjimi texe yo ja nde jmurü yo ma't'ü e Jesucristo.

¹⁷ Mi cjuarmats'üji, rí ö'tc'üji rí pjötpüji ngüenda nu c'o nan'ño ga jizhi, nguec'ua ga xöcüji c'o cjuarma. Dya rí dyocjeji c'o. ¹⁸ Na ngueje c'o cja'a a cjanu, dya cjaji c'ü manda e Jesucristo c'ü ín Jmuji. Cjatsjëji c'ua ja nzi ga neji. Me t'ecjañumü ga ñaji. Me xo cjapüji me părăji. A cjanu onpüji c'o cjuarma c'o ts'i ni 'ñejme c'o pje nde sjipjiji. ¹⁹ Pero texe yo nte ya pā'c'äji nu'tsc'ëji ín ätäji o jña e Cristo. Nguec'ua me rí mä'c'äji. Rí negö rí părăgueji ja rguí tsjaji na jo; dya rí ne rí părăgueji c'ü na s'o. ²⁰ Mizhocjimi

ngue c'ü cjacüji dya pje rá cjiññiji. Dya ra mezhe, angueze ra tsja'c'ü rí chöpüji c'ü dya jo c'ü ni chjü Satanás. Rí yödütjoji c'ü. Rí ötcö e Jesucristo c'ü ín Jmuji me ra nuc'üji na jo.

²¹ Bö'tc'üji Cjimi e Timoteo c'ü ín mim-bëpjibe. Xo 'ñeje e Lucio 'ñe e Jasón 'ñe e Sosípater c'o rí cjaime.

²² Xo bö'tc'üji Cjimi e Tercio nu na opjü ne carta. Xo ejme e Jesucristo c'ü ín Jmuji.

²³ Xo bö'tc'üji Cjimi e Gayo. Angueze o säcjä na jo nu cja ngümü. Xo säjä texe yo cjuarma a 'ñecjua. Xo bö'tc'üji Cjimi e Erasto c'ü ngue tesorero cja ne ndajñiñi va. Xo bö'tc'üji Cjimi e cjuarma Cuarto.

²⁴ Rí ötcö e Jesucristo c'ü ín Jmugöji me ra nuc'üji na jo nza textets'üji. Je rga cjanu, amén.

Alabanza final

²⁵ Me na jo Mizhocjimi c'ü sö'ö ra tsja'c'ü ra zë'ts'iji c'ua ja ga mama o jña e Cristo nu rí mama. Ngue nu cja 'mārā. Mi jinguā dya cjó mi pārā nu. ²⁶ Ya 'mārā ne jña dya nu. Nde 'na ma cjatjo ga mama nu jña'a nu, 'ñe c'ü o dyopjü c'o profeta. Mizhocjimi c'ü ra bübütjo para siempre, o manda c'ü ro jmama o jña, c'ü ro sjipji texe cja yo jñiñi texe cja ne xoñijömü, ngue c'ua ra dyäräji, ra 'ñejmeji.

²⁷ Nguextjo Mizhocjimi c'ü me pără na jo. Dya rá jëziji rá mamaji me na zö'ö Mizhocjimi na ngue c'ü o tsja e Jesucristo. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

Pablo escribe a la iglesia en Corinto

1 Nutscö e Pablo rí apóstolegö o juancügö e Jesucristo rá zopcjö yo nte. Nguetsjê Mizhocjimi o ne o juancügö a cjanu. Nutscö 'ñe e cjuarma Sóstenes rí pen'cegöbe ne carta. ²Nutsc'ejí in cārāgueji a Corinto c'ü tsja a Grecia, in jmurüji in ma'tc'ejí Mizhocjimi, ngue'tsc'ejí rí pen'c'ejí ne carta. Mizhocjimi o 'ñünnc'ü in mün'c'ejí. Nguec'ua 'ma i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, o tsja'c'üji Mizhocjimi o ntets'üji. Y o xöcüs'üji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Dya nguextjots'ejí o ntets'ejí Mizhocjimi; xo ngue o nte angueze texe c'o ma't'ü e Jesucristo c'ín Jmugöji, zö ja nde cārāji. Dya nguextjozgöji in Jmugöji c'ü; xo 'ñe anguezeji, xo ngue o Jmuji. ³Rí ötcö Mizhocjimi c'ü mi Tatagöji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü ra sido ra nuc'ejí na jo, ngue c'ua ra mājā in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji.

Bendiciones por medio de Cristo

⁴Texe 'ma rí ötügö Mizhocjimi, rí unngö 'na pöjö c'ü ya me o mböxc'ügueji na jo. O mböxc'ejí a cjanu, na ngue bübü in mü'büji dya e Cristo Jesús. ⁵O mböxc'ejí o dya'c'üji c'ü ja rguí pēpqueji c'ü. Nguec'ua sö rí zopcjeji dya yo nte, 'ñe rí pārāgueji dya na jo, ja ga cja Mizhocjimi. O dya'c'üji a cjanu Mizhocjimi, na ngueje bübü in mün'c'ejí dya e Jesucristo. ⁶Nguec'ua ya zādā c'ua ja rvā xi'tsc'öji. Na ngueje 'ma mi bübü co nu'tsc'ejí, ró xi'tsc'öji ro mböxc'üji e Cristo ri nzhodüji na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi. Y na cjuana ya o mböxc'üji a cjanu. ⁷Nguec'ua, dya pje bē'tsc'ejí dya; sö rí pēpqueji na jo dya Mizhocjimi. Y te'be in mün'c'ejí dya c'ü ra ējē na yeje

e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ⁸Mizhocjimi ra sido ra dya'c'ejí c'ü rguí zēzhiji, ngue c'ua texe c'o cjē c'o xe rí min'c'ejí, dya rí jyēzgueji c'ü. Nguec'ua c'e pa 'ma ra ējē e Jesucristo c'ín Jmugöji, dya pje ra chötcöji c'o na s'o. ⁹Mizhocjimi o 'ñünnc'ü in mün'c'ejí nzi 'natsc'ejí i 'ñench'e in mü'büji c'ü nu T'i c'ü ngueje e Jesucristo c'ín Jmugöji. Nguec'ua 'natjo in mü'büji dya co angueze. Ixtí jñunt'ü in mün'c'ejí c'ü ra dya'c'ejí c'ü rguí zēzhiji. Na ngueje angueze cja'a c'ua ja nzi ga mama.

Divisiones en la iglesia

¹⁰Rí ö'tc'ügöji cjuarma, c'ü ri 'natjo jñā c'ü rí ñagueji, dya rí söji o jñā. Na ngue je ga cjanu ga mandazüji e Jesucristo c'ín Jmugöji. Dya xo rí xögueji cja yo nin cjuarmaji. Nu c'ü rí tsjagueji, rí pötqui ñeji ngue c'ua ri 'natjo pjeñe c'ü rí tsji-jñigueji, 'ñe c'ü rí tsjagueji. ¹¹Nutsc'ejí mi cjuarmats'ügöji, o ngöxcö c'o cārā o ngümü e Cloé c'ü ya in pötqui dy-onpütejí. ¹²Bübüts'ejí c'o mama: “Rí teñejme e Pablo. Ngue c'ü xe na jo ga xöpunte”, eñeji. Bübü c'o mama: “Iyö. Ngue e Apolos rí teñejme.” Bübü c'o mama: “Ngue e Pedro rí teñejme.” Bübü c'o mama: “Nutscöjme rí teñejme e Cristo”, eñeji. ¹³¿Cjo bübü na puncjü Cristo? Iyö, 'natjo c'ü bübü. Nutscö e Pablo, ¿cjo nguezgö o ndät'āzgöji cja ngronsi c'ü rva päjt'āgöji? Iyö, dya nguezgö. ¿Cjo ngue in chjügö o nānngāgöji 'ma i jigueji? Iyö, dya nguezgö; ngue o tjü e Cristo. ¹⁴Rí unngö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü nguextjo e Crispo 'ñe e Gayo c'o ró jichcö a ndets'ejí. ¹⁵Na ngue 'ma ro jichcö na puncjü o nte, bübü c'o ro mama: “E Pablo jichi cja ndeje na puncjü o nte, ngue c'ua ra ndeñeji co angueze”, ro 'ñeñeji. ¹⁶Xo rí mbeñegö xo ró jichcö c'o cārā nu ngümü e Estēfanas: Pero dya cja rí mbeñe cjö je nde ró jichcö. ¹⁷C'ü vi juancügö e Cristo, dya ngue c'ü rá jichcö

yo nte; ngue c'ü rá xipjiji ja ga cja e Jesucristo. 'Ma rí zopcejö yo nte, dya rí jodü rá xicöji jña c'o me na zö, para ra mamaji me rí pärägö. 'Ma rva cjanu, dya ro tsjapü ngüenda 'ma yo nte c'ü o pätcöji e Jesucristo va ndü cja ngronsi.

Cristo, el poder y la sabiduría de Dios

¹⁸ Nutscöjme rí apóstolejme rí zopcjöjme yo nte, rí xicöjme o ndü e Jesucristo va ngötcüji ín nzhubüji. Cärä o nte c'o cjapü dya ni muvi yo rí mangöjme a cjanu. Anguezeji ya ni ma ra bészhi o aljmaji, dya ra salvaji. Pero nutscöji sido jocüzü ín mü'büji Mizhocjimi ngue c'ua rá jëzgöji c'o na s'o. Nguec'ua c'o jña c'o mama ja va ndü e Jesucristo cja ngronsi, ngue c'o rgá pärägöji c'ü me na zëzhi Mizhocjimi.

¹⁹ Ya zädä c'ü t'opjü ga cjava:

Yo me pärä, rá jünbüji c'ü ni mbäräji.
C'o pës'i na puncjü o pjeñe, rá cjapü c'ü dya cja rguí muvi c'o ra nguijñi c'o, eñe Mizhocjimi.

²⁰ Yo cärä cja ne xoñijömü c'o dya pärä Mizhocjimi, bübü c'o me pärä. Xo bübü c'o me pjëchi ra jíchi yo nu minteji. Xo bübü c'o me pjëchi ra zöji o jña yo nu minteji. Pero, ¿pje ni muvi a jmi Mizhocjimi c'o nte c'o? Ya jizhi dya Mizhocjimi c'ü dya ni muvi c'ü pärätsjë yo nte. ²¹ Mizhocjimi pës'i na jo o pjeñe. Nguec'ua ndeze mi jinguä o mbeñe c'ü dya ro sö ro nguijñitsjë yo nte ro mbäräji angueze. Mizhocjimi o ne ro salva yo nte, nguec'ua va juajnü c'o ra zopjü yo nte, ra xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra ñenche o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra ñeme libre cja c'o na s'o. C'o jña c'o mama ja va sufre e Jesucristo, ngue c'o cjapü yo nte c'ü dya ni muvi c'o.

²² Yo ín menzumüjme a Israel örüji 'na señal c'ü ra jñandaji. 'Ma jiyö, dya ra creoji zö cjó c'o ra zopjüji. Yo in menzumügueji a Grecia me jodüji 'na

c'ü me pärä, ra zopjüji. 'Ma jiyö, dya xo ra creoji. ²³ Nutscöjme rí apóstolejme 'ma rí zopcjöjme yo nte, rí xicöjme o ndü e Cristo cja ngronsi por nutscöji. Yo ín menzumüjme a Israel, dya ne ra creoji; cjiññiji dya pës'i poder, na ngue o sufre. Yo in menzumügueji a Grecia, cjapüji c'ü dya ni muvi c'ü vi ndü a cjanu e Cristo. ²⁴ Pero Mizhocjimi o ñünngü ín mü'büjme ja rí nzijme rí menzumüjme a Israel; nguec'ua rvá ejmegöjme e Jesucristo. Xo 'ñünn'ü in mün'c'ejji ja nzitsc'ejji ín menzumügueji a Grecia. Nguec'ua 'ma rí ärägöji c'ü ja va sufre e Cristo, rí unnc'öji ngüenda c'ü na zëzhi Mizhocjimi ñe c'ü me na jo va mbeñe. ²⁵ Mama yo in menzumügueji c'ü dya ni muvi c'ü o mbeñe Mizhocjimi. Pero xenda na jo o pjeñe Mizhocjimi que na ngue yo nte. Mama yo ín menzumügöjme c'ü dya ga zëzhi e Jesucristo na ngue o sufre. Pero xenda na zëzhi Mizhocjimi c'ü o jyëzi o sufre e Cristo, que na ngue yo nte. ²⁶ Tsjijñiji cjuarma ja ga cjatsc'ejji. Dya puncjüts'üji c'o pës'i na puncjü o pjeñe c'ua ja nzi ga mbës'i yo nte yo dya pärä Mizhocjimi. Pero Mizhocjimi o 'ñünn'ü in mün'c'ejji i creoji e Jesucristo. Dya xo puncjüts'üji c'o pje pjëzhi, ni xo na puncjütsc'ejji c'o ngue o t'i c'o me ma jonte, pero Mizhocjimi o 'ñünn'ü in mü'büji i ñejmeji. ²⁷ Nu'tsc'ejji mama yo nte c'ü dya ín jüngueji in pjeñeji, o juan'c'ejji Mizhocjimi ngue c'ua ra bëchpiji o tseje nu c'o nántji me pärä. Nu'tsc'ejji mama yo nte c'ü dya pje pjëts'c'ejji, o juan'c'ejji Mizhocjimi ngue c'ua ra bëchpiji o tseje c'o me nántji pje pjëzhi. ²⁸ Nu'tsc'ejji cja'c'üji yo nte c'ü dya ni muvits'c'ejji, o juan'c'ejji Mizhocjimi ngue c'ua ra jñünbü c'ü ni muvi c'o nántji me ni muvi. ²⁹ Je va cjanu va tsja Mizhocjimi. Nguec'ua dya cjó ra tsjapütsjë na nojo a jmi Mizhocjimi.

³⁰Nu'tsc'ejí búbü in mün'c'ejí dya e Cristo; nguec'ua in pãrãgueji ja ga cja Mizhocjimi. Rí pãrãgöji c'ü o ngötcüji e Jesucristo c'o in nzhunc'öji; nguec'ua dya cja rí túji c'o. Xo rí pãrãgöji c'ü sido pëpji cja in mü'büji ngue c'ua xenda rá cjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguetsjé Mizhocjimi c'ü o dyacöji c'ü ni búbü in mün'c'öji dya e Cristo. ³¹Nguec'ua, dya rá cjavüji na nozüji c'ü rgá pãrãgöji yo. Rá cjaji c'ua ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü mama ga cjava: "Dya ra jogü cjó ra tsjapütsjé na nojo. Nguextjo Mizhocjimi rá cjavcöji na nojo", eñe c'e jña.

El mensaje de Cristo crucificado

2 Je xo va cjanu rvá cjavö 'ma ró sägö nu va ja in cãrãgueji cjuarma. 'Ma ró xi'tsc'öji ja ga salvazüji Mizhocjimi, dya zö rvá zo'c'öji. Dya xo ró xi'tsc'öji jña c'o mama yo cjavü me pãrã. ²Na ngueje ró negö nguextjo ró xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo, 'ñe ja va pätcöji va ndü cja ngronsi. ³Y 'ma ró minc'öji va, dya mi sögö ma zëtscö. Xo mi mbigö ma sügö, 'na dya ro zo'c'öji na jo. ⁴Yo nte, me jodü ja rgá 'ñünbü o mü'bü yo nu minteji, nguec'ua ga mamaji jña c'o 'ñetse me pãrãji. Pero nutscö, dya je va cjanu rvá zo'c'öji. O Espiritu Mizhocjimi o 'ñünnc'ü in mü'büji i pãrãji c'ü na cjuana c'o mi xi'tsc'öji. Nguec'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. ⁵Dya ró negö c'ü rvi mamaji: "E Pablo pãrã na puncjü; na jo ga zocöji. Nguec'ua ró creoji e Jesús", ri 'ñeñeji, iyö. Ró ötgö Mizhocjimi c'ü ro 'ñünnc'ejí in mü'büji. Nguec'ua ix na cjuana vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

Dios se da a conocer por medio de su Espíritu

⁶Nutscöjme, zö dya zö rgá zopjüjme yo nte, pero rí pjëhcöjme na jo 'na jña. Pero nguextjo c'o nzhodü na jo co

Mizhocjimi c'o rí xicöjme yo. Dya nza cja c'e pjeñe c'ü pë'si yo nte yo cãrã yo cjë dya yo dya pãrã Mizhocjimi. Ni xo nza cja c'ü pjëchi yo pje pjëzhi yo cjë dya. Na ngueje anguezeji, ra tsjapü Mizhocjimi c'ü dya cja pje ra mbëzhiji. ⁷C'ü rí xipjijme c'o nzhodü na jo co Mizhocjimi, ngue c'ü cjiñji Mizhocjimi. 'Ma ot'ü, dya cjó mi pãrã c'e pjeñe c'ü. Na ngue dya be mi ch'acöji ro pãrãji. Pero 'ma dya be mi ät'à ne xoñijömtü, ya xcuí mbeñe Mizhocjimi c'ü ra tsjavüji me rguí muvizgöji cja o jmi. ⁸C'ü o mbeñe Mizhocjimi, dya mbärã ne rí 'naja yo pje pjëzhi yo cjë dya. Nguec'ua va ndät'aji e Jesucristo cja ngronsi, maco Mizhocjimi e Jesucristo c'ü me na nojo. ⁹Anguezeji go zädã c'ua ja nzi va t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama ga cjava: Nunca go jñandaji c'o ya vi preparao Mizhocjimi ra unü c'o ejme angueze 'ñe neji.

Dya xo go dyärãji c'ü ja ga cja. Ni xo go nguiññitsjéji cja o mü'büji c'o, eñe c'e jña.

¹⁰Pero nutscöji 'ma ró ench'e in mün'c'öji e Jesucristo, o dyacüji Mizhocjimi o Espiritu o ë búbü cja in mün'c'öji. O Espiritu Mizhocjimi pãrã texe c'ü ya mbeñe Mizhocjimi. Nguec'ua rgá pãrãgöji yo ya preparao Mizhocjimi ra dyacüji.

¹¹Dya cjó pãrã texe c'ua ja ga nguiññi c'ü 'na nte. Nguextjo c'e nte, pãrãtsjé o pjeñetsjé angueze. Je xo ga cjavonü, dya cjó xo pãrã ja ga nguiññi Mizhocjimi; nguextjo c'ü o Espiritu angueze. ¹²Nutscöji, dya ch'acöji rá cjiññiji c'ua ja nzi ga nguiññi yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. Mizhocjimi ya dyacüji o Espiritu, ngue c'ua ra sö rá pãrãgöji c'ua ja va s'iyazgöji Mizhocjimi, 'ñe c'ua ja ga mböxcöji. ¹³Nujyo, nguejyo rí mangöjme yo. Pero dya ngue in jñatsjéjme yo rí cjiññitsjéjme yo rí mangöjme. Yo rí mangöjme, nguejyo jña yo jítsijme o Espiritu Mizhocjimi. Y c'o

nte c'o rí xipijime yo jña yo, ngue c'o ya bübü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi c'o.

¹⁴C'o nte c'o dya bübü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi, dya ne ra creoji c'o mama c'ü. Na ngue c'apüji c'ü dya pje ni muvi c'o mama c'ü. Dya xo sö ra mbäräji pje pjëzhi c'o mama c'ü. Nguextjo c'o nte c'o bübü o mü'bü angueze c'o sö ra mbärä pje pjëzhi c'o mama c'ü. ¹⁵⁻¹⁶Nu c'o bübü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi sö ra mbäräji c'o na cjuana ni muvi. Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: "Dya cjó sö ra mbärä c'ü cjiñi c'ín Jmugöji. Nguec'ua, dya cjó sö ra tsja xöpunte 'na nte, c'ü pje ra jíchi c'ín Jmugöji", eñe c'e jña. Nuzgöji bübü ín mün'c'öji dya e Jesucristo, nguec'ua rgá mbeñeji c'e pjeñe c'ü cjiñi angueze. Nguec'ua yo nte me dyätjozgöji, dya sö ra mbäräji ja ga cja rgá mbeñeji. Na ngueje anguezeji, dya bübü o mü'büji o Espíritu Mizhocjimi.

Compañeros de trabajo sirviendo a Dios

3 'Ma mi bübügö co nu'tsc'ejí cjuarma, ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. Y xe ro xi'tsc'öji mas o jña, pero dya be sö rvi jñunt'ü in mün'c'ejí c'o. Na ngue dya i tsjagueji na jo c'ua ja nzi ga ne o Espíritu Mizhocjimi; i tsjaji c'o in netsjéji. Dya xo i dyätáji na jo e Cristo. ²Nza cjatsc'ejí yo lélë yo sibatjo, yo dya sö ra za o ts'ingue. Ró xi'tsc'öji jña c'o dya s'ëzhi rvi päräji. Na ngue dya be sö rvi jñunt'ü in mün'c'ejí c'o xe 'ñaja jña. Dya be xo sö. ³Na ngueje sido in cjagueji c'o in netsjéji. In pötqui huinsteji y me xo in pötqui dyonpütsjéji. C'ü ni tsjagueji a cjanu, je ni 'ñetse nu, c'ü in cjagueji c'o in netsjéji. Je xo ni 'ñetse nu, c'ü in nzhodüji c'ua ja nzi ga nzhodü c'o nte c'o dya pärä Mizhocjimi. ⁴Bübüts'ejí c'o mama: "Nutsöcöjme rí teñeje e Pablo", eñe c'o cjuarma. Bübü c'o mama: "Nutsöcöjme rí teñeje e Apolos", eñeji. Nguec'ua rí

xi'tsc'öji, nza cjatsc'ejí yo nte yo dya pärä Mizhocjimi.

⁵Nuzgö e Pablo 'ñe e Apolos, dya ni jyodü rí mangueji nda ni muvizgöbe. Na ngueje rí mbëpjítjobe cja Mizhocjimi rí nza yejebe, nde ró zo'c'öbe in texeji. Nguec'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. Rí pëpcjöbe c'ua ja nzi va dyacöbe c'ín Jmuji. ⁶Nguetscö e Pablo ot'ü ró zo'c'öji, nguec'ua rí chjëntcjöbe nza cja 'naja c'ü ro ngant'a o planta. E Apolos cja zo'c'ejí nguec'ua chjëntjui nza cja c'ü ro xi'chp'i o ndeje c'o planta. Pero Mizhocjimi ngue c'ü che'ts'ejí c'ü. ⁷Nguec'ua, dya nda ni muvi c'ü cant'a, ni xo ri ngue c'ü xi'chp'i o ndeje. C'ü na cjuana ni muvi, ngue Mizhocjimi c'ü c'apü ra nocü. ⁸C'ü cant'a 'ñe c'ü xi'chp'i o ndeje, nde 'na ma c'atjovi. Pero zö nde 'na ma c'atjovi, ra ts'öt'üvi c'ua ja nzi va pëpjivi. ⁹Nutsö 'ñe e Apolos rí mimbëpjigöbe cja Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí in chjëntc'ejí nza cja 'na juajma c'ü ya ndujmüji c'ü ngue o cjava Mizhocjimi.

O in chjëntc'ejí 'na ngümü c'ü na jäbä angueze. ¹⁰Mizhocjimi o dyacö c'ü ja rgá zocpjö yo nte. Nguec'ua rí chjëntcjöbe 'na bëzo c'ü ri pjëchi ra jyäbä na jo 'na ngümü. Nuzgö 'ma ró xi'tsc'öji rvi 'ñejeje e Cristo, ró chjënttjobe 'na bëzo c'ü ro ngü'p'ü o cimientto 'na ngümü. C'o 'ñaja xöpunte c'o va 'ñe zo'c'ejí, chjëntjui 'na bëzo c'ü ro bö'bü o ndüngümü. Pero ni jyodü nzi 'naji ra mbötpüji ngüenda ja ga zo'c'ejí. ¹¹Yo nte, 'ma jäbäji 'na ngümü, ot'ü c'ü'p'üji o cimientto. Je xo va c'atjonu, nutsö ot'ü ró zo'c'öji, ró xi'tsc'öji rvi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. Y dya ra jogü cjó ra 'ñe xi'tsc'ejí nan'ño rgui 'ñejeje. Na ngue ojtjo xe 'naja c'ü ra salvazüji. ¹²C'o 'ñaja xöpunte, zö xo ra xö'c'ejí ja ga cja e Cristo, pero ni jyodü ra mbëpji na jo Mizhocjimi. 'Ma ra mbëpji na jo, ra chjëntjui 'ma 'na bëzo c'ü ri ät'ä 'na ngümü co oro, o co plata, o co ndojo c'o

me ni muvi. 'Ma jiyö, ra chjëntjui 'ma 'na bëzo c'ü ri ät'ä 'na ngumü co zatjo, o co zacatón, o co xitjtijo. ¹³⁻¹⁵ 'Ma tjë'e 'na ngumü, jñetse cjo na jo va dyät'äji cjo jiyö. Na ngueje 'ma zatjo o zacatón c'ü vi dyät'äji, ixta chjorü 'ma c'e ngumü. Pero 'ma ndojo vi t'ät'ä, iyö 'ma. Je xo rga cjatjonu c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda, ra 'ñetse ja va mbëpi Mizhocjimi nzi 'na xöpüte, cjo na jo o jiyö. Nu 'ma na jo va mbëpi, ra ts'öt'ü 'ma c'ü. 'Ma jiyö, ra chjëntjui 'na bëzo c'ü ri tjë'e o ngumü. Zö ra sufre rgá mbedye c'e bëzo ngue c'ua ra salva, pero ra chjorü c'e ngumü c'ü vi dyät'ä. Je xo rga cjatjonu c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo pero dya ga jo va mbëpji c'ü ín Jmugöji. Zö ra salvaji, pero dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'e bëpji c'ü vi tsjaji. Nguec'ua, dya ra ngö't'üji.

¹⁶ ¿Cjo dya in pãrãji, ngue o templots'üji Mizhocjimi? Na ngue nguetsjë c'ü o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mün'c'ëji dya. ¹⁷ Nu 'ma rí sido rí huinsteji, ra zädä c'ü rí chjorütsjëji. Dya rí tsjaji a cjanu. Na ngue 'ma in cjaji a cjanu, in s'onbüji o templo Mizhocjimi c'ü me na sjü, c'ü ngue'tsc'ëji. Nu c'o ra sido ra tsjatsc'ëji a cjanu, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre c'o.

¹⁸ In cjiññiji c'ü me ni muvi 'ma cjö c'o pãrä na puncjü. Pero dya rí tsjiññiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. C'o cjiññitsc'ëji c'ü me pãrä c'ua ja nzi ga mbãrä yo nte yo cãrä yo cjë dya, ni jyodü ra jyëziji c'e pjeñe c'ü cjiññiji a cjanu. Y ra mbürü ra nguiññiji c'e pjeñe c'ü cjiññi Mizhocjimi, zö mama yo nte c'ü dya ni muvi c'ü. A cjanu ra sö ra mbãräji c'ua c'ü na cjuana. ¹⁹ C'o pãrä yo nte cja ne xoñijömü va, dya ni muvi a jmi Mizhocjimi c'o. Na ngueje je t'opjü c'ü mama ga cjava: "C'o me pãrä, pjëchiji ja ga dyonpüji yo nu minteji. Pero Mizhocjimi c'asp'üji c'ü ni tsjaji ga cjanu", eñe. ²⁰ Je xo t'opjü c'ü mama a cjava: "C'o cjavü

me pãrä, pãrä c'ín Jmugöji c'ü dya ni muvi c'ü cjiññi c'o", eñe. ²¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji in texeji, dya rí mamaji c'ü cjö nda ni muvi 'na nte na ngue c'ü pje ni mbëzhi c'ü, nza czazgöjme rí apóstolejme. Na ngue nde rí mbëpjitjogöjme ngue c'ua rá pjöxc'üjme in texeji. ²² Zö ri nguezgö e Pablo, zö ri ngue e Apolos o e Pedro, Mizhocjimi o dyacüjme ne bëpji ngue c'ua rá pjöxc'üjme. Zö pje c'o va sädä yo cjë yo in cãräji cja ne xoñijömü, zö pje c'o xe ra zädä, zö rí chügueji, pero Mizhocjimi ya mbeñe ja ga cja texe yo, y ra mböxc'üji. ²³ Nguec'ua, dya rí tsjacöjme in jmuzgöjme. Na ngueje e Cristo ngue ín Jmugöji c'ü rá ätcöji. Y e Cristo ätä Mizhocjimi c'ü nu Tata.

El trabajo de los apóstoles

4 Ni jyodü rí unnc'ëji ngüenda c'ü rí mbëpjitjogöjme cja e Jesucristo. Mizhocjimi o dyacöjme ne bëpji nu, c'ü rí xipjijme yo nte yo o jña yo dya mi pãräji mi jinguä. ² In pãrägueji o mbëpji ni jyodü ra tsjacjuana ja c'o nzi ga ne c'o o lamuji. ³ Nguec'ua, dya nda rí cja'c'öji ngüenda, 'ma ngue'tsc'ëji in mangueji cjo na jo rgá pëpcö e Jesucristo o iyö. Dya xo rí cjavcö ngüenda yo nte zö xitscö yo, cjo na jo rgá pëpcö c'ü o iyö. Dya xo rí mbeñetsjëgö ja rgá pëpcö c'ü. ⁴ Zö rí cjiññitsjë c'ü rgá ätcö na jo, pero dya ngue c'ü rguí mamaji c'ü na jozgö. Nu c'ü ra jñüncügö ngüenda c'ü ja rvá pëpcö c'ü, nguextjo c'ín Jmugöji. ⁵ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjiññiji 'na nte ja ga mbëpi Mizhocjimi. Na ngueje dya be va sädä c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. Che'beji hasta 'ma cja ra ëjë c'ín Jmugöji ra 'ñe tsjapü ra 'ñetse na jo, c'o dya 'ñetse dya. Ra tsjapü ra 'ñetse c'o cjiññi o mü'bü dya yo nte. Nuc'ua nu 'ma na jo rvá pëpcöji c'ü, nguextjo Mizhocjimi ra mama c'ü na jo rvá cjaji.

⁶ Mi cjuarmats'ügöji, c'ü rvá xi'tsc'öji yo, ngue c'ü dya rí tsjiññiji e Apolos

c'ü me ni muvi, ni ri ngeuzgö c'ü me ni muvizgö; ngue c'ua rí tsjagueji c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Nguец'ua ne rí 'natsc'ejí, dya rí tsjapqueji c'ü me in pãrãgueji c'ü rgui mamaji c'ü me na jo 'na nte'e, 'ñe c'ü rgui tsjapqueji menu c'ü 'naja. ⁷ Nu'tsc'ejí, ¿cjo dya'c'ejí sjëtsi c'ü in cjinnc'ejí c'ü xenda na jotsc'ejí que na ngeuje c'o 'ñaja? Dya cjo dya'c'ejí sjëtsi. C'ü in pãrãgueji, ¿cjo dya xo dya'c'ejí Mizhocjimi c'ü? Maco o dya'c'ejí, ¿jenga in c'apqueji na notsc'üji nza cja 'ma ri ngue in pjeñetsjëji c'ü in c'ijñijí?

⁸ Nu'tsc'ejí in pëzhgueji c'ü dya cja xe ni jyodü rá jí'tsc'öjme. In pëzhgueji c'ü dya pje xe ni jyodü rí pãrãji. In c'apüji na notsc'ejí nza cja 'ma ya me ri jmuqueji; maco zügöjme rí apóstolejme, dya rí söjme cjo ri jmuöjme. Quera ri tsjagueji na jo, ngue c'ua rvá notsc'ejí a jmi Mizhocjimi, ngue c'ua nuzgöjme xo ro mbëtsijme jmu'u co nu'tsc'ejí 'ma. ⁹ Nutscöjme rí apóstolejme, rí c'ijñigö c'ü dya ni muvizgöjme va ngambgöjme Mizhocjimi; rí c'ijñigö o ngambgöjme nza cja o nte. C'o ya tjünpü nguenda ra bö't'ü. Rí c'ijñigö a cjanu, na ngeuje cja ne xoñijömü me bëchquigöjme in tsejme ga jñandgöjme yo nte, na ngue yo rí sufregöjme. Xo 'ñe c'o o anxe Mizhocjimi me xo jandgöjme rí sufregöjme. ¹⁰ Nutscöjme rí apóstolejme rí zopjüjme yo nte rí xipijjme ja ga cja e Cristo. Nguец'ua ga xitscöjme c'ü dya rí pãrã c'ü rí c'ajme. Pero nu'tsc'ejí bübü in mün'c'ejí dya e Cristo, in c'apqueji c'ü me in pãrãgueji. Nutscöjme, mama yo nte c'ü dya ni muvizgöjme; nu'tsc'ejí in c'apüji c'ü me ni muvitsc'ejí. Nutscöjme me c'acüjme menu yo nte; nu'tsc'ejí me respetaots'üji yo. ¹¹ Hasta yo pa dya, bübü 'ma bëtsijme c'ü rá sijme 'ñe c'ü rá jeme. Yapcüjme yo nte, y ja c'o nde rí nzhonnc'öjme. ¹² Zö rí apóstolegöjme pero me po in cuëgöjme rgá pëpcjöjme

ngue c'ua rá tötc'öjme 'na xëdyi. 'Ma sangöjme yo nte, rí ma'tp'ütjøjme Cjimi yo. 'Ma c'acüjme yo nte rá sufregöjme, rí pësp'ijme paciencia. ¹³ Zö pechquejme o bëchjine, pero sido rí zopcjöjme na jo. Yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi, c'acüjme nza cja o cañabü. Hasta nuda c'acüjme c'ü dya ni muvizgöjme.

¹⁴ C'ü rvá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rvi tsegueji. Ró xi'tsc'öji nza cja 'na bëzo c'ü zopjü o t'i ga unü consejo, na ngeuje me ne'e c'e t'i. ¹⁵ Zö xi ri söö 'na dyëch'a mil c'o in xöpütegueji c'o o xi'tsc'ejí ja ga cja e Cristo, pero dya in 'ñec'ejí na puncjü nin tatagueji. Nguextjözgö chjëntjui c'ü ri ngeuzgö nin tatazügöji. Na ngue 'ma ró xi'tsc'öji ja rvá jocüts'ü in mü'büji e Jesucristo, i 'ñench'e in mü'büji c'ü. ¹⁶ Nguец'ua rí ö'tc'öji rí nzhodügueji c'ua ja nzi rgá nzhodügö.

¹⁷ Ró täjä e Timoteo ra ë nuc'üji. Nuc'ü, rí s'iyagö chjëntjui c'ü ri ngue in ch'igö. Angueze ärä c'ü rí xipjigö, na ngeuje xo bübü o mü'bü e Cristo c'ü in Jmuöji. Angueze ra mbennc'ejí ja rgá minc'ö rgá ätcö e Cristo. Je xo rgá jíhcö a cjanu texe c'ua ja nde jmurü c'o cjuarma. ¹⁸ Bübütsc'ejí c'o c'apütsjë na nojo, na ngeuje pëzhijí c'ü dya rá ëgö nu va ja in cãrãgueji. ¹⁹ Pero rí xi'tsc'öji, 'ma ra ne Mizhocjimi, dya ra mezhe rá ëgö rá 'ñe zenguats'üji. Jo rá 'ñe nugö c'o c'apü me pãrã. Dya rá c'apü nguenda c'o jña c'o ri mama c'o. Pero rá nu'u cjo c'ají ja c'o nzi ga 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji. ²⁰ C'ü ni mandazüji Mizhocjimi, dya nguextjo jña c'o rí äragöji. C'ü ni muvi, ngue c'ü rá c'ají c'ua ja nzi ga 'ñünnü Mizhocjimi in mün'c'öji. ²¹ ¿Ja ngue c'ü in negueji? ¿Cjo in ne rí sido rí tsjapqueji na notsc'ejí ngue c'ua rá ë huënc'h'ijí na zëzhi? ¿O rí jyëziji c'ü in c'ají a cjanu ngue c'ua jmanch'a rga zo'c'öji, ngue c'ua rí pãrãgueji na jo c'ü rí s'iyats'ügöji?

Se juzga un caso de inmoralidad

5 Me mamaji c'ü bübüts'ceji 'na cjuarma c'ü dyojui c'ü nu jänana. Me na s'o c'ü cja a cjanu, nguec'ua hasta yo nte yo dya ma't'ü Mizhocjimi mamaji c'ü dya cjó sô ra tsja a cjanu. ²Maco nu'tsc'ceji in sido in cjaqueji c'ü me na jots'ceji. Xenda rvá jo 'ma rvi ndumügueji 'ñe rvi pjongueji c'e cjuarma a ndets'ceji. Na ngue me na s'o c'ü cja c'ü. ³Nutscö, dya rí bünc'ö va ja in cārāgueji, pero chjëntjui c'ü ri bünc'öji, na ngue rí mbents'öji co texe ín mün'c'ö. Nguec'ua chjëntjui nza cja 'ma ri bünc'öji, nutscö ya ró cjiñi ja rga xi'tsc'öji c'ü rí tsjapqueji c'e cjuarma c'ü cja na s'o ga dyojui c'ü nu jänana. ⁴Rí jmurügueji. Nutscö chjëntjui c'ü xo rá bübü co nu'tsc'ceji. Y xo ra bübü e Jesucristo c'ín Jmugöji co texe o poder angueze. Rí jñünpüji ngüenda c'e cjuarma na ngueje ya dya'ceji c'e poder e Jesús c'ín Jmugöji. ⁵Rí xi'tsc'öji rí pjongüji c'e cjuarma, ngue c'ua Mizhocjimi ra jyëzi e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü ra sufre o cuerpo, ngue c'ua c'e cjuarma xa'ma ra nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi. Nguec'ua c'e pa 'ma ra ëjë e Jesús c'ín Jmugöji, ya rguí jogü o mü'bü c'e cjuarma c'o na s'o.

⁶C'ü ni tsjapqueji na jots'ceji, chjëntjui nza cja o levadura c'o ni bāns'ä o tjömëch'i. ¿Cjo dya in pārāgueji ra tsjapü ra bāns'ä na puncjü o tjömëch'i, zô ri ts'ëtjo o levadura c'ü ra huanbaji o harina? ⁷In pārāgueji ja ga cja c'e mbaxua 'ma pö't'üji o ts'imë y pjongüji o levadura cja o ngümüji. Je xo ga cjatjo dya nu, o mbö't'üji e Cristo ngue c'ua dya cja ra bübüts'ceji c'o na s'o. Nguec'ua, ja c'o nzi ga pjongüji o levadura, rí pjongüji c'e cjuarma c'ü cja na s'o a ndets'ceji. ⁸Dya rá cjaçöji c'o na s'o. Na ngue chjëntjui o levadura c'o. Rá cjaçi c'o na jo'o 'ñe c'o

na cjuana. Nuc'o, chjëntjui c'e harina c'ü dya huanbaji o levadura.

⁹Ró opcjö 'na carta c'ü ró pen'ceji. Ró xi'tsc'öji c'ü dya rí dyocceji c'o tsājā o ndixū, ni ri ngue c'o ndixū c'o tsājā o bëzo. ¹⁰Pe in cjiñiñi ró xi'tsc'öji c'ü dya rí ñaji yo dya cjuarma c'o cja na s'o. Pero dya ngue c'ü ró xi'tsc'öji. Na ngue 'ma dya rí ñaji yo dya cjuarma, ¿ja rgá sô rí chömüji, ja rgá sô rí pögueji, ja rgá sô rí min'ceji? Na ngue cja yo dya cjuarma, na puncjü c'o tsājā o ndixū, 'ñe na puncjü c'o me nepe c'o pës'i nu minteji. Xo na puncjü c'o me pjëchi ja ga dyonpü nu minteji, ngue c'ua pje c'o tjënbiji o pje c'o jünbüji. Xo na puncjü c'o ma't'ü o ts'ita. ¹¹Rí mbenn'ceji dya c'ü ró xi'tsc'öji cja c'e carta. Ngue c'ü dya rí dyocceji c'o xiji cjuarma 'ma tsāji o ndixū, o 'ma nepeji c'o pës'i nu minteji, o 'ma ma't'üji o ts'ita. Dya xo rí dyocceji c'o xiji cjuarma 'ma so'büteji, o 'ma t'ijji, o 'ma onpüji nu minteji ngue c'ua pje c'o ra ndënbiji o pje c'o ra jñünbüji. Dya xo rí sigueji o xëdyi c'o. ¹²⁻¹³Yo dya cjuarma, ¿pje pës'c'ü rá nugöji co nujyo, c'ü rga jünpügöji ngüenda va yo? Nguetsjë Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda anguezeji. C'o ni jyodü rí jñünpügueji ngüenda nguextjo c'o cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, pjongueji nu c'ü bün'hui c'ü nu jänana, na ngue me na s'o a ndets'ceji.

Pleitos delante de jueces que no son creyentes

6 'Ma pje c'o cja'ceji yo nin cjuarmagueji, in pöcceji a jmi c'o juesi c'o dya creo Mizhocjimi ngue c'ua ra jñünpüji ngüenda yo nin cjuarmaji. ¿Pje ma jmi in pës'ceji c'ü in cjaqueji a cjanu? Maco dya in pöcceji a jmi c'o ngue o t'i Mizhocjimi nza cjat's'ceji. ²¿Cjo dya in pārāgueji 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda, nguezgöji o t'izgöji Mizhocjimi rá jünpüji ngüenda texe yo cārā va cja ne xoñijömi? Maco rá jün-

püji nguenda texe yo nte c'e pa c'ü, ¿cjo dya xo sötsc'ejí rí jñünpüji nguenda dya yo nin cjuarmaji? ³ ¿Cjo dya in pârâgüeji c'ü xo rá jünpügöji nguenda c'o o anxe Mizhocjimi? Y 'ma rá jünpügöji nguenda c'o o anxe Mizhocjimi, xo sö rá jünpügöji nguenda yo mi cjuarmagöji c'o pje nde cja va cja ne xoñijömi. ⁴ Nguec'ua 'ma bübüts'c'ejí c'o ts'i pje ma chü, ¿jenga in pöc'ejí a jmi c'o juesi c'o dya ejme Mizhocjimi? Na ngueje dya pje pjézhí cja o t'i Mizhocjimi c'o. ⁵ Rí xi'tsc'öji a cjanu ngue c'ua rí tsegueji. A poco dya bübüts'c'ejí 'na cjuarma c'ü pës'si na jo o pjeñe ra sö ra jñün'c'ejí nguenda. ⁶ Pero c'ü in cjagueji, in sidyiji yo nin cjuarmaji nu ja ra ma jñünpüji nguenda. Me na s'o ga cjanu. Pero c'ü xenda na s'o, ngue c'ü in sidyiji yo, a jmi c'o dya ejme Mizhocjimi.

⁷ C'ü ni sidyiji yo nin cjuarmaji ra tjünpüji nguenda, in jéziji ga ndö'c'ejí c'ü dya jo. ¿Jenga dya in jéztjogueji zö cjó pje ra tsja'c'ejí? ¿Jenga dya in pësp'iji paciencia texe c'o pje nde jünnc'ejí ñe c'o pje nde tjënc'iji? Xenda na jo rí pësp'iji paciencia a cjanu. ⁸ Maco nu'tsc'ejí, xo bübü 'ma xo in cjaji c'o na s'o, hasta yo nin cjuarmaji in cjaþüji, pje c'o in jünbüji.

⁹⁻¹⁰ Pe in cjiññiji zö ra tsja na s'o 'na nte pero sö ra zät'ä nu ja manda Mizhocjimi. Dya cja rí tsjiññiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. C'o ma't'ü o ts'ita, dya sö ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ni ri ngue c'o tsäjä o ndixü, ni ri ngue o ndixü c'o tsäjä o bëzo, dya xo sö ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o dya be chjüntü c'o cja a cjanu c'o na s'o. Ni xo ri ngue c'o obütsjé nu mibëzoji. Ni xo ri ngue yo mbëë, dya xo sö ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ni ri ngue c'o nepe c'o pës'si nu minteji. Ni xo ri ngue c'o t'í. Ni xo ri ngue c'o sante. Ni xo ri ngue c'o onpü nu minteji ngue c'ua pje c'o ra ndënbiji o ra jñünbüji. ¹¹ Bübüts'c'ejí c'o je xo ma cjanu ma tsja c'o na s'o. Pero

ya i ñe o ndin'tsc'iji in mün'c'ejí. Ya xo o xöcüs't'üji Mizhocjimi. Y dya in tüji dya in nzhunc'ejí. Nguetsjé o Espiritu in Mizhocjimigöji c'ü o dya'c'ejí a cjanu. Je dya'c'ejí a cjanu na ngue c'ü vi ndü e Jesucristo c'ín Jmugöji por nutscöji.

La santidad del cuerpo

¹² Bübü c'o mama c'ü sö rá cjagöji texe c'o ne in cuerpoji. Pero rí xi'tsc'öji c'ü dya ni jyodü rá cjagöji texe c'o, na ngueje dya pjöxcöji c'o. Dya xo rá cjagöji c'ua ja nzi rgá netsjégöji. 'Ma jiyö, ra ndöcügöji c'o. ¹³ O jñönü ngue para in pjemegöji. Xo ñe in pjemegöji me ne o jñönü. Nguec'ua sö rá sigöji c'o pje nde ma jñönü, na ngueje ra zädä c'e pa 'ma ra chjotü Mizhocjimi o jñönü ñe in pjemegöji nza yejui. Pero dya rgá cjanu in cuerpogöji. Nguec'ua in cuerpoji, dya ngue para rá tsäji o ndixü. Xo ñe o cuerpo o ndixü, dya ngue para ra tsäji o bëzo. Nín cuerpogöji ngue para rá pëpcöji c'ín Jmuji c'ü bübü a jens'e. Y c'ín Jmugöji ni jyongöji ra bübü cja in cuerpoji c'ü. ¹⁴ Mizhocjimi o tsjapü o te c'ín Jmugöji 'ma ya vi ndü. Nguec'ua je xo rgá czazgöji nu, ra tsjacöji Mizhocjimi rá tetcjöji c'ü ri nuevo in cuerpoji, na ngueje me na zëzhi angueze.

¹⁵⁻¹⁶ In pârâgüeji c'ü mama cja o jña Mizhocjimi: "Ma cjó c'o ra min'hui 'na ndixü, ya ri 'natjo o ts'inguevi c'o mi yeje", eñe. Nguec'ua 'na cjuarma, 'ma ra juntavi 'na ndixü c'ü dya ngue nu su, ya unü o cuerpo c'e ndixü; maco ngue o cjaja e Cristo in cuerpogöji. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra tsäjä o ndixü, chjëntjui c'ü ri jünbü o cuerpo c'ü ngue o cjaja e Cristo, cja rrü unü c'e ndixü. Xo ñe yo hermana 'ma tsäji o bëzo. ¿Cjo rá cjaji a cjanu? Iyö, dya ra sö. ¹⁷ Na nte 'ma ra bübü o mü'bü e Cristo c'ín Jmugöji, ya ri 'natjo o mü'büvi.

¹⁸ Pjötþüji na puncjü nguenda c'ü dya rí tsäc'ejí o ndixü. Xo ñets'c'ejí in hermanaji, dya rí tsäc'ejí o bëzo. Xo

'ñetsc'ejí, dya be in chjüntüji, dya xo rí tsjagueji c'o na s'o. Na s'o texe yo nzhübü. Pero 'ma c'jó c'o tsājā o ndixū, me na s'o c'o. Na ngueje unü o cuerpo c'e ndixū, maco ngue o c'jaja Mizhocjimi c'ü o cuerpo c'e bëzo. ¹⁹¿C'jo dya in pārāgueji, in cuerpogueji ngue o templo o Espíritu Mizhocjimi c'ü me na sj'ü'ü c'ü bübü in mün'c'ejí? Nguetsjē Mizhocjimi c'ü o dya'c'üji c'ü. Dya ngue in tsjatsjēgueji in cuerpoji. ²⁰Na ngueje Mizhocjimi o ngōt'ü me na mizhi va ndōmpc'ejí. Nguec'ua, dya rí tsjaji c'o netsjē in cuerpoji. Rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua xenda ra mbārā yo nte c'ü me na nojo angueze.

Consejos sobre el matrimonio

7 Nudya rá xi'tsc'öji c'o t'önü c'o i dyönnüji cja c'e carta c'ü i penquegöji. Rí xi'tsc'öji, na jo e bëzo dya ra 'ñe nu su'u. ²Pero para dya ra ndō'c'ejí c'ü r'gui tsāc'ejí o ndixū, ni jyodü nzi 'na bëzotsc'ejí ra 'ñeje nu su'u. Xo 'ñe nzi 'na ndixütsc'ejí ra 'ñeje nu xīra. ³E bëzo ni jyodü c'ü dya ra ngānbā o cuerpo c'ü nu su. Je xo rgá c'jatjonu e ndixū, ni jyodü c'ü dya ra ngānbā o cuerpo c'ü nu xīra. ⁴Na ngueje c'e ndixū c'ü ya chjüntü, dya mandatsjē c'ü o cuerpo. Ngue c'ü nu xīra c'ü manda c'ü. Xo 'ñetjo e bëzo, dya cja xo mandatsjē c'ü o cuerpo c'ü. Je ngue c'ü nu su c'ü manda c'ü. ⁵Nu'tsc'ejí in bëzoji, dya rí tsānbāji in cuerpoji yo nin suji. Xo 'ñetsc'ejí in ndixūji, dya xo rí tsānbāji in cuerpoji yo nin xīraji. Ra sō rí pōtqui tsādāvi a cjanu, nguextjo 'ma rí ñatsjēvi in nza yejui c'ü xenda rí dyötüvi Mizhocjimi. Nu'ma, ra sō rí jyēzi c'ü r'gui juntavi 'ma. Pero dya xo ra mezhe pa c'ü r'gui pōtqui jyēzivi. Nuc'ua ndo rí yepe rí juntavi c'ua. 'Ma jiyö, 'na ra ndō'c'evi 'ma c'ü dya jo, na ngueje dya ra sō rí sēchivi c'ü ne in cuerpovi.

⁶Dya rí xi'tsc'öji rí chjüntqueji, pero in pē'sc'ejí sjētsi rí chjüntqueji. ⁷Quera

ro tsja nza c'jazgö texe yo cjuarma, dya ro chjüntüji. Pero nzi 'nazgöji sō rá c'jaji c'ua ja nzi va dyacöji Mizhocjimi. Bübü c'o ya o ch'unü ra chjüntü, bübü c'o o ch'unü ra mintsjē.

⁸Nu'tsc'ejí dya be in chjüntqueji, rí xi'tsc'öji c'ü na jo rí tsjaji nza c'jazgö c'ü dya rí chjüntqueji. Xo 'ñetsc'ejí ya ndü nin xīraji, dya cja rí yepe rí chjüntqueji. ⁹Pero 'ma dya sō rí sēchiji cja in cuerpoji, rí chjüntqueji 'ma. Na ngueje xenda na jo rí chjüntqueji, que na ngue rí sufreji r'gui minc'ejí.

¹⁰Nu'tsc'ejí ya in chjüntüji, dya rí c'uenbeji nin xīraji. Dya nguezgö ró cji-jñitsjēgö yo; ngue c'ín Jmugöji c'ü manda ga cjanu. ¹¹'Ma bübütsc'ejí c'ü ra jyanbüvi c'ü nu xīra, dya cja ra yepe ra chjüntü 'ma c'ü. O ra ma jo'tp'ü c'ü nu xīra, ngue c'ua ra mintjovi c'ua na yeje. Nu'tsc'ejí in bëzoji, dya rí pēzgueji nin suji.

¹²Xo bübü 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji nu'tsc'ejí 'ma dya ejme Mizhocjimi nin suji 'ñe nin xīraji. Dya ngue c'ü ixo mandazü c'ín Jmugöji; nguezgö rí xi'tsc'öji yo. Nu'tsc'ejí cjuarma, 'ma dya creo Mizhocjimi yo nin sugueji, pero 'ma ne anguezeji xe rí mintc'ejí c'o, dya rí jyanbügueji 'ma c'o. ¹³Xo 'ñetsc'ejí hermana, 'ma dya ejme Mizhocjimi yo nin xīrageji, pero 'ma ne anguezeji xe rí mintc'ejí c'o, dya xo rí jyanbügueji 'ma c'o. ¹⁴Na ngueje Mizhocjimi ra intsjimi c'e bëzo c'ü dya creo, na ngue creo Mizhocjimi c'ü nu su'u. Xo 'ñe c'e ndixū c'ü dya creo, xo ra intsjmiji c'ü, na ngue creo Mizhocjimi c'ü nu xīra. 'Ma jiyö, dya ro intsjimi Mizhocjimi c'o o t'iji 'ma. Pero nudya, ya intsjimi Mizhocjimi c'o. ¹⁵'Ma ne ra ma c'ü nin suji o c'ü nin xīraji c'o dya ejme Mizhocjimi, nu'tsc'ejí rí jyēziji ra ma c'o. Nu'ma, dya cja xe ni jyodü xe rí minc'ejí 'ma c'o nin xīraji, o c'o nin sugueji. Na ngue ne'e Mizhocjimi c'ü rá cārāji na jo. ¹⁶Nu'tsc'ejí in ndixūji, pe in

cjijñiji 'ma dya rí jyézugueji ra ma yo nin xiraji, xa'ma ra salva 'ma c'o. Pero, ¿ja rgui pārāgueji? Xo 'ñetsc'ejí in bēzoji, ¿ja xo rgui pārāgueji cjo ra salva yo nin sugueji, 'ma dya xo rí jyézugueji ra ma c'o? Dya ra sō rí pārāgueji.

¹⁷ Nzi 'natsc'ejí rí tsjaji c'ua ja c'o nzi va dya'c'ejí c'ín Jmugōji. Je ga cjanu rgá xipcjō yo cjuarma texe nu ja jmurūji.

¹⁸ Būbūtsc'ejí c'o ya circuncidaotsc'ejí in cuerpoji. Nu 'ma ya vi circuncidaotsc'ejí 'ma o 'ñünc'ü in mü'būji Mizhocjimi i 'ñenche in mü'būji e Jesucristo, nu'ma, dya rí jyodūji ja rgui borraji c'o jmeya. Y 'ma dya vi circuncidaotsc'ejí 'ma o 'ñünc'ü in mü'būji, dya ni jyodū rí circuncidaoji 'ma. ¹⁹ C'ü ni circuncidaoji 'na nte, dya ni muvi c'ü. Dya xo ni muvi c'ü dya ni circuncidaoji. C'ü na cjuana ni muvi, ngue c'ü rá cjaji c'ü mandazūji Mizhocjimi. ²⁰ Nguec'ua rí xi'tsc'ōji, c'ua ja c'o nzi ma cjatsc'ejí 'ma o 'ñünc'ü in mün'c'ejí Mizhocjimi, je rga cjanu rgui minc'ejí nzi 'natsc'ejí. ²¹ Nu 'ma ngue o cjatsc'ejí 'na hacendado 'ma mü o 'ñünc'ü in mü'būji Mizhocjimi, dya rí pē'sc'ejí ndumū zō rí sido ri ngue'tsc'ejí o cjats'ūji c'e hacendado c'ü. Pero 'ma ra sō rí reglaji ngue c'ua rí pedyegueji libre, rí tsjaji 'ma. Xenda na jo ga cjanu.

²² C'o ngue o cjaja 'na hacendado 'ma mü o 'ñünc'ü o mü'bū Mizhocjimi, ya libre a jmi e Cristo c'o, zō ri sidotjoji ri ngue o cjaja c'e hacendado. Y c'o libre c'o dya cjō o cjaja, ya ngue o cjaja dya e Cristo c'o, ra mbēpiji angueze. ²³ E Cristo o ngōt'ü me na mizhi va ndōmpc'ejí. Nguec'ua, dya xtí dyätqueji c'ü ra xi'ts'iji yo nte; rí dyätāji c'ü xi'ts'iji e Cristo. ²⁴ Mi cjuarmats'ügōji, zō mi libregueji o jiyō 'ma mü o 'ñünc'ü in mü'būji Mizhocjimi, zō vi chjüntqueji o jiyō, zō vi circuncidaotsc'ejí o jiyō, pero c'ü ni jyodū, ngue c'ü rí sidoji Mizhocjimi.

²⁵ C'ü ra tsja c'ü dya be chjüntü, dya mandazū c'ín Jmugōji rá xi'tsc'ōji. Pero

o juentsquegō o dyacō rí apóstolegō. Nguec'ua rí cjijñi rí mamagō jña, c'ua ja nzi ga ne angueze. ²⁶ Rí cjijñigō xenda na jo 'ma dya ra chjüntü dya yo hermano 'ñe yo hermana. Na ngueje ya va sädä c'o pa c'o me ra tsjacūji yo nte rá sufrefeji va. ²⁷ 'Ma in 'ñegueji nin suji, dya rí jyodū ja rgui jyanbūji. 'Ma dya in 'ñegueji nin suji, dya rí jyodūji nin suji 'ma. ²⁸ Pero 'ma rí chjüntqueji, dya s'o c'ü in cjagueji 'ma. Xo 'ñetsc'ejí in ndixūji, dya xo ga s'o 'ma rí chjüntqueji. Pero me rí sufrefueji va c'o pa c'o ya va sädä. Rí mangō c'ü na jo'o, dya rí chjüntqueji ngue c'ua xa'ma dya nda rí sufrefueji 'ma.

²⁹ Dyärāji na jo c'ü rá xi'tsc'ōji dya, cjuarma. Ya va sädä c'o pa c'o rá sufrefeji va. Nguec'ua rí xi'tsc'ōji, c'o ya 'ñeje nu su'u, ra mbēpiji Mizhocjimi rgá minji co c'ü nu suji, chjëntjui nza cja c'ü dya ri 'ñeji o suji. ³⁰ C'o cjijñi ga ndumū, ra mimiji nza cja c'ü dya ri ndumūji. C'o mājā, ra mimiji nza cja c'ü dya ri mājāji. C'o pje nde tōmū, ra mimiji nza cja c'ü dya pje ri pē's'iji. ³¹ Y 'ma būbūtsc'ejí c'o mǎpā yo būbū va cja ne xoñijōmū, dya ra mǎpāji na puncjū c'o. Na ngue c'o cja yo nte cja ne xoñijōmū, ya va sädä c'ü dya cja rguí muvi c'o.

³² Rí negō c'ü dya pje rí mbennc'ejí cja ne xoñijōmū. C'o cjuarma c'o dya chjüntü, me ne ra mbēpiji c'ín Jmugōji nguec'ua ra mājā angueze. ³³ Pero c'o cjuarma c'o ya chjüntü, me ne ra tsjaji c'ü cjaji cja ne xoñijōmū. Jodūji ja rgá mājā c'o nu suji. ³⁴ Je xo ga cjatjonu c'o ndixū c'o ya chjüntü, 'ñe c'o dya chjüntü. Nde nan'ño ga nguiññiji. C'o dya be chjüntü, me ne ra mbēpiji c'ín Jmugōji. Jodūji ra dyätāji angueze co texe o cuerpoji, 'ñe co texe o mü'būji. Pero c'o ya chjüntü, me ne ra tsjaji c'ü cjaji cja ne xoñijōmū; jodūji ja rgá mājā c'o nu xiraji.

³⁵ Dya ngue c'ü rgá c'axc'ūji c'ü rí xi'tsc'ōji c'ü dya rí chjüntqueji. Ngue c'ü rí ne rá pjōxc'ügōji, ngue c'ua ra sō rí sido

rí pëpiji na jo c'ín Jmugöji, c'ü ri nguextjo angueze c'ü rí jyodüji c'ü rguí mäjä.

³⁶Ma cjó c'o ñeje 'na xunt'i c'ü dya chjüntü, 'ma ya cjogütjo va xunt'i, 'ma cjiñi c'ü nu tata c'ü ni jyodü ra chjüntü; nu'ma, ra tsja c'e bëzo ja c'o nzi ga nguiñi, ra chjüntpü 'ma c'ü o xunt'i. Dya xo rrá s'o c'ü ra chjüntpü c'ü. ³⁷Pero 'ma ya mbeñe na jo c'ü dya ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, 'ñe 'ma xo janda na jo c'ü dya ni jyodü ra chjüntpü; nu'ma, ra sô ra tsja 'ma c'e bëzo ja c'o nzi ga nguiñi. 'Ma ya nguiñi na jo c'ü dya ra chjüntü c'ü nu xunt'i, na jo c'ü dya ra chjüntpü 'ma c'ü.

³⁸Nu c'ü ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, na jo cja'a c'ü. Nu c'ü dya ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, xenda na jo c'ü cja'a c'ü.

³⁹Dya ra sô 'na ndixü ra jyanbüvi c'ü nu xira, 'ma xe büntjo. Pero 'ma ya rguí ndü c'ü nu xira, ya sô ra chjüntüvi c'ü 'na bëzo 'ma. Pero ra chjüntüvi 'na bëzo c'ü xo ätpä o jña c'ín Jmugöji. ⁴⁰Pero rí mangö nu 'ma ra mintsjë c'e ndixü, xenda na jo rgá mimi 'ma. Je xo ga cjanu rgá cjiñi c'ü ni zocöji o Espiritu Mizhocjimi.

Los alimentos consagrados a los ídolos

8 Xo ñe i tsjacöji t'önü ja ga cja c'o o ts'ingue c'o animale c'o ya vi bäsp'ä cja yo ts'ita. Jä, na cjuana c'ü i xitscöji c'ü rí pärägöji ja ga cja, rí texeji. Pero 'ma cjó c'o cjiñi me pärä, cjaüpütsjë na nojo 'ma c'ü. 'Ma cjó c'o s'iya c'ü nu cjuarma, ngue 'ma pjös'ü na jo 'ma c'ü. ²C'o cjiñi me pärä, ni jyodü ra unüji nguenda c'ü dya be päräji ja c'o nzi ga jyodü ra mbäräji. ³C'ü ni muvi, dya ngue c'ü rá pärägöji na puncjü; ngue c'ü rá neji Mizhocjimi. Nu'ma, ra recibidozüji Mizhocjimi.

⁴I dyönnöji cjo na jo rí sapüji c'o o ts'ingue c'o animale c'o ya vi bäsp'ä cja yo ts'ita. Rí pärägöji, dya pje ni muvi yo ts'ita cja ne xoñijömü, na ngue 'natjo Mizhocjimi c'ü bübü. ⁵Cärä na puncjü

c'o xiji mizhocjimi cja ne xoñijömü 'ñe a jens'e. Na cjuana cärä na puncjü c'o xiji mizhocjimi c'o cjaüpü yo nte o jmuji. ⁶Pero nutscöji rí ejmeji e Cristo, 'natjo Mizhocjimi c'ü rí ma'tc'öji, c'ü ngue in Tatagöji c'ü o dyät'ä texe ne jens'e 'ñe ne xoñijömü. C'ü vi ngambgöji, nguextjo angueze rá pëpcöji c'ü. Xo 'natjo c'ü rí cjaüpü in Jmugöji, c'ü ngue e Jesucristo c'ü o dyät'ä texe yo bübü. Ngue angueze o dyacöji c'ü rgá bünc'öji dya.

⁷Pero yo cjuarma, dya texeji päräji ga cjanu; dya texeji päräji c'ü dya pje ni muvi yo ts'ita. Na ngueje cärä o cjuarma c'o ot'ü mi ma't'ü yo ts'ita. Nguec'ua 'ma sapüji c'o o ts'ingue c'o animale c'o vi bäsp'ä cja yo ts'ita, xe cjiñiyo ts'ita 'ma, 'ñe cjiñiyo c'ü na s'o c'ü na cjai. Na ngueje dya be päräji cjo na jo xe ra za'aji, cjo jiyö. ⁸Dya ngue c'ü rá sigöji c'o, c'ü rguí recibidozüji Mizhocjimi. 'Ma rá sigöji c'o, dya pje ra mböxcöji c'o. Ni ri ngue 'ma dya rá sigöji, dya pje xo ra bëtscöji. ⁹Sô rí sigueji c'o ts'ingue c'o vi bäsp'ä cja yo ts'ita. Pero bübü cjuarma c'o dya be pärä cjo na jo xe ra ziji cjo jiyö. Nguec'ua rí pjötpügueji nguenda c'ü dya rí tsjaqueji ra tsja c'o na s'o anguezeji c'ü ra ziji. ¹⁰Na ngue 'ma rí möji nu ja c'o bübü yo ts'ita rí ma siji c'o ts'ingue c'o vi bäsp'ä yo, 'ñe 'ma ra jñantc'aji 'na cjuarma c'ü dya be pärä cjo na jo xe ra zi cjo iyö, ¿cjo dya ra tsja c'o na s'o c'ü rguí rezga ra zi c'ü? Jä, ra tsja c'o na s'o c'ü rguí rezga ra zi. ¹¹Y nu'tsc'ejji na ngue c'ü in cjaqueji me in päräji, 'ñe in siji c'o o bäsp'ä cja yo ts'ita, nu'ma, 'na ra bëzhi o aljma c'o cjuarma c'o dya be pärä na jo. Maco c'ü vi ndü e Cristo, ngue c'ü dya ra bëzhi, ra büntjo c'o. ¹²Nguec'ua 'ma in sigueji a cjanu, in cjai c'o na s'o contra e Cristo na ngueje in s'onbüji o bëpji angueze. Ngue c'ü in cjai 'ma xo si yo nin cjuarmaji nu 'ma dya be päräji na jo ra ziji o jiyö. Dya nguextjo c'ü in cjai c'o na s'o contra anguezeji; xo in cjai c'o na

s'o contra e Cristo. ¹³ Nu 'ma ri cja c'o na s'o 'na mi cjuarmagö, na ngue c'ü rvá sigö c'o ts'ingue c'o vi bäsp'ä cja yo ts'ita, nu'ma, nunca xe rá sigö 'ma c'o ts'ingue c'o. 'Ma jiyö, rá cjacpö ra tsja c'o na s'o 'ma mi cjuarma.

Los derechos de un apóstol

9 Sö rá c jagö texe c'o dya mama Mizhocjimi na s'o. Na ngue e Jesucristo o 'ñevgueji libre, nguec'ua dya cja mandazüji c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. Y na yeje, pjëtscö apóstole. Ró janda e Jesús c'ín Jmugöji. Y 'ma ró pëpcjö a ndetsc'ejí, i 'ñench'e in mün'cejí c'ü. ² Bübü c'o mama c'ü dya rí apóstolegö. Pero nu'tsc'ejí in pãrãgueji c'ü rí apóstolegö. Na ngueje bübütsc'ejí dya in mün'cejí c'ín Jmuji, na ngue ró zo'c'öji.

³ Ngue nu rí xicö c'o cjacö t'önü pje pjëtscö. ⁴ Nutscöjme rí apóstolejme, rí pë'sc'öjme derecho c'ü ra dyacöjme yo cjuarma c'ü rá sijme. ⁵ E Pedro 'ñe c'o nu cjuarma e Jesucristo c'ín Jmuji 'ñe c'o 'ñaja apóstole, 'ma nzhodü ga zopjüji yo nte, sidyiji o suji c'o xo creo e Jesucristo. Natscö 'ma ri 'ñegö mi su'u, ¿cjo dya xo ro pë'sc'ö derecho ro dyocjöbe c'ü? ⁶ ¿Cjo in cjijñiji nguextjo c'o 'ñaja apóstole c'o pë's'i derecho ra ch'unü c'ü ra ziji? Pe in cjijñiji ni jyodü rá pëpjigö ngue c'ua rá tö't'ü c'ü rá sigö; xo 'ñe e Bernabé, ra pëpji para ra chöt'ü c'ü ra zi. ⁷ Rí önnc'üji, ¿cjo bübü 'na tropa c'ü ni jyodü ra gatsotsjé o merio ra ndömü c'ü ra zi, 'ñe c'ü ra jye? Iyö, dya bübü. Y c'o cant'a o uva, ¿cjo dya xo sö ra ziji c'o ri quis'i? Jã, sö ra ziji. C'o c'as'ü o ndënhjürü, ¿cjo dya sö ra ziji c'ü o lechi c'o? Jã, xo sö ra ziji. ⁸ ¿Cjo nguextjo rí mangö c'ua ja ga tsja yo nte? Iyö, xo mama ga cjanu yo o mandamiento Mizhocjimi. ⁹ C'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, t'opjü a cjava c'o: "Ma ra yödü o ndëxü c'o in nzhünüji, dya pje

rí jñu'tp'üji a ne c'o; jyëziji ra ñönüji." C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, dya ngue c'ü me s'iya o nzhünü. ¹⁰ C'e jña je vi t'opjü por nutscöji rí nteji, ngue c'ua rá pãrãgöji, c'ü huajma ni jyodü ra ch'unü o ndëxü c'o ra mbedye cja c'e juajma. Xo 'ñetjo c'ü tagü o ndëxü. Nguec'ua 'ma cja huajmatjo, o 'ma ya tagü, ixta jñunt'ü o mü'bü c'ü ra ch'unü c'o ndëxü. ¹¹ Ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ¿Cjo me rí sögueji na jyü rguí pjöxcö c'o in pë'sc'ejí? ¹² C'o 'ñaja xöpüte, mamaji pë's'iji derecho ra dyö'tc'ügueji; nazgö, ¿cjo dya xenda rí pë'sc'ö derecho rá ö'tc'ö? Pero dya pje rí ö'tc'ö. C'ü rí c jagö, rí huanta texe 'ma pje c'o bëtsi, ngue c'ua ra sö rá zopjü na puncjü o nte, ra dyärãji c'e jña c'ü mama ja ga cja e Cristo. ¹³ ¿Cjo dya in pãrãgueji, c'o pëpji cja c'ü o templo c'o in menzumüjme a Israel, si'iji c'o pje bübü cja c'e templo? Anguezeji pëpjiji cja c'e arta, nguec'ua ga zipiji c'o o ts'ingue c'o animale c'o pö'tp'üji Mizhocjimi nu. ¹⁴ Je xo ga cjatjonu va manda c'ín Jmugöji, nu c'o zopjü yo nte ga xipjiji ja rgá sö ra jogü o mü'büji, ni jyodü ra ch'unü c'ü ra ziji, na ngue xipjiji o jña Mizhocjimi. ¹⁵ Pero nutscö, dya xo rí örügö c'ü rá sigö, 'ñe c'ü rá jegö. Dya xo ngue c'ü rgá pen'c'öji ne carta, c'ü pje rí dyacöji. Na ngue c'ü dya rgá örügö, ngue c'ü rgá mäcjö c'ü. Nguec'ua xenda na jo c'ü dya rá örügö, zö ro tügö o tjijmi.

¹⁶ Rí zopcjö yo nte rí xipjiji ja rgá sö ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Pero dya ra sö rá cjacütsjé na nojo. Na ngueje pë'sc'ü rá zopjüji a cjanu. 'Ma jiyö, juentscö ra jñüncö nguenda 'ma Mizhocjimi. ¹⁷ Dya nguezgö ró juanncjötsjé ne bëpji nu rgá zopjü yo nte. Ma rva cjanu, ro ngötcüji 'ma. Pero o ch'acö ne bëpji; nguec'ua rá c jagö zö dya ró juajnü. ¹⁸ ¿Pje ra ts'ötcö 'ma cja ne xoñijöümü? Ojtjo, dya pje ra ts'ötcö. Pero rí mäcjö na ngueje dya pje rí cobragö yo nte, 'ma rí xipjiji ja rgá sö

ra jogü o mü'büji. Dya pje rí örügö, zö xi rí pë'sc'ö derecho ra dyacöji.

¹⁹ Zö dya ngue o mbëpjizü ne rí 'na nte, pero rí pjös'ügö texe yo nte, ngue c'ua c'o dya be ench'e o mü'bü e Cristo, ra 'ñench'e o mü'büji na puncjüji. ²⁰ 'Ma rí bübügö cja c'o ín menzumüjme a Israel, rí c'jagö nza cja anguezeji ngue c'ua ra 'ñench'e o mü'büji e Cristo. Dya cja rí süpcö c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, pero 'ma rí cärägöjme c'o me süpü c'o ley, rí c'jagö c'ü mama c'o ley, nza cja c'ü me xo ri süpügö, ngue c'ua c'o me süpü c'o ley ra dyätpäji o jña e Cristo.

²¹ 'Ma rí bübügö cja c'o dya tjë c'o ley, rí c'jagö nza cja c'ü dya ri mandazü c'o ley, ngue c'ua xo rá tøjögö c'o dya tjë c'o ley, ra 'ñejmeji e Cristo. Dya ngue c'ü dya mandazü Mizhocjimi, pero ngue c'ü o jña e Cristo c'ü rí ätägö dya. ²² Cärä o nte c'o c'jijñi c'ü bübü o jñönü c'ü dya sö ra ziji. 'Ma rí bübügö co anguezeji, rí c'jagö nza cja anguezeji, dya xo rí sigö c'o jñönü. Rí c'jagö a cjanu, ngue c'ua rá tøjögö c'o, ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Texe cja yo nte, rí c'jagö nza cja anguezeji. Rí c'jagö texe, ngue c'ua ra bübü c'o ra 'ñejme, ra jogü o mü'büji. ²³ Texe nde rí c'jagö yo, ngue c'ua xe rrä puncjü o nte c'o ra creo yo jña yo rí xipijji c'ü ja rgá 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Y ngue c'ua xo 'ñezgö xo ra mböxcö yo jña yo.

²⁴ In pärägueji cja 'na carrera, c'jaji carrera texeji. Pero 'natjo c'ü ra ndöjō, y ngue c'ü ra ch'unü c'e listón c'ü. Je xo rga c'jatsc'ejji nu, rí tsjacjuanaji rguí dyätäji Mizhocjimi, ngue c'ua ra ch'a'c'ejji c'o me na jo. ²⁵ C'o eñe pje nde ma t'eñe, jëziji texe c'o dya ni jyodü ra ziji, 'ñe c'o pje ra tsjaji, ngue c'ua ra sö ra ndöji. Maco ts'i ni tjeze c'ü ra ch'unüji 'ma ra ndöji. Pero nutscöji, c'ü ra dyacöji Mizhocjimi, nunca ra tjeze c'ü. ²⁶ Nutscö, dya nza c'jazgö c'ü ri cja carrera c'ü dya ri pärä ja ra zät'ä. Dya xo nza c'jazgö boxeador c'ü me ri c'uana a dyë, pero dya ri sürü

ra yabü c'ü 'naja. ²⁷ Rí pjörütsjë ja rgá minc'ö, ngue c'ua dya rá c'jagö c'o na s'o c'o ne ín cuerpogö. 'Ma jiyö, ra ch'ötcö c'ü dya rvä ätcö na jo Mizhocjimi; zö rvä zopcjö na puncjü o nte.

Consejos contra la idolatría

10 Nguec'ua rí negö rí mbeñeji na jo cjuarma, ja va mbös'ü Mizhocjimi c'o ín mboxatitagöjme o mbedyeji a Egipto. O ndiünt'üji a xütjü cja c'e ngömü. Y o mbes'ejji na jo cja c'e mar. ² 'Ma o zütjüji c'e ngömü, 'ñe 'ma o mbes'ejji cja c'e mar, o jizhiji texeji c'ü ro dyätäji e Moisés. ³ Mi ojtjo pje ro ziji nu, pero Mizhocjimi sido mi penpeji c'ü ro ziji. Nu c'e jñönü, nde mi siji texeji c'ü. ⁴ Y xo mi siji texeji c'e ndeje c'ü o unü Mizhocjimi anguezeji. Dya mi bëzhi o ndeje na ngueje mi pöji anguesji 'naja c'ü o tsjapü ro mbeje o ndeje cja c'e ndojo c'ü ro ziji. Mi nguetsjë e Cristo c'ü. ⁵ Zö vi mbös'üji a cjanu texe c'o vi mbedye a Egipto, pero yetjo nte c'o o tsja na jo c'ü va mäjä Mizhocjimi. Pero c'o 'ñaja c'o ma puncjü, iyö c'o. Nguec'ua va üdü Mizhocjimi, nguec'ua va ndü anguezeji mi bodüji cja c'e majyadü.

⁶ C'ü ja va mbös'üji c'o, 'ñe c'o o tsjapü Mizhocjimi c'o, ngue c'ü xo rga unnc'öji ngüenda, ngue c'ua dya rá ne rá c'jaji c'o na s'o, ja c'o nzi ma tsja anguesji. ⁷ Mi cärä anguezeji c'o mi ma't'ü o ts'ita. Na ngueje mama a cjava o jña Mizhocjimi: "O mimi c'o nte, o ziji o xëdyi. Cjanu o böbüji c'ua; go nemeji a jmi c'e ts'inzhünü c'ü vi dyät'äji", eñe o jña Mizhocjimi. Nutsc'ejji, dya rí tsjageji a cjanu rí ma'tc'ejji yo ts'ita. ⁸ Mi cärä anguezeji c'o mi tsäjä o ndixü. Nguec'ua 'na nu pa, o ndü veintitres milji. Nutscöji, dya rá c'jazöji a cjanu. ⁹ Mi cärä anguezeji c'o mi cja na s'o; mi nuji cjo ro castigao Mizhocjimi anguezeji. Nguec'ua ma ëjë c'o c'ijmi mi saji c'o nte; nguec'ua mi tñji.

Nutscöji, dya rá söji a cjanu o jña e Jesucristo rá nuji cjo ra castigaozúji o iyö. ¹⁰Mi cārā anguezeji c'o me mi reclamao. Nguec'ua va mbö't'úji c'o, o tsja 'naja c'o o anxe Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji, dya rí reclamaoji a cjanu.

¹¹Texe c'o o tsjapü Mizhocjimi c'o, ngue c'ü rga unnc'öji ngüenda. Xo t'opjü c'o, ngue c'ua xo ra zì'ch'ì ín mün'c'öji c'o, ngue c'ua dya xo rá c'jaji a cjanu c'o na s'o. Na ngueje ya rí cārāji yo cjë yo ya ni ma ra nguarü. ¹²Nguec'ua rí xi'tsc'öji, c'ü cjiñi me na jo cja o jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra mböngüenda c'ü. 'Ma jiyö, 'na ra tsja c'o na s'o. ¹³Texe yo nte, bübü 'ma va ëjë o pjeñeji ra tsjaji c'o na s'o. Pero Mizhocjimi sö ra mbös'üji na jo; dya ra tsjaji c'o. Nguec'ua 'ma va ëjë in pjeñeji c'o na s'o, dya ni jyodü rí tsjaji c'o. Ixtí jñunt'ü in mün'c'ejji, Mizhocjimi ra dya'c'üji ja rgui zëzhiji ngue c'ua dya rí tsjaji c'o na s'o.

¹⁴Rí s'iyatsc'öji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya pje rí tsjaji c'ü rgui pës'iji parte co yo ts'ita. ¹⁵Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngueje in pārāgueji c'ü na jo. Rí tsji-jñiji na jo, ngue c'ua rí pārāgueji c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. ¹⁶'Ma rí jmurügöji rí mbeñeji ja va ndü e Cristo, ot'ü rí unngöji 'na pöjö, cja rrü sigöji c'ü po'o c'e vaso. 'Ma rí c'jagöji a cjanu, rí jizhiji 'ma c'ü 'natjo ín mü'büji nzi 'nazgöji rgá pës'iji parte co e Cristo c'ü o pjödü o cji por nutscöji. Xo 'ñe 'ma rí mē'chc'öji c'e tjömēch'i cja rrü siji, xo rí jizhgöji 'ma c'ü 'natjo ín mü'büji nzi 'nazgöji rgá pës'iji parte co e Cristo c'ü o sufre va ndü por nutscöji. ¹⁷'Natjo c'e tjömēch'i c'ü rí sigöji rgá mbeñeji ja va ndü e Cristo. Nguec'ua zö na puncjüzüji rí ejmeji e Cristo, pero 'natjo ín mü'büji rgá pës'iji parte co e Cristo. Na ngueje rí sigöji c'ü 'natjo tjömēch'i rí texeji.

¹⁸Tsjijñiji c'o ín menzumögöjme a Israel. Anguezeji 'natjo c'ua mi saji c'o o ts'ingue c'o animal c'o mi päsp'äji

Mizhocjimi cja c'e arta. Nguec'ua mi jizhiji c'ü mi 'natjo o mü'büji ma mbës'iji parte co Mizhocjimi c'ü mi ngue o c'jaja c'e arta. ¹⁹¿Cjo in unnc'ejji ngüenda yo rí xi'tsc'öji? ¿Cjo in cjinnc'ejji rí mangö c'ü pje ni muvi yo ts'ita? Iyö. ¿Cjo in cjinnc'ejji rí mangö c'ü pje ni muvi c'o ts'ingue c'o päsp'äji cja yo ts'ita? Iyö, dya rí mangö ga cjanu. ²⁰Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. 'Ma pje c'o pöt'tü c'o dya ejme Mizhocjimi, cja rrü mbäs'äji cja c'o o arta anguesji, dya ngue Mizhocjimi c'ü päsp'äji; ngue c'o demonio c'o ngue o dy-oji e Satanás c'ü dya jo. Nguec'ua 'ma in sagueji c'o ts'ingue c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita, chjëntjui c'ü ri pës'igueji parte co c'o demonio. Nguec'ua, dya rí negö rí sido rí sagueji c'o o ts'ingue c'o animale c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita. ²¹'Ma in sigueji c'ü po'o c'e vaso gui mbeñeji e Jesucristo, dya sö rí sigueji c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita. 'Ma in sigueji c'o ni pës'c'ejji parte co e Jesucristo, dya sö rí sigueji c'o rvi pës'iji parte co c'o demonio. ²²Nu 'ma sido rá sagöji c'o ts'ingue c'o vi mbäsp'äji yo ts'ita, ra üdü 'ma c'ín Jmugöji, na ngue dya rí negöji 'ma angueze co texe ín mü'büji. A poco in cjiñiji c'ü xenda na zëtscöji que na ngue angueze.

La libertad y el amor cristiano

²³Sö rí tsjagueji texe c'o dya mama Mizhocjimi na s'o. Pero dya ni jyodü texe rí tsjagueji c'o. Y texe c'o, dya xo pjöxc'ejji c'o, ni xo ri ngue yo nin cjuarmaji. ²⁴Dya rí tsjiñiji nguextjo cjo in pës'c'ejji derecho c'ü pje rí tsjaji; xo rí tsjinnc'ejji yo nin cjuarmaji. Na ngueje dya jo pje rí tsjaji c'ü ra tsjapü ra tsja c'o na s'o yo.

²⁵Texe c'o pje nde ma ts'ingue c'o pöji cja böngue, ra sö rí sigueji c'o. Dya rí tsjaji t'önü cjo vi mbäsp'äji cja ts'ita c'o ts'ingue. Na ngue dya ni jyodü rí tsjiñiji c'o. ²⁶Na ngueje ne xoñijömü, o c'jaja ín Jmugöji nu. Xo 'ñe texe yo bübü.

²⁷Ma cjó c'o ra zon'c'ejí c'o dya ejme Mizhocjimi, ra xi'tsc'ejí rí möji rí ma siji o xëdyi cja o ngumüji, nu 'ma in ne rí möji, rí siji texe c'o ra ch'a'c'ejí. Dya rí tsjapüji t'önü cjo vi mbäsp'äji cja ts'ita c'o jñönü. Na ngueje dya ni jyodü rí pärägueji. ²⁸Pero 'ma cjó c'o ra xi'tsc'ejí: "Yo ts'ingue yo ch'a'c'ejí, o bäsp'ä cja ts'ita yo", ra 'ñents'ejí, dya rí sigueji 'ma. 'Ma jiyö, rí tsjapqueji ra tsja c'ü na s'o 'ma c'ü o xi'tsc'ejí. Na ngueje nu'c'ü, cji-jñi c'ü dya ga jo ra zi c'e ts'ingue. ²⁹Dya ngue'tsc'ejí rí tsjijñigueji c'ü dya ra sö rí sigueji, jiyö. C'ü ra nguijñi dya jo ra zi, ngue c'ü o xi'tsc'ejí c'ü vi bäsp'ä c'e ts'ingue cja yo ts'ita. Nguec'ua dya rí sigueji c'o. Nu'tsc'ejí pe rí xitscöji a cjava: "Rí pë'sc'öjme derecho rá sigöjme c'o pje nde ma jñönü. Nguec'ua, dya cjó pë's'i derecho ra zopcöjme, zö ri cjiñi c'ü dya jo c'ü rí sigöjme. ³⁰Nguec'ua, çjenga sopcöjme 'ma rí sigöjme c'o ts'ingue c'o päsp'äji cja yo ts'ita; maco rí unüjme 'na pöjö Mizhocjimi?", rí 'ñenzgöji. ³¹Pero rí xi'tsc'öji, 'ma rí sigueji o xëdyi, o 'ma pje c'o nde rí siji, o 'ma pje c'o rí tsjagueji, rí tsjaji c'ua ja ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua ra 'mārā me na jo angueze. ³²Rí tsjaji c'ü dya cjó rí tsjapüji ra tsja c'o na s'o, zö ri ngue yo ín menzumüjme a Israel, o zö ri ngue yo in menzumügueji a Grecia, zö creoji Mizhocjimi, zö dya creoji. ³³Rí tsjaji ja c'o nzi rgá cjagö. Na ngueje nutscö, dya rí cjiñigö nguextjo cjo sö pje rá cjagö. Xo rí cjinncjö yo nte, na ngueje dya ra jogü pje rá cjagö c'ü rá cjacpö yo nte ra tsjaji c'o na s'o. Rí cjagö a cjanu ngue c'ua xa'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ra salvaji.

11 Rí cjagö a cjanu, na ngue ngueje o 'ñiji e Cristo. Nu'tsc'ejí rí tsjagueji c'ua ja nzi rgá cjagö.

Las mujeres en el culto

²Me rí mä'c'ägöji cjuarma, na ngue in mbenzgöji texe c'ua ja rí nzhodü.

Me xo in cjaji ja c'o nzi rvá xi'tsc'öji. ³Pero bübü c'ü xe rí negö rí pärägueji. Mizhocjimi manda cja e Cristo. E Cristo manda cja e bëzo. E bëzo manda cja e ndixü. ⁴E bëzo, 'ma ro jñus'ü o tjüs'ü 'ma go dyötü Mizhocjimi o 'ma go mama o jña Mizhocjimi, ro bëzhi o tseje 'ma c'ü. ⁵Pero e ndixü, nu 'ma dya pje ra ngo'bü o ñi 'ma go dyötü Mizhocjimi o 'ma go ña o jña Mizhocjimi, xo ra bëzhi o tseje 'ma c'ü. Chjëntjui c'ü ro t'äxpä o ñi c'ü. ⁶Na ndixü c'ü dya ra ngo'bü o ñi, ni jyodü ra t'äxä c'ü. Pero nu 'ma ix na tsetjo c'ü rguí t'äxä, ni jyodü ra ngo'bü o ñi 'ma c'ü. ⁷E bëzo, dya ni jyodü pje ra jñus'ü. Na ngue o dyät'ä Mizhocjimi e bëzo c'ü ixi nguetjo angueze. Nguec'ua ngueje Mizhocjimi c'ü manda cja e bëzo. Pero e ndixü je vi 'ñeje cja e bëzo, nguec'ua ngue e bëzo manda cja e ndixü. ⁸Dya ngue e ndixü, c'ü vi t'ät'ä e bëzo. Je ngue e bëzo c'ü vi t'ät'ä e ndixü. ⁹Dya ngue e bëzo o t'ät'ä para ra mbös'üji e ndixü. Ngue e ndixü o t'ät'ä, ngue c'ua ra mbös'üji e bëzo. ¹⁰C'ü ni ngo'bü o ñi yo ndixü, je jizhiji c'ü dya mandaji cja yo bëzo. Co'büji o ñiji a cjanu, na ngue janda c'o o anxe Mizhocjimi. ¹¹Mizhocjimi recibido yo bëzo ñe yo ndixü nza yejui. Na ngue 'ma ri ojtjo yo bëzo, dya ri bübü 'ma yo ndixü. Y 'ma ri ojtjo yo ndixü, dya ri bübü 'ma yo bëzo. ¹²Na ngueje e Eva c'ü mi ot'ü ndixü, je vi 'ñeje cja e Adán c'ü mi ot'ü bëzo. Je xo ga cjatjonu e bëzo, je ni 'ñeje cja e ndixü. Zö ri bëzo, zö ri ndixü, pero ngue Mizhocjimi o ngambgagöji.

¹³Nu'tsc'ejí rí tsjijñiji. Çcjo na jo ra dyötü Mizhocjimi e ndixü, nu 'ma dya ra ngo'bü o ñi? Iyö, dya ga jo. ¹⁴'Ma na maja o ñixte 'na bëzo, dya ni jyodü cjó ra xi'tsc'ejí c'ü ix 'na tsetjo; ixi jñetsetjo. ¹⁵'Ma na maja o ñixte 'na ndixü, dya pje ngue 'na tseje. O ch'unü yo ndixü ra mbe o ñixte yo, ngue c'ua ra ngo'p'üji a ñi. ¹⁶Bübütsc'ejí c'o ra sjëya rgá ndünrü, na ngue yo jña yo rí xi'tsc'öji. Pero rí xicö

c'o, dya rí p'esc'öji xe 'na tjürü que na ngue nu rí xi'tsc'öji rí tso'büji in ñiji. Ni xo ri p'esc'iji xe 'na tjürü c'ua ja nde jmurü u cjuarma ga ma't'üji Mizhocjimi.

Abusos en la Cena del Señor

¹⁷Bübü 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji. C'ü ni jmurügueji, ngue para rí ma't'üji Mizhocjimi; dya ngue para rí tsjaji yo na s'o. ¹⁸C'ü xenda ni jyodü rá xi'tsc'öji, rí äragö 'ma in jmurügueji, nde in xögueji nde ts'i grupots'ceji. Pe na cjuana c'o rí äragö. ¹⁹A poco in cjijñiji ni jyodü ra bübüts'ceji c'o ts'igrupo, ngue c'ua ra 'netsets'üji cjó ngue c'o xenda pärã na jo ja ga cja, ngue c'ua ra tsjapüji na nojo. ²⁰Pero 'ma in jmurügueji nde ts'i grupots'ceji, ¿ja rgá sö 'natjo c'ua ja rí sigueji c'o rguí mbeñegueji ja va ndü c'ín Jmugöji? ²¹Na ngueje nde va tütsjégueji in jñönüji, cja rrí sitsjégueji. Nguec'ua sant'a c'o dya nda p'esc'i c'ü ra zi, y c'o 'ñaja, ya nijmiji hasta bünc'o ya ne ra títjo. ²²Nama, ¿cjo dya in p'esc'ceji in nzungueji c'ua ja rí sigueji o xedyi? Pe in cjijñiji c'ü dya ni muvi c'ü 'natjo c'ua ja rí jmurügueji rí ma't'ceji Mizhocjimi. Na ngueje c'ü ni sitsjégueji in jñönüji, in cjapüji ra tseje c'o dya pje p'esc'i. C'ü ni tsjagueji a cjanu, ¿cjo rá xi'tsc'öji c'ü rí ma'c'öji? Iyö, dya ra sö.

La Cena del Señor

²³Ya ró xi'tsc'öji ja rguí mbeñeji c'ua ja va ndü e Jesús c'ín Jmugöji. Nguetsjé angueze c'ü o xitsigö c'ua ja va cja va tsja'a c'e xömü 'ma o zürüji o zidyiji cja c'o pje mi pjézhi. O jñü c'e tjöméch'i. ²⁴Nuc'ua o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xepi c'ua c'o o discípulo. Cjanu o xipjiji c'ua: "Nujyo rí x'esc'öji, jñüji rí si'iji yo. Ngue in cuerpogö yo. Co nín cuerpogö, rá päjtc'ägöji c'ü rvi chüji. Nu na cjagueji dya, dya rí jyombeñe rí tsjagueji nu, ngue c'ua rí mbenzögöji", eñe. ²⁵Nuc'ua, 'ma ya va

nguarü vi ziji c'e tjöméch'i, e Jesús xo ndü c'ua c'e vaso. O yepe o unü 'na pöjö ja c'o nzi va jñü c'e tjöméch'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo: "Nujnu, ngue in tsjigö nu. C'ü rga pjödü in tsji, ngue c'ü rguí pärägueji c'ü ra perdonats'üji Mizhocjimi, ja c'o nzi va mama. Texe 'ma rí sigueji a cjanu, rí mbenzögöji 'ma", embeji. ²⁶Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma rí sigueji a cjanu o tjöméch'i, 'ñe c'ü ri po o vaso, in jizhigueji 'ma c'ü o päjtc'äji va ndü c'ín Jmugöji. Rí tsjagueji a cjanu, hasta 'ma ra eñe na yeje.

Cómo se debe tomar la Cena del Señor

²⁷'Ma cjó c'o ra zi c'e tjöméch'i 'ñe c'ü ri po'o c'e vaso, 'ma dya ra mbeñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ja va ndü, nu'ma, ra merecido c'ü ra tsjapü Mizhocjimi ra sufre, na ngueje c'ü dya vi tsjapü ni muvi c'ü vi sufre o cuerpo c'ín Jmugöji, 'ñe c'ü vi pjödü o cji. ²⁸Nguec'ua nzi 'nats'ceji, ot'ü rí tsjijñiji. Nguec'ua 'ma ri bübüts'üji c'o na s'o, rí dyötüji Mizhocjimi ra perdonats'ceji c'o. Nuc'ua, cja rrí siji c'ua c'e tjöméch'i, 'ñe c'ü ri po'o c'e vaso. ²⁹Na ngueje 'ma cjó c'o ra zi' i c'o, nu 'ma dya ra mbeñeji c'ü o cuerpo c'ín Jmuji ja va sufre por nutscöji, Mizhocjimi ra castigao 'ma c'o. Na ngueje dya nguijñiji c'ua ja nzi ga jyodü. ³⁰Nguec'ua ga bübüts'ceji na puncjü c'o sö'dyë, 'ñe c'o dya ga zézhi, 'ñe c'o ya ndü. ³¹Pero 'ma ot'ü rá cjijñiji, dya ra castigaozüji 'ma Mizhocjimi. ³²Castigaozüji a cjanu Mizhocjimi, ngue c'ua rá xötpü rá ätcöji c'ü. Je ga cjanu ga castigaozögöji va c'ü, ngue c'ua c'e pa 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi ra ma sufre c'o dya ätpä o jña, dya ra jñüncügöji ngüenda 'ma. ³³Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, 'ma in jmurügueji gui siji o xedyi, rí pötqui che'beji. ³⁴Nu'ma cjó c'o ri sant'a, ot'ü ra zi o xedyi cja o ngümü c'ü. Nu 'ma rí tsjagueji a cjanu cja rrí jmurügueji, dya ra

castigaots'üji 'ma Mizhocjimi. Bübü c'o xe rá xi'tsc'öji, pero cja rá ē xi'tsc'öji.

Las capacidades que el Espíritu Santo da a cada uno

12 Rí negö rí pãrãgueji cjuarma, ja ga 'ñünngü ín mü'büji o Espiritu Mizhocjimi, ngue c'ua ra sô rá pëpji Mizhocjimi.

²In pãrãgueji ja ma cjatsc'ejj 'ma dya be mi ench'e ín mü'büji e Jesucristo. Mi 'ñünn'c'ejj ín mü'büji mi ma'tc'ejj o ts'ita yo dya ña. ³Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o ra zadü e Jesús, ixtí pãrãgueji c'ü dya ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü c'e nte. Pero 'ma cjó c'o ra mama co texe o mü'bü ngue ín Jmuji e Jesús, nu'ma, ngue 'ma 'ñünbü o mü'bü 'ma o Espiritu Mizhocjimi.

⁴Nde nan'ño ga dyacöji o Espiritu Mizhocjimi nzi 'nazgöji, ngue c'ua xo nan'ño rgá pëpcöji Mizhocjimi. Pero 'natjo c'e Espiritu. ⁵Nan'ño ga dyacöji c'ua ja rgá pjöstegöji nzi 'nazgöji, pero 'natjo c'ín Jmuji. ⁶Nan'ño ga dyacöji c'ua ja rgá pëpjiji, pero 'natjo Mizhocjimi c'ü pjöxcöji rá cjaji texe c'ü rgá pëpcöji. ⁷C'ü ni 'ñünngü ín mün'c'öji o Espiritu Mizhocjimi c'ü rgá pëpcöji Mizhocjimi, ngue c'ü rga pötca pjösteji. ⁸Bübüzgöji c'o ya ch'unü ja rgá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbãrãji c'ü na cjuana. Pero nguetsjê o Espiritu Mizhocjimi c'ü unüji a cjanu. Bübüzgöji c'o ya ch'unü ja rgá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbãrãji ja rgá mimiji. Pero nguetsjê c'e Espiritu c'ü 'ñünbü o mü'büji, ngue c'ua ra zopjüji a cjanu. ⁹Bübüzüji c'o ya ch'unü ra nde'be o mü'büji c'ü ra tsja Mizhocjimi c'o me na nojo. Pero nguetsjê o Espiritu Mizhocjimi c'ü je unüji a cjanu. Bübüzgöji c'o ya ch'unü ja rgá jocü yo sö'dyê. Pero nguetsjê c'e Espiritu c'ü unüji a cjanu. ¹⁰Bübüzgöji c'o ya ch'unü ja rgá tsja c'o na nojo c'o nunca janda yo nte. Bübüzgöji c'o ya ch'unü ra ñaji o

jña Mizhocjimi co poder. Bübüzgöji c'o ya ch'unü, ngue c'ua 'ma cjó c'o ra mama 'na jña, ixta mbãrãji cjo je ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü o 'ñünbü o mü'bü, o ngue e Satanás c'ü dya jo. Bübüzgöji c'o ya ch'unü ra ña nan'ño idioma c'o dya pãrãji. Bübüzgöji c'o ya ch'unü ra mbãrã, ngue c'ua 'ma cjó c'o ra ña nan'ño idioma, ra xipjiji c'o rrã cã nu c'o dya ri meya, pje ne ra mama c'o jña. ¹¹Na puncjü bëpji, pero 'natjo o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünngöji ín mün'c'öji rá cjaji texe yo bëpji. Nde dacüji ja c'o nzi ga netsjê.

Todos pertenecemos a un solo cuerpo

¹²'Na nte, 'natjo o cuerpo, pero na puncjü yo bübü o cuerpo c'ü. Na puncjü c'o, pero 'natjo cuerpo. Je xo ga cjatjonu e Cristo, 'natjo angueze pero na puncjüzgöji rí bünc'öji c'ü. ¹³Nutscöji 'ma ró ench'e ín mü'büji e Cristo, cja ch'acöji 'ma 'natjo o Espiritu Mizhocjimi c'ü ra bübü ín mün'c'öji rí texeji. Nguec'ua rí chjëntcöji 'natjo cuerpo dya, zö ri menzumüji a Israel, o zö ri menzumüji a Grecia. Rí chjëntcöji 'natjo cuerpo dya, zö ri esclavoji, o zö dya ri esclavoji. O ch'acöji 'natjo Espiritu rí texeji.

¹⁴O cuerpo 'na nte, dya 'natjo c'o bübü; na puncjü c'o. ¹⁵Zö ro ña ín cuagöji ro mama: "Dya rí dyëgö, nguec'ua dya rí bübü cja ne cuerpo", ro 'ñeñe, pero bübü nín cuaji cja ín cuerpoji. ¹⁶Xo 'ñe ín tsögöji, zö ro ña ro mama: "Dya rí ndögö, nguec'ua dya rí bübü cja ne cuerpo", ro 'ñeñe, pero xo bübü nín tsöji cja ín cuerpoji. ¹⁷Nu 'ma ri dyavü o ndö texe ín cuerpoji, ¿ja rva äragöji 'ma? Xo 'ñe 'ma ri dyavü o ngö'ö, ¿ja rva püns'üji pje ri jyärã 'ma? ¹⁸Pero Mizhocjimi o dyätcãji texe yo bübüzüji c'ü ri 'natjo ín cuerpoji. Je ga cjanu va ne angueze. ¹⁹Nu 'ma nde ri bübü aparte yo bübüzüji, ¿ja ri bübü 'ma ín cuerpoji?

²⁰ Pero c'ua ja ga cja dya, bübüzüji na puncjü, pero 'natjo ín cuerpoji.

²¹ Nu 'ma ro sö ro ña ín chögöji, pero dya ro xipji ín dyëji: “Dya ní jyodüzü c'ü pje rí pjöxcö”, ro 'ñeñe. Na ngue pötca pjöstevi. Ni xo ri ngue ín ñigöji, 'ma ro sö ro ña, pero dya ro xipji ín cuaji: “Dya ni jyodüzü c'ü pje rí pjöxcövi”, ro 'ñembevi. ²² Bübü ín cuerpoji c'o nza cja c'ü dya nda ni jyodüzüji. Pero ni jyodüzüji texe yo. ²³ Yo bübü cja ín cuerpogöji c'o rí cjapcöji c'ü dya nda ni muvi, ngue c'o rí co'bügöji na jo c'o. Xo 'ñe yo dya jo ga jñetse, rí co'büji na jo, ngue c'ua xo na jo rgá jñetse yo. ²⁴ Yo bübü ín cuerpoji yo jñetse na jo, dya nda ni jyodü rá co'büji yo. Mizhocjimi o dyät'ä yo bübü ín cuerpoji, ngue c'ua xenda ni muvi c'o rí cjapüji c'ü dya nda ni muvi. ²⁵ O dyät'äji a cjanu yo, ngue c'ua dya ra pëpjitsjé aparte yo, ra pötca pjösteji. ²⁶ Nguec'ua 'ma ra zö'ö na ü'ü 'na yo bübü ín cuerpoji, nde ra zö na ü'ü 'ma texe ín cuerpoji. Xo 'ñe 'ma rá pjörüji na jo 'na yo bübü ín cuerpoji, xo na jo rgá zö 'ma texe ín cuerpoji.

²⁷ Nu'tsc'ejí o cuerpots'ügueji dya e Cristo. In bübügueji cja o cuerpo nzi 'natsc'ejí. ²⁸ Nutscöji rí jmurüji rí ma't'üji Mizhocjimi, Mizhocjimi ya dyacöji ín bëpcjöji nzi 'nazgöji. Bübü c'o ya juajnü Mizhocjimi ra tsja apóstole ra zopjüji yo nte. Ngue c'ü xenda ni muvi cja c'o bëpji c'o dacöji c'ü. Bübü c'o ra mama o jña angueze co poder. Xo ni muvi c'e bëpji c'ü. C'ü na jñi, bübü c'o ra xöpü o nte. Xo ni muvi c'e bëpji c'ü. Bübü c'o ch'unü ja rgá tsja c'o na nojo. Bübü c'o ra tsjapü ra ndis'i c'o ri sö'dyë. Bübü c'o ra pjöste, 'ñe c'o ra tsja xo'ñi ngue c'ua c'o 'ñaja cjuarma ra tsjaji o bëpjiji. Bübü c'o ra ña nan'ño idioma c'o dya pãräji. ²⁹ ¿Cjo nde rí texcöji rí apóstoleji? ¿Cjo nde rí ñaji o jña Mizhocjimi co poder? ¿Cjo nde rí xöpüji yo nte? ¿Cjo nde ch'acöji ja rga cjaji c'o na nojo? Iyö, dya nde

ch'acöji c'o. ³⁰ ¿Cjo nde ch'acöji rá jocüji yo sö'dyë? ¿Cjo nde rí ñaji nan'ño idioma? ¿Cjo nde sö rá xipjiji c'o cjuarma pje ne ra mama 'ma cjó c'o ra ña nan'ño idioma? Iyö. ³¹ Nu'tsc'ejí rí jyodüji c'ü ra ch'a'c'ejí c'o xenda ni muvi ga bëpji yo cja ró xi'tsc'öji. Pero bübü 'na c'ü rí tsjaji c'ü xenda ni muvi que na ngue yo bëpji yo. Dyãräji na jo dya, c'ü rá xi'tsc'öji.

El amor

13 Zö ch'acö rí ñagö c'o nan'ño idioma, y zö xo ro ñagö ja c'o nzi ga ña c'o anxe, pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, ri chjëntcjöbe 'ma 'na t'ëzi c'ü zünü na jo, pero dya pje xe ni muvi. O ri chjëntcjöbe o címbalo c'o pjë'biji. Zö ro mbedye na jo jña ín tegö, pero ¿pje rví muvizgö 'ma? ² Zö ch'acö rá ñagö o jña Mizhocjimi co poder, y zö xi ro pãrãgö texe c'o dya mi 'mãrä mi jinguã 'ñe texe c'o na cjuana, pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, dya pje rví muvizgö 'ma. Zö xi ro ejme na jo Mizhocjimi, nguec'ua ro sö ro xipji yo t'eje: “Chjans'aji ga manu”, ro empji, nuc'ua ro ndans'aji; pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, dya pje rví muvizgö 'ma. ³ Zö xi ro jüngö texe c'o rí pë'sc'ö ro unügö c'o dya pje pë's'i, pero 'ma dya ro s'iyagö yo nín mintegöji, ¿pje ro dyezgö 'ma? Y 'ma ro zücöji ro pantcöji a sivi, zö ro sëhcö na jo rvã ndë ín cuerpo, pero 'ma dya ro s'iya yo nín minteji, ¿pje xo ro dyezgö 'ma?

⁴ Ma rá s'iyaji yo nín minteji, rá pësp'iji paciencia 'ma cjó pje nde ra tsjacüji. Rá jodüji ja rga pjös'üji anguesji. 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya rá mbidiaji. 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya xo rá cjapütsjéji na nojo rga mamaji: “Me na jozgöjme”, rá eñeji. ⁵ Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya pje rá mamaji c'ü rguí tseji anguezeji. Dya rá jodüji ja rga pjös'ütsjéji; rá jodüji ja rga pjös'üji yo nín minteji. 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya ra ünngöji 'ma cjó pje ra tsjacüji. Dya

xo rá mbeñeji c'o pje vi tsjacöji c'o na s'o. ⁶Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya rá mājāji 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o. Rá mājāji 'ma cjó c'o ra tsja na jo. ⁷Ma rá s'iyaji yo nín minteji, rá pēsp'iji paciencia zö cjó pje ra xitsiji o zö cjó pje ra tsjacüji. Y rá creoji 'ma ra mama ra tsja c'o na jo.

⁸Ra zädä c'ü dya cja rguí jyodü cjó ra ña o jña Mizhocjimi. Xo ra zädä c'ü dya cjó xe ra unü o Espíritu Mizhocjimi c'ü xe ra ña nan'ño idioma. Xo ra zädä c'ü dya cja rguí jyodü ra dyacöji o Espíritu ja rga pārägöji. Pero, zö ya rguí nguins'i ne xoñijömü, Mizhocjimi ne'e c'ü rá pötca s'iyagöji. ⁹C'ü rgá pārägöji Mizhocjimi nu va cja ne xoñijömü, dya xo rí pārägöji na jo. Xo ñe c'o rgá ñagöji o jña, dya xo rí mangöji na jo c'o. ¹⁰Dya nda rí pārägöji na jo. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pārägöji na jo.

¹¹Ma cja mi ts'it'igö, mi ñagö nzi ts'it'i, mi mbeñe nzi ts'it'i, mi cjiñi nzi ts'it'i. Pero 'ma ya ró bēzogö, dya cja ró c jagö nzi ts'it'i 'ma. ¹²Je xo ga cjazgöji nu, c'ü rgá pārägöji dya, chjēntjui c'ü ri jandatjoji cja jñeje, c'ü dya jñetsezüji na jo. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pārāji texe c'o dya rí pārägöji dya. Dya xo rí pārägö na jo dya. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pārägö texe c'o na cjuana ja c'o nzi ga mbäcö Mizhocjimi. ¹³Nguec'ua rí xi'tsc'öji, ni jyodü sido rá ejmeji Mizhocjimi, ñe rá te'beji c'ü ra zädä c'o ya mama angueze, ñe rá s'iyaji yo nín minteji. Nujyo, siempre ni jyodü rá cjaji yo. C'ü xenda ne Mizhocjimi rá cjaji, ngue c'ü rá s'iyaji yo nín minteji.

El hablar en lenguas

14 C'ü rí tsjaji, rí s'iyagueji yo nin minteji. Xo rí ñeji c'ü ra dya'ceji o Espíritu Mizhocjimi ja rgui pēpqueji Mizhocjimi. C'e bēpji c'ü xenda rí ñeji, ngue c'ü rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. ²Nu 'ma cjó c'o vi unü o Espíritu

Mizhocjimi ra ña nan'ño idioma c'ü dya pārā, dya ngue yo nte yo ri zopjü c'ü. Nguextjo Mizhocjimi c'ü ärä. Na ngueje dya cjó sö ra mbārā pje pjēzhi c'ü ri mama c'ü. Na ngueje ñünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi ra ña o jña c'o dya cjó ra mbārā. ³Pero 'ma cjó c'o ra ña o jña Mizhocjimi co poder, ngue yo nte yo ri zopjü c'ü, nguec'ua xenda ra mbārāji Mizhocjimi. Xo zopjüji ja rgá mimiji. Xo cjapjüji ra mä o mü'büji. ⁴Pero 'ma cjó c'o ch'unü ra ña nan'ño idioma, nguextjotsjē c'e nte c'ü ri ña, c'ü xenda ra mbārā Mizhocjimi. Pero 'ma cjó c'o ra ña o jña Mizhocjimi co poder, ngueje texe c'o ri jmurü c'o xenda ra mbārāji Mizhocjimi.

⁵Quera ro dya'c'üji ri ñagueji nan'ño idioma in texeji. Pero c'ü xenda rí negö, ngue c'ü rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. Na ngueje xenda na jo c'e bēpji c'ü, que na ngue 'ma ri ñagueji nan'ño idioma c'o dya cjó pārā. Pero 'ma sö rí xipjiji c'o ri jmurü pje ne ra mama c'o jña c'o in mamaji gui ñaji nan'ño idioma, nu'ma, na jo 'ma c'ü. Na ngue a cjanu, xenda ra mbārāji Mizhocjimi. ⁶Tsjijñiji cjuarma. 'Ma ro ēgö ro ñe zenguats'üji, 'ma ro ñagö nan'ño idioma, pero 'ma dya ro xi'tsc'öji c'ü vi jítscö Mizhocjimi, o c'ü rí pārägö, ¿pje ro dyeje 'ma? Nu 'ma dya pje ro xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, o 'ma dya pje ro jí'tsc'öji, ¿pje xo ro dyeje 'ma?

⁷In pārāji o pito, ñe o bizhi. Dya pē's'iji vida, pero zünüji. Pero 'ma dya ra cambia c'e tono c'ü ni mbē'biji yo bizhi, ¿ja rgá sö ra mbārāji 'ma, pje pjēzhi c'ü ri bē'bi? ⁸Xo ñe o corneta. Nu 'ma dya ra mbes'e na jo c'ü ra mbē'biji, ¿ja rgá sö ra xampja 'ma 'na tropa, ra ma cja chü? ⁹Je xo ga cjatsc'ejí nu. Nu 'ma rí ñaji nan'ño idioma, ¿ja rgá sö cjó ra mbārā pje pjēzhi c'ü ri mangueji 'ma? Chjēntjui c'ü ro ndunü o ndajma c'o jña c'o. ¹⁰Bübü me na puncjü o idioma yo ñaji cja ne xoñijömü, y nde t'ärä nza

texyo. ¹¹ Pero 'ma dya rá p̄rāgō c'o j̄na c'o ri ña 'na nte, ra nguĩñi 'ma c'e nte c'ü nguetscō dya rí menzumügōbe c'ü. Xo 'ñezgō xo rá unnc'ō nguenda c'e nte, c'ü dya ri tsja cja ín j̄ñiñigō. ¹² Nu'tsc'ej̄i ín jodüji c'ü ra 'ñünnc'ej̄i in mün'c'ej̄i o Esp̄ritu Mizhocjimi, ngue c'ua ra sō rí p̄pqueji Mizhocjimi. Nguec'ua rí xi'tsc'ōji, rí jyodü rí tsjaji c'o b̄epji c'o ra mbös'ü texe c'o ri jmurü xenda ra mbār̄aji Mizhocjimi.

¹³ Nguec'ua c'ü ña nan'ño idioma, ra dyötü Mizhocjimi ra unü c'ü rguí mbār̄a pje ne ra mama c'o j̄na c'o ri ña, ngue c'ua ra xipji c'o 'ñaja. ¹⁴ 'Ma rí ötcō Mizhocjimi, 'ma rí ñagō nan'ño idioma c'ü dya rí p̄rāgō, pedye ín tegō c'o je ni 'ñeje cja ín mü'bügō. Pero dya rí cijñi ín ñigō pje ne ra mama yo j̄na. ¹⁵ Nguec'ua ni jyodü rá ötügō Mizhocjimi co ín mün'c'ō, 'ñe ín ñigō, nza yejui. Rá tōpü o himno co texe ín mün'c'ō 'ñe ín ñigō. ¹⁶ 'Ma ín unügueji 'na pōjō Mizhocjimi, 'ma rí ñaji nan'ño idioma, nu'ma, çja rgá sō ra mbār̄a c'o cja vi ndät'ä ra mamaji: "Na cjuana c'ü mama yo", ra 'ñeñeji? Maco dya ra mbār̄aji pje pj̄zhi c'ü vi mangueji vi unngueji 'na pōjō Mizhocjimi. ¹⁷ Jā, pe ri unngueji na jo 'na pōjō Mizhocjimi. Pero 'ma je rga cjanu rguí ñaji nan'ño idioma, dya ra mbös'üji c'o 'ñaja nte c'o ri jmurü. ¹⁸ Rí unngō 'na pōjō Mizhocjimi c'ü xenda rí ñagō nan'ño idioma que na ngue ín texegueji. ¹⁹ Pero texe nu ja rí pa zopjügō yo cjuarma, xenda rí ne rá cijñi ín ñigō ja rga ñagō, zō ri tsi'ch'atjo j̄na, que na ngue c'ü ro ñagō 'na diez mil j̄na cja nan'ño idioma. Na ngue 'ma rá cijñi ín ñigō ja rga ñagō, rá jíhcō 'ma yo cjuarma.

²⁰ Xo 'ñetsc'ej̄i cjuarma. 'Ma ín ñagueji nan'ño idioma, nu 'ma dya ín p̄rāji pje ne ra mama c'o j̄na c'o ín mangueji, nu'ma, ín chj̄entc'ej̄i 'ma yo ts'it'i yo dya be cijñi na jo o ñiji. Na jo rí tsjaji nzi ts'it'i c'ü dya cjō pje rí tsjapqueji c'o na

s'o. Pero rí tsjijñiji nzi b̄ezo. ²¹ Tsjijñiji c'ü ya t'opjü cja o ley Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Rá juajnü c'o nte c'o ri tsja a nan'ño nación c'o ri ña'a nan'ño idioma. Ra ēji ra 'ñe zopjüji ín j̄ñagō yo nte. Pero zō xi rá cjagō a cjanu, dya xo ra dyätcō ín j̄na yo nte", eñe Mizhocjimi. ²² Yo nan'ño idioma, ngue yo rguí mbār̄a yo nte c'ü b̄übüts'ej̄i Mizhocjimi. C'o ra unü nguenda a cjanu, dya ngue yo ya creo; ngue c'o dya creo. Pero c'ü rgá ñaji o j̄na Mizhocjimi co poder, dya ngue c'o dya ejme c'o ra unü nguenda; ngue c'o ya ejme. ²³ 'Ma ín jmurügueji, 'ma nde ri ñagueji nan'ño idioma, y 'ma ra cjogü c'o cja ni ndäxtjo, o c'o dya ejme Mizhocjimi, çpje ra manxā c'o? çCjo dya ra xi'ts'iji ín locoji 'ma ín ñagueji a cjanu yo nan'ño idioma? ²⁴ Pero 'ma nde ri mangueji o j̄na Mizhocjimi, y ra cjogü 'naja c'ü dya ejme, o c'ü cja ni ndäxtjo, ra zi'ch'i o mü'bü 'ma c'ü, na ngue c'ü nde vi mangueji. Y ra unü nguenda c'o na s'o c'o vi tsja c'ü. ²⁵ Cja ra mbeñetsj̄e a mbo o mü'bü c'o vi tsja na s'o. Cja rrü ndüñijōmü cja in jmigueji ra ma't'ü Mizhocjimi. Y ra mama na cjuana b̄übüts'ej̄i Mizhocjimi.

Hagan todo decentemente y con orden

²⁶ Nguec'ua rí xi'tsc'ōji pje rí tsjaji cjuarma. B̄übüts'üji c'o ra tō 'na himno. B̄übüts'ej̄i c'o ra ña o j̄na Mizhocjimi rgá zo'c'ej̄i. Y c'o ya ch'unüts'ej̄i ra mbār̄a, ra jí'tsc'ej̄i c'o. B̄übüts'ej̄i c'o ra ña nan'ño idioma. B̄übüts'ügueji c'o ra mama pje ne ra mama c'o j̄na c'o. Pero texe yo, rí tsjagueji yo, ngue c'ua texe yo cjuarma xenda ra mbār̄aji Mizhocjimi. ²⁷ 'Ma cjō c'o ra ñatsc'ej̄i nan'ño idioma, ra sō ra ñatsc'ej̄i yeje o j̄ñi'i. Pero dya ra cjogü j̄ñi'i. Y ra pötü rgá ñaji. Xo ni jyodü cjō c'o ra xi'ts'iji pje ne ra mama c'o j̄na c'o ri ña c'o. ²⁸ 'Ma ín jmurügueji, nu 'ma dya ri b̄übü 'na cjuarma c'ü vi ch'unü

ra mbārā pje ne ra mama c'o nan'ño idioma, ra ngo't'ü 'ma a ne'e nu c'ü ri ñatsc'ejji nan'ño idioma. Ra ñatsjē, y ra ñavi Mizhocjimi. ²⁹ Je xo rga cjatjonu c'o ri ña o jña Mizhocjimi, ra ña'a yeje o jñi. Y c'o ñaja profeta c'o ri cārā nu, ra unüji ngüenda cjo na jo o iyö. ³⁰ Y zö ya ri ña 'natsc'ejji, pero 'ma ra tsja Mizhocjimi pje c'o ra jíchi 'naja c'ü ri junrütjo, ra ngo't'ü 'ma a ne'e nu c'ü ri ña. ³¹ Nu 'ma rí pötqueji a cjanu, ra sö nde rí mamaji o jña Mizhocjimi in texeji, ngue c'ua nde rí jñüns'üjji nde 'na jña. Y nde ra zi'ch'i in mün'c'ejji in texeji. ³² 'Ma cjó c'o ya ri ña o jña Mizhocjimi, pero 'ma ra 'ñünbü o Espiritu Mizhocjimi o mü'bü c'ü 'naja cjuarma ra ña, dya ni jyodü sido ra ña c'ü ot'ü. Ra sö ra jueme, ngue c'ua xo ra sö ra ña'a c'ü 'na. ³³ Na ngueje Mizhocjimi dya ne'e c'ü rá huēñiji. Ne angueze rá cjaji co orde.

³⁴ 'Ma nde ri jmurgueji, dya ra sö ra zo'c'ejji yo ndixü. Na ngue dya pēs's'ijji derecho ra ñaji; ni jyodü ra dyätäji c'o pje pjēzhi nu ja in jmurüji. Je ga cjanu ga mama c'ü o ley Mizhocjimi. ³⁵ 'Ma pje c'o ne ra mbārā yo ndixü, ra dyönütsjēji nu xiraji cja o ngümüji. Na ngue ix 'na tsetjo c'ü ra ña 'na ndixü ra zopjü c'o ri jmurü.

³⁶ Rí cja'c'üjji t'önü, ¿cjo ngue'tsc'ejji je mbedyets'üjji nu o jña Mizhocjimi, nguec'ua dya ne in mü'büjji yo rí xi'tsc'öjji? ¿O cjo nguextjots'üjji in pārāgueji? ³⁷ 'Ma cjó c'o cjiñäts'üjji c'ü pätpä Mizhocjimi, 'ñe c'ü 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi ra mbēpi Mizhocjimi, ni jyodü ra unü ngüenda yo rí xi'tsc'öjji. Na ngueje ngue o jña c'ín Jmugöjji yo. ³⁸ Y c'ü dya ra tsjapü ngüenda yo, dya xo ra tsjapüjji ngüenda c'ü.

³⁹ Nguec'ua rí xi'tsc'öjji cjuarma, rí jyodüjji rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. Pero 'ma cjó c'o ra ña nan'ño idioma c'o ra unü o Espiritu Mizhocjimi,

dya rí ts'a's'üjji c'ü. ⁴⁰ Pero texe rí tsjaji na jo co orde.

La resurrección de Cristo

15 'Ma ot'ü, ró xi'tsc'öjji ja ga cja e Jesucristo. Nudya, cja ndo rá mbennce'ejji na yeje dya c'o jña c'o. Ngue c'o jña c'o i creoji y sido in creoji dya. ² Ró zo'c'öjji, i dyätpäji o jña e Jesucristo. Nu 'ma i unnc'ejji na jo ngüenda c'ü ró xi'tsc'öjji, 'ñe 'ma rí sido rí creoji, nu'ma, ni ma ra jogü in mün'c'ejji 'ma c'o na s'o.

³ C'ü ró xi'tsc'öjji, nguetsjē Mizhocjimi c'ü o jítscö c'o. Y ngue c'o xenda ni jyodü rá pārāgöjji. Ró xi'tsc'öjji o ndü e Cristo va ngötcüjji in nzhunc'öjji, ja c'o nzi va mama o jña Mizhocjimi c'ü ro ndü. ⁴ Xo ró xi'tsc'öjji o ngöt'üjji cja cueva c'ü. Nuc'ua na jñi nu pa, o te'etjo c'ua ja nzi va mama o jña Mizhocjimi c'ü ro tetjo. ⁵ Xo ró xi'tsc'öjji 'ma ya vi te'e e Jesucristo, o jñanda e Pedro c'ü ya ndo mi büntjo e Jesucristo. Nuc'ua, o jñanda na yeje e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole. ⁶ Nuc'ua, como 'na tsí'ch'a ciento cjuarma c'o 'natjo c'ua mi cārāji c'o o jñanda e Jesucristo. Xe cārātjo na puncjü anguesji, pero bübü c'o ya ndü. ⁷ Nuc'ua, e Jacobo xo jñanda e Jesucristo. Después texe c'o apóstole o jñandaji c'ua.

⁸ Nutscö e Pablo, rí bēpjagö cja c'o apóstole. Na ngueje o mezhe cja ró jandagö e Jesucristo. C'ua ja nzi ga cja 'na lēlē c'ü ya yöxcü 'nanga jmus'ütjo, je xo ma cjazgö nu 'ma o tsjacö apóstole; ni xo ró mbeñe c'ü ro cjangö apóstole. ⁹ C'o 'ñaja apóstole, xenda ma joji que na nguetscö. Dya ma jozgö c'ü ro juancügö Mizhocjimi rá cjangö apóstole. Na ngueje mi cjacö ra sufre yo o nte Mizhocjimi c'o mi jmurü mi ma't'üjji e Jesucristo. ¹⁰ Pero rí apóstolegö dya, na ngue o juentscö Mizhocjimi o dyacö ne bēpji rí apóstolegö. Dya bëva va juentscö. Na ngueje xenda na puncjü c'ü rí pēpcjö, que na ngueje texe c'o 'ñaja

apóstole. Dya rí cjatsjê ne bÛpji nu; ngue Mizhocjimi me pjöxcö na puncjü. ¹¹ Pero zö ri nguezgö, o zö ri ngue c'o 'ñaja apóstole, nde rí mangöjme c'ua ja va ndü e Jesucristo, cjanu o te c'ua na yeje. Nu yo jña yo, ngue yo in creoji dya yo.

La resurrección de los muertos

¹² Rí zopjüjme yo nte, rí xipjijme c'ü o te'e e Cristo 'ma ya vi ndü o bübüjto na yeje. Maco bübüts'üjji c'o mama c'ü dya sö rá tegöji na yeje 'ma ya rga tñji. ¹³ Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te'e yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma, c'ü o te e Cristo. ¹⁴ Y 'ma dya rvá cjuana c'ü o te e Cristo, dya rví muvi 'ma c'o rí xi'tsc'öjji. Ni ri ngue c'o xi'tsc'eji c'o 'ñaja apóstole. Dya xo rví muvi 'ma, c'ü ni 'ñejmegueji e Cristo. ¹⁵ Nu'ma, xo ro ch'ötcöjme c'ü rvá pezhejme o bëchjine c'ü ja va cja va tsja Mizhocjimi. Na ngueje ya ró xi'tsc'öjme c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo 'ma ya vi ndü. Pero nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo. ¹⁶ Na ngueje 'ma dya rvá cjuana c'ü ra tsjapü Mizhocjimi ra te yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma, c'ü o te e Cristo. ¹⁷ Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo, dya pje xo rví muvi 'ma c'ü ni 'ñench'e in mü'bügieji e Cristo. Xe ri tügueji 'ma in nzhunc'eji. ¹⁸ Yo ejme e Cristo, bübü c'o ya ndü. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü o te e Cristo, xo 'ñetjo anguezeji, dya xo ro teji. Nguec'ua ro bëzhiji 'ma. ¹⁹ Ma dya rvá cjuana c'ü rá tegöji rá ma cãrãji co e Cristo, juenzgöji 'ma; ¿pje rví muvi 'ma c'ü rgá ätpãji o jña angueze? Nu'ma, xenda na jo c'ü ro mãpãji nguextjo yo bübü cja ne xoñijömjü, ja c'o nzi ga tsja yo dya ejme e Cristo.

²⁰ Pero dya je ga cjanu. Na ngueje Mizhocjimi o tsjapü o te e Cristo 'ma ya vi ndü. Nguec'ua 'ma ra zädã c'e pa, cja nde ra te'e texe c'o vi 'ñench'e o mü'bü

e Jesucristo c'o ya ndü. ²¹ Na ngue c'ü vi ndü 'na nte, nguec'ua nde rgá tñji. Je xo rga cjatjonu, na ngue c'ü vi te'e c'ü 'na nte, nguec'ua xo rá tetcjöji rí texeji co in cuerpoji. ²² O ndü e Adán c'ü mi ngue in mboxpalegöji, na ngueje o tsja c'o na s'o. O jñuscöji xo rí cjaji c'o na s'o; nguec'ua xo rgá tügöji rí texeji. Je xo ga cjatjonu; ra tsjacöji Mizhocjimi nde rá teji rí texeji co in cuerpoji. Na ngue ya jñuscöji e Cristo; c'ua ja ga cja angueze, je xo ga czazgöji dya nu. ²³ Pero cja rá teji 'ma cja ra zädã c'e pa. Ot'ü o te e Cristo. Nuc'ua 'ma ra ëjë na ye e Cristo, cja ra te texe c'o ench'e o mü'bü angueze. ²⁴ Nuc'ua ra nguins'i ne xoñijömjü. Y c'e poder c'ü pë's'i dya e Cristo ra manda, ra unüji Mizhocjimi, ra tsja e Cristo. Pero ot'ü ra tsja e Cristo ra ndöpü c'o pje nde pjëzhi, zö pje ma poder c'ü me rrã nojo ri pë's'iji. Nguec'ua dya pje xe ra mbëzhiji. ²⁵ Ni jyodü ot'ü ra manda e Cristo, hasta 'ma cja ra ndöpü texe c'o üji, ra chjotpüji texe o poderji. ²⁶ C'ü üvi e Cristo c'ü rguí nguarü ra ndöpüji, ngue e muerte. Nguec'ua dya cja xe rá tñji. ²⁷ Je t'opjü a cjava: "O unüji texe poder ra manda", eñe. Dya ngue c'ü ra manda e Cristo cja Mizhocjimi; maco nguetsjê Mizhocjimi c'ü o unü c'e poder e Cristo. ²⁸ Nuc'ua, 'ma ya nde ra chjotpüji o poder texe c'o üvi e Cristo, ra nzhopcüji texe poder Mizhocjimi; ra tsja e Cristo c'ü nguetsjê c'ü o T'i. Na ngueje nguetsjê Mizhocjimi c'ü ot'ü o unü c'e poder c'ü. Nguec'ua Mizhocjimi ra mbë's'i na yeje texe o poder.

²⁹ Bübü c'o j'i c'ü ro ji c'o ya ndü. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te yo añima, dya ro tsjaji 'ma a cjanu. Xo pãrã anguezeji c'ü ra te yo añima, ngue c'ua ga jiji a cjanu.

³⁰ Nutscöjme rí apóstolejme, pama rí czogöjme peligro rgá zopjüjme yo nte. Nu 'ma dya rvá cjuana ra te yo añima, ¿pje rví muvi 'ma c'ü rgá sufregöjme a

cjanu? ³¹ Ya pëpji dya e Cristo Jesús c'ín Jmugöji a mbo cja in mün'c'ëji, nguec'ua nutscö rí mä'c'öji. In pârâgueji c'ü na cjuana rí mä'c'öji. Je xo ga cjatjonu rí jñunt'ü in mün'c'ëji c'ü na cjuana pama rí cjogü peligro rá tü. ³² Ma ró sufre na puncjü a Efeso, chjëntjui c'ü ro chügöbe o animale c'o me na sate. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te yo añaima, ¿pje ro dyeje 'ma, c'ü rvá tufegö a cjanu? Xenda na jo c'ü ro cjaji ja c'o nzi ga mama yo nte. Mamaji anguezeji: “Xe rá sigöji dya, nu dya xe rí búnc'öji. 'Ma rá túji, ra nguejme yo. Na ngue dya cja rá teji”, eñeji.

³³ Dya cja xe rí jyëzgueji cjó xe ra dyon'c'ëji ra xi'tsc'ëji jña a cjanu. Zö xi na jo in chjürügueji, pero nu 'ma rí dyoji c'o cjiññi na s'o, xo rí tsjiññiji a cjanu, y rí tsjaji c'o na s'o 'ma. ³⁴ Chjümbeñegueji. Jyëziji c'ü ni dyocjeji c'o nte c'o, na ngue na s'o ga cjanu. Na ngue anguezeji, dya pârâji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji a cjanu, xa'ma rí pjörü in tseji.

Cómo van a resucitar los muertos

³⁵ Bübü c'o ra xitscö: “¿Ja rgá te yo añaima? 'Ma rá teji cja t'o, ¿ja rgá cja c'ín cuerpoji 'ma?”, ra 'ñenzgöji. ³⁶ Nu 'ma in mangueji a cjanu, dya in unnc'ëji ngüenda ja ga cja. 'Ma in tujmüji o ndëchjō, ot'ü in ögüji. Nu 'ma jiyō, dya ro mbes'e 'ma c'o. ³⁷ Y 'ma in tujmüji, dya ngue c'o ts'itjō c'o in tujmüji; ngue c'o ts'indëchjō. Je xo ga cjatjonu o ndëxü, o pje c'o nde in podüji. ³⁸ Mizhocjimi cja'a c'ua ja c'o nzi ga ne. Na ngueje unü nzi 'na ts'igrano c'ua ja nzi ga mbes'eji. Nde nan'ñoji. ³⁹ Je xo ga cjatjonu texe o ts'ingue, dya 'na ma cjatjo yo. Nan'ño o ts'ingue o nte. Xo nan'ño o ts'ingue yo animale nza cja e burro. Y xo nan'ño o ts'ingue o jmō, 'ñe o ts'ingue yo s'ü. ⁴⁰ Na jo va t'ät'ä yo bübü a jens'e. Xo na jo va t'ät'ä yo cārā cja ne xoñijōmü, 'ñe yo cja'a. Pero nan'ñovi. ⁴¹ E jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje, nde zārā yo. Pero

nde nan'ño ga zārāji nzi 'naji. ⁴² Je xo rgá cjatjonu, 'ma ra te'e yo añaima. Yo añaima yo ögüji, dya'a o ts'ingueji. Pero 'ma ra teji, ra bübü o cuerpoji c'ü dya cja xe ra ndü. ⁴³ Ma ya ni ndüji, dya cja ni muvi 'ma c'e cuerpo. Pero 'ma ra teji, ra bübü o cuerpoji c'ü me xe rrā jo. 'Ma ya ni ndüji, dya cja 'ñömü. Pero 'ma ra teji, ra bübü o cuerpoji c'ü xenda rrā zëzhi. ⁴⁴ Nín cuerpoji nu bübüzüji dya, ngue para rá mimiji cja ne xoñijōmü. Pero ra dyögüji in cuerpoji. Nuc'ua 'ma rá tegöji, ra bübüzüji in cuerpoji para rá ma minc'öji co Mizhocjimi. Bübü in cuerpoji nu rgá cārāji cja ne xoñijōmü. Pero in cuerpoji c'ua ja rga cja, ngue c'ü rga ma cārāji co Mizhocjimi. ⁴⁵ Je xo ga cjanu va t'opjü c'ü mama a cjava: “Ma mü o dyät'ä Mizhocjimi c'ü ot'ü Adán, o bübü c'ü o cuerpo c'ü.” Pero 'ma ya vi mezhe, o ëjë e Jesús c'ü sö rá xiji c'ü bëpja Adán. Angueze, Mizhocjimi c'ü. Nguec'ua sö ra tsjacöji rá bübütjogöji na yeje. ⁴⁶ C'ín cuerpoji c'ü rga ma cārāji co Mizhocjimi, dya nza cja nu ot'ü bübü. Nu ot'ü bübü, ngue nín cuerpoji dya, nu rgá cārāji cja ne xoñijōmü. C'ín cuerpoji c'ü rga ma cārāji co Mizhocjimi, ngue c'ü cja ra ch'acüji c'ü. ⁴⁷ C'ü ot'ü nte, je vi 'ñeje cja ne xoñijōmü c'ü. Vi t'ät'ätjo co jōmü c'ü. C'ü 'na bëzo, je vi 'ñeje a jens'e c'ü. Nguetsjë c'ín Jmugöji c'ü. ⁴⁸ C'ua ja c'o nzi ma cja c'e bëzo c'ü vi t'ät'ätjo co jōmü, je xo ga cjazgöji nu. Na ngueje xo jōmütjo nín cuerpogöji. Pero rí tsjagöji dya a jens'e, na ngue rí ench'e in mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua, ja c'o nzi ga cja c'ü tsja a jens'e c'ü ngue in Jmugöji e Jesucristo, je xo rgá cjazgöji nu. ⁴⁹ Nutscöji o jñuscöji c'ua ja c'o nzi ma cja c'e bëzo c'ü vi t'ät'ä co jōmü. Je xo rgá cjatjonu, ra jñuscöji c'ua ja c'o nzi ga cja, nu c'ü vi 'ñeje a jens'e.

⁵⁰ Bübü c'ü rá xi'tsc'öji cjuarma. Co nín cuerpogöji nu bübüzgöji dya, dya ra sö ra ch'acöji c'ü rá sätc'öji nu ja manda

Mizhocjimi. Na ngueje nín cuerpogöji, bübü ts'ingue, ñe o cji nu. Co nín cuerpogöji, dya sö ra ch'acöji dya c'ü rá sät'äji nu ja dya pje dya'a. Na ngueje nín cuerpogöji, dya'a nu. ⁵¹Dyärä'maji. Rá xi'tsc'öji dya o jña, c'o dya ch'unü ro mbärä c'o mi cärä mi jinguä. Dya rá tügöji rí texeji. Pero rí texeji ra pötcüji Mizhocjimi c'ü ja ga cja nín cuerpogöji. ⁵²Ma ra zünü c'ü rguí nguarü trompeta, jo rrü pötcüji. 'Ma cjó c'o c'uijmi a nzhö'ö, dya mezhe nada. Je xo rga cjanu rgá pötcöji. Nuc'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra te'e texe c'o ya ndü. Ra bübü o cuerpoji c'ü nunca ra ndü. Xo ñetscöji ri cäräji, nde ra pötcügöji. ⁵³Ni jyodü ra bübüzgöji 'na cuerpo c'ü dya ra dya'a. Na ngue nín cuerpogöji nu bübüzgöji dya, ra dya'a nu. Ni jyodü ra bübüzgöji 'na cuerpo c'ü dya ra ndü. Na ngue nín cuerpoji nu bübüzgöji dya, ra ndü nu. ⁵⁴Nín cuerpoji nu bübüzgöji dya, ra ndü y ra dya'a nu. Pero ra zädäzgöji c'ü ri nuevo ín cuerpoji c'ü dya cja ra ndü. Nu'ma, ya rguí zädä 'ma c'e jña c'ü t'opjü a cjava: "Ya ndöpüji e muerte; ya chjotüji c'ü. ⁵⁵Zö rá tügöji, zö ra dyögüzüji, pero dya ra ndöcüji e muerte. Na ngue, dya rá quejmeji cja t'o", eñe o jña Mizhocjimi. ⁵⁶Rí tüji, na ngueje rí cjaji c'o na s'o. Rí cjaji c'o na s'o, na ngue dya rí ne rá ätäji o ley Mizhocjimi. ⁵⁷Pero rí unngö 'na pöjö Mizhocjimi. Zö rá tüji, pero ra tsjajüji Mizhocjimi rá tetcjöji na yeje. Na ngue o ndü e Jesucristo c'ü ín Jmugöji va ngötcüji ín nzhunc'öji, cjanu o tetjo c'ua na yeje.

⁵⁸Rí s'yats'ügöji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji c'ü dya rí yembeñeji c'ü rguí jyëzgueji Mizhocjimi. Rí sido rí pëpiji na puncjü c'ín Jmugöji. Y rí jñunt'ü in mü'büji c'ü dya bëvatjo gui pëpqueji angueze. Na ngue rá tetcjöji na ye.

La colecta para los hermanos

16 Rí xi'tsc'öji ja ga cja o merio c'o rá jmutüji rá pjös'üji c'o o t'i Mizhocjimi c'o cärä a Jerusalén. C'ua ja c'o nzi rvá xipji c'o cjuarma a Galacia, je xo rga cjanu rguí tsjagueji. ²C'ü ot'ü pa nu ngo'o, nzi 'natsc'eji ra xöcü ja nzi merio c'ua ja va unü Mizhocjimi o ndöjö; ra mbë's'i cja o ngumü c'o. Nguec'ua 'ma rá säcjö va ja in cäräji, dya ní jyodü cja rí jmutqueji 'ma c'o merio. ³Rí juajnügueji c'o in confiaoji. Nguec'ua 'ma rá säcjö va, rá täji ra möji a ma a Jerusalén. Y rá unüji 'na xiscömü ra ndëdyji ngue c'ua c'o cjuarma a Jerusalén ra recibidoji anguezeji. Cja rrü möji c'ua, ra ma zogüji c'o merio. ⁴Ma xo ni jyodü rá möcjöjme c'o a ma a Jerusalén, ra jogü.

Planes de viaje de Pablo

⁵Na nu pa, rá cjogü cja c'e nación a Macedonia. Cja rrü 'ñe zenguats'üji. Na ngueje ni jyodü rá cjogö a Macedonia. ⁶Ma rá säcjö va ja in cärägueji, xa'ma rá mimiji co nu'tsc'eji yo pa yo rrä së. Nuc'ua 'ma rá pedye, ra sö rí pjöxcöji c'ü rga ma cja 'ñiji. ⁷Dya ngue c'ü rí ne rá zenguats'ütjoji cja rrü ma, iyö. Ne ín mü'bü rá mimiji ja nzi zana, nu 'ma ra dyacö sjëtsi Mizhocjimi c'ín Jmuji. ⁸Xe rá mimigö ja xe nzi pa a Efeso, hasta 'ma ra cjogü c'e mbaxua Pentecostés. ⁹Na ngueje ya recibidozüji na jo a Efeso rá ña'a o jña Mizhocjimi, y na puncjü o nte yo rí zopjü. Y xo na puncjü yo nugü na ü.

¹⁰Xa'ma ra säjä e Timoteo va ja in cärägueji. Nu 'ma ra säjä, rí pjötpüji ngüenda c'ü dya rí tsjapüji ra tseje. Na ngue xo pëpi c'ín Jmugöji c'ü, c'ua ja c'o nzi rgá pëpigö. ¹¹Dya rí tsjapüji menu c'ü. Nuc'ua, 'ma ra mbedye va, rí pjös'üji ra ma, ngue c'ua ra ma nu ja rí bünc'ö. Na ngueje rí pëtsa ra ma nu. Xo 'ñe c'o cjuarma.

¹²E cjuarma Apolos ró ötü na puncjü ro ěji c'o cjuarma ro 'ñe zenguats'üji. Pero angueze o mama c'ü dya ro ěji c'o cjuarma. Cja ra ějē, 'ma ra mbēs'i tiempo.

Saludos finales

¹³Nu'tsc'ejji rí pjötpüji ngüenda c'ü dya rí tsjaji c'o na s'o. Sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi. Rí zēzhiji zō pje rí sufrejji. ¹⁴Texe c'o rí tsjaji, rí s'iyaji yo nin minteji. ¹⁵Ya in pärägueji, e Estéfanos 'ñe c'o cārā nu ngümü ngue c'o ot'ü o dyätpä o jña e Jesucristo va a Acaya c'o. Anguezeji me pjös'üji yo o t'i Mizhocjimi. ¹⁶Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí respetaoji e Estéfanos, 'ñe c'o cārā nu ngümü. Xo 'ñe texe c'o je ga cjanu ga pjöste. Rí respetaoji texe c'o pēpji na zēzhi c'o pje nde ma mböste. ¹⁷Me rí mäcjö. Na ngueje o ma e Estéfanos, 'ñe e Fortunato, 'ñe e Acaico nu ja rí bünc'ö; o ma zenguazüji. Chjēntjui c'ü ro päjtc'ägueji c'o, na ngue dya sö rvi möcjeji a manu. ¹⁸Na ngue c'ü vi möji anguezeji vi ma zocüzügöji 'na

jña, guec'ua dya cja xe rí mbentsc'öji dya. Ni xo ri ngue'tsc'ejji, dya cja xe ni jyodü rí mbenzgöji. Nguec'ua rí tsjapüji ngüenda anguezeji, xo 'ñe texe c'o je ga cjanu ga pjöste.

¹⁹Va bö'tc'ütjoji Cjimi c'o cjuarma texe nu ja jmurüji a ma a Asia. Xo va bö'tc'ütjoji Cjimi e Aquila, 'ñe e Priscila. Xo va bö'tc'üji Cjimi c'o cjuarma c'o jmurü o ngümü anguezevi. Va bö'tc'ütjoji Cjimi na puncjü anguezeji; ö'tc'üji ra mböxc'üji e Jesucristo c'ín Jmugöji. ²⁰Va bö'tc'üji Cjimi texe c'o cjuarma. Rí pötqui zenguateji co texe in mü'büji. Na ngue o t'itsc'ejji Mizhocjimi.

²¹Yo jña yo ni nguarü rgá ma'tc'üji Cjimi, nguezgö e Pablo rí opjügö co ín dyägö yo.

²²C'o nte c'o dya ne'e e Jesucristo c'ín Jmugöji, jyēzgueji c'o. Xo ra jyēzi Mizhocjimi c'o. Rí mbenn'ejji a cjanu, na ngue ra ějē c'ín Jmugöji.

²³E Jesucristo c'ín Jmugöji ra mböxc'üji. ²⁴Rí s'iyats'üji na ngue bübü e Cristo Jesús a mbo ín mün'c'öji. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

Pablo escribe a la iglesia en Corinto

1 Nutscö e Pablo o juancügö e Jesucristo rá c jagö apóstole, rá zopjü yo nte. Je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Nutscöbe e cjuarma Timoteo rá pen'cöbe ne carta. Nu'tsc'ejí o ntetsc'ejí Mizhocjimi in jmurüji a Corinto c'ü tsja a Acaya in ma'tüji Mizhocjimi, ngue'tsc'ejí rá pen'cöbe ne carta. Dya nguextjotsc'ejí in cārāji a Corinto rá zenguats'ügöbe. Xo ñetjo c'o cjuarma c'o cārā c'o ñaja jñiñi a Acaya, rá xiqueji ra mbörü Cjimi c'o. ²Rí ötcöbe Mizhocjimi c'ín Tataji, ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra sido ra nuc'ejí na jo, ngue c'ua ra mājā in mün'c'ejí, dya pje rá mbeñeji.

Sufrimientos de Pablo

³Me na jo Mizhocjimi, rá unügö na puncjü 'na pöjō. Ngue nu Tata e Jesucristo c'ín Jmugöji. Mizhocjimi me juentsqueji 'ma pje c'o rá sufregöji, na ngue in Tatagöji c'ü. Y cja'tüji rá mājí, na ngue in Mizhocjimigöji c'ü. ⁴Mizhocjimi cjacö rá mājā. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra säjä o ndümü, o pje c'o ra sufre, ra sö rá zopjü c'o, ngue c'ua ra mājí. Rá xicöji ja va tsjacö Mizhocjimi rvá mājā 'ma mi sufregö. ⁵Me go sufre e Cristo. Je xo ga cjazgönu, me rá sufregö na ngueje rá pēpcö c'ü. Pero angueze bübü in mün'c'ö ngue c'ua me cjacö rá mājā. ⁶Ró sufregö rvá zo'c'öji. Pero o ñempc'ejí libre Mizhocjimi cja c'o na s'o c'o mi cjai, y me go mājā in mün'c'ejí. 'Ma rá sufregö, Mizhocjimi cjacö rá mājā. Nguec'ua ra sö rá zo'c'öji 'ma pje c'o rá sufregueji ja c'o nzi rgá sufregö; ra sö rá zo'c'öji ngue c'ua xo rá mácjeji. Y rá zēzhgueji, dya rá jyēzgueji Mizhocjimi. Ngue c'ua

rá unnc'ejí ngüenda, zö rá sufregö, zö cjacö rá mājā, pero nde ngueje para rá pjöxc'öji. ⁷Zö rá sufregueji c'ua ja nzi rgá sufregö, pero rá pärägö ra tsja'c'ejí Mizhocjimi rá mácjeji, ja c'o nzi ga tsjacö rá mácjō.

⁸Rí negö rá pärägueji cjuarma, ja c'o rvá sufregö ga manu a Asia. Me ró sufregö na puncjü, dya mi pärägö cjo ro huantagö c'o ma s'ēzhi. Ró cjiññigö c'ü ro tügö nu. ⁹O tsjacü Mizhocjimi ró cjiññi a cjanu, ngue c'ua ro unnc'ö ngüenda c'ü dya mi sö ro sēchitsjögö, ngue c'ua ro junt'ü in mü'bü c'ü ro dyacö Mizhocjimi c'ü rva zēzhi. Na ngueje angueze sö ra tsjapü 'na nte ra bübü na yeje 'ma ya rguí ndü. ¹⁰Ya ro tügö c'ü me ró sufregö, pero o mböxcö Mizhocjimi. Nguec'ua dya ró tügö. Ngue Mizhocjimi c'ü pjöxcö. Rí pärägö ngueje c'ü ra mböxcö 'ma pje c'o xe rá sufre. ¹¹Pero ni jyodü rá dyötcüji na puncjü Mizhocjimi ra mböxcö c'ü. A cjanu 'ma ra mböxcö Mizhocjimi, me na puncjü o cjuarma c'o ra unü 'na pöjō Mizhocjimi.

Por qué Pablo se tardó en ir a Corinto

¹²Me rá mácjō, na ngueje rá pärägö c'ü na jo rgá zo'c'öji. Xo rá pärägö c'ü na jo rgá zopjügö yo nte, dya rá jodügö c'ü ra ndenngueji co nuzgö. Mizhocjimi me pjöxcö rá minc'ö na jo, ñe rá xi'tsc'öji c'ü na cjuana, dya rá xi'tsc'öji o bëchjine. ¹³⁻¹⁴'Ma rá pen'c'ejí 'na carta, xo rá xi'tsc'öji c'ü na cjuana, dya rá xi'tsc'öji o bëchjine. Nguec'ua 'ma rá xörügueji, ra sö rá unnc'ejí ngüenda pje pjēzhi c'ü rá mangö. Bübüts'ejí c'o mácö, na ngueje unüji ngüenda c'ü na cjuana c'o rá xi'tsc'öji. Pero rá te'begö rá mácöji na jo in texeji. Nutscö rá te'begö rá mäl'öji c'e pa 'ma ra ējē e Jesucristo c'ín Jmugöji.

¹⁵⁻¹⁶Ró cjiññi cja in mü'bü nu'tsc'ejí mi mácöji mi creozüji. Nguec'ua ró mbeñegö ro ñe zenguats'üji, cja rrü magö c'ua a Macedonia. Nuc'ua 'ma ro

pedye a Macedonia, ro nzhogü ro ñe zenguats'üji na yeje, ngue c'ua rvi mäc-jeji na yeje. Nuc'ua ro sö ri pjöxcöji ngue c'ua dya pje ro bétscö cja 'ñiji 'ma ro magö a Judea. ¹⁷ Pero dya mi sö ro êcjö c'ua ja nzi rvá mbeñe. Nguec'ua bübüts'c'ejí c'o mama c'ü ró mamatjo ro êjë, pero dya ró cjiññi, ngue c'ua dya rvá cumplegö. Bübüts'c'ejí c'o mama c'ü rí cjadö c'ua ja nzi ga tsja yo nte; mamaji c'ü rí mantjo c'ü rá cjadö, zö dya rí cjiññi cjo rá cumple. ¹⁸ Rí xi'tsc'öji, Mizhocjimi cumple c'ü mama. Je xo ga czjagönu, 'ma pje c'o rí xi'tsc'öji, dya rí cjiññigö 'na jña, cja rrü mangö c'ü 'na jña c'ü ri nan'ño. ¹⁹ E Silvano ñe e Timoteo ñezgö ró zo'c'öjme ró xi'tsc'öjme ja ga cja c'ü nu T'i Mizhocjimi, c'ü ngue e Jesucristo. Nuc'ü, dya yembeñe o jña c'ü; siempre mama c'ü na cjuana. ²⁰ Ma o êjë e Jesucristo, o zädä c'o ya vi mama Mizhocjimi. E Jesucristo o cumple texe c'o. Nguec'ua rí mangöji me na jo Mizhocjimi, na cjuana texe c'o mama. ²¹ Mizhocjimi ngue c'ü cjacöji rá zëzhgöji, rá sido rá ätpäji o jña e Cristo. Ngue angueze o juancüji. ²² Y o dyacöji o Espíritu o êjë cja ín mün'c'öji; nguec'ua jñetsezgöji c'ü ya ngue o t'izgöji dya c'ü. Bübü ín mün'c'öji dya o Espíritu Mizhocjimi, ngue c'ua rí pärägöji c'ü xe ra dyacöji Mizhocjimi c'o me na jo.

²³ Rá xi'tsc'öji jenga dya ró êcjö a Corinto c'ua ja nzi rvá mangö. Pätcö ín mü'bü Mizhocjimi c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. 'Ma ro êcjö c'o pa c'o rvá xi'tsc'öji, rví jyodü ro huënche'iji na ngueje c'o ma s'o c'o mi bübü a ndetsc'ejí. Nuc'ua me rvi nzhumügueji 'ma. ²⁴ 'Ma ro huënch'öji, dya ro xi'ts'iji c'ü dya ín creoji na jo. Na ngue ya ín ejmeji e Jesucristo. C'ü rva huënch'íji, ngue c'ü ro pjöxc'üji xa'ma ri jyëzgueji c'o na s'o, ngue c'ua ri mäcjeji.

2 Ró mbeñegö c'ü dya ro êcjö c'o pa c'o rvá xi'tsc'öji, na ngueje dya mi

negö me ro sentiogö a ndetsc'ejí c'ua ja nzi rvá sentiogö 'na nu vez 'ma ró ñe zenguats'üji. Na ngueje 'ma ro tö'tc'üji c'ü xe ri cjaji c'o na s'o, me ro sentiogö. ² Nuc'ua ro huënch'öji, nu'tsc'ejí me xo ri sentiogueji 'ma. A cjanu, dya xo ro sö ro mäcjö 'ma. ³ Nguec'ua, dya ró êcjö. Pero ró pen'c'ejí 'na carta ró huënch'öji, ngue c'ua 'ma ro êcjö, ya rvi jyëzgueji c'o na s'o. Nuc'ua, dya cja ro sentiogö, ro mäjä co nu'tsc'ejí. Na ngueje ró cjiññigö, nu'tsc'ejí ín neji c'ü rá mäcjö. 'Ma jiyö, dya xo sö rí mäc-jeji. ⁴ 'Ma ró pen'c'ejí c'e carta, me ró cjiññi cjo ri jyëzgueji c'o na s'o. Y me ró huëgö. 'Ma í xörügueji c'e carta, me xo í sentiogueji. C'ü rvá huënch'öji, dya nguextjo c'ü ri sentiogueji; xo ngue c'ü ri unnc'ejí ngüenda me rí s'iyats'üji.

Perdón para el que había hecho mal

⁵ Me ró sentiogö ín mü'bü, na ngue c'ü vi tsja na s'o c'e cjuarma. Pero dya nguextjozögö ró sentiogö, xo ñetsc'ejí. ⁶ Nu'tsc'ejí í ñagueji í castigaoji c'e cjuarma. Ya na jo, dya cja ni jyodü pje xe rí tsjapüji c'e cjuarma. ⁷ C'ü rí tsjagueji dya, rí perdonaoji na ngueje ya nzhogü o mü'bü. Y rí zopjüji na jo'o ngue c'ua ra mäjä. 'Ma jiyö, ra tögü o mü'bü c'e cjuarma rgá sentio na puncjü. ⁸ Rí ö'tc'üji rí recibidoji na yeje dya c'e cjuarma, ngue c'ua ra unü nguënda c'ü me ín s'iyagueji. ⁹ C'ü rvá pen'c'öji c'e carta, ngue c'ü rva pärägö cjo ri tsjagueji c'o rvá xi'tsc'öji rvi castigaoji c'e cjuarma. ¹⁰ 'Ma cjó c'o rí perdonaoqueji, xo ñetscö xo rá perdonaoögö. Rá perdonao, na ngueje je ga cjanu ga ne e Cristo c'ü jandgagö. Rá perdonao, ngue c'ua rí unnc'ejí ngüenda ni jyodü rá perdonaoji. ¹¹ 'Ma jiyö, ra ndöcöji e Satanás nu c'ü dya jo. Rí pärägöji, dya ne c'ü dya jo c'ü rá pötca perdonaoji.

Intranquilidad de Pablo en Troas

¹²Ró magö a Troas ró zopjü c'o nte ró xipjiji ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji. Y o recibidoziji na jo ró pëpcö c'ín Jmuji rvá zopcjöji. ¹³Mi te'begö mi cjuarmaji e Tito ro zät'ä a Troas rví 'ñeje cja in jñiñigueji a Corinto. Pero dya go zät'ä. Nguec'ua me mi mbentsc'öji pje mi cjagueji. Nguec'ua rvá êzhê c'o cjuarma a Troas, ró ma c'ua a ma a Macedonia; xa'ma je ro chjêgöbe nu e Tito.

Victoriosos en Cristo

¹⁴Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngue bübü ín mün'c'ö e Jesucristo, pjöxcö Mizhocjimi. Nguec'ua pedye na jo ín bëpjigö, zö pje c'o ri c jagö zö ri sufregö. Zö ja c'o ri sät'ägö, rí xipjigö yo nte ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua ga inch'i o jña e Jesucristo texe cja ne xoñjömü, nzi ga inch'i o nguichjünü texe cja 'na ngumü. Nguec'ua na puncjü c'o ya mbärä e Jesucristo. ¹⁵Yo nte me piñs'üji na quiymi o nguichjünü. Je xo ga cjatjonu, me mäjä Mizhocjimi, na ngueje rí xipji yo nte ja ga cja e Jesucristo. Je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rá c jagö, zö bübü c'o ra dyätpä o jña e Cristo nguec'ua ra jogü o mü'büji, zö bübü c'o dya ra dyätpä o jña nguec'ua dya ra jogü o mü'büji. ¹⁶Rí zopjü yo nte. Nu c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra bübüjtjo c'o. C'o dya ra 'ñench'e o mü'bü, ra ndü c'o, dya ra salvaji. Nguec'ua me na sjü'ü ne bëpji. ¿Ja rga cumplegö nu? ¹⁷Cärä na puncjü c'o xöpü o nte, nan'ño ga jíchiji o jña e Jesucristo, cjaji ra ndöji o merio. Nutscö, dya ga cjanu rgá jizhgö. Rí xipji yo nte c'ü na cjuana ja ga cja e Jesucristo. Ngue Mizhocjimi c'ü o juancügö c'ü xo jandgagö ja rgá c jagö ne bëpji. Y pjöxcö e Jesucristo c'ü bübü ín mün'c'ö.

El mensaje del nuevo pacto

3 Na ngue c'o cja rvá xi'tsc'öji, bübü c'o ra mama: “Ndo cja pütsjê na nojo e Pablo, me cja pü c'ü me na jo ga xöpüte”, ra 'ñeñeji. C'o nan'ño ga xöpü, tjêji o carta de recomendación. Nguec'ua gui recibidogueji c'o. A poco in cjiññiji xo ni jyodü rá tjêgö 'na carta de recomendación rá jíts'öji, ngue c'ua rí recibidogöji na yeje. A poco in cjiññiji ni jyodü rí dyacöji 'na carta de recomendación rá jíchi c'o 'ñaja cjuarma, ngue c'ua xo ra recibidoziji. ²Ma ró zo'c'öji, i 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo. Rí pärägö c'ü rí mbëpjigö cja Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o xo ra unü ngüenda ja vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, xo ra mbäräji 'ma c'ü rí mbëpjigö cja Mizhocjimi. ³Ma ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, e Cristo o tsjapü o zi'ch'i in mü'büji c'o jña. Nguec'ua gui nzhodüji c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguec'ua in chjëntcjeji 'na carta de recomendación, ngue c'ua ra unü ngüenda yo nte c'ü rí mbëpjigö cja Mizhocjimi. Nu o jña Mizhocjimi, dya jñu'sc'üji co o tinta; ngue o Espíritu Mizhocjimi o tsjapü o zi'ch'i in mü'büji. Mi jinguä 'ma o dyacöji Mizhocjimi c'o o mandamiento, o jñu's'ü cja laja c'o. Pero nudya, je ngue a mbo cja in mü'büji nu ja jü's'ü dya o jña.

⁴Na ngue pjöxcö e Jesucristo, rí pärägö c'ü sö na jo rá pëpcö Mizhocjimi. ⁵Nutscö, dya sö rá c jatsjêgö c'ü na jo. Ngueje Mizhocjimi c'ü dacö poder ngue c'ua sö rá pëpcö c'ü. ⁶O dyacö poder rá pëpcö, rá zopjü yo nte rá xipjiji 'na jña c'ü nuevo c'ü me na jo. C'e jña'a, dya ngue c'o mandamiento c'o o jñu's'üji cja c'o laja 'ñe cja c'o xipjadü; ngueje 'na jña c'ü ra jñu's'ü o Espíritu Mizhocjimi a mbo cja ín mün'c'öji. C'o me jodü ra cumple c'o mandamiento, ra ndüji, dya ra salvaji. Pero o Espíritu Mizhocjimi ra dyacöji c'ü rga bübüjtjoji.

7-8 Mizhocjimi o zopjü e Moisés, o unü c'o laja c'o mi juns'ü c'o mandamiento. E Moisés cjanu o tjëmpi c'o nu menzumüji a Israel. Me ma zö ma jya's'ü o jmi e Moisés 'ma o ch'unü c'o mandamiento. Nguec'ua c'o nte, dya mi sö ro jñandbaji o jmi. Zö ma zö o jmi e Moisés, pero ts'ë ts'ë va cambia ngue c'ua mi ma ma t'jorü c'ü mi juëns'i. Me ma zö'ö 'ma o ch'unü c'o mandamiento, pero xenda na zö 'ma c'j c'o ra xipji yo nte ja ga cja e Jesucristo. Na ngueje 'ma c'j c'o me jodü ra cumple c'o mandamiento, ra ndü 'ma c'o. Pero 'ma c'j c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra tsja o Espíritu Mizhocjimi ra unü c'ü rguí bübü'tjo c'o. ⁹ Me ma zö 'ma o ch'unü c'o mandamiento, pero dya mi cumplögöji. Nguec'ua rvá unnc'öji ngüenda c'ü rí tügöji ín nzhunc'öji. Pero yo jña yo mama ja ga cja e Jesucristo, mamaji ja rgá sö ra perdonaozgöji ra jogü ín mü'büji a jmi Mizhocjimi. Nguec'ua xenda na zö yo jña yo, que na ngueje c'o mandamiento. ¹⁰ E zana na zö ga jñetse, pero 'ma cjijí e jyarü, dya cja zärä na jo e zana. Je xo ga cjatjonu c'o mandamiento. Na zö c'o, pero ya ch'acöji dya 'na jña c'ü xenda na zö. ¹¹ Me ma zö 'ma o ch'unü c'o mandamiento, pero ro zädä 'ma dya cja ro mandazüji c'o. Nguec'ua ne jña nu cja ch'acöji, xenda na zö nu, na ngueje nunca ra nguarü.

¹² Rí pärägö c'ü dya ra nguarü ne jña nu. Nguec'ua, dya rí co'bügö ne rí 'naja jña, rí xi'tsc'öji na cjuana texe c'ü ja ga cja. ¹³ 'Ma ra jya's'ü o jmi e Moisés, mi co'bü c'ua o jmi 'na bitu. Mi co'bü o jmi, ngue c'ua c'o nu menzumüji a Israel, dya ro unüji ngüenda c'ü mi ma ma t'jorü nu c'ü mi juëns'i. Pero nutscö, dya rí co'bügö ne ri 'na jña; rí xi'tsc'öji na cjuana texe c'ü ja ga cja. ¹⁴ C'o nte c'o mi pöji e Moisés, dya unüji ngüenda pje vi ch'unüji c'o mandamiento. C'ua ja nzi va ngo'bü e Moisés c'ü o jmi, je xo ga cjatjonu c'o ín menzumügöjme a Israel hasta yo pa dya.

'Ma xörüji c'o mandamiento, nza cja c'ü ya tsot'ü o ndöji, dya unüji ngüenda ja ga cja. Nguextjo 'ma c'j c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, nu'ma, ngue 'ma ra unüji c'ua ngüenda ja ga cja. ¹⁵ Jä, hasta yo pa dya, 'ma xörüji o ley c'o o dyopjü e Moisés, tsot'ü o ndöji. ¹⁶ Pero 'ma c'j c'o ra nzhogü o mü'bü cja c'ín Jmugöji, dya cja ra tsot'ü 'ma o ndöji, ra unüji c'ua ngüenda c'ü dya ngue c'o mandamiento c'o ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguextjo e Jesucristo ra 'ñevgueji libre. ¹⁷ Ngue c'ín Jmugöji c'ü o dyacüji o Espíritu o ëjë co nuzgöji. 'Ma rá ench'e ín mün'c'öji e Jesucristo c'ín Jmugöji, c'ü o Espíritu ra dyacöji c'ü dya cja rá sü rga chëzhiji a jmi Mizhocjimi. ¹⁸ Nutscöji, dya cja tsot'ü ín chögöji. Nguec'ua 'ma rá sido rá chëzhiji cja e Jesucristo c'ín Jmugöji, 'ma rá sido rá unüji ngüenda ja ga cja c'ü me na zö angueze 'ñe me na jo, xo 'ñetscöji ya rguí ma ra pötcüji ín mü'büji c'ü. Nguec'ua ja c'o nzi ga cja angueze, je xo rga czazgöji nu. Na ngueje c'ü o Espíritu ra pëpji a mbo ín mü'büji.

4 Mizhocjimi o s'iyazügö o dyacö ne bëpji. Nguec'ua, dya rí sügö rgá zopcjö yo nte, ni xo ri tögü ín mün'c'ö. ² Bübü c'o cja na s'o c'ü ix 'na tsetjo. Me päräji ja ga dyonpüji yo nu minteji. Cjapü ñaji o jña Mizhocjimi, pero dya mamaji c'ü na cjuana. Pötüji c'e jña ngue c'ua yo nte ra ndeñeji co anguezeji. Nutscö, dya ga cjanu rgá czagö. Jandgagö Mizhocjimi c'ü rí mangö c'ü na cjuana c'ü ja ix ga cja o jña. 'Ma ra ne ra unü ngüenda yo nte, ra sö ra mbäräji texeji c'ü na cjuana c'o rí xipjiji. ³ 'Ma rí xipjigö yo nte ja ga cja e Jesucristo, bübü c'o dya creo c'o rí mangö. Ngueje c'o ya ni ma ra bëzhi o aljma, dya ra salvaji. ⁴ Anguezeji, dya ne ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo; ätäji e Satanás nu c'ü dya jo, ätäji nza cja c'ü ri ngue Mizhocjimi. C'ü dya jo, co'tp'ü o ndöji. Nguec'ua 'ma äräji ja ga

cja e Jesucristo, dya jya's'ü o mü'büji. Nguec'ua, dya pārāji cjo Mizhocjimi e Jesucristo c'ü me na zö. ⁵Nutscö, dya rí xi'tsc'öji ja ga cjazgö; rí xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo. Rí xi'tsc'öji ngue ín Jmugöji c'ü. Rí zo'c'öji, na ngueje rí pëpcö angueze rgá pjöxc'öji. ⁶Mi jinguã 'ma mi bëxömütjo, o mama Mizhocjimi que ro bübü o jya's'ü. O bübü c'ua jya's'ü. Je xo va cjatjonu, Mizhocjimi o dyacöji o jya's'ü a mbo cja ín mün'c'öji. Nguec'ua rí unnc'öji ngüenda, 'ma rí äräji ja ga cja e Cristo, rí pārāji ja ga cja c'ü me na zö Mizhocjimi. Na ngueje e Cristo, xo Mizhocjimi c'ü.

El vivir por la fe

⁷Yo nte pë's'iji c'o me ni muvi a mbo cja 'na s'äbä, maco dya ni muvi c'e s'äbä. Je xo ga cjazgönu, me ni muvi o jya's'ü Mizhocjimi c'ü bübü ín mün'c'ö. Pero ín cuerpogö, dya ni muvi, dya ga zëzhi. A cjanu ga jñetse c'ü je ngue Mizhocjimi c'ü me na zëzhi, dya nguetscö. ⁸Bübü 'ma pje c'o nde rí sufregö. Pero me na zëzhi Mizhocjimi, me pjöxcö na puncjü. Bübü 'ma me cijñi ín mü'bü ja rga cchapü, pero dya tögü ín mü'bü. ⁹Me jongö yo nte, me ne ra tsjacüji rá sufre. Pero dya jëzguigö Mizhocjimi. Zö bübü 'ma ya ra mbötcöji, pero xe rí bübüjtjo. ¹⁰Ja c'o nde rí nzhodügö, me jongöji ja rgá mbötcöji, ja c'o nzi va mbö't'üji e Jesús. Nguec'ua me rí sufregö. Pero Mizhocjimi pjöcügö. Je ga cjanu ga jñetse c'ü bübüjtjo e Jesucristo, y dacü c'ü rgá bübüjtjogö. ¹¹Nu dya xe rí büntcjö, me jongöji ja rgá mbötcöji, na ngueje rí pëpigö e Jesús. Dya pje ga zëtscö, pero angueze cjacü rá zëzhgö. Je ga cjanu ga jñetse c'ü bübü e Jesús a mbo cja ín mün'c'ö. ¹²Na ngue c'ü rgá zo'c'öji, o dya'c'üji nueva vida, pero rí bübü peligrö rá tügö.

¹³⁻¹⁴T'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: “Ró creo c'ü ró ärä, nguec'ua rvá mangö”, eñe. Je xo ga cjazgönu. Rí cre-

ogö zö rá tügö, pero ra tsjacö Mizhocjimi rá bübüjtjo na yeje, c'ua ja nzi va tsjapü e Jesús o bübüjtjo na yeje. Y ra zinzgö co nu'tsc'eji, rá ma cärāji cja o jmi. Nguec'ua rvá zo'c'üji. ¹⁵Nu yo rí sufregö, ngue para rá pjöxc'öji. Na ngue c'ü rí zo'c'öji, xenda na puncjüts'üji c'o ra unü ngüenda ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi. Nguec'ua na puncjü c'o ra unü 'na pöjö Mizhocjimi, ra mamaji c'ü me na nojo angueze, 'ñe me na jo.

¹⁶Nguec'ua, dya ga tögü ín mün'c'ö. Zö ya ni ma rá titagö, pero pama pama pjöxcö Mizhocjimi, dacö cja ín mün'c'ö c'ü rga zëzhigö. ¹⁷Yo rí sufregö, nza cja c'ü 'na ts'indajmetjo, chjëntjui c'ü dya rí sufregö. Na ngueje rí pärägö ra dyacö Mizhocjimi ja c'o me na zö, c'ü dya ra nguarü. ¹⁸Dya rí cchapü ngüenda yo rí janda cja ne xoñijömmü. Rí cchapü ngüenda c'o bübü a jens'e c'o dya rí janda. Na ngueje yo rí janda, ra cjogütjo yo. Pero c'o dya rí janda, ra mezhe c'ü dya ra nguarü c'o.

5 'Ma rá tügöji, ra chjorü nu ín cuerpogöji nu rí bübügöji cja ne xoñijömmü. Pero rí pärägö ra zädä 'ma ra dyacöji c'ü ri nuevo ín cuerpoji c'ü dya ra chjorü. Ngue Mizhocjimi c'ü ra dyacöji c'ü ri nuevo ín cuerpoji; dya ngue yo nte yo ra dyät'ä. 'Ma ya ri nuevo ín cuerpoji, rá sido rá bübügöji a jens'e para siempre. ²⁻³Nu dya xe bübü dya ín cuerpogö, me rí sö rgá sufre. Rí negö ra ch'acö c'ü ri nuevo ín cuerpo c'ü dya rá tügö. Na ngueje 'ma rá tügö, ra dya ín cuerpogö, y dya be ri ch'acügö c'ü ri nuevo ín cuerpogö. Cja ra ch'acü a cjanu, 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo. ⁴Nu dya xe bübü dya ín cuerpogö, me rí sö rgá sufre. Pero dya rí negö rá tügö dya. Na ngueje 'ma rá tügö, ra dya'a ín cuerpogö y dya be ri ch'acügö c'ü ri nuevo ín cuerpo. Rí negö ra ch'acö c'ü ri nuevo ín cuerpo, nu dya xe rí bübügö. Ngue c'ua ra pötcügöji nu ín cuerpo nu ra chjorü, ixta ch'acö c'ü ri

nuevo ín cuerpo ngue c'ua dya ra chjorü. ⁵Nguetsjë Mizhocjimi c'ü o mama ra dyacöji a cjanu. Y ya xipji o Espíritu o ëjë o 'ñe bübü cja ín mün'c'öji. Nguec'ua rí pārägöji c'ü xo ra dyacöji c'ü ri nuevo ín cuerpogöji.

⁶Zö rá tügö, pero dya ra tsja'a, na ngue me mäjä ín mün'c'ö. Nu dya xe rí bübügöji, dya be rí cārāji a jens'e a jmi c'ín Jmugöji. ⁷C'ü rí mangö, rí ench'e ín mün'c'öji e Jesucristo, zö dya be rí jandgöji dya c'ü. ⁸Zö rá tügö, pero dya rí sügö. Na ngue rí pārägö nzi rá tügöji, ixtá ma bübügöji a jens'e a jmi c'ín Jmugöji. Zö dya be ri ch'acö c'ü ri nuevo ín cuerpo, pero xenda na jo rá tügö rá ma bübügö a jmi c'ü ín Jmugöji, que na ngue ra mezhe rá sufre rga minc'ö va. ⁹Zö xe ri bübügö 'ma ra ëjë e Jesucristo, zö ya rga tügö, pero dya ra tsja. Me rí jodügö rá c jagö ja c'o nzi ga ne angueze. ¹⁰Na ngueje rí texeji rá cārāji a jmi e Cristo nu ja ra jñüncöji ngüenda, ngue c'ua ra jñetse ja rvá minc'öji, ngue c'ua angueze ra ngötcöji nzi 'nazgöji texe c'o ró cjaji cja ne xoñijöümü. 'Ma rá cjaji ja c'o nzi ga ne angueze, ra ngötcüji 'ma c'o na jo. 'Ma jiyö, dya ra ngötcüji 'ma; ra jñetse c'ü rvá cjaji c'o na s'o.

El mensaje de la paz

¹¹Rí sügö c'ín Jmugöji, na ngueje rí pārägö ra jñüncü ngüenda c'ü. Nguec'ua rí xipji yo nte ra unüji ngüenda nguetscö 'na xöpüte c'ü na cjuana. Mizhocjimi pätcö ín mü'bü c'ü rí jodü rá xöpügö ja c'o nzi ga ne. Y rí te'begö c'ü xo 'ñetsc'ejí xo rí unnc'ejí ngüenda c'ü rí jodü rá xöpügö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ¹²Ró xi'tsc'öji na yeje c'ü nguetscö 'na xöpüte c'ü na cjuana. C'ü rgá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rí cjapü na nojo; ngue c'ü rguí pārägueji ja rguí chjünrüji 'ma pje c'o ra xi'tsc'ejí c'o na s'o ga xöpüte. Anguezeji mamaji c'ü dya cjuanazgö 'na xöpüte. Na ngueje cjapüji ni muvi 'na nte, 'ma pje

c'o pjézhi o 'ma pjéchi ra ña'a na jo; dya cjapüji ngüenda c'ü bübü a mbo cja o mü'bü. Rí xi'tsc'öji yo, ngue c'ua ra sö rí xipjiji c'o 'ña xöpüte c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. ¹³Na ngue c'ü rí mangö c'ü na cjuanazgö 'na xöpüte, bübü c'o xi'ts'ijí ya rí locogö. Y mamaji c'ü rí cjapcö me na nozü. Pero rí xi'tsc'öji, c'ü rgá mangö na cjuanazgö 'na xöpüte, ngue c'ü rguí jñetse me na nojo Mizhocjimi. Y 'ma rí xi'tsc'öji na jo 'na pjeñe, ngue c'ü rgá pjöxc'öji c'ü. ¹⁴Na ngue c'ü me go s'iyazgöji e Jesucristo, rí unnc'ö ngüenda xo ni jyodü rá s'iyagö yo nte rga zopcjö yo. Na ngueje ró unü ngüenda o ndü angueze c'ü ro tügöji rí texeji; nguec'ua chjëntjui c'ü ya ró tügöji. ¹⁵O ndü por nutscöji rí texeji, nguec'ua 'ma rá ench'e ín mü'büji angueze, rá bübütjoji 'ma. Nuc'ua, dya cja rá cjaji ja c'o rgá netsjëji, rá cjaji dya ja c'o nzi ga ne angueze. Na ngueje o ndü por nutscöji, cjanu o bübütjo na yeje. ¹⁶Nguec'ua nutscö, dya cja rí cjapü ngüenda zö ja ga jñetse 'na nte, o zö pje ri pjézhi. 'Ma ot'ü, mi cjapcö dya mi muvi e Jesús, mi cjiñigö c'ü mi nguextjo 'na nte. Pero dya cja rí cjiñigö a cjanu, rí unnc'ö dya ngüenda e Jesús ngueje Cristo c'ü ne ra mama: Vi 'ñeje cja Mizhocjimi. ¹⁷'Ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ya ri nuevo 'ma o mü'bü 'ñe o pjeñe c'ü. Dya cja ri cjiñi nza cja 'ma ot'ü. Tsjijñiji cjuarma, ya ri nuevo rgá nguiñi o mü'bü 'ma c'e nte.

¹⁸Nguetsjë Mizhocjimi o tsjacöji ya nuevo dya ín mün'c'öji. O ndäjä e Cristo o ëjë, o 'ñe ndü por nutscöji, ngue c'ua sö ra nugüji dya na jo Mizhocjimi. Y nguetsjë Mizhocjimi c'ü o dyacö ne bëpji rá xipji yo nte, c'ü ya sö rá chëzhiji dya a jmi Mizhocjimi, na ngue angueze ya sö ra recibidozüji. ¹⁹Mizhocjimi o ndäjä e Cristo o ë ndü por nutscöji rí nteji. Nguec'ua sö dya Mizhocjimi ra perdonaozgöji dya c'o, ra nugüji na jo. O dyacö ne bëpji rá xipji yo nte, c'ü ra

sö ra chëzhiji dya a jmi Mizhocjimi. ²⁰Rí pätpägö e Cristo rgá zopjü yo nte, chjëntjui c'ü ri nguetsjë Mizhocjimi ri ña'a. C'ü ro mama e Cristo, nutscö rí zopjü yo nte co texe ín mün'c'ö, rí xicöji a cjava: "Chëzhgueji dya cja o jmi Mizhocjimi; angueze ra recibidots'üji", rí embe yo nte. ²¹E Jesucristo mi ojtjo o nzhübü, nunca mi cja c'o na s'o. Pero Mizhocjimi o tsjapü e Jesucristo o ngötcüji ín nzhunc'öji, nza cja 'ma ri ngue angueze rví tsja c'o na s'o. O tsja a cjanu Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rá ench'e ín mün'c'öji e Jesucristo, ra nugüji Mizhocjimi nza cja c'ü nunca rva c'agöji c'o na s'o.

6 Rí pëpcö Mizhocjimi; nguec'ua rí zo'c'öji. In mangueji c'ü in junt'ü in mü'büji que Mizhocjimi nugüji dya na jo. Pero 'ma dya rí tsjaji ja c'o nzi ga ne, nu'ma, 'ñetse c'ü dya cjuana in creoji. ²O mama Mizhocjimi:

C'e pa c'ü rvá mangö, ró äjte'ägöji 'ma i dyötcöji.

Ró pjöxc'öji c'e pa c'ü ya rvá mangö ro emp'öji libre, eñe Mizhocjimi.

Rí tsjijñiji, ya zädä c'o cjé nu c'o o mama Mizhocjimi. Nudya, ngue dya, sö ra salvatse'ejí Mizhocjimi.

³Rí jodü ja rga minc'ö na jo, ngue c'ua dya ra sö cjó ra zopcügö ra mama: "Dya ga jo yo jña yo xitscöji e Pablo. Dya rí negö yo", ra 'ñeñe. ⁴Zö pje rí sufregö pero rí sëhcö, dya rí jëzgö ne bëpji. Rí c'agö a cjanu ngue c'ua ra 'mārā na jo'o c'ü ngue o mbëpjizü Mizhocjimi. Bübü 'ma pje c'o nde rí sufregö, dya rí pāřā ja rga c'apü. Pero rí sëhcö c'o. ⁵Bübü 'ma jücüji co chirrio. Xo bübü 'ma pantcaji a pjörü. Xo bübü 'ma me jmurü yo nte me mamaji pje ra tsjacöji. Pero rí sëhcö c'o. Rí pëpcö Mizhocjimi hasta ya me ni mbotjo ín cuë. Nguec'ua rí bëzhi na puncjü ín ch'ijí, y bün'ma dya rí sigö o xëdyi. ⁶Siempre rí jodügö ja rga c'agö c'o na jo. C'ü rí pāřägö ja ga cja

Mizhocjimi, ngue c'ü rí xipjigö yo nte. 'Ma cjó pje c'acö, rí pësp'iji paciencia. Rí c'agö na jontezgö ngue c'ua rá pjös'ü yo nín mintegöji. Me pjöxcö o Espíritu Mizhocjimi ja rgá pëpcö Mizhocjimi. Y rí s'iyagö yo nín mintegöji, dya rí c'apütjo que rí s'iyaji. Nujyo, ngue yo ni jñetse c'ü ngue o mbëpjizü Mizhocjimi.

⁷Bübüzgö o poder Mizhocjimi; nguec'ua rgá zopcjö yo nte rí xicöji o jña angueze c'o na cjuana. Ya na jozügö dya a jmi Mizhocjimi; nguec'ua ya dyacö texe c'ü ni jyongö, ngue c'ua rá tögö o nte ra dyätpäji o jña e Jesucristo, 'ñe ngue c'ua dya ra ndöcö e Satanás nu c'ü dya jo.

⁸Bübü 'ma respetaozüji, bübü 'ma c'acöji c'ü dya ni muvizgö. Bübü 'ma xoscöji o bëchjine, bübü 'ma mamaji c'ü na jontezgö. Pero rí sido rí pëpcö Mizhocjimi rgá zopcjö yo nte. Zö mamaji c'ü rí onpü yo nte, pero rí sido rí xicöji c'ü na cjuana. ⁹Zö cārā c'o c'acö c'ü dya ni muvizgö, pero bübü c'o unü ngüenda ngue o mbëpjizgö Mizhocjimi. Zö bübü 'ma ya ngue rá tügö, pero rí jñandaji xe rí bübütjo. Zö pencö Mizhocjimi o ndümü, pero dya c'acü rá tügö. ¹⁰Bün'ma me rí nzhümügö, pero Mizhocjimi c'acö rá mājā. Zö dya pje rí pë'sc'ö, pero rí xicö yo nte yo jña yo me ni muvi, ngue c'ua ra mbë's'iji c'o na cjuana ni muvi. Dya pje rí pë'sc'ö nzi ga mbë's'i yo nte. Pero rí pë'sc'ö texe c'o na cjuana ni muvi.

¹¹Mi cjuarmats'üji in cārāji a Corinto, rí xi'tsc'öji texe c'o rí pë'sc'ö cja ín mü'bü, dya pje rí co'bügö ne rí 'na jña. Me rí nets'eji. ¹²In c'ijñiji c'ü dya rí netsc'öji. Ngue'tse'ejí, dya in nezgöji. ¹³Rí xi'tsc'öji dya, nza cja 'na bëzo c'ü zopjü c'o o t'i. Rí ñezgöji ja c'o nzi rgá netsc'öji.

Somos templo del Dios viviente

¹⁴Dya sö rá 'hüech'iji cja 'na yovo 'na nzhünü co 'na burru. Je xo ga c'atjonu, dya sö rí nzhodüji c'o dya creo Mizhocjimi rí tsjaji c'ua ja nzi ga tsja

anguezeji. C'o na jo, dya sò ra dyoji c'o na s'o. C'o ya bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi, dya sò ra dyoji c'o nzhodü cja bëxömü. ¹⁵ Dya xo sò e Cristo ri 'natjo o pjeñevi e Satanás nu c'ü dya jo. 'Na nte c'ü ya 'ñench'e o mü'bü e Cristo, dya sò ra nzhodüvi c'ü dya ne ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo. ¹⁶ Cja c'e templo nu ja ma't'üji Mizhocjimi, dya sò ra ndägä o santo. Je xo rga cjatse'je nu, dya rí nzhodüji c'o dya ne ra 'ñeje Mizhocjimi. Na ngueje ngue o templotse'je dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. O mama a cjava:

Rá mimigö a nde anguezeji, rá nzhodügö co anguezeji.

Ri nguetscö o Mizhocjimizüji, y rá cjacpö ín ch'igö c'o, eñe Mizhocjimi.

¹⁷ Nguec'ua ni jyodü rí tsjaji ja c'o xo nzi va mama Mizhocjimi:

Rí xögüji cja c'o cja'a na s'o, dya cja rí dyocjeji.

Dya cja rí tsjaji c'o na s'o. Nguec'ua rá recibidots'öji.

¹⁸ Ri nguetscö in Tatazügöji. Y rá cja'c'öji ín ch'itsc'öji ñe ín xunt'itsc'öji, eñe Mizhocjimi c'ü me na nojo.

7 Rí s'iyatsc'öji cjuarma; nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. Na ngue yo o mama Mizhocjimi, ni jyodü rá xögüji texe cja c'o na s'o, ngue c'ua ra ndintsquigöji c'o. Na ngueje 'ma rá cjaji c'o na s'o, ra s'odü ín cuerpogöji ñe ín mü'büji. Ni jyodü rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, y nguextjo angueze rá sügöji.

El cambio de actitud de los corintios

² Rí ñezgöji co texe in mün'c'ejí. Dya pje ró cja'c'öji c'ü na s'o ne rí 'natsc'ejí. Dya pje ró xi'tsc'öji c'ü ro s'odü in mün'c'ejí ne rí 'natsc'ejí. Dya ró pe'chc'ejí bëchjine ne rí 'natsc'ejí. ³ C'ü rvá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rí mangö c'ü ín cjiññí c'ü rvá cja'c'öji c'o na s'o. Ya ró xi'ts'íji c'ü me rí nets'ejí co texe ín mün'c'ö. Zö pje xe rá sufregö, pero rá sido rá nets'ejí

hasta rí bübü rá tügö co nu'tsc'ejí. ⁴ Rí xi'tsc'öji me rí mä'c'öji. Y rí xipjigö c'o 'ñaja cjuarma c'ü na jo gui tsjagueji. Zö me rí sufregö, pero me rí mäcjö.

⁵ 'Ma ró sät'ägö a Macedonia, dya sò ro söya ín pjeñegö, na ngue mi bübü c'o pje nde ma problema. Mi sufregö, y me mi mbeñe ín mün'c'ö. ⁶ Pero Mizhocjimi me cjacü ra mäjä 'ma cjó c'o ya ni tögü o mü'bü. Nuc'ü, xo tsjacö ró mäjä. Na ngueje e Tito o zät'a nu ja mi bübügö. ⁷ C'ü vi zät'a e Tito, dya nguextjo c'ü rvá mäcjö c'ü. Xo ró mäcjö, na ngue o xitscö e Tito c'ü vi mäjä angueze 'ma o 'ñe nuc'ejí. O xitscö c'ü me ín ne rí jñandgagöji. O xitscö c'ü me ín nzhumügueji por c'ü vi tsjagueji. Xo xitscö c'ü me ín ne rí tsjagueji c'o ya rvá xi'tsc'öji. Nguec'ua xe mas ró mäcjö.

⁸ Me ín nzhumügueji 'ma ín xörüji c'e carta c'ü ró pen'c'öji. Nguec'ua mi cji-jñigö: "Na jo, dya ro penpegöji c'e carta", rí eñetsjögö. Pero rí pärägö dya, dya go mezhe vi nzhumügueji. Nguec'ua rí mäcjö ró pen'c'öji c'e carta. ⁹ C'ü rgá mäcjö, dya nguextjo c'ü vi nzhumügueji. Rí mäcjö na ngueje ín nzhumüji c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, ín nzhumüji cjanu o nzhogü in mün'c'ejí cja Mizhocjimi. Nguec'ua ixi jñetsetjo c'ü dya ró cja'c'öji na s'o 'ma ró pen'c'öji c'e carta. ¹⁰ 'Ma cjó c'o ra nzhümü ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ra nzhogü o mü'bü ra salva. Y dya ra yembeñe c'e nte c'ü xe ra nzhogü cja c'o na s'o. Na puncjü o nte c'o nzhümü, pero dya nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nguec'ua ra ndüji, dya ra salvaji. ¹¹ Nu'tsc'ejí ín nzhumügueji ja c'o nzi va ne Mizhocjimi; nguec'ua me ín ne rí tsjaji dya c'o na jo. Dya mi cjacqueji nguenda c'o na s'o c'o mi bübü a ndetsc'ejí. Pero 'ma ín xörügueji c'e carta, ix ín tsjacüji nguenda. Y mi negueji ro pärägö c'ü ja ma cja, c'ü dya ín p'esc'ejí in s'ocügueji ín texeji. Me xo ín s'ogueji c'ü vi tsja na s'o 'na cjuarmatsc'ejí. Me

xo i sügueji. Me xo mi ne ri jñandgagöji, ri xitscöji c'ü in ne rí dyätcägöji. Xo i castigaoji c'e cjuarma na ngue vi tsja na s'o. I tsjaji texe c'o ró xi'tsc'öji; nguec'ua dya cja pje sö'ö pje xe rá xi'tsc'öji dya. ¹²Ró pen'c'öji c'e carta, ró xi'tsc'öji ri castigaoji c'e cjuarma c'ü vi tsja na s'o. Xo mi juentsegö nu c'ü vi tsjapiüji na s'o. Pero c'ü xenda mi cjijñigö, ngue'tsc'ejí. Ró pen'c'ejí c'e carta ngue c'ua ri unnc'ejí ngüenda c'ü ix na cjuana in nezeji a mbo cja in mün'c'ejí, ñe in ne rí dyätcäji. Je a cjanu va ne Mizhocjimi.

¹³Nguec'ua rí mácjö dya, dya cja pje rí mbeñe dya. Y mas rí mácjö, na ngueje ya xo vi mäjä e Tito. 'Ma o ëjë e Tito o ñe nuc'ejí, i recibidoji in texeji; nguec'ua dya cja pje xo mbeñe dya c'ü. ¹⁴Ante c'ü ro ëjë e Tito ro ñe zenguats'üji, ya rvá xicö que ri dyätcäji. Y dya ró bëzhgö ín tsegö. Na ngue i dyätcäji. Nguec'ua na cjuana c'o ró xipji e Tito. Je xo ga cjatjonu, texe c'o rí xi'tsc'öji, na cjuana c'o. ¹⁵E Tito, me nets'ejí na puncjü, na ngueje mbeñe ja c'o vi recibidogueji angueze. Me i sügueji 'ma i dyäräji c'ü o xi'ts'íji. Me i dyätäji c'ü. ¹⁶Me rí mácjö, rí pärägö que rí tsjagueji na jo.

Dando generosamente

8 Rí ne rá xi'tsc'öji cjuarma, c'o o tsja c'o cjuarma c'o jmurü cja c'o jñiñi c'o tsja a manu a Macedonia. Mizhocjimi o ñünbü o mü'bü c'o cjuarma a Macedonia ra mbös'üji c'o cjuarma a ma a Judea c'o pje ni jyodü. ²C'o cjuarma a Macedonia me go sufrefeji o prueba, pero me go mäjí na puncjü. Nguec'ua va tsja anguezeji o jmutüji o merio ra mbenpeji c'o cjuarma a Judea. O jmutüji co texe o mü'büji zö dya pje xo teme anguezeji. ³Rí xi'ts'íji c'ü na cjuana. Anguezeji o tsjaji mas posible o jmutüji o t'opjü c'ü o söji. Anguezetsjéji o ne o jmutüji. ⁴O dyötcöji na puncjü c'ü xo ro sö anguezeji ro mbös'üji c'o ñaja jñiñi rvá mbenpeji

o merio c'o cjuarma a Judea. ⁵Ya mi te'begö c'ü ro tsja anguezeji ro mbös'üji o merio. Pero dya nguextjo c'ü o tsjaji. Ot'ü o unüji o mü'büji c'ín Jmugöji ro dyätäji c'ü, ñezgö xo ro dyätcägöji. Na ngue je va cjanu va ne Mizhocjimi. ⁶Nguec'ua ró xipji e Tito ra ëjë ra ñe cjuatü c'e bëpji c'ü o mbürü a ndetsc'ejí. Na ngue 'ma mi bübü e Tito co nu'tsc'ejí, o xi'tsc'ejí c'ü na jo ri jmutqueji o merio ri pjösc'ejí c'o cjuarma a Judea. ⁷Na jo gui ñenche in mü'büji e Jesucristo. In päräji na jo o jña Mizhocjimi, y in päräji ja gui zopjüji na jo yo nte. Me in jodü rí tsjaji c'o na jo. Me xo in nezeji. Ja c'o nzi gui tsjaji texe yo na jo, xo rí pjös'üji c'o cjuarma a Judea. ⁸Nujyo, dya xtí mandats'üji yo. Nguextjo c'ü rí unnc'ejí ngüenda ja ga tsja c'o cjuarma a Macedonia me jodü ra mbös'üji c'o cjuarma a Judea. Nguec'ua je xo rguí tsjagueji a cjanu. A cjanu ra jñetse c'ua na jo, c'ü na cjuana in nezeji. ⁹In pärägueji ja va s'iyazgöji e Jesucristo c'ín Jmugöji. Nutscöji, dya pje mi muvizgöji cja o jmi Mizhocjimi. E Jesucristo me ni muvi; nuc'ü, ixmi bübüvi Mizhocjimi c'ü. Pero o ëjë cja ne xoñi-jömü nza czazgöji rí nteji, me go tsjapüji dya ni muvi c'ü. Nguec'ua me ni muvizgöji dya cja jmi Mizhocjimi.

¹⁰A cjë'e mi negueji ri pjös'üji c'o cjuarma a Judea; nguec'ua vi jmutqueji ja nzi o merio. Rí cjijñigö, na jo rí cjuatüji c'ü i pjürügueji. ¹¹C'ü ya i pjürüji, nudya rí cjuatüji co texe in mü'büji ja c'o nzi vi pjürüji. Rí pjös'üji c'o cjuarma c'ü mas ra sötsc'ejí. ¹²'Ma rí unügueji co texe in mün'c'ejí, ra mäjä 'ma Mizhocjimi. Mizhocjimi dya te'be rí unügueji c'o dya in pës's'íji, nguextjo c'o sötsc'ejí.

¹³Rí negö rí pjösc'ejí c'o cjuarma a Judea. Pero dya rí tsjopqueji rguí unüji o merio. 'Ma ga cjanu, ngue'tsc'ejí me rí sufrefueji c'o rguí jyodüts'üji. ¹⁴Rí pjösc'ejí ngue c'ua anguezeji ra mbës'íji algo, ñetsc'ejí xe xo rí pës'c'ejí algo.

Nu'tsc'ejí xenda in pè'sc'ejí dya; nguec'ua rí unügueji c'o ni jyodüji anguezeji dya. 'Ma ra zädä 'ma xenda ra mbè's'iji anguezeji, ra sò anguezeji ra dya'c'ejí c'o rguí jyodüts'üji. Nguec'ua nde rí pè'sc'ejí algo in texeji. ¹⁵ Mbeñeji ja c'o nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Je mama a cjava: "Nu c'o na puncjü va jñüs'ü c'o maná, dya pje go mboncjü c'o. Nu c'o dya nda jñüs'ü, xo zótjo c'o, dya pje go bëzhi c'ü ro ziji."

Tito y sus compañeros

¹⁶ Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngueje o 'ñünbü o mü'bü e Tito me xo ne'e c'ü rí tsjagueji a cjanu yo na jo. ¹⁷ 'Ma ró xipji e Tito ra 'ñe xi'ts'iji rí pjös'üji c'o cjuarma a Judea, me go mäjä va dyätcägö. Ya xmi ne e Tito ra 'ñe nuc'ejí. Na ngue me ne'e ra 'ñe mböxc'üji.

¹⁸ Rá xipji e Tito ra ëji yeje cjuarma. 'Na c'o cjuarma c'o ra ëji e Tito, me nädäji texe nu ja jmurü yo cjuarma. Na ngueje cja'a c'e cjuarma me zopjü yo nte, me xipjiji ja ga cja e Jesucristo. ¹⁹ C'o congregación o juajnüji c'e cjuarma rá ma sopcöjme c'o merio c'o cjuarma a Judea 'ma rí cjuarü rí jmutqueji. Nguec'ua 'ma rá ëcjöjme ja nzi cjuarma c'o tsja a Macedonia rá säcjöjme va a Corinto, ya rguí jmutqueji c'o merio. Nguec'ua rá möcjöjme c'ua c'e cjuarma a ma a Judea, rá pjös'üji c'o merio. A cjanu ra jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi. Xo ra jñetse c'ü me in ne rí pjösc'ejí c'o. ²⁰ Rá möcjöjme c'e cjuarma ngue c'ua dya ra jyäxcöji c'o merio c'o na puncjü c'o rrü pjös'üji c'o cjuarma a Judea. ²¹ Pärä c'ín Jmugöji c'ü dya rá tjörügö c'o merio. Pero rá möcjöjme c'e cjuarma. 'Ma jiyö, 'na ra mamaji c'ü ró tjörügö c'o merio.

²² C'e cjuarma c'ü ra ëji e Tito 'ñe c'e cjuarma c'ü cja ró xi'ts'iji, na jonte c'ü. Na puncjü rvá sögö c'e cjuarma; nguec'ua rí pärägö me jodü ja rgá tsja c'o na jo. Nudya, me ne'e angueze ra 'ñe zen-

guats'üji, na ngueje pärä c'ü rí tsjaji na jo. ²³ Nu'tsc'ejí, 'ma cjó c'o ra dyönnc'ejí: "¿Pje pjëzhi e Tito?", ra 'ñentsc'ejí, rí xipjigüejí: "Ngue o dyojui e Pablo nu pëpjivi. Anguezevi pjöxcöjme", rí 'ñembeji c'o. 'Ma cjó c'o ra dyönnc'ejí c'ü pje pjëzhi c'o yeje cjuarma c'o ra ëji e Tito, rí xipjiji ngueje c'o vi juajnü c'o congregación. Rí xipjiji c'ü pëpjivi na jo cja Mizhocjimi; nguec'ua ga unü ngüenda yo nte c'ü me na nojo e Cristo. ²⁴ C'o cjuarma c'o ra 'ñe zenguats'üji, rí xicöji c'ü in cjagueji na jo. Rí recibidogueji na jo c'o cjuarma. A cjanu ra jñetse c'ü in si'yagueji c'o. Ra mbärä c'ua c'o cjuarma cja c'o 'ñaja congregación c'ü na cjuana c'o rí xicö anguezeji c'ü in cjagueji na jo.

La colecta para los hermanos

9 Zö rí xi'tsc'öji cja ne carta ja rguí pjösc'ejí o merio c'o cjuarma a Judea, pero dya ni jyodü rá xi'ts'iji. ² Na ngueje rí pärägö in ne rí pjös'ügüejí. Rí xipjigö c'o cjuarma a ma a Macedonia ja gui tsjagueji nu'tsc'ejí in menzumüji a Corinto c'ü tsja a Acaya. Rí xicöji a cjava: "C'o cjuarma a ma a Acaya, ya bübüji dispuesto ra mbös'üji o merio c'o cjuarma a Judea. Ndeze a cjë'ë, neji a cjanu", rí embeji. Nguec'ua me xo ne o mü'bü c'o cjuarma a Macedonia xo ra mbös'üji c'o cjuarma a Judea. ³ Ró xipji c'o cjuarma a Macedonia c'ü rí pjösc'ejí o merio c'o cjuarma a Judea. Nguec'ua rá xipji e Tito 'ñe c'o yeje cjuarma ra ëji, ngue c'ua rí pjürü rí jmutqueji c'o merio. 'Ma dya rí jmutügüejí, ra mama c'o cjuarma a ma a Macedonia c'ü dya cjuana c'ü ró xicöji. ⁴ Na ngueje 'ma rá ëcjöjme ja nzi o cjuarma c'o tsja a Macedonia rá säcjöjme va a Corinto, 'ma ra chö'tc'ejí anguezeji c'ü dya be ri jmutqueji o merio, rá bëzhgö ín tseje 'ma. Na ngue me rí mäjä rgá xipji c'o cjuarma a Macedonia c'ü rí pjösc'ejí c'o cjuarma a Judea. Xo 'ñetsc'ejí xo rí tsegüejí 'ma. ⁵ Nguec'ua ró cijjñigö

c'ü mi jyodü ro xipji e Tito 'ñe c'o ra dyoji, ra ěji ante c'ü rá ěcöjme c'o cjuarma c'o tsja a Macedonia. Ra xi'tsc'ejji ja rguí jmutqueji c'o merio c'o ya i mangueji ri pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea, ngue c'ua 'ma rá säcöjme c'o cjuarma c'o tsja a Macedonia, ya ri quixtjo c'o merio. 'Ma rí unügueji o merio, dya rí tsijñigüejji c'o in meriogüejji. Rí unüji co texe in mü'büji.

⁶'Ma rí unügueji in merioji, rí mbeñeji yo rá xi'tsc'öji dya: C'ü ts'inguilëtjo o ts'indëchjō ra ndujmü, ts'inguilëtjo o tjō ra xenze c'ü. C'ü na puncjü o ts'indëchjō ra ndujmü, na puncjü o tjō ra xenze c'ü. ⁷Rí unügueji ja c'o nzi va nguüñi in mü'bügueji nzi 'natsc'ejji. Dya rí sentio rguí unüji. Dya xo rí unüji nza cja c'ü ri cja'c'üjji a fuerza. Mizhocjimi me ne'e nu c'ü me mājā ga unü. ⁸Me na zëzhi Mizhocjimi, sō ra dya'c'ejji texe c'o na jo, ngue c'ua rí pë'sc'ejji na puncjü, dya ra bē'ts'ijji. Nguec'ua ra sō rí pjösc'ejji c'o pje ni jyodü. ⁹Ra sō rí tsjaji c'ua ja nzi ga mama o jña Mizhocjimi c'ü t'opjü a cjava:

'Ma cjo c'o ra mbös'ü yo nu minteji c'o pje rguí jyodüji, siempre ra mbë's'i 'ma c'ü, ngue c'ua ra sō ra sido ra mbös'ü yo nu minteji.

¹⁰Mizhocjimi dacüji o semilla rá tumüji. Xo dacüji c'o pje rá siji. Je xo rga cjatjonu ra dya'c'ejji texe c'o ni jyodüts'üjji, y mas ra dya'c'ejji. A cjanu ra sō rí tsjagueji rrü jontetsc'ejji rí pjösc'ejji yo nin mintegüejji. ¹¹Ra dya'c'ejji Mizhocjimi c'o na jo, ngue c'ua rí pjösc'ejji na jo c'o nin cjuarmageji. Nguec'ua 'ma rá ma sopcöjme o merio c'o cjuarma, anguezeji ra unüji na puncjü 'na pöjō Mizhocjimi. ¹²C'ü rguí pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea, na jo c'ü. Na ngueje pje c'o ni jyodüji anguezeji. Pero c'ü xenda ni muvi, ngueje c'ü ra tsja anguezeji ra unüji na puncjü 'na pöjō Mizhocjimi na ngue vi pjösc'ejji c'o. ¹³In mangueji c'ü in ätqueji o jña

e Cristo. 'Ma rí pjösc'ejji c'o cjuarma a Judea, ra unüji 'ma ngüenda na cjuana in ejmeji e Jesucristo, ra mamaji me na nojo Mizhocjimi. Ra mamaji me na nojo Mizhocjimi por c'ü vi pjösc'ejji na jo anguezeji, 'ñe in pjös'üjji 'ma cjo c'o pje ni jyodü. ¹⁴Anguezeji ra mbents'ejji ra dyö'tc'ejji Mizhocjimi. Na ngueje me go 'ñünc'ü in mün'c'ejji Mizhocjimi i pjös'üjji. ¹⁵Dya rí jünji jña na rga unüji na jo 'na pöjō Mizhocjimi. Na ngue o dyacöji c'ü me ni muvi c'ü ngueje e Jesucristo c'ü o ějē cja ne xoñijömü por nutscöji.

La autoridad de Pablo como apóstol

10 Nutscö e Pablo rí xi'tsc'öji rí dyätcägöji. Pero c'ua ja nzi ma cja e Jesucristo, je xo ga cjazgönu, dya rí cjacö na nojo rgá zo'c'öji, y rí bübü dispuesto rá perdonatsc'öji. Bübüts'ejji c'o mama me rí sü rgá zo'c'öji 'ma rí bübü co nu'tsc'ejji, pero c'ü me rí huënch'öji na zëzhi 'ma rí pen'c'öji 'na carta. ²Bübüts'üjji c'o pëzhi que rí cjat-sjögö ne bëpji nza cja 'na nte c'ü dya creo Mizhocjimi. Rí ö'tc'öji rí dyätcäji in texeji. 'Ma jiyö, ya ró cjiñigö, 'ma rá 'ñe zenguats'üjji, rá huënch'i na zëzhi c'o mama rí sü rgá zo'c'öji. Dya rá sügö. ³Rí ntejtjögö, pero c'ü rgá zo'c'öji, dya nza cja ga zo'c'üjji yo nte yo dya pärā Mizhocjimi. ⁴Cja ne bëpji nu rgá pëpcö Mizhocjimi, dya rí cjiññitsjögö in pjeñe ja rga zopjü c'o mama dya cjuana o jña Mizhocjimi; Mizhocjimi dacö o poder. ⁵Yo nte, me cjiññitsjëji o pjeñe ga tsjapüji na nojo. Me üji yo jña yo mama ja ga cja Mizhocjimi. Pero co o poder Mizhocjimi rí zopcjöji, ngue c'ua na puncjü c'o jëzi c'e pjeñe c'ü cjiññiji, cja na dyätäji c'ua e Cristo. ⁶Nguec'ua nu'tsc'ejji rí dyätcägöji. C'o dya ra dyätcägö, ya rí bübü rá castigaogö c'o.

⁷Bübü c'o cjiññitsjë c'ü mbëpji cja Mizhocjimi, y mamaji c'ü dya ngue

o mbëpjizü c'ü. Nu'tsc'ejí in creogueji c'o, na ngue dya in pãtpãji o mü'büji. Bueno, 'ma c'j c'o mama ngueje o mbëpji Mizhocjimi anguezeji, ni jyodü xo ra unüji ngüenda nutscö xo rí mbëpji g'ö cja Mizhocjimi. ⁸ Nguetsjé c'ín Jmugöji o dyacö poder rá c'jagö ne bëpji. Ne bëpji, dya ngue c'ü rá xöcüts'üji; ngueje c'ü mas rí 'ñejmeji e Jesucristo. Zö xe rá xi'tsc'öji c'ü ja ga mbëtscö na nojo, pero na cjuana. Dya c'j s'ö ra mama c'ü dya cjuana yo rí mangö c'ü rga bëzhgö ín tseje. ⁹ Ixti unnc'ejí ngüenda, c'ü rgá pen'c'öji o carta, dya ngue c'ü rgui s'ügueji. ¹⁰ C'o xöpüte xi'tsc'ejí a cjava: "E Pablo 'ma pen'c'ejí o carta, me huénhc'hí na zëzhi nza cja c'ü rí p'ë's'i o poder. Pero 'ma bübü co nu'tsc'ejí c'ü, dya huénhc'hí a cjanu. Y dya ña na jo", ents'ejí c'o xöpüte. ¹¹ C'o xi'tsc'ejí a cjanu, ni jyodü ixta unüji ngüenda, 'ma rá ëc'jö co nu'tsc'ejí rí bübü rá castigaots'üji c'ua ja nzi rgá mangö cja yo carta 'ma dya rí bübü co nu'tsc'ejí. ¹² C'o xöpüte, me mamatsjéji c'ü me na jo ga jizhiji. Cjijñitsjéji que na jo ga xöpüntéji, na ngue nde dyotji ga jizhiji. Pero dya ni muvi c'ü ni jyëtsitsjéji a cjanu. Nutscö, dya rá mangö cjo nda na jozgö que na ngue anguezeji. ¹³ Dya rá c'japütsjégö a cjanu na nojo. C'ü rá mangö, nguextjo c'ü ja va cja va dyacö Mizhocjimi ne bëpji nu rgá zopcjö yo nte. Ngue angueze o dyacö ró 'ñe zo'c'öji. ¹⁴ Nguetscö ot'ü ró 'ñe xi'tsc'öji ja ga cja e Cristo. Nguéc'ua rí p'ë'sc'ö derecho rá zo'c'öji; nu'tsc'ejí ni jyodü rí dyätcägöji. ¹⁵ Dya rí c'jagö ja c'o ga tsja c'o xöpüte. Anguezeji pöji nu ja ya vi ma'a c'ü 'naja vi ma zopjü yo nte. C'japüji na noji nza cja 'ma ri nguetsjé anguezeji ot'ü vi zopjüji yo nte. Rí te'begö rí 'ñejmeji na jo Mizhocjimi. A cjanu ra s'ö rá magö cja c'o 'ñaja jñiñi ja c'o nzi va dyacö Mizhocjimi rá ma pëpji. ¹⁶ Rá magö cja c'o jñiñi c'o mas na jë, rá ma xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Y 'ma rá sät'ägö nu ja ya

mbürü o creoji o jña Mizhocjimi, dya rá onpü yo nte, cja rrü mangö: "Na puncjü o nte va yo ya ndenngue co nuzgö", rá eñegö, iyö. Na ngue ri ngue c'ü 'na cjuarma c'ü ya vi pjütü c'e bëpji.

¹⁷ 'Ma c'j c'o ra mbëpi na jo Mizhocjimi, dya ni jyodü ra mama: "Nutscö ró c'jagö ne bëpji." C'ü ni jyodü ra mama: "Mizhocjimi o mböxcü ró pëpji g'ö ne bëpji", ra'ñeñe. ¹⁸ Zö ra mama 'na nte: "Me na jozgö", ra 'ñeñe, pero dya ngue c'ü ni jñetse cjo na jo. Pero 'ma mama Mizhocjimi c'ü na jo 'na nte, ix na cjuana na jo 'ma c'ü.

Pablo y los apóstoles falsos

11 Xa'ma rí p'ë'sc'ejí paciencia co nutscö c'o xe rá xi'tsc'öji. Na ngue c'ü rí c'japcö me ni muvi ne bëpji nu rgá zopcjö yo nte, bübü c'o ra mama que rí locogö, dya rí jüngö ín pjeñe. Pero rí ö'tc'öji rí pëscöji paciencia c'o xe rá xi'tsc'öji. ² 'Na bëzo me pjörü c'ü nu xunt'i, ngue c'ua 'ma ra chjüntpü c'ü o xunt'i, dya be ri chjëvi o bëzo. Nguéc'ua nguextjo c'ü nu xira ra dyojui. Je xo ga c'jazgö nu, me rí pjö'c'öji c'ua ja nzi ga mbö'c'ejí Mizhocjimi. Rí negö nguextjo e Cristo rí ñegueji. ³ C'e c'ijmi o dyonpü e Eva, mi c'japü mi xipji c'o na cjuana pero iyö. Je xo ga c'jatjonu, rí sügö 'na c'j c'o ra dyon'c'üji ra s'onnc'üji in pjeñeji; nguéc'ua dya cja rí ñegueji e Cristo co texe in mün'c'ejí. ⁴ Ró xi'tsc'öji ja rgá s'ö e Jesús ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguéc'ua vi creogueji. Y Mizhocjimi o dya'c'ejí c'ü o Espiritu o ëjé cja in mün'c'ejí. Pero bübü o xöpüte c'o va ëtsjé c'o nan'ño ga zo'c'üji. Maco in pësp'ijí paciencia anguezeji, xo ni jyodü rí pëscöji paciencia yo rí xi'tsc'öji. ⁵ Anguezeji c'japüji me na noji, mamaji c'ü ngue anguezeji o apóstole e Jesucristo. A poco in c'jijñiñi c'ü xenda na nojo anguezeji que rá nguetscö. ⁶ Anguezeji mamaji c'ü dya zö rgá ñagö. Zö ga cjanu,

pero rí p̄arāgō na jo yo rí xi'tsc'ōji. In p̄arāgueji c'ü rí p̄arāgō na jo. Na ngueje 'ma ró zo'c'ōji, dya ró co'bügō ne rí 'naja j̄na.

⁷Ma ró xi'tsc'ōji o j̄na Mizhocjimi, dya ró jüngō c'o mi dacōji. A poco in cjiññiji c'ü rvá cja na s'o, na ngue dya ró jün'c'üji. Nu c'ü rvá zo'c'ōji, dya ngue c'ü pje ro jün'c'üji; ngueje c'ü rví muvitsc'ejí a jmi Mizhocjimi. ⁸Ró jüngō c'o merio c'o o dyacō c'o cjuarma cja c'o 'ñaja congregación. Nguec'ua o sō ró xi'tsc'ōji o j̄na Mizhocjimi. ⁹Ma mi bübü co nu'tsc'ejí, 'ma pje c'o mi bētscō, dya ró ötü ne rí 'natsc'ejí. Pero c'o cjuarma a ma a Macedonia o ndäji c'o o ējē o 'ñe zocüzügōji c'o mi jyodüzü. Nguec'ua dya ró jün'c'üji, dya pje xo rá jün'c'üji. Na ngueje dya rí negō rí sögueji na jyü. ¹⁰Bübü e Cristo co nutscō; nguec'ua na cjuana c'ü rí xi'tsc'ōji. Me rí mächjō na ngueje dya ró jüngō c'o mi dacōji nu'tsc'ejí in tsjaji texe a 'ñe a Acaya. Y nunca dya pje rá jün'c'üji. ¹¹Bübü c'o mama c'ü dya rí nets'egōji, nguec'ua dya rgá jüngō c'o ri dyacōji. Pero pātco ín mü'bü Mizhocjimi rí nets'ejí.

¹²C'o 'ñaja xöpüte, neji c'ü rá jüngō c'o ri dyacōji. A cjanu ra sō ra xi'ts'iji: “Jñanchjaji, e Pablo rí chjēntcējōme c'ü”, ra 'ñeñeji. Nguec'ua, dya rgá jün'c'üji c'o ri dyacōji, dya xo rá jün'c'üji. ¹³Anguezeji me nzhodüji ga dyonpüji yo nte. Cjapüji c'ü ri ngue o apóstole e Cristo, maco dya juajnü e Cristo anguezeji. ¹⁴Dya ni jyodü rí tsjiññiji na puncjü c'ü ni tsja a cjanu anguezeji. Na ngue je xo ga cjanu ga tsja e Satanás nu c'ü dya jo, bün'ma cjapü c'ü ri ngue 'naja c'o o anxē Mizhocjimi. ¹⁵Nguec'ua dya ni jyodü rí tsjiññiji na puncjü c'o xöpüte c'o cjapü ri xi'tsc'ejí c'o na jo. Na ngueje anguezeji, ngue o mbēpji c'ü dya jo. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrejí, na ngueje cjaji na s'o.

Sufrimientos de Pablo como apóstol

¹⁶Me rí xi'tsc'ōji ja ga mbētscō na nojo, pero dya rí ma tsjiññiji cjo rí locogō. Zō rí tsjiññiji c'ü rí locogō, pero xe rí pēscōji paciencia c'ü xe rá mangō c'ü ja ga mbētscō na nojo. Maco in pēsp'iji paciencia c'o xöpüte c'o cjapü na nojo. ¹⁷Dya mandazgōji c'ín Jmugōji me rá mangōji pje pjētscōji. Pero xe ni jyodü rá mangō c'ü pje pjētscō, zō rí mangueji rí locogō. ¹⁸C'o xöpüte me cjapüji na nojo na ngue c'ü pjēzhiji. Xo rá mangō dya c'ü ja ga mbētscō na nojo. ¹⁹In cjiññiji in pē'sc'ejí na puncjü in pjeñeji; nguec'ua gui pēsp'iji paciencia c'o xöpüte c'o cjapü na nojo. ²⁰C'o xöpüte me mandatsc'ejí, pero in sido in pēsp'iji paciencia in ätāgueji c'o. Anguezeji me jün'c'üji in merioji, pero in sido in pēsp'iji paciencia. Anguezeji me cjapüji in jmugueji, me cja'c'ejí c'ü dya ni muvitsc'ejí. Xo pjē'hc'ejí in jmiji, pero in sido in pēsp'iji paciencia in ätäji. ²¹A poco in cjiññiji xe na jo 'ma xo ro cjapcō chala a ndetsc'ejí ja c'o nzi ga tsja c'o xöpüte. Rí perdonaozgōji c'ü dya ró cja'c'ōji a cjanu c'o na s'o.

C'o xöpüte, me mājā ga tsjapütsjēji na nojo. Je xo rga czazgō dya nu, c'o mama anguezeji ja ga mbēzhiji na nojo, xo ngue c'o xo sō rá mangō c'ü pje pjētscō, zō rí mangueji rí locogō. ²²C'o xöpüte cjapüji na nojo na ngueje 'ñaji hebreo. Xo 'ñezgō xo rí 'ñagō hebreo. Anguezeji mamaji je menzumüji a Israel. Xo 'ñezgō je xo rí menzumügō nu. Xo mamaji je mboxbēcheji cja e Abraham. Xo 'ñezgō xo ngue o mboxbēchezü c'ü. ²³Xo mamaji c'ü mbēpji cja e Cristo. Nutscō mas na jo rgá pēpcō c'ü. Bueno, rí mangō yo, zō rí tsjiññiji c'ü me rí locogō. Mas ró pēpji na zēzhi que na ngue anguezeji. Mas o jyücüji co chirrio que na ngue anguezeji. Y mas go pantcaji a pjörü. Na puncjü rvá cjogü peligro c'ü ya ro

tügö. ²⁴ C'o ín menzumügöjme a Israel, tsi'ch'a vez va jyücüji co chirrio. O zö treinta y nueve c'o o dyacöji nzi 'na vez c'ü mi jücüji. ²⁵ Jñi vez va jyücöji co dyenza. 'Na vez o pjacöji o ndojo. Jñi vez va chödü a nde c'o barco 'ma mi nzhodügö cja mar. Nguéc'ua 'naxömü cja na 'napa ró sufregö cja ndeje. ²⁶ Na puncjü rgá nzhodügö rgá zopjügö yo nte. Rí cjogü peligro rgá pes'egö cja ndare. Rí cjogü peligro ra ts'acüzgö o mbëë. Rí cjogü peligro 'na pje c'o ra tsjacö yo ín menzumügöjme, 'ñe c'o dya ngue ín menzumügöjme. Rí cjogü peligro 'ma rí nzhodügö cja c'o jñiñi, 'ñe 'ma rí nzhodügö cja majyadü, 'ñe 'ma rí nzhodügö cja barco. Xo rí cjogü peligro 'ma rí chjégöjme c'o cjapä cjuarma. ²⁷ Bübü 'ma rí pépcjö na zëzhi hasta me ni mbotjo ín cuëgö, 'ñe me rí sögö na ü. Bübü 'ma rí bëzhi na puncjü ín ch'jïgö. Bübü na puncjü 'ma dya rí sigö o xëdyi, na ngueje ojtjo pje rá sigö. Na puncjü rgá túsëgö, na ngueje bëtsi c'ü rá jegö.

²⁸ Nujyo, dya nguextjo yo rí sufregö yo. Pama me rí mbeñegö c'o cjuarma texe cja c'o congregación. ²⁹ 'Ma bübü 'na cjuarma c'ü dya nda ejme Mizhocjimi, me rí sentiogö nza cja c'ü ri nguetscö c'ü dya nda ri creo. 'Ma cjö c'o cjapä ra tsja na s'o 'na cjuarma, rí ügöbe c'e nte c'ü. Y rí tsegö nza cja 'ma ri nguezgö ro cja gö c'o na s'o. ³⁰ Pe ín neji xe rá mangö c'ü pje pjëtscö. Iyö. C'ü rá cja gö dya, rá xi'tsc'öji ja ga cja c'ü dya zëtscö. ³¹ Na cjuana yo rí xi'tsc'öji; nzi ga mbärã Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü ngue o T'i. Me na nojo Mizhocjimi; ni jyodü nunca rá jëzi rga cjapäji na nojo c'ü. ³² 'Ma mi bünc'ö a Damasco, o tsja c'e gobernador c'ü vi 'ñeme e rey Aretas, o ngama c'o mi pjörü cja c'o trangoxtji, ngue c'ua 'ma ro pedyegö, ro ts'acüzüji. ³³ Pero c'o ín dyocöjme go pjongüzüji cja 'na ventana c'ü mi bübü cja c'e varda, cjanu o sjöpcüji cja 'naja

bos'i. Ró c'ueñegö c'ua cja c'e ciudad, dya pje tsjacö c'e gobernador.

Visiones y revelaciones

12 Dya ni muvi c'ü me rgá mangö c'ü pje pjëtscö. Pero bübü c'ü xe rá xi'tsc'öji. Rá xi'tsc'öji ja ga cja c'o o dyacö e Jesucristo c'ín Jmugöji ró cjinch'igö, 'ñe c'o o jítscö. ²⁻³ Ya cjogü catorce cjë 'ma o zinzgö a jens'e Mizhocjimi. Dya rí pärägö cjo o zinzgö co texe ín cuerpo, cjo nguextjo ín aljma c'ü o zinngui. Nguextjo Mizhocjimi pärã. ⁴ O zinzgö nu ja me na zö. Je ró ärägö nu c'o jña'a c'o me na sjü c'o dya sö rá xi'tsc'öji. ⁵ Pero dya rá cjapätsjë na nojo. Ngue Mizhocjimi c'ü rá cja päcö na nojo, na ngueje ngue c'ü o zinzgö c'ü. C'ü rá xi'tsc'öji ja ga cja zgö, dya ngue c'ü me na noz gö; ngueje c'ü dya ga zëtscö. ⁶ Zö ri negö ro xi'tsc'öji c'o me na zö rvã jandagö, pero dya ri locogö. Na ngueje na cjuana c'ü ro xi'tsc'öji. Pero dya rá xi'tsc'öji c'o. In jandgaji ja rgá nzhodügö. Xo in äräji c'o jña c'o rí xi'tsc'öji. Nguéc'ua dya ni jyodü rá xi'tsc'öji c'o me na zö c'o ró jandagö. 'Ma jiyö, ri cjinñigueji c'ü me na jozgö na puncjü, zö dya ga cja zgö nu.

⁷ Me na zö c'o o jítscö Mizhocjimi. Pero dya go ne Mizhocjimi c'ü rá cja päcö na noz rga mangö c'o ró jandagö nu. Nguéc'ua o jyëzi Mizhocjimi e Satanás nu c'ü dya jo cja cü rá sufregö nza cja 'ma ri tjocüzgö 'na bidyi. Nuc'ü, me rí sufregö c'ü, ngue c'ua dya rá cja päcö na nozü. ⁸ Jñi vez rvã ötügö c'ín Jmugöji ro tsja pä ro c'ueñe c'ü rgá sufregö. ⁹ O ndünrü c'ua c'ín Jmugöji o xitsigö: "Me rí s'iyats'ügö. ¿Pje xe ni jyonc'ü? 'Ma dya pje ga zëzhi 'na nte, je ngue 'ma jñetse c'ü me na zëtscö, na ngueje rí pjös'ügö c'ü", enz gö c'ín Jmugöji. Nguéc'ua me rí mäcjö na puncjü na ngue dya pje ga zëtscö. Rí mäcjö na ngueje bübüzü o poder e Cristo. ¹⁰ Na ngue c'ü rgá pépcö e Cristo, me cja cö na s'o yo nte me pjongüzüji cja

o jñiñiji, y pje c'o nde rí sufregö. Pero rí mäcjö. Na ngueje 'ma dya ga zëtscö, ngue 'ma ix na cjuana na zëtsi.

Preocupación de Pablo por la iglesia de Corinto

¹¹ Na ngue me ró xi'tsc'öji pje pjëtscö, pe in mamaji c'ü rí locogö. Pero, ¿ja rva cja pü? 'Ma o xi'tsc'ëji c'o xöpüte c'ü dya jo rgá jizhigö, dya i xiquejei c'ü na jo rgá xöpütegö. Nguec'ua ni jyodü rá xi'tsc'öji pje pjëtscö. C'o xöpüte cja püji ri ngue o apóstole e Cristo c'o me ni muvi. Pero xenda na nozgö, zö dya ni muvizgö. ¹² 'Ma mi bünc'ö co nu'tsc'ëji, ró sufregö. Pero ró sido ró pépcö e Cristo. Y ró cja gö c'o me na nojo c'o nunca mi jandagueji. Nguec'ua vi unnc'ëji ngüenda c'ü na cjuana c'ü mi xi'tsc'öji. Nguec'ua in pärägueji c'ü ngue o apóstolezü e Jesucristo. ¹³ A poco in cjiññiji c'ü xenda ró s'iyagö na jo c'o ñaja congregación que na ngue'tsc'ëji. Bueno, c'ü ró cja gö, ngueje c'ü dya ró jün'c'üji in meriogueji. 'Ma jiyö, rvi sögueji na jyü. Perdonaozgjöji c'ü dya ró jün'c'üji in merioji.

¹⁴ Dya ra metscö rá ñe nuc'üji. Ra zö'ö na jñi c'ü rga ëjë. Y dya rá jün'c'üji in meriogueji. Dya ngue in meriogueji c'o rí mbeñgö, ngue'tsc'ëji me rí mbents'ëji. Dya ngue yo t'i c'o ni jyodü ra mbës'iji c'ü rguí mbös'üji nu tataji; ngueje yo nzhante c'o ni jyodü ra mbës'iji c'ü rguí mbös'üji nu t'iji. ¹⁵ Me rí mäcjö rgá pépcö Mizhocjimi rgá pjöxc'öji, zö me potjo in cuëgö. Nza cja c'ü mas rí netsc'öji, y dya nda in nezgjöji.

¹⁶ Bübüts'ëji c'ü ra mama, zö dya ró jüngö c'o merio c'o mi dacöji, pero ró jodügö ja rvá on'c'üji. ¹⁷ Rí xi'tsc'öji, 'ma ró xipji c'o cjuarma o ëji o ñe zo'c'ëji, dya pje xo jñün'c'üji. ¹⁸ Ró xipji e Tito ro ëjui c'ü 'na cjuarma, o ñe nuc'ëji. ¿Cjo pje c'o o jñün'c'üji e Tito? Iyö, dya pje xo jñün'c'üji. ¿Cjo dya xo mbents'ëji

angueze, ja c'o nzi rgá mbents'ëji? Jä, xo mbents'ëji. ¿Cjo dya xo tsja ja c'o nzi rgá cja gö? Jä, je xo va tsjatjo a cjanu.

¹⁹ Nu yo rí xi'tsc'öji, pe in cjiññiji c'ü rrä ñanatsjë cja in jmigueji nza cja 'ma ro cja gö na s'o. Pero dya je ga cjanu. Nu yo rí xi'tsc'öji, jandgagö Mizhocjimi. Y bübü e Cristo co nutscö. Rí s'iyats'öji cjuarma. C'ü rgá xi'tsc'öji yo, ngue c'ü mas rí päräji Mizhocjimi. ²⁰ Rí negö rí nzhodügueji na jo. In negueji c'ü rá mä'c'öji. Pero rí sügö 'ma rá ñe nuc'ëji, 'na rá tö'tc'üji c'ü dya ri nzhodüji na jo. 'Ma rga cjanu, dya ra sö rá mä'c'öji 'ma. Rí sügö 'na rá tö'tc'üji c'ü me ri sögueji o jña, ñe me ri ne ra mbë'ts'iji na nojo c'ua ja nzi ga mbëzhi c'o ñaja. O rá tö'tc'üji ri pötqui sjëyaji, ñe ri pötqui hui's'iji. O rá tö'tc'üji ri pötqui xos'üji o bëchjine, ñe me ri pötqui tsjojneji. O rá tö'tc'üji ri cja pquet-sjëji rru notsc'ëji nzi 'natsc'ëji, ñe me ri ñatsjë ri ñatsjëgueji. ²¹ Bübüts'ëji c'o cja na s'o. In cjiññiji na s'o cja in mü'bügueji. In tsägueji o bëzo o ndixü, ñe pje c'o nde in cja ji a cjanu c'o na s'o. Rí sügö, 'ma rá ñe nuc'ëji, 'na rá tö'tc'üji c'ü dya be ri nzhogü in mü'büji. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjacö me ra sentio in mü'bügö me rá huë'c'öji.

Advertencias y saludos finales

13 'Ma rá ëcjö na yeje, ya ra zö na jñi c'ü rvá ëgö va. Tsjijñiji c'ü t'opjü a cjava: "Ma cjö c'o ra tsja na s'o, ni jyodü yeje o jñi' c'o o jñanda vi tsja na s'o, c'o ra cöste. Nu'ma, ra sö ra castigaöji 'ma c'ü", ëne. ² 'Ma ró ñe zenguats'üji c'ü na yeje, ró zopjü c'o mi cjats'ügueji na s'o, ró xicöji ro nzhogü o mü'büji. 'Ma jiyö, ro castigaögö c'o, 'ma ro ëgö na jñi'. Nudya, dya rí bünc'ö co nu'tsc'ëji. Pero rí zo'c'öji nu'tsc'ëji in sido in cja ji c'o na s'o, rí xi'tsc'öji, 'ma rá ëcjö na jñi, rá castigaots'üji. ³ Nu 'ma dya in pärägueji cjo rí pätpägö e Cristo, jo rí ñugueji 'ma, 'ma rá ëcjö. Me na

zèzhi angueze, dya sũ ra castigaots'ũji.
⁴Ma o ndábaji e Cristo cja ngronsi, o jñetse nza cja c'ũ dya ma zèzhi. Pero bũbũtjo dya c'ũ, na ngueje c'ũ o poder Mizhocjimi o tsjapũ o bũbũtjo na yeje. Je xo ga czazgõnu. Na ngueje bũbũ ín mũn'c'õ e Cristo, jmanch'a rgá zo'c'õji na jo, nza cja c'ũ dya ri pè'sc'õ poder. Pero bũbũzũ o poder Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma dya ra nzhogũ in mü'bũgueji, rí bũbũ rá castigaots'ũji.

⁵Nu'tsc'ejí, ngue'tsc'ejí ni jyodũ rí ñut-sjèji cjo na cjuana í ñenche in mũn'c'ejí e Cristo. ¿Cjo bũbũ in mũn'c'ejí e Cristo? ¿Cjo ñunn'ũ in mü'bũji rí tsjaji ja c'o nzi ga ne? 'Ma jiyõ, dya cjuana in ejmeji 'ma. ⁶Pero 'ma bũbũ in mũn'c'ejí e Cristo, rí te'begõ rí unnc'ejí ngũenda xo ñetscõ xo bũbũzũgõ c'ũ, y ngue o apóstolezũgõ c'ũ. ⁷Ma rá ñe castigaots'ũji, nu'ma, rí pãrãgueji c'ũ rí bũnc'õ o poder e Cristo. Pero rí ötcõ Mizhocjimi c'ũ rí jyèzgueji c'o na s'o. Zõ rí negõ ra jñetse c'ũ ngue o apóstolezũ e Cristo, pero rí negõ mas c'ũ rí tsjagueji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ⁸Ra sõ rá zo'c'õji ngue c'ua rí tsjaji c'o na jo. Pero 'ma ya rguí tsjaji c'o na jo, dya cja ra sõ rá castigaots'ũji 'ma. ⁹Ma na zè'tsc'ejí, 'ma in cjaji c'o na jo,

dya ni jyodũ rá castigaots'ũji co o poder Mizhocjimi. Ngue c'ũ rgá mächjõ c'ũ. Y ngue c'ũ rí ötcõ Mizhocjimi, c'ũ rí tsjagueji dya c'o na jo. ¹⁰Mizhocjimi o dyacõ poder, pero dya ngue c'ũ rga chjõjt'õji; ngueje c'ũ rga pjõxc'õji mas rí ñejmeji Mizhocjimi. Nguec'ua nudya dya rí bũnc'õ co nu'tsc'ejí, rí pen'c'ejí ne carta rí xi'tsc'õji yo, xa'ma rí dyãtcãgõji ante c'ũ rá ècjõ. 'Ma rí tsjaji a cjuana, dya rguí jyodũ rá huènc'õji 'ma rá ècjõ.

¹¹Ya rá cjuatũgõ ne carta. Mizhocjimi ra mbõxc'ũji cjuarma. Jyèziji c'o na s'o, mas rí tsjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Dyãtcãji c'o rí xi'tsc'õji, ngue c'ua ra mãjä in mũn'c'ejí. Rí tsjijñiji 'natjo in pjeñeji, rí tsãrãgueji na jo. 'Ma rí tsjaji yo, ra bũbũts'ejí Mizhocjimi c'ũ s'iyazgõji ñe cjacõji ra mãjä ín mũn'c'õji, ngue c'ua dya pje rá mbeñeji. ¹²Rí põtqui zenguateji co texe in mü'bũji, na ngueje ngue o t'itsc'ejí Mizhocjimi. ¹³Bõ'tc'ũtjõji Cjimi c'o cjuarma c'o rí cãrãgõjme.

¹⁴Rí ötcõ Mizhocjimi c'ũ mas rí unnc'ejí ngũenda in texeji c'ũ me nugũji na jo e Jesucristo c'ín Jmugõji. Xo rí ötcõ Mizhocjimi c'ũ mas rí unnc'ejí ngũenda c'ũ me s'iyazgõji Mizhocjimi, ñe c'ũ bũbũ ín mũn'c'õji o Espíritu. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS GÁLATAS

Pablo escribe a las iglesias en Galacia

1 Nguetscö e Pablo rí pen'c'öji ne carta. Bübü c'o xi'tsc'ëji nguetsjê yo nte yo o juancü rá c'jagö apóstole. O 'ma jiyö, xi'ts'iji Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü yo nte o juancüji. Pero iyö. C'ü o juancü nguetsjê e Jesucristo c'ü o te 'ma ya vi ndü, 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata c'ü o ts-japü o te. ²Nu'tsc'ëji in jmurüji a Galacia in ench'e in mün'c'ëji e Jesucristo, ngue'tsc'ëji rí pen'c'öji ne carta. Nutscö 'ñe texe yo cjuarma yo rí cārāgöjme, rí zenguats'üjme. ³Rí ötcö Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra sido ra nuc'ëji na jo, ngue c'ua ra majä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji. ⁴E Jesucristo o ne o ndü va ngötcüji in nzhunc'öji. O 'ñevgueji libre, ngue c'ua dya cja ra mandazüji c'ü na s'o c'ü bübü cja ne xoñijömü. O ndü a cjanu e Jesucristo na ngueje je ga cjanu va ne Mizhocjimi c'ü mi Tatagöji. ⁵Me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Je ga cjanu angueze textetjo c'o c'jê, 'ñe 'ma ya rguí nguarü ne xoñijömü. Amén.

No hay otro mensaje de salvación

⁶⁻⁷'Ma ró zo'c'öji, o 'ñünn'c'ëji in mün'c'ëji Mizhocjimi o jí'tsc'ëji c'ua ja va s'iyatsc'ëji e Cristo va ndü. Nguec'ua vi 'ñench'e in mün'c'ëji e Jesucristo. Pero nudya va êts'ëji c'o nan'ño ga zo'c'ëji; dya xi'tsc'ëji c'ü nguextjo e Cristo ra salvatsc'ëji. Nguec'ua in yembeñeji; in ne rí creoji c'e jña c'ü xi'tsc'ëji c'o nan'ño xöpüte. ¿Jenga me ts'i ni jyëzgueji a cjanu c'e jña c'ü o dya'c'ëji Mizhocjimi c'ü ja ga cja e Cristo? Mi c'japcö mi nzhodügueji na jo cja o 'ñiji e Cristo. C'e jña c'ü in ne rí creoji, dya ngue c'ü ra 'ñempc'ëji libre cja c'o na s'o.

⁸Nutscöjme ya ró xi'tsc'öjme ja rga 'ñevgueji libre e Cristo. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, zö rí apóstolegö pero 'ma ro xi'tsc'öji nan'ño jña, nu'ma, ro jyëzögö 'ma Mizhocjimi ro tsjacü ro ma sufregö. Je ro rga c'jatjonu c'o o anxe Mizhocjimi c'o ixi cārā a jens'e, 'ma ro e xi'tsc'ëji nan'ño jña, xo ro tsjapü Mizhocjimi ro ma safre 'ma c'o. ⁹Ya ró xi'tsc'öji ja rguí salvagueji. Xo ró xi'tsc'öji 'ma c'jó c'o ra 'ñe xi'ts'iji nan'ño jña, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre c'ü. Y rí yepe rí xi'tsc'öji a cjanu.

¹⁰C'ü rvá xi'tsc'öji a cjanu, ngue c'ü rguí unnc'ëji ngüenda c'ü dya ngue c'o xöpüte c'o rí jodügö ra macägö, ni xo ri ngue'tsc'ëji; ngue Mizhocjimi rí jodü ra macägö. Nu 'ma c'jó c'o ri ngueje cja yo nte c'ü ro jodü ro macägö, dya ngue e Cristo c'ü rí pëpcö 'ma.

Cómo llegó Pablo a ser apóstol

¹¹Rí mbeñegueji cjuarma. C'o jña c'o ró xi'tsc'öji ja ga jogü in mün'c'öji, dya ngueje yo nte yo o nguijñitsjê o mü'bü c'o. ¹²Na ngueje dya c'jó xitsigö yo nte ja ga cja, ni c'jó xo ro xöcü. Nguetsjê e Jesucristo o jítsi ró pāragö ja ga jocüzü in mü'büji.

¹³Ya ró xi'tsc'öji ja ga cja rmá minc'ö 'ma dya be mi ejmegö e Cristo. Mi c'jagö in chjürügöjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. Ró xi'tsc'öji c'ü me mi c'japcö ra sufre c'o o nte Mizhocjimi c'o mi jmurü mi ma't'üji e Jesucristo. Y me mi c'jagö ro chjotcö c'o. ¹⁴Xenda mi c'jagö in chjürügöjme, que na ngueje na puncjü c'o in menzumügöjme c'o cja nde mi sëgöjme. Na ngueje xenda mi tēpcö o t'jürü c'o mi mboxpalejme. ¹⁵Pero ante c'ü ro jmuxcü, ya vi xöcüzü Mizhocjimi c'ü ro pëpcö c'ü. Na ngue c'ü vi s'iyazügö Mizhocjimi, o e 'na nu pa o 'ñünn'gü in mü'bü. Y nutscö ró ench'e in mü'bü e Jesucristo na ngueje c'ü vi s'iyazügö c'ü. ¹⁶Y go ne Mizhocjimi go tsjacü ró pāragö ja ga cja e Jesucristo c'ü nu T'i. O jí't-

sigö a cjanu ngue c'ua rá magö cja yo nte yo dya menzumü a Israel, rá ma xipjiji ja rgá sö e Cristo ra 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. 'Ma o jítisigö a cjanu Mizhocjimi, dya cjó ró önü ne rí 'ñaja nte ja rva cja rva zopcjö yo nte. ¹⁷Dya xo ró magö a ma a Jerusalén ro ma önü c'o ot'ü vi mbëzhi apóstole que na nguezgö. C'ü ró cjadö, ixtó xögütsjê ró magö a ma a Arabia. O cjogü ja nzi pa, cja rrü nzhogö ró ë c'ua a Damasco.

¹⁸Nuc'ua 'ma ya vi cjogü jñi cjê, ró magö a ma a Jerusalén c'ü tsja a Judea. Pero dya ngue c'ü ro ma öngö ja rva zopcjö yo nte. Ngue c'ü rvá ma pärägö e Pedro. Y dya mezhe rvá minc'ö nu, c'ü ro ñabe; yenzotjo. ¹⁹Xo ró chjégöbe nu, e Jacobo c'ü nu cjuarma e Jesucristo c'ín Jmugöji. Pero c'o 'ñaja apóstole, dya ró chjégöjme c'o. ²⁰Nujyo rí xi'tsc'öji, dya bëchjine yo. Na cjuana yo, c'ua ja nzi ga mbâtca ín mü'bü Mizhocjimi.

²¹Nuc'ua ró pedyegö a Jerusalén ró magö a ma a Cilicia 'ñe a Siria. ²²C'o cjuarma c'o mi jmurü cja c'o 'ñaja jñiñi a Judea, dya be mi pácägö c'o. ²³Pero mi äräji c'o mi mama c'o o dyoji: "E Pablo dya mi ne cjó ro 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nguec'ua mi cjacüjme rá sufrejme y me mi ne ro mbötcüjme. Pero nudya, e Pablo xipji dya yo nte xo ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo", mi eñe c'o cjuarma ma xipjiji c'o o dyoji. ²⁴Nguec'ua c'o cjuarma c'o mi cãrä a Israel mi mamaji c'ü me na zëzhi Mizhocjimi, na nguezgö e Pablo xo ró ench'e ín mü'bügö e Jesucristo.

Los otros apóstoles aceptan a Pablo

2 O cjogü c'ua catorce cjê ró magö a ma a Jerusalén, ró mëbe e Bernabé. Xo ró sidyibe e Tito. ²Nguetsjê Mizhocjimi o tsjacü ró pärägö c'ü mi jyodü ro möcjöjme nu. Ró ma ñatsjêjme c'o pjëzhi apóstole nu. Ró xipjiji ja ga cja rgá zopcjö yo dya menzumü a Israel

rí xipjiji ja rgá sö e Jesucristo ra 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. Mi negö c'ü ro unü ngüenda c'o apóstole, c'o jña c'o rí xipjigö yo nte, chjëntjui c'o jña c'o mama c'o apóstole. 'Ma jiyö 'na dya rví muvi 'ma c'ü rvá pëpcjö na puncjü, 'ñe c'ü cja xe rá pëpcjö. Na ngueje 'na dya ro mböxcügö c'o apóstole cja ne bëpji. ³⁻⁵Na ngueje cãrä c'o 'ñaja c'o vi mama c'ü ni jyodü ra circuncidaoji yo dya menzumü a Israel ra dyopcijji o cuerpoji. Nutscöji bübü ín mün'c'öji dya e Cristo Jesús; nguec'ua dya cja mandazüji c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. Pero bübü c'o chaque cjavü cjuarma; mi nugütjome cjo mi cjavme c'ua ja nzi ga t'opjü c'o ley cjo iyö. Na ngueje anguezeji mi neji ro nzhogüjme ro jodü ro ätcöjme c'o ley c'o. Mi neji ro circuncidaoji e Tito c'ü mi dyocjöjme, na ngueje dya mi menzumü a Israel, nguec'ua dya vi circuncidaoji c'ü. Pero dya ró negö ro circuncidaoji e Tito. Ni xo ro negö ro circuncidaoji c'o 'ñaja cjuarma c'o dya menzumü a Israel. Na ngueje mi mbentsc'öji nu'tsc'eji, dya ín menzumüji a Israel, ró negö rí sido rí 'ñejmeji c'ü na cjuana c'ua ja rgui salvagueji. Nguec'ua 'ma ró cjuarü ró ñajme c'o apóstole, cjanu o mama c'ua anguezeji c'ü dya ni jyodü ra circuncidaoji c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel, ni xo ri ngueje e Tito.

⁶C'o pjëzhi apóstole, dya pje xitsigöji c'ü pje xe ro jíhcö yo dya menzumü a Israel. Para nutscö, dya ra tsja zö pje pjëzhiji, na ngueje Mizhocjimi ra juajnü 'na nte'e zö dya pje ri pjëzhi. ⁷C'o pjëzhi apóstole, c'ü o tsjaji, o unüji ngüenda c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá sätc'ö cja yo dya menzumü a Israel, rá xipjiji ja rgá sö ra jogü o mü'büji. Xo unüji ngüenda vi juajnü Mizhocjimi e Pedro ra zopjü yo menzumü a Israel. ⁸Xo mbäräji ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü e Pedro ra tsja apóstole, ngue c'ua ga zopjü yo menzumü a Israel. Y xo mbäräji ngue

Mizhocjimi c'ü 'ñünngü ín mün'c'ö ngue c'ua xo pjëtsi apóstole rí zopjü yo dya menzumü a Israel.

⁹C'o apóstole c'o me mi nântji pjëzhi na puncjü, ngueje e Jacobo 'ñe e Pedro 'ñe e Juan. Anguezeji o unüji ngüenda c'ü vi tsja Mizhocjimi vi tsjacügö apóstole, 'ñe vi mböxcü na puncjü. Nguec'ua va dyacüji o dyëji va mácäbe e Bernabé, cjanu xitsibe: "Nu'tsc'evi 'ñetscöjme rí mbëpjiji cja e Cristo. Nu'tsc'evi rí ma zopjüvi yo nte yo dya menzumü a Israel, nutscöjme rá ma zopjüjme yo rí menzumüji a Israel. ¹⁰Pero dya rí jyombeñevi rí pjös'tüvi c'o ín menzumügöji c'o dya pje pë's'i", o 'ñenzgöbe c'o. C'e jña'a ró negö c'ü, na ngueje siempre rí mbeñe c'o cjuarma c'o dya pje pë's'i.

Pablo reprende a Pedro en Antioquía

¹¹Na nu pa, zö mi pãrã e Pedro c'o na jo, pero nan'ño va tsja. Nguec'ua rvá huénch'ö c'ua. Rá xi'tsc'öji dya, ja va ts'a. Ot'ü o ma e Pedro a ma a Antioquía. ¹²Nuc'ua 'natjo c'ua mi siji o xëdyi c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel. Nuc'ua cjanu säjä c'ua ja nzi c'o menzumü a Israel c'o mi ngue o dyoji e Jacobo. Nguec'ua mi sü e Pedro xe ro ziji o xëdyi c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel. Na ngueje 'na ro mama c'o ya vi säjä, jenga mi siji o xëdyi e Pedro c'o cjuarma c'o 'ñaja menzumü. Nguec'ua zö mi pãrã e Pedro ma jo c'ü 'natjo c'ua mi siji o xëdyi c'o cjuarma c'o dya menzumü a Israel, pero go xögü c'ua; dya cja 'natjo c'ua go ziji o xëdyi c'o. ¹³Xo 'ñetjo c'o 'ñaja cjuarma c'o menzumü a Israel c'o mi cãrã a Antioquía, zö xo mi pãrãji ma jo c'ü 'natjo c'ua mi siji o xëdyi c'o 'ñaja cjuarma, pero xo tsjaji c'ua ja va tsja e Pedro go xögüji. Y 'ma o nu'u ga cjanu e Bernabé, xo xögü c'ü. ¹⁴Nguec'ua ró unnc'ö ngüenda c'ü dya ma jo c'ü mi xögüji. Na ngueje c'o jña c'o mama ja ga salvazüji, dya mama c'ü

rá xögüji a cjanu. Nguec'ua rvá huénch'i e Pedro nu ja mi cãrãji texeji, ró xipji a cjava: "Nu'tsc'e ín cjague c'ü t'opjü c'o ín leygöji c'ü dya rá cjaji nutscöji rí menzumüji a Israel; ín sigueji o xëdyi yo dya menzumü a Israel. Dya s'o c'ü ín cjague dya a cjanu, na jo c'ü. Nguec'ua, zjenga i xögue cja yo cjuarma yo dya menzumü a Israel? Ra nguijñiji c'ü ni jyodü ra tsjaji c'ua ja nzi ga tsja yo ín menzumügöji, xo ra jyodü ra cumpleji texe c'o ín leygöji. Pero dya ni jyodü."

La gente de Israel, igual que todos, se salva por fe

¹⁵Xo ró xipji a cjava e Pedro: "Yo dya menzumü a Israel, dya tjëji c'o o ley Mizhocjimi; nguec'ua nutscöji rí menzumüji a Israel mi xicöji cja'a na s'o c'o. Nutscövi, ixtí menzumügövi a Israel. ¹⁶Pero ró unnc'övi ngüenda zö ra jyodü 'na nte ra dyätã texe c'o ley, pero xe ri tütjo o nzhubü a jmi Mizhocjimi. Xo ró unnc'övi ngüenda nguextjo 'ma ra tsja 'na nte ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, nu'ma, ra mama Mizhocjimi c'ü dya cja ri tü o nzhubü 'ma c'ü. Nguec'ua xo 'ñezgövi xo ró ench'e ín mün'c'övi e Jesucristo ngue c'ua dya cja xe rá tuns'üvi ín nzhunc'övi. Na ngueje je t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: 'Zö cjó c'o ra tsja ra dyätã texe c'o ley, pero xe ri tütjo o nzhubü a jmi Mizhocjimi c'e nte c'ü', eñe."

¹⁷Xe ró xicö e Pedro: "Nutscövi ró negövi c'ü dya cja xe ra bübüzüvi c'o na s'o. Nguec'ua rvá ench'e ín mün'c'övi e Cristo. Nguec'ua sö rá jyëtsitsjëvi dya yo dya menzumü a Israel yo xiji na s'o. Na ngueje c'ua ja nzi ga cja anguezeji, dya tjëji c'o ín leygöji, je xo ga cjazgövi dya nu, dya cja mandazüvi c'o ley. 'Ma ró jëzgövi c'o ley ngue c'ua ro ench'e ín mün'c'övi e Cristo, zcjo ix ma s'o ga cjanu? Iyö. ¹⁸Rí xi'tsc'ö na cjuana cjó ngue c'ü cja na s'o. 'Ma cjó c'o

ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, 'ma ra nzhogü na yeje ra jyodü ra cumple c'o ley, nu'ma, ngue 'ma ix na cjuana tuns'ü o nzhubü c'ü. ¹⁹Nuzgö ró unnc'ö ngüenda c'ü dya sö ro cumplegö texe c'o ley. C'ua ja nzi ga cja 'na mbëpji c'ü ya ndü'ü, dya cja manda c'ü nu lamu, je xo ga cjazgö dya nu, dya cja mandazü c'o ley. Nguec'ua nza cjazgö c'ü ya ró tügö. Pero a jmi Mizhocjimi rí büntcjö dya, y nguextjo angueze rí ätcö c'ü. ²⁰'Ma o ndü e Cristo cja ngronsi, xo ró tügö nu. Nguec'ua dya cja nza cjazgö 'ma ot'ü. Zö xe bübüzü ín cuerpogö, pero bübü dya a mbo cja ín mün'c'ö e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. Nguec'ua nudya, rí ench'e ín mü'bü c'ü recibidozü dya Mizhocjimi, na ngueje o s'iyazügö e Cristo o ne o pätcä va ndü c'ü. ²¹Bübü c'o cjäpü dya ni muvi c'ü vi s'iyazüji Mizhocjimi va ndjäjä c'ü o T'i o ë ndü; mamaji ni jyodü rá cumplegöji c'o ley, ngue c'ua rrä jozüji a jmi Mizhocjimi. Pero nutscö, dya rí mangö a cjanu. Na ngue 'ma rva cjanu, ¿pje ro dyeje 'ma c'ü vi ë ndü e Cristo?', ró embe e Pedro.

La ley o la fe

3 Nu'tsc'ejí cjuarma in cäräji a Galacia, ró xi'tsc'öji na jo'o ja va ndü e Cristo cja ngronsi por nutscöji. Pero nudya in ne rí dyäräji 'na jña c'ü dya cjuana. ¿Jenga i jyëzgueji o dyon'c'ejí? Dya in cjiññiji na jo 'na pjeñe. ²Bübü c'ü rí negö rá önn'üji. Mizhocjimi o dya'c'üji o Espiritu o ë bübü cja in mü'büji. ¿Cjo i tsjaji texe c'ü t'opjü c'o ley nguec'ua va dya'c'üji c'ü? Jiyö. O dya'c'üji c'ü, na ngueje 'ma i dyäräji ja ga cja e Cristo, i 'ñench'e in mün'c'ejí c'ü. ³Ma i 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo, o tsja Mizhocjimi o ndjäjä o Espiritu ra dya'c'ejí poder rí tsjaji na jo. Maco in jodü rí tsjatsjëji c'o na jo rgui cumpleji c'o ley. Dya jo c'e pjeñe c'ü in cjiññiji. ⁴'Ma i pjürü i 'ñejmeji o jña e

Cristo, i sufregueji na puncjü. Pero 'ma rí jyëzgueji dya c'e jña, dya ni muvi dya 'ma c'ü i sufreji. Xa'ma dya rí jyëzgueji c'ü. ⁵O Espiritu Mizhocjimi da'c'ejí o poder. A cjanu Mizhocjimi da'c'üji in cjaji c'o na nojo c'o nunca mi janda yo nte. ¿Cjo in ätqueji texe c'o ley nguec'ua ga dya'c'ejí Mizhocjimi o poder? Iyö. Da'c'ejí a cjanu o poder, na ngueje 'ma in äräji ja ga cja e Cristo, in creoji.

⁶Je xo va cjatjonu e Abraham mi jinguä, o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, o creö c'ü ro tsja c'ua ja nzi va xipji. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tû o nzhubü e Abraham. ⁷Nguec'ua ixtí unnc'ejí ngüenda, c'o je ga cjanu ga 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, je ngueje c'o na cjuana mboxbëche cja e Abraham c'o, na ngueje ench'e o mü'büji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. ⁸Mizhocjimi xo xipji a cjava e Abraham: "Na ngue i creö c'ü ró xi'ts'i, ró intsjim-its'ü. Je xo rga cjanu yo cärä texe cja ne xoñijömü, xo rá intsjigö yo", eñe. Nguec'ua t'opjü dya cja o jña Mizhocjimi. O mama a cjanu Mizhocjimi, na ngue ya ixmi pärä c'ü xo 'ñetjo c'o dya menzumü a Israel xo ro 'ñench'e o mü'büji angueze. Y 'ma ro 'ñenche o mü'büji, dya cja ri tûji o nzhubüji 'ma. ⁹Nguec'ua c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ngue c'o ra intsjimi dya Mizhocjimi, ra mama c'ü dya cja ri tûji o nzhubüji, c'ua ja nzi va mama c'ü dya cja mi tû e Abraham o nzhubü, na ngue xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi.

¹⁰Cärä c'o cjiññi c'ü dya cja ri tû o nzhubüji nu 'ma ra cumpleji texe c'o o ley Mizhocjimi. Pero dya cjó sö ra cumple texe c'o o ley Mizhocjimi. Nguec'ua c'o cjiññi a cjanu, ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufreji. Na ngue je t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: "Ma cjó c'o dya ra cumple texe c'ü t'opjü cja o ley Mizhocjimi, ra ma sufre 'ma c'o", eñe. ¹¹C'o jodü ra cumple texe c'o ley ngue c'ua ra jogüji a jmi Mizhocjimi, rí pärägöji c'ü xe tütjoji o

nzhubüji a jmi Mizhocjimi. Na ngueje je xo t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: "C'ü ra ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, ngue c'ü ra mama Mizhocjimi c'ü dya cja ri tû o nzhübü c'ü, y ra ch'unü c'ü rguí bübütjo c'ü", eñe. ¹²Pero c'o ley, nan'ño ga mama. Je t'opü ga cjava c'o ley: "Na nte, 'ma dya ra cumple texe c'o ley, dya ra ch'unü c'ü rguí bübütjo", eñe c'o ley.

¹³Nguec'ua ixi jñetse cja c'e ley c'ü ro tsjacüji Mizhocjimi ro ma sufrejü, na ngueje dya sö ro cumpleji texe c'o mama cja c'e ley. Pero Mizhocjimi o tsjapü o sufre e Cristo c'ü ro ma sufregöji, ngue c'ua dya cja xe ni jyodü rá ma tûji. C'ü rguí unnc'eji ngüenda c'ü ngue Mizhocjimi o tsjapü o sufre e Cristo, ngue c'e jña c'ü je t'opjü ga cjava: "Mizhocjimi je ngue c'ü c'apü ra sufre 'ma c'ó c'o ra sufre rgá ndü cja ngronsi", eñe o jña Mizhocjimi. ¹⁴O pätcägöji va ndü e Cristo. Nguec'ua nu'tsc'eji zö dya in menzumüji a Israel, pero xo ñetsc'eji ra intsjimits'üji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va xipji e Abraham, ra perdonaots'üji. Y ra dya c'üji o Espíritu; ñetscöjme xo ra dyacüjme. Na ngue rí ench'e ín mü'büji e Jesucristo.

La ley y la promesa

¹⁵Tsjijñiji cjuarma, ja rgá cjaji va cja ne xoñijömü. 'Naja nte 'ma ya rguí mbäbä 'naja xiscömü, y 'ma ya rguí cuatüji sello c'e xiscömü c'ü, dya c'ó ra sö ra ts'a'sü ni c'ó pje xe ra jñu'sü c'ü. ¹⁶'Ma mü o mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimi c'o nte, dya nädäji c'o o mboxbêche e Abraham. Na ngue 'ma rva cjanu, rvá puncjü o mboxbêche c'o ro jnädä 'ma. Pero 'natjo c'ü o mboxbêche e Abraham c'ü o jnädä, c'ü ngueje e Cristo. Na ngue je ga cjava va mama Mizhocjimi va xipji e Abraham: "Na ngue c'ü ra tsja c'ü in mboxbêchegue, rá intsjimigö c'o nte c'o ri cārā texe cja ne xoñijömü", eñe. ¹⁷Dyäräji na

jo c'ü rá xi'tsc'öji. Mizhocjimi o mama c'ü ro intsjimi c'o nte c'o ri cārā texe cja ne xoñijömü. C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, chjëntjui c'ü ro mbäbävi 'na xiscömü e Abraham, cja rrü cuatüt-sjē sello. Xe go mezhetjo c'ua cuatrociento treinta cjē'ē, cja ch'unü 'ma c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. Nguec'ua zö bübü c'o ley, pero ya zädä c'e jña c'ü ot'ü vi mama Mizhocjimi va xipji e Abraham. Na ngueje na cjuana ya intsjimizüji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. ¹⁸C'ü rguí cumple 'na nte o ley Mizhocjimi, dya ngue c'ü rguí perdonao Mizhocjimi c'e nte. Na ngue 'ma dya be mi ch'unü c'o ley, o mama Mizhocjimi 'ma c'ó c'o ra ñench'e o mü'bü, ra perdonao Mizhocjimi c'ua ja nzi va perdonao e Abraham.

¹⁹¿Cjo dya ni muvi 'ma c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés? Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Zö ya vi mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimizüji, pero xo dyacüjme c'o ley nutscöjme rí menzumüjme a Israel, ngue c'ua ro unnc'öji ngüenda rí texeji c'ü rí tügöji ín nzhunc'öji, dya rí ätcöji Mizhocjimi. O dyacüjme c'o ley hasta 'ma cja ro ëjē c'ü o mboxbêche e Abraham c'ü ngue e Jesucristo. Nuc'ü, ngueje c'ü vi mama Mizhocjimi ro intsjimizüji ja c'o nzi va xipji e Abraham. C'o ley, ngue Mizhocjimi o manda c'o o anxe o ñe unü c'o ín mboxpalejme c'o. O unüji a dyē e Moisés. ²⁰'Ma o unüji c'o ley, dya je ngue anguezeji o unüji; je ngueje a dyē e Moisés c'ü o unüji c'o. Pero 'ma o mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimi c'o nte c'o ri cārā texe cja ne xoñijömü, nguetsjē Mizhocjimi o zopjütsjē e Abraham.

El propósito de la ley

²¹¿Pje rá mangöji 'ma? Maco Mizhocjimi o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi yo nte yo cārā texe cja ne xoñijömü, ¿cjo dya ni muvi 'ma c'o ley?

Iyö, na jo c'o ley. Pero c'o ley, dya sö ra dyacüji c'ü rga bübüttöji, dya sö ra dyacüji poder. 'Ma jiyö, ro sö ro cumplegöji 'ma c'o ley, ngue c'ua dya ro tüji ín nzhunc'öji. ²² Pero dya je ga cjanu. Na ngueje je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü rí tügöji ín nzhunc'öji rí texeji; dya cjó bübü c'ü ri ätä texe c'o ley. Nguec'ua nudya, 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra intsjimi Mizhocjimi c'ua ja nzi va xipji e Abraham, ra perdonaoji.

²³ Nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ma dya be rmi ench'e ín mü'büjme e Jesucristo, mi mandazüjme c'o ley, pero dya sö ro cjangöjme c'o mi mandazüjme c'o. Mi mandazüjme a cjanu, ngue c'ua 'ma ro ëjë e Jesucristo, ro ench'e ín mün'c'öjme angueze. ²⁴ Tsjijñiji ja ga cja c'o pë's'i o bëpji ra mbörü o t'i. Pjörüji hasta 'ma cja ra ndümbeñe c'o t'i. Je xo ga cjatjonu c'o ley, mi pjöcüjme ngue c'ua 'ma ro ëjë e Cristo, ro ench'e ín mün'c'öjme 'ma c'ü, ngue c'ua ro mama 'ma Mizhocjimi c'ü dya cja ri tügöjme ín nzhunc'öjme. ²⁵ Nguec'ua nudya ya zädä c'ü rí ench'e ín mü'büjme e Jesucristo, nguec'ua dya cja mandazüjme dya c'o ley.

²⁶ Zö ri menzumügueji a Israel o jiyö, pero ya o t'itsc'ejji dya Mizhocjimi, na ngueje ín ench'e in mün'c'ejji dya e Jesucristo. ²⁷ Ya i jigueji, ín 'natjoji co e Jesucristo. C'ua ja ga cja angueze, xo rga cjatsc'ejji dya nu. ²⁸ A jmi Mizhocjimi, dya ra tsja zö ri menzumü a Israel 'naja nte, o jiyö. Dya ra tsja, zö ri esclavo o zö ri libre. Dya ra tsja, zö ri bëzo o zö ri ndixü. Nde 'na ma cjatsc'ejji dya, na ngueje bübü dya e Jesucristo cja in mün'c'ejji ín texeji. ²⁹ Ngue o ntetsc'ejji dya e Cristo. Nguec'ua zö dya ín menzumüji e Abraham, pero o mboxbëchets'üji dya c'ü, na ngueje ín ench'e in mün'c'ejji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. Nguec'ua xo

'ñetsc'ejji ra dya'c'ejji Mizhocjimi c'ü vi xipji ro unü angueze.

4 'Ma ra ndü 'na bëzo, ra zopcü c'ü nu t'i'i texe c'o pë's'i. Nuc'ua c'ü nu t'i, zö ri mentsjaja texe c'o o s'opcü, pero 'ma dya be ri tjümbeñe, chjëntjui c'ü ri mbëpjitjo c'ü. ² Na ngueje bübü c'o pjörü c'e t'i c'ü, 'ñe c'o vi s'opcü. Nguec'ua c'e t'i ni jyodü ra dyätä anguezeji hasta 'ma cja ra zädä c'e pa c'ü o mbä'sä c'ü ndü nu tata, cja ra tsjapü o cjaja 'ma c'o. ³ C'ua ja nzi ga cja c'e t'i, je xo ma cjangöji nu. 'Ma dya be mi ngue na cjuana o t'izgöji Mizhocjimi, mi nza cjaztjogöji mbëpji na ngue mi mandazügöji c'o ley, 'ñe yo tjürü yo cjaji va cja ne xoñijömi. ⁴ Pero 'ma mü o zädä c'o pa c'o vi jua-jnü Mizhocjimi, o ndjäjä c'ua c'ü nu T'i c'ü ngue e Jesucristo o ë o 'ñe jmus'ü cja 'naja ndixü, o jmus'ü nza cjangöji. O ë o 'ñe cumple c'o ley c'o mi mandazüjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. ⁵ O ëjë para o 'ñe ndü va 'ñevgueji libre. Nguec'ua nutscöji, dya cja xe ra mandazüji dya c'o ley 'ñe yo tjürü, ngue c'ua Mizhocjimi sö ra tsjacüji o t'izgöji dya c'ü.

⁶ Na ngueje o t'itsc'ejji dya Mizhocjimi, nguec'ua Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü o Espíritu o ë bübü cja in mün'c'ejji dya. Nuc'ü, 'ñünn'c'ejji in mün'c'ejji c'ü, nguec'ua gui xipjiji Mizhocjimi: "Mi Tatats'üjme", ín embeji c'ü. ⁷ Nguec'ua, dya cja ín mbëpjitjoji ne rí 'natsc'ejji; o t'itsc'ejji dya Mizhocjimi. Nguec'ua ga dya'c'ejji c'ü o mama mi jingüä va xipji e Abraham. Dacüji a cjanu na ngueje c'ü vi 'ñe ndü e Cristo.

Pablo se preocupa por los creyentes

⁸ 'Ma dya be mi pärägueji Mizhocjimi, mi nza cjatjotsc'ejji mbëpji, na ngueje me mi sügueji yo ts'ita, mi cjaji c'o o mandamientoji. Maco dya Mizhocjimi yo. ⁹ Pero nudya, ya ín pärägueji dya Mizhocjimi. C'ü xenda na jo, ngue c'ü

ya mbä'c'äji Mizhocjimi ya tsja'c'ejí o t'itsc'ejí dya c'ü. Nguec'ua, ¿jenga in ne rí nzhogü rí dyätqueji c'o ley 'ñe yo tjürü c'o mi mandats'üji? Maco dya sö ra 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o, ni pje ra mböxc'üji c'o. ¹⁰In süpüji yo pa, 'ñe yo zana, 'ñe yo cjëë, cja na 'ñe yo mbaxua. ¹¹Nguec'ua me rí cjiñi cja in mü'bügö cjo na cjuana i 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo. 'Ma jiyö, ¿pje dyeje c'ü rvá pépcjò na puncjü a ndetsc'ejí?

¹²Nu'tsc'ejí, dya mi mandats'üji c'o ley, na ngueje dya mi tjëgueji c'o. Nutscöjme rí tjëgöjme, pero nutscö ró ench'e in mün'c'ö e Jesucristo, nguec'ua dya cja mandazü c'o. In ne rí cumpleji c'o ley. Pero rí xi'tsc'öji co texe in mü'bü cjuarma, rí tsjaji c'ua ja nzi rgá cjagö dya, dya rí jyëzgueji ra mandats'üji c'o ley. C'ü rvá xi'tsc'öji a cjanu, dya ngue c'ü pje vi tsjacüji, iyö. ¹³Na ngue rí mbeñegö c'ü na jo vi recibidozüji 'ma. Mi sö'dyëgö 'ma, nguec'ua rvá 'ñe mimigö cja in jñiñiji. Nguec'ua ró xi'tsc'öji ja rgá sö ra salvatsc'ejí e Cristo. ¹⁴Nu c'e ngueme, zö mi xichats'üji pero dya i tsjapqueji c'ü dya rví muvi c'o jña c'o mi xi'tsc'öji 'ma. Dya xo i xitscöji: "Dya rí ne rá ärajme", rí 'ñenzgöji. C'ü i tsjaji, i recibidozüji nza cja 'ma ri nguezgö 'naja c'o o anxe Mizhocjimi. I recibidozüji nza cja 'ma ri nguezgö e Cristo Jesús. ¹⁵¿Jenga dya cja in ne rí dyätcäji? Maco mi mäc'ejí 'ma ró zo'c'öji 'ma ot'ü. Me mi ne ri pjöxcöji hasta mi cjiñiñiji quisiera ro sö ri dyacü in chögueji. ¹⁶Pero nudya, pe rí xitsigöji ya rí nuc'öji na ü dya, na ngueje c'ü rvá xi'tsc'öji c'ü na cjuana.

¹⁷Nu c'o xöpüte c'o xi'tsc'ejí rí circuncidaogueji, me ne ra xi'tsc'ejí jña c'o rgui mägueji, pero dya jo c'ü xi'tsc'ejí c'o. Na ngueje ne ra tsja'c'ejí rí xögueji co nuzgö, cja rñi cheñeji co nu c'o. ¹⁸'Ma cjó c'o ne ra xi'tsc'ejí jña c'o rgui mägueji, na jo c'ü, zö ri bünc'ö co nu'tsc'ejí zö jiyö. Pero ni jyodü ra xi'tsc'ejí jña c'o na cjuana. 'Ma

jyö, dya jo 'ma. ¹⁹Nu'tsc'ejí in ch'itsc'öji, c'ua ja nzi ga cja 'na ndixü c'ü ya ra zö'dyë sö'ö c'ua ja na ü'ü, je xo ma cjazgö nu; me mi sentio in mü'bü por nu'tsc'ejí hasta 'ma i creoji. Nudya, me sentio na yeje in mü'bü. Na ngueje rí pëtsa c'ü rí jyëzgueji c'e pjeñe c'ü in cjiñiñiji dya, ngue c'ua ra 'ñetse na jo c'ü na cjuana i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. ²⁰Me cja in mü'bü ro bünc'ö co nu'tsc'ejí, ngue c'ua xenda ro pärägö ja rva zo'c'öji. Na ngueje dya rí pärägö jenga in ne rí creoji c'o xöpüte c'o va 'ñe on'c'ejí.

El ejemplo de Agar y Sara

²¹C'o netsc'ejí ra mandats'üji c'o ley, xitsixäji, ¿cjo dya in unüji na jo ngüenda pje pjëzhi c'ü mama c'o ley? ²²C'o ley, je t'opjü nu, c'ü mi 'ñeje yeje t'i e Abraham. C'ü 'naja, vi mus'ü 'na ndixü c'ü mi mbëpíte. C'ü 'naja, vi mus'ü 'na ndixü c'ü dya cjó mi ngue o mbëpíte c'ü, c'ü mi nguetsjé c'ü nu su e Abraham. ²³Nu c'ü o t'i c'e mbëpíte, o jmus'ü c'ua ja va netsjé e Abraham. Pero c'ü o t'i c'e ndixü c'ü dya mi mbëpíte, o jmus'ü c'ü, na ngueje Mizhocjimi ya vi xipji e Abraham ro jmus'ü. ²⁴C'o ndixü c'o, rá jyëtscö c'o ye jña c'ua ja va zocüji Mizhocjimi. C'e mbëpíte c'ü mi chjü'ü e Agar, ngueje c'ü rá jyëtscö c'o ley c'ü, c'o o unü Mizhocjimi c'o in mboxatitajme cja c'e t'jeje a Sinaí. Na ngueje c'o me jodü ra cumple c'o ley c'o, nza cjatjo mbëpji, dya libre c'o. Na ngueje me süpüji c'o ley. ²⁵E Agar, xo rá jyëtscö c'e t'jeje a Sinaí c'ü je bübü a Arabia. Xo rá jyëtscö c'e jñiñi a Jerusalén yo pa dya. Na ngueje c'o in menzumüjme a Jerusalén chjëntjui nza cja mbëpji c'o, na ngueje me jodü ra cumpleji c'o ley. ²⁶Nu c'e ndixü c'ü mi libre c'ü dya mi mbëpíte, rá jyëtscö c'e Jerusalén a jens'e c'ü. Nutscöji je rí menzumüji nu, nguec'ua dya cja nza cjazgöji mbëpji, ya rí libregöji dya. ²⁷Ra sö rí

unnc'ejí ngüenda a cjanu, na ngueje ya t'opjü a cjava:

Mäjägüe, nu'tsc'e dya i ndunte, ni xo ri muxt'i.

Mapeje na zëzhi rguí mäjce, nu'tsc'e dya i sö c'ua na ü'ü rvi muxt'i.

Na ngueje zö dya in muxt'igüe, pero xenda rrä puncjü c'o in ch'igüe, que na ngueje c'o o t'i c'e ndixü c'ü mbëpíte c'ü o musp'ü t'i c'ü nin xirague, eñe.

²⁸ C'ü o t'i c'e ndixü c'ü mi libre, mi ngue e Isaac. O jmus'ü c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu, cjuarma, o t'izgöji Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. ²⁹ C'o pa c'o, mi nuji na ü c'e t'i c'ü vi mama Mizhocjimi ro jmus'ü; mi cja c'e t'i c'ü vi jmus'ü na ngue c'ü mi netsjë a cjanu c'ü nu tata. Je xo ga cjatjo dya nu, c'o me jodü ra cumple c'o ley, nugüji na ü c'o, nutscöji rí ätäji e Jesucristo. ³⁰ Pero dyärä'maji c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi: "Chäjñä ne ndixü nu mbëpíte rí xipji ra mëvi nu t'i. Na ngueje nu o t'i ne ndixü nu, dya pje ra ch'unü ni pje xo ra s'opcü nu. Nguextjo nuju t'i ne ndixü nu dya mbëpíte, nu ra s'opcü texe", eñe cja o jña Mizhocjimi. ³¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, dya cja mandazüji c'o ley, dya cja nza czazgöji c'ü o t'i c'e ndixü c'ü mi mbëpíte. O 'ñevgëgöji libre e Cristo; nguec'ua nza czazgöji dya c'ü o t'i c'e ndixü c'ü dya mi mbëpíte.

Sigan firmes en la libertad

5 E Cristo o 'ñevgëjeji libre ngue c'ua dya cja ra mandazüji nza cja o mbëpji. Nguec'ua dya rí tsjapüji ngüenda c'o 'ñaja xöpüte, dya rí jyëzgueje ra mandatsc'ejí c'o ley.

² C'o xöpüte neji ra circuncidaots'üji. Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji nutscö e Pablo rí apóstolegö. Dya rí jyëzji ra circuncidaots'üji. Na ngueje, dya ngue c'ü rguí salvagueji; nguextjo e Cristo ra sal-

vats'üji. ³ Xo rá yepe rá xi'tsc'öji 'ñaja jña. Texe c'o cja ra circuncidaoji, xo ni jyodü ra tsjaji texe c'o 'ñaja jña c'ua ja nzi ga mama c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. 'Ma jiyö, dya ra salva 'ma c'o. ⁴ Bübütsc'ejí c'o ne ra cumple c'o ley, na ngueje cjiññji 'ma ra tsjaji a cjanu, dya cja ri t'ü o nzhubüji. Pero rí xi'tsc'öji, 'ma cjiññji a cjanu, dya ench'e o mü'büji 'ma e Cristo, ya xögüji co angueze. Y ya o jyëzji Mizhocjimi, maco o s'iyazüji va ndjä e Cristo. ⁵ Nutscöji ró ench'e ín mü'bügöji e Jesucristo, bübü ín mün'c'öji dya o Espíritu Mizhocjimi. Nguec'ua rí pärägöji 'ma rá sätc'öji cja jmi Mizhocjimi, ra xitsiji c'ü dya rí tügöji ín nzhunc'öji. ⁶ 'Ma cjö c'o bübü o mü'bü e Cristo Jesús, dya ra tsja zö ya vi circuncidaoji o jiyö. Na ngueje 'ma cjö c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra sö ra s'iya yo nu minteji 'ma. Ngue c'ü ni muvi c'ü.

⁷ Nu'tsc'ejí mi nzhodügeje na jo cja o 'ñiji e Cristo. ¿Jenga i jyëzgueje o dyon'c'ejí, nguec'ua dya cja in ne rí dyätqueje dya c'o jña c'o na cjuana? ⁸ C'ü o 'ñünc'ejí in mü'büji ngue c'ua vi jyëzgueje c'o jña c'o na cjuana, dya ngue Mizhocjimi. C'ü o tsja Mizhocjimi, o 'ñünc'ü in mün'c'ejí 'ma ot'ü, ngue c'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. ⁹ Nguec'ua rí pjötpügëje ngüenda c'o jña c'o ni dyon'c'ejí, na ngueje chjëntjui nza cja o ixcjüjñü. In pärägëje co ts'inguilëjë c'ü rrä ixi, ra s'odü texe o cjüjñü. ¹⁰ Bübüzügöji dya c'ín Jmugöji, nguec'ua rí junte'ö ín mü'bü c'ü xo rí tsjiññji c'e pjeñe c'ü rí cjiññgö, c'ü dya nan'ño rguí tsjiññji. Pero nu c'ü cja'c'ejí rí yembeñeji, ra nduns'ü o nzhubü c'ü, zö cjö ri ngueje y zö pje ri pjëzhi.

¹¹ Rí xipjigö yo nte c'ü o pätcäji va ndü e Cristo cja ngronsi. Nguec'ua ga nugüji na ü. 'Ma ro jü'sc'ö xe 'na jña c'ü xe ro xicöji c'ü ni jyodü ra circuncidaoji, jo ri ñu'maji cjuarma, dya cja ro nugü na

ü 'ma c'o. ¹²Ya ponch'ü in mün'c'eji na ngueje c'o xöpüte c'o va 'ñe xi'tsc'eji c'ü ni jyodü ra circuncidaots'üji ra dyocüts'üji in cuerpoji. Maco c'o xöpüte c'apüji ni muvi c'ü ni dyopcüji o cuerpo 'na nte, zjenga dya ne c'o xöpüte ixta cji'p'itsjéji?

¹³Nu'tsc'eji o 'ñünnc'ü in mü'büji Mizhocjimi i 'ñench'e in mün'c'eji e Cristo, ngue c'ua rí libregueji, dya cja xe ra mandats'üji c'o ley. Pero dya rí tsji-jñiji: “Rí libregöji dya, nguec'ua sò rá c'ajai dya texe c'ua ja nzi rgá netsjégöji”, rí ñeñeji. Iyö. Nu c'ü rí tsjaji, rí pötqui s'iyaji y rí pötqui pjösteji. ¹⁴Mama a cjava o jña Mizhocjimi: “S'iyagueji yo nin minteji c'ua ja nzi gui s'iyatsjéji”, eñe. Nu 'ma rí s'iyaji a cjanu yo nin minteji, nu'ma, ya i cumpleji 'ma c'ü mama c'o ley. ¹⁵Pjöt'püji na jo ngüenda. Na ngue 'ma in pötqui ñuji na ü, 'ñe 'ma in pötqui chüji, 'na rí chjorütsjéji 'ma.

Los deseos humanos y la vida por el Espíritu

¹⁶Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Nu 'ma rí dyätäji o Espíritu Mizhocjimi, dya in c'ajueji 'ma c'ua ja nzi gui ñetsjéji c'o na s'o. ¹⁷C'o va eñe in pjeñetsjéji rá c'ajai, dya ne o Espíritu Mizhocjimi c'o. Y c'ü ne o Espíritu Mizhocjimi c'ü rá c'ajogöji, dya rí netsjégöji c'o. Nguec'ua bübü 'ma rí yembeñeji c'o rí c'ajai. ¹⁸Pero 'ma rí dyätqueji o Espíritu Mizhocjimi, dya cja xe ra mandats'üji 'ma c'o ley.

¹⁹Ixi jñetsetjo 'na nte, 'ma cja'a c'ua ja ga netsjé c'o na s'o. C'o nte c'o cja c'ua ja ga netsjé, cārā c'o 'ñeje ndixü c'o dya ngue nu su'u. Y cārā ndixü c'o 'ñeje bëzo c'o dya ngue nu xīra. Xo cārā c'o pje nde cja ga cjanu c'o na s'o, c'ajai c'o va eñe o pjeñetsjéji, dya c'a's'üji. ²⁰Yo nte c'o cja c'ua ja ga netsjé c'o na s'o, cārā c'o ma't'ü yo ts'ita. Xo cārā c'o cëro. Cārā c'o nu'u na ü yo nu minteji. Cārā c'o jonbü chü yo nu minteji. Cārā c'o nepe c'ü pës'i yo nu minteji. Cārā c'o me ts'i ni üdü. Cārā

c'o me jodü nguextjo c'o netsjé. Cārā c'o me xöcü yo nte, y me üji c'o dya ngue o dyotsjéji. ²¹Yo nte c'o cja c'ua ja nzi ga netsjéji c'o na s'o, cārā c'o me jodü ja rgá tsjapüji o c'ajajai c'o pës'i yo nu minteji. Cārā c'o pöt'unte. Cārā c'o tīī. Cārā c'o me cja c'o na s'o cja mbaxua. Y pje c'o xende c'ajai. Ya ró xi'tsc'öji 'ma ot'ü, y nudya rí yepe rí xi'tsc'öji, c'o cja ga cjanu, dya ra sò ra zät'äji a jmi Mizhocjimi ja manda.

²²Pero 'ma rá ätcöji o Espíritu Mizhocjimi, ra 'ñünngüji 'ma in mün'c'öji ngue c'ua rá s'iyaji yo nin minteji, y rá mäpäji Mizhocjimi, y rá mimiji na jo, dya pje rá mbeñeji. Y 'ma rá ätcöji c'ü, rá pësp'iji paciencia zö c'jó pje ra tsjacüji, dya pje rá nzhopcüji c'o na s'o. Y rá c'ajogöji rrā jontezgöji rá pjös'üji yo nín minteji. Y 'ma pje c'o rá mamaji c'ü rá c'ajai, rá cumpleji c'ua ja rvá mangöji. ²³Xo 'ñeje 'ma rá ätcöji o Espíritu Mizhocjimi, rá ätäji Mizhocjimi, dya rá c'ajapcüji rrā nozgöji. Y rá pjörütsjéji ngue c'ua dya rá c'ajatsjéji c'ü rá c'ajjñitsjéji. 'Ma rá c'ajogöji a cjanu texe yo na jo, dya bübü ne rí 'naja ley c'ü ri mama na s'o rí c'ajogöji 'ma. ²⁴'Ma o ndü e Cristo cja ngronsi, xo ró tügöji nutscöji ya rí ench'e in mü'büji. Nguec'ua rí jéziji c'o na s'o c'o netsjé in mü'büji. ²⁵Je ngue por o Espíritu c'ü ni bübü Mizhocjimi cja in mü'büji dya. Nguec'ua angueze rá ätcöji dya.

²⁶Dya rá jodüji c'ü ra mama yo nte c'ü me na jozgöji. Dya c'jó rá xipjiji: “Xenda na jozgö que na ngue'tsc'e”, rá embeji. Iyö. Dya xo rá pötca mbidiaji.

Ayúdense unos a otros

6 Mi cjuarmatsc'öji, bübü 'ma ra tsja na s'o 'na cjuarma. 'Ma ga cjanu, nu'tsc'eji in ätqueji o Espíritu Mizhocjimi ngue'tsc'eji rí zopjüji, ngue c'ua ra nzhogü o mü'bü ra jyëzi c'o na s'o c'ü. Pero jmanch'a rgui zopjüji, dya rí tsjapütsjéji rrā jotsc'eji. Xo rí pjötpügueji

ngüenda c'ü dya xo ra ndõ'c'ü in mün'c'eji c'ü xo rguí tsjagueji c'o na s'o. ²Ma cja na s'o 'na cjuarma, chjëntjui c'ü ri tuns'ü 'na pjõjõ c'ü me na jyü. Nguec'ua rí pjõsc'eji 'ma c'ü. O zõ pje ri pjëzhi c'ü ni jyodü 'na cjuarma, rí pjõsc'eji c'ü. 'Ma rí tsjagueji a cjanu, ya i tsjagueji c'ü o xitsiji e Cristo.

³Nu 'ma cjó c'o cjiññitsjẽ c'ü me na jo c'ü cja'a, pero 'ma dya je ga cjanu ga tsja, nu'ma, dya cjuana 'ma c'ü cjiññi c'e nte. ⁴Yo nin cjuarmatsjẽji, dya ngueje yo rí jñandagueji c'ü cja yo, cja rí mangueji: “Xenda na jozgõ que na ngue ne cjuarma nu”, rí ñeñeji. Iyõ. Je nguet-sjẽ c'o in cjagueji rí ñuji cjo na jo c'o o jiyõ. Y 'ma na jo c'o in cjagueji, je ngue c'o rguí mägueji 'ma c'o. ⁵Nzi 'nazgõji rá nzhõtüji ngüenda Mizhocjimi c'ua ja nzi rvá minc'õji; dya ngueje c'ua ja va mimi c'ü 'naja mi cjuarmagõji.

⁶C'o xõtpü o jña Mizhocjimi ni jyodü ra mbõs'üji c'o jizhi o jña Mizhocjimi, ra unüji c'o rguí jyodüji.

⁷Pe in cjiññiji c'ü dya ra tsja, zõ ja rgá mimi 'na nte. Pero rí xi'tsc'õji, dya cja rí tsjiññiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. Na ngueje Mizhocjimi dya sõ cjó ra tsjapü burla c'ü. Na ngue c'ua ja ga tsja 'na nte, je xo rgá cjanu rgá nzhopctüji c'ü. Chjëntjui nza cja 'na c'ü ra mbodü o ndëxü, ra ndagü o ndëxü. Pero 'ma ra mbodü o ndõbidiyi, bidyi ra ndagü. ⁸Nu c'o sido cja'a c'ua ja ga netsjẽ nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, dya ra bübüji co Mizhocjimi c'o, ra ndüji. Pero c'o sido ätä o Espiritu Mizhocjimi nguec'ua ga tsjaji c'o na jo, ra ch'unüji c'ü rguí bübüji Mizhocjimi, dya ra ndüji. ⁹Nguec'ua ni jyodü, dya ra tögüzüji rga cjaji c'o na jo. Na ngueje 'ma dya rá jëziji, ra ngõtçüji na jo 'ma Mizhocjimi 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda. ¹⁰Nguec'ua texe 'ma s'õ, ni jyodü rá pjõs'üji texe yo nín mintegõji. C'o xenda rá pjõsc'õji ngue yo mi cjuarmagõji yo ench'e o mü'bü e Cristo.

Advertencias y saludos finales

¹¹Jñant'maji dya yo letra yo na nojo yo rí opjütsjögõ. Ngue yo rguí nguarü. ¹²C'o xõpüte neji c'ü ra mama yo in menzumüjme: “Na jo c'o xõpüte, na ngueje xo cjaji in chjürügõji”, ra 'ñeñeji. Nguec'ua ga xi'tsc'eji c'o xõpüte c'ü rí circuncidaogueji. Nu 'ma dya ro xi'ts'iji a cjanu, ro tsja yo nte ro nuji na ü 'ma c'o xõpüte. Na ngueje c'o xõpüte creoji c'ü o pätcägõji e Cristo va ndü cja ngronsi. Pero dya neji cjó ra nuji na ü. ¹³Nu c'o xõpüte c'o xi'tsc'eji ra circuncidaots'üji, dya xo cumpleji c'o ley. Pero neji c'ü ra circuncidaots'üji ngue c'ua ra mä'c'äji ra mamaji: “Jñant'maji, ya circuncidaoji c'o cãrã a Galacia”, ra 'ñembeji c'o nu menzumüji. ¹⁴Pero nutscõ, dya cja rí ne rá cjapcõ rguí muvi c'ü rguí circuncidaoji 'na nte o c'o pje ri pjëzhi. C'ü rá cjapcõ rguí muvi, nguextjo c'ü o pätcäji e Jesucristo c'in Jmugõji va ndü cja ngronsi. Na ngueje c'ü vi ndü cja ngronsi e Jesucristo, chjëntjui c'ü ró tügõ. Nguec'ua dya cja mandazü yo na s'o yo bübü cja ne xoñijõmü. Y nguec'ua yo nte yo dya ejme Mizhocjimi, dya xo cjacü ngüenda yo. ¹⁵'Ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, dya ni muvi c'ü ya vi circuncidaoji o jiyõ. C'ü na cjuana ni muvi, ngue c'ü ya ngue o t'i Mizhocjimi 'na nte, ngue c'ua nuevo ga nguiññi dya, y nuevo ga mimi. ¹⁶Texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo ngue c'ua ra mbõs'üji nuevo rgá mimiji, Mizhocjimi ra juentse c'o, y ra unü c'ü rguí mäjä o mü'büji, dya pje ra mbeñeji. Na ngueje c'o ra tsja a cjanu, ngueje c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte c'ua ja nzi va tsja mi jinguã o tsjapü e Israel o nte.

¹⁷Ndeze dya, ga ma a xo'ni, dya rí negõ cjó ra mama c'ü dya rí apóstolegõ o ra tsjapü ni muvi c'ü ni dyopcüji o cuerpoji ga circuncidaoji yo nte. Na ngueje xo 'ñezgõ xo bübü yo jñetse cja in cuer-

pogö, pero ngueje c'ua ja rvá sufregö na
ngue rí pëpi e Jesús.

¹⁸Mi cjuarmats'ügöji, e Jesucristo c'ín
Jmugöji c'ü bübü cja in mün'ceji ra

mböxc'üji nuevo rgui minc'ejí. Je rga
cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS EFESIOS

Pablo escribe a la iglesia en Efeso

1 Nuzgö e Pablo, rí apóstolegö cja e Jesucristo, na ngueje o ne a cjanu Mizhocjimi. Rí pen'c'ejí ne carta, nu'tsc'ejí in cārāji a Efeso; o ntets'üji Mizhocjimi na ngueje in ejmeji e Jesucristo. ²Rí ötcö Mizhocjimi c'ü in Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra sido ra nuc'ejí na jo'o. Nguéc'ua ra mājā in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

Bendiciones espirituales en Cristo

³Me na jo Mizhocjimi c'ü ngueje nu Mizhocjimi c'ü in Jmugöji e Jesucristo. Xo ngueje nu Tata e Jesucristo c'ü in Jmugöji, na ngueje xo Mizhocjimi e Jesucristo. Mizhocjimi ngue c'ü o nintsjimizüji c'ü; na ngueje rí 'natjoji dya co e Cristo. Me co nintsjimizügöji Mizhocjimi co texe c'ü je va ëjë a jens'e cja e Jesucristo. ⁴Ma dya be mi t'ät'ä ne xoñijömü, o juancügöji Mizhocjimi c'ü ra ngezüji o t'i angueze c'ü dya rá tū in nzhubüji a jmi angueze. O juancügöji c'ü exti nguetjozügöji e Cristo. ⁵Me co s'iyazügöji Mizhocjimi. O ne o tsjacüji o t'i. O tsja c'ua ja nzi va nguiñi angueze. Ngue c'ü o ndājā e Jesucristo c'ü nu T'i cja ne xoñijömü ngue c'ua o tsjacüji o t'izüji Mizhocjimi. ⁶Sido rí ma't'ügöji Mizhocjimi na ngueje me co mbenzeji. Mizhocjimi me s'iya c'ü nu T'i. Me xo s'iyazügöji na ngueje rí 'natjoji dya co c'ü nu T'i. ⁷Me co s'iyazügöji Mizhocjimi. O ndājā e Jesucristo cja ne xoñijömü. E Jesucristo o ë pjödü o cji va ndömbgüji. A cjanu o perdonao Mizhocjimi in nzhubügöji. ⁸Mizhocjimi o jítsiji c'ü me co s'iyazüji. O dyacüji rí pārāji a cja angueze. ⁹Nu c'ü mi ne Mizhocjimi ro tsja'a, dya cjó mi pārā. Pero ya o tsjacüji

Mizhocjimi ró pārāji dya, nu c'ü o mbeñe o tsja. ¹⁰Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ngueje e Cristo ra manda texe c'o búbü a jens'e 'ñe cja ne xoñijömü. Nguéc'ua a cjanu ya ra 'natjoji. Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ya cja dya, na ngueje ya zādā c'o cjē c'o ya vi mama.

¹¹Nutscöji rí 'natjoji co e Cristo. Nguéc'ua, c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, o tsjacüji o t'izüji angueze. Na ngueje Mizhocjimi cja'a texe c'ua ja nzi ga nguiñi. ¹²Nutscöjme rí menzumüjme a Israel. 'Ma dya be ma ëjë e Jesucristo, ya rmi te'bejme angueze. Rí cārāgöjme ja rí nzijme c'ü ot'ü ró ejmejme e Jesucristo. Mizhocjimi o ne o tsjacüjme nguezüjme o t'i angueze; ngue c'ua yo nte ra jñandaji nu c'ü o tsjacüjme angueze, ra mamaji c'ü me na nojo c'ü, 'ñe me na jo. ¹³Nu'tsc'ejí, dya in menzumügueji a Israel, xo 'ñetsc'ejí i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo 'ma i dyärägueji c'e jña c'ü na cjuana c'ü mama ja rga jocüts'ü in mü'büji. Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi c'ü vi mama Mizhocjimi ro ëjë, o ë mimi cja in mü'bügueji. A cjanu xo 'ñetsc'ejí o tsja'c'üji Mizhocjimi o t'its'üji dya. Ya xo in 'natjoji dya co e Jesucristo. ¹⁴O Espíritu Mizhocjimi búbü cja in mü'bügöji. Ngue angueze cjacüji rí pārāji, ra cjuatü Mizhocjimi nu c'ü cja'a. Nu c'ü cjacüji Mizhocjimi ngue c'ü exti nguetjozüji e Jesucristo, 'ma rá sät'āji a jens'e nu ja búbü angueze. Nguéc'ua rá ma't'üji dya Mizhocjimi na ngueje me na nojo.

Pablo pide a Dios que dé sabiduría a los creyentes

¹⁵Rí ärägö c'ü mamaji sido in ejmeji e Jesucristo c'ü in Jmugöji; y me xo in s'iyaji c'o dyaja c'o xo ngue o nte Mizhocjimi. ¹⁶Nguéc'ua nuzgö, dya rí söyagö rgá unü na pöjö Mizhocjimi. Rí mbents'ejí 'ma rí ötügö Mizhocjimi. ¹⁷Mizhocjimi ngueje o Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü ngueje e Jesucristo.

Mizhocjimi ngueje mi Tataji c'ü me na nojo. Nuzgö rí ötügö Mizhocjimi xenda ra jí'ts'íji ja cja angueze; ngue c'ua xenda rí pãrãgueji angueze cja in mü'bügueji. ¹⁸Me rí ötügö Mizhocjimi ra dya'c'üji jya's'ü cja in mü'büji c'ü rí tsijñigüejí na jo, ngue c'ua xenda rí tendiogüejí na jo nu c'ü o tsja'c'üji Mizhocjimi me na zö. O zon'c'ügueji ri ngue o t'its'üji angueze. Rí ötcö Mizhocjimi ra dya'c'üji xo rí pãrãgueji c'ü exti nguetjots'üji e Jesucristo. Ngue c'ü in te'beji dya. Nguezgöji o t'izüji Mizhocjimi ra dyacöji a cjanu. ¹⁹Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü xo rí tendiogüejí c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. Angueze sö ra tsja texe. Nutscöji rí ejmeji Mizhocjimi, ngue o Espíritu angueze c'ü me na zëzhi ga pëpji cja in mü'bügöji. ²⁰Mizhocjimi, c'ua ja nzi o pëpji na zëzhi 'ma o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü, je xo va cjanu ga pëpji na zëzhi cja in mü'bügöji. 'Ma ya vi xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü, nuc'ua o tsjapü c'ua o mimi Jmu a jens'e cja o jodyë Mizhocjimi. ²¹Mizhocjimi o unü e Jesucristo ra manda texe cja yo gobierno, 'ñejoy jmu, 'ñeje texe yo pje nde pjëzhi cja yo nte. E Jesucristo manda texe dya. Dya ra nguarü c'ü ra manda c'ü. ²²Mizhocjimi o unü e Jesucristo ra manda texe; texe bübü a jömü cja o ngua'a. Mizhocjimi o tsjapü e Jesucristo in ñigöji, nutscöji rí jmurüji rí ejmeji angueze. ²³Nguezüji o cuerpozüji angueze. Ngue angueze c'ü manda cja in mü'bügöji. A cjanu 'ñetse cja ne xoñijömü ja cja e Jesucristo, 'ñetse c'ü sädã texe c'ü o mbeñe Mizhocjimi.

Salvos por el amor de Dios

2 Nu'tsc'ejí, xo o xoxc'ügüejí Mizhocjimi; o dya'c'ügüejí c'ü gui bübüjtogüejí. Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagueji, chjëntjui c'ü ya rvi chügüejí. ²Nu'tsc'ejí mi cjagueji c'o na s'o; mi

nzhodügueji c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. Mi ätägueji e Satanás c'ü dya jo c'ü ndaxojñi texe yo demonio. Ngue e Satanás c'ü pëpji cja o mü'bü yo nte yo dya ätä Mizhocjimi. ³Nutscöji, dya rmi ätägöji Mizhocjimi. Rmi cjagöji c'o mi netsjëji; texe c'o mi ne in cuerpogöji. Rmi cjagöji texe c'o ma ëjë cja in ñigöji. Mizhocjimi rmi ünngügöji c'ua ja xo nzi ga ünmbü texe c'o dyaja c'o cja na s'o. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrido c'o. ⁴Pero Mizhocjimi me juentsquegöji me go s'iyazüji na puncjü. ⁵Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagöji chjëntjui c'ü ya rvã tügöji. Pero o dyacüji Mizhocjimi c'ü rí bübüjtöji, na ngueje e Jesucristo bübüjtö. A cjanu Mizhocjimi o 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, na ngue me s'iyazüji. ⁶Mizhocjimi o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü; xo 'ñetscöji o xoxcügöji 'ma. Nguec'ua Mizhocjimi o tsjacüji rí 'natjöji dya, co e Jesucristo c'ü manda a jens'e. C'ua ja nzi ga nugüji dya Mizhocjimi, ya 'natjö c'ua rí mimiji co e Jesucristo. ⁷Mizhocjimi o tsja texe yo, ngue c'ua texe yo cjë yo va ëjë 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömü; tezezüji rá unüji ngüenda c'ü me o s'iyazüji Mizhocjimi, me o juentsquegöji, nutscöji ya rí 'natjöji co e Jesucristo. ⁸C'ü vi jogü in mü'bügueji, dya ngue c'ü rvi tsjagueji c'o na jo. Ngue c'ü me o s'iyats'üji Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, o jocüts'üji Mizhocjimi in mü'büji. Mizhocjimi o ne o tsja a cjanu. ⁹Dya cjó sö cjó ra tsjapütsjë na nojo c'ü ra mama: "Na jözügö a jmi Mizhocjimi na ngueje ró cjagö na jo", ra 'ñeñe. ¹⁰Ngue Mizhocjimi c'ü o jocüzüji in mü'bügöji. O tsjacüji rí 'natjöji co e Jesucristo, nguec'ua dadyo in mü'büji. Nudya, ne'e Mizhocjimi dadyo rga mimiji dya, ngue c'ua rá cjagöji c'o na jo c'ua ja ya nzi va mbeñe Mizhocjimi.

La paz tenemos por medio de Cristo

¹¹ Nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, mbeñeji ja ma cjats'üji mi jinguã. Nutscöjme rí menzumüjme a Israel mi ocüjme ín cuerpojme ngue c'ua ro 'mārã mi ngue o ntezüjme Mizhocjimi. Mi mamajme que nu'tsc'ejí, dya mi nguets'üji o ntets'üji Mizhocjimi na ngueje, dya pje mi ocüji in cuerpogueji. ¹² Mi jinguã Mizhocjimi o mama c'ü ro ëjê e Cristo ro 'ñe jopcü o mü'bü yo nte. Nguetscöjme rí menzumüjme a Israel o xitsijme a cjanu Mizhocjimi. Nguец'ua mi te'bejme e Cristo. Nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, nguec'ua dya mi te'begueji e Cristo c'ua ja nzi rmã te'begöjme. Y dya mi ngue o ntets'üji Mizhocjimi nza czazgöjme. Dya mi pãrãgueji ja ga cja Mizhocjimi. ¹³ Pero nudya, ya in 'natjoji co e Jesucristo. Nu 'ma ot'ü, dya pje mi ngue'tsc'ejí o ntets'ügueji Mizhocjimi. Pero nudya, dya nguextjozüjme o ntezüjme Mizhocjimi, xo 'ñetsc'ejí ya xo ngue o ntets'üji dya c'ü; na ngueje e Jesucristo o pjödü o cji va ngötcüji ín nzhübüji. ¹⁴ Nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, e Jesucristo ya o tsjacüji ya 'natjo jñiñi c'ua ja rí menzumüji dya. Nutscöjme 'ñetsc'ejí mi pötü rmã nuji na ü. Pero nudya e Jesucristo ya tsjacüji c'ü rí cãrãji na jo dya. ¹⁵ Mi pötü rmã nuji na ü, na ngueje nutscöjme mi tjëjme c'o o ley Mizhocjimi; nu'tsc'ejí, dya mi tjëgueji c'o. Pero o 'ñe ndü e Jesucristo va ngötcüji ín nzhübüji, nguec'ua dya cja mandazüjme c'o ley. A cjanu o tsjacüji ya rí 'natjo ntezüji c'ü cja rí dadyo-ji; nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya in menzumügueji a Israel. A cjanu xo o tsjacüji rá cãrãji na jo. ¹⁶ Ngue cja ngronsi o ndü e Jesucristo. O böbü a nde'ezüji 'ñe cja Mizhocjimi, nguec'ua rí pötca mäjãji dya Mizhocjimi. Nudya, dya cja rí pötca üji Mizhocjimi. E

Jesucristo o ndü cja ngronsi va ngötcüji ín nzhübügöji. A cjanu, nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, ya rí 'natjo cuerpoji, dya cja rí pötca üji.

¹⁷ O ëjê e Jesucristo, nguec'ua rí pãrãji ya nugüjme na jo Mizhocjimi, nuzgöjme rí menzumüjme a Israel. Xo 'ñetsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, xo nuc'üji na jo. ¹⁸ Nudya nutscöjme rí menzumüjme a Israel ya sô rá chëzhijme a jmi Mizhocjimi c'ü ngueje ín Tatagöji. Xo 'ñetsc'ejí sô rí chëzhigueji na ngueje 'natjo o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mü'bügueji 'ñe ín mü'bügöjme. ¹⁹ Nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, nguec'ua dya mi ngue o ntets'üji Mizhocjimi. Pero nudya, ya ngue o ntets'üji dya c'ü. A cjanu xo in menzumüji dya a jens'e cja Mizhocjimi. ²⁰ Nu'tsc'ejí dya; xo 'ñezgöjme nguezgöji 'na templo nu ja bübü Mizhocjimi na ngueje rí ejmeji e Jesucristo. Angueze ngue c'e ndojo c'ü ot'ü o tjümü cja squina c'ü. Nu c'o apóstole 'ñe c'o profeta o mamaji ja ga cja e Jesucristo. Anguesji ngueje c'o ndojo c'o o jñümüji cja c'e cimientó. Nutscöji rí ejmeji o jña Mizhocjimi, nguezgöji c'o ndojo c'o o dyü's'üji a xes'e cja c'e cimientó. ²¹ Ra nocü c'e templo c'ü nguezgöji o ntezüji Mizhocjimi. Texe c'o ejme e Jesucristo ngue c'o ndojo c'o na jü's'üji a xes'e cja c'e cimientó. Texe c'o ejme e Jesucristo ya 'natjoji co angueze. C'e templo c'ü na jãbãji me na sjü, na ngueje ngue o tsjaja Mizhocjimi. Nunu, je bübü nu angueze. ²² Xo 'ñetsc'ejí xo na jü'sc'ügueji cja c'e templo c'ü ngue o nte Mizhocjimi, na ngueje xo 'ñetsc'ejí bübü in mü'bügueji dya, o Espiritu Mizhocjimi.

Pablo encargado del evangelio para los que no eran de Israel

3 Nutscö e Pablo, rí mbëpjítjogö cja e Jesucristo. Nguец'ua rí ogö cja

pjörü na ngueje rí zo'c'öji o jña e Jesucristo, nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel. ²Ya jo in pârâgueji me s'iyazügö Mizhocjimi. O ñembgö rá xi'ts'öji c'ü me s'iyats'üji angueze. ³Ya ró xi'tsc'öji ja nzi jña cja ne carta ngue c'ua rí pârâgueji nguetsjê Mizhocjimi o jítsi pje na mbê c'ü o mbeñe angueze. Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi, dya mi pârâji mi jinguã. Pero nudya, ya 'mârã dya. ⁴'Ma rí xörügueji c'o jña c'o ró xi'tsc'öji cja ne carta, ra sö rí unügueji nguenda c'ü rí pârâgö nu c'o o mbeñe Mizhocjimi, nguec'ua va ndãjä e Cristo. ⁵Nu c'o nte c'o mi cãrã mi jinguã, nuc'o, dya mi pârâji c'ü o mbeñe Mizhocjimi c'o. Yo cjê dya yo, o Espíritu Mizhocjimi jíchi c'o apóstole ñe c'o profeta, nu c'ü o mbeñe. Nu c'o apóstole ñe c'o profeta ngue c'o o xöcü Mizhocjimi ra mbëpíji angueze. ⁶Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü rá 'natjoji co e Jesucristo 'ma rá ench'e ín mü'büji e Jesucristo. A cjanu, nu'tsc'ejí, dya in menzumügueji a Israel, ñezgöjme rí menzumüjme a Israel, nudya, ya rí 'natjo cuerpoji cja e Jesucristo. Nu c'o o mama Mizhocjimi ro dyacüjme, ya xo da'c'üji. ⁷Me co s'iyazü Mizhocjimi. O juancü ngue c'ua rí zopjü yo nte rí xipjiji ja rgá sö ra jogü o mü'büji. Me na zêzhi o pëpji cja ín mü'bügö 'ma o juancügö. ⁸Nguezgö e Pablo, xenda rí menutjogö cja texe yo o nte Mizhocjimi. Pero me co s'iyazügö Mizhocjimi. O juancügö rá zo'c'üji, nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel. Rá zo'c'üji o jña e Jesucristo c'ü mama ja ga cja angueze, me na nojo, me s'iyats'üji. ⁹Mizhocjimi o juancügö rá zopjü yo nte rá xipjiji nu c'ü o mbeñe angueze. Ndeze 'ma o dyät'ã Mizhocjimi e jens'e ñe ne xoñijömü o mbeñe angueze c'ü ra 'natjoji cja e Cristo texe yo nte. Pero c'o nte, dya mi pârâji c'o mi mbeñe Mizhocjimi. ¹⁰Na ngue c'ü rí zo'c'öji nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, in ench'e in

mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua nu'tsc'ejí ñezgöjme rí 'natjoji dya. Na ngue c'ü rí 'natjoji, pârã yo anxe a jens'e me na nojo Mizhocjimi, me pë's'i na puncjü o pjeñe. Xo ñe yo demonio xo pârâji a cjanu. ¹¹'Ma dya be mi t'ät'ã ne xoñijömü, Mizhocjimi o mbeñe c'ü rá 'natjoji co e Cristo. Ya o êjê e Jesucristo. Texe c'o ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, 'natjoji co e Cristo. ¹²Nguec'ua, dya rí sügöji rgá chëzhiji a jmi Mizhocjimi; na ngueje ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo; ya rí 'natjoji co angueze. ¹³Nutscö e Pablo, rrã sufridogö na ngueje rí zo'c'öji nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel; ngue c'ua rí pârâgueji nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi. Me rí ö'tc'üji, dya ra tögü in mü'bügueji na ngueje c'ü rrã sufridogö. Rí mäcjeji na ngue c'ü rí zo'c'üji o jña Mizhocjimi.

El amor de Cristo

¹⁴Nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, nudya, ya xo ngue o t'its'üji Mizhocjimi dya; na ngueje in ench'e in mü'bügueji e Jesucristo. Nguec'ua, nutscö e Pablo, rí ndüñijömü a jmi Mizhocjimi c'ü nu Tata e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. Me rí unügö na pöjô angueze. ¹⁵Mizhocjimi xo ngueje nu Tata texe c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo. Nguejnu Tata nu c'o ya ndü c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Xo nguejnu Tata nu c'o bübütjo c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo. ¹⁶Mizhocjimi c'ü ín Tagatöji me na nojo; me na zêzhi c'ü. Rí ötügö angueze c'ü xenda rí zêzhiji na ngueje o Espíritu Mizhocjimi bübü cja in mü'bügueji. ¹⁷Rí ö'tc'üji Mizhocjimi c'ü sido rí ñejmegueji e Jesucristo; ngue c'ua sido ra bübü e Jesucristo cja in mü'bügueji. A cjanu rí s'iyaji Mizhocjimi. Xo rí s'iyagueji nin minteji. ¹⁸A cjanu ra sö rí pârâgueji co texe yo o nte Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji e Jesucristo. Dya ts'iquëtjo va s'iyazüji c'ü. Me s'iyazüji na puncjü. ¹⁹Rí ö'tc'üji Mizhocjimi c'ü rí pârâgueji ja me ga

s'iyazügöji e Cristo; zö dya sö rá tendioji texe c'ua ja ga s'iyazügöji c'ü. A cjanu xo rí ö'tc'ügöji Mizhocjimi c'ü ra manda cja in mü'bügueji angueze; ngue c'ua rí nocüji cja o dyë angueze. Ngue c'ua, c'ua ja ga cja angueze, je xo rgá cjats'ügueji nu.

²⁰ Mizhocjimi pëpji cja ín mü'bügöji. Sö ra tsja xenda na puncjü que na ngueje c'ü sö rá ötüji. C'ü rí cjiññiji rá ötüji Mizhocjimi, ts'iquëtjjo; pero c'o cja'a Mizhocjimi, me na puncjü. ²¹ Me na nojo Mizhocjimi. Texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra tsjapüji o nte c'o. Ra tsjapüji ri 'natjoji co e Cristo. Texe yo cjë yo va ëjë ra 'ñetse me na nojo Mizhocjimi; xo 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijöümü. Je rga cjanu, amén.

Unidos por el Espíritu

4 Nuzgö e Pablo, rí ogö a pjörü na ngueje rí zopjügö yo nte rí xipjiji o jña c'ü ín Jmugöji. O zon'c'ügueji Mizhocjimi ri 'natjots'üji co e Jesucristo. Nguec'ua me rí ö'tc'üji c'ü rí nzhodüji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ² Dya rí tsjapüji c'ü me rrä nojots'üji. Me na jontets'ü rgui mimiji. 'Ma cjó pje ra tsja'c'üji, dya rí tsjapüji na s'o c'o. Rí pësp'iji paciencia, rí s'iyaji. ³ Tsjacua-nagueji rí pötqui ñugueji na jo. A cjanu ri 'na ma cjatjo ín mü'bügueji c'ua ja nzi va dya'c'üji o Espíritu Mizhocjimi. ⁴ Na ngueje, nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ëji, dya ín menzumüji a Israel, ya 'natjo ín cuerpogöji co e Jesucristo. Nutscöji, 'natjo o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja ín mü'bügöji. Nuzgöji o zoncüji Mizhocjimi ri nguezüji o t'izüji angueze; nguec'ua texezüji ya rrä te'begöji c'ü exti nguetjozügöji e Jesucristo. ⁵ 'Natjo ín Jmugöji c'ü ngueje e Jesucristo. 'Natjo c'ü jocüzü ín mü'bügöji c'ü ngueje e Jesucristo c'ü ró ench'e ín mü'büji. Nu'tsc'ëji 'ñezgöjme ró jigöji. A cjanu ró jizhiji c'ü rí 'natjoji co e Jesu-

cristo. ⁶ Nuzgöji rí ejmeji e Jesucristo; 'natjo Mizhocjimi c'ü ngueje ín Tatagöji. Ngueje angueze c'ü manda texe; je pëpji cja ín mü'bügöji, rí ndexeji.

⁷ Rí 'natjoji cja e Jesucristo. Pero angueze nandyo ga dyacüji nzi 'nazgöji ja rgá pëpji angueze. ⁸ Mama a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Nu c'ü mi manda o ndöpü c'o mi üji, cjanu o zidyiji; o nguins'i cja t'ëje o zát'äji nu ja mi manda.

Nuc'ua c'ü mi manda o jñü c'o vi jñünbüji c'o vi ndöpü, cjanu o unü c'o o nte angueze.

⁹ Je xo va cjatjonu e Jesucristo; o nguins'i o ma a jens'e. Pero ot'ü vi 'ñeje a jens'e o ëjë cja ne xoñijöümü.

¹⁰ Angueze o ëjë cja ne xoñijöümü, nuc'ua 'ma o ndü, 'ma o nanga; cjanu o ma a jens'e. Nguec'ua angueze manda texe a jens'e 'ñe cja ne xoñijöümü. ¹¹ E Jesucristo o dyacüji nzi 'najazüji ja rgá pëpji angueze. Bübü c'o o ch'unü ra tsja apóstole. Bübü c'o ra zopjü yo cjuarma ra xipjiji c'ü ne Mizhocjimi. Bübü c'o ra zopjü yo nte ngue c'ua ra mbäräji ja rga jopcü o mü'büji. Bübü c'o ra mbörü o nte Mizhocjimi. Bübü c'o ra xöpü o jña Mizhocjimi yo nte.

¹² A cjanu Mizhocjimi o dyacüji nzi 'nazgöji ja rgá pëpji angueze, ngue c'ua rá zëzhiji nutscöji o cuerpozüji e Jesucristo. ¹³ Mizhocjimi ne c'ü xenda rá pärägöji e Jesucristo c'ü nu T'i c'ü ya ró ench'e ín mü'bügöji. Ne Mizhocjimi c'ü sido rá nocüji cja o dyë angueze; ngue c'ua exti nguetjozügöji e Cristo.

¹⁴ Bübü o xöpüte c'o dya pärä o 'ñiji Mizhocjimi. Me mamaji bëchjine ga dyonpüji yo nte. Nu'tsc'ëji, dya rí 'ñejmeji c'o. Yo ts't'i me pötüji o pjeñeji; texe c'o äräji, nde ejmeji. Mizhocjimi, dya ne c'ü rga cjatsc'ëji o ts't'i. ¹⁵ Mizhocjimi ne c'ü rá s'iyaji yo ín minteji; ne'e c'ü rá mamaji c'ü na cjuana, dya rá cjaji o bëchjine. A cjanu rá nocüji cja o dyë'e Mizhocjimi;

exti nguetjozügöji e Jesucristo. E Jesucristo ngueje ín ñigöji nutscöji rí ejmeji angueze. ¹⁶ Nutscöji ngue o cuerpozüji angueze; rí 'natjoji co angueze. Na ngue c'ü bübü angueze cja ín mü'büji, ra sô rá pötü rga s'iyaji ra sô rá pötü rga pjös'üji, ngue c'ua rí texeji mas rá nocüji cja o dyë Mizhocjimi.

La nueva vida en Cristo

¹⁷ Nguec'ua me rí ö'tc'üji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne ín Jmugöji; dya cja rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga nzhodü nu c'o dya pje ejme Mizhocjimi. Anguezeji me cjaji c'ua ja nzi ga netsjëji; dya jo c'ü cjiññiji. ¹⁸ Dya bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji. Me na me o mü'büji, dya ne ra dyätäji Mizhocjimi, nguec'ua, dya päräji Mizhocjimi. A cjanu, dya bübü Mizhocjimi cja o mü'büji. ¹⁹ Me cjaji c'o na s'o, c'o ix 'na tsetjetjo; pero dya tsejeji. Me cjaji texe c'o me netsjë o cuerpoji, 'ñe c'o va ëjë o ñiji, dya c'a's'üji c'o. ²⁰ Pero nu'tsc'ëji, ín pärägueji, dya a cjanu c'ü ne e Jesucristo c'ü rí tsjagueji. ²¹ Nu'tsc'ëji, ya ín pärägueji ja cja e Jesucristo. In pärägueji c'o ne angueze rí tsjaji. ²² Ne e Jesucristo c'ü dya cja rí nzhodügueji c'ua ja nzi mi nzhodügueji 'ma dya mi pärägueji angueze. Nu c'o mi cjagueji 'ma, ma s'o c'o. Mi pëzhgueji c'ü me rí mäjceji a cjanu; pero dya ma cjuana. Na ngue c'o mi cjagueji, ngue c'o rvi chügueji c'o. ²³ Nudya, ni jyodü dadyo rguí tsjiññigueji dya. ²⁴ Mizhocjimi ya tsja'c'üji o t'itsc'ëji dya. Nguec'ua rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo. Na ngueje je ga cjanu angueze, me na jo c'ü.

²⁵ Dya rí pezheji bëchjine. Nu c'ü rí tsjaji, rí pötü rguí xipji c'o na cjuana. Rí tsjaji a cjanu na ngueje ya 'natjo ín cuerpoji co e Jesucristo.

²⁶ Nu 'ma ünnc'üji, dya rí jyëziji ra ndö'c'üji c'ü rí tsjagueji na s'o. Dya rí sjëyaji 'napa. ²⁷ 'Ma ín sido ín sjëyaji, ya

ín jëziji 'ma c'ü dya jo ra tsja'c'ü rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne angueze.

²⁸ Nu 'ma ín mbëgue, rí jyëzigue c'o, dya cja rí pönü. Nu c'ü rí tsja, rí pëpji na jo, ngue c'ua rí pës'i pje rí unü nu c'o pje ni jyodü.

²⁹ Dya xo rí ñaji na s'o jña. Dya rí ñagueji c'o jña c'o dya pje ni muvi. Rí ñagueji jña c'o na jo c'o ra mbös'ü c'o ärä. ³⁰ Bübü o Espíritu Mizhocjimi cja ín mü'bügöji. A cjanu rí pärägöji, 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo, ya exti nguetjozüji angueze. Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda rí ñagueji jña c'ua ja nzi ga ne o Espíritu Mizhocjimi. 'Ma jiyö, dya ra mäjä angueze.

³¹ Nguec'ua, dya cja rí pötqui ñagueji na ü. Nu'tsc'ëji, dya cja rí tsja in cuëji. Rí jyombeñeji 'ma cjó pje ra tsja'c'üji. Dya cjó xo rí sannc'ëji; dya cjó xo rí xosp'üji o bëchjine. Dya cjó cja rí tsjapüji na s'o. ³² Nu c'ü rí tsjagueji, rí pötqui tsjagueji c'o na jo. Nu'tsc'ëji rí pötqui juentsegueji. Rí pötqui perdonaoji na ngueje Mizhocjimi o perdonaots'ügueji in nzhubüji. Na ngueje e Jesucristo o ndü; o ngö'tc'üji in nzhubüji.

Cómo deben vivir los hijos de Dios

5 Nu'tsc'ëji, o t'its'üji Mizhocjimi dya. Mizhocjimi me s'iyats'üji. Nguec'ua, nudya, xo rí s'iyagueji dya yo nin minteji. ² Rí s'iyaji rguí nzhodüji, c'ua ja nzi o tsja; o s'iyazüji. O ne o ndü va ngötcüji ín nzhubüji. Mizhocjimi me co mápä e Jesucristo na ngue c'ü o tsja e Jesucristo.

³ Nu'tsc'ëji, ya nguets'üji o ntets'üji Mizhocjimi dya. Nguec'ua, nudya, rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji, ín bëzoji, dya rí tsājāgueji o ndixū. Nzitjots'ügueji ín ndixūji, dya rí tsājāgueji o bëzo. Dya rí ñepegueji c'ü pës'i yo nin minteji. Nuyo, dya rí tsjagueji yo; dya xo rí mamaji yo. ⁴ Dya rí mamaji c'o na s'o

jña ngue c'ua dya rí bēzhi in tsejeji. Dya rí ña, ñagueji jña c'o dya pje ni muvi. Dya rí enmbegueji c'o jña c'o mama c'ü rí tsjagueji c'ü na jo. Nu c'ü rí tsjagueji, rí mamaji jña c'o rguí unüji na pōjō Mizhocjimi. ⁵Ya in pārāgueji, c'o bēzo c'o tsājā ndixū, 'ñe c'o ndixū c'o tsājā bēzo, nuc'o, dya ra zāt'āji a jens'e nu ja manda e Jesucristo co Mizhocjimi; ne ri ngue c'o nepe c'ü pēs'i c'o dyaja, dya xo ra zāt'āji a jens'e. Nuc'o, chjēntjovi c'ü ri ma't'üji yo ts'ita. ⁶Bübü c'o ra xi'ts'iji c'ü dya ra tsja, zō rí tsjaji a cjanu c'o na s'o. Pero dya cjuana. Nguec'ua, dya rí jyēziji ra dyon'c'üji. C'o dya ätä Mizhocjimi c'o cja a cjanu c'o na s'o, ya mama Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrido c'o. ⁷Nu'tsc'ejji, dya rí dyocjeji c'o cja'a c'o.

⁸Me ma bēxōmü a mbo in mü'bügueji. Ya o jya's'ü cja in mü'bügueji na ngueje ya in 'natjoji co e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugōji dya; nguec'ua ya in 'natjoji co angueze. Nguec'ua rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁹Nu 'ma rí nzhodügueji cja jya's'ü, rrā jontets'ügueji 'ma; rí ñagueji c'o na cjuana 'ma, rí mimigueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁰Ni jyodü rí xōtpügueji rí tsjagueji c'o rguí mājā e Jesucristo c'ü in Jmugōji. ¹¹C'o me bübü bēxōmü cja o mü'bü, me cjaji c'o na s'o. Nu'tsc'ejji, dya rí tsjagueji a cjanu. C'ü rí tsjaji, rí zopjüji c'o cja a cjanu, rí xipjiji c'ü dya ne Mizhocjimi a cjanu na ngueje c'ü me na s'o cjaji. ¹²Anguezeji 'ma cārātsjēji, cjaji c'o me na s'o. Nguec'ua me rí tsecjōji rá mamaji c'o cja'a c'o. ¹³Pero 'ma rá xipjiji ja cja c'ü mama Mizhocjimi; nu'ma, ra unüji ngüenda c'ü na s'o c'ü cjaji. Nuc'ua 'ma ra dyötüji Mizhocjimi, ra ndintspiji c'o o mü'büji, ya ra jya's'ü cja o mü'büji 'ma. ¹⁴Nguec'ua mama a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Nu'tsc'ejji in cjaji c'o na s'o, chjēntjovi c'ü in ĩcejeji, dya in ätäji Mizhocjimi.

Nguec'ua rí sögueji rí unnc'ejji ngüenda c'ü na s'o in cjaji.

E Jesucristo ra dya'c'üji jya's'ü cja in mü'büji, eñe.

¹⁵Nguec'ua pjōtpügueji ngüenda ja rguí nzhodügueji. Dya rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga nzhodü c'o dya pārā Mizhocjimi. Rí nzhodügueji na jo, na ngueje ya in pārāgueji Mizhocjimi c'ü ne angueze rí tsjaji. ¹⁶Cja ne xoñijōmü me cjaji na puncjü c'o na s'o. Pero nu c'ü rí tsjagueji, sido rí jyodü rí tsjagueji c'o na jo. ¹⁷Dya rí tsjaji c'o na s'o nza cja c'o dya pārā Mizhocjimi. Jyodügueji rí pārāgueji c'ü ne Mizhocjimi rí tsjaji. ¹⁸Dya rí tġueji. 'Ma cjó c'o tġġ, sō'ö c'ü me mājā, pero cja c'o na s'o. Nu'tsc'ejji rí jyēziji o Espiritu Mizhocjimi ra manda cja in mü'büji. Nu'ma, na cjuana in mächjeje 'ma. ¹⁹Rí pōtqui ñagueji o salmo, 'ñeje o himno. Rí ma't'üji in Jmugōji co texe in mü'bügueji 'ma rí tōjōji o himno. ²⁰Texe c'o ra tsja'c'üji, pero sido rí unügueji na pōjō. 'Ma rí unüji na pōjō Mizhocjimi rí ñädägueji e Jesucristo c'ü in Jmugōji.

La vida familiar del cristiano

²¹Me rí pōtqui dyätāji na ngueje in sügueji c'ü in Jmugōji.

²²Nu'tsc'ejji in ndixüji 'ma ya in chjüntüji, rí dyätāgueji c'ü nin xġraji. Na ngueje je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rí tsjaji. ²³Na ngueje e bēzo ngueje o ñi c'ü nu su; c'ua ja xo nzi ga cja e Jesucristo, ngueje o ñi yo ejme angueze. E Jesucristo ngue c'ü jopcü o mü'bü yo ejme angueze. Nu yo ejme e Jesucristo ngue o cuerpo angueze. ²⁴C'ua ja nzi ga cja'a yo ejme e Jesucristo me ätäji angueze; xo rga cjanu yo ndixū yo ya chjüntü ni jyodü ra dyätä c'ü nu xġra.

²⁵Nu'tsc'ejji, in bēzoji 'ma ya in chjüntüji, ni jyodü rí s'iyaji c'ü nin su; c'ua ja xo va s'iya e Jesucristo yo o nte angueze. E Jesucristo o ē ndü; ngue c'ua ro unü

c'ü ro bübüttö yo o nte angueze. ²⁶O ndü e Jesucristo ngue c'ua ra ndintspi o mü'bü yo o nte angueze. A cjanu o tsjacüji e Jesucristo o ntezüji dya c'ü. C'ü rvá jigöji, ne ra mama e Jesucristo o ndintsquigöji c'o na s'o c'o mi c jagöji, na ngueje rí ejmegöji o jña angueze. ²⁷E Jesucristo o ndintsquiji ín mü'büji nutscöji o ntezüji c'ü; ngue c'ua 'ma ra ëjê na yeje angueze, me ra mäjä rgá recibidozüji. Na ngueje ya rrä zözüji a jmi angueze, nza cja 'na novia c'ü dya pje bübü c'o na s'o, na zö cja jmi c'ü nu novio. ²⁸E Jesucristo me s'iya yo o nte angueze. A cjanu, nu'tsc'ejí ín bézoji 'ma ya ín chjüntüji, xo ni jyodü rí s'iyaji c'ü nin su. 'Ma cjó c'o s'iya c'ü nu su, nguetsjë o cuerpo c'ü s'iya c'ü, na ngueje 'natjo o cuerpovi co nu su. ²⁹Nguec'ua me s'iya nu su; unü pje ra zi 'ñe pje ra jye. Na ngueje 'natjo o cuerpovi co c'ü nu su. Je xo ga cjanu e Jesucristo s'iyazüji nutscöji o ntezüji dya angueze. ³⁰Na ngueje 'natjo ín cuerpovi co angueze. E Jesucristo ngue ín ñigöji; nutscöji nguetscöji c'o chácä cja o cuerpo. ³¹Mama a cjava cja o jña Mizhocjimi: "A cjanu 'ma ra chjüntü 'na bëzo, ra zogü nu tata 'ñejnu mamá, ngue c'ua ra bübüvi nu su. Nuc'ua ya ri 'natjo o cuerpovi", eñe. ³²Me na zö a cjanu c'ü ni 'natjo o cuerpovi 'na bëzo nu su. Pero c'ü rí negö rí unnc'ejí ngüenda, ngue c'ü xenda ni muvi. Nutscöji rí ejmeji e Jesucristo, 'natjo ín cuerpovi co angueze. 'Ma ot'ü, dya cjó mi pärä a cjanu. ³³C'ü rá xi'ts'iji dya, nu'tsc'ejí cjuarma ya ín chjüntüji, ni jyodü rí s'iyagueji c'ü in sugueji c'ua ja xo gui s'iyatsjëji. Xo 'ñetsc'ejí ín ndixüji, ni jyodü nzi 'najats'üji rí respetaoji c'ü in xiragueji.

6 Nu'tsc'ejí ín t'i'iji, ni jyodü rí dyätäji nin tataji 'ñejni mamáji, na ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmugöji ne a cjanu. ²Rí respetaogueji nin tataji 'ñejni mamáji, na ngueje nujnu manda Mizhocjimi. 'Ma rí tsjagueji a cjanu, Mizhocjimi ra

nintsjimts'üji. Nu e mandamiento nu, ngue nu ot'ü c'ü mama Mizhocjimi ra nintsjimts'üji 'ma rí tsjagueji nu. ³Mama Mizhocjimi, 'ma rí respetaoji nin tataji 'ñejni mamáji, rí mäjägueji 'ma; y rí mimiji na puncjü cjê cja ne xoñijömü 'ma.

⁴Xo 'ñetsc'ejí ín tataji, rí zopjüji na jo yo in ch'igüejí; dya rí huénch'iji na zëzhi. 'Ma jiyö, 'na ra sjëyaji. Nu c'ü rí tsjaji, rí jíchiji na dyäräji. Rí xöpügueji o jña Mizhocjimi.

⁵Nu'tsc'ejí ín mbëpjji rí dyätägüejí yo in lamuji cja ne xoñijömü. Rí dyätäji co texe in mü'büji nza cja gui dyätägüejí e Jesucristo c'ü in lamugueji a jens'e. ⁶Rí pëpigüejí na jo nin lamuji; dya nguextjo 'ma ra jñantc'aji anguesji, para ra mamaji c'ua c'ü na jo c'ü ín cjagueji. Rí pëpji na jo nin lamuji na ngueje ín pëpigüejí e Jesucristo. Rí pëpigüejí co texe in mü'büji, na ngueje je ga cjanu ga ne Mizhocjimi. ⁷Me rí mäjäji rguí pëpigüejí na jo yo in lamuji; na ngueje, dya xo nguextjo yo bëzo yo ín pëpji. Xo ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmugöji ín pëpigüejí c'ü. ⁸Ya ín pärägüejí, nu c'ü ni tsjagueji na jo cja yo in minteji, e Jesucristo c'ü ín Jmugöji ra ngö'tc'üji c'ü i tsjagueji c'o na jo. Dya ra tsja, zö ri mbëpjigüejí, zö dya ri mbëpjigüejí.

⁹Xo nzitjots'ügüejí ín lamugueji, xo rí ñugueji na jo nuyo in mbëpjigüejí. Dya rí menasaoji. In pärägüejí nu c'ü nu Jmu anguesji, xo ngueje c'ü in Jmugueji c'ü. Ngueje e Jesucristo c'ü je bübü a jens'e. Angueze dya juajnü; ra dyötü ngüenda yo lamu, xo 'ñe yo mbëpji.

Las armas espirituales del cristiano

¹⁰Mi cjuarmats'ügöji, xe bübü c'ü xe rá xi'tsc'öji. Ya ín 'natjoji co e Jesucristo c'ü ngueje ín Jmugöji. Nguec'ua me rí zëzhiji, na ngueje na zëzhi angueze.

¹¹E Satanás c'ü dya jo, me jodü ja rga dyoncüji c'ü dya cja rá cjaji c'ua ja nzi

ga ne Mizhocjimi. Pero Mizhocjimi me dacüji ja rga sö rá zëzhiji. 'Na xondaro je'e c'ü pjötpü o cuerpo cja chü. Xo ga cjanu Mizhocjimi me dacüji c'ü rgá zëzhiji, ngue c'ua, dya ra ndöcüji c'ü dya jo. ¹²Nu yo rí ügöji yo rí chügöji, dya ngueje yo nte. C'o rí chügöji, ngueje c'ü dya jo 'ne c'o o mbëpji c'o dya rí jandaji. C'ü dya jo 'ne c'o o mbëpji ngue c'o manda cja ne xoñijömü. Nuc'o, me na s'o c'o. Ngue c'o cjanü me na bëxömü cja o mü'bü yo nte; nguec'ua yo nte, dya ätäji Mizhocjimi. ¹³Nguec'ua ni jyodü rí zëzhigueji rguí 'nejmeji Mizhocjimi. A cjanu, 'ma ra jyonnc'üji chü c'ü dya jo, dya ra ndöc'üji 'ma. A cjanu, dya rí nügüji, dya rí tsjaji c'o na s'o. ¹⁴A cjanu rí zëzhiji. 'Na xondaro nzünt'ü na jo o mbünt'ü c'ü na jo rga zëzhi. A cjanu ra zëts'iji na jo 'ma sido rí mamaji c'ü na cjuana. 'Na xondaro co'bü o tijmi co 'na t'ëzi nguec'ua nu c'o üvi, 'ma pjat'üji, dya ra chötpü cja ts'ingue. A cjanu 'ma sido rí tsjagueji c'o ne Mizhocjimi, angueze ra mböc'üji na ngueje e Jesucristo ya je bübü cja in mü'bügueji. Nguec'ua dya pje ra nguich'i cja in mü'büji c'o na s'o. ¹⁵'Na xondaro t'ch'í o dyatsi, ngue c'ua dya pje ra chjocü o ngua cja chü. Je xo ga cjatsc'ëji nu. Ya i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, nguec'ua Mizhocjimi cja'cüji ra söya in mü'bügueji, dya rí sügueji cja ne chü nu jonnc'üji e Satanás c'ü dya jo. ¹⁶'Na xondaro jün 'na escudo ngue c'ua, dya ra chöt'ü c'o flecha c'o ya ri tjë'ë c'o ra pana c'o enemigo. Je xo ga cjatsc'ëji nu, sido rí 'nejmeji e Jesucristo c'ü o ndin'tsc'igüejí in mü'bügueji. A cjanu, dya ra ndöc'üji e Satanás c'ü me jonnc'ü ja rgá ndöc'üji. ¹⁷'Na xondaro junt'ü 'na casco o ñi ngue c'ua ra mbörü o ñi cja chü. Je xo ga cjats'ügüejí nu. In pãrãgüejí e Jesucristo o jocüts'üji in mü'büji; o 'ñempc'ëji libre ngue c'ua, dya rí tsjijñiji c'o na s'o cja in ñigüejí.

'Na xondaro xo jün 'na tjëdyi. Co c'e tjëdyi c'ü jün, cjanü ra c'ueñe c'o chüvi. Je xo ga cjats'ügüejí nu. C'ü dya jo, me jonnc'üji chü. Pero in pãrãgüejí o jña Mizhocjimi. Co c'e jña, o Espíritu Mizhocjimi ra mböxc'üji ngue c'ua, dya rí dyätäji c'ü dya jo; rí tsjapüji ra c'ueñe. ¹⁸Nu'tsc'ëji, sido rí dyötügüejí Mizhocjimi ra mböxc'üji. Xömü, ndempa rí dyötügüejí Mizhocjimi. Rí dyötüji c'ua ja nzi ga ne o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'bügüejí. Rí dyötügüejí Mizhocjimi ra mbös'ü texe c'o o nte angueze. ¹⁹Nutscö e Pablo, xo rí dyötcügöji Mizhocjimi ra dyacügö jña rá zopjü yo nte. Xo rí dyötcüji Mizhocjimi c'ü dya rá sügö rga zopjüji, pero rá xipjiji na jo c'ü mama Mizhocjimi c'ü ja rgá sö yo nte ra 'natjoji co e Jesucristo, zö menzumüji a Israel o jiyö. ²⁰Mizhocjimi o 'ñembgüegö c'ü rá zopjü yo nte rá xipjiji c'o o jña angueze. Na ngue c'ü rí zopjügö yo nte, rí ogö a pjörü. Pero rí dyötcügöji Mizhocjimi c'ü rá zopjü yo nte c'ua ja nzi ga ne angueze; c'ü dya rá sügö.

Saludos finales

²¹E Tíquico c'ü in cjuarmagöji ra xi'ts'iji pje rí c jagö 'ne c'o bëpji c'o rí pëpcö Mizhocjimi. Nuc'ü, me rí s'iyagö c'ü. Angueze me pjöxcügö cja o bëpji in Jmugöji e Jesucristo. ²²Nguec'ua rvá täjägö e cjuarma Tíquico ngue c'ua rí pãrãgüejí pje rí cjanme. Nguec'ua a cjanu ra mäjã in mü'bügüejí.

²³Rí ötügö e Jesucristo c'ü in Jmugöji, 'ne Mizhocjimi c'ü nu Tata ra tsja'cüji ra mäjã in mü'büji, dya pje rí mbeñeji. Xo rí ötügö anguezevi ra dya'cüji rí pötqui s'iyaji. Ra dya'cüji a cjanu, 'ma rí jñunt'ü in mü'büji ra dya'cüji c'o. ²⁴Nuzgö, xo rí ötügö Mizhocjimi ra nintsjimi texe c'o na cjuana ätä in Jmugöji e Jesucristo, 'ne neji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS FILIPENSES

Pablo escribe desde la cárcel a la iglesia de Filipos

1 Nutscö e Pablo ñe e Timoteo, rí mbëpjigöbe cja e Jesucristo. Nutscöbe rí pen'c'egöbe ne carta, nu'tsc'ejí cjuarma in cãrãji a Filipos, co texe c'o pastor ñe c'o pjös'ü c'o pastor. Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi. In 'natjoji co e Jesucristo. ²Mizhocjimi c'ü in Tatagöji ñe e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra nuc'ejí na jo; y ra tsja'c'üji ra mäjã in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

Oración de Pablo por los creyentes

³Texe 'ma rí mbents'egöji rí unü na pöjõ Mizhocjimi. ⁴Rí mbents'egöji texe 'ma rí ötügõ Mizhocjimi. Me mäjã in mü'bügõ rgã ötü Mizhocjimi. ⁵Rí unügõ na pöjõ Mizhocjimi na ngueje ndeze nu pa 'ma ot'ü i dyãragueji c'e jña c'ü mama ja ga cja e Jesucristo, hasta nudya, yo pa dya yo, nutscö 'ñetsc'ejí rí 'natjoji. Na ngueje nu'tsc'ejí sido in ejmegueji e Jesucristo ñe in zopjüji yo nte c'ua ja nzi rgã zopjügõ. ⁶Ngue Mizhocjimi c'ü o pëpji cja in mü'bügueji ngue c'ua i 'ñench'e in mü'büji angueze. Rí pãragõ Mizhocjimi sido ra pëpji cja in mü'büji hasta 'ma ra ëjẽ na yeje e Jesucristo; ngue c'ua rí nocüji cja o dyẽ Mizhocjimi. ⁷Na jo rá mbents'ejí a cjanu, na ngueje me rí s'iyats'üji. Exi 'ñetse pëpji Mizhocjimi cja in mü'büji. Na ngueje dya i jy-ombeñezügöji c'ü rrã ogõ a pjörü. Xo i pjöxcüji 'ma o zinzigöji a jmi c'o pje pjëzhi, 'ma mi xipjigöji ja ga cja o jña e Cristo. ⁸Mizhocjimi pãrã c'ü me rí s'iyats'ügöji in texeji, na ngueje 'natjo in mü'büji co e Jesucristo c'ü me s'iyazüji. ⁹Nu'tsc'ejí in s'iyaji Mizhocjimi. Xo in pötqui s'iyaji. Me rí ötügõ Mizhocjimi

c'ü xenda me rí s'iyaji. A cjanu xenda rí pãragueji Mizhocjimi. Xo rí ötügõ Mizhocjimi ra jí'ts'iji c'o ne angueze rí tsjaji. ¹⁰A cjanu sö rí pãrãji c'ü na jo rí tsjagueji. Ngue c'ua 'ma ra ëjẽ na yeje e Jesucristo, ra 'ñetse vi tsjagueji c'ua ja nzi ga ne angueze, nguec'ua dya ra sö pje ra xi'ts'iji. ¹¹A cjanu 'ma sido rí 'ñejmeji e Jesucristo c'ü bübü cja in mü'büji, rí tsjaji c'o ne Mizhocjimi 'ma. Nuc'ua ra 'ñetse c'ua c'ü me na nojo Mizhocjimi, ñe me na jonte.

Para mí la vida es Cristo

¹²Mi cjuarmats'ügöji, zõ rí ogõ a pjörü, pero nu o jña e Cristo, dya c'a's'üji. Na cjuana, nudya ngue dya xenda äräji dya, ne jña. ¹³Texe yo xondaro yo pjörü va cja ne palacio, y tettetjo nu va a Roma pãrãji c'ü rí ogõ a pjörü na ngueje rí ejmegõ e Jesucristo. ¹⁴Yo cjuarma pãrãji c'ü sido rí ñagõ o jña Mizhocjimi zõ rí ogõ a pjörü. Nguec'ua na puncjü anguezeji xenda o zëzhiji. Nudya, dya cja süji ga zopjüji o jña Mizhocjimi yo nte. Na ngueje pãrãji c'ü in Jmugöji, dya jëzguigöji; me pjöxcüji.

¹⁵⁻¹⁷Bübü cjuarma c'o zopjü yo nte, xipjiji o jña e Cristo, na ngueje me juentsqueji. Anguezeji me neji e Cristo. Xo s'iyazügöji. Pãrãji Mizhocjimi o 'ñembgue rá zopjü yo nte rá xipjiji o jña e Cristo. Pero bübü cjuarma c'o ña o jña e Cristo, na ngueje neji c'ü ra xögü na puncjü cjuarma co nuzgõ, cja rrü möji co anguezeji. Anguezeji nzhodüji libre ga zopjüji o jña Mizhocjimi yo nte. Pero xöcüji c'o cjuarma. Cjijñiji, 'ma rá äragõ xögü c'o cjuarma ngue c'ua ra ndünt'ü a xütjü anguezeji, xenda ra sufrido in mü'bügõ va a pjörü. ¹⁸Pero dya ra tsja zõ neze c'o cjuarma c'o ña o jña e Cristo, zõ nugü na ü c'o. Nu c'ü je me ni muvi, ngue c'ü zopjüji yo nte.

Nguec'ua me mäjã in mü'bügõ dya. ¹⁹Sido rá mäjägõ, na ngueje rí pãragõ

texe c'o ts'acü ra mbedye na jo c'o. Rí pãrãgö ra mbedye na jo na ngueje me in ötcüji Mizhocjimi. Xo pjöxcügö o Espiritu e Jesucristo. ²⁰ Nu c'ü je rí negö, rí te'begö cja in mü'bügö c'ü dya rá sügö. Rí ne sido rá zopjü na zëzhi yo nte, rá xipjiji nu o jña e Cristo c'ua ja nzi rvá cjadö 'ma cja rvá ench'e in mü'bügö e Jesucristo. Dya ra tsja zö ra mbötcüji, zö ra 'ñevguegöji libre xe rá mimitjo cja ne xoñijömü; pero c'ü rí negö ngue c'ü ra unü nguenda yo nte c'ü me na nojo e Cristo. ²¹ Rí 'natjogöbe co e Cristo, nguec'ua me rí mäjã xe rí bübüjtögö cja ne xoñijömü. Pero xenda na jo rá tügö, na ngueje rá ma bünc'ö co e Cristo. ²² 'Ma xe rá mimitjo cja ne xoñijömü, xe sö rá pëpitjo c'ü mi Jmugöji e Jesucristo. Nuc'ua na puncjü c'o ra dyärã o jña e Cristo. Nguec'ua, dya rí pãrãgö ja ngue c'ü xenda na jo; cjo xenda na jo xe rá mimitjögö cja ne xoñijömü, o cjo ya ra zixqui e Cristo. ²³ Bübü 'ma rí mangö na jo rá tügö; bübü 'ma xo rí mangö na jo xe rá mimitjögö. Nuzgö, nu c'ü rí negö, rá tügö ngue c'ua rá ma bübügöbe e Cristo. Ngue c'ü xenda na jo. ²⁴ Pero por nu'tsc'eji xenda na jo xe rá mimitjo va cja ne xoñijömü ngue c'ua xe ra sö rá zo'c'üji nu o jña e Cristo. ²⁵ Ni jyodü rá zo'c'üji, nguec'ua rí pãrãgö c'ü xe rá mimitjo, rá ë zo'c'üji na yeje, ngue c'ua xenda rí pãrãgueji na jo e Cristo, y rí mäjãji rguí 'ñejmeji angueze. ²⁶ 'Ma rá ë zenguats'üji na yeje, rí mäjceji na puncjü, rí mangueji c'ü me na nojo e Jesucristo na ngueje ya rguí pjongüzü libre cja pjörü.

²⁷ Zö rá ëcjö; zö dya rá ëcjö, rí minc'eji na jo c'ua ja nzi ga mama o jña e Cristo. Nguec'ua rá äragö c'ü ri mamaji c'ü sido in ejmeji e Jesucristo; c'ü 'na ma cjatjo c'ü in cjiññiji; c'ü in cjacjuanaji in zopjüji o jña e Jesucristo yo nte. ²⁸ Dya pje rí sü'üji c'o nuc'üji na ü. Nu c'ü ni nuc'üji na ü exi 'ñetse c'ü ra ndüji. Mizhocjimi, dya ra unüji

c'ü ra bübüjtöji. Pero nu'tsc'eji c'ü rguí zëzhigueji, ri 'ñetse c'ü ya o 'ñempc'eji libre Mizhocjimi. ²⁹ Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü i dyärãji o jña angueze; nguec'ua i 'ñejmeji e Jesucristo. Mizhocjimi xo o dya'c'üji c'ü in sufridoji na ngueje in ejmeji e Jesucristo. Me na jo nu yo o dya'c'üji Mizhocjimi. ³⁰ I jñandgueji o tsjacüji ró sufrido na puncjü, na ngueje rí pëpigö e Jesucristo. Xo in äräji c'ü rí sufridogö dya. Nu'tsc'eji 'ñetscö 'na ma cjatjo c'ü rgá cjadöji na s'ëzhi; rí sëchitjoji.

La humillación y la grandeza de Cristo

2 E Cristo bübü cja in mü'bügueji. Me s'iyats'üji angueze nguec'ua me cja'c'üji rí mäjceji. O Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'büji ngue c'ü cja'c'üji rí s'iyaji yo in minteji. Xo cja'c'üji rí juentseji yo in minteji. ² Na ngueje texe yo cja ró xi'ts'iji, ri 'na ma cjatjo c'ü rí tsjiññiji ngue c'ua rí tsjacüji xenda rá mäjçö. Rí pötqui s'iyaji c'ua ja nzi ga s'iyats'üji e Cristo, ri 'na ma cjatjo in mü'büji. ³ Dya rí huinsteji, dya rí jyodügueji ja rgá mbë'ts'iji na nojo. Nu c'ü rí tsjaji, nu'tsc'eji tsjapüji xenda ni muvi nzi 'na yo nin cjuarmaji que na ngue'tsc'eji. ⁴ Dya nguetjo cja in bëpjiji rí jyodü rí pëpjiji. Xo rí jyonn'c'eji ja rguí pötü rguí pjös'üji.

⁵ C'ua ja nzi va nguiññi e Cristo Jesús, xo rguí tsjiññigueji c'ua. ⁶ C'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi, xo ga cjanu e Cristo Jesús, na ngueje angueze Mizhocjimi. Pero dya o tsjapütsjë na nojo e Cristo Jesús c'ü dya ro dyätä nu Tata. ⁷ Mizhocjimi angueze, pero o ë jmus'ü nza cjatscöji rí nteji. O ëjë o ë dyätä Mizhocjimi c'ü nu Tata. ⁸ Mi nte'e e Jesucristo. O ne o tsja texe c'ü mi ne Mizhocjimi c'ü nu Tata; nguec'ua o ne o ndü. Je ngue cja 'na ngronsi o ndü. 'Ma cjó c'o tü cja 'na ngronsi, mamaji c'ü me

na s'o c'ü. ⁹ E Cristo Jesús o tsja c'ü mi ne Mizhocjimi. Nguец'ua Mizhocjimi o unü o mbëzhi me na nojo a jens'e. Dya cjó bübü c'ü ra mbëzhi nza cja e Cristo Jesús. Angueze manda texe. ¹⁰ Na ngueje me na nojo e Jesús, nguец'ua ra ndüñijömüji a jmi angueze texe c'o cārā a jens'e 'ñe yo cārā cja ne xoñijömü, 'ñe c'o cārā a linfiernu. ¹¹ Texeji ra nādāji e Jesucristo ngueje c'ü Jmu'u. A cjanu ra 'mārā c'ü me na nojo Mizhocjimi c'ü nu Tata.

Los cristianos son como luces en el mundo

¹² Ma mi bünc'ö co nu'tsc'ejí i dyätägueji Mizhocjimi; i tsjagueji c'o ne angueze. Nudya rí bünc'ö na jē, pero rí ö'tc'ügöji sido rí dyätägueji Mizhocjimi. E Jesucristo o 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o, nguец'ua sido rí tsjacjuanaji, rí süji Mizhocjimi. ¹³ Ra sö rí dyätāji Mizhocjimi, na ngueje Mizhocjimi ngue c'ü pēpji cja in mü'bügueji. Ngue angueze cja'c'üji rí ñe rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Xo pjöxc'üji nguец'ua sö rí tsjaji c'o.

¹⁴ Nu'tsc'ejí, dya rí pötqui reclamaoji. Dya xo rí pötqui söji o jña. ¹⁵ Nguец'ua, dya ra sö cjó pje ra xi'ts'iji. Ra 'ñetse in ätäji Mizhocjimi co texe in mü'bügueji. A cjanu ra 'ñetse exi nguetjots'ügueji Mizhocjimi, nu'tsc'ejí o t'its'üji angueze. In cārāji a nde yo nte yo dya nzhodü na jo. Pero nu'tsc'ejí 'ñetsets'üji a nde anguesji c'ü bübü o jya's'ü Mizhocjimi in mü'bügueji. ¹⁶ Nu'tsc'ejí rí zopjügueji yo nte, rí xipjiji ja rgā sö e Cristo ra unü c'ü rguí bübüjtjoji. Nuc'ua 'ma ra ējē na yeje e Cristo, me rá mā'c'ägöji na ngueje i dyätāji c'ü me ró zo'c'ügöji. ¹⁷ Nu'tsc'ejí in ejmeji e Cristo, ya i unügueji in mü'büji, in pēpji angueze. Zö ra mbötcügöji, pero nuzgö me rí mā'c'ägöji. ¹⁸ Nguец'ua a cjanu xo rí mājāgueji. Rí mājāgueji co nutscö.

Timoteo y Epafrodito

¹⁹ Ma ra ne e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji, rí negö, dya cja ra mezhe c'ü rá täcjö e Timoteo ra ējē c'ua ja in cārāji. Rá mäcjö 'ma ya rá pārāgö pje in cja. ²⁰ Dya cjó bübü co nutscö c'ü ri cjiñi nza cja e Timoteo. Angueze ra jyodü na cjuana ra mböxc'üji. ²¹ C'o dyaja cjuarma c'o bübü co nutscö dya, jodüt-sjējēji c'o netsjējēji. Dya pje jodüji c'ü ra mbös'üji c'o dyaja c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. ²² Nu'tsc'ejí ya in pārāgueji c'ü na jonte e Timoteo. Nuc'ü, chjëntjovi 'ma ri ngueje in ch'igö, me o mböxcügö na puncjü ró zopjübe yo nte nu o jña e Cristo. ²³ Nuzgö, 'ma rá pārāgö cjo ra bötcügö cjo ra pjongüzüji libre, rí negö extā täcjö e Timoteo ra ējē c'ua ja in cārāgueji. ²⁴ Ma ra ne e Jesucristo c'ü in Jmugöji, dya ra mezhe ra pjongüzüji libre xo rá ēcjö c'ua ja in cārāgueji.

²⁵ Rí mangö c'ü xo ni jyodü rá täcjö e cjuarma Epafrodito nu ja in cārāgueji. Ngueje in mimbēpjibe. Ngue c'ü rí dyocjöbe c'ü. Mi zopjügöbe o jña e Cristo yo nte. Nguetsjē e Epafrodito nu c'ü i chājāji c'ü; nguец'ua ro ē mböxcü. ²⁶ E cjuarma Epafrodito me mbents'ejí in texeji. Angueze me ne ra ma zenguats'üji. Me mbents'ejí na ngueje vi pārāgueji mi sö'dyē c'ü. ²⁷ Na cjuana nda mi cja c'ü e cjuarma. Ya mi ngue ro ndü'ü. Pero Mizhocjimi o juentse angueze. Xo 'ñezgö, me xo o juentscö Mizhocjimi. Ya mi sufrido in mü'bügö. Pero 'ma ro ndü c'e cjuarma, xenda ro sufrido na puncjü in mü'bügö 'ma. ²⁸ Nguец'ua rí negö extā täjägö c'ua ja in cārāgueji; nguец'ua 'ma ya rí jñandaji na yeje angueze, me rí mājāji. Nutscö dya, dya cja me rá cji-jñigö 'ma. ²⁹ Nu'tsc'ejí rí mājāgueji rguí tsjocüji in nzumügueji, na ngueje ngue 'naja cjuarma c'ü ejme in Jmugöji e Jesucristo. Rí respetaogueji texe c'o nza cja angueze. ³⁰ Nune cjuarma nu, ya mi

ngue ro ndü na ngueje pëpi e Cristo. Nu'tsc'ejji me mi ne ri pjöxcüjji. Pero dya söts'üguejji, na ngueje dya mi bünc'ö c'ua ja in cārāguejji. Nguec'ua e Epafrodito mi cja posible ro tsja texe c'o mi jyongü, zö 'na ro bö't'ü angueze.

La rectitud verdadera

3 Nu'tsc'ejji in cjuarmats'ügöjji, xe bübü'tjo c'ü xe rá xi'ts'ijji. Sido rí mápāguejji c'ü in Jmugöjji. Nuzgö, dya pje xichazügö c'ü rá opcjö na yeje c'o ya ró xi'tsc'öjji. Nuc'o, ni jyodü rá xi'ts'ijji na yeje c'o, ngue c'ua rí mbeñeguejji na jo. ²Rí pjötpüguejji ngüenda c'o me na s'o ga xöpüte. Nuc'o, chjëntjovi dyo'o c'o me na sate. Anguezejji jodü ra cumpletsjéjji c'o na jo, pero cjaji c'o na s'o. Mamaji ni jyodü rí meyaji in cuerpoji; 'ma jiyö, dya ra tsja'c'ejji Mizhocjimi o t'its'üjji 'ma. ³Pero nutscöjji na cjuana o t'izüjji Mizhocjimi na ngueje ya ró ench'e in mü'büjji e Jesucristo; nguec'ua rí ma't'üjji Mizhocjimi cja in mü'büjji. Rí mamagöjji nguetjo e Jesucristo c'ü embguejji libre. Dya rí jodüjji rá cumpletsjéjji c'o na jo. ⁴Bübü c'o mama ngueje o t'ijji Mizhocjimi na ngueje pje pjëzhijji cja yo nte a Israel. Nutscö xenda pjëtsi que na ngueje texe anguesjji. ⁵Nutscö je rí menzumügö a Israel. O mboxbëchezügö e Benjamín. 'Ma ya vi cjogü c'o ocho pa 'ma ya vi jmuxcügö, nuc'ua o meyajüjji in cuerpogö c'ua ja nzi ga cja yo in menzumüjme a Israel. Rí ñagö c'e jña hebreo. Xo mi ña hebreo mi tatagö 'ñe mi mamágö. Nuzgö ró cjagö c'o mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Ró cjagö c'ua ja nzi ga cja c'o fariseo na ngueje xo rí fariseogö. ⁶Me mi süpügö c'o in leygöjme, y mi negö texejji nde ro züpüjji c'o. Nguec'ua me mi cjapü ra sufrido c'o vi 'ñench'e o mü'büjji e Jesucristo. Mi jodü ja rva chjotüjji. Nuzgö mi ätägö c'o mama cja o

ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, nguec'ua dya cjó mi sö ro huënzhuji. ⁷Texe yo, ró mangö c'ü me ni muvi yo. Pero ya rí pärägö na jo c'ü dya pje ni muvi yo, mi c'axcöjji yo, ngue c'ua dya ro jocüzü in mü'bügö. Nu c'ü ni muvizügö ngue c'ü bübü e Jesucristo cja in mü'bügö dya. ⁸⁻⁹Rí pärägö na jo c'ü pje mi pjëtsigö, dya pje ni muvi; ne ri ngue c'ü pje xe ra mbëtsi c'ü rguí muvi. Nu c'ü ni muvi ngue c'ü rí pärägö e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugö. Nu c'o rí cjapügö me ni muvi, nudya ya rí cjapütjogö ngue cañabü. Nuzgö ró jëzi texe c'o, ngue c'ua ro 'natjobe co e Cristo. Zö ró cjagö c'o mama cja o ley e Moisés, dya ngue a cjanu o jözü a jmi Mizhocjimi. O jocüzügö Mizhocjimi 'ma ró ench'e in mü'bügö e Jesucristo. Mizhocjimi ra jocü texe c'o ra 'ñejme e Jesucristo. ¹⁰Rí negö rá pärägö texe c'ua ja ga cja e Cristo. Mizhocjimi me na zëzhi. O tsjapü o t'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü. O t'e ngue c'ua ra dyacüjji c'ü rá bübü'tjoji. Nguec'ua rí negö dadyo rga mimigö dya. O sufrido e Jesucristo; nguec'ua nuzgö, rí ne rá ätägö c'ü, zö xo rá sufridogö. Dya cja xo rí negö ra mandazü yo nzhubü, na ngueje o ndü e Jesucristo va ngötcüjji in nzhubüjji. ¹¹A cjanu, nuc'ua 'ma rá tügö, ra tsjactü Mizhocjimi rá tetcjö nu pa'a 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo.

La lucha para llegar a la meta

¹²Nuzgö dya be exi nguetjözügö e Cristo, texe c'ua ja ga cja angueze. Pero nutscö rí cjacjuanagö ngue c'ua exti nguetjözügö angueze, na ngueje ngue c'ü vi 'ñevgue libre. ¹³Nu'tsc'ejji mi cjuarmats'ügöjji; rí pärägö c'ü dya be exi nguetjözügö e Cristo, texe c'ua ja ga cja angueze. Pero dya cja rí cjjñigö c'ua ja nzi rí má cjagö. Nuzgö c'ü rí cjagö, rí cjacjuanagö, sido rá tjünt'ü a xütjü e Cristo; ngue c'ua exti nguetjözügö c'ua

ja nzi ga cja angueze. ¹⁴ Nu c'ü rí c jagö rí chjëntcjöbe nza cja 'naja nte c'ü me cja carrea. Nu c'e nte c'ü, ne ra ndöjō c'ü ra ch'unü. A cjanu, nuzgö rí cjacjuanagö, rí tjünt'ügö a xütjü e Jesucristo; ngue c'ua rá tōjō c'ü ra unü Mizhocjimi. Mizhocjimi ra dyacü rá sät'a a jens'e nu ja bübü angueze; ra dyacü c'ü exti nguetjōzügö e Jesucristo.

¹⁵ Ma in cjiññigueji c'ü ya exi nguetjōts'ügueji e Jesucristo, ni jyodü rí mbeñegueji c'ü xe bēts'iji. Mizhocjimi ra jf'ts'iji c'ü ni jyodü xe rí tsacjuanagueji sido rí chjünt'üji a xütjü e Jesucristo.

¹⁶ Nu 'ma rí pärägöji c'ua ja ga cja e Jesucristo, ni jyodü rá c jagöji c'ua ja nzi ga ne angueze. Dya rá yembeñegöji.

¹⁷ Nu'tsc'ejí in cjuarmats'ügöji, rí tsjaji c'ua ja nzi rgá c jagö. Nu'tsc'ejí rí unüji ngüenda nu c'o nzhodü c'ua ja nzi rgá nzhodügö. ¹⁸ Cārā na puncjü c'o dya nzhodü a cjanu. Ya na puncjü rgá xi'ts'iji, nudya rí hu'ë dya, rgá xi'ts'iji; dya cjaji c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. Nza cja c'ü me nuji na ü e Jesucristo c'ü o ndü cja ngronsi. ¹⁹ Nu c'ü je ra tsjapüji yo, ngue c'ü ra ndüji; je ra möji a linfiernu. Anguezeji cjsjēji c'o netsjēji; dya cjaji c'o ne Mizhocjimi. Cjaji c'o na s'o c'o ex 'na tsejetjo, pero me mápāji c'o. C'o cja'a yo nte cja ne xoñijōmü ngue c'o me jodü ra tsjaji c'o. ²⁰ Pero nutscöji je rí menzumüji a jens'e. Nutscöji rí ten'c'öji je rguí ñeje nu, nu c'ü o ñevgueji libre. Ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ²¹ Angueze ra pötcüji in cuerpoji nu tsjaja cja ne xoñijōmü. Nuc'ua c'ü in cuerpoji ya exti nguetjo o cuerpo angueze c'ua ja nzi ga cja ndeze o te, o ma a jens'e. Ra pötcügöji in cuerpoji na ngueje na zēzhi angueze. Nde manda texe.

Alégrense siempre en el Señor

4 Nu'tsc'ejí in cjuarmats'ügöji, me rí s'iyats'üji. Me rí negö rá ma nuc'üji. Me rí mäc'ägöji na ngueje i dyätāji o

jña Mizhocjimi c'ü ró zo'c'üji. Exi 'ñetse ró pēpcö na jo Mizhocjimi rvá zo'c'üji. Nuzgö rí ö'tc'üji, dya ra tōgüts'üji, sido rí dyätāji e Jesucristo c'ü in Jmugöji. Rí xi'ts'iji yo, na ngueje me rí s'iyats'ügöji.

² Nudya bübü 'na jña c'ü rá xipjivi yo hermana, e Evodia 'ñeje e Síntique. Nu'tsc'evi ni jyodü rí 'na ma cjatjo rguí tsjijñivi na ngueje in ejmevi e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ³ Xo 'ñetsc'e mi cjuarmats'ügö, 'ma rí zopjügö nu o jña e Cristo yo nte, dya tōgü in mü'bügue gui pjöxcü. Rí ö'tc'ügö rí zopjü nza yeje c'o hermana ngue c'ua rí 'na ma cjatjo rgá nguiñivi. Rí zopjüvi na ngueje nza yeje c'o hermana o mböxcügö 'ma rmí zopjügö nu o jña e Cristo yo nte. Xo o mböxcü e Clemente ñe c'o dyaja. Texe c'o, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo; nguec'ua o tjü'ü anguesji je t'opjü cja c'e libro c'ü quis'i o tjü c'o ra bübüjtjo.

⁴ Nu'tsc'ejí, dya ra tōgü in mü'bügueji rguí mājāji, na ngueje in ejmeji e Jesucristo c'ü in Jmugöji. Nuzgö rá yepcö rá xi'ts'iji, rí mājāgueji. ⁵ Zö cjó pje ra tsja'c'üji, pero rí pēsp'iji paciencia. Nuc'ua ra mbārā yo nte c'ü me na jopü in mü'bügueji. Rí tsjaji a cjanu na ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji ya ngue ra ējē.

⁶ Dya pje rí tsjijñigüejí. Rí xipjigüejí Mizhocjimi texe c'o ni jyonc'üji. Rí dyötügüejí angueze. Rí unüji na pöjō. ⁷ Nuc'ua Mizhocjimi ra tsja'c'üji ra söya in mü'bügueji c'ü dya pje rí tsjijñiji, na ngue in 'natjoji co e Jesucristo. Me na nojo Mizhocjimi. Dya cjó sö ra mbārā ja ga tsjacüji rá mājāji cja in mü'büji.

Piensen en lo que es bueno

⁸ Xe bübüjtjo c'ü xe rá xi'ts'iji cjuarma. Rí unüji ngüenda texe c'o na cjuana, ñe texe c'o ni jyodü rá respetaoji. Rí unüji ngüenda texe c'o na jo, ñe c'o dya pje bübü c'ü na s'o. Rí unüji ngüenda texe c'o me na zö, ñe texe c'o me na jo rgá ārāji. Nguejyo je rí tsjijñiji yo.

⁹Rí tsjagueji c'o ró jí'tsc'öji. Ya in pärägueji xo ngue c'o rí c'jagö c'o. Nuc'ua ra bübü Mizhocjimi cja in mü'bügueji c'ü cja'c'üji rí mäjäji cja in mü'büji.

Ofrendas de los filipenses para Pablo

¹⁰E Jesucristo c'ü ín Jmugöji me cjacügö rá mäcjö na ngueje ya na yeje c'ü i mbenzegöji i pjöxcüji. Dya pje rí mangö c'ü ya vi jyombeñezüji. Pero dya pje mi tö't'ügueji ja rvi pjöxcüji. ¹¹Dya rí mangö c'ü pje ni jyongü; na ngueje ya rí pärägö ja rga mäjägö 'ma pje rí p'esc'ö, y 'ma dya pje rí p'esc'ö. ¹²Nuzgö ró nugö 'ma rí jün pje rá si; ya xo ró nugö 'ma dya rí jün. Zö rí sant'agö, zö rí nijmigö, zö ri ojtjo, zö ri bübü texe; pero nutscö rí pärägö ja rga mäjägö rga mimigö. ¹³Nuzgö sö rá c'jagö texe na ngueje e Jesucristo cjacü rá zézhi. ¹⁴Zö mi zézhi, pero i tsjagueji na jo c'ü i pjöxcüji c'ü pje mi jyongü.

¹⁵Nu'tsc'ejí cjuarma in cārāji a Filipos; in mbeñeji 'ma ró pedyegö cja c'e estado de Macedonia. Nu'tsc'ejí cja vi 'ñe-jmeji o jña e Jesucristo. Pero i penqueji o ofrenda 'ma. In pärāji nguextjots'üji i pjöxcüji a cjanu. I tsjagueji na ngueje me i gradecidogueji yo jña yo ró zo'c'ügöji. Nu c'o cjuarma cja c'o dyaja jñiñi, dya

cjó o mbenque o ofrenda 'ma. ¹⁶Ma xe mi bünc'ö a Tesalónica yengüi pjöxcüji. I penquegöji o ofrenda. ¹⁷Nuzgö, dya ngue c'ü me rí negö pje rí dyacüji. Nu c'ü je rí negö, rí tsjagueji c'ü ne Mizhocjimi. Nguéc'ua xenda ra nintsjim-its'üji 'ma angueze. ¹⁸Ya rí p'esc'ö dya texe c'o ni jyongö. Na cjuana poncjütjo. Nuzgö rí mäcjö na ngueje ya o dyacü e Epafrodito nu c'o merio c'o i penqueji. Me xo mäjä Mizhocjimi na ngueje chjëntjovi c'ü ri unüji angueze nu c'o merio c'o i dyacüji. ¹⁹Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e xo ra dya'c'üji texe c'o b'ets'iji na ngueje texe ngueje o tsjaja angueze. Ra dya'c'üji na ngueje rí 'natjoi co e Jesucristo. ²⁰Mizhocjimi c'ü ín Tatagöji me na nojo. Dya ra nguarü rá mamaji c'ü me na nojo angueze. Je rga cjanu, amén.

Saludos finales

²¹Xipjiji ra mbörü Cjimi texe c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nu yo cjuarma yo rí bünc'öjme bö'tc'ütjoi Cjimi. ²²Yo cjuarma yo cārā cja o ngumü e César c'ü manda, bö'tc'üji Cjimi. Xo 'ñe texe yo cjuarma yo cārā va.

²³E Jesucristo c'ü ín Jmugöji ra nuc'üji na jo, in texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS COLOSENSES

Pablo escribe a la iglesia de Colosas

1 Nutscö e Pablo, rí apóstolegö cja e Jesucristo; na ngueje o ne a cjanu Mizhocjimi. Rí opjügö ne carta rá pen'c'ejí. E Timoteo c'ü ín cjuarmagöji xo va bö'tc'ügueji Cjimi. ²Rí pen'c'ejí ne carta, nu'tsc'ejí in menzumüji a Colosas. Nu'tsc'ejí o ntets'ejí Mizhocjimi. Sido in ejmegueji e Jesucristo. Mizhocjimi c'ü ín Tatagöji ra nuc'üji na jo, y ra tsja'c'ü ra söya in mü'bügueji c'ü.

La oración de Pablo por los creyentes

³Ma rí ö'tc'ügöbe Mizhocjimi, rí unübe na pöjö Mizhocjimi c'ü nu Tata e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. ⁴Na ngueje ró äragöbe mamaji c'ü in ejmegueji e Jesucristo. Me xo in s'iyagueji texe yo dyaja o nte Mizhocjimi. ⁵Xo in te'begueji Mizhocjimi ra dya'c'üji c'ü 'natjo c'ua rí bübüji a jens'e co angueze. Ngue c'ü o mama nu c'o o xi'ts'iji o jña e Jesucristo. Na cjuana o jña angueze. ⁶Ya o zo'c'ügueji o jña e Cristo. Nguec'ua vi 'nench'e in mü'büji angueze, y ya dadyo gui mimiji. Xo zopjüji c'o dyaja nte cja ne xoñijömu. Nguec'ua xo ejmeji o jña e Jesucristo; y ya xo dadyo ga mimiji dya. 'Ma i dyärägueji o jña e Jesucristo, nuc'ua ya i pärägueji me na cjuana me nugüji na jo Mizhocjimi. ⁷Ngue e Epafras c'ü rí s'iyaji c'ü o zo'c'ügueji o jña e Jesucristo. Rí mimbëpjijme e Epafras cja e Jesucristo. Nuc'ü, pëpi na jo e Jesucristo c'ü. C'ü ro ëcjö ro ë zenguats'üji, o pätcägö e Epafras o ëjë. ⁸Angueze o xitsibe c'ü in pötqui s'iyaji yo cjuarma na ngueje o Espiritu Mizhocjimi bübü cja in mü'bügueji.

⁹Nguec'ua ndeze c'e pa 'ma ró pärägöjme c'ü in ejmeji e Jesucristo, dya

rí söyajme rgá ö'tc'üjme Mizhocjimi. Rí ötüjme Mizhocjimi ra tsja'c'üji rí pärägueji na jo c'ü ne angueze rí tsjaji. Xo ra tsja'c'üji rí pärägueji c'ü mbeñe Mizhocjimi. Ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'bügueji c'ü ra tsja'c'üji rí pärägueji yo. ¹⁰Rí ötüjme Mizhocjimi c'ü rí nzhodügueji na jo c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. A cjanu ra mä'c'äji angueze. A cjanu rí tsjaji c'o na jo; y xenda rí pärägueji angueze. ¹¹Rí ötüjme Mizhocjimi ra dya'c'üji rí zëzhiji na ngueje Mizhocjimi me na zëzhi. Ngue c'ua zö pje c'o rí sufridoji, pero rí mäc'ejí, dya ra tögü in mü'büji. ¹²Nuzgöjme rí ötüjme Mizhocjimi c'ü ín Tataji c'ü sido rí unügueji na pöjö angueze. Na ngueje o jocüts'ü in mü'bügueji. O tsja'c'üji o t'its'üji angueze. Nguec'ua in nzhodügueji cja e jya's'ü; y 'na nu pa rí tsäräji a jens'e cja Mizhocjimi co texe c'o o t'i Mizhocjimi. ¹³Mizhocjimi o 'ñembgueji libre, ngue c'ua dya cja mandazüji e Satanás c'ü c'apü ra bëxömu cja o mü'bü yo nte. O tsjacüji Mizhocjimi o t'izüji, nguec'ua c'ü mandazüji dya, ngue e Jesucristo c'ü o T'i. Mizhocjimi me s'iya c'ü nu T'i. ¹⁴E Jesucristo o ngötcüji ín nzhubüji, nguec'ua va perdonaozüji Mizhocjimi.

La paz con Dios por medio de la muerte de Cristo

¹⁵Mizhocjimi, dya cjó janda. Pero rí unüji ngüenda ja ga cja, na ngueje texe c'ua ja ga cja angueze je xo ga cjatjonu e Jesucristo c'ü ya exmi bübüvi Mizhocjimi 'ma dya be mi t'ät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijömu. ¹⁶E Jesucristo o dyät'ä e jens'e 'ñeje ne xoñijömu c'ua ja nzi ma mbeñe Mizhocjimi. O dyät'ä yo rí jandaji 'ñe c'o dya rí jandaji. O dyät'ä c'o anxe c'o ätä angueze; 'ñe c'o dya cja ätä angueze. O dyät'ä texe, ngue c'ua ra dyät'äji angueze, y ngue c'ua ra zädä

texe c'o o mbeñe angueze ra tsja'a. ¹⁷Ya exmi bübü e Jesucristo 'ma dya pje be mi t'ät'ä. Yo o dyät'ä angueze, xe bübüttö yo, na ngueje ngue angueze c'ü pjörü yo. ¹⁸E Jesucristo ngueje ín ñigöji nutscöji rí ejmeji angueze; nutscöji ngue o cuerpozüji angueze. E Jesucristo o te'e na yeje 'ma ya vi ndü. Ngue c'ü ot'ü o te'e c'ü dya cja ra ndü. Nguec'ua unü c'ü rgué bübüttö c'o ejme angueze. Nguec'ua ngueje angueze c'ü manda texe. ¹⁹Texe c'ua ja ga cja Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu e Cristo. Je va ne a cjanu Mizhocjimi. ²⁰Mizhocjimi o ndäjä e Jesucristo cja ne xoñijöümü ngue c'ua o 'ñe pjödü o cji cja ngronsi. A cjanu e Jesucristo o jocü texe c'ü vi s'odü a jens'e 'ñe cja ne xoñijöümü, ngue c'ua texe yo nte ra sö ra nzhogüji cja Mizhocjimi.

²¹Nu'tsc'ejji, dya mi pärägueji Mizhocjimi. Me mi nugueji na ü Mizhocjimi. Me mi cjagueji c'o na s'o. Pero nudya, ya tsja Mizhocjimi ngue c'ua dya cja in nuji na ü dya c'ü. ²²O ndäjä e Jesucristo o ejë nza czazgöji rí nteji. O ndü va ngötcüji ín nzhubügöji; ngue c'ua dya cja in nugueji na ü dya Mizhocjimi. Nudya, a jmi Mizhocjimi ya 'nin'tsc'ijji in mü'büji, dya cja bübüts'üji c'o na s'o. Y dya cjó sö pje ra xi'ts'ijji. ²³Pero ni jyodü sido rí 'ñejmegueji e Jesucristo. Sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, dya rí chench'egueji. Sido rí che'begueji c'ü ra dya'c'üji e Jesucristo c'ü rí mimiji co Mizhocjimi a jens'e. Nu yo jña'a yo, ya i dyärägueji yo. Ya xo o dyäräji texe cja yo jñiñi. Nutscö e Pablo, rí zopjügö yo nte rí xipjiji yo jña'a yo.

Pablo encargado de servir a la iglesia

²⁴Rí mäcjö dya, nu c'ü me rrä sufridogö na ngueje rí zo'c'ügöji o jña Mizhocjimi. E Jesucristo o sufrido ngue c'ua ro ngärä c'o ejme angueze. Nuc'o, ngueje o cuerpo angueze. Nguec'ua rrä sufridogö, y xe rá sufridogö ngue c'ua

xenda na puncjü nte ra dyärä o jña Mizhocjimi. ²⁵Mizhocjimi o 'ñembguegö rá cjagö mbörü cja yo ejme angueze. Nguec'ua rrä zo'c'ügöji dya, yo o jña Mizhocjimi; nguec'ua sö rí pärägueji na jo, ja cja c'ü mama Mizhocjimi. ²⁶C'e jña c'ü mama Mizhocjimi, dya mi päräji ndeze 'ma o mbürü o ngäräji. Pero nudya, yo ejme e Jesucristo, Mizhocjimi cjapüji ra mbäräji c'e jña c'ü dya mi päräji. ²⁷Nutscöji rí ejmeji Mizhocjimi, Mizhocjimi ne'e c'ü rá päräji c'e jña c'ü dya mi 'märä mi jinguä. Me na zö c'e jña; mama c'e jña c'ü nu'tsc'ejji, dya in menzumüji a Israel, xo 'ñetsc'ejji bübü e Jesucristo cja in mü'bügueji, nguec'ua in pärägueji 'na nu pa rí bübüji co angueze a jens'e, y exti nguetjots'üji angueze.

²⁸Ngueje e Jesucristo c'ü rí nännc'öjme 'ma rí zopjüjme yo nte. Rí xipjigöjme texe yo nte c'o rí chjägöjme c'ü ni jyodü ra 'ñejmeji e Jesucristo. Rí xipjigöjme ra jyéziji c'o na s'o. Rí xipjigöjme texe c'ua ja ga dyacüjme pjeñe Mizhocjimi, ngue c'ua sido ra 'ñejmeji e Jesucristo. Ngue c'ua a cjanu ra nzhodüji c'ua ja nzi ga ne angueze na ngueje angueze ri bübü cja o mü'büji. ²⁹Ngue c'ü rí pëpji na zëzhi texe yo pa, dya pje rí sóyagö rgá xipji yo nte c'ua ja ga cja e Jesucristo. Me na zëzhi e Jesucristo c'ü dacü rá zëzhigö ngue c'ua rá cjagö o bëpji angueze.

2 Rí ne rí pärägueji c'ü me rí mbents'ejji; me rí ö'tc'ügöji Cjimi, nu'tsc'ejji in cäräji a Colosas. Me xo rí ötpü Cjimi c'o cärä a Laodicea; xo 'ñe textets'üji cjuarma, dya rí chjägöji. ²Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü ra zëzhi in mü'bügueji; c'ü rí pötqui s'iyaji ngue c'ua ri 'natjo in mü'bügueji. Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü rí tendiogueji na jo ga cja c'e jña c'ü mama Mizhocjimi ja ga cja e Jesucristo. C'e jña, dya mi päräji mi jinguä. ³Na ngueje nguextjo e Jesucristo c'ü pärä texe c'ü mbeñe

Mizhocjimi. Nu c'ü mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü me na zö'ö c'ü. Nu 'ma bübü e Jesucristo cja ín mü'bügöji; ngue 'ma rí pärägöji ja ga cja Mizhocjimi 'ma. ⁴Nujyo rí mamagö yo, ngue c'ua dya cjó ra dyon'c'üji. Na ngueje bübü c'o me pärä o jña ja ga dyonpü yo nu minteji. ⁵Nuzgö, zö dya rí bünc'ö nu ja ín cärägueji, pero rí mbents'ejji cja ín mü'bügö. Me rí mäjägö c'ü ín nzhodügueji na jo; na cjuana ín ejmegueji e Cristo.

⁶Ya í 'ñench'egueji in mü'büji e Jesucristo. Angueze ngue c'ü in Jmugueji dya c'ü. Nguec'ua sido rí 'ñejmegueji angueze, na ngueje ín 'natjoji co angueze dya. ⁷Ni jyodü xenda rí pärägueji e Jesucristo. Nuc'ü, bübü cja in mü'bügueji c'ü. Rí zëzhigueji rgui 'ñejmeji angueze, c'ua ja ya nzi va xö'c'üji. Y me rí unügueji na pöjö Mizhocjimi.

La nueva vida en Cristo

⁸Bübü o xöpüte c'o va ë on'c'üji. Mamaji me päräji, pero dya pje ni muvi c'ü xi'ts'ijji na ngue dya mamaji c'ua ja ga cja e Jesucristo. Nu c'ü xi'ts'ijji, ngueje o tjürü yo nte; c'ua ja nzi ga nguïjñijji cja ne xoñijöümü. Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpügueji ngüenda c'ü dya rí jyëziji ra dyon'c'üji.

⁹E Jesucristo ngue Mizhocjimi. Texe c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu e Jesucristo. ¹⁰Texe c'o ni jyodüts'üji, ra dya'c'üji Mizhocjimi, na ngueje ya ín 'natjoji co e Jesucristo. Ngueje angueze c'ü je manda texe c'o pje nde pjëzhi, c'o pje nde manda, zö ri ngue a jens'e, zö ri ngue cja ne xoñijöümü. ¹¹Nu c'o na s'o ga xöpüte, mamaji c'ü ni jyodü ra circuncidaots'üji ngue c'ua rrä jots'üji a jmi Mizhocjimi. Pero, dya je a cjanu. Na ngueje e Jesucristo o ndin'tsc'ijji in mü'büji. Nguec'ua ya na jots'üji dya a jmi Mizhocjimi. ¹²Nu c'ü vi jigueji ne ra mama ya í 'natjoji co e

Jesucristo 'ma o ndü, 'ñe 'ma o t'ögü. A cjanu xo í 'natjoji co angueze 'ma o te'e. Nudya ya dadyo in mü'büji dya. Na ngueje ín ejmeji Mizhocjimi c'ü me na zëzhi c'ü o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü. ¹³Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagueji, chjëntjui c'ü ya rvi chügueji. Mi cjagueji c'ua ja nzi mi netsjëji. Pero 'ma ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo, o perdonaozüji Mizhocjimi texe c'o ín nzhubügöji, o tsjacüji rá bübütoji. Na ngueje o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, y bübüto dya. ¹⁴Dya rmi cjagöji c'ua ja nzi ga mama cja o ley Mizhocjimi; nguec'ua rmi tügöji ín nzhubüji c'o ro ma cjöt'üji. Pero e Jesucristo, o ndät'äji cja ngronsi. A cjanu o ndü va ngötcüji ín nzhubügöji. Nguec'ua nudya, dya cja mandazüji c'ü o ley Mizhocjimi. ¹⁵Mi ätägöji c'ü dya jo 'ñe c'o o mbëpji, nguec'ua rvä tuncs'ö ín nzhubüji. Pero 'ma o ndü cja ngronsi e Jesucristo, o ngötcügöji texe ín nzhubügöji c'ü. A cjanu e Jesucristo o jizhi c'ü xenda na zëzhi angueze que na ngueje e Satanás c'ü dya jo; o jizhi c'ü nguetsjë angueze c'ü manda texe.

Busquen las cosas que son del cielo

¹⁶C'o na s'o ga xöpüte so'pc'üji c'o. Mamaji c'ü bübü o ts'ingue c'o dya sö rí sagueji, y bübü c'o dya sö rí sigueji. Xo mamaji c'ü ni jyodü rí süpügueji yo mbaxua, zö ri ngue c'o cjaji chjümü o zä'mä o tsjë'ma. Dya rí jyëziji ra zo'pc'üji a cjanu. ¹⁷C'o ley c'o mama anguezeji rí tsjaji, ngue c'ü rví unü ngüenda c'o ín mboxtitajme c'ü ro ëjë e Cristo. Ya ëjë dya c'ü, nguec'ua dya cja mandazüji c'o ley. ¹⁸Dya rí 'ñejmeji 'ma cjó c'o ra xi'ts'ijji Mizhocjimi dya ra recibidots'üji, nu'tsc'ejji ín ench'ejji in mü'büji e Jesucristo. Cärä c'o xöpü c'ü dya cjuana. Mamaji c'ü dya sö rí chëzhiji a jmi Mizhocjimi na ngueje ín nte'tjoji. Mamaji ni jyodü rí ma't'üji c'o anxe c'ua

ja nzi ga tsja anguezeji. Me cjaþiþji na nojo na ngueje dya bb Mizhocjimi co anguezeji. Mamaji c' xenda prþji na ngueje pje c'o cjinch'iji. ¹⁹C'o xpþte, dya cjaþiþji ngenda e Jesucristo c' me na nojo. E Jesucristo ngueje in ngþji. Texe c'o ejme angueze, angueze cjaþiþji ra nociþji cja o dy c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, na ngueje 'natjoji co e Jesucristo.

²⁰I 'natjogueji co e Jesucristo 'ma o nd. Ngueje angueze o 'niemp'ceji libre, nguec'ua, dya cja mandats'gueji dya c'o ley. ¿Jenga in cjatjogueji nza cja yo nte yo dya pje ejme e Jesucristo? ¿Jenga in tgueji c'o xi'ts'iji c'o xpþte? ²¹Anguesji xi'ts'iji c' pje nde ma jnn na jo r siji, ne c' dya jo r sigueji. Mamaji c' bb c'o dya jo r chjrþji. ²²Texe c'o xi'tsc'ceji ngue c'o cjinitsj yo nte yo. Z r siji, o dya r siji, nuc'o, dya ngue c'o ra jocts' in m'bgueji. Nuc'o, ra tjeze c'o. ²³C'o nte c'o tjnt' a xtþ c'o xpþte mamaji, dya s ra chzhiji cja jmi Mizhocjimi; mamaji ni jyod ra cumpleji c' mamatsjþi anguesji na jo ra tsjaji. Mamaji ni jyod ra huanta o cuerpoji; 'ma jiy, dya ra recibido Mizhocjimi anguezeji. C' ni huantaji a cjanu, nza cja c' na jo cjaþi. Pero dya pjs'þji ra jyziji c'o na s'o c'o cjini o m'bþji. Na ngue sido cjaþi c'o netsjþi.

3 Nu'tsc'ceji i 'natjoji co e Cristo 'ma o te'e, ne 'ma o ma manda cja o jody Mizhocjimi c' bb a jens'e. Nguec'ua jyodgueji dya, co texe in m'bþji r tsjaji c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. ²R tsjinigueji ja ga cja Mizhocjimi c' je bb a jens'e. Dya me r jyodgueji yo bb cja ne xoijm. ³Na ngueje nu'tsc'ceji i 'natjogueji co e Jesucristo 'ma o nd. Nguec'ua xo in 'natjoji co Mizhocjimi c' nu Tata, z dya tjanda. ⁴Pero 'ma ra j na yeje e Jesucristo; c'ua ja rga jandaji angueze, je xo rg jandgagþi a cjanu.

R bbtjogþi na ngueje e Cristo bb cja in m'bgþi.

La vida antigua y la vida nueva

⁵Nu'tsc'ceji i 'natjoji co e Cristo 'ma o nd; nguec'ua dya r tsjaji c'o cjaþi cja ne xoijm. Nu'tsc'ceji in bzoþi, dya r tsjgueji ndix; xo nets'ceji in ndixþji, dya xo r tsjgueji bzo. Y 'ma dya be in neji nin su, dya cj r tsjaji c'o na s'o. Dya r tsjinigueji c'o me na s'o. Dya xo r tsjagueji c'o me na s'o. Dya xo r negueji c'o ps'i c' 'naja in dyoþi. 'Ma r negueji c'o ps'i c' 'naja, r psc'ceji in s'ocgueji 'ma, chjntjovi 'ma ri ma't'þi o ts'ita. ⁶Ngue c'o nte c'o dya t Mizhocjimi c'o cja a cjanu. Mizhocjimi ra tsjap ra ma sufridoþi, na ngue yo me na s'o yo cjaþi. ⁷Xo nzitjots'gueji xo mi cjagueji c'o na s'o, dya mi tgueji Mizhocjimi. ⁸Nudya ni jyod r jyziji texe yo. Dya r tsjaji cu. R jyombeþi 'ma cj pje ra tsja'c'þi. Dya xo r tsjiniþi c' cj r tsjapgueji c' na s'o. Dya xo r santegueji. Dya ra mbedye c'o na s'o jna cja in tegueji. ⁹Dya r ptqui pezhgueji bchjine. Nu'tsc'ceji c'ua ja nzi ma cjats'þi, dya cja cjatsc'ceji dya nu. Na ngueje i jyzgueji c'o na s'o. ¹⁰Nu'tsc'ceji ya dadyo in m'bgueji dya. Ya ni ma ra jnsc'gueji dya e Jesucristo c' bb cja in m'bgueji. Ngue angueze c' cja'c'þi xenda r prgueji ja ga cja Mizhocjimi. ¹¹'Ma r ejmegþi e Jesucristo, dya ra tsja z r menzumgþi a Israel, o z dya r menzumþi nu. Dya xo ra tsja, z r cgþi c'o tr c'o cja yo menzum a Israel, z dya r cgþi c'o. Dya xo ra tsja z r pjchiji r xrþji, z dya r pjchcþi. Dya xo ra tsja z r mbþcþi, o dya r mbþcþi. C' ni muvi, ngueje e Jesucristo c' ya je bb cja in m'bgþi r texeþi ne mandazþi. ¹²Mizhocjimi me s'iyats'þi. O juan'c'þi r tsjagueji o ntets'þi angueze. Nguec'ua xo r juentseþi yo nte. R

tsjagueji na jonte. Nu'tsc'ejji, dya rí tsjatsjégueji c'ü me na nots'üji. Tsjapüji c'ü xenda na jonte c'o dyaja que na ngue'tsc'ejji. Dya rí nzhopcüji c'ü cja'c'üji c'ü na s'o yo nin minteji. ¹³Rí pötqui pësp'iji paciencia. Rí pötqui perdonaogueji 'ma cjó pje ra tsja'c'üji. Nu'tsc'ejji o perdonaots'ügueji e Jesucristo. Nguec'ua xo rí perdonaogueji c'o in dyoji. ¹⁴Texe yo rrä xi'ts'iji, ni muvi yo. Pero c'ü xenda ni muvi ngue c'ü me rí pötqui s'iyaji. A cjanu rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁵Rí pötqui ñegueji na ngueje Mizhocjimi ya o zon'c'üji c'ü rí 'natjoji co e Jesucristo. Y rí unügueji na pöjõ Mizhocjimi.

¹⁶Me na zõ o jña e Cristo; jyëzi ra zi'ch'i cja in mü'bügueji. Jyodüji rí pärägueji ja ga cja Mizhocjimi. A cjanu rí pötqui xöpügueji ja cja o jña e Cristo. Rí chöpügueji o salmo Mizhocjimi, 'ñe o himno. Rí unüji na pöjõ Mizhocjimi co texe in mü'büji. ¹⁷Texe c'o rí mamagueji, rí mamaji na ngueje o ntets'üji e Jesucristo. Texe c'o rí tsjagueji, rí tsjaji na ngueje o ntets'ügueji e Jesucristo. Xo rí unügueji na pöjõ Mizhocjimi c'ü in Tatagöji, na ngueje c'o o tsja e Jesucristo.

Deberes sociales del cristiano

¹⁸Nu'tsc'ejji in ndixügueji 'ma ya in chjüntüji, rí dyätäji nin xiraji c'ua ja ga ne'e e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji. ¹⁹Nu'tsc'ejji in bëzoji 'ma ya in chjüntüji xo rí s'iyagueji c'o in suji. Dya na s'o rguí huënh'iji. ²⁰Nu'tsc'ejji in t'i'iji, rí dyätqueji nin tataji texe c'ü ra mandats'üji; na ngueje je a cjanu ga ne'e e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji. ²¹Nu'tsc'ejji in tataji, rí zopjüji na jo yo in ch'igüejji, dya rí huënh'iji na zëzhi. 'Ma jiyõ, 'na ra sjëyaji, y ra tögü o mü'büji. ²²Nu'tsc'ejji in mbëpjigüejji, tsjagueji texe c'o ra mandats'üji nu c'o rí pëpiji cja ne xoñijömü. Dya nguex-

tjo 'ma ra jñantc'aji anguezeji, para ra mamaji c'ua c'ü na jo c'ü in cjagueji. Rí pëpjiji co texe in mü'büji na ngueje in süji Mizhocjimi. ²³Texe c'o rí tsjagueji, tsjaji co texe in mü'büji. Dya nguextjo yo nte yo in pëpiji; xo 'ñe e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji, xo in pëpiji. ²⁴In pärägueji e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra dya'c'üji nu c'ü mbeñe Mizhocjimi, na ngueje e Jesucristo ngueje c'ü in pëpigüejji c'ü. ²⁵Mizhocjimi dya juajnu. Zõ cjó ri ngueje, 'ma ra tsja c'ü na s'o, Mizhocjimi ra jñünpü nguenda; ra tsjapü ra sufrido na ngue c'ü vi tsja na s'o.

4 Nu'tsc'ejji in lamuji, rí tsjapügueji na jo yo in mbëpji. Rí tsjõ't'üji c'ua ja nzi ga pëpjiji. Rí tsjagueji a cjanu na ngueje in pärägueji in Jmugöji c'ü bübü a jens'e ngue in lamugueji c'ü.

²Sido rí dyötüji na pöjõ Mizhocjimi. 'Ma rí unügueji na pöjõ Mizhocjimi, dya rí tsjijñiji yo tsja cja ne xoñijömü. ³'Ma rí dyötüji Mizhocjimi, rí dyötcöjme ra mböxcüjme, ngue c'ua ra sõ rá zopjüjme yo nte rá xipjijme c'ü mbeñe Mizhocjimi c'ü dya mi päräji. Nu c'ü mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü rá 'natjoji co e Jesucristo. Nutscö e Pablo, rí ogõ a pjörtü na ngueje rí zopjügõ yo nte rí xipjiji o jña e Jesucristo. ⁴Rí dyötcüji Mizhocjimi c'ü ra sõ rá zopjü na jo yo nte; ngue c'ua ra dyäräji na jo nu c'o o mbeñe Mizhocjimi. A cjanu ne Mizhocjimi c'ü rá ñagõ.

⁵Rí nzhodügueji na jo. A cjanu, nu c'o dya ejme e Jesucristo ra unüji nguenda c'ü na cjuana o jña e Jesucristo. Jyodügueji ja rguí zopjügüejji yo dya ejme e Jesucristo. ⁶Jyodügueji ja rguí xipjiji c'o o jña e Cristo c'o ni jyodü ra dyäräji. Ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü je bübü cja in mü'bügueji c'ü je ra mböxc'üji, ngue c'ua rí pärägueji ja rguí zopjüji nzi 'naja.

Saludos finales

⁷ Texe c'o rí c'agö, ra xi'ts'iji e Tíquico c'ü ín mimbëpjibe. Ngue ín cjuarmagöji c'ü me rí s'iyagöji c'ü. E Tíquico sido pëpi na jo e Jesucristo c'ü ín Jmugöji, y pjöxte na jo. ⁸ Rrã täjägö e Tíquico ngue c'ua rí pärägueji pje rí c'agöjme. Nu c'o ra xi'ts'iji dya c'ü, ra tsjapü ra mäjä in mü'bügueji. ⁹ Ra ëjëvi e cjuarma Onésimo c'ü ngueje in menzumügueji, nu c'ü me rí s'iyagöji. Nuc'ü, pëpi na jo e Jesucristo. Anguezevi ra xi'ts'iji texe c'o rí c'ajme a ñecjua.

¹⁰ E Aristarco c'ü rrã ogöbe a pjörü va bö'tc'üji Cjimi in texeji. Xo va bö'tc'üji Cjimi e Marcos c'ü nu primo hermano e Bernabé. Ya xo ró xi'ts'iji, 'ma ra ë e Marcos va ja in cärägueji rí recibidogueji na jo. ¹¹ Xo va bö'tc'üji Cjimi e Jesús, c'ü xo xiji Justo. Cja yo menzumü a Israel c'o ejme e Jesucristo nguextjo e Aristarco ñe e Marcos ñe e Justo c'o pjöxcügö rá zopjüjme yo nte rá xipjijme ra ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ngue c'ua ra tsjapüji Mizhocjimi o Jmuji. Nza jñi'i yo, me c'acügö ra mäjä ín mü'bügö yo. ¹² Xo va bö'tc'ügueji Cjimi e Epafras c'ü xo ngueje in menzumügueji. Nuc'ü, xo pëpi

e Jesucristo. E Epafras sido ö'tc'ügueji Mizhocjimi. Me ö'tc'ügueji Mizhocjimi c'ü rí nocüji cja o dyë Mizhocjimi; c'ü rí pärägueji c'o ne Mizhocjimi rí tsjaji, y rí tsjacjuanaji rí tsjaji c'o. ¹³ Rí mangö, e Epafras me mbents'ejji, nu'tsc'ejji in cäräji a Colosas. Me ötü Mizhocjimi ra mbö's'ü c'o cärä a Laodicea ñe c'o cärä a Hierápolis. ¹⁴ Xo va bö'tc'ügueji Cjimi e Lucas c'e médico c'ü me rí s'iyagöji. E Demas xo va bö'tc'üji Cjimi.

¹⁵ Nuzgö e Pablo, xo rí bötpügö Cjimi c'o cjuarma c'o cärä a Laodicea. Xo rí bötpügö Cjimi e Ninfas ñeje c'o ejme e Jesucristo c'o jmurü cja o ngümü. ¹⁶ Nu 'ma rí xörüji ne carta, nuc'ua rí penpegueji c'o cjuarma a Laodicea xo ra xörüji. Nu'tsc'ejji xo rí xörügueji c'e carta c'ü je rá peñe a Laodicea. ¹⁷ Rí negö rí xipjiji a cjava e Arquipo: “Ngue Mizhocjimi o ñempc'egue ngue c'ua rí pëpi angueze. Sido rí tsjacjuana rí tsja c'ua ja nzi ga ne angueze”, rí ñembeji.

¹⁸ Yo jña yo cja ni nguarü yo rvá bö'tc'üji Cjimi, nguezgö e Pablo ró opjüt-sjögö yo. Nuzgö rrã ogö a pjörü. Rí ö'tc'üji rí mbenzeji. Mizhocjimi me ra nuc'üji na jo. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES

Pablo y sus compañeros escriben a la iglesia

1 Nutscö e Pablo 'ñe e Silvano 'ñe e Timoteo rí pen'c'öjme ne carta. Rí pen'c'öjme ne carta nu'tsc'ejí in jmurüji a Tesalónica in ench'e in mün'c'ejí Mizhocjimi c'ín Tatagöji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji. Mizhocjimi c'ín Tataji 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra sido ra nuc'ügueji na jo, ngue c'ua ra mājā in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji.

El ejemplo de fe que daban los de Tesalónica

²Texe 'ma rí ö'tc'öjme Mizhocjimi c'ín Tataji, rí nānnc'öjme in chjūji nzi 'natsc'ejí, y rí unngöjme 'na pöjö angueze. ³Na ngueje sido rí mbeñe-jme c'o na jo c'o in cjaji. I 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo nguec'ua gui ts-jaji dya c'o na jo. In s'iyagueji yo nin minteji nguec'ua na zēzhi gui pjösteji hasta 'ma ya me ni mbo in cuēgueji. Xo in te'beji 'ma ra ējē na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji y rá cārāji a jmi Mizhocjimi c'ín Tatagöji. Nguec'ua c'o pje nde in sufregueji, in sēchqueji c'o. ⁴Xo rí unngöjme 'na pöjö Mizhocjimi cjuarma, na ngueje rí pārājme me netsc'ejí c'ü, 'ñe o juan'c'üjueji c'ü. ⁵Rí pārāgöjme c'ü o juan'c'üji Mizhocjimi. Na ngueje 'ma ró 'ñe xi'tsc'öjme ja rga salvats'üji e Jesucristo, dya i dyärāgueji nza cja 'ma ri ngue pje nde ma jña'a. Pero o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünn'c'üji na zēzhi in mün'c'ejí, nguec'ua vi pārāgueji c'ü ngue o jña Mizhocjimi c'ü rvá xi'tsc'öjme. In pārāgueji c'ü rvá zo'c'öjme a cjanu, nguextjo c'ü ro pjöxc'üjme xo ri 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

⁶Xo rí pārāgöjme c'ü o juan'c'üji Mizhocjimi. Na ngueje i chēpqueji c'ín 'ñijgöjme c'ü ngue o 'ñiji e Jesús c'ín Jmugöji. 'Ma i creoji o jña Mizhocjimi, me go tsja'c'üji yo nte i sufregueji na puncjü; pero o Espíritu Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü me go mājā in mün'c'ejí. ⁷C'ü vi mājceji a cjanu vi 'ñejmeji o jña Mizhocjimi, ngue 'na 'ñiji c'ü o mbürü o ndēpi texe c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'o tsja a Macedonia 'ñe c'o tsja a Acaya. ⁸I xipjiji c'o 'ñaja, nguec'ua ja c'o nde go mbārāji o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji. Dya nguextjo a Macedonia 'ñeje a Acaya; texe cja yo jñiñi pārāji dya c'ü i 'ñejmeji Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ni jyodü pje rá xicöjme ja vi 'ñejmegueji. ⁹Na ngueje anguezeji mamaji ja va cja vi tsjagueji 'ma ró 'ñe zo'c'öjme. Mamaji c'ü i jyēzgueji c'o ts'ita, i 'ñench'e in mün'c'ejí c'ua Mizhocjimi c'ü ix na cjuana c'ü ixi bübütjo. Nguec'ua nudya in pēpqueji dya angueze. ¹⁰Xo mamaji c'ü in te'beji rguí 'ñeje na yeje a jens'e e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü o tsjapü o te'e 'ma ya vi ndü. Nuc'ü, o ē 'ñevgueji libre cja c'o na s'o c'o rí cjaji, ngue c'ua dya ra tsjacüji Mizhocjimi rá ma sufregöji.

El trabajo de Pablo en Tesalónica

2 In pārāgueji cjuarma, 'ma ró 'ñe zo'c'öjme, dya ndunü ndajma in jñagöjme. ²In pārāgueji ante que ró sājme cja in jñiñigueji, me ró sufregöjme na puncjü a ma a Filipos, y me go bēchquijme in tsegöjme va tsjacüjme c'o na s'o. Xo 'ñe cja in jñiñigueji mi bübü c'o mi cja ro ts'axcüjme. Pero Mizhocjimi o tsjacüjme ró zēzhgöjme ngue c'ua dya ró sūgöjme ró xi'tsc'öjme ja ga ne Mizhocjimi ra jogü in mün'c'öji. ³C'o jña c'o ró xi'tsc'öjme, dya ngue o bēchjine c'o rva creojme. C'ü rvá zo'c'öjme, dya xo ngue c'ü rvi tsjötöjme o me rvi sücüjme. Dya xo ró on'c'öjme c'ü ro xi'tsc'öjme o bēchjine. ⁴Ngue Mizhocjimi o dy-

acöjme ne bēpji nu rgá zo'c'öjme, na ngueje o nutcügöjme c'ü rí cjacjuana-jme. Nguец'ua rvá 'ne zo'c'öjme. Dya ngue c'ü rvá 'ne xi'tsc'öjme jña c'o rvi mǎcjeji, pero c'ü rví mǎjä Mizhocjimi c'ü pǎtcǎ ín mün'c'öjme. ⁵In pǎrǎgueji c'ü dya xo ró xi'tsc'öjme c'ü ma jots'c'ejí ngue c'ua rvi creozüjme. Dya xo ró zo'c'öjme para rvi tsjót'cöjme. Pǎtcö ín mü'büjme Mizhocjimi c'ü na cjuana yo rí xi'tsc'öjme a cjanu. ⁶Dya ró jodüjme c'ü me ri mǎcöjme, ró jodügöjme c'ü me ri mǎpqueji Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o 'ñaja jñiñi ro jodügöjme c'ü ro mǎcöjme. O juancüjme e Cristo rá zopjüjme yo nte. Nguец'ua ro sö ro c'agöjme c'ü rvi sücüjme. ⁷Pero dya ró c'agöjme a cjanu. C'ua ja nzi ga tsja 'na ndixü me s'iya ga mbörü c'o o ts'it'i, je xo va cjanu rvá pjö'c'öjme. ⁸Ró netsc'öjme me na puncjü. Nguец'ua c'ü mi negöjme, dya nguextjo c'ü ro xi'tsc'öjme o jña Mizhocjimi; xo ró ne ró pjöxc'öjme co texe ín mün'c'öjme. Na ngueje rí netsc'öjme na puncjü. ⁹In mbeñeji cjuarma, ja ma pépcjöjme na zézhi hasta 'ma me mi po ín cuéögöjme. Mi zo'c'öjme o jña Mizhocjimi, pero zö xömü zö ndempa mi pépcjöjme c'o 'ñaja bēpji, ngue c'ua dya ri tsjót'cöjme. 'Ma jiyö, 'na rvi sögueji na jyü.

¹⁰Nu'tsc'ejí in ench'e in mü'büji dya e Cristo, in pǎrǎgueji ja rvá minc'öjme a ndets'c'ejí. Ró ätcöjme Mizhocjimi y ró c'agöjme c'o na jo'o, nguец'ua dya sö c'jó pje ro xitscöjme. Xo pǎrǎ Mizhocjimi c'ü je ga cjanu rvá c'agöjme. ¹¹In pǎrǎgueji c'ü ró zo'c'ötsjéjme nzi 'nats'c'ejí, c'ua ja nzi ga tsja 'na bëzo zopjütsjé c'ü nu t'i'i. 'Ma mi nzhumügueji, ró xi'tsc'öjme jña c'ü vi mǎcjeji. ¹²Xo ró zo'c'öjme na zézhi c'ü ni jyodü rí nzhodügueji na jo, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Na ngueje nguetsjé angueze mbitats'üji rí möji nu ja manda angueze nu ja me na zö'ö.

¹³Rí sido rí unngöjme 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngueje 'ma ró xi'tsc'öjme o jña Mizhocjimi, dya i dyärät'joi nza cja 'ma ri ngue o jña yo nte. Pero i jyéziji o zi'ch'i in mü'büji na ngueje i unnc'ejí ngüenda c'ü ngueje o jña Mizhocjimi. Y ixna cjuana ngueje o jña angueze c'ü, c'ü pēpji na zézhi a mbo cja in mün'c'ejí nu'tsc'ejí in ench'e in mün'c'ejí dya e Cristo. ¹⁴Nguец'ua 'ma o tsja'c'ejí yo nte i sufregueji cjuarma, i sēchqueji c'ua ja nzi va sēchi c'o congregación a Judea c'o ench'e o mü'bü e Cristo ñe ma't'üji Mizhocjimi. Yo in menzumügueji o tsja'c'ejí i sufregueji, chjēntjui nza cja c'o ín menzumügöjme o tsjapüji o sofre c'o ín dyocjöjme a ma a Judea. ¹⁵C'o ín menzumügöjme a Judea ngue c'o o mböt'ü e Jesús, maco ngue ín Jmugöji c'ü. O tsjaji c'ua ja nzi va tsja c'o mi mboxpalegöjme va mböt'üji c'o profeta c'o ín menzumütsjéjme. Ngue c'o ín menzumügöjme a Judea c'o o pjongüzüjme cja in jñiñigueji, 'ñe cja c'o 'ñaja jñiñi. Mizhocjimi üdü na ngue anguezeji c'ají c'o na s'o. Anguezeji na s'o ga ts'asp'üji yo nu minteji. ¹⁶'Ma rí zopjüjme c'o dya menzumü a Judea ja rgá salvaji, c'axcöjme c'o ín menzumügöjme a Judea c'o dya ejme e Cristo. Nguец'ua ya nduns'üji na puncjü o nzhubüji. Nguец'ua me ra tsjapü Mizhocjimi ra sufreji.

Pablo desea visitar otra vez a los de Tesalónica

¹⁷Dya mezhe rvá pedyejme cja in jñiñigueji, 'ma ró pjürü ró jonc'üjme cjuarma. Zö mi nzhodüjme na jē'ē, pero ín mün'c'öjme, dya mi nzhodü na jē co nu'tsc'ejí. Me mi mbeñe ín mün'c'öjme ro 'ñe zenguats'üjme. ¹⁸Nuzgö e Pablo na puncjü mi mbeñe ro 'ñe zenguats'üjme, pero dya ró ēc'jöjme na ngueje e Satanás c'ü dya jo, o ts'axcöjme c'ü. ¹⁹¿C'jo in c'apqueji c'ü dya rí mǎ'c'öjme, ngue c'ua

dya rvá 'ñe zenguats'ujme? Iyö. Rí junt'ü ín mün'c'øjme c'ü rí tsjagueji c'o na jo. Nguec'ua 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji y rá cārāgöji a jmi, me rá mājčøjme 'ma ra xi'tsc'eji angueze c'ü vi tsjagueji c'o na jo. ²⁰ Jā, ngue'tsc'eji rí mǎ'c'øjme.

3¹⁻² Ma ró pedeyjme cja in jñiñigueji, me mi mbents'ejme na puncjü. Nguec'ua rvá mbeñebe e Silvano ró tǎjǎbe c'ín cjuarmagöji e Timoteo o 'ñe nuc'eji. Ró tǎjǎbe zö ro sufregöbe rva quentsjébe a ma a Atenas. E Timoteo rí pēpcøjme Mizhocjimi rgá xipcjøjme yo nte c'ü ja rgá sō e Cristo ra jopcü o mü'büji ra salvaji. Pero ró tǎcjöbe c'ü, ro 'ñe zo'c'eji, ngue c'ua xe nda rvi zēzhgueji, y ngue c'ua ro mǎjä in mün'c'eji. ³ O 'ñe zo'c'eji e Timoteo ngue c'ua dya ro tögü in mü'büji ri jyēzgueji e Cristo na nguejyo in sufregueji. In pārāgueji c'ü ya ch'acöji rá sufregöji nutscöji rí ätpäji o jña e Jesucristo. ⁴ Na ngue 'ma xe mi bünc'øjme co nutsc'eji, mi xi'tsc'øjme c'ü mi pē'sc'ü ro sufregöji. In pārāgueji dya, c'ü ya zädä c'ua ja nzi rvá xi'tsc'øjme. ⁵ C'ua ja nzi rvá xi'tsc'øjme cja ne carta, me mi mbents'ejme na puncjü. 'Na ya rví dyon'c'eji c'ü dya jo, ri jyēzgueji e Cristo. Y 'ma rva cjanu, ¿pje ro dyeje 'ma c'ü rvá pēpcøjme a ndets'eji hasta 'ma me mi potjo ín cuēgøjme? Nguec'ua ró tǎjä e Timoteo ro ē nuc'üji, para ro pārāgö cjo xe in ejmeji.

⁶ Cja nzhogü e Timoteo, cja jüncübe 'na jña c'ü me rvá mājčöbe e Silvano. O xitscöbe in ejmeji na jo e Jesucristo, y in pötqui s'iyaji. Xo xitscöbe me in mbenzgjöjme na puncjü. O xitscöbe me ne in mün'c'eji rí jñandgöbe ín jmigöbe, c'ua ja xo nzi ga ne ín mün'c'öbe rá jantc'öbe in jmigueji. ⁷ Nguec'ua zö pje nde rí cjogüjme, zö rí sufregøjme cjuarma, pero mǎjä ín mün'c'øjme na ngueje sido in creoji e Jesucristo. ⁸ Nguec'ua 'ma rí sido rí

'ñejmeji e Cristo, nutscøjme rá mǎjä rga minc'øjme. ⁹ Me rí mǎpcøjme na puncjü Mizhocjimi na ngue in sido in ejmegueji e Jesucristo. Dya rí jünjme jña c'ü ja rga nzhopcøjme na jo 'na pöjö angueze. ¹⁰ Zö xömü zö ndempa rí ötcøjme Mizhocjimi co texe ín mün'c'øjme ra dyacøjme sjetsi rá jantc'ajme in jmigueji. Nguec'ua c'ü xe bē'tsc'eji, ra sö rá j'itsc'øjme. Nguec'ua xenda na jo rgui dyätäji e Jesucristo.

¹¹ Rí ötcøjme Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra sizijme na jo rá säjme va ja in cārāgueji. ¹² Rí ötcøjme c'ín Jmugöji c'ü ra mböxc'eji, ngue c'ua xenda rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji, 'ñe c'ü xenda rí s'iyagueji yo nte'e c'ua ja nzi rgá s'iyatsc'øjme. ¹³ Nguec'ua ra sö rí zēzhgueji na jo. Nguec'ua 'ma ra ëjë e Jesús c'ín Jmugöji co texe c'o ejme angueze c'o ya cārā a jens'e, me rrā jotsc'eji a jmi Mizhocjimi, c'ü dya ra sö pje ra xi'tsc'eji.

La vida que agrada a Dios

4 In pārāgueji cjuarma, ró xi'ts'ijme c'ü ni jyodü rí nzhodüji na jo c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua ra mǎ'c'eji c'ü. In nzhodüji na jo c'ua ja rvá xi'ts'ijme. Pero rí ö'tc'üjme co texe ín mün'c'øjme c'ü xenda rí tsjaji na jo. Rí xi'tsc'øjme c'ü rí tsjagueji a cjanu na ngueje je ga mandazüji a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöji.

² Ya in pārāgueji c'o jña c'o ró xi'tsc'øjme. Nguetsjē e Jesucristo c'ín Jmugöji o 'ñünngü ín mün'c'øjme ró xi'ts'ijme. ³ Ne'e Mizhocjimi c'ü rí tsjaji c'ua ja ga ne angueze c'o na jo. Ne'e c'ü dya rí tsāgueji o ndixü. Ni ri ngue'tsc'eji in ndixüji, dya rí tsāji o bëzo. ⁴ Xo ne'e c'ü rí pārāji nzi 'natsc'eji ja rgui pjörüji na jo in cuerpoji, ngue c'ua nguextjo c'ü nin chjüntqueji rí mimiji. Na ngueje ni muvi ín cuerpogöji, ni jyodü rá cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. ⁵ C'ü ne in cuerpoji, dya rí jyēziji ra zints'iji

rí tsjaji c'o na s'o. Ngue c'o dya p̄arā ra dyātā Mizhocjimi c'o cja ga cjanu. ⁶Dya rí 'ñeji c'ü 'na lado 'na ndixü. 'Ma jiyö, in cjaþüji na s'o c'ü nu xira; maco ngue nin cjuarmaji c'e bëzo c'ü. Texe c'o ra tsja a cjanu, ra tsjapü c'ín Jmugöji ra sufreji, na ngue na s'o c'o vi tsjaji. Nujoyo, ya ró xi'ts'ijme. ⁷C'ü vi 'ñünngü in mü'büji Mizhocjimi, dya ngue c'ü rá cjaji c'o na s'o. Ngue c'ü rá cjaji c'o na jo. ⁸Nguec'ua 'ma cjó c'o dya ra ne ra dyärā yo jña yo, dya ngue o jña yo nte c'ü na jünþütjo, ngue o jña Mizhocjimi. Maco nguetsjē angueze o dyacüji o Espíritu c'ü me na jo'o, ngue c'ua rá cjaji na jo.

⁹Dya ni jyodü rá xi'ts'ijji cja ne carta c'ü ni jyodü rí pötqui s'iyaji. Na ngue Mizhocjimi sido jí'ts'ijji in pötqui s'iyaji. ¹⁰Xo in s'iyaji texe yo cjuarma yo cārā a Macedonia. Pero rí xi'ts'ijme cjuarma, xenda rí pötqui s'iyaji. ¹¹Dya cja rí tsji-jñiji c'e pjeñe c'ü ixtí jyéziji in bëþjiji. Dya cja rí ma ñu'ujji c'o o bëþji c'o 'ñaja. C'ü rí tsjaji, rí pëþjitsjēji in bëþjiji c'ua ja rvá xi'ts'ijme. ¹²Nguec'ua dya ra bë'ts'ijji pje rí siji 'ñe pje rí jyeji. Y nguec'ua c'o dya p̄arā Mizhocjimi ra mamaji na jo in cjaji.

La venida del Señor

¹³Rí negöjme rí p̄arāji cjuarma, ja rga cja c'o ya ndü'ü. C'o dya ma'tü Mizhocjimi, 'ma cjó c'o tū anguezeji, me ndümü ga huëþiji. Na ngue dya p̄arāji cjo ra te'e c'e añima ra ma bübüvi Mizhocjimi o jiyö. Pero nu c'ü rá xi'tsc'öjme dya, ngue c'ü dya rí huëþiji a cjanu c'o ya ndütsc'ejji. ¹⁴Rí creoji e Jesús o ndü, cjanu o tetjo. Nguec'ua rí p̄arägöji c'o ya ndü c'o vi 'ñenche o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi xo ra tsjapü ra tetjo c'o, ra ngārāji e Jesucristo 'ma ra ëjē na yeje.

¹⁵Yo jña yo rá xi'ts'ijme, ngueje e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü o tsjacöjme ró p̄arägöjme yo. 'Ma ra ëjē angueze, c'o xe

ri bübüzüji, rá chjëji angueze. Pero dya rá otc'öji cja c'o ya ndü'ü. ¹⁶Na ngueje nguetsjē c'ín Jmugöji c'ü rguí 'ñeje a jens'e. Y ra ña'a na jens'e. Y xo ra ña'a na jens'e 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'ü xenda manda. Y ra mbë'biji o trompeta Mizhocjimi. Nguec'ua c'o añima c'o vi 'ñenche o mü'bü e Jesucristo, ot'ü ra te c'o. ¹⁷Nuc'ua c'o xe ri bübüzüji, 'nandga zinzgöji cja ngömü co anguezeji. Nuc'ua, ngue c'ü rga chjëji c'ín Jmugöji. Y nunca ra nguarü rga mintcjöji co angueze. ¹⁸Nujoyo, rí pötqui xipþiji yo, ngue c'ua rí májaji, dya rí huëþiji c'o ya ndütsc'ejji.

5 Pero mi cjuarmats'üji, dya ni jyodü rá xi'ts'ijme cja ne carta jinguā ra ëjē e Jesucristo, 'ñe ja rgá cja c'o pa c'o. ²Na ngueje in p̄arāji na jo, ja rgá zädä c'e pa'a 'ma ra ëjē c'ín Jmugöji. Ra zädä c'ü dya ri te'beji, chjëntjui nza cja 'ma ra ëjē 'na mbë'ë 'ma xömü, 'ma dya cjó te'be. ³C'o dya ri ench'e o mü'bü e Jesucristo ra mamaji: “Rí cārāji na jo, dya pje cjacöji”, ri eñeji. Pero nu'ma, ngue 'ma ra ëjē c'ín Jmugöji. Y c'ua ja nzi ga cja 'na ndixü c'ü ndunte 'nanga zö na ü, je xo rga cjatjonu anguezeji, 'nandga mbārāji c'ü ya bëzhiji, y ra tsjapüji ra sufreji. Y dya ra sö ja ra möji c'ü dya ra sufreji. ⁴Pero nu'tsc'ejji mi cjuarmats'üji, dya in nzhodüji cja bëxömü. Nguec'ua c'e pa'a, dya ra zädäts'üji nza cja 'na mbë'ë. ⁵Na ngueje textets'üji bübü in mün'c'ejji o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua rí tsārāji e Jesucristo c'e pa 'ma ra ëjē. Nutscöji, dya rí nzhodüji cja bëxömü. ⁶C'o nzhodü cja bëxömü ga tsja c'o na s'o, dya cjaþüji ngüenda c'e pa c'ü ra zädä. Nza cja c'ü ri itji. Nutscöji, dya rá cjaji a cjanu. Rá te'beji c'e pa y rá þjötþüji ngüenda ja rga mimiji. ⁷Yo nte'e, xömü iþi. C'o tīī, xömü tþi. ⁸Nutscöji rá cārāji e Jesucristo c'e pa c'ü. Nguec'ua ni jyodü rá þjötþüji ngüenda rá sido rá ejmeji e Jesucristo. Xo rá sido rá s'iyaji yo nín minteji. Xo rá sido rá te'beji

ra 'ñe zinzgöji Mizhocjimi rá mimiji co angueze. Je ga cjanu rga pjörütsjéji ín aljmaji. ⁹Dya ne Mizhocjimi ra tsjacöji rá sufreji. O ne o ndjäjä e Jesucristo o 'ñe sufre. Nguec'ua 'ma rá ench'e ín mün'c'öji c'ü, dya ra tsjacöji Mizhocjimi rá ma sufreji. ¹⁰C'ü ro tügöji, o ndü e Jesús. Nguec'ua zö ri bübüjtjögöji 'ma ra ëjë, zö ya rga tütüji, pero rá bübütjoi co angueze. ¹¹Nujyo jña yo, rí pötqui zopjüji yo. Nguec'ua rí mäjäji, y xenda rí zëzhgüej. Ya ín pötqui zopjüji a cjanu, pero rí sidoji.

Pablo aconseja a los hermanos

¹²Bübü c'o in xo'ñigüej cja o jña c'ín Jmuji. Anguezeji pëpjiji zö ya me rguí mbotjo o cuëji. Y zo'c'ej c'ü pje ín cjaji. Ni jyodü rí respetaoji anguezeji, cjuarma. ¹³Xo rí xi'tsc'öjme rí ñeji yo, y rí dyätäji, na ngueje c'e bëpji c'ü cjaji. In texeji rí tsäräji na jo.

¹⁴Mi cjuarmats'üji, xo rí xi'tsc'öjme rí huënc'h'iji c'o dya ne ra pëpji. C'o me tögü o mü'bü, rí xipjiji o jña Mizhocjimi ngue c'ua ra mäji. C'o dya nda ätpä na jo o jña Mizhocjimi, rí pjös'üji. Jmanch'a rguí zopjüji texeji, dya ra ünnc'ej.

¹⁵Rí pjötpüji ngüenda c'ü dya rí nzhopqueji 'ma c'ü pje ra tsja'c'üji na s'o. C'ü rí tsjaji, rí pötqui pjös'üji yo nin cjuarmaji, y rí s'iyaji texe yo nte.

¹⁶Dya rí jyëzi rguí mäjäji. ¹⁷Dya rí jyëzi rguí dyötüji Mizhocjimi. ¹⁸Zö pje rí sufreji, pero rí unngueji 'na

pöjö Mizhocjimi. Je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rí tsjaji nu'tsc'ej c'ü bübü in mün'c'ej dya e Cristo Jesús.

¹⁹'Ma c'ü c'o ra 'ñünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi ra zo'c'ej o jña Mizhocjimi, dya rí ts'a's'üji. ²⁰Dya rí tsjapüji menu 'ma c'ü c'o ra pätpä Mizhocjimi rgá zo'c'ej. ²¹Pero dya xti creoji texe c'o ra xi'ts'iji c'o. Rí tsjijñiji cjo na jo o jiyö. Nu 'ma na jo, rí tsjaji 'ma c'o xi'ts'iji. ²²Rí xögüji texe cja c'o na s'o.

²³Mizhocjimi ngue c'ü c'apc'üji ra mäjä ín mü'büji ngue c'ua dya pje rá mbeñeji. Rí ö'tc'öjme ra mböxc'ej rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne angueze. Ra mbö'c'üji co texe in aljmaji 'ñe in mü'büji 'ñe in cuerpoji. Nguec'ua 'ma ra ëjë e Jesucristo c'ín Jmuji, dya pje ra chö'tc'ej c'o na s'o. ²⁴Jñunt'ü in mün'c'ej c'ü ra mböxc'ej a cjanu Mizhocjimi, na ngueje ixi nguetsjé o 'ñünnc'ü in mü'büji i 'ñe-jmeji e Jesucristo.

Saludos y bendición final

²⁵Mi cjuarmats'ügöjme, rí dyötc'üjme Mizhocjimi.

²⁶Xipjiji texe c'o cjuarma ra mbörüji Cjimi. Xipjiji c'ü rí ne anguezeji co texe ín mü'bü. Na ngue o 'izgöji Mizhocjimi.

²⁷Nutscö e Pablo rí xi'tsc'öji rí pjötpüji na puncjü ngüenda rí xörüji ne carta nu, ra dyärä texe yo cjuarma. Na ngue je ga cjanu ga ne Mizhocjimi.

²⁸Rí ötügö e Jesucristo c'ín Jmuji ra sido ra nuc'üji na jo. Je rga cjanu, amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES

Pablo y sus compañeros escriben a la iglesia

1 Nutscö e Pablo 'ñe e Silvano 'ñe e Timoteo rí pen'cejme ne carta. Rí zenguats'ujme nu'tsc'ejí in jmurüji a Tesalónica in ench'e in mü'büji Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji. ² Anguezevi ra nuc'ejí na jo. Xo ra tsja'cüji ra mäjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

Dios juzgará a los pecadores cuando Cristo venga

³ Mi cjuarmats'üji, dya rí jëzi rgá unüjme 'na pöjö Mizhocjimi na ngueje xenda in ejmeji na jo e Jesucristo, 'ñe xenda in pötqui s'iyaji in texeji. ⁴ Nguec'ua texe c'o ja nde jmurü c'o ma't'ü Mizhocjimi, rí mäjä rgá xipjijme c'ü me na jo gui tsjagueji. Rí xipjijme c'ü cja'ceji na s'o yo nte, 'ñe me va säts'ceji o ndümü, pero in zëzhiji, dya in jëz-iji c'ü ni 'ñench'e in mü'büji Mizhocjimi. ⁵ In sufregueji yo, na ngueje in ätqueji Mizhocjimi c'ín Jmugöji. C'ü ni zëzhgueji cja yo in sufreji, ngue c'ü rgui unnc'ejí ngüenda Mizhocjimi ra ngö'tc'üji na jo 'ma rí sätc'ejí nu ja ri manda angueze. Ra mama c'ü na jo vi tsjagueji, ngue c'ua rí tsärägueji nu co angueze.

⁶ Pero nu c'o cja'ceji na s'o, Mizhocjimi mbeñe c'ü na jo ra tsjapü ra sufreji. ⁷ Xo mbeñe c'ü na jo ra tsja'ceji rí söyaji, dya cja pje rí sufregueji, ni ri nguezgöjme. Nujyo, ra zädä yo, 'ma ra ëjë e Jesucristo rá jandaji rí texeji. Rguí 'ñeje a jens'e. Y na ngueje pë's'i na puncjü o poder, ra dy-oji c'o o anxé. Ra ëjë cja 'na trasivi c'ü ri tjë. ⁸ Ra tsjapü ra sufre c'o dya vi 'ñench'e o mü'bü angueze para ro jogü o mü'büji.

Na ngue dya ne go dyätäji Mizhocjimi. ⁹ C'o cja a cjanu c'o na s'o, nunca ra zät'äji cja jmi Mizhocjimi, nunca ra jñandaji ja ga cja Mizhocjimi c'ü me na zö'ö 'ñe me na zëzhi. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufreji para siempre, na ngue na s'o c'o vi tsjaji. ¹⁰ Nujyo, ra zädä yo, c'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo. Texe c'o ench'e o mü'bü e Cristo, ngueje o t'i Mizhocjimi c'o. C'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo, ra 'ñetse c'ua c'o o t'i Mizhocjimi c'ü ya ri chjëntji angueze. Na ngueje 'ma ró zo'c'öjme, i 'ñench'e in mün'ceji c'ü. Nguec'ua c'o ra jñanda c'e pa, me ra nguiñiji ra mamaji c'ü me na jo e Jesucristo, 'ñe me na nojo.

¹¹ Nguec'ua dya rí jëzi rgá ö'tc'öjme in Mizhocjimigöji nu c'ü o 'ñünnc'ü in mü'büji i dyätpäji o jña e Jesucristo. Rí ö'tc'öjme ra mböxc'ejí xenda rí 'ñejmeji c'ü. Nuc'ua, ra sö rí tsjaji texe c'o na jo c'o in mbeñe rí tsjaji. Nguec'ua 'ma ra ëjë e Jesucristo, Mizhocjimi ra xi'ts'iji c'ü i tsjaji c'o na jo. ¹² Y me ra nântji e Jesucristo c'ín Jmugöji ra mamaji me na jo angueze, na ngue vi tsjagueji c'o na jo. Me xo ra nänç'äji me na jots'ceji na ngueje c'ua ja va mböxc'üji angueze.

El hombre de pecado

2 ¹⁻² Mi cjuarmats'üji, ró xi'ts'ijme c'ü ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji, ra 'ñe zinzgöji rá bübüji co angueze. Pe bübü c'o xi'ts'ceji: “O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Pablo o mama c'ü ya zädä c'o pa 'ma ra ëjë e Jesucristo c'ín Jmugöji”, ents'ejí. O 'ma jiyö, xi'ts'ceji c'ü rí zopcjöjme yo cjuarma rí xipjijme c'ü ya zädä c'o pa. O 'ma jiyö, c'ü rvä jü'sc'öjme a cjanu cja 'na carta. Pero dya rí mangöjme a cjanu. Nguec'ua dya ra pi'ts'iji, dya rí süji. ³ Dya rí dyätqueji c'o xi'ts'iji a cjanu c'o dya cjuana. Na cjuana ra ëjë e Jesucristo. Pero ante c'ü ra ëjë, yo nte dya cja ra züji Mizhocjimi zö ya vi mbäräji o jña. Y ra üji Mizhocjimi. Ante c'ü ra ëjë e Je-

sucrismo, ra ějě c'e nte c'ü me na s'o c'ü ra juajnü e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü o mbĕpji. Ra 'ñe jizhi c'ü me ri pjĕzhi na nojo. Pero ya mama Mizhocjimi ra ma sufre c'e nte. ⁴C'e nte c'ü, dya ra ne cjó xe ra ma't'ü Mizhocjimi, ni yo pje nde ma't'ü yo nte. Ra tsjapütsjĕ na nojo, ra tsjapü dya pje ni muvi yo. Nguec'ua angueze ra mimi cja o templo Mizhocjimi, ra mama ri ngue Mizhocjimi.

⁵Ma xe mi bübügö co nu'tsc'ejĭ, ró xi'ts'ijĭ yo. ¿Cjo dya in mbeñejĭ? ⁶Nudya in pārāji c'ü c'a's'ü, nguec'ua dya be va ějě c'e nte c'ü ra juajnü c'ü dya jo. Xo in pārāji pje pjĕzhi c'ü c'a's'ü. Cja ra 'ñe jizhitsjĕ c'e nte 'ma ra zädä c'e pa'a c'ü ya ch'unü. ⁷⁻⁸Nu yo rí xi'ts'ijĭ, ya va pjürü yo, zö dya be jñetse na jo. Ya cārā o nte c'o dya ne ra dyätä Mizhocjimi, ngue c'ua ga tsjaji c'o na s'o. Pero c'e nte c'ü ra juajnü c'ü dya jo ra tsjapü o mbĕpji, dya be va ějě. Na ngueje bübü c'ü c'a's'ü. 'Ma ya rguí ojtjo c'ü c'a's'ü, ixta jñetse 'ma c'e nte c'ü me na s'o. Pero 'ma ra ějě e Jesucristo c'ín Jmugöji, nguextjo c'ü ra ña c'o o jña, ixta ndü 'ma c'e nte. Y nguextjo c'ü rva juĕns'i e Jesucristo, ra chjotpü c'o na s'o c'o vi tsja c'e nte. ⁹Ma ra ějě c'e nte, ya ri ench'e o mü'bü e Satanás c'ü dya jo c'ü ra unü poder. Nguec'ua ra tsja na puncjü c'o na nojo. Nguec'ua yo nte'e ra dyonpüji yo, ra creoji c'ü ri mero na zĕzhi. ¹⁰Y na ngue c'ü me rrä s'o c'e nte c'ü, ra zopjü c'o nte c'o ya rguí bĕzhi o aljma, ra xipjĭji c'o dya cjuana. Na ngueje anguezejĭ ya ri ärāji yo jña yo na cjuana c'ü rví salvaji, pero dya ri neji. ¹¹Nguec'ua Mizhocjimi ra mbenpeji c'ü ra pĕpji a mbo cja o mü'büji, ngue c'ua ra creoji c'e bĕchjine c'ü ri mama c'e nte. ¹²Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufre texe c'o ya ri ärä yo jña yo na cjuana pero dya ri ätä, y ri mápāji c'o na s'o.

Escogidos para ser salvados

¹³Pero nu'tsc'ejĭ mi cjuarmats'üji, s'iyats'üji c'ín Jmugöji. Ni jyodü c'ü dya rá jĕzijme rga unüjme 'na pöjö Mizhocjimi, na ngueje ndeze mi jinguä o juan'c'üji c'ü rguí jogü in mün'c'ejĭ. Nguec'ua 'ma i creoji yo jña yo na cjuana, o xöcüs'tüji o Espíritu Mizhocjimi o tsja'c'ejĭ o t'itsc'ejĭ Mizhocjimi. ¹⁴Ma ró xi'ts'ijme ja rvá jogü in mü'büji, ngue Mizhocjimi o 'ñünnc'ü in mü'büji. Ya vi ne Mizhocjimi c'ü me xo rrä jots'üji c'ua ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji me na jo.

¹⁵Nguec'ua dya rí creoji c'o ra xi'ts'ijĭ o bĕchjine, dya xo ra pi'ts'ijĭ. Dya xo rí jyĕzĭji c'o jña c'o o dyacöjme Mizhocjimi ró xi'tsc'öjme. Rí sido rí 'ñejmeji c'o ró xi'tsc'öjme 'ma mi bübüjme co nu'tsc'ejĭ. Xo 'ñe c'o ró xi'tsc'öjme cja carta. ¹⁶⁻¹⁷Mizhocjimi o s'iyazgöji va ndäjä o T'i. Y o nugüji na jo, nguec'ua va tsjapü o zĕzhi in mün'c'öji, dya ni jyodü nunca xe rá süji. Rí junt'ü in mün'c'öji dya, c'ü rá ma minc'öji co Mizhocjimi. E Jesucristo c'ín Jmuji 'ñe Mizhocjimi c'ín Tataji, rí ötcöjme ra tsjapü ra zĕzhi in mün'c'ejĭ. Y ra mböxc'ejĭ rí tsjaji texe c'o na jo, y rí mamaji texe c'o na jo.

Oren por nosotros

3 Nguextjo yo rí xi'tsc'öjme yo. Mi cjuarmats'üji rí dyötcüjme Mizhocjimi, ngue c'ua ra sö rá zopjüjme na puncjü o nte rá xipjĭjme o jña Mizhocjimi, ngue c'ua ra dyätä na puncjü o nte c'ua ja nzi vi dyätqueji. ²Xo rí dyötcüjme Mizhocjimi c'ü ra böbü a nde'e ra mböxcöjme. Na ngueje cārā nte c'o me na s'o c'o pje nde cjacöjme, na ngueje dya ench'e o mü'büji e Jesucristo. ³Pero jñunt'ü in mü'büji, ra tsja c'ín Jmugöji c'ua ja va mama. Ra tsja'c'ü ra zĕts'ijĭ 'ñe ra mbö'c'üji na ngueje c'ü dya jo'o me

judü pje ra tsja'c'üji. ⁴Na ngue c'ü ya ni mböxc'üji a cjanu c'ín Jmugöji, rí pārājme c'ü in cjaji c'o ró xi'ts'ijme, 'ñe c'ü xe rí tsjaji. ⁵Rí ö'tc'öjme e Jesucristo c'ín Jmugöji, c'ü rí unnc'ejí na jo ngüenda c'ua ja ga s'yats'üji Mizhocjimi. Nguéc'ua 'ma pje c'o rí sufrejí, rí sèchijí c'ua ja nzi va tsja e Cristo, dya rí jyézijí Mizhocjimi.

El deber de trabajar

⁶Nujoyo rá xi'tsc'öjme dya cjuarma, nguetsjè e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü manda. 'Ma mi bübüjme co nu'tsc'ejí, o ch'acöjme ró xi'ts'ijme c'ü ni jyodü rí pèpjijí. 'Ma bübüts'ejí o cjuarma c'o dya ne ra pèpjí, dya rí dyocjejí c'o. ⁷Nu'tsc'ejí in pārājí c'ü ni jyodü rí tsjají c'ua ja nzi rgá cjaçöjme. Dya mi ndemegöjme 'ma mi bübüjme a ndets'ejí. ⁸Dya çjó ró sipcöjme o xèdyí c'ü dya ro çjõ't'üjme. Ró pèppijme na zèzhi. Zö xömü zö ndempa mi pèppijme, ngue c'ua dya rvi tsjötçöjme 'ne rí 'natsc'ejí. 'Ma jiyö 'na ri söguejí na jyü. ⁹Mi pè'sc'öjme derecho ro ch'acöjme c'ü ro sijme, pero dya çjó ró ötcöjme. Ró pèpcjöjme ngue c'ua xo rvi tsjaguejí c'e tjürü c'ü rvá çajme a cjanu. ¹⁰'Ma xe mi bübüjme co nu'tsc'ejí, ró xi'tsc'öjme 'ma çjó c'o dya pèpjí, dya xo ra zi o xèdyí, ró ents'ejí. ¹¹Rí ärājme bübüts'üji c'o na maña, dya pèppijí. C'ü çjají, me

nzhodü ga nu'tp'üji o bèpjí yo nín mintejí c'o dya ni jyodü ra nuji. ¹²Nu'tsc'ejí in cjají a cjanu, nguetsjè e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü manda yo rá xi'tsc'öjme dya. Rí xi'tsc'öjme c'ü dya cja rí nzhodü rí ñu'tp'üguejí o bèpjí c'o 'ñaja, pero rí pèppijí ngue c'ua rí chöt'üji c'ü rí siguejí.

¹³Mi cjuarmats'üjme in texejí, rí tsjají c'o na jo. Dya ra tögüts'üji rguí tsjají a cjanu. ¹⁴'Ma çjó c'o dya ra dyátçajme yo jña yo ró xi'ts'ijme cja ne carta, ixtí unnc'ejí na jo ngüenda çjó ngueje, ngue c'ua dya rí dyojí c'o. Xa'ma ra tseje c'o. ¹⁵Pero dya rí ñuguejí na ü c'o. Jmanch'a rguí zopjüjí rí xipjijí ra jyézijí c'o na s'o. Na ngueje ngue nin cjuarmají.

Bendición final

¹⁶C'ín Jmugöji ngue c'ü dacöjí c'ü rguí mājā ín mün'c'öjí. Nguéc'ua rí ötcö angueze ra dya'c'ejí c'ü dya ra nguarü rgá mājā in mün'c'ejí, zö pje c'o nde rí tsjogüjí. Rí ötcö angueze ra bübüts'üji nzi 'natsc'ejí.

¹⁷Yo jña yo ni nguarü yo rgá ma'tc'üjí Cjimi, nguezgö e Pablo rí opjügö co ín dyègö yo. Texe cja yo carta yo rí pejñe, rí opjü ja nzi jña co ín dyègö, ngue c'ua ra 'mārā nguezgö rí pejñe yo. ¹⁸E Jesucristo c'ín Jmuji ra nuc'üji na jo in texejí. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

Pablo escribe a Timoteo

1 Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. O juancügö e Cristo Jesús rá c'jagö apóstole rá zopjü yo nte. O mandazü Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji rá zopcjöji a cjanu. Mizhocjimi o ndäjä e Jesucristo o è 'ñevgueji libre, nguec'ua rí pârägöji rá salvagöji. ²Nu'tsc'e Timoteo rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ö nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'ö. Na ngueje 'ma ró zo'c'ö, xo ì 'ñench'e in mü'bü e Jesucristo. Rí ötcö Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo, 'ñe ra juen'tsc'e, ngue c'ua ra mäjä in mü'bügue, dya pje rí mbeñe. Je xo rgá ötcö a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöji.

Advertencia contra enseñanzas falsas

³⁻⁴Mizhocjimi ne'e c'ü rá ench'e ín mü'büji e Jesucristo. Pero cārā a Efeso c'o nan'ño ga jizhi. Mamaji ja ma cja c'o ín mboxatitagöji, pero xe jü's'üji jña c'o dya t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Nguec'ua c'o nte c'o ärä c'ü mama c'o xöpüte, me söji o jña pje ne ra mama c'o jña, y dya sö ra mbäräji na jo Mizhocjimi. Y dya ench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua 'ma ró magö a Macedonia, ró xi'tsc'ö ì tsejme a Efeso. Ró xi'tsc'ö rvi zopjü yo nan'ño ga xöpüte, rvi xipjiji c'ü dya cja ro xöpüji a cjanu yo nte, 'ñe dya cja ro mbezheji c'o me mamaji. Y rí xi'tsc'ö dya na yeje, rí zopceji c'ü dya cja ra xöpüji a cjanu.

⁵Ni jyodü rá unü ín mü'büji rá c'jaji c'o na jo, 'ñe rá creoji Mizhocjimi co texe ín mü'büji. 'Ma ga cjanu, ra sö rá s'iyaji yo nín minteji, 'ñe rá ne'ejí Mizhocjimi. ⁶Pero bübü c'o dya ne o mü'bü ra tsja c'o na jo. Dya ätäji na jo Mizhocjimi. Nguec'ua ya xögüji cja c'e 'ñiji c'ü na jo, me mamaji jña c'o dya pje ni muvi. ⁷Ne

anguezeji ra xöpüji yo nte ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi; me xipjiji: "Je ga cjava ne ley", embeji. Pero dya pârä c'o xöpüte ja ga cja c'e ley, ni xo pâräji c'o jña c'o mamaji.

⁸Bueno, rí pârägöji c'ü me na jo c'ü o ley Mizhocjimi. Pero ni jyodü rá unüji na jo ngüenda pje vi ch'acöji c'ü. ⁹C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, dya ngue para c'o ätä Mizhocjimi c'o cja na jo; ngue para c'o dya ne ra dyärä, ngue c'ua ra unüji ngüenda c'ü na s'o c'jaji. C'ü o ley Mizhocjimi ngue para c'o dya ätä Mizhocjimi c'o cja na s'o. Xo ngue para c'o dya sū Mizhocjimi c'o me yönbü o jña'a. C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, xo ngue para c'o pârä nu tata 'ñe nu nana, xo 'ñe c'o pöt'üte. ¹⁰Xo 'ñe c'o tsājā o ndixū, 'ñe c'o ndixū c'o tsājā o bëzo. Xo 'ñe c'o dya be chjüntü c'o cja na s'o. C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, xo ngue para c'o obütsjēvi nín mibēzovi, 'ñe c'o pönü nu minteji para ra tsjapüji o mbēpjiji, 'ñe c'o mbēchjine, 'ñe c'o nädä Mizhocjimi y mamaji c'o dya cjuana. Xo ngue para c'o pje nde cja, c'o dya ätä o jña Mizhocjimi c'ü me na jo. ¹¹Mizhocjimi o juancügö rá zopjü yo nte rá xipjiji ja ga cja angueze me na nojo 'ñe me na jo.

Gratitud por la misericordia de Dios

¹²E Cristo Jesús c'ín Jmugöji, ngue c'ü o dyacö ja rgá zopjü a cjanu yo nte. Nuc'ü, rí unügö 'na pöjö na ngueje mi pârä angueze c'ü ro ätcö, nguec'ua va juancü rí pēpigö c'ü. ¹³O juancü zö na s'o mi c'jagö 'ma ot'ü. Mi sadügö e Jesucristo. Y mi c'japü ra sofre c'o ätpä o jña c'ü; mi c'japcö ma nozgö, dya mi juentsegö anguezeji. Pero o juentsque e Jesucristo, na ngue dya be mi ench'e ín mü'bügö c'ü, dya mi pârägö pje pjēzhi angueze. Nguec'ua mi pēzhgö ma jo c'o mi c'jagö. ¹⁴O nugü na jo Mizhocjimi o perdonoazü texe c'o na s'o. Nguec'ua rí

ench'e ín mü'bü e Cristo Jesús nguec'ua rí s'iyagö dya yo nte.

¹⁵Bübü 'na jña c'ü na cjuana c'ü ni jyodü ra creo yo nte. Je ga cjava ne jña: "O ëjë e Cristo Jesús cja ne xoñijömü, o ëjë para o ë jocüzü ín mü'büji nutscöji rí cjaji c'o na s'o." Texe cja yo nte, nutscö xenda ma s'ozgö. ¹⁶Zö me ma s'o mi cjadö, pero e Jesucristo o mezhe va mbësquigö paciencia o juentscö a cjanu, ngue c'ua c'o cjë c'o ra ëjë, ra unü ngüenda yo nte c'ü me pë's'i paciencia e Cristo ga juentseji. Nguec'ua ra 'nench'e o mü'büji c'ü, ra ch'unü c'ü rguí bübütjoji. ¹⁷Mizhocjimi nunca ra nguarü rgá manda. Zö ya rguí nguins'i ne xoñijömü, pero Mizhocjimi ra bübütjo para siempre. Dya sö rá jandagöji. Dya cjó bübü c'ü ri pärã nza cja angueze; ojtjo xe 'na Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodü rá sügöji c'ü, y rá mamaji c'ü me na nojo. Nunca rá jëziji rga ma't'üji. Amén.

¹⁸Nu'tsc'e Timoteo ín ch'itsc'ö, 'ma dya be mi pëpque Mizhocjimi, bübü o cjuarma c'o o pätpä Mizhocjimi va mamaji c'ü rí pëpque na jo c'ü. Nguec'ua rí xi'tsc'ö dya, rí pëpcje na jo cja Mizhocjimi, ja c'o nzi ga tsja na jo o chü 'na tropa ga mbëpi c'ü nu gobierno. ¹⁹I 'nench'e ín mü'bü e Jesucristo; dya rí jyëzi. Y rí tsja c'o ín pärãgue c'o na jo. Bübü c'o mi pärã pje pjëzhi c'o na jo, pero go ne go tsjaji c'o na s'o. Nguec'ua o s'odü o mü'büji, dya cja ejmeji e Jesucristo. ²⁰Nza cja e Himeneo 'ñe e Alejandro. Ró xipji c'o cjuarma o pjongüji anguezevi cja c'o cjuarma. Ngue c'ua ra sö e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü ra sufrevi. Xa'ma ra nzhogü o mü'büvi, dya cja ra tsjavi c'o na s'o. Na ngue 'ma cjó c'o ra tsja a cjanu, nu'ma, cja c'ü na s'o, chjëntjui c'ü ro zadü Mizhocjimi.

Instrucciones sobre la oración

2 Nu'tsc'e Timoteo, rá xi'tsc'ö c'ü xenda ni jyodü rí xipcje texe yo cjuarma.

Ni jyodü ra chëzhiji a jmi Mizhocjimi ra dyötüji 'ma cjó c'o pje ni jyodü. Y ra unüji 'na pöjö. 'Ma rí dyötüji Mizhocjimi, dyötpüji texe yo nte. ²Rí dyötpüji Mizhocjimi yo gobierno 'ñe texe yo pjëzhi na nojo, ngue c'ua rá mimiji na jo, rá cãrãji paz. Y ngue c'ua rá süji Mizhocjimi, 'ñe rá mimiji na jo cja yo nte. ³Mizhocjimi ne ra salvazüji rí nteji ra jocüzü ín mü'büji. Nguec'ua 'ma rá ötpöji texe yo nte, na jo 'ma, y ra mäjã 'ma angueze. ⁴Na ngue ne'e angueze ra jogü o mü'bü texe yo nte, ra mbãrãji c'ü na cjuana. ⁵Na ngue 'natjo Mizhocjimi. Xo 'natjo c'ü ñacöji cja jmi Mizhocjimi; ngueje e Jesucristo. Nuc'ü, Mizhocjimi c'ü, pero xo nte. ⁶Nuc'ü, o ne o pätcöji va ndü va ngötcüji c'o na s'o. O 'ñe ndü e Jesús 'ma o zädã c'o pa c'o vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua rá unüji ngüenda c'ü ne Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre rí texeji. ⁷Mizhocjimi o juancü rá cjadö apóstole rá zopjü yo nte rá xipjiji ja ga s'iyazüji c'ü. Pätcö ín mü'bü e Cristo c'ü dya bëchjine yo rí mangö c'ü o juancü Mizhocjimi; na cjuana. O juancü rá xöpü yo dya menzumü a Israel, ngue c'ua ra mbãrãji c'ü na cjuana, ra 'nench'e o mü'büji e Jesucristo.

⁸Rí xi'tsc'ö, texe c'ua ja jmurü yo cjuarma, ni jyodü yo bëzo ra dyötüji Mizhocjimi. 'Ma neji c'ü ra tsja Mizhocjimi ra dyätãji, ni jyodü ra tsjaji c'o na jo. 'Ma nzhãnt'ã na ötüji Mizhocjimi, ri 'natjo o pjeñeji, dya cjó ra sjëya na ngue c'ü vi tsja na s'o 'na nu cjuarmaji. ⁹Yo hermana, rí xipjiji c'ü dya ra jyodüji c'ü rguí jñetse rrü zöji cja yo nte. Bübü o ndixü c'o je'e o bitu c'o dya ni jyodü ra jye'eji. Cjapüji me rrü zö o ñi'iji. Me teveji o tjeve de oro 'ñe de plata. Je'eji o bitu c'o me na mizhi ngue c'ua ra mama yo nte me na zöji. ¹⁰C'ü rguí jñetse na zö yo hermana, ngueje c'ü ra pjösteji cja yo nte. Ngue c'ü ni jyodü ra tsja yo ndixü yo sü Mizhocjimi. ¹¹'Ma

jmurü yo cjuarma, ni jyodü yo ndixü ra dyäräji na jo 'ma cjó c'o ra zopjüji, dya ra ndünrüji. ¹²Dya rí jëzigö yo ndixü ra xöpüji yo cjuarma, ni xo ra mandaji cja yo bëzo. C'ü ra tsjaji, ra dyäräji, dya pje ra ndünrüji. ¹³Na ngueje ot'ü o dyät'ä Mizhocjimi c'e bëzo c'ü mi ngue e Adán. Cjanu o dyät'ä c'e ndixü c'ü mi ngue e Eva. ¹⁴Y 'ma o tsja na s'o e Adán 'ñe e Eva c'ü dya dyätävi Mizhocjimi, dya ngue e Adán c'ü o dyonpüji. C'ü o creo c'ü o mama e Satanás c'ü dya jo, ngueje e Eva. Ngue e Eva c'ü ot'ü o tsja na s'o. ¹⁵Nguec'ua yo ndixü, söji na ü 'ma mus'üji o t'i. Pero ra salvaji nu 'ma ra dyätpäji o jña e Jesucristo. Xo ni jyodü ra s'yajaji yo nín minteji, 'ñe ra tsjaji na jo y ra nguijñiji na jo o pjeñeji.

Cómo deben ser los obispos

3 Na cjuana ne jña'a nu: Na jo, 'ma cjó c'o ne ra tsja pastor cja yo cjuarma. Ngueje 'na bëpji c'ü na jo. ²Para ra tsja pastor 'na cjuarma, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua dya cjó sö pje ra xipji. Y nguextjo nu su ra dyojui, dya ra 'ñeje c'ü 'na lado. Ra nguijñi na jo o pjeñe. Y ra mimi na jo cja yo nte. C'ü ra tsja pastor, xo ni jyodü ra unü sjëtsi ra oxü c'o nan'ño menzumü. Xo ni jyodü ra jíchi na jo yo nte. ³Xo ni jyodü c'ü dya ra tíT. Dya xo ra jyodü o chü. Dya xo ra jyodü ja rgá jñü na puncjü o merio. Y 'ma cjó pje ra xipji, ra mbës'i paciencia, dya ra ndünrü. Dya cjó me ra zövi o jña. Dya xo ra ne'e o merio. ⁴Ni jyodü ra tsja c'e pastor ra zopjü na jo c'o ri cārā o ngumü. Ngue c'ua c'o o t'i ra respetaoji ra dyätäji. ⁵'Ma dya pāra 'na bëzo ra manda na jo c'o o t'i, çja rgá sö ra mbörü yo o t'i Mizhocjimi? ⁶Dya sö ra tsja pastor 'na bëzo nu 'ma cja ni creo. 'Ma jiyö, 'na ra tsjapü na nojo. Nguec'ua Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda ra sufre ja c'o nzi va jñünpü ngüenda e Satanás c'ü dya jo, na ngue xo tsjapü na nojo c'ü. ⁷C'ü ra tsja pastor, xo ni jy-

odü ra mimi na jo, ngue c'ua yo nte yo dya ejme e Jesucristo ra mamaji: "Me na jonte nu", ra 'ñeñeji. 'Ma jiyö, ra mamaji c'ü dya jo cja c'ü. Je ga cjanu ga ne e Satanás c'ü dya jo c'ü rá bëzhgö ín tseji cja yo nte.

Cómo deben ser los diáconos

⁸Je xo rga cjanu yo diácono. Ni jyodü ra mimiji na jo, ngue c'ua yo nte ra respetaoji. C'ü ra mamaji, ra mamaji c'ü na cjuana. Dya ra tíTji. Dya xo ra jyodü ja rgá jñüji na puncjü o merio. ⁹Ya ch'acöji rá pāraji dya yo jña yo dya cjó mi pāra mi jinguā. C'ü ra tsja diácono ni jyodü ra sido ra creo yo jña yo. Pero dya nguextjo ra creo; xo ni jyodü ra tsja c'o na jo. ¹⁰Ot'ü ra mama texe yo cjuarma cjo na jo ra tsja diácono c'e cjuarma o jiyö. Nuc'ua 'ma dya pje tö'tp'üji c'o na s'o, na jo ra tsja diácono 'ma c'ü. ¹¹Je xo rga cjatjonu c'o ndixü c'o ra tsja mböste. Ni jyodü ra mimiji na jo, ngue c'ua yo nte ra respetaoji. Ni jyodü dya ra xos'üji o bëchjine. Ra nguijñiji na jo o pjeñeji. Ra tsjaji na cjuana texe c'o cjaji. ¹²Yo diácono, nguextjo nu suji ra dyojui, dya ra 'ñejeji c'ü 'na lado. Ni jyodü ra zopjüji na jo c'o o t'iji, 'ñe cjó c'o xe bübü o ngumüji, ngue c'ua ra ngäräji na jo. ¹³Nu c'o ra tsja na jo diácono, me ra nädätjoji cja yo nte c'ü cjaji na jo. Nguec'ua ra sö na jo c'o diácono ra zopjüji yo nte, ra xipjiji ra 'ñejmeji e Jesucristo.

El secreto de nuestra religión

¹⁴Rí pëtsagö c'ü dya ra mezhe rá ëgö rá 'ñe nuc'ü. Pero nujyo, rí xi'tsc'ö cja ne carta yo. ¹⁵Na ngue 'na ra metse. Rí xi'ts'i yo, ngue c'ua rí pārague ja rgá mimi yo o t'i Mizhocjimi. Yo o t'i, ngue o templo angueze, na ngue angueze bübü cja o mü'büji. Ni jyodü c'o o t'i Mizhocjimi ra zopjüji yo nte ra xipjiji c'o jña c'o na cjuana. Y ra sido ra tsjaji ja c'o nzi ga mama c'o jña c'o. ¹⁶C'o jña c'o na cjuana

c'o rí creogöji, dya mi pārāji mi jinguā c'o. Y rí mangöji me na zö:

E Jesucristo ngue Mizhocjimi, pero o 'ñe jmus'ü nza czazgöji rí nteji.

○ Espíritu Mizhocjimi o tsjapü o jñetse e Jesucristo c'ü ixi ngue ○ T'i Mizhocjimi.

C'o anxe, me co jñandaji e Jesucristo.

C'o dya menzumü a Israel, sjipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua texe cja ne xoñijöümü, ench'e ○ mü'büji c'ü.

O s'idyi a jens'e e Jesucristo nu ja me na nojo c'ü, 'ñe me na zö.

Los que se apartarán de la fe

4 Mama ○ Espíritu Mizhocjimi ja rga cja c'o cjé 'ma ya ra nguins'i ne xoñijöümü. Ra bübü o xöpüte c'o ra 'ñünbü ○ mü'bü e Satanás c'ü dya jo 'ñe c'o demonio, me ra dyonpüji yo nte rgá xöpüji. Nguec'ua bübü c'o ra creo c'o ri mama c'o xöpüte, ra jyéziji c'o jña c'o ya dyacöji Mizhocjimi. ²C'o xöpüte ra tsjapüji me rrā joji, pero ri bēchjine c'o ri mamaji. Me ri cjaji c'o na s'o, pero dya cja ri söji cjo na s'o c'o ri cjaji. ³C'o xöpüte ra xipjiji c'o nte c'ü dya ra sö ra chjüntüji. Y ra xipjiji c'ü bübü o jñönü c'ü dya jo ra ziji. Maco yo jñönü, nguetsjē Mizhocjimi dacöji yo, nguec'ua nutscöji rí nteji rá unüji 'na pöjō Mizhocjimi, cja rrü sigöji. Nutscöji rí ejmeji e Jesucristo y rí pärägöji dya c'ü na cjuana, xo sö rá siji c'o pje nde ma jñönü. ⁴Na ngueje na jo texe yo o dyät'ä Mizhocjimi. Nguec'ua rá siji texe o jñönü. Pero ot'ü rá unüji 'na pöjō Mizhocjimi cja rrü siji. ⁵O mama Mizhocjimi na jo rá sigöji c'o pje nde ma jñönü. Nguec'ua 'ma rá unüji 'na pöjō, ra intsjimi 'ma Mizhocjimi c'e jñönü ngue c'ua ra jogü rá siji.

Un buen siervo de Jesucristo

⁶Yo jña yo rí xi'tsc'ö, rí xipcje yo cjuarma. Xo 'ñetsc'e ni jyodü rí xörü c'o jña c'o rí creoji, y rí tsjijñi c'o. O

jí'tsc'eji c'o na jo; ni jyodü rí sidogue c'o. 'Ma rí tsjague a cjanu, na jo 'na mbēpjitsc'e cja e Jesucristo. ⁷Dya rí tsjapü ngüenda c'o jña c'o mama c'o na s'o ga xöpüte. C'o pezhe c'o, dya pjöxcöji rá ätäji Mizhocjimi, na ngueje dya ni muvi c'o. Nu'tsc'e rí xötpü rí dyätä Mizhocjimi.

⁸'Ma rá xötpü rá cjaji jercicio, rgui muvi para ín cuerpoji, pero ts'inguilëtjo. Pero 'ma rá xötpü rá ätäji Mizhocjimi, me rgui muvi na puncjü 'ma. Na ngueje ya mama Mizhocjimi, 'ma cjö c'o ra dyätä angueze, ra tsja angueze ra mbös'tüji va, y ra unüji c'ü rgui mimitjoji a jens'e. ⁹Na cjuana ne jña'a nu, y ni jyodü ra creo nza texe yo nte. ¹⁰C'ü rí ench'e ín mü'bügö, ngueje Mizhocjimi c'ü bübütjo 'ñe dacüji c'ü rgá bübütjoji. Rí ench'e ín mü'bü na ngueje ne angueze ra 'ñeme libre yo nte texe cja c'o na s'o. C'o ra 'ñench'e ○ mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra salva c'o. Nguec'ua rí pēpcjö rgá zopjü yo nte hasta me potjo ín cuēgö, y rí sufregö c'o pje nde xitscöji.

¹¹Nujyo jña'a yo, rí xipcjeji ra tsjaji yo, y rí xöpqueji yo. ¹²Bübü c'o ya 'ñench'e ○ mü'bü e Jesucristo c'o cja'c'ü menu na ngueje cja ín t'igue. Pero rí tsja 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua xo ra tsja anguezeji. Rí ñague jña c'o na jo, y rí nzhodü na jo. Rí s'iya yo nte co texe in mü'bü. Rí 'ñe-jme na jo Mizhocjimi. Y dya rí tsjague c'o na s'o. 'Ma rí tsjague a cjanu yo na jo, dya cjö ra tsja'c'ü menu 'ma. ¹³Hasta 'ma cja rá ēgö va ja ín bübü, rí pjötpügue ngüenda rí xörügue ○ jña Mizhocjimi, ra dyäräji texeji. Rí zopjüji y rí xöpüji. ¹⁴C'o cjuarma o pätpäji Mizhocjimi va mamaji c'ü rí tsjague ne bēpji, y c'o tita cja c'o cjuarma o 'ñe'sc'eji ○ dyēji. Nguec'ua Mizhocjimi o dya'c'ü ja rgui tsjague ne bēpji. Nguec'ua rí xi'tsc'ö, dya rí jyēzi ne bēpji, sido rí tsjague.

¹⁵Nu yo rí xi'tsc'ö, rí tsjijñi yo y rí jyodü rí tsja, ngue c'ua texeji ra jñantc'aji c'ü xenda na jo gui tsja. ¹⁶Rí pjötpüt-sjē ngüenda ja rgui dyätque Mizhocjimi.

Xo rí pjötpü nguenda ja rguí xöpque c'o 'ñaja. 'Ma rí sido a cjanu, ra jogü in mü'bügue 'ñe c'o o mü'bü c'o ra dyä'tc'ägue.

Cómo portarse con los creyentes

5 'Ma pje c'o ra tsja yo cjuarma c'o ya tita, dya rí huench'igüe na zëzhi c'o. Rí zopjüji na jo nza cja 'ma ri ngueje nin tatague. Xo 'ñe yo sē'ē, rí zopjüji nza cja 'ma ri ngueje nin cjuarma. ²Yo nita, rí zopjüji na jo nza cja 'ma ri ngueje nin nana. Yo süngü, rí zopjüji nza cja 'ma ri ngueje nin cju'ü; y dya rí tsjapügue na s'o yo.

³Yo ndixü yo ya ndü nu xïra, 'ma dya 'ñeje cjó ra mbös'ü, rí pjös'üji yo. ⁴Pero 'ma 'ñejeji o t'i'i, ni jyodü c'o o t'i ra mbös'üji c'ü. C'o t'i, 'ma mi ts'it'iji, o mbös'üji anguezeji, o tsja c'ü nu nanaji. Nguец'ua nudya ni jyodü anguezeji ra nzhopcüji ra mbös'üji c'ü. Je xo rga cjanu 'ma 'ñeje o bëche c'e ndixü, ra mbös'üji c'ü. 'Ma ra tsjaji a cjanu, ixi na cjuana respetaoji 'ma c'ü. Y ngue c'ü rguí mäjä Mizhocjimi. ⁵C'e ndixü c'ü dya cjó 'ñeje, junt'ü o mü'bü nguextjo Mizhocjimi ra mbös'ü. Nguец'ua sido ötü Mizhocjimi zö xömü zö ndempa. ⁶Nu c'ü ya ndü nu xïra, nu 'ma me mäpä yo bübü cja ne xoñijöümü, chjëntjuí c'ü ya ndü, na ngue dya cja mäpä Mizhocjimi. ⁷Rí xipjigüe c'o cjuarma ra mbös'üji c'o ndixü c'o dya cjó 'ñeje. 'Ma ra tsjaji a cjanu, dya cjó sö cjó pje ra xipjiji 'ma. ⁸C'o ejme Mizhocjimi, ni jyodü ra mbös'üji c'o cãrã o ngümü 'ñe c'o 'ñaja o dyoji. 'Ma cjó c'o dya pjös'ü c'o o dyoji, dya ejme na jo 'ma c'ü. Maco c'o dya ejme, pjös'üji c'o o dyoji.

⁹Yo ndixü yo ya ndü nu xïra, bübü c'o rí juajnügüe ra tsjaji 'na bëpji cja yo cjuarma. Pero ngue 'ma ya ri ëdyi sesenta cjë'ë, 'ñe 'ma 'natjo nu xïra c'ü mi 'ñeje. ¹⁰Xo 'ñe 'ma o tsja na jo nguец'ua ga mama yo nte: "Nujnu, na jo va mbös'ü

yo nte'e. O s'iya c'o o t'i, y o unü sjëtsi ro oxü c'o nan'ño menzumü, y o mbe'chp'e o ngua c'o o t'i Mizhocjimi, y o mbös'ü na puncjü c'o mi sufre na puncjü. O mbös'ü 'ma cjó pje mi jyodü", eñe yo nte. 'Ma ga cjanu, na jo ra tsja 'na bëpji cja Mizhocjimi 'ma.

¹¹Yo ndixü yo ya ndü nu xïra c'o cja xe xunt'i, dya rí juajnügüe ra tsjaji 'na bëpji. Na ngueje 'ma xenda ra neji o bëzo que na ngueje e Cristo, ra ne ra chjüntüji na yeje 'ma. ¹²Na s'o a cjanu, na ngueje dya mbëpji e Jesucristo ja c'o nzi va mamaji. ¹³Xo 'ñe ra xötpüji rrü mañaji, ra nzhöt'ütjoji cja ngümü. Dya nguextjo nu; xo ra mamaji jña c'o dya pje ni muvi. Xo ra zo'p'üji c'o o bëpji c'o 'ñaja. Y me ri ña ri ñaji c'o dya ni jyodü ra ñaji. ¹⁴Nguец'ua yo ndixü yo ya ndü nu xïra c'o cja xe xunt'i, rí negö c'ü ra chjüntüji na yeje, ra mus'üji o t'i'i. Y ra zopjüji na jo c'o cãrã o ngümü ngue c'ua ra ngãrãji na jo. Nguец'ua dya ra sö pje ra xitscöji c'o nugüji na ü. ¹⁵Bübü ndixü c'o ya ndü nu xïra c'o ya xögü cja o 'ñiji Mizhocjimi. Ya möji c'ü dya jo.

¹⁶'Ma ra ndü c'ü nu xïra 'na o dyoji 'na cjuarma, ni jyodü c'e cjuarma ra mbös'ü c'e ndixü. C'e cjuarma, dya ra nde'be texe yo cjuarma ra mbös'üji c'e ndixü. Pero 'ma bübü 'na ndixü c'ü dya cjó 'ñeje cjó ra mbös'ü, ni jyodü texe yo cjuarma ra mbös'üji c'ü.

¹⁷C'o tita c'o na jo ga manda cja yo cjuarma, 'ma pëpjiji na zëzhi ga zopjüji yo nte 'ñe ga xöpüji, ni jyodü rí pjös'üji na jo o merio. ¹⁸Na ngueje t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: "Ma ra yödü o ndëxü c'o in nzhünüji, dya pje rí jñu'tp'üji a ne'e c'o; jyëziji ra ñönüji." Xo t'opjü a cjava: "Na mbëpji pë'si derecho ra mbös'üji o merio."

¹⁹'Ma cjó c'o ra 'ñe xi'tsc'e c'ü o tsja na s'o 'naja c'o tita, dya xtí creogue. Nu 'ma bübü yeje o jñi' c'o o ndäcä vi tsja na s'o, rí creogue 'ma. ²⁰'Ma cjó c'o sido

cja na s'o, rí huénch'i 'ma cārāji tex-eji. Nguec'ua ra zū'ü c'o 'ñaja cjuarma. ²¹Pātcō ín mü'büvi Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ín Jmuji 'ñe c'o o anxe c'o o juajnü. Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí pjötpügue ngüenda ixtí tsjapü na jo t'önü ante c'ü rí huénch'i 'na cjuarma. Y dya cjó rí unügue favor. ²²Dya ts'i rguí juajnü c'o tita c'o ra manda cja yo cjuarma; ot'ü rí ñu'u cjo bübü na jo. Na ngueje 'ma rí juajnügue 'na tita c'ü cja na s'o, xo in pës'i in s'ocügue. Nu'tsc'e xo ni jyodü rí tsjague c'o na jo.

²³Dya rí sitjogue ndeje. Xo rí si'i ts'inguljê vino como 'ñechjê, xa'ma ra ndis'i in pjeme c'ü ndajmetjo ga ü'ü.

²⁴Bübü o nte c'o ixtí pārají c'ü na s'o cjaji. Bübü c'o dya rá pārají o nzhubü hasta 'ma cja rá fijaji na jo ja ga nzhodüji. ²⁵Xo bübü o nte c'o ixi jñetsetjo c'ü cjaji na jo. O 'ma dya jñetse, dya ra mezhe ra 'mārā.

6 Bübüts'ceji o cjuarma c'o pēpji cja o lamu c'o dya ejme Mizhocjimi. Zö me cjaüji ra pēpji o bēpji c'o na jyü, pero ni jyodü ra respetaoji c'o nu lamuji. 'Ma jiyö, ra mama yo nte: "Dya jo Mizhocjimi 'ñe yo o jña", ra 'ñeñeji. ²Bübüts'ceji c'o pēpji cja o lamu c'o ejme Mizhocjimi. C'e cjuarma c'ü mbēpji, zö cjuarmavi dya c'ü nu lamu, pero dya ra jogü ra tsjapü c'ü dya ni muvi c'ü nu lamu. C'ü ra tsja, xenda ra mbēpi na jo'o, na ngueje cjuarma c'e lamu c'ü pēpi, nguec'ua ga tsja c'e mbēpi s'ia c'ü nu lamu. Nujyo rí xöpügue yo, y rí xipjiji ra tsjaji yo.

La religión y el contentamiento

³C'o o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji, me na jo c'o. Na ngueje jítscöji ja rga ätäji Mizhocjimi. Pero bübü c'o nan'ño ga nguijní 'ñe nan'ño ga xöpü. ⁴Cjaüji na nojo, pero dya pārají ja ga cja. Y s'odü o pjeñeji, nguec'ua me cjaji o t'önü 'ñe me söji o jña. Nguec'ua ne ra huin-

ste rgá xöpüteji, y cjaji o chü, y sadüji c'ü nu mixöpüteji, y me ne ra mbēzhiji c'ü pjēzhi c'o 'ñaja. ⁵Me söji o jña'a na ngueje ya s'odü o pjeñeji, dya pārají c'ü na cjuana. Cjijñiji 'ma ra ma'tüji Mizhocjimi, ra jñüji 'ma na puncjü o merio. Nu'tsc'e, dya rí dyocjeji c'o ga cjanu ga tsja. ⁶Nu 'ma rá quejmetjoji conforme co nu yo rí pēs'iji, 'ñe 'ma rá süji Mizhocjimi, nu'ma, ngue 'ma rá töji na puncjü que o merio. ⁷Dya pje ró jünji 'ma o jmuxcüji cja ne xoñjömü. Y na cjuana c'ü dya xo sö pje rá jünüji 'ma rá tügöji. ⁸Nguec'ua 'ma rí pēs'iji pje rá si'iji 'ñe pje rá je'eji, rá mājaji, dya pje rá mbeñeji. ⁹Nu c'o ne ra mbēs'i na puncjü o merio, cjijñiji o mü'bü pje c'o nde ra tsjaji, maco na s'o c'o, dya ni jyodü ra tsjaji. Nguec'ua ga bēzhiji o aljmaji y ra möji a ma a linfiernu. ¹⁰'Ma cjó c'o me ne ra jñü na puncjü o merio, ra mbürü ra tsja c'o nde na s'o, ngue c'ua ra jñü. Bübü c'o me ne o merio, nguec'ua ts'ë ts'ë va xögüji cja e Jesucristo. Nguec'ua dya cja creoji dya c'ü. Nguec'ua me sufre ga ndümü o mü'büji.

La buena lucha de la fe

¹¹Nu'tsc'e o juan'c'e Mizhocjimi rí pēpque, nguec'ua rí xi'tsc'ö rí xögue texe cja yo na s'o. Sido rí tsja na jo. Y rí sügue Mizhocjimi. Y sido rí 'ñeje e Jesucristo. Y rí s'ia yo nte. Zö pje ri sufregue, pero dya rí jyēzgue Mizhocjimi. Y dya rí tsjapü na nots'ü. ¹²O 'ñünc'ü in mü'bügue Mizhocjimi nguec'ua i mangue c'o jña c'o me na jo; i mangue e Jesucristo ngue in Jmugue, o dyärä na puncjü o nte. Nguec'ua rí xi'tsc'ö, zö bübü c'ü c'axc'ü, pero rí sido rí creo e Jesucristo, ngue c'ua siempre rí bübüjtjogue co Mizhocjimi. ¹³Jantc'ague Mizhocjimi c'ü dacöji c'ü rgá bübütjoji. Xo jantc'ague e Jesucristo. 'Ma o tsja e Poncio Pilato o tsjapü t'önü e Jesucristo c'ü pje mi pjēzhi, dya zü e Jesús, o mama na jo. ¹⁴Nguec'ua texe

yo rí xi'tsc'ö, xo rí tsjague y dya rí sũ rgui xöpiŋue yo. Ngue c'ua dya ra s'odü in mü'bü, y ngue c'ua dya ra sö cjó pje ra xi'ts'i. Rí tsjague a cjanu hasta 'ma cja ra ějē e Jesucristo c'ín Jmuji. ¹⁵Ngue Mizhocjimi ra tsjapü ra jñetse a cjanu e Jesucristo 'ma ra zädä c'e pa c'ü o mama. Na ngueje me na zēzhi Mizhocjimi; ojtjo xe 'naja c'ü ri nza cja angueze me na zēzhi, 'ñe me na jo. Me na nojo Mizhocjimi; manda texe cja yo rey 'ñe cja yo gobierno. ¹⁶Angueze ixi bübü, y je ni 'ñeje nu, c'ü rgá bübügöji. Bübü cja jya's'ü c'ua ja dya cjó sö cjó ra chēzhi. Dya cjó jñanda Mizhocjimi ne ri 'na nte'e; dya cjó xo sö cjó ra jñanda. Me na jo angueze, y dya nunca ra nguarü c'ü ra manda. Nguec'ua ni jyodü rá sügöji c'ü. Je rga cjanu, amén.

¹⁷Nu c'o rico cja ne xoñijömmü, rí xipcjeji c'ü dya ra confiaoji o merio. Na ngue 'na ndajme jünji, 'na ndajme ojtjo. C'ü ra confiaoji, ngue Mizhocjimi c'ü dacöji

texe c'o ni jyodüzüji ngue c'ua rá mäjä rga mimiji. ¹⁸Nguec'ua rí xipcje c'o rico ra mbös'üji c'o pje ni jyodü. 'Ma ra tsjaji ga cjanu, ix na cjuana ri rico 'ma anguezeji a jmi Mizhocjimi. Xipcjeji 'ma cjó pje ni jyodü, ra unüji, dya ra mamaji "jijö." ¹⁹Nu'ma, ix na cjuana ri ricoji 'ma a jmi Mizhocjimi, y dya ra zü'üji c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. Na ngueje ra bübütjoji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi.

Encargo final a Timoteo

²⁰Nu'tsc'e Timoteo, Mizhocjimi o dya'c'e in pārāgue yo jña yo na cjuana. Nguec'ua rí tsjague yo, 'ñe rí xipji yo nte xo ra tsjaji yo. Bübü c'o me cchapü pārā pero dya cjuana. Anguezeji me söji o jña c'o dya pje ni muvi. Nu'tsc'e, dya rí dyocjeji c'o xöpü ga cjanu. ²¹Na ngue c'o xöpü ga cjanu, bübü c'o ya xögü, dya cja ejmeji e Jesucristo.

Mizhocjimi ra mböxc'ü. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

Pablo escribe a Timoteo

1 Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. Ndeze mi jinguã Mizhocjimi o mama c'ü ra unü c'ü rguí bübütjo yo nte. Nguec'ua o juancügö rá c jagö apóstole rá zopcjo yo nte, ngue c'ua 'ma cjó c'o ra 'ñenche o mü'bü e Cristo Jesús, ra bübütjo c'o. ²Nu'tsc'e Timoteo, ngue'tsc'e rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ü nza cja 'ma ri ngueje ín ch'itsc'ö, y me rí s'iyats'ü. Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo 'ñe ra juen'tsc'e. Xo 'ñe e Cristo Jesús c'ín Jmugöji ra nuc'ü na jo 'ñe ra juen'tsc'e. Nguec'ua ra mäjä in mü'bügüe, dya pje rí mbeñe.

Dando testimonio de Cristo

³C'o ín mboxatitagöji mi ma't'üji Mizhocjimi y mi cjaji na jo. Je xo ga c jagö nu, rí ma't'ü Mizhocjimi y rí c jagö c'o rí pärägö c'ü na jo. Xo 'ñetsc'e. Nguec'ua 'ma rí ötcö Mizhocjimi xömü ndempa, rí unügö 'na pöjö. ⁴Ma rí ö'tc'ö Mizhocjimi, rí mbeñegö ja vi huégue 'ma ró jyanbügövi. Me rí ne rá jantc'a in jmi, ngue c'ua me rá mäjä. ⁵Ma rí ö'tc'ö Mizhocjimi xo rí mbeñegö ja gui dyätpä o jña e Jesucristo. Ot'ü o creo e Loida c'ü nin nitague, 'ñe e Eunice c'ü nin nana. Y rí pärägö, xo 'ñetsc'e xo in creogue na cjuana e Jesucristo co texe in mü'bügüe.

⁶Nguec'ua rí mbenn'egö ja rvá ë's'ë ín dyögö cja in ñigue. Mizhocjimi o dya'c'ü ja rgui tsjague 'na bëpji cja yo cjuarma. Rí mbenn'egö dya, rí tsjacjuana rí tsjague c'e bëpji. ⁷C'ü o dyacöji Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra zü ín mü'büji. Ngueje c'ü ra zëzhi ín mü'büji, 'ñe c'ü rá s'iyaji yo nte, 'ñe c'ü rá cjjñiji na jo 'na pjeñe. ⁸Nguec'ua, dya rí tsejgue 'ma pje ra xi'ts'i yo nte. Rí xipc-

jeji ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji. Nutscö rí xipji c'ü o jña e Jesucristo yo nte, nguec'ua rrü ogö a pjörü. Pero nu'tsc'e, dya rí sügue c'ü rrä ogö a pjörü. Zö ra tsja'c'ü yo nte rí sufregue c'ua ja nzi rgá sufregö, pero xo rí sido rí xipji yo nte ja rgá sö e Jesucristo ra ndintspi o mü'büji c'o na s'o. Mizhocjimi me na zëzhi; ra dya'c'ü c'ü rgui zëzhgue. ⁹Nguetsjë Mizhocjimi o 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, y o 'ñünngü ín mü'büji rá cjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. C'ü vi salvazgöji, dya ngue c'ü rva cjaji c'o na jo. C'ü vi salvazgöji Mizhocjimi, ngue c'ü ya vi ne a cjanu, 'ma dya be mi ä't'a ne xoñijömü. Me go s'iyazgöji go mama c'ü ro ndäjä e Cristo Jesús. ¹⁰Rí pärägöji c'ü me s'iyazgöji Mizhocjimi. Na ngueje o ëj'e e Jesucristo o 'ñe 'ñevgueji libre. O ndü'ü, cjanu o tetjo o bübütjo na yeje, nguec'ua dya cja ni jyodü rá sügöji c'ü rá tüji. Y cja o jña, rí unüji ngüenda c'ü rá bübütjoji co Mizhocjimi para siempre, zö ya rgui nguins'i ne xoñijömü.

¹¹Nu o jña angueze, ngue c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá xipji yo nte yo dya menzumü a Israel, 'ñe c'ü rá xöpügöji. ¹²Nguec'ua rrü sufregö a pjörü. Pero dya rí tsegö rgá sufre. Rí ench'e ín mü'bü Mizhocjimi, rí pärägö c'ü na zëzhi angueze, nguec'ua ga tsja'a ja c'o nzi ga mama. Na ngueje ró unü ín mü'bügö c'ü, rí pärägö ra mböcügö ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi, dya pje ra chötcö c'o na s'o.

¹³Ró xi'tsc'ö c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi. Je xo rgui xipjigue a cjanu yo nte, dya nan'ño rgui xipcjeji. Rí sido rí 'ñejme Mizhocjimi y rí s'iyague yo nte. Na ngueje bübü e Cristo Jesús a mbo in mün'c'e. ¹⁴Mizhocjimi o dya'c'ü in pärägue c'o jña c'o na cjuana. Nguec'ua rí pjötpügüe ngüenda c'ü rgui tsjague c'o, 'ñe xo rí xipji yo nte c'ü xo ra tsjaji yo.

Ra mböxc'ügue o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mün'c'öji.

¹⁵ Ya in pârâgue o xögü e Figelo 'ñe e Hermógenes co nutscö. Xo 'ñeje c'o 'ñaja cjuarma a Asia. ¹⁶ Rí ötcö Mizhocjimi ra juentse c'o cārā o ngümü e Onesiforo. E Onesiforo o mböxcö na puncjü, nguec'ua me va mājā in mün'c'ö. Angueze dya tseje c'ü rrü o'o a pjörü. ¹⁷ Na ngueje 'ma o sājā a Roma, me go jyongö na puncjü hasta 'ma o chöcö. ¹⁸ Xo in pârâgue ja va mböxcöji na puncjü a Efeso. Rí ötcö Mizhocjimi c'ín Jmugöji ra juentse c'e cjuarma 'ma ra jñüncüji ngüenda.

Un buen soldado de Jesucristo

2 Rí zo'c'ö dya, nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'ö. Rí zëzhgue, ra mböxc'ü e Cristo Jesús rí zëzhgue. ² Ró xi'tsc'ö ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ja ga cja e Jesucristo. Na puncjü c'o cjuarma c'o xo mi cārâgöji c'o xo dyärä 'ma mi xi'tsc'ö. C'o jña c'o ró xi'tsc'ö, rí xipjigüe c'o cjuarma c'o ra tsjacjuana c'o ra sö ra xöpü c'o 'ñaja cjuarma.

³ Rí tsjijñigüe ja ga cja o tropa. Zö sufreji, pero sëchiji ga mbëpiji c'ü nu gobiernoji. Je xo rga cjatsc'e nu, zö ri sufregue, pero rí sido rí pëpque na jo e Cristo Jesús. ⁴ Ma cjó c'o ra tsja o tropa, ni jyodü ra jyombeñe c'e bëpji c'ü mi cja'a 'ma dya be mi tropa ngue c'ua ra dyätä co texe o mü'bü c'ü manda cja yo tropa. ⁵ Ma cjó c'o ra tsja carrera, ni jyodü ra tsja c'ua ja nzi ga mama c'e orde cja c'e carrera. 'Ma jiyö, dya ra ndöjö 'ma c'e listón, zö ot'ü ra zät'ä cja c'e raya. ⁶ Na campesino ngue c'ü ot'ü ra zi'i c'o ra mbedye cja juajma. Pero ni jyodü ra pëpji na jo zö ri po'o o cuë. ⁷ Tsjijñi na jo pje ne ra mama yo jña yo cja ró xi'tsc'ö. C'ín Jmugöji ra mböxc'ü rí tendiogüe yo.

⁸ Rí mbeñegue e Jesucristo c'ü o mboxbëche e David. Nuc'ü, o ndü'ü c'ü, pero o tetjo na yeje. Ngue c'ü rí xipjigö yo nte 'ma rí zopjüji. ⁹ Na ngue c'ü rí

zopjü a cjanu yo nte, o ts'axcüji o pantcaji a pjörü nza cja 'ma ri cjägö c'o na s'o. Nguec'ua me rí sufregö. Pero o jña Mizhocjimi, dya sö ra ts'a's'üji. ¹⁰ Zö me rí sufregö, pero rí sëchcö, dya rí jëzi rgá zopjü yo nte. Na ngueje rí pârâgö cārā c'o ya juajnü Mizhocjimi. Anguezeji ra dyäräji c'e jña c'ü rá xipjiji, ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua ra jogü o mü'büji y ra ma mimiji co Mizhocjimi nu ja me na zö'ö.

¹¹ Na cjuana ne jña nu cja rá xi'tsc'ö dya:

O ndü e Jesucristo por nutscöji. 'Ma rá bübüji dispuesto rá tñji na ngue c'ü rgá ätpägöji o jña, xo rá bübütjoi 'ma co angueze.

¹² Zö rá sufregöji, pero 'ma rá sëchcöji, rá mandaji 'ma co e Jesucristo.

Pero 'ma rá mamaji: “Dya rí pârâgö c'ü”, rá eñeji, nu'ma, xo ra mama angueze c'ü dya pãcöji.

¹³ Zö dya rá sidoji angueze c'ua ja nzi rgá mangöji, pero angueze ra tsja c'ua ja nzi va mama; ra ngötcüji 'ma rá sidoji, y ra castigaözüji 'ma rá jëziji. Siempre cumple c'ü mama.

Un trabajador aprobado

¹⁴ Rí mbenmbegue yo cjuarma, rí xipjiji c'ü ra mbötpüji na puncjü ngüenda c'ü dya ra zöji o jña. Na ngueje dya ne ga cjanu Mizhocjimi c'ín Jmugöji. Rí xipjiji c'ü dya ra zöji o jña, na ngueje ra s'onbü o mü'bü c'o ri ärä. ¹⁵ Nu'tsc'e rí pjötpügüe na puncjü ngüenda rí zopjü yo nte c'ua ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. 'Ma rí tsjague a cjanu, ra mä'c'ä 'ma Mizhocjimi. 'Ma jiyö, rí bëzhgue 'ma in tseje. ¹⁶ Cārā o xöpüte c'o me ña jña'a c'o dya ni muvi, na ngueje dya süji Mizhocjimi. Dya rí dyocjeji anguezeji ni xo rí sögueji o jña c'o. Na ngueje co c'o jña c'o mamaji, xenda ra tsjaji c'o na s'o, cja na 'ñe c'o nte c'o ri ärä. ¹⁷ C'o o jña

c'o xöpüte ra s'onbü o mü'büji, chjëntjui nza cja 'na herida c'ü ni ma ni nguibi c'ü ni dya'a. Nza cja e Himeneo 'ñe e Fileto c'o xöpüte. ¹⁸ Anguezevi ya xögüvi cja c'e 'ñiji c'ü na cjuana. Mamavi c'ü ya ró tetcjöji 'ma o dyacöji nueva vida. Na jo c'ü. Pero dya nguextjo nu. Xo mamavi c'ü dya rá tetcjöji na yeje c'ü ri nuevo ín cuerpoji. Nguec'ua bübü c'o ya s'onbü o mü'bü, dya cja creoji e Jesucristo. ¹⁹ Pero c'o na cjuana o t'i Mizhocjimi, dya ra xögüji cja e Jesucristo. Anguezeji chjëntjui nza cja 'na ngümü c'ü na jo va jyábäji c'ü dya ra tunü. Na ngueje c'ín Jmugöji pärä cjó ngueje c'o o t'i, y pjörü c'o. Y 'ma cjó c'o mama: "E Jesucristo ngue ín Jmugö c'ü", eñe, ni jyodü ra jyëzi texe c'o na s'o. ²⁰ Cja o ngümü 'na rico, bübü o traste de oro 'ñe de plata c'o me ni muvi c'o cant'aji o ndäjñä, 'ñe c'o ni sirveji o jñönü. Xo bübü o traste de za'atjo o de varrotjo c'o na sucio c'o üt'üji o basura. ²¹ 'Ma cjó c'o ra jyëzi c'o na s'o c'o ya ró xi'tsc'ö, ri chjëntjui 'ma 'na traste de oro c'ü dya sucio. Nu'ma, ra sö c'e cjuarma ra mbëpi na jo 'ma c'ín Jmugöji, ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo.

²² 'Ma cja t'itjo 'na nte, bübü na puncjü c'o na s'o c'o ne ra tsja. Nu'tsc'e, dya rí tsjague c'o, ni rí tsjijñi c'o. C'ü rí tsjague, sido rí tsjague na jo, y rí sido rí 'ñejme e Jesucristo. Sido rí s'iyague yo nte. Xo 'ñe, sido rí dyocjeji c'o ma'tü Mizhocjimi c'o xo xögü cja c'o na s'o. Rí tsärägueji na jo nu c'o cjuarma c'o. ²³ Cärä c'o me söji o jña ga mamaji c'o jña c'o dya ni muvi. Na ngueje dya päräji pje pjëzhi c'ü na cjuana. Nu'tsc'e, dya rí tsjapü ngüenda c'o nte c'o ri söji o jña. In pärägue, je ngue c'ü ni mbürü o chü. ²⁴ Ngue o mbëpjits'ügue c'ín Jmugöji. Nguec'ua dya cjó ni jyodü cjó rí söguevi o jña. Jmanch'a rguí zopjü yo nte. Rí jíchiji na jo o jña Mizhocjimi. Zö cjó c'o pje ra xi'ts'i, pero rí pësp'i pacien-

cia, dya rí chjünrü. ²⁵ 'Ma cjó c'o dya ra ne ra dyä'tc'ägue, jmanch'a rguí zopjüji. Xa'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji ra nzhogüji. Ra mbäräji 'ma o jña angueze c'ü na cjuana, ra 'ñejmeji. ²⁶ Nudya, c'o dya ne ra dyä'tc'ägue, ya zo'oji cja o dyë e Satanás c'ü dya jo. Nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, ja c'o nzi ga ne e Satanás. Pero 'ma ra nzhogü o mü'büji, dya cja ra dyätäji c'ü dya jo.

Cómo será la gente en los últimos días

3 Ixti unnc'e ngüenda yo cjë yo ya va chëzhi ra nguins'i ne xoñijömü, ra zädä cjëë c'o me rrü s'ëzhi. ² Yo nte'e ra s'iyatsjëji; dya ra s'iyaji yo nín minteji. Me ra neji o merio. Me ra pötü rgá mamsjëji me na joji. Me xo ra tsjapüt-sjëji na nojo, ra tsjapüji menu c'o 'ñaja. Ra zadüji Mizhocjimi y ra zadüji yo nín minteji. Dya ra dyätäji c'o nu tataji. Dya cjó ra gradecidoji c'ü rguí unüji 'na pöjö. Dya cjó ra respetaoji. ³ Dya ra s'iyaji c'o o dyoji. Dya ra jo'tp'üji c'o ri üji, zö ri ne c'o ri üji. Ra xosp'üji o bëchjine yo nín minteji. Y c'ü ra ëjë o ñiji, ixta tsjaji, dya ra ts'a's'üji. Nguec'ua ri chjëntjui nza cja o animale c'o na sate. Y ra nuji na ü texe c'o na jo. ⁴ Ra zidy-iji yo nín minteji cja c'o pje pjëzhi. C'ü ra nguiñi o ñiji, ra tsjaji. Ra tsjapü me ri päräji. Ra tsja yo nte, dya ra mápäji Mizhocjimi; ra mápäji c'o netsjëji. ⁵ Ra tsjapü ri ma't'üji Mizhocjimi, pero 'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji, anguezeji dya ra dyätäji c'ü.

Nu c'o ra tsja ga cjanu, dya pje rí dyocjeji c'o. ⁶ Nuc'o, ngue c'o me zenguate cja yo ngümü, me xipjiji jña yo ndixü ga dyonpüji. Bübü o ndixü c'o unü ngüenda c'ü tü na puncjü o nzhübü, nguec'ua ga creoji c'ü mama c'o na s'o ga xöpüte. Na ngue c'o pje nde ne c'o ndixü, cjai c'o na s'o. ⁷ C'o ndixü siempre neji cjó ra jíchiji, ra dyäräji c'o. Pero dya nunca ra mbäräji c'ü ix na cjuana. ⁸ C'o na s'o

ga xöpüte, ya s'odü o pjeñeji. Zö mama ejmeji Mizhocjimi, pero dya cjuana. C'ua ja nzi va tsja e Janes 'ñe e Jambres mi onpüvi c'o nte ngue c'ua dya ro dyätäji e Moisés, je xo ga cjatjonu c'o xöpüte onpüji yo nte; dya neji c'ü ra mbärä yo nte c'o jña c'o na cjuana. ⁹ Pero dya texe yo nte ra creoji c'o xöpüte. Na ngueje ra zädä c'o xöpüte c'ua ja nzi va zädä e Janes 'ñe e Jambres; ra mbärä texe yo nte c'ü dya ni muvi c'ü ri mama c'o xöpüte, ni rrä cjuana.

El último encargo de Pablo a Timoteo

¹⁰ Nu'tsc'e, dya pje nza cjatsc'e c'o. Na ngueje c'o jña c'o ró jí'tsc'ö, i dyätcägö c'o. C'ua ja nzi rgá minc'ö, je xo gui minc'e a cjanu. I unügue ngüenda rí pëpcö Mizhocjimi co texe ín mü'bü. Xo i unü ngüenda ja rgá ätpägö o jña, 'ñe c'ua ja rgá pësp'i paciencia 'ma cjó pje cjacü; dya rí nzhopcö c'ü rá cchapü na s'o c'ü. Xo i unü ngüenda c'ü rí s'iyagö yo nte. Xo i unü ngüenda rí sidogö Mizhocjimi. ¹¹ Rí sido Mizhocjimi zö nugüji na ü, zö me cjacüji rá sufregö. In pärägue ja va nugüji na ü 'ma mi bünc'ö cja c'o ciudad a Antioquía, 'ñe a Iconio, 'ñe a Listra. In pärägue ja va tsjacüji ró sufregö na puncjü. Pero Mizhocjimi o mböxcö rvá sèchi texe c'o. ¹² C'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'o ne ra dyätä angueze, nuc'o, ra nu'uji na ü c'o, ra tsja yo nte. ¹³ C'o xöpüte c'o me na s'o c'o onpü yo nín minteji, xenda rrä s'o c'o. Ra sido ra dyonpüji yo nte. Y c'o xöpüte xo ra creoji o bëchjine.

¹⁴ Nu'tsc'e sido rí creo c'o jña c'o ya i xötpü c'o in pärägue c'ü na cjuana. In pärägue nu c'o o jí'ts'i, na cjuana c'ü mama c'o. ¹⁵ Xo in pärägue o jí'tsc'ëji o jña Mizhocjimi ndeze 'ma cja mi ts'it'igüe. Nguec'ua in pärägue ja ga cja e Cristo Jesús. Nuc'ü, ra sido ra jocüts'ü in mü'bü, na ngue in ench'e in mü'bü c'ü. ¹⁶ Texe c'o o dyopjü o jña Mizhocjimi,

ngue o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'büji o dyopjüji. Me ni muvi o jña Mizhocjimi para rá jíhcöji yo nte c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ja rga pjöngüendaji cja c'o dya cjuana. Me xo ni muvi o jña Mizhocjimi para rá zopjüji c'o cja na s'o, ngue c'ua ra jyëziji c'o, ra tsjaji c'o na jo. Me xo ni muvi para rá jíchiji pje ni mbë c'o na jo c'o ra tsjaji. ¹⁷ Mizhocjimi o dyacöji o jña, ngue c'ua nutscöji o t'izgöji rá cjaji texe c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo.

4 Pät'cä in mü'bü Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji. Nguec'ua rí pjötpügüe na puncjü ngüenda rí tsjague yo cja rá xi'tsc'ö dya. Na ngueje ra ëjë na yeje e Jesucristo ra 'ñe manda. Pero ante c'ü ra manda, ra jñünpü ngüenda c'o xe ri bübüttö 'ñe c'o ya rguí ndü. ² Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí tsjacjuana rí zopjügüe yo nte, rí xipjiji o jña Mizhocjimi. Rí xipjiji ma dyä'tc'äji, o dya dyä'tc'äji. Xipjiji o jña Mizhocjimi ngue c'ua c'o cja na s'o ra unüji ngüenda c'ü na s'o cjaji. Xipjiji o jña Mizhocjimi rguí huënc'h'iji. Xipjiji o jña Mizhocjimi rguí zopjüji ra tsjaji c'o na jo. Rí pësp'igüeji na puncjü paciencia rguí jíchqueji. ³ Rí xipjigüeji dya o jña Mizhocjimi, na ngueje ra zädä 'ma dya cja ra dyäräji c'o o jña Mizhocjimi c'o me na jo y na cjuana. Me ra ndeñeji c'o xöpüte c'o ra xipjiji jña c'o ra ne ra dyäräji c'o rguí mäjäji. ⁴ Ra ngo't'üji o ngöji, dya cja ra dyäräji c'ü na cjuana. Ra creoji c'o pje nde ma bëchjine c'ü pezhe yo nte. ⁵ Nu'tsc'e, rí tsjijñigüe na jo in pjeñe, dya rí creogue c'o bëchjine. C'o rí sufregue, rí sèchque c'o. Sido rí xipjigüe yo nte ja ga cja e Jesucristo. Rí tsjague texe c'o bëpji c'o ya dya c'ü Mizhocjimi.

⁶ Ya ra zädä 'ma ra bötcö. C'ü rga tügö, chjëntjui 'na ofrenda c'ü ro unügö Mizhocjimi. ⁷ Xo rí chjëntcjöbe nza cja c'ü ya tsja na jo 'na carrera, ró sido cja o 'ñiji Mizhocjimi, ró c jagö c'o o xitsi. Y sido rí ejmegö c'ü. ⁸ Nguec'ua

ya bësquigö a jens'e c'ü ra dyacö c'ín Jmugöji c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. Ra ch'acö na ngueje rvá ätcö na jo. Na ngueje c'ín Jmugöji cjö't'ü na jo c'o cja na jo. Dya nguextjozügö ra ch'acügö; xo 'ñetjo texe c'o me ne o mü'bü ra ëjë na yeje e Jesucristo.

Instrucciones personales

⁹Rí tsjague posible ts'i rguí ma zenguazü. ¹⁰Na ngueje e Demas ya o zogüzü, o ma a ma a Tesalónica. Na ngueje o mäpä yo cjaji dya cja ne xoñijöümü. E Crescente o ma a ma a Galacia. E Tito o ma a ma a Dalmacia. ¹¹Nguextjo e Lucas xe rí bübügöbe. 'Ma rí ma zenguazü, rí jyodü e Marcos rí mëvi ra ma mböxcü. Na ngueje angueze na jo ga mböste. ¹²E Tíquico ró xipji ra ë va a Efeso. ¹³'Ma rí ma zenguazü, rí tsannga c'ín gavan c'ü ró sogö a ma a Troas cja o ngümü e Carpo. Xo rí chjënngui c'o ín libro. C'ü xenda rí unü ngüenda rí chjënngui, ngue c'o xipjadü c'o t'opjü o jña Mizhocjimi.

¹⁴Me go tsjacügö c'o na s'o e Alejandro c'ü pëpji cja yo metal. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre. ¹⁵Nu'tsc'e rí pjötpü ngüenda angueze. Na ngueje me go nugüjme na ü'ü, mi cjapütjo bëchjine c'o ín jñagöjme.

¹⁶'Ma o dyönnögö c'o pje pjëzhi, 'ma o jñüncöji ngüenda c'ü primero vez, dya

cjó ñacö; ró ñatsjögö. Na ngueje texeji go zogüzüji. Rí ötcö Mizhocjimi ra perdonaaji c'ü vi zogüzüji a cjanu. ¹⁷Zö o zogüzüji, pero mi bübü c'ín Jmugöji co nuzgö, o tsjacü ró zëzhgö. Nguec'ua rvá zopjü c'o nte ró xipjiji na jo'o ja ga cja e Cristo. Nguec'ua va dyärä me na puncjü c'o dya menzumü a Israel. Y nguec'ua dya jñüncüji ngüenda c'ü ro mbötcöji. C'o ne ra mbötcö, chjëntjui nza cja o león yo me na sate. ¹⁸C'ín Jmugöji ra mböxcö zö me ra tsjacüji c'o me rá sufre. Ra mböxcö ngue c'ua rá mimigö nu ja manda angueze a jens'e. Me na jo angueze 'ñe me na nojo. Je rga cjanu texe c'o cjë'ë, zö ya rguí nguins'i ne xoñijöümü.

Saludos y bendición final

¹⁹Xipji ra mbörü Cjimi e Prisca 'ñeje e Aquila. Xo rí xipji ra mbörü Cjimi c'o cãrã o ngümü e Onesíforo. ²⁰E Erasto o nguejme a ma a Corinto. E Tróximo ró sogü a ma a Mileto, na ngueje mi sö'dyë c'ü. ²¹Rí tsjague posible rí ma zenguazü ante c'ü ra zädä yo pa yo na së'ë. Va bö'tc'ütjo Cjimi e Eubulo 'ñeje e Pudente 'ñe e Lino 'ñeje e Claudia, cja na 'ñe texe c'o cjuarma.

²²Nu'tsc'e Timoteo, ra mböxc'ü e Jesucristo c'ín Jmugöji. Y sido ra nuc'ëji na jo ín texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TITO

Pablo escribe a Tito

1 Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. Rí mbëpjigö cja Mizhocjimi. O apósolezügö e Jesucristo, o juancügö rá zopjü yo nte, rá xipjiji ja ga cja angueze. Ngue c'ua ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o o juajnü Mizhocjimi. Y ngue c'ua ra mbārāji yo jña yo na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'ua ra mimiji c'ua ja nzi ga ne angueze. ²Rí zopjügö yo nte, na ngueje rí pārāgö Mizhocjimi ra tsja c'ua ja nzi va mama, ra unü c'ü rguí bübüjtjo yo nte. Na ngueje 'ma dya be mi ä'tä Mizhocjimi ne xoñijömmü, o mama c'ü ro dyacöji c'ü rva bübüjtjoji. Mizhocjimi, dya mbëchjine c'ü. ³Ya zädä dya yo cjë c'o o mama Mizhocjimi. O mandazü angueze o dyacö ne bëpji rá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbārāji dya c'ü ngue Mizhocjimi ra salva anguezeji. ⁴Nu'tsc'e Tito, ngue'tsc'e rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ü nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'ö. Na ngueje 'ma ró xi'tsc'ö ja ga cja e Jesucristo, i 'ñench'e in mü'bügue c'ü, c'ua ja nzi rvá ench'e ín mün'c'ö. Rí ötcö Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo, 'ñe ra juen'tsc'e 'ñe ra tsjapü ra sóya ín mü'bü, dya pje rí mbeñegue. Je xo rgá ötcö e Jesucristo c'ín Jmugöji nu c'ü o ë 'ñevguegöji libre cja c'o na s'o.

El trabajo de Tito en Creta

⁵'Ma ró sogüts'ü a ma a Creta, ngue c'ü ri tsjague c'ü xe mi bëzhi ro c jagö. Ngue c'ü ri juajnü cjó ro tsja pastor c'ua ja ya nzi rvá xi'tsc'ö; nzi 'na jñiñi c'ü tsja a Creta ri juajnügue c'o ri menzumü nu, ra tsja pastor. ⁶Para ra tsja pastor 'na cjuarma, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua dya cjó sö pje ra xipji. Y nguextjo nu su ra dyojui, dya ra 'ñeje c'ü 'na lado.

Ni jyodü c'o o t'i ya ri ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Ni jyodü ra dyärāji, dya ra tsjaji c'o na s'o. ⁷'Na pastor, pjörü yo nu cjuarma ga mbëpi Mizhocjimi. Nguec'ua c'ü ra tsja pastor, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua ra nädāji cja'a na jo. Dya ra tsjapü na nojo. Dya xo ra sjëya. Dya xo ra t'í. Dya xo ra jyodü o chü. Dya xo ra ne o t'opjü. ⁸C'ü ra tsja pastor, ra unü sjëtsi ra oxü c'o nan'ño menzumü. Ra tsja c'o na jo. Ra nguiñni na jo o pjeñe. Rrä jonte cja yo nu minteji. Ra tsja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Ra mbörütsjë ja rgá mimi. ⁹Yo jña yo na cjuana yo vi jíchiji yo pastor ja ga cja e Jesucristo, ni jyodü yo pastor ra unüji na jo nguenda, dya ra jyëziji. Ngue c'ua ra sö yo pastor ra jizhiji na jo yo jña yo me na jo. Y 'ma cjó c'o ra mama "Iyö, dya cjuana", ra 'ñeñe, ra sö c'e pastor ra zopjü c'o, ngue c'ua ra 'ñetse c'ü dya jo va ña'a c'o.

¹⁰Na ngueje cārā na puncjü o xöpüte c'o dya pje ne ra dyärā yo jña yo mama ja ga cja e Jesucristo. Mamaji jña c'o dya ni muvi, y onpüji yo nte. Ngue c'o ín menzumügöjme a Israel c'o xenda cja a cjanu, dya ne ra dyärāji. ¹¹Xipjiji jña c'o cjuarma c'ü dya ni jyodü ra xipjiji. Nguec'ua bübü o ngumü nu ja ya nde jyëziji Mizhocjimi. C'ü ni tsjaji xöpüte, nguextjo c'ü ra ndöji na puncjü o t'opjü. Nguec'ua ni jyodü rí huëñch'igüe c'o xöpüte, ngue c'ua dya cja ra ñaji a cjanu. ¹²Tsjijñi c'ü o mama 'naja c'o o menzumütsjëji c'ü mi cja püji mi ngue 'na profeta. O mama a cjava: "Yo ín menzumüjme a Creta, me pezheji o bëchjine. Me na s'onteji. Me siji o xëdyi, pero me na mañaji, dya ne ra pëpjiji", eñe c'e nte c'ü mi cja püji profeta. ¹³Na cjuana va mama c'e nte. Na ngueje cārā c'o me na mbëchjine nza cja c'o xöpüte c'o onpü yo cjuarma. Nguec'ua nu'tsc'e rí huëñch'i yo cjuarma, ngue c'ua dya cja ra creoji c'o xöpüte, ra creoji na jo Mizhocjimi. ¹⁴Na ngueje c'o xöpüte xipjiji yo cjuarma c'o

jña c'o cjiññitsjé yo ín menzumügöjme a Israel, yo dya ne ra creo yo jña yo na cjuana c'ü ja ga cja e Jesucristo. C'o xöpüte xipjiji yo cjuarma c'ü bübü o jñöñü c'ü dya sö ra ziji.

¹⁵ Pero rí xi'tsc'ö, c'o ya ndintspiji o mü'bü c'o na s'o, unüji ngüenda c'ü na jo zö pje ra ziji. Pero c'o dya ench'e o mü'bü e Jesucristo, na s'o o mü'büji. Nguec'ua na s'o, zö pje ra tsjaji. Na ngueje ya s'odü o pjeñeji, dya päräji pje ni mbé c'ü na jo'o ñe c'ü na s'o. ¹⁶ Mama c'o xöpüte c'ü päräji Mizhocjimi. Pero c'ü ni tsjaji na s'o, ixi ñetse c'ü dya päräji. Me na s'oji cja o jmi Mizhocjimi, dya pje ne ra dyäräji. Ya 'mätpäji c'ü dya pje sö'o pje ra tsjaji c'o na jo.

La enseñanza sana

2 Nu'tsc'e Tito, dya rí xipjigue yo cjuarma ja c'o ga mama c'o xöpüte c'o na mbéçhine. Rí xipjiji ra mimiji na jo, c'ua ja nzi ga mama o jña Mizhocjimi nu me na jo. ² Rí xique yo cjuarma yo ya tita ra mbörütsjéji ja rgá mimiji, ra mimiji na jo ngue c'ua yo nte ra respetaoji c'o. Xipjiji ra nguiññiji na jo o pjeñeji, ñe ra sido ra ñejmeji Mizhocjimi. Xo rí xipjiji ra s'iyaji na jo yo nu minteji. Zö pje ra sufreji, xipjiji c'ü dya ra tögü o mü'büji, ra sidoji Mizhocjimi. ³ Je xo rga cjanu yo nita. Xique anguezeji ra züji Mizhocjimi rgá mimiji na jo. Xipjiji c'ü dya ra xos'üji o béçhine. Xipjiji c'ü dya ra tiji. Xipjiji ra jizhiji 'na tjürü c'ü na jo. ⁴ Nguec'ua yo cja xe xunt'i xo ra s'iyaji o xíraji ñe o t'iji. ⁵ Y ra mbörütsjéji ja rgá mimiji, dya ra nguiññiji c'o 'ñaja bëzo. Ra pëpjiji na jo cja o ngümüji, y me rrä jonteji. Xo ra dyätäji c'o nu xíraji. Ni jyodü rga cjanu rgá tsjaji. 'Ma jiyö, ra mama yo nte: "Dya pje ga jo o jña Mizhocjimi", ra ñeñeji.

⁶ Je xo rga cjanu yo cjuarma yo cja xe t'i. Rí xipjiji ra mbörütsjéji ja rgá mimiji. ⁷ Nu'tsc'e, texe c'ü rí tsjague, rí jizhi

'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua yo cjuarma je xo rga cjanu rgá tsjaji. 'Ma rí jíchi yo cjuarma, dya rí jíchiji o béçhine. Y rí zopjüji na jo co respeto. ⁸ Rí jíchi na jo yo cjuarma, ngue c'ua dya ra sö cjó ra mama: "Dya jo yo jña yo", ra 'ñeñeji. Rí jíchiji na jo'o, ngue c'ua c'o dya ne ra creo yo jña yo na cjuana, ra tseji. Y dya pje ra chö'tc'ejí c'ü rguí zanc'ejí. ⁹ Bübü o cjuarma c'o mbëpjitjo. Xique anguezeji ra dyätäji c'ü nu lau, ra tsjaji texe c'ü ra xipjiji. Xipjiji, dya ra ndünrüji. Texe c'o ra tsjaji, ra jyodüji ja rgá mäjä c'ü nu lamu. ¹⁰ Rí xipji c'o cjuarma c'ü dya pje ra pöñbüji c'ü nu lamu. Nguec'ua c'ü nu lamu ra mbësp'i confianza c'o. Ra tsjaji na jo'o, ngue c'ua ra unü ngüenda yo nte, c'ü na jo ne jña nu mama c'ü ja va jocüzü ín mü'büji Mizhocjimi.

¹¹ Ya jítsçöji dya Mizhocjimi c'ü me s'iyazgöji. Nguec'ua sö ra salva 'na nte, zö ri mbëpji, zö pje ri pjëzhi. ¹² Na ngue me go s'iyazgöji a cjanu Mizhocjimi, nguec'ua rí unnc'öji ngüenda ni jyodü rá ätcöji Mizhocjimi rga jëziji c'o na s'o. Dya cja rá cjaji c'o rí netsjëgöji, c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo cjë yo rí cäräji dya. Ni jyodü rá pjörütsjéji ja rga mimiji. Y rrä jontezüji cja yo nín mintegöji. Y rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹³ Na ngueje rí pärägöji ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ü ngue ín Mizhocjimigöji, c'ü me na nojo c'ü o ë ñevguegöji libre. Nuc'ü, me rrä zö rgá ñeje. Nutscöji me rí mäjä rgá te'begöji. ¹⁴ E Jesucristo o ne o ndü va ngötcüji ín nzhubüji. O ndintsquiji ín mün'c'öji, ngue c'ua o sö o tsjacüji o ntezgöji c'ü. O ndintsquiji ngue c'ua rá cjaji dya c'o na jo, co texe ín mün'c'öji.

¹⁵ Nu yo jña yo, rí xipjigue yo cjuarma. Rí zopjüji ra tsjaji a cjanu c'o na jo. Y 'ma ra tsjaji c'o na s'o, rí huëñch'iji. Na ngueje je ga cjanu ga xi'ts'i Mizhocjimi. Nguec'ua, dya cjó ra despreciaots'ügue c'o jña c'o rí xipjiji.

Deberes de los creyentes

3 Nu'tsc'e Tito, rí mbenmbegue yo cjuarma ra dyätäji nu o gobiernojí 'ñe texe yo pje nde pjézhi, ra tsjaji c'ü ra xipjiji. Y ra bübüji dispuesto ra mbös'üji yo nín minteji. ²Xo rí mbenmbeji c'ü dya cjó ra zadüji. Y dya cjó ra jyonbüji o chü. Zö pje c'o ra xipjiji, pero dya pje ra tsjapüji. Dya ra tsjapüji na nojo, pero ra zopjüji co respeto texe yo nte.

³Ni jyodü rá trataji na jo yo nte. Na ngueje xo 'ñetscöji, dya xo mi pärägöji Mizhocjimi, y dya xo mi ne ro äräji. Mi oncügöji nguec'ua sido mi cjaji c'o mi netsjögöji, y mi mäpcöji c'o na s'o, dya mi sö ro jëzgöji. Me mi cjiñi na s'o ín mü'büji. Y me mi mbidiaji c'o 'ñaja. Nguec'ua mi pötma nugöji na ü yo nín mintegöji. ⁴⁻⁵Mizhocjimi o jítscöji c'ü me na jonte, me s'iyazgöji nutscöji rí nteji; o 'ñevguegöji libre cja c'o na s'o c'o mi cjaji. Mi jodü ro cumplegöji ro cjaji c'o na jo, pero dya ngue c'ü vi 'ñevgueji libre Mizhocjimi. C'ü vi 'ñevgueji libre, ngue c'ü me go juentsqueji. O ndintsquiji ín mü'büji c'o na s'o, nguec'ua nuevo ín mü'büji 'ñe ín pjeñeji. O dyacüji o Espíritu c'ü bübü dya ín mün'c'öji ngue c'ua nuevo rgá minc'öji dya. ⁶Na ngue c'ü o 'ñe salvazgöji e Jesucristo, o dyacüji Mizhocjimi c'ü o Espíritu c'ü pjöxcöji rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ⁷Me go ne Mizhocjimi go perdonaozüji, nguec'ua ya recibidozüji nza cja 'ma dya ro cjaji c'o na s'o. Nguec'ua rí pärägöji c'ü ra ch'acöji rá ma minc'öji co Mizhocjimi para siempre, zö ya rguí nguins'i ne xoñijöümü.

⁸Na cjuana yo jña yo cja ró xi'ts'i. Nguec'ua rí negö sido rí zopjügue yo ench'e o mü'bü Mizhocjimi, rí xipjiji co texe in mü'bü c'ü na cjuana yo, ngue

c'ua ra mbötpüji ngüenda ra tsjaji c'o na jo. Na jo yo jña yo; ni muvi na puncjü 'ma cjó c'o ra unü ngüenda. ⁹Bübü c'o me pötca dyönütsjéji o jña c'o dya ni muvi. Me pezheji ja ma cja c'o ín mbox-atitagöjme. Me xo chüji ga zöji o jña ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Nu'tsc'e, dya rí tsjague a cjanu, ni xo rí tsjapü ngüenda c'o cja ga cjanu. Na ngueje dya ni muvi, y dya cjó ra mbös'ü c'o jña c'o.

¹⁰⁻¹¹'Ma cjó c'o nanño ga xöpü ngue c'ua ga xöcüji yo cjuarma, rí xipjigue ra jyézi c'ü na s'o c'ü cja. 'Ma ya na yeje vez vi zopjügue, 'ma dya dyä'tc'ä, nu'ma, ixtí unnc'e ngüenda c'ü ya s'odü o mü'bü c'e cjuarma. Na ngueje ya vi tsjapügue saber c'ü me cja na s'o, pero dya jyézi. Nguec'ua rí pjongü a ndetsc'eji c'e cjuarma.

Instrucciones personales

¹²Rá xipji e Artemas ra ëjë, ra 'ñe päjtc'ägue. O 'ma jiyö, ngue e Tíquico c'ü rá xipji ra ëjë. 'Ma ra säjä, rí tsja posible ixtí mague a ma a Nicópolis nu ja rá chjögövi. Na ngueje ya ró mbeñe je rá ma mimi nu, yo pa'a yo rrä së. ¹³Rí tsja posible rí pjös'ü na jo e Zenas c'ü licenciado, 'ñeje e Apolos ngue c'ua 'ma ra mëvi, dya pje ra bëzhivi cja 'ñiji. ¹⁴Xipji yo cjuarma xo ra mbös'üji c'o. Na ngueje ni jyodü yo cjuarma ra xötpü ra mbös'üji na jo yo nu cjuarmaji, 'ma pje c'o ni jyodüji. Na ngueje c'o na cjuana ench'e o mü'bü e Jesucristo, s'iyaji a cjanu yo nu cjuarmaji.

Saludos y bendición final

¹⁵Va bö'tc'ütjo Cjimi texe yo rí dyocjögme. Xipji ra mbörü Cjimi yo ench'e o mü'bü Mizhocjimi yo s'iyazüjme. Mizhocjimi ra mböxc'üji in texeji. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A FILEMÓN

Pablo escribe a Filemón

1 Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. Rrã ogö a pjörü na ngueje o mbëpjizü e Jesucristo. Nutscö ñe e cjuarma Timoteo rí zenguats'ügöbe nu'tsc'e Filemón rí s'yats'übe. Nuzgöbe ñetsc'e rí pëpcöji Mizhocjimi. ²Xo rí zenguats'ügöbe Apía nu'tsc'e ín cjüts'ügöbe. Xo rí zenguats'übe Arquipo nu'tsc'e ñezgöbe o tropazüji Mizhocjimi rí pëpcöji c'ü. Cjuarma Filemón, xipji ra mbörü Cjimi texe yo cjuarma yo jmurü cja in nzungue. ³Mizhocjimi c'ín Tataji ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji ra nuc'ejí na jo, ñe ra tsja'c'ejí ra mäjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

El amor y la fe de Filemón

⁴Nu'tsc'e Filemón, rí mbents'egö texe 'ma rí ötü Mizhocjimi. Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi. ⁵Na ngueje rí äragö c'ü ín sido ín ejme e Jesús c'ín Jmugöji. Xo rí äragö c'ü ín sido ín s'yague texe yo o t'i Mizhocjimi. ⁶Na ngue ín ench'e in mün'c'e e Jesucristo, ín zopcje c'o ñaja; nguec'ua xo ga ñench'e o mü'büji c'ü. Nguec'ua rí ötcö Mizhocjimi, anguezeji ñetsc'e ra tsja'c'üji rí unnc'ejí ngüenda c'ü ja va dyacöji e Cristo c'o me na jo, ngue c'ua rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁷Na ngue ín s'yague yo o nte Mizhocjimi, anguezeji me mäjä o mü'büji, dya pje mbeñeji. Nguec'ua xo ñezgö xo rí mäjägö, dya pje xo rí mbeñe.

Pablo pide un favor para el esclavo Onésimo

⁸O ñevgue e Cristo rí cjägö apóstole. Nguec'ua sö rá mandats'ü pje ni jyodü rí tsja'a. ⁹Pero dya rí mandats'ü; rí ötc'ö favor rí tsja, na ngueje pötü

rgá s'yavi. Mbeñegue, nutscö e Pablo rí tita, y nudya rrã o'o a pjörü na ngueje o mbëpjizü e Cristo. ¹⁰Rí ötc'ü favor rí recibidogue e Onésimo c'ü ín cjapü in mbëpjigue. Rí recibidogue na ngueje chjëntjui c'ü ri ngue ín ch'igö c'ü. Na ngue 'ma ró zopjügö va a pjörü, xo ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

¹¹'Ma ot'ü, dya mbë'pc'í na jo c'ü. Nudya, ra mbë'pc'í na jo. Xo ra mböxcügö na jo. ¹²Nujnu, ró xipji ra nzhogü ra säjä cja in jmigue. Rí recibidogue nu. Na ngueje chjëntjui c'ü ri ngue ín ch'igö nu me rí mägögö co texe ín mü'bü. ¹³Rrã o'ogö a pjörü na ngueje rí zopjü yo nte rí xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua mi ne ro süjmügö e Onésimo ro nguejme co nutscö. Nguec'ua c'ü ri pjöxcügue, ro mböxcö angueze. ¹⁴Pero dya mi ne ro süjmügö 'ma dya ri xitscö. Na ngue dya mi ne ro cja'c'ü a fuerza. Nguetsjé c'ü ri mbeñegue a mbo in mü'bü ri mangue cjo ro nguejme cjo dya ro nguejme. ¹⁵O c'ueñe e Onésimo o xögü ja nzitjo pa co nu'tsc'e. Pero 'ma rí recibidogue, xa'ma rí mimivi dya textjo yo cjë'ë. ¹⁶Dya cja rí ñegue dya e Onésimo nza cja 'ma mi cjapü in mbëpjigue; rí ñeje dya, nza cja c'ü nda rrí muvi que 'na mbëpji. Rí ñeje dya, na ngueje ngue in cjuarmague c'ü rí s'yague. Nutscö rí s'yagö nu, nu'tsc'e xenda rí s'yague nu. Na ngueje e Onésimo ngue in mbëpjigue, y xo ngue in cjuarmague dya, na ngueje xo ench'e o mü'bü c'ín Jmugöji.

¹⁷'Ma rí dyocjövi, rí recibidogue nu nza cja 'ma ri nguetscö. ¹⁸'Ma pje c'o tsja'c'ü e Onésimo, ñe 'ma pje c'o tun'c'ü, jñu's'ügue. Nguetscö rá cjö'tc'ü. ¹⁹Nutscö e Pablo nguetsjé ín dyë'ë rí opjü; nguetscö rá cjöt'ü. Maco dya rí co-brats'ü c'ü rvá xi'tsc'ö ja ga cja e Jesucristo. In bübü'tjogue dya, na ngue c'ü rvá zo'c'ö. ²⁰Nguec'ua rí ötc'ü favor cjuarma rí recibidogue e Onésimo. Na ngue je ga cjanu ga ne e Cristo c'ín

Jmugöji. Rí recibidogue, ngue c'ua dya cja ra pëtsa ín mü'bü.

²¹Rí opjügö yo, na ngue rí pãrãgö na jo c'ü rí dyätcägö. Xo rí pãrã na jo c'ü xe rí pjös'ügue na puncjü e Onésimo que nu yo rí xi'tsc'ö. ²²C'ü xe rí tsjague, rí xa'ma nu ja rá oxügö in nzungue. Na ngueje 'ma rí dyötcöji Mizhocjimi, rí te'be ra ch'acö sjëtsi rá ëjë rá 'ñe zenguats'üji.

Saludos y bendición final

²³Va bö'tc'ütjo Cjimi e Epafra. Rí bübübe a pjörü c'ü, na ngueje

o mbëppizübe e Cristo Jesús. ²⁴Xo va bö'tc'ütjoji Cjimi e Marcos, 'ñe e Aristarco, 'ñe e Demas, 'ñe e Lucas. Anguezeji rí pëpijme Mizhocjimi.

²⁵E Jesucristo c'ín Jmugöji ra mböxc'üji.

LA CARTA A LOS HEBREOS

Dios ha hablado por medio de su Hijo

1 Mi jinguã Mizhocjimi o 'nünbü o mü'bü c'o profeta o zopjüji c'o ín mboxpalegöji, o xipjiji ja ga cja Mizhocjimi. Na puncjü c'ua ja va zopjüji, pero dya be xipjiji texe. ² Pero nudyä yo cjë yo ya ni ma ra nguins'i nu xoñijöümü, Mizhocjimi o ndjäjä c'ü nu T'i o ëjë cja ne xoñijöümü. Nguec'ua sö rá pãrãgöji dya na jo, ja ga cja Mizhocjimi. Ngue c'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü o dyät'ä ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü, c'ua ja nzi va xipji c'ü nu Tata. Y je ngueje c'ü nu T'i, c'ü ya ñeme Mizhocjimi c'ü ra tsjapü o cjaja texe yo. ³ Me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Nguec'ua je ga jñu's'ü ga cjanu c'ü nu T'i. Texe c'ua ja ga cja Mizhocjimi, je ixca cjatjonu c'ü nu T'i. C'ü nu T'i me na zëzhi c'ü; sido ra bübüttö ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü hasta 'ma cja ra mama angueze c'ü dya cja ra bübü yo. Angueze o 'ñe ndü va ngötcüji ín nzhunc'öji. Pero o tetjo o bübüttö na yeje, cja nu o ma mimi cja o jodyë Mizhocjimi c'ü manda a jens'e.

El Hijo de Dios es superior a los ángeles

⁴ Mizhocjimi ya unü c'ü xenda pjëzhi na nojo c'ü o T'i, que na ngueje c'o o anxe Mizhocjimi c'o ixi cãrã a jens'e. C'ü rgã pãrãgöji c'ü xenda na nojo c'ü, ngue c'o jña c'o o mama Mizhocjimi. ⁵ O xipji a cjava c'ü nu T'i: Ixi ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö. Ne pa dya, ró jizhi que nu'tsc'e ín Ch'itsc'ö, eñe Mizhocjimi. Pero c'o o anxe c'o ixi cãrã a jens'e, nunca go xipji a cjanu Mizhocjimi c'o. Mizhocjimi xo mama: Nutscö rá jizhigö c'ü ngue o Tatazügö; y angueze ngue ín Ch'igö c'ü, eñe Mizhocjimi.

Dya ngue c'o anxe c'o mi sjipji ngue nu T'i Mizhocjimi. ⁶ Ma o tsja Mizhocjimi o xipji c'ü nu T'i o ëjë cja ne xoñijöümü, o mama Mizhocjimi va xipji c'o o anxe:

Nu'tsc'eji, rí ndüñijöümüji a jmi ín Ch'igö rí ma'tc'eji ín texeji, eñe Mizhocjimi.

⁷ Je ga cjava ga nãdã Mizhocjimi c'o o anxe:

Yo ín anxe yo cjacö jmandago, bübü 'ma rí cjacö ra jñetse nza cja o sivi 'ma pëpcö yo.

O 'ma jiyö, nza cja o ndajma, eñe Mizhocjimi.

⁸ Pero o xipji a cjava c'ü nu T'i:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, nunca ra nguarü rgui tsjague Jmu. Me na jo rgui mandague.

⁹ Nu'tsc'e me i ñegue i tsjague c'o na jo. Nunca i tsjague c'o na s'o, na ngue dya i ñegue.

Nguec'ua rvã da'c'ö c'ü me na notsc'e. Nguec'ua ín dyocjeji mãjä c'o, pero nu'tsc'e xenda ín mãcje.

¹⁰ Mizhocjimi xo xipji a cjava c'ü nu T'i: Nu'tsc'e ín Jmugue, i dyät'ä ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü ndeze mi jinguã. I dyät'ä co ín dyëtsjégue yo.

¹¹ Nujyo, ra zãdã 'ma ra chjorü yo; nu'tsc'e rí sido rí büntcje.

Nujyo, ra tjeze nza cja 'naja zëbitu yo.

¹² Na bitu c'ü ya zëbitu, ra mbãgãji cja rrü jyeji 'na nuevo bitu.

Je xo rga cjanu rí chjotügue ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü, cja rrí cambiague c'ua c'ü ri nuevo yo.

Nu'tsc'e nunca rí cambiague. Y rí sido rí bünc'e, eñe Mizhocjimi va xipji c'ü nu T'i.

¹³ Mizhocjimi xo xipji c'ü nu T'i:

Mimigue cja ín jodyëgö.

Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü'ü, eñe Mizhocjimi.

Pero c'o o anxe Mizhocjimi, nunca go xiji c'ü ro manda a cjanu c'o. ¹⁴ Anguezeji mbëpjitjoji cja Mizhocjimi. Nguec'ua ga

xipji Mizhocjimi anguezeji ra ěji, ra 'ñe mböxcöji rí texeji nutscöji ya ni ma ga jocüzü ín mü'büji e Jesucristo.

No hay que descuidar la salvación

2 C'ü nu T'i Mizhocjimi xenda pjězhi na nojo que na ngue c'o o anxe Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodü rá unnc'öji na jo ngüenda c'o jña c'o ró äragöji c'ü ja ga cja angueze. 'Ma jiyö, ts'ë ts'ë rga xögöji 'ma cja o 'ñiji. ² Mi jinguä, Mizhocjimi o ndäjä c'o o anxe o 'ñe unü c'ü o ley Mizhocjimi nu c'o ín mboxpalegöji. Nu c'o ley c'o, je t'opjü nu, c'o na jo c'o ro tsja c'o nte, 'ñe c'o na s'o c'o dya ro tsjaji. 'Ma cjó c'o dya ro dyätä, mi jyodü ro sufre c'o. ³⁻⁴ Je xo rga czazgöji nu. 'Ma dya rá cchapüji ngüenda c'o o jña c'ü nu T'i Mizhocjimi, Mizhocjimi ra tsjacüji me rá sufreji. C'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü pjězhi Jmu o ějë, o 'ñe mama ja rgá sö rá salvagöji. Bübü c'o o dyärä c'o mi mama c'ü nu T'i Mizhocjimi. Anguezeji cjanu o xitscöji c'ü ja rga salvagöji. Rí pärägöji c'ü na cjuana c'o o xitscöji c'o. Mizhocjimi o unü ja va tsjaji c'o ma nojo. Nguec'ua rvá pärägöji c'ü na cjuana c'o mi mamaji. Mizhocjimi o mbös'ü anguezeji o tsjaji c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Nguec'ua c'o nte me go nguijñiji c'ua. O Espíritu Mizhocjimi o unü ja va pëpji nzi 'na anguezeji, nde nan'ño bëpji va mbëpji Mizhocjimi. O tsjaji a cjanu texe yo, na ngue Mizhocjimi je va ne a cjanu. Nguec'ua 'ma dya rá cchapüji ngüenda c'o jña c'o mama Mizhocjimi c'ü ja rga salvazgöji c'ü nu T'i, nu'ma, dya ra perdonozüji Mizhocjimi 'ma, ra tsjacüji rá sufreji.

Jesucristo, hecho como sus hermanos

⁵ Rrä xi'tsc'öji ja rga cja 'ma ya rguf nguins'i ne xoñijöümü. Dya ngueje c'o anxe c'o o ngama Mizhocjimi ra manda c'o. ⁶ Rí pärägöji c'ü dya ngueje c'o o

anxe Mizhocjimi c'o ra manda, na ngue je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Maco dya ni muvizgöjme rí ntejme, pero ín pjöxcöjme ín pjöcüjme.

⁷ I tsambgagöjme c'ü rí ts'iquëgöjme.

Xenda na nojo c'o anxe c'o ixi cārā a jens'e, na ngue xenda manda que rá nguezgöjme. Pero i mangue c'ü ra zädä 'ma xo rrā nozgöjme, y rrā zözgöjme nza cjatsc'e.

Y i tsambgagöjme rá mandajme texe cja yo i dyätc'e.

⁸ Ngue c'ua nde ra respetaozüjme texe yo, embeji Mizhocjimi.

O mama Mizhocjimi c'ü ra respetaozüji nutscöji rí nteji; ra respetaozüji texe yo o dyät'ä angueze. Nguec'ua rí unnc'öji ngüenda c'ü rá mandaji texe yo. Rí pärögöji c'ü dya be va sädzügöji c'e jña, na ngue dya be rí mandaji a cjanu.

⁹ Pero rí unnc'öji ngüenda c'ü ya va sädä yo jña. Na ngueje c'o cjë c'o mi bübü va e Jesús cja ne xoñijöümü, xenda mi pjězhi ts'inguilëjë ma nojo c'o o anxe Mizhocjimi que na ngueje e Jesús. Na ngue e Jesús vi 'ñe nza czazgöji rí nteji. Y me go sufre va ndü. Nguec'ua Mizhocjimi o 'ñeme ra manda e Jesús. Nguec'ua rá sügöji dya c'ü. Mizhocjimi me go nezgöji, nguec'ua va ndäjä a cjanu e Jesús o 'ñe pätcägöji va ndü c'ü.

¹⁰ Mizhocjimi o dyät'ä ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü ngue c'ua rá ma't'üji angueze. Pero xo mama c'ü ra tsjapü na puncjü o t'i yo nte, ngue c'ua rrä zöji nza cja angueze. Nguec'ua va tsja angueze o ndäjä c'ü 'natjo o T'i'i, o ějë nza czazgöji rí nteji, o 'ñe sufre va ndü. Nguec'ua nudya, c'ü nu T'i Mizhocjimi sö ra 'ñeme libre yo nte, xo ra tsjapüji dya o t'i Mizhocjimi. ¹¹ E Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi o ějë o 'ñe ndintsqui ín mü'büji c'o na s'o. Nutscöji o ndintsqui ín mü'büji, xo 'ñezgöji o t'izüji dya Mizhocjimi. Nguec'ua, dya tseje o T'i Mizhocjimi ga mama ngue o cjuar-

mazüji. ¹²O mama a cjava va xipji c'ü nu Tata:

Rá xicó yo mi cjuarma ja ga cjatsc'e. 'Ma ra jmurü yo mi cjuarmagö, rá bübügö a nde anguezeji y rá tó'c'öjme o himno, embe Mizhocjimi.

¹³Xo mama c'ü nu T'i Mizhocjimi:

Xo 'ñezgö rí ench'e ín mün'c'ö Mizhocjimi, eñe.

Xo mama:

Mi Tatats'ügö, yo in ch'igüe yo i dyacö yo rí cjuarmajme dya, rí ne rá cja-jme c'ua ja nzi gui ñegue, embeji Mizhocjimi.

¹⁴⁻¹⁵Nutscöji mi ätcöji e Satanás c'ü dya jo, mi tüji ín nzhubüji. Nguec'ua ndeze 'ma cja mi ts'iquëgöji, mi sügöji ro ma sufregöji 'ma ro tügöji. Pero o ëjë e Jesús o 'ñe jmus'ü nza cjazgöji rí nteji. O ëjë a cjanu, ngue c'ua ro ndü. 'Ma o ndü, o 'ñevgueji libre cja o dyë c'ü dya jo. Nguec'ua, dya cja rí sü rga tügöji. ¹⁶Rí pärägöji na jo c'ü dya ngue c'o o anxe Mizhocjimi c'o vi 'ñeje e Jesús ro ë mbös'ü. Nutscöji rí nteji o mboxbéchezüji e Abraham, nguezgöji o 'ñe mböxcöji e Jesús. ¹⁷Nguec'ua va 'ñe jmus'ü e Jesús nza cjazgöji rí cjuarmagöji dya angueze, y o sofre texe c'ua ja xo nzi rgá sufregöji. Nguec'ua angueze ngue ín ndamböcjimigöji dya c'ü. O tsja angueze o dyätä Mizhocjimi va ngötcöji ín nzhunc'öji, nguec'ua sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi; ra recibidozüji c'ü. Na ngue e Jesús o 'ñe sofre yo rí sufregöji va, nguec'ua ga juentsquegöji. ¹⁸E Satanás c'ü dya jo, mi üt'tü e Jesús ro tsja c'o na s'o. Mi üt'tüji c'ü, hasta me go sofre e Jesús, pero dya go tsja c'o na s'o. Nguec'ua pärã na jo angueze ja ga mböxcöji 'ma xo üt'cüji c'ü dya jo.

Jesús es más importante que Moisés

3 Mi cjuarmats'ügöji, o t'itsc'eji dya Mizhocjimi; nguetsjë angueze o

'ñünn'c'ü in mü'büji nguec'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. Ixtí unnc'eji na jo ngüenda ja ga cja e Jesús c'ü rí creoji. Ngue apóstole c'ü, na ngue Mizhocjimi o xipji o ëjë cja ne xoñijömmü, o 'ñe zocüji. Xo ngue ín ndamböcjimigöji, na ngueje ñacöji dya a jmi Mizhocjimi. ²Mizhocjimi o 'ñeme va cjanu e Jesús. Mi jinguã Mizhocjimi vi 'ñeme e Moisés mi zopjü c'o nu menzumütsjëji c'o vi juajnü Mizhocjimi. E Moisés o tsja na jo c'o o xipji Mizhocjimi c'ü. Je xo va cjatjonu e Jesús, xo tsja c'o o xipji Mizhocjimi ro tsja. ³Ya mama Mizhocjimi c'ü xenda pjëzhi na nojo e Jesús que na ngueje e Moisés, na ngue e Jesús vi ngama cja ne xoñijömmü c'o nte c'o; pero e Moisés mi ngue o menzumütjoji c'o. Nguec'ua ni jyodü xenda rá sügöji e Jesús que na ngueje c'o ley c'o o dyopjü e Moisés. ⁴Mi cãrã c'o nte c'o, pero bübü c'ü vi ngama c'o. C'ü o ngamaji, nguetsjë Mizhocjimi c'ü o dyät'ã ne jens'e 'ñe ne xoñijömmü. ⁵E Moisés o dyätä Mizhocjimi mi pëpji a nde c'o nu menzumüji c'o vi juajnü Mizhocjimi. C'e bëpji c'ü, ngue c'ü rví unüji ngüenda ro ëjë c'ü xe 'naja c'ü ro 'ñe pätpã Mizhocjimi rvã ñã'a. E Moisés mi nza cjatjo 'naja c'ü manda cja c'o nu mimbëpji. ⁶Pero e Jesucristo chjëntjui nza cja 'na t'i c'ü manda texe cja c'o o mbëpji c'ü nu tata. Nutscöji, dya rí sü rgá nãdãji dya e Cristo, y me rí mäcjö rgã junt'ü ín mün'c'öji c'ü ra salvazüji c'ü. 'Ma rá sidoji ga cjanu, 'ma dya rá jëziji, ra 'ñetse xo ngue o t'izgöji Mizhocjimi 'ma.

El descanso para el pueblo de Dios

⁷Ni jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü o mama o Espíritu Mizhocjimi:

Nu 'ma rí dyärãgueji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji 'ma c'ü.

⁸Dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'eji c'ua ja nzi va tsja c'o in mbox-

palegueji 'ma mi nzhodüji cja c'e majyadü.

Anguezeji go sjëyaji, dya go ne go dyätcöji. Mi nuji cjo ro castigaoji.

⁹Texe c'o cuarenta cjë c'o, mi cjägö c'o me na nojo a nde anguezeji.

Pero sido mi cjaji c'o na s'o, mi nuji cjo ro castigaogö anguezeji.

¹⁰Nguec'ua me rvá sjëyagö, cja rrü mangö c'ua: "Yo nte yo, siempre na jë nzhodü o mü'bü co nutsö yo. Y dya ne ra mbäräji ín 'ñijigö", rí eñegö.

¹¹'Ma ró sjëyagö a cjanu, ixtó mamatsjögö na cjuana c'ü nunca ro zät'äji ro ma mimiji cja c'e jñiñi nu ja ya rvá xicöji, eñe Mizhocjimi.

¹²Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma rí pjöt-püji na puncjü nguenda, 'na ri bübüts'ëji c'o ri cjiñi na s'o o mü'bü c'o dya ra ne ra sido ra ñejme. C'o cja ga cjanu, ngue c'o ya na xögü cja Mizhocjimi c'o, maco me na zëzhi angueze. ¹³C'ü rí tsjaji, pama rí pötqui zopjütsjëji 'ma xe in bübütsjoji. Na ngueje 'ma cjó c'o ra nguiñits'üji c'ü dya ra tsja'a zö ra sido ra tsja c'o na s'o, ra zädä 'ma ya rrä me o mü'bü, dya cja ra zi'ch'i o jña Mizhocjimi. ¹⁴Nu'tsc'ëji o zädä c'e pa 'ma i 'ñench'e in mün'c'ëji e Cristo, i creoji co texe in mü'büji. Nu 'ma rí sido rí ñejmeji a cjanu c'ü, nu'ma, ngue o ntets'üji 'ma c'ü.

¹⁵O mama o Espíritu Mizhocjimi:

Nu 'ma rí dyäräji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji 'ma c'ü.

Dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ëji c'ua ja nzi va tsja c'o in mboxpalegueji 'ma mi nzhodüji cja c'e majyadü.

Anguezeji go sjëyaji, dya go ne go dyätcöji, eñe c'ü.

¹⁶Rá önn'üji 'na t'önü. ¿Cjó mi ngue c'o dya go ne go dyärä 'ma mü o zopjü Mizhocjimi? In pärägueji ngueje c'o ín mboxpalegöji, maco Mizhocjimi ya vi mandaji e Moisés vi ma pjongüji li-

bre a Egipto. ¹⁷¿Cjó mi ngue c'o vi tsja na s'o c'o cuarenta cjë, nguec'ua va sjëya Mizhocjimi? Je ngue c'o ín mboxpalegöji. Mi cjaji c'o na s'o, nguec'ua ma ndüji nu cja c'e majyadü. ¹⁸Mizhocjimi ya vi mama ro ma mimiji cja c'e jñiñi c'ü vi xiji c'o. Pero dya mi ätäji Mizhocjimi. Nguec'ua va mama na cjuana Mizhocjimi: "Nujyo, dya rá jëzi ra zät'ä nu ja rvá xicö yo", eñe. ¹⁹Rí unnc'öji nguenda c'ü dya zät'äji, na ngue c'ü dya creoji Mizhocjimi c'ü ro mbös'üji ro zät'äji nu ja vi xipji Mizhocjimi anguezeji.

4 Nguec'ua nguetscöji dya, zocöji dya Mizhocjimi, xitscöji ja rga minc'öji dya co angueze. Pero ni jyodü rá pjöngüendagöji. 'Ma jiyö 'na cjó c'o ri bübüzüji c'ü dya ra zät'ä nu ja c'o ra söya a jmi Mizhocjimi. ²Dya nguextjozgöji o xitscöji o jña Mizhocjimi. Xo 'ñe c'o ín mboxpalegöji xo dyäräji o jña'a. Pero c'o jña c'o, dya pje mbös'üji anguezeji na ngueje o dyärätjoji, dya go creoji c'o. ³Nutscöji ró ench'e ín mün'c'öji e Cristo. Nguec'ua me sö na jo rá söyagöji a jens'e a jmi Mizhocjimi. Na ngueje je ga cjava va mama Mizhocjimi va nädä c'o ín mboxpalegöji:

O sjëyazü ró mama c'ü nunca ro zät'äji cja c'e jñiñi nu ja ya rvá xipjiji ro ma mimiji, eñe Mizhocjimi.

'Ma o nguarü Mizhocjimi o dyät'ä ne jens'e 'ñe ne xoñijömü, cjanu o söya c'ua angueze. Je xo rvá cjanu rvá söya c'o ín mboxpalegöji, dya cja ro nzhodüji. ⁴O jña Mizhocjimi nädä ga cjava c'ü na yenchö nu pa:

Mizhocjimi o söya c'ua c'ü na yenchö nu pa, dya cja pje dyät'ä, eñe.

⁵Xo mama Mizhocjimi:

Nujyo nte yo, nunca ra zät'ä yo nu ja ró xipji ro ma mimiji, eñe Mizhocjimi.

⁶Ixi 'ñetsetjo c'ü me go ne Mizhocjimi cjó c'o ra söya a jmi angueze. C'o ín mboxpalegöji ot'ü o dyäräji c'ü o jña

Mizhocjimi ja rvá sôyaji, dya cja ro nzhodüji. Pero dya go zät'äji na ngueje dya go ne go dyät'äji Mizhocjimi. ⁷⁻⁸ C'o o t'i c'o mi mboxpalegöji, ngue c'o o zät'ä cja c'e jñiñi nu ja vi mama Mizhocjimi ro ma mimi c'o nu tataji. O möji co e Josué c'ü mi ngue o xo'ñiji. O zät'äji c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Pero dya ngue c'ü ixmi mbeñe Mizhocjimi 'ma mü o mama c'ü ro sö cjó ro sôya. Na ngue 'ma xe go mezhe na puncjü o cjë'ë, Mizhocjimi o mama c'ü xe ro zädä 'ma ro sö na jo cjó ro sôya. O 'ñünbü o mü'bü e David xo mama c'o jña c'o cja ró xi'tsc'öji. Je ga cjava va mama:

'Ma rí dyäräji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji c'ü, dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ëji, eñe c'ü.

A cjanu va mama e David ja rgá sö rá sôyaji. ⁹ Nguec'ua me sö na jo dya, rá ma sôyagöji a jmi Mizhocjimi a jens'e, nutscöji o t'izgöji dya. ¹⁰ 'Ma o nguarü Mizhocjimi o dyät'ä texe yo rí jandagöji, cjanu o sôya c'ua c'ü. Je xo rga cjatjonu c'o ra zidyi Mizhocjimi c'o ra ma sôya a jens'e, ya rguí nguarü o bëpji c'o. ¹¹ Ni jyodü rá pjötpüji na puncjü ngüenda c'ü mama Mizhocjimi, ngue c'ua rá sätc'öji a jens'e nu ja c'o rá sôyaji. 'Ma jiyö, 'na ri bübüzügöji cjó c'o ra ndëpi c'o o 'ñiji c'o ín mboxpalegöji c'o dya go ne go dyärä. 'Ma rga cjanu, dya rá sät'äji.

¹² Me na zëzhi o jña Mizhocjimi c'ü pëpji a mbo cja ín mün'c'öji. Chjëntjui nza cja 'na tjëdyi c'ü na mbeñe nza ye lado. Na ngue o jña Mizhocjimi si'ch'i ín mü'büji, cjacüji ixtá pârägöji ja ga nguïñi ín mün'c'öji, ñe ja ga mbeñe. ¹³ Dya cjó sö ra tsjôjö c'ü dya ra jñanda Mizhocjimi; angueze ixi pácätjoi texe yo rí cjiñigöji. Je ngue angueze c'ü ra jñüncüji ngüenda.

Jesús es el gran sumo sacerdote

¹⁴ Pero e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi ngue ín ndamböcjimigöji dya c'ü, c'ü

me na nojo c'ü ñacöji a jmi Mizhocjimi. Angueze ya cjogü a jens'e a jmi Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodü rá sido rá ejmeji c'ü. ¹⁵ Angueze ngue 'na mböcjimi c'ü sö ra sentio 'ma pje c'o rá sufregöji. Na ngueje o 'ñe mbärä yo rí sufregöji yo xo o sufre angueze. Y xo mi ü't'ü e Satanás c'ü, pero e Jesús, dya go tsja c'o na s'o. ¹⁶ Nguec'ua ni jyodü, dya rá süji rga chëzhgöji a jmi Mizhocjimi c'ín Jmugöji, na ngue me nezgöji na jo. 'Ma pje c'o ni jyodüzüji, ra mböxcöji. Y 'ma rí cjaji c'o na s'o, ra perdonaozgöji c'ü.

5 Yo ndamböcjimi cja yo ín menzumügöji a Israel, rí chjëntcjöji rí nteji. Emeji a cjanu yo, ngue c'ua ra dyötcüji Mizhocjimi, 'ñe ra mbö't'üji o animale, cja rrü mbäsp'äji Mizhocjimi cja c'e arta. Y cja na 'ñe, pje c'o nde ma ofrenda c'o ra unüji Mizhocjimi nu. Je ga cjanu ga tsja yo ndamböcjimi para ra perdonaozüji Mizhocjimi c'o na s'o c'o rí cjaji. ² Cärä nte c'o dya nda pärä o 'ñiji Mizhocjimi, nguec'ua ga jyopü ga tsjaji c'o na s'o. Pero yo ndamböcjimi pâräji ja rgá zopjüji na jo c'o, dya sjëyaji por c'ü vi tsja na s'o c'o. Na ngue xo bëzotjo yo ndamböcjimi xo bübü 'ma cjaji c'o na s'o. ³ Nguec'ua ni jyodü yo mböcjimi ot'ü ra mbäsp'äji animale Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji o nzhübütsjëji. Nuc'ua cja rrü mbäsp'äji Mizhocjimi c'o rguí perdonaoji yo nu minteji.

⁴ Dya cjó cjiñütsjë ra tsja c'e bëpji de mböcjimi. C'ua ja nzi va tsja Mizhocjimi va 'ñeme e Aarón mi jinguä, je xo ga cjatjo dya nu, nguetsjë Mizhocjimi c'ü eme yo ndamböcjimi cja yo ín menzumügöji a Israel. ⁵ Je xo ga cjatjonu e Cristo. Dya xo tsjatsjë ndamböcjimi. Je ngue Mizhocjimi c'ü o 'ñeme o unü c'e bëpji c'ü me ni muvi. O xipji a cjava: Ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö. Ya ró jizhgö ne pa dya c'ü je ngue ín Ch'itsc'ö, eñe Mizhocjimi.

⁶ Cja c'ü 'na o jña Mizhocjimi, je t'opjü a cjava:

Nu'tsc'e in mböcjmigue c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec, rí sido rí tsjague mböcjimi para siempre, eñe Mizhocjimi va xipji e Cristo.

⁷ E Jesucristo, 'ma xe mi bübü cja ne xoñijömü nza cjazgöji rí nteji, 'ma ya ro zädä ro zürüji ro mbö't'üji c'ü, me go dyötü Mizhocjimi. Me go mapjü va dyötü ro ts'a's'ü c'ü rví bö't'ü. Na ngueje na zëzhi Mizhocjimi, mi sö ro ts'a's'ü. Me xo go pjödü o nguizhö e Jesús va dyötü. Pero xo mi te'be c'ü ro tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Nguец'ua va tsja Mizhocjimi o dyätä, o tsjapü o zëzhi e Jesús para ro tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. ⁸ E Jesús, ixi ngue o T'i Mizhocjimi pero me go sofre va dyätä. Nguец'ua va unü ngüenda e Jesús, 'ma ra tsja 'na nte texe c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ra sofre c'e nte'e rgá dyätä.

⁹ Na ngue c'ü vi sofre e Jesucristo va ndü'tü, sö angueze ra salva dya texe c'o ra sido ra 'ñejme c'ü. Nguец'ua nunca ra bëzhiji. ¹⁰ Nguetsjë Mizhocjimi ya mama c'ü ndamböcjimi e Cristo, c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec.

Peligro de renunciar a la fe

¹¹ Xe ro xi'tsc'öji na puncjü o jña c'ü ja ma cja e Melquisedec. Pero dya sö rí pärägueji, na ngueje ya meze in mün'c'ej. ¹² Ya mezhe ndeze 'ma ot'ü i dyärägueji ja ga cja e Cristo. Nguец'ua nudya ya xo ri xiqueji c'o 'ñaja ja ga cja c'ü. Pero nu'tsc'ej ni jyodü cjó xe ndo ra xö'c'ej na yeje c'o o jña Mizhocjimi c'o ya vi xi'tsc'ej. Rá jyë'tsc'öji nza cja o lëlé yo sibatjo, yo dya sö ra zi o jñönü. ¹³ Texe c'o dya pärã na jo'o o 'ñiji e Cristo, chjëntjui nza cja yo lëlé yo sibatjo. ¹⁴ Pero 'ma cjó c'o pama pama ra nguiñi c'o na jo, ra mbärãji 'ma ja ngue c'o na jo, 'ñe c'o na s'o. Nuc'o, chjëntjui o nzhante yo sö ra zi o jñönü.

6¹⁻² 'Ma ot'ü, o xi'tsc'ej c'o ni mbürü jña c'ua ja ga cja e Cristo. O xi'tsc'ej c'ü ni jyodü 'na nte ra 'ñejme Mizhocjimi y ra jyëzi c'o na s'o; 'ma jiyö, dya ra salva 'ma c'ü. 'Ma ot'ü, xo xö'c'ej ja rga jigöji nutscöji rí menzumüji a Israel; cja rrü 'ñescöji o dyë'ëji rgá dyötcöji Mizhocjimi. Xo xö'c'ej c'ü ra te yo añima ra bübütjoi na yeje, cja rrü tjünpüji ngüenda ja ra ma ngärãji. Nujyo ni mbürütjo jña yo, dya nguextjo c'o ni jyodü rá unnc'öji ngüenda yo. Dya xo ni jyodü xe rá yepe rá xi'tsc'öji yo, na ngueje chjëntjui o cimientto 'na ngumü c'ü ot'ü cjü'p'üji. C'ü ni jyodü rí tsjaji dya, ngue c'ü rí pärägueji mas ja ga cja e Cristo. ³ 'Ma ra mböxcö Mizhocjimi rá zo'c'öji na jo, 'ñe 'ma ra mböxc'ej rí dyärãji na jo, rá xi'tsc'öji c'o xe 'ñaja jña c'o rá jyëtscö o jñönü c'o si yo nzhante.

⁴⁻⁶ Cärã c'o ya mbärã ja ga cja e Jesucristo, y ya unüji ngüenda nu c'o na jo c'o dacöji Mizhocjimi, y ya 'ñünbü o mü'büji o Espíritu Mizhocjimi. Anguezeji ya unüji ngüenda c'ü me na jo o jña Mizhocjimi. Y ya mbärãji ja je rga cja 'ma ra nguins'i ne xoñijömü. Pero 'ma ra xögüji cja e Cristo, nu'ma, dya ra sö ra nzhögüji a jmi Mizhocjimi 'ma. Na ngueje 'ma xögüji a cjanu, cjaji c'o na s'o, chjëntjui c'ü ri ngue anguezeji ro ndät'ãji e Jesús cja ngronsi. A cjanu ra mama yo nte: "Dya jo o 'ñiji e Jesús", ra 'ñeñeji. ⁷ Tsjiññiji ja ga cja 'ma cjó c'o pje ra ndujmü cja 'na juajma. Nu c'e juajma ra zi'ch'i co c'e dyebe c'ü ëjë na puncjü. Nuc'ua 'ma ra unü c'o ra zi'i c'o o cjava c'e juajma, nu'ma, Mizhocjimi ra bende-cigo 'ma c'e juajma c'ü, ra tsjapü xenda ra unü. ⁸ Pero 'ma dyavü o bidyi c'o ra unü c'e juajma, dya pje ga jo 'ma c'ü. Mizhocjimi ra tsjapü ra ndë c'o bidyi, y ra jyëziji c'e juajma; dya cjó cja xe ra ndujmü c'ü.

La esperanza que nos mantiene firmes

⁹ Rí s'iyatsc'öji cjuarma. Zö ga cjanu rvá xi'tsc'öji dya, pero rí junt'ü ín mün'c'ö rí tsjaji na jo, dya rí tsjaji nza cja c'e jua-jma c'ü o unü dyavü o bidyi. Na ngueje texe c'o ya jogü o mü'bü, na jo ga tsja c'o. ¹⁰ In negueji Mizhocjimi, nguec'ua vi pjösc'ejí c'o 'ñaja o t'i Mizhocjimi, y sido in pjösc'ejí c'o. C'ü ni tsjagueji a cjanu, dya ra jyombeñe Mizhocjimi.

¹¹ In cjacjuanaji in pjösc'ejí yo nin cjuarmaji. Me ne ín mün'c'ö c'ü xo rí tsjacjuanaji nzi 'natsc'ejí rguí che'beji rí móji a jens'e. Rí negö c'ü rí jñunt'ü in mü'büji a cjanu texe c'o cjé c'o xe rí minc'ejí, c'ü rí ma tsārāji co Mizhocjimi.

¹² Dya rí negö rí jyézgueji rguí che'beji e Cristo. Rí tsjagueji c'ua ja va tsja c'o mi cārā mi jinguā c'o o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Anguezeji go sidoji, dya jyéziji Mizhocjimi. Nguec'ua ya ch'unüji dya c'o vi xipji Mizhocjimi anguezeji.

¹³ Mizhocjimi o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi angueze. Dya cjó mi bübü c'ü xenda ri pjézi na nojo que na ngueje Mizhocjimi. Nguec'ua o mamatsjé na cjuana Mizhocjimi va zopjú e Abraham.

¹⁴ O xipji: “Na cjuana rá intsjimits'ü na puncjú, y rá cja'c'ü c'ü me rrā puncjú in mboxbêchegue”, embeji e Abraham. ¹⁵ E Abraham mi sido mi te'be, nguec'ua va ch'unü c'o vi xipji Mizhocjimi. ¹⁶ Ma jura yo nte, nādāji 'naja c'ü xe na sjü'ü que na ngue anguezeji. 'Ma cjó c'o ra zopjú c'ü 'naja, 'ma ra jura rgá xipji, dya sö 'ma c'ü 'naja ra mama: “Dya cjuana”, ra 'ñeñe. ¹⁷ Xo va cjatjonu Mizhocjimi, 'ma o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi angueze y ro tsjapü c'ü rvá puncjú o mboxbêche, o mamatsjé na cjuana va xipji. Na ngueje me go ne Mizhocjimi ro jizhi na jo, c'ü dya ro pötü c'o vi xipji e Abraham, ro tsja c'ua ja nzi va mama. Ngue c'ua c'o ro tsjapü o mboxbêche e Abraham, ro creoji c'ü vi mama Mizhocjimi. ¹⁸ Nutscöji ya

ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo, ngue c'ua dya rá ma sufregöji. Ya rí te'beji dya c'ü rá ma cārāji co Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. Ra sö rá junt'ü ín mün'c'öji c'ü rá ma cārāji co Mizhocjimi, na ngueje dya ra pötü c'o o mama. O mamatsjé na cjuana; dya sö ra tsja bëchjine. ¹⁹ Rí pārāgöji cumple Mizhocjimi, nguec'ua rá zézhiji rá sido rá ejmeji. Rí te'beji rá ma cārāgöji co Mizhocjimi a jens'e. ²⁰ Na ngue ya cjogü e Jesús a jens'e nu ja ya va ñacöji dya cja Mizhocjimi. Angueze o ot'ü a xo'ñi; nutscöji rá bëp-jagöji. Na ngueje angueze ya mbézhi dya ndamböcjimi c'ua ja nzi ma mbézhi e Melquisedec. Y dya ra nguarü rgá tsja ndamböcjimi c'ü.

Jesús, sacerdote de la misma clase que Melquisedec

7 E Melquisedec c'ü rí xi'tsc'öji, mi manda cja c'e jñiñi a Salem, mi ndamböcjimi cja Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. 'Na nu pa e Abraham o ma zürü c'o rey c'o vi 'ñe zidyí a fuerza c'ü o sobrino, o ndöpü c'o, y o ndunbü c'o mi tunü c'o rey. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü e Abraham, o chjévi c'ua e Melquisedec. Nuc'ua e Melquisedec go dyötpü c'ua Mizhocjimi e Abraham. ² Nuc'ua e Abraham o jñü 'na diezmo texe c'o vi ndunbü c'o rey, cjanu o unü c'ua e Melquisedec. Nu c'e tjü'ü Melquisedec ne ra mama “jmu'u c'ü manda na jo”. Y c'e tjü Salem ne ra mama “yo nte me mājāji, dya pje mbeñeji”. Nguec'ua c'ü o tjü angueze ne ra mama “jmu'u nu ja māji, dya pje mbeñeji”. ³ E Melquisedec, dya 'mārā cjo mi 'ñeje o tata o nana, ni xo ri ngue c'o o mboxpale. Dya xo 'mārā jinguā o jmus'ü ni jinguā o ndü. Nguec'ua, ja c'o nzi ma cja e Melquisedec, je xo ga cjatjonu c'ü nu T'i Mizhocjimi, dya ra nguarü rgá tsja mböcjimi.

⁴ E Abraham mi ngue ín mboxpalegöji c'ü, c'ü me ma jo a jmi Mizhocjimi.

Pero o jñü 'na diezmo c'o vi ndunbü c'o rey, cjanu o unü c'ua e Melquisedec. Nguec'ua sö rí unnc'ejí nguenda c'ü mi pjëzhi na nojo e Melquisedec. ⁵In pärägüejí ngueje yo o mboxbëche e Leví yo pjëzhi dya mböcjimi cja yo ín menzumügöji a Israel. C'o ley, je t'opjü nu, c'ü pë's'i derecho yo mböcjimi ra dyörüji diezmo. Ra dyötüji yo nu menzumütsjëji, zö xo ngue o mboxbëche e Abraham. ⁶Mizhocjimi ya vi zopjü e Abraham vi xipji c'ü ro tsja Mizhocjimi ro intsjimi texe c'o ri cärä cja ne xoñijömi. E Melquisedec, maco dya pje mi cjavi e Leví, pero o jñü'ü c'e diezmo c'ü o unü e Abraham c'ü; cjanu o dyötpüji c'ua Mizhocjimi e Abraham. ⁷Dya dyötü e Abraham Mizhocjimi por e Melquisedec; ngue e Melquisedec o dyötü Mizhocjimi por e Abraham. Nguec'ua rí unnc'öji nguenda c'ü xenda mi pjëzhi na nojo e Melquisedec que na ngue e Abraham. ⁸Yo mböcjimi yo o mboxbëche e Leví c'o örü dya o diezmo, nde tñ'ü c'o. Pero e Melquisedec, dya t'opjü cja o jña Mizhocjimi cjo o ndü c'ü. ⁹Yo o mboxbëche e Leví ötüji o diezmo yo nu menzumütsjëji, pero xo unüji o diezmo. Ra sö rá mangöji c'ü dya nguextjo e Abraham c'ü o jñü diezmo cjanu o unü e Melquisedec; xo 'ñetjo c'o o mboxbëche e Leví xo unüji diezmo e Melquisedec 'ma dya be mi jmus'üji. ¹⁰Na ngueje mi 'natjoji co e Abraham c'ü nu mboxpaleji 'ma o chjëvi e Melquisedec.

¹¹Zö mi mböcjimi c'o o mboxbëche e Leví y mi päsp'äji animale Mizhocjimi, pero c'o nte, dya 'nintspiji o mü'büji c'o na s'o. Nguec'ua mi jyodü c'ü ro bübü c'ü 'na ndamböcjimi c'ü ri nan'ño, c'ü dya ri nza cja e Aarón c'ü nu mboxbëche e Leví. Mi jyodü ro bübü 'na ndamböcjimi c'ü ri nza cja e Melquisedec. C'o o ley Mizhocjimi c'o o ch'unü c'o nte c'o pa c'o, je mi t'opjü c'o, c'ü ja rvá pëpji c'o o mboxbëche e Leví c'o mi

mböcjimi. ¹²Nudya, ya pötü mböcjimi; ya bübü dya 'na ndamböcjimi c'ü nza cja e Melquisedec. Nguec'ua xo ni jyodü ra pötü dya c'o ley. ¹³E Jesucristo c'ü ngue ín ndamböcjimigöji dya, dya mboxbëche cja e Leví c'ü; je mboxbëche cja c'ü 'na o t'i e Israel. Dya cjó mi mböcjimi ne rí 'naja c'o o mboxpale e Jesucristo. ¹⁴Rí pärägöji na jo, e Jesucristo c'ín Jmugöji je mboxbëche cja e Judá; maco e Moisés nunca vi mama c'ü ro tsja mböcjimi c'o o mboxbëche e Judá.

¹⁵Ni jyodü ra pötü c'o ley. Na ngueje cja bübü dya 'na ndamböcjimi c'ü pjëzhi nza cja e Melquisedec. C'e ndamböcjimi ngue e Jesucristo c'ü. ¹⁶C'o 'ñaja mböcjimi mi emeji c'ua ja nzi ga mama c'o ley, mi cjaji mböcjimi na ngueje mi mboxbëcheji cja e Leví. Pero nudya, c'ü ya tsja mböcjimi, me na zëzhi c'ü. Zö o ndü pero o bübü'tjo, y nudya dya cja ra ndü. Nguec'ua ga tsja dya ndamböcjimi c'ü. ¹⁷Na ngueje o mama a cjava Mizhocjimi o xipji c'ü nu T'i: Nu'tsc'e, rí sido rí tsjague mböcjimi c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec, eñe Mizhocjimi.

¹⁸C'o ley c'o ot'ü vi unü Mizhocjimi, Mizhocjimi ya mama c'ü dya cja mandazgöji c'o. Na ngueje nuc'o, dya sö ro mböxcöji ro perdonaozögöji ín nzhunc'öji. ¹⁹C'o ley c'o, dya cjó ndintspi o mü'bü c'ü rví chëzhi a jmi Mizhocjimi. Pero o ëjë e Jesús o 'ñe ngötcüji c'o na s'o. Nguec'ua 'ma rá ench'e ín mü'büji angueze, ra ndintsqüji ín mü'büji, ngue c'ua ra sö rá chëzhiji cja Mizhocjimi.

²⁰Mizhocjimi 'ma o 'ñeme mböcjimi e Jesucristo, o mamatsjë na cjuana. ²¹'Ma o 'ñemeji c'o 'ñaja mböcjimi, dya cjó jura 'ma. Pero Mizhocjimi 'ma mü o 'ñeme mböcjimi e Jesús, o mamatsjë na cjuana 'ma c'ü. O xipji a cjava:

Nutscö rí Mizhocjimigö rí mamatsjögö na cjuana y dya rá pötü c'ua ja

rgá mbeñegö, c'ü dya ra nguarü rí tsjague mböcjimi nza cja e Melquisedec, eñe Mizhocjimi.

²²Na ngue c'ü ni bübü mböcjimi dya e Jesús, ra sö ra zädä c'o jña c'o ya zocöji Mizhocjimi. Nu c'o jña c'o, ngue 'na testamento c'ü xenda ni muvi que na ngue c'e testamento c'ü o ch'unü c'o ín mbox-palegöji, c'ü ngue c'o ley. ²³C'o 'ñaja mböcjimi, na puncjü c'o. Na ngue c'ü tñji, dya sö ra sido ra tsjaji mböcjimi. ²⁴Pero e Jesús, dya ra ndü c'ü, nguec'ua ra sido ra tsja mböcjimi. ²⁵'Ma cjó c'o ra 'ñenche o mü'bü e Jesucristo, ra sö ra chëzhi cja jmi Mizhocjimi; Mizhocjimi ra recibido c'o. E Jesucristo ra ndintspi o mü'büji, ngue c'ua dya ra bëzhiji. Na ngueje e Jesús dya cja nunca ra ndü'ü, nguec'ua dya ra jyëzi rgá dyötpü Mizhocjimi c'o.

²⁶Me na jo 'na ndamböcjimi e Jesucristo; ngue c'ü ni jyodüzüji c'ü. Angueze o tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi c'o na jo; dya nduns'ü o nzhübü ni ro tsja c'o rvá s'o. Nuc'ü, dya pje nza czazgöji rí cjaji c'o na s'o. Nguec'ua, ndo pjëzhi na nojo a jens'e dya c'ü. ²⁷C'o 'ñaja mböcjimi pama pöt'tüji o animale, cja na mbäsp'äji c'ua Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji o nzhübütsjëji. Nuc'ua cja na mbö'tp'üji c'ua animale Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji c'o nte. Pero e Jesús, dya mi jyodü ro tsja a cjanu c'ü. Na ngueje 'natjo vez o ndü va ngötcöji ín nzhunc'öji. ²⁸C'o ley, je t'opjü c'ü ngue yo nte yo ra tsja ndamböcjimi, maco bübü 'ma cjaji c'o na s'o. Pero 'ma ya vi cjogü na puncjü o cjë, Mizhocjimi o mamatsjë na cjuana va 'ñeme c'ü 'naja c'ü ra tsja ndamböcjimi. C'ü o 'ñeme ngueje c'ü o T'i. Nguetsjë c'ü nu T'i c'ü sö ra tsja me na jo 'na ndamböcjimi c'ü dya ra nguarü.

Jesús, abogado de un nuevo pacto

8 Texe c'o ya ró xi'tsc'öji, ngue c'ü rguí pärägueji c'ü ya rí 'ñecjöji dya

'na ndamböcjimi c'ü me pjëzhi na nojo. Angueze ya mimi dya cja o jodyë Mizhocjimi c'ü manda a jens'e. ²Nu cja c'e ngümü de xipjadü nu ja mi pëpji c'o mböcjimi, mi bübü c'e cuarto c'ü me ma sjü'ü. Pero c'ín ndamböcjimigöji c'ü rí 'ñecjöji dya, je va pëpji dya c'ü, nu ja me na sjü a jens'e. Nu c'e lugar a jens'e, dya ngue 'na nte c'ü o dyät'ä c'ü; ngueje Mizhocjimi. ³Texe yo ndamböcjimi emeji yo, ngue c'ua pje c'o ra mbö'tp'üji Mizhocjimi y pje c'o xe nde ra unüji, para ra perdonao Mizhocjimi o nzhübü yo nte. E Jesús c'ín ndamböcjimigöji dya, xo mi jyodü pje ro unü a jmi Mizhocjimi c'ü. ⁴'Ma xe ri bübü dya angueze cja ne xoñijöümü, dya ro tsja mböcjimi 'ma c'ü. Na ngueje xe cärä yo mböcjimi yo pje c'o nde unü Mizhocjimi c'ua ja nzi ga t'opjü cja o ley Mizhocjimi. ⁵Nu c'e cuarto c'ü me na sjü nu ja pëpji yo mböcjimi, dya ixi ngue a jens'e c'ü. Pero ngue c'ü rá unüji ngüenda ja ga cja a jens'e. In mbeñeji ja va sjipji e Moisés 'ma ya mi ngue ro dyät'ä c'e ngüx-ipjadü. O zopjü na ts'izëzhi Mizhocjimi va xipji: "Rí pjötpügüe ngüenda ja rguí dyät'ä c'e ngüxipjadü. Rí dyät'ä c'ü ri nza cja c'o i jñandague ró j'tsc'ö cja ne t'eje", embeji e Moisés. ⁶Na ngue c'ü ni tsja dya mböcjimi e Cristo, cja nuevo ne testamento nu o zocüzüji dya Mizhocjimi. C'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley, dya sö ro ndintsqüji ín mü'büji. Pero ya mama Mizhocjimi ra ndintsqü e Jesucristo ín mü'bügöji. Nguec'ua c'e bëpji c'ü pës'i dya e Cristo, xenda ni muvi c'ü, que na ngueje c'ü o bëpji yo mböcjimi.

⁷Nu 'ma ro mböxcöji na jo c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley, dya rví jyodü 'ma c'ü xe ro zocüzüji dya Mizhocjimi nu 'na testamento. ⁸Pero Mizhocjimi o chö'tp'ü c'o nte c'ü dya mi ätäji c'e testamento c'ü vi unüji c'ü ngue c'o ley. Nguec'ua va mama c'ua:

Ra zädä 'na nu pa'a, 'ma rá zopcjö yo menzumü a Israel 'ñe yo menzumü a Judá, rá unüji 'na testamento c'ü cja nuevo c'ü me rrä jo.

⁹Dya ri nza cja c'e testamento c'ü ró unü c'o o mboxpale anguezeji 'ma ró pjongüji a Egipto o mbedyeji libre.

C'o ró xipcjöji, dya go dyätcöji. Nguec'ua dya cja xo rvá cjapcöji ngüenda.

¹⁰Pero c'e testamento 'ni rá unügö yo menzumü a Israel 'ma ra zädä c'o pa c'o, je rga cjava c'o:

Rá cjapcö ín jñagö ra zi'ch'i na jo cja o mü'büji 'ñe cja o pjeñeji, ngue c'ua ra mbärä ra tsjaji ja c'o nzi rgá negö.

Ngue c'ua ri nguetscö o Mizhocjimizgö anguezeji, y anguezeji ri ngueje ín ch'igö c'o.

¹¹Y dya cja xe rguí jyodü cjó ra jíchi c'o nu dyoji ra xipjiji: "Ni jyodü rí pärägue Mizhocjimi", ra 'ñeñeji. Iyö. Texeji ra mbäcöji, zö pje pjëzhiji, zö dya pje pjëzhiji.

¹²Na ngueje rá perdonaogö c'o ri cjaji na s'o.

Dya cja xo rá mbeñegö c'o o nzhubüji, eñe Mizhocjimi.

¹³C'ü vi mama Mizhocjimi c'ü ri bübü 'na testamento c'ü cja ri nuevo, ixi 'ñetsetjo c'ü ya cjogü c'e testamento c'ü ot'ü vi xipjiji c'o nte, c'ü ngue c'o ley. Y 'ma ya cjogü c'o ley, dya cja mandazüji c'o.

El santuario terrenal y el santuario celestial

9C'o ley c'o o dyopjü e Moisés c'o vi xipjiji c'o nte mi jinguä, je mi t'opjü nu, c'ü ja rvá ma't'üji Mizhocjimi, 'ñe ja rvá mbëpiji. Xo mi bübü c'e ngüxipjadü c'ü ma sjü'ü, pero mi bübü cja ne xoñijömü c'ü. ²Cja c'e cuarto c'ü mi mbürü mi cjogü c'o mböcjimi, je nguejnu ma jä'ä nu c'e tracandelerero. Xo ma jä'ä nu c'e mexa c'ü mi päsp'äji tjömëch'i Mizhocjimi. C'e cuarto c'ü, ngue c'ü ma sjü c'ü. ³Y nu ja mi cjogüji c'ü na yeje cuarto, je xo

mi 'nüns'ü nu c'e bitu c'ü mi cjo't'ü c'e cuarto. C'e cuarto c'ü na yeje, ngue c'ü xenda ma sjü c'ü. ⁴Je nguejnu ma jä'ä nu c'e arta c'ü dyavü o oro, nu ja mi tjüt'üji c'o me ma jo ma jyärä nza cja o nguichjünü. Je xo ma jä'ä nu, c'e cja c'ü mi bës'i c'o laja c'o mi t'opjü c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o o mandamiento Mizhocjimi. Nu c'e cja vi ngos'üji dyavü o oro c'ü. A mbo cja c'e cja, mi jä'ä c'e s'äbä c'ü xo mi dyavü o oro c'ua ja mi qui'i c'e maná. Je xo mi jü'ü nu c'e dyenza c'ü o nzhäjñä 'na nu pa'a 'ma mi jün e Aarón. Je xo mi qui'i nu, c'o laja c'o mi t'opjü c'o mandamiento. ⁵C'ü mi cjo'bü c'e cja c'ü, je mi xis'iji nu, c'o o cji'i c'o animale para ro perdonao Mizhocjimi o nzhubü c'o nte. A xes'e cja c'ü mi cjo'bü, mi bübü yeje c'o vi t'ät'ä de oro c'o mi peje o juaja. Nu c'o, mi xiji querubín c'o. Mi co'büvi o juavi a xes'e cja c'e cja. Nuc'o, ngue c'o rví unü ngüenda c'o nte c'ü mi bübü Mizhocjimi co anguezeji. Nujyo, ro sö xe ro xi'tsc'öji ja ga cja, pero dya ni jyodü dya.

⁶Ma ya vi jogü cja c'e ngüxipjadü texe yo ya ró xi'tsc'öji, o mbürü c'o mböcjimi o pëpjiji nu. Pama mi cjogüji cja c'e cuarto c'ü ma sjü, ro mbëpiji Mizhocjimi. ⁷C'e cuarto c'ü xenda ma sjü, nguextjo c'e ndamböcjimi c'ü mi sö ro cjogü nu. 'Natjo pa nu cjë mi cjogü nu c'ü. 'Ma mi cjogü c'ü, mi tjëdyi o cji o animale, mi unü a jmi Mizhocjimi c'ü. Mi xis'i nu c'o cji c'ü rví perdonao Mizhocjimi o nzhubü angueze, 'ñe c'o o nzhubü c'o nte. ⁸C'ü mi cja a cjanu c'e ndamböcjimi, ngue c'ü ni jítscöji o Espiritu Mizhocjimi c'ü dya sö c'o nte ro chëzhiji a jmi Mizhocjimi nu ja me ma sjü. Dya sö ro chëzhiji 'ma xe mi bübü c'e ngüxipjadü nu ja mi pëpi c'o mböcjimi Mizhocjimi. ⁹Nguec'ua yo cjë yo rí cärägöji dya, sö rá unnc'öji dya ngüenda pje ne ra mama c'o bëpiji c'o mi cja c'o mböcjimi. C'o mböcjimi mi pöt'üji animale, cja ma mbäsp'äji Mizhocjimi, y

pje c'o xe nde ma ofrenda mi unüji c'ü. Pero c'o nte c'o ma ē unü c'o animale c'o mböcjimi ro mböt'üji, dya go 'nintspiji o mü'büji c'o na s'o, pero mi sido mi unüji ngüenda c'ü mi tü o nzhubüji. ¹⁰C'o ley c'o mi ätä c'o mböcjimi ma mbëpiji Mizhocjimi, je t'opjü c'o, c'ü pje ma jñönü mi sö ro zi'iji, 'ñe c'o dya mi sö ro ziji. Je xo t'opjü c'o, c'ü ja rvá xajaji, 'ñe ja rvá xindyëji, 'ñe ja rvá mbe'ch'e o nguaji. Mizhocjimi vi dyacöji c'o ley c'o, hasta 'ma cja ro zädä c'o cjë 'ma ro nd-intscöji ín mün'c'öji c'ü.

¹¹Ya zädä o ëjë e Cristo c'ü ngue ín ndamböcjimigöji dya. Nguec'ua Mizhocjimi ga dyacöji dya c'o xenda na jo. E Cristo ya cjogü a mbo'o nu ja me nda ni muvi 'ñe me nda na jo. Nu ja bübü dya angueze, dya cjó dyät'ä co o dyë 'na nte. Na ngue, dya ngue 'na ngümü cja ne xoñijöümü. ¹²E Jesús 'ma o cjogü a jens'e, dya ndëdyi o cji c'o ts'ichivo, ni ri ngue o cji c'o ts'itrangëlo. Pero o cjogü a jens'e na ngueje nguetsjë o cji c'ü o pjödü 'ma o mböt'üji. Je bübü dya nu e Jesús; dya ni jyodü ra cjogü y ra mbedye c'ua ja nzi ma tsja c'o mböcjimi. Na ngue c'ü vi 'ñe ndü angueze, o ngötcüji c'o na s'o c'o rí cjaji. Nguec'ua, dya cja rá ma cjöt'ügöji c'o. ¹³C'o nte c'o, 'ma cjó c'o pje mi tjörü c'o ma s'o, mi pëgaji c'o na s'o cja o cuerpoji. Nuc'ua c'o mböcjimi ra mböt'üji c'ua c'o ts'itrangëlo 'ñe c'o ts'ichivo. O bübü 'ma ra mbant'aji co ndeje c'o o bozivi 'na ts'isungëlo, cja rrü xis'iji c'ua c'o nte c'o vi pëga c'o ma s'o, para ro jogü c'o vi pëgaji c'o o cuerpoji. ¹⁴Pero xenda ni muvi c'ü vi mböt'üji e Cristo va pjödü o cji. Na ngueje Mizhocjimi angueze y ra bübüjtjo. Y na yeje, angueze o netsjë ro mböt'üji, na ngue je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Y c'ü na jñ'i, mi ojtjo c'o ma s'o angueze. Nguec'ua c'o na s'o c'o mi cjagöji 'ma ya mi ngue ro bëzhgöji ín

aljmaj, ra perdonaozüji dya c'o, ngue c'ua rá pãrãgöji c'ü dya cja rí tügöji ín nzhunc'öji. Ngue c'ua xo ra sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, rá ma'tc'öji c'ü.

¹⁵Mizhocjimi o mama mi jinguã c'ü ro perdonaozgöji ín nzhunc'öji, y dya cja ri tügöji c'o. Mi tüji ín nzhunc'öji na ngueje dya mi ätcöji c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley c'o vi mandazgöji Mizhocjimi. Pero ya zocüzüji dya 'na testamento nu cja nuevo. Na ngue 'ma o ndü e Jesucristo, o ngötcöji c'o mi tügöji, 'ñe c'o mi tü c'o mi cãrã mi jinguã. Nguec'ua nudya, texe c'o o tsjapü Mizhocjimi o t'i mi jinguã, 'ñe c'o cjapü dya o t'i, ra perdonao dya Mizhocjimi c'o, c'ua ja nzi va mama mi jinguã. ¹⁶Tsjijñiji ne jña nu rá xi'tsc'öji dya. 'Ma cjó c'o ra mbäbä 'na testamento ra jñu's'ü cjó ra zopcü c'o pës'i, dya ixta ch'unü. Cja ra ch'unü c'o pës'i, 'ma cja ra mbãrã c'o pje pjëzhi c'ü na cjuana ya ndü'ü c'e nte c'ü o mbäbä c'e testamento. ¹⁷Cja ra ch'unü c'o, 'ma ya rguí ndü c'e nte. Dya cjó be sö ra ch'unü c'o pës'i c'e nte c'ü, 'ma xe ri büntjo c'ü. ¹⁸Je xo ma cjatjonu 'ma o unü Mizhocjimi c'o ín mboxpalegöji c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o o ley Mizhocjimi, o tsja e Moisés o xis'iji c'o o cji c'o animale c'o ya vi bö't'ü. Nuc'ua ndeze c'e pa c'ü, c'o ín mboxpalegöji mi jyodü ro dyätäji c'o ley c'o. ¹⁹C'e pa c'ü, o tsja e Moisés, ot'ü o zopjü c'o ín mboxpalegöji o xipjiji texe c'o o ley Mizhocjimi. Nuc'ua cjanu o ma tjëë c'ua c'o o cji c'o ts'itrangëlo 'ñe c'o o cji c'o ts'ichivo, c'o ya vi chjanba o ndeje. Cjanu o jün 'na pjín'ño c'ü mi böch'ü o mbaxidyo. Nuc'ua co c'e pjín'ño c'ü, ngue c'ü vi xis'i o cji' i c'e libro c'ü mi t'opjü c'o ley. Cja xo nu xis'i c'ua cji' i texe c'o nte. ²⁰Nuc'ua e Moisés cjanu o zopjü c'o nte o xipjiji: "Yo cji yo ró xixc'iji 'ñe yo ró xis'i ne libro, ngue yo rguí unnc'ëji ngüenda c'ü ni jyodü rí dyätqueji ne

testamento nu cja dya'c'üji Mizhocjimi, ni jyodü rí dyätqueji dya yo ley yo cja mandatsc'eji", eñe e Moisés. ²¹ Je xo va cjatjonu xo xis'i o cji'i c'e ngüxipjadü, 'ñe texe c'o traste 'ñe c'o pje nde mi jyodü cja o bëpji c'o mböc'jimi. ²² Xo t'opjü cja c'o ley, casi texe 'ma cjó c'o mi pëga c'o ma s'o, mi jyodü ro ndintspiji co cji'i. 'Ma cjó c'o mi cja c'o ma s'o, mi jyodü ro mböt'üji animale ro xis'iji c'o o cji c'o, ngue c'ua ro perdonaoji o nzhubü c'e nte c'ü.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

²³ Xo mi jyodü ro xis'iji o cji o animale cja c'e ngüxipjadü ngue c'ua ro ndintspiji c'ü, 'ñe c'o pje nde mi cupaji nu. Pero para ro ndintscöji ín mün'c'öji ngue c'ua ro sö ro chëzhgöji a jmi Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, dya mi muvi c'o o cji o animale. C'ü vi t'ät'ä c'e ngüxipjadü c'ü, ngue c'ü rví unü ngüenda c'o nte ja ga cja a jens'e nu ja bübü Mizhocjimi. ²⁴ Nu ja cjogü dya e Cristo, dya ngue c'e ngüxipjadü c'ü vi dyät'ä co a dyë c'o nte. Nu ja cjogü, je ngueje a jens'e nu ja va ötü dya Mizhocjimi por nutscöji. ²⁵ C'o ndamböc'jimi tsjë'ma mi cjogüji nu ja me ma sjü. Je mi tjëdyiji nu c'o cji c'o dya mi ngue o cjitsjëji anguezeji. Pero dya ga cjanu va tsja e Cristo. Na ngue 'natjo vez c'ü o 'ñe ndü. ²⁶ 'Ma ro ë na puncjü vez, ya na puncjü vez rví mböt'üji c'ü, ndeze 'ma o mbürü o ngärã yo nte. Pero dya je ga cjanu. Na ngueje yo cjë yo ya ni ma ra nguins'i nu xoñijömü, 'natjo vez o ëjë angueze. O ë ro 'ñe unü c'ü o vida ro mböt'üji, ngue c'ua ro ndintscöji ín mün'c'öji c'o na s'o. ²⁷ Nutscöji rí nteji, o ch'acöji c'ü 'natjo vez rá tügöji. Y nuc'ua, cja rrü jñüncüji c'ua ngüenda Mizhocjimi. ²⁸ Je xo va cjatjonu e Cristo. 'Natjo vez va 'ñe ndü'ü ngue c'ua va ngö'tp'ü o nzhubü na puncjü o nte. Angueze ra ëjë na yeje. C'ü rguí 'ñeje, dya ngue c'ü ra ë ndü na yeje c'ü rguí ngötcöji c'o na s'o, jiyö. Ngue

c'ü ra 'ñe zidyí c'o te'be c'ü, ra mimiji co Mizhocjimi a jens'e.

10 C'o ley c'o vi ch'unü c'o ín mboxpalegöji, ngue c'ü rví unüji ngüenda c'ü ro ëjë 'naja c'ü ro ndintspiji o mü'büji. C'o ley, dya ndintspiji o mü'büji c'o. Zö tsjë'ma mi pöt'üji o animale c'o mi päsp'äji Mizhocjimi, pero sido mi tüji o nzhubüji. ² Nu c'ü mi mbäsp'äji o animale, 'ma ro sö ro ndintspiji o mü'büji, dya cja xe ro mbäsp'äji 'ma. Na ngue ya rví 'nintspiji na jo; dya cja xe ri söji cjo ri tüji c'o na s'o 'ma. ³ Pero dya je ma cjanu. Na ngueje tsjë'ma tsjë'ma mi päsp'äji c'o animale Mizhocjimi, nguec'ua c'o nte'e tsjë'ma tsjë'ma mi mbeñeji c'ü xe mi tüji c'o na s'o. ⁴ Na ngueje c'o o cji c'o ts'itrangëlo 'ñe c'o o cji c'o ts'ichivo, dya sö ra ndintscöji ín mün'c'öji c'o na s'o.

⁵ Nguec'ua 'ma o ëjë e Cristo cja ne xoñijömü, o mama a cjava angueze va xipji Mizhocjimi c'ü nu Tata:

Yo nte pä'sc'äji o animale y pje c'o nde da'c'eji. Pero dya nda in negue a cjanu.

Nguec'ua rí dyacö 'na cuerpo rá c jagö texe c'ua ja nzi gui ñegue.

⁶ C'ü ni mbä'sc'äji o animale, 'ñe c'o pje c'o nde ni dya'c'eji, dya nda in negue a cjanu.

⁷ Nguec'ua ró mangö: "Nu'tsc'e Mizhocjimi, rí ne rá c jagö c'ua ja nzi gui ñegue.

Rí ne rá c jagö c'ua ja nzi ga t'opjü c'o in leygue cja c'e libro c'ü 'mans'a. Rí ne rá c jagö c'ua ja nzi ga t'opjü rá c jagö", eñe e Cristo.

⁸ Tsjijñiji c'o o mama e Cristo. Ot'ü o mama c'ü dya nda go ne Mizhocjimi c'ü mi mbäsp'äji o animale, ni ri ngue c'ü mi tjü'tp'üji c'o, ni xo ri ngue c'ü pje c'o mi unüji angueze para ro perdonaoji o nzhubü c'o nte. Maco c'o ley, je t'opjü c'ü je ga cjanu rvá tsja c'o mböc'jimi.

⁹ Nuc'ua e Cristo cjanu o mama: "Nu'tsc'e Mizhocjimi, rí ne rá c jagö c'ua ja nzi gui

ñegue”, eñe. Nguec'ua dya cja ni muvi c'ü ni mbäsp'äji animale Mizhocjimi, o c'ü pje c'o nde unüji para ra perdonaozgöji ín nzhunc'öji. C'ü ni muvi dya, ngue c'ü o 'ñe ndü e Cristo c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi. ¹⁰E Cristo 'natjo vez va 'ñe ndü'ü, na ngue je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Nguec'ua ya na jözügöji dya a jmi angueze.

¹¹⁻¹²Yo mböcjimi pama pama pö't'üji o animale, cja rrü mbäsp'äji c'ua Mizhocjimi. Maco c'o o cji o animale, dya sö ra ndintspi o mü'bü yo nte c'o o pecadoji. Pero e Cristo 'natjo vez va 'ñe ndü va ngötcöji ín nzhunc'öji c'ü, nguec'ua dya cja rí tügöji c'o. Yo mböcjimi, dya söyaji, sido pö't'üji o animale. Pero e Cristo, ya mimi dya a jens'e cja o jodyë Mizhocjimi, ya söya. Na ngue ya nguarü c'e böpji c'ü o 'ñe tsja, 'natjo vez o 'ñe ndü por nutscöji. ¹³Nudya, je mimi e Cristo a jens'e; te'be hasta 'ma ra ndöpüji c'o nu'u na ü. ¹⁴Na ngue c'ü 'natjo vez va ndü e Cristo, ya ndintsquiji ín mün'c'öji nutscöji o ntezgöji dya. Nguec'ua, dya cja rí tüji dya c'o na s'o. ¹⁵Je xo ga cjatjonu ga xitscöji o Espíritu Mizhocjimi:

¹⁶C'e testamento c'ü rá unügö yo nte 'ma ra zädä c'o pa c'o, je rgá cjava c'ü. Rá cjacpö ín jñagö ra z'ch'i na jo cja o mü'büji 'ñe cja o pjeñeji, ngue c'ua ra mbärä ra tsjaji c'ua ja nzi rgá negö, eñe Mizhocjimi.

¹⁷Xo mama a cjava:

Yo nte, dya ätcäji ín leygö, me tuns'ü o nzhubüji. Pero rá perdonaojöji, dya cja xe rá mbeñe c'o na s'o c'o cjaji, eñe.

¹⁸'Ma ya perdonaozgöji Mizhocjimi c'o na s'o, ixi pärägueji c'ü dya cja xe ni jyodü cjó pje xe ra unü Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaozgöji c'o.

Debemos acercarnos a Dios

¹⁹Nguec'ua mi cjuarmats'ügöji, ra sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü bübü nu ja me na sjü'ü; dya cja ni jyodü rá sügöji. Na ngueje e Jesucristo o pjödü o cji va ndü. ²⁰Nu cja c'e ngüxipjadü nu ja mi pöpji c'o mböcjimi mi jinguä, mi 'nüns'ü 'na bitu ngue c'ua dya sö ro cjogüji nu ja me na sjü'ü. Pero nutscöji sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü bübü nu ja me na sjü a jens'e. Sö rá chëzhgöji, na ngue o ndü e Jesucristo, cjanu o te o bübüttö na yeje. ²¹Nguet-sjë angueze ín ndamböcjimigöji dya c'ü, nutscöji o t'izgöji dya Mizhocjimi. ²²C'ua ja nzi va tsja e Moisés o xis'i c'o mböcjimi o cji c'o animale ngue c'ua ro 'nintspi c'o, je xo ga czazgöji dya nu, Mizhocjimi ya ndintscöji ín mün'c'öji dya. Y c'ua ja nzi ma xaja c'o mböcjimi ngue c'ua ro chjintsitsjëji o cuerpoji, je xo ga czazgöji dya nu, ró jigöji rvá jizhgöji c'ü ya 'nintscöji dya ín mün'c'öji. Nguec'ua ni jyodü rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi co texe ín mün'c'öji, y rá junt'ü ín mün'c'öji c'ü ra recibidozüji dya c'ü. ²³Ni jyodü sido rá junt'ü ín mü'büji a cjanu; dya rá yembeñeji. Y rá xipjiji yo nte. Na ngue Mizhocjimi cumple c'ü mama. ²⁴Xo ni jyodü rá pötü rga zopjüji yo mi cjuarmaji, ngue c'ua rá s'iyaji yo nín minteji y rá pjösc'öji yo. ²⁵Cärä o cjuarma c'o dya cja jmurüji co c'o nu cjuarmatsjëji. Dya ni jyodü a cjanu. Ni jyodü rá jmurügöji y rá pötü rga zopjüji. Ni jyodü na puncjü rá cjaji a cjanu, na ngueje rí pärägöji ya va chëzhi c'e pa 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo.

²⁶Nutscöji rí pärägöji c'ü na cjuana ja ga cja e Cristo. Nguec'ua nu 'ma ixtä mbeñe rá cjaji c'o na s'o, dya sö xe ra perdonaozgöji c'o. Na ngueje ya ndü e Cristo por nutscöji, dya cja sö xe ra ndü na yeje. ²⁷C'ü ra sö rá te'beji 'ma, nguextjo c'ü ra tsjacöji Mizhocjimi me rá sufregöji na

puncjü. Na ngueje texe c'o üji e Cristo, Mizhocjimi me ra ünbü c'o, ra tsjapü ra ma sufreji cja sivi. ²⁸ Mi jinguã mi cãrã c'o o tsjapü dya ni muvi c'o o ley Mizhocjimi c'o vi dyopjü e Moisés, o tsjaji na s'o. Pero 'ma mi bübü yeje o jñi'i testigo c'o ro mama pje vi tsja c'o nte c'o, ro mböt'üji 'ma c'o vi tsja na s'o, dya ro perdonaoji. ²⁹ E Jesús o pjödü o cji va ndü'ü. Nguec'ua Mizhocjimi sö ra dyacöji dya c'o na jo c'o vi mama, y nguec'ua sö ra ndintscöji dya c'o na s'o. Y o Espíritu jítscöji ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma cjó c'o mbeñe ra tsja c'o na s'o, nu'ma, jünpü 'ma o jña e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi cja rrü yönbü c'ua, y cjpü dya ni muvi c'ü vi ndü c'ü, y cja c'o na s'o chjëntjui c'ü ro zadü o Espíritu Mizhocjimi. Nguec'ua c'e nte c'ü, mercedo c'ü xenda ra sufre na puncjü, que na ngueje c'o dya dyätä c'o ley mi jinguã. ³⁰ Na ngueje rí pärägöji ja ga cja Mizhocjimi c'ü o mama a cjava: “Nguetscö rá cjpü ra sufre c'o cja na s'o, rá nzhopcöji c'o na s'o c'o vi tsjacöji”, eñe. Je xo t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: “Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda c'o o t'i”, eñe. ³¹ Me na sjü 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o. Na ngue Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre na puncjü.

³² Nu'tsc'ejí rí mbeñguejei na jo c'o pa 'ma cja vi päräguejei ja ga cja e Cristo. O tsja'cüji yo nte i sufreguejei na puncjü pero i sêchquejei, dya i jyêzguejei e Jesucristo. ³³ Bübü 'ma me go tsja'cüji burla va zanc'üji yo nte, y va tsja'cejí c'o na s'o. Xo bübü 'ma i dyocjejei c'o cjuarma c'o je xo ga cjatjonu va tsjapüji, i juentsquejei c'o. ³⁴ I juentsquejei c'o cjuarma c'o mi sufre a pjörü, i pjösc'ejí c'o. Y 'ma o tsja c'o nte o jñünnc'ejí c'o mi pês'cejí, me i mäcjejei vi pês'píji paciencia c'o. Na ngueje in päräguejei je bês'cejí a jens'e c'o xenda na jo'o c'o dya ra chjorü.

³⁵ Nguec'ua, dya rí jyéziji e Cristo; sido rí jñunt'ü in mü'büji c'ü ra salvats'üji

c'ü, dya rí süji. Na ngueje 'ma rí sidoji, ra dya'cejí 'ma Mizhocjimi c'o me na jo. ³⁶ Ni jyödü rí tsjaguejei c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; ni jyödü rí sêchquejei ngue c'ua ra dya'cejí c'ü ya mama. ³⁷ Na ngueje je t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: Ya ngue ra êjê na yeje nu c'ü in te'beji; dya ra mezhe c'ü.

³⁸ 'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü c'ü, ya jogü cja in jmigö 'ma c'o. Y 'ma ra sido ra creoji, rá unüji ra ma mimiji co nuzgö.

Pero 'ma cjó c'o ra zü'ü y ra chjench'ejí, 'ma dya cja ra ñejmeji, nu'ma, dya cja rá mäpägö 'ma c'o, eñe Mizhocjimi.

³⁹ C'o sũ a cjanu, ra ndüji, dya ra salvaji. Nutscöji, dya rá süji. Rí ench'e in mün'cüji Mizhocjimi nguec'ua ra dyacöji c'ü dya rá tñji, rá bünc'öji.

La fe

11 Nu 'ma rí ench'e in mü'bügöji Mizhocjimi, rí pärägöji 'ma c'ü ra zädã c'o ya mama angueze. Y rí te'beji c'o, zö dya rí jandaji cjo ra zädã. ² Bübü c'o mi cãrã mi jinguã c'o me nântji cja o jña Mizhocjimi c'ü mi cjaji na jo. Me nântji a cjanu na ngue mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi, mi päräji c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama.

³ Mi jinguã mi ojtjo yo bübü dya; mi nguextjo Mizhocjimi. Nuc'ua o mama Mizhocjimi c'ü ro bübü ne jens'e ñe ne xoñijömü, o bübü c'ua. Nguec'ua rí ench'e in mün'cüji Mizhocjimi, rí päräji ra zädã c'ua ja nzi ga mama angueze.

⁴ Mi jinguã, e Abel o mböt'ü o animale c'o o mbäsp'ã Mizhocjimi. Xo ñetjo e Cañ, xo mbäsp'ã Mizhocjimi c'o vi mbedye cja o juajma. Pero c'o o mbäsp'ã e Abel, xenda ma jo a jmi Mizhocjimi c'o, na ngueje e Abel mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi. Rí pärägöji c'ü ma jo e Abel a jmi Mizhocjimi, na ngueje Mizhocjimi o mäpä c'o o unü e Abel. Nguec'ua zö ya

ndü e Abel, pero chjëntjui c'ü xe ri ñatjo c'ü, na ngueje sö rá unnc'öji ngüenda cja o jña Mizhocjimi ja va 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ü.

⁵E Enoc mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua o s'idyi a jens'e, dya go ndü c'ü. Dya cja xe go mimi va cja ne xoñijömü, na ngueje Mizhocjimi ya vi zidyí a jens'e. Je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mi cja Mizhocjimi mi mápá e Enoc 'ma dya be mi sidyi a jens'e. ⁶'Na nte, 'ma dya ra 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nu'ma, dya sö Mizhocjimi ra mápá 'ma c'e nte. Na ngueje 'ma cjó c'o ne ra chézhi a jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü c'ü bübüjtjo Mizhocjimi. Xo ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü, 'ma ra jyodü Mizhocjimi co texe o mü'bü, Mizhocjimi ra unü c'ü rguf mbärá ja ga cja angueze, y ra recibido c'ü.

⁷E Noé, xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Mizhocjimi o zopjü e Noé o xipji c'ü ro pejñe 'na tradyebe ro chjotü texe c'o nte. Zö nunca mi jandaji a cjanu c'o pa c'o, pero e Noé o creo c'ü vi mama Mizhocjimi. O züpü c'ua c'o jña c'o, go dyät'á c'ua 'na barco. Nguec'ua dya ndü e Noé cja c'e tradyebe, ni ri ngue c'ü nu su, ni xo ri ngue c'o o t'i, ni xo ri ngue c'o o cjö. E Noé o jñunt'ü o mü'bü c'ü ro 'ñeje 'na tradyebe c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü ya ma jo e Noé cja o jmi. Pero c'o nte, dya tsjapüji ngüenda c'ü vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua jñetse ma s'o c'o nte c'o.

⁸E Abraham, Mizhocjimi o xipji ro mbedye cja c'ü o jñiñi, ro ma cja c'ü 'na jñiñi c'ü ro tsjapü o cjaja. E Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ü. Nguec'ua ixco dyätá Mizhocjimi go mbedye go ma c'ua, zö dya mi pärá ja je ro zät'á. ⁹Nu cja c'e jñiñi c'ü vi mama Mizhocjimi ro unü e Abraham, e Abraham mi nzhontjo mi nzhontjo nu. Na

ngue dya be mi ngue o cjaja c'e jñiñi c'ü. Mi bübüjtjo e Abraham cja 'na ngüxipjadü c'ü mi tä'sätjoji. E Abraham mi nzhontji e Isaac c'ü nu t'i, 'ñe e Jacob c'ü nu bëche c'o xo vi xipji Mizhocjimi ro tsjapü o cjavavi c'e jñiñi c'ü. Zö mi nzhontjo e Abraham, pero mi sido mi ejme Mizhocjimi. ¹⁰Mi te'be ro ma mimi cja c'e jñiñi a jens'e c'ü nunca ra chjorü, c'ü nguetsjé Mizhocjimi o dyät'á ja c'o nzi va ne.

¹¹E Sara c'ü nu su e Abraham, dya mi muxt'i c'ü. Ya xo vi cjogü o cjëë 'ma ro muxt'i. Pero o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, mi pärá c'ü ro mus'ü 'na ts't'i c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi o unü e Sara ro nduns'ü c'e ts't'i c'ü o mus'ü. ¹²Nguec'ua e Abraham, zö ya me mi pale cjó xe ro mama c'ü xe ro sö ro 'ñeje t'i c'ü, pero go tsjäjä na puncjü o mboxbëche c'ü. Yo seje a jens'e, 'ñe c'o 'ñöxömü c'o järä a ñünü cja yo ndare 'ñe cja yo mar, dya cjó sö ra mbezhe c'o. Je xo ga cjatjonu yo o mboxbëche e Abraham, me na puncjü yo.

¹³E Abraham o ndü c'ü, y dya go ch'unü va texe c'o vi xipji Mizhocjimi c'ü. Je xo va cjatjonu e Isaac 'ñe e Jacob. Pero mi sido mi junt'ü o mü'büji c'ü ro unü Mizhocjimi anguezeji c'ua ja nzi va mama; mi sido mi creoji hasta 'ma mü o ndüji. Mi päräji, zö ro mezhe pero ro zädä c'o vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua ma mäji. Y mi mama anguezeji mi xipjiji a cjava c'o 'ñaja nte: "Nutscöjme, rí nzhontecjójme cja ne xoñijömü", mi eñeji. ¹⁴C'ü vi mamaji a cjanu, ixi 'ñetsetjo c'ü mi jodüji c'ü 'na jñiñi. ¹⁵C'e jñiñi c'ü mi jodü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, dya mi ngue c'e jñiñi nu ja ot'ü mi bübü e Abraham. 'Ma ri ngueje c'ü, ro sö ro nzhogüji 'ma; dya pje ro ts'a's'üji. ¹⁶Pero me mi ne o mü'büji 'na jñiñi c'ü me xe na jo'o, c'ü ngue a jens'e. Nguec'ua, dya tseje Mizhocjimi ga mama: "Ngue o

Mizhocjimizgö yo”, eñe. Ixi jñetsetjo c'ü dya tse c'ü. Na ngueje ya dyät'ä 'na jñiñi nu ja ra ma ngärä anguezeji.

¹⁷⁻¹⁸ Mizhocjimi ya vi xipji a cjava e Abraham: “Je ngue in ch'igue e Isaac c'ü ra tsja tata cja in mboxbëchegue”, eñe Mizhocjimi. 'Na nu pa'a Mizhocjimi o ts-japü 'na prueba e Abraham; o xipji c'ü ro tsja e Abraham ro unü e Isaac c'ua ja nzi ma mbäsp'äji o animale Mizhocjimi. Zö e Isaac mi ngue c'ü 'natjo nu t'i e Abraham, pero e Abraham ya mi ngue ro mböt'tü e Isaac ro unü Mizhocjimi. Na ngue mi junt'ü o mü'bü c'ü je ri ngue e Isaac c'ü ro tsja tata cja nu mboxbëche e Abraham, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. ¹⁹ E Abraham mi pärä, zö ro mböt'tü e Isaac pero Mizhocjimi mi pës'i poder, mi sö ro tsjapü ro te e Isaac ro bübüjtjo na yeje. Nguec'ua Mizhocjimi o ts'a'sü c'ua e Abraham, dya jyëzi ro mböt'tü e Isaac. Nguec'ua e Abraham xe go sitjo c'ü nu t'i, chjëntjui c'ü ya rví ndü. Na ngueje ya mi ngue ro mböt'tü.

²⁰ E Isaac xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua va tsja e Isaac va dyötpü c'ua Mizhocjimi c'o nu t'i c'o mi ngue e Jacob 'ñe e Esaú. Y o xipjivi ja rvá intsjimi Mizhocjimi anguezevi 'ñe c'o nu mboxbëchevi c'o cjë c'o cja ro ëjë. ²¹ E Jacob xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma ya ma tütü c'ü, o dänä c'ü o ch'äjä va dyötpü Mizhocjimi nza yeje c'o o bëche c'o mi ngue o t'i e José. ²² E José xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, mi pärä c'ü ro tsja Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. Nguec'ua 'ma ya ma tütü c'ü, o mama ja rvá tsja c'o o mboxbëche e Jacob c'o mi xiji Israelita. O mama c'ü ro ngäräji a Egipto pero ro mbedyeji nu, 'ma ro zädä c'o pa. Y xo xipji c'o o dyoji ro ndunbüji c'ü o cuerpo angueze 'ma ro mbedyeji.

²³ O mezhe c'ua, c'ü mi rey a Egipto o manda ro pant'aji cja ndare texe c'o ts't'i cja c'o Israelita 'ma cja mi jmus'ütjoji.

'Ma o jmus'ü e Moisés, c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana o jñandavi c'ü me ma zö c'e ts'ilëlë, xa'ma pje c'o ro mbëzhi c'ü. Anguezevi o 'ñench'e o mü'büvi Mizhocjimi. Nguec'ua va pönüvi jñi zana c'e ts'ilëlë c'ü mi ngue e Moisés. Dya go züpüvi o jña c'e rey. ²⁴ Nuc'ua c'ü nu xunt'i c'e rey a Egipto, 'ma o chöt'ü c'e ts'ilëlë c'ü mi ngue e Moisés, o ts-japü o t'i c'ua c'ü. Pero 'ma mü o noctü e Moisés o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ü. Nguec'ua 'ma ya vi bëzo angueze, dya cja ne xe ro nädäji angueze mi ngue o t'i c'ü nu xunt'i c'e rey. ²⁵ Ro sö e Moisés xe ro tsja bëche cja c'e rey, ngue c'ua xe ro mäjä e Moisés rvá züji, ro tsja c'o nte. Pero o unü ngüenda c'ü dya rvá jo a cjanu, 'ñe c'ü dya ro mezhe rvá mäjä. Na ngue c'ü rví mäjä a cjanu, je ri tsjatjo va cja ne xoñijötmü. C'ü o tsja, o mbeñe c'ü xenda rvá jo ro dyoji c'o nu menzumüji a Israel c'o vi juajnü Mizhocjimi, y ro sufre co anguezeji. ²⁶ O nguijñi angueze, zö ro zadüji angueze pero xenda rví muvi c'ü ro dyätä e Cristo rvá mbedye a Egipto, que na ngueje c'ü ro nguejme ro tsjapü o cjaja texe c'o mi pës'iji cja trabodega nu. Na ngueje e Moisés mi te'be c'o xenda na jo c'o ro unü Mizhocjimi. ²⁷ C'ü vi mbedye e Moisés a Egipto, dya ngue c'ü mi sü c'ü pje ro tsjapü c'e rey; ngue c'ü mi junt'ü o mü'bü ro zädä 'ma ro sö ro pjongü libre c'o nu menzumütsjëji. Mi creo c'o vi mama Mizhocjimi, nza cja 'ma ixto ñavi ro jñandba o jmi; maco dya cjó janda Mizhocjimi.

²⁸ Na ngue c'ü mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi, o mbürü e Moisés o pjongü c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, o xipji c'o nu menzumüji a Israel ro xis'iji o cji cja ngoxtji c'o o ngumüji, ngue c'ua 'ma ro ëjë c'ü o anxe Mizhocjimi, dya ro mböt'p'üji 'ma c'o nu ndats'it'iji. ²⁹ E Moisés 'ñe c'o nu menzumüji a Israel o 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi, o jñunt'ü o mü'büji c'ü ro mbös'ü Mizhocjimi

anguezeji ja rvá mbes'ejí cja c'e traza-pjü c'ü jüsp'üji Mar Rojo. Nguec'ua va mbes'ejí c'ua, nza cja 'ma ri nguetjo cja jömü c'ü na dyodü. Pero c'o mi men-zumü a Egipto, 'ma mi cja ro mbes'ejí, go nzhogü c'o ndeje c'o vi xögü, go chjorüji c'ua texeji nu.

³⁰ C'o Israelita o 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua pama mi xinchp'itjoji cja c'e jñiñi a Jericó. Nguec'ua 'ma ya vi cjogü siete pa, go nügü c'ua c'o trandüngümü c'o mi c'ot'ü c'e jñiñi. ³¹ 'Ma dya be mi xinchp'iji cja c'e jñiñi, o xipjiji ye bëzo c'o mi Israelita o ëjuí, o 'ñe zo'büvi nu. Cja c'e jñiñi, mi bübü 'na ndixü c'ü nde ma dyonpütjo o bëzo. Nuc'ü, mi chjü'ü Rahab c'ü. Pero c'e ndixü go 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, guec'ua va mbös'ü c'o vi 'ñe zo'bü. O tsjocüvi a mbo cja o ngümü, ngue c'ua dya ro zürüji c'o. Nguec'ua 'ma o nügü c'o ndüngümü c'o mi c'ot'ü c'e jñiñi, c'o tropa c'o mi Israelita, dya go mböt'üji c'e ndixü. Pero c'o nu menzumüji a Jericó, dya go züji Mizhocjimi. Nguec'ua va mböt'üji c'o.

³² ¿Pje xe rá xi'tsc'öji? Dya rá sürü rá xi'tsc'öji dya, texe c'ua ja va tsja e Gedeón, 'ñe e Barac, 'ñe e Sansón, 'ñe e Jefté, 'ñe e David, 'ñe e Samuel, 'ñe c'o profeta. ³³ Anguezeji mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi, guec'ua mi bübü anguezeji c'o o ndöpü o rey. Xo mi bübü c'o o mbëzhi juesi c'o na jo va zopjü c'o nu menzumüji. Xo mi bübü c'o o zädä c'ü vi xipji Mizhocjimi. Xo mi bübü anguezeji c'ü o pant'aji a nde cja o león, pero Mizhocjimi o ngo'tp'ü a ne c'o león. Na ngueje mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi c'e nte c'ü. ³⁴ Mi bübü c'o o mboch'üji cja trasivi c'ü me mi yorü, pero Mizhocjimi o tsja c'ü dya pje tsjapüji c'e trasivi. Na ngueje anguezeji xo mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Mi bübü c'o ro bö't'ü co tjëdyi. Pero dya pje xo tsjapüji c'o, na

ngueje anguezeji xo mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Mi bübü c'o mi sü o mü'bü. Pero Mizhocjimi go tsjapu ro zëzhiji, na ngueje mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua va chüji na jo c'o o tropa c'o nte c'o dya mi ma't'ü Mizhocjimi, va ndöpüji c'o. ³⁵ Mi bübü ndixü c'o vi ndü c'o mi cärä o ngümü, pero o tetjo c'o, o bübütjoji na yeje.

Mi bübü c'o o mbäräji hasta 'ma cja mü o ndüji. 'Ma ro mama anguezeji c'ü dya cja ro ma't'üji Mizhocjimi, ro 'ñe-meji 'ma libre, dya pje ro tsjapüji 'ma c'o. Pero anguezeji, dya mamaji a cjanu c'ü ro jyëziji Mizhocjimi. Na ngue mi te'beji c'ü xenda na jo; mi te'beji c'e pa 'ma ra tetjoji ra mimiji co Mizhocjimi. ³⁶ Mi bübü c'o me go mbätäji va nda's'üji co chirrio, na ngueje mi ench'eji o mü'bü Mizhocjimi. Mi bübü c'o mi sufre a pjörü, y xo mi tjün't'üji co cadena. ³⁷ Mi bübü c'o o pjat'üji o ndojo va mböt'üji. Mi bübü c'o o dyocüji a nde co serrote. Mi bübü c'o o xipjiji c'ü na jo ro mamaji c'ü dya cja ro ma't'üji Mizhocjimi; 'ma jiyö, ro tsjapüji ro sufreji 'ma na puncjü. Mi bübü c'o o mböt'üji co tjëdyi. Mi bübü c'o o c'ueñe cja o ngümüji o möji na jë. Nguec'ua mi bëzhi c'o mi jy-odüji, guec'ua ya nguextjo o xipjadü o ndënhjürü c'ü mi je'ejí, 'ñe o xip-jadü o chivo. Mi sufreji na puncjü, y mi cjapüji na s'o c'o. ³⁸ C'o nte c'o dya mi creo Mizhocjimi mi mamaji c'ü ma s'o c'o mi ma't'ü Mizhocjimi; mi mamaji c'ü dya mi jyodü c'o mi ma't'ü Mizhocjimi xe ro mimiji cja c'o o jñiñiji. Maco mi nguetsjë c'o mi mama a cjanu, c'o ma s'o. C'o mi ejme Mizhocjimi, o c'ueñeji cja o ngümüji o möji na jë, guec'ua mi nzhodütjoji cja majjadü, 'ñe cja t'ejje. Mi tsädätjoji cja cueva. ³⁹ Texe c'o nte c'o ya ró xi'tsc'öji, me nântji c'ü na jo va tsjaji, na ngue mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Pero dya ch'unüji va, nu c'o vi mama Mizhocjimi. ⁴⁰ Na ngueje Mizhocjimi ya

vi mbeñe c'ü ro zädä c'ü xenda na jo. Mi te'be Mizhocjimi c'ü ro cārāgōji nutscōji, ngue c'ua c'o mi cārā mi jinguā, ñezgōji sō rá chēzhgōji a jmi angueze rí texeji.

Fijemos la mirada en Jesús

12 C'o nte c'o cja ró xi'tsc'ōji, zō mi sufrefi pero dya jyēziji c'ü mi ench'e o mü'būji Mizhocjimi. Xo rga cjazgōji nu, ni jyodü, dya rá jēziji c'ü rgá ench'e ín mü'būji e Jesucristo, zō xo rá sufrefi. C'ü rgá nzhodūji cja o ñiji Mizhocjimi chjēntjui nza cja 'na nte c'ü rí cja carrera. Nuc'ü, ra ts'o's'ü c'o bitu c'o ri je'e. 'Ma jiyō, ra ts'a's'ü c'o bitu, y ra bēzhi 'ma c'e carrera. Je xo ga cjazgōji nu. Ni jyodü rá jēzgōji texe c'o na s'o c'o rí cjaji, ñe c'o pje nde c'axcōji. ²Ni jyodü rá unnc'ōji ngüenda c'ü ja va tsja e Jesús, y rá te'beji ra mbōxcūji angueze xo rá zēzhgōji 'ma pje c'o rá sufrefi. 'Ma o ndät'āji e Jesucristo cja ngronsi, me co bēchpiji o tseje va tsjapūji burla. Pero e Jesús go ne go ndü, dya tsjapü ngüenda c'ü mi bēchpiji o tseje. Na ngue mi pārā c'ü ro zädä 'ma me ro mājā angueze, na ngue ya rví mbōxcūji. Na ngue c'ü o ndü e Jesús, nudya, je mimi dya cja o jodyē Mizhocjimi.

³Mbeñeji c'ü o tsja e Jesús. Mbeñeji, ngue c'ua 'ma pje c'o ra tsja c'ejí, dya ra tōgü in mün'cejí c'ü rguí jyēzgueji Mizhocjimi. C'o nte, me go tsjapūji o sufrefi e Jesús; maco mi nguetsjē anguezeji ma s'oji. Pero e Jesús go sēchi texe c'o. ⁴C'ü ni ñench'e in mün'cejí e Cristo, ngue c'ü ni jyonn'c'ügueji o chü yo nte. Pero dya c'jō be bō't'üts'ejí. Nguec'ua, dya ni jyodü rí tsjaji na s'o rguí xōgueji co e Cristo. ⁵Pe ya í jyombeñeji c'ü mama cja o jña Mizhocjimi nza cja 'na tata 'ma zopjü c'o o t'i. Je mama ga cjava c'ü:

Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, 'ma ra huēnch'igüe Mizhocjimi c'in Jmugue, dya rí tsjapü c'ü dya pje ni muvi c'ü o jña c'ü.

Ni xo rí tsjijñi rguí sentiogue 'ma ra xi'tsc'e c'ü na s'o í tsja.

⁶C'in Jmugue 'ma s'iyā 'na nte, cjapü ra sufrefi 'ma.

Y ngue c'o cjapü o t'i, c'o castigao c'ü, eñe c'e jña.

⁷Nujyo in sufregueji, nguetsjē Mizhocjimi c'ü jēzi rí sufregueji yo. Nguec'ua rí xōtpūgueji 'ma c'ü ja rguí dyätqueji na jo angueze. Mizhocjimi cja c'ejí nza cja 'na tata cjapü c'ü nu t'i. Na ngueje texe yo bēzo, bübü 'ma ni jyodü ra castigaoji c'o o t'iji.

⁸Mizhocjimi jēzi ra sufrefi c'o o t'i. Nguec'ua 'ma dya in sufrefi, nu'ma, dya ngue o t'itsc'ejí 'ma c'ü. ⁹C'o mi tatagōji cja ne xoñijōmü mi castigaozūji c'o, ngue c'ua ro ätcōji c'o. Y mi sūgōji c'o. Nadya c'in Tatagōji c'ü bübü a jens'e, ¿cjo dya xo ni jyodü rá sūgōji angueze, ngue c'ua rá bübütjoji? Jā, ni jyodü.

¹⁰Ja nzitjo c'jē c'o o castigaozūji c'o mi tatagōji. Mi castigaozūji c'ua ja nzi ma netsjēji anguezeji. Pero Mizhocjimi castigaozūji ngue c'ua ra mbōxcōji, ngue c'ua rga cjazgōji angueze. ¹¹Ixi 'mārātjo, 'ma jēzi Mizhocjimi ra sufrefi 'na nte, dya mājā c'e nte, nzhümü 'ma c'ü. Pero 'ma ra unü na jo ngüenda c'e nte jenga ni sufrefi c'ü, cja rrü dyätä c'ua Mizhocjimi, nu'ma, xenda rrā jo c'o ra tsja 'ma c'e nte, y dya cja pje xe ra mbeñe 'ma c'ü.

El peligro de rechazar la voz de Dios

¹²C'o cja carrera, bübü 'ma ya me ni tōgü o ngua. Nguec'ua dya cja nda sō ra cjuan'diji. Je xo ga cjats'ejí nu, me tōgü in mün'cejí. Nguec'ua rí xi'ts'iji rí zēzhgueji. ¹³Ixtí tsjijñiji c'ü ngueje o ñiji e Cristo c'ü rí möc'ejí. Ngue c'ua c'o yembeñets'ejí, dya ra xōgūji cja c'e ñiji c'ü na jo, y dya cja xe ra yembeñeji.

¹⁴Me rí jyodūji ja rguí tsārāgueji na jo texe yo nte. Xo rí jyodūji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. 'Ma

jiyö, dya ra sö rí pârâji 'ma na jo ja ga cja angueze, y dya ra sö rí ma minc'ejí co angueze. ¹⁵Rí pjötpütsjëji ngüenda. 'Ma jiyö, 'na ri bübüts'ejí 'naja c'ü ra xögü co Mizhocjimi, maco o nugüji na jo va ndäjä c'ü nu T'i. 'Ma ri bübüts'üji c'ü ri cja na s'o, zö ri 'natjo nte, pero ra jí'ts'íji 'na 'ñiji c'ü na s'o, nguec'ua ri bübüts'üji na puncjü c'o xo ra tsja na s'o. ¹⁶Rí pjötpüji ngüenda c'ü dya cjó ri bübüts'ejí hermano c'ü ri 'ñeje c'ü 'na ndixü, o hermana c'ü ri 'ñeje c'ü 'na bëzo. Y 'ma dya in chjüntüji, dya rí jyöt'üji o ndixü. Xo rí pjötpüji ngüenda c'ü dya cjó ri bübüts'ejí c'ü ra tsja c'ua ja nzi va tsja e Esaú, ra tsjapü dya pje ni muví c'o me na jo c'o ne ra dyacöji Mizhocjimi. E Esaú mi ngue c'ü nu ndat'i e Isaac, nguec'ua je ngue e Esaú c'ü ro intsjimiji ro tsja Mizhocjimi. Pero c'ü rví intsjimiji c'ü, o mbö'ö e Esaú por 'na mojmü o jñönü c'ü o ch'unü ro zi. ¹⁷In pârâgueji ja va tsja c'ua e Esaú. O mezhe c'ua e Esaú mi ne c'ü ro intsjimiji c'ü. Pero Mizhocjimi dya go ne a cjanu. Me go huë'ë c'ua e Esaú, 'na xe ro sö ro intsjimiji c'ü. Pero dya cja sö.

¹⁸Nu cja c'e t'eje nu ja o ch'unü c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o ín mboxpalegöji, me mi yorü o trasivi nu. Me xo ma bëxömütjo ma jängömü nu. Y me ma zëzhi ma vü'ü trandajma nu. ¹⁹Y cja c'e t'eje, xo mi zünü me na jens'e 'na trompeta nu. Cjanu ña c'ua Mizhocjimi o zopjü c'o ín mboxpaleji. Anguezeji me go züji va dyäräji c'o jña c'o, nguec'ua va dyötüji e Moisés c'ü ro xipji Mizhocjimi c'ü dya cja ro ña'a. ²⁰Me mi süji, dya cja ne ro dyäräji. Na ngueje Mizhocjimi vi mama a cjava: "Zö ri nguextjo 'na animale ra säjä cja ne t'eje, pero rí pö't'üji c'ü. Pero dya rí chëzhiji. Rí pjat'üji co ndojo, o 'ma jiyö rí pjat'üji co lanza", eñe Mizhocjimi. ²¹Me mi sü'ü ma jñandaji cja c'e t'eje. Nguec'ua hasta e Moisés o mama: "Me rí mbigö rgá sügö na

puncjü", eñe. Nu c'e t'eje c'ü, dya ngue c'ü in chëzhgueji a jmi c'ü, iyö.

²²Nu c'ü in chëzhgueji dya a jmi, ngueje Mizhocjimi c'ü ixi bübütjo. Nuc'ü, je bübütjo cja c'ü 'na t'eje c'ü ni chjü Sion, cja c'e jñiñi a Jerusalén a jens'e. Je nguejnu me mäjä ga ngärä c'o o anxe Mizhocjimi c'o me na puncjü. ²³Je ngue nu, va juns'ü o tjü'ü texe c'o o t'i Mizhocjimi c'o na puncjü, na ngueje je menzumüji dya nu. Nu c'ü ra jñün'c'ejí ngüenda, nguetsjë Mizhocjimi c'ü manda texe a jens'e 'ne cja ne xoñijömü. Nu ja bübü angueze, je xo cärä nu, c'o nte c'o ya jogü cja o jmi. Nuc'o, ojtjo nada c'o na s'o a jmi Mizhocjimi c'o. ²⁴Xo in chëzhgueji dya a jmi e Jesús. C'ua ja nzi ma tsja c'o mböcjimi ma xis'iji c'o o cji o animale ngue c'ua ro perdonaoji c'o nte, je xo ga cjatjo nu'ts'ejí. 'Ma in ench'e in mü'büji e Jesucristo, Mizhocjimi perdonao't'üji, na ngue o pjödü o cji e Jesús va ngötcüji ín nzhubüji. 'Ma o tsja e Caín o mbö't'ü e Abel, mi jyödü ro nzhopcüji c'o na s'o e Caín. Pero na ngue c'ü o mbö't'üji e Jesús, Mizhocjimi dya ra nzhocüzgöji c'o na s'o c'o rí cjaji, ra perdonaozgöji dya c'ü.

²⁵Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda c'ü rí dyätäji Mizhocjimi c'ü zocöji. Nu c'o ín mboxpaleji, 'ma o ch'unüji c'o o mandamiento Mizhocjimi, dya go ne go dyäräji. Nguec'ua Mizhocjimi o tsjapü o sufrejí, maco nguextjo va cja ne xoñijömü c'ü vi sjipjiji c'o. Pero nudya, Mizhocjimi ya ndäjä 'naja c'ü vi 'ñeje a jens'e. Nguec'ua 'ma rá jünpügöji o jña e Jesús ja va 'ñe ndü, cja rrü yönbüji c'ü, çja rga möcöji 'ma, c'ü dya pje ra tsjacöji Mizhocjimi? Nu 'ma ga cjanu, xenda rá sufregöji 'ma que na ngue c'o ín mboxpaleji. ²⁶Ma o ña Mizhocjimi c'o pa c'o, me go mbi'i c'e t'eje. Pero nudya, ya mama Mizhocjimi pje pjëzhi c'ü cja ra tsja. O mama ga cjava c'ü: "Xe 'na vez rá cjacö ra mbi'i na zëzhi

ne xoñijõmü. Dya nguextjo ne xoñijõmü. Xo 'ñe ne jens'e, xo rá cjavü ra mbi", eñe Mizhocjimi. ²⁷ C'e jña c'ü vi mama Mizhocjimi c'ü xe 'na vez ra tsjavü ra mbi ne xoñijõmü, ngue c'ü rga pãrãgõji ra chjorütjo ne jens'e 'ñe ne xoñijõmü. Na ngueje o t'ãt'ãtjo yo. Nuc'ua, c'o dya sò ra chjorü, ngue c'o ra sido ra bübü. ²⁸ Nu c'ín Jmugõji, dya ra chjorü c'ü, ni xo ra chjorü nu ja rá ma cãrãgõji c'ü. Nguec'ua rga unngõji na jo 'na pøjõ Mizhocjimi, y rá ma't'üji c'ua ja nzi ga ne c'ü. Ni jyodü rá sügõji rga ätcõji c'ü. ²⁹ C'ua ja nzi ga cja 'na sivi, cjavü ra sufre c'ü ra zant'a, je xo ga cjatjonu Mizhocjimi ra tsjavü ra sufre c'o cja na s'o.

Cómo agradecer a Dios

13 Sido rí pötü rgui s'iyagueji yo nin cjuarmaji. ² Ma ra säjä cja in jñiñigueji c'o cjuarma c'o dya ngue in menzumügueji, rí recibidogueji na jo c'o; dya rí jyombeñeji. 'Na ri ngue o mbëpji Mizhocjimi c'o. Mi jinguã, mi bübü c'o mi recibido na jo c'o ma säjä. Nguec'ua bübü 'ma mi recibidoji c'o o anxe Mizhocjimi, zõ dya mi pãrãji cjo mi ngue c'o.

³ C'o o'o a pjörü, rí mbeñegueji rí pjös'üji c'o, nza cja 'ma ri 'natjo c'ua ri cãji a pjörü. Xo rí mbeñeji rí pjösc'ejji c'o cjavüji ra sufre. Na ngueje 'na xo bübü 'ma ra tsja'ejji xo rí sufregueji.

⁴ Rí unnc'ejji ngüenda c'ü dya s'o c'ü ni chjüntüvi 'na bëzo 'na ndixü. Pero c'ü ya chjüntü, ni jyodü c'ü dya cjó xe ra 'ñeje. Porque na s'o ga cjanu. Mizhocjimi ra tsjavü ra sufre texe c'o bëzo c'o ra dyojui c'ü dya ri ngue nu su, 'ñe c'o ndixü c'o ra dyojui c'ü dya ri ngue o xïra.

⁵ Dya rí mbeñegueji na puncjü o merio. Rí mæc'ejji co nu c'o ya in pë'sc'ejji. Na ngueje ya mama a cjava Mizhocjimi: "Nunca rá jëtsc'õ, ni xo rá xõgü co nu'tsc'e", eñe. ⁶ Nguec'ua, dya rá sÿji pero ra sò rá mangõji:

Mizhocjimi ngue c'ü pjöxcõ c'ü. Dya rá sügõ cjó pje ra tsjacõ, rá eñegõji.

⁷ Rí mbeñegueji nu c'o cjuarma c'o o xi'tsc'ejji o jña Mizhocjimi. Rí mbeñeji na jo ja va dyätãji e Jesucristo hasta 'ma cja o ndüji. Rí mbeñeji ngue c'ua xo rí 'ñe-jmeji a cjanu c'ü. Na ngue angueze, dya pötü c'ü.

⁸ C'ua ja nzi ma cja c'o cjë c'o ya cjogü, je xo ga cjatjonu angueze ne pa dya, 'ñe texe c'o cjë c'o cja ra ëjë, 'ñe 'ma ya rguü nguins'i ne xoñijõmü. ⁹ Nguec'ua, dya rí creogueji cjó c'o ra 'ñe dyon'c'üji ra jí'tsc'ejji jña c'o ri nan'ño. Dya rí creoji 'ma dya ri chjëntjui c'o jña c'o ya i dyärãji. Nutscõji ni jyodü rá unüji na jo ngüenda c'ua ja ga s'iyazgõji Mizhocjimi, ngue c'ua rá nzhodüji na jo cja o 'ñiji. Dya ni jyodü me rá xõcüji pje ma jñõnü c'o rá sigõji, o c'o dya rá sigõji. Cãrã c'o me xõcü a cjanu, pero dya pjös'üji ja rgã mbãrãji na jo Mizhocjimi.

¹⁰ Nutscõji, ngue e Cristo c'ü o bö't'ü para o ndintscõji in mün'c'õji c'o na s'o. C'o animale c'o tsjë'ma mi põt'üji ngue c'ua ro perdonaoji c'o o nzhübü c'o nte, mi ngue c'ü rví unü ngüenda c'o nte c'ü ro ë 'naja c'ü ro 'ñe pãtpãji rvã ndü. Nu c'o animale c'o tsjë'ma mi bö't'ü, dya sò ro zi c'o mböcjimi. ¹¹ C'ü mi cjaji, nu c'ü mi mero ndamböcjimi mi cjogü a mbo nu ja me ma sjü'ü, mi tjëdyi c'o o cji c'o animale c'o vi bö't'ü. Cja ma xis'i c'o cji nu, ngue c'ua ro perdonaoji c'o o nzhübüt-sjë, 'ñe c'o o nzhübü c'o nte. Nuc'ua cja ma ndunüji c'o animale a tji'i cja c'o ndüngumü. Cja ma yepe ra ndüt'üji texe c'o o ts'ingue c'o. ¹² Je xo va cjatjonu e Jesús, je ngue a tji'i cja c'e ndajñiñi a Jerusalén nu ja o pjongüji angueze ro ma sufre. Je ngue nu o ma pjödü o cji'i va ndü nu, para o ndintsquiji in mün'c'õji c'o na s'o, nutscõji rí nteji. ¹³ Nguec'ua nutscõji na jo rá jyombeñeji c'o tjürü c'o mi cjaji 'ma ot'ü, y rá chëzhgõji a jmi e Jesús. Yo nte ra zangõji c'ua ja nzi va

zadüji e Jesús o bëchpiji o tseje. Pero ni jyodü rá jyombeñeji a cjanu c'o tjürü c'o.
¹⁴Na ngueje ne xoñijömü, dya ngue ín s'öyagöji va; ra chjorütjo nu. Rí te'beji c'e s'öya nu ja rá ma mimiji. ¹⁵Na ngue c'ü o tsja e Jesucristo, dya cja ni jyodü rá unngöji dya o animale Mizhocjimi. C'o rá unngöji dya, pama rá unüji 'na pöjö; rá unüji c'o jña c'o ra mbedye ín tegöji. ¹⁶Dya rá jyombeñeji rí pötü rguí pjös'üji, 'ñe rí unüji c'o pje ni jyodü. Nujyo, ngue yo me rguí mäjä Mizhocjimi yo.

¹⁷Rí dyätqueji yo in xoñigueji yo xi'ts'iji o jña Mizhocjimi, zö nan'ño gui tsjijñiji. Na ngueje ngue anguezeji c'o me pëpji ga mbö'c'ej. Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda anguezeji ja ga cja vi minc'ej. Rí dyätqueji anguezeji, ngue c'ua ra sö ra mäjji rgá mbö'c'ej. 'Ma jiyö, 'ma dya rí dyätqueji anguezeji, 'na me ra sufre cja o mü'büji. Y nu'tsc'ej, 'na rí bëzhgueji.

¹⁸Rí dyötcüji Mizhocjimi, na ngue rí pärägö c'ü dya rí cjiñi na s'o ín mü'bügö. Me rí ne rá cjägö na jo'o texe. ¹⁹Me rí ö'tc'öji rí dyötcüji Mizhocjimi, ngue c'ua dya ra mezhe, rá 'ñe zenguats'üji na yeje.

Bendición y saludos finales

²⁰E Jesús c'ín Jmugöji, ndambörü c'ü; nutscöji chjëntejui c'ü ri ndënc'hjürüji. Nguéc'ua va ndü e Jesús por nutscöji. O pjödü o cji para o perdonaozgöji

Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama cja ne testamento nu cja nuevo nu o zocüzüji. Nguéc'ua dya cja rí tügöji ín nzhunc'öji. Nuc'ua Mizhocjimi o tsjapü o tetjo e Jesús, o bübütjo na yeje. Nguéc'ua ra sö ra mäjä ín mün'c'öji, dya cja ni jodü xe rá mbeñeji c'o ín nzhubüji c'o mi tüji. ²¹Rí ö'tc'öji Mizhocjimi ra dya'c'ej c'o xe bë'tsc'ej, ngue c'ua ra sö rí tsjaji texe c'o na jo, c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguetsjä angueze ra pëpji a mbo cja in mün'c'ej, ngue c'ua rí tsjaji c'o na jo c'o rguí mäjä angueze. Ra pëpji a cjanu a mbo in mün'c'ej, na ngueje in ench'e in mü'büji e Jesucristo. Angueze me na nojo, 'ñe me na jo. Je rga cjanu textjo yo cjë'ë 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömü, amén.

²²Rí ö'tc'öji cjuarma rí pëscöji paciencia yo jña yo ró zo'c'öji. Na ngueje dya puncjü yo ró xi'tsc'öji cja ne carta. ²³Rí negö rí pärägueji c'ü ya 'ñemeji dya libre e Timoteo c'ín cjuarmagöji. Nu 'ma dya ra mezhe ra zät'ä nu ja rí bünc'ö, rá ëcjöbe rá 'ñe zenguats'ügöbe.

²⁴Xipjiji ra mbörü Mizhocjimi texe yo in xoñigueji yo xi'ts'iji o jña Mizhocjimi, 'ñe texe c'o 'ñaja cjuarma. Va bö'tc'ütjaji Cjimi c'o cjuarma c'o menzumü a Italia c'o rí cärägöjme.

²⁵Mizhocjimi ra mböxc'üji in texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DE SANTIAGO

Santiago escribe a los esparcidos

1 Cjimi, cjuarma, rí zenguats'üji. Nutscö e Jacobo rí pen'c'ejí ne carta. Rí mbëpjigö cja Mizhocjimi, ñe cja e Jesucristo c'ín Jmugöji. Rí pen'c'ejí ne carta nutsc'ejí in tsjaji cja yo doce estado a Israel, pero in pjötc'ejí dya texe cja ne xoñijöümü.

La sabiduría que viene de Dios

²Bübü 'ma ra säts'ejí 'na ndümü o pje c'o nde rí sufregueji. Pero jñunt'ü in mün'c'ejí cjuarma, ngue yo rguí mäjceji yo; ni rí ts'inguilë rí ndümüji. ³Na ngue in pärägueji 'ma rí sufregueji a cjanu, ra jñetse cjo sido rí ñejmeji Mizhocjimi. 'Ma rí zëzhgueji, 'ma dya rí jyëzhgueji Mizhocjimi, nu'ma, ra dya'c'üji mas c'ü rguí zëzhjijí, 'ma ra ë c'o rí sufreji c'o xe na s'ëzhi. ⁴Nguec'ua sido rí zëzhgueji ngue c'ua ra sö rí dyätqueji na jo 'ma Mizhocjimi. Nguec'ua dya ra bë'tsc'ijí c'ü rguí tsjagueji c'ua ja nzi ga ne angueze.

⁵'Ma bübüts'üji c'ü bëzhi pjeñe ja rgá tsja c'o ne Mizhocjimi, ni jyodü ra dyötü Mizhocjimi 'ma c'ü. Mizhocjimi ra unü c'ua c'ü rguí mbärä. Na ngue c'o pës'sí Mizhocjimi, dacöji na puncjü c'ü, dya xo huënzghöji c'ü. ⁶Pero c'ü ra dyörü, ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü c'ü ra ch'unü pjeñe, dya ra yembeñe cjo ra ch'unü cjo dya ra ch'unü. Na ngue c'ü yembeñe, chjëntjui nza cja ndeje cja trazapjü c'ü pjö's'ü ga ndunü e ndajma ga mava ga mava. ⁷C'e nte c'ü yembeñe ga cjanu, ni jyodü ixta unü ngüenda c'ü dya pje ra unü c'ín Jmugöji c'ü. ⁸Na ngueje dya pärä pje ra nguijñi; yembeñe texe c'ü cja'a c'ü.

⁹Nutsc'ejí in pöbreji cjuarma, zö dya nda in pës'sijí pero rí mäjceji. Na ngueje ya ni muvitsc'ejí dya a jmi Mizhocjimi.

¹⁰Nutsc'ejí in pës'sijí na puncjü, xo rí mäjceji. Na ngueje o dya'c'üji Mizhocjimi in pärägueji dya, c'ü dya nda ni muvi c'ü ni pës'c'ejí na puncjü. C'o rico, ra zädä 'ma ra ojtjo anguezeji, ra chjëntjui nza cja o ndäjnä o pjín'ño. ¹¹Na ngueje 'ma go mbes'e e jyariü, na pa'a. Nguec'ua ga dyot'ü o pjín'ño, y joca juenzhänä c'o. Y zö na zötjo pero ra ojtjo c'ua c'o. Je xo rga cjatjonu c'o rico; zö pëpjijí töji o merio, pero ra zädä 'ma ra ndü c'o.

Pruebas y tentaciones

¹²'Ma cjó c'o ra säjä 'na ndümü o pje c'o ra sufre, pero 'ma ra sido ra ñejme Mizhocjimi, nu'ma, ngue nu rguí mäjä 'ma c'e nte. Na ngueje Mizhocjimi ra unü c'ü rguí bübüjtjo co angueze. Je ga cjanu va mama Mizhocjimi ra unü c'o ejme, ñe neji angueze. ¹³'Ma cjó c'o ra nguijñi ra tsja c'o na s'o, dya ra mama que ngue Mizhocjimi c'ü cjanü ra tsja c'o na s'o. Na ngueje me na jo Mizhocjimi, dya cjó sö ra ñünbü o mü'bü Mizhocjimi ra tsja c'o na s'o. Mizhocjimi dya xo ñünbü o mü'bü 'na nte ra tsja c'o na s'o. ¹⁴'Ma cjó c'o cjiñi ra tsja c'ua ja c'o nzi ga netsjé c'o na s'o, je ni ñeje cja mü'bü c'e s'opjeñe. ¹⁵Nuc'ua 'ma ra sido ra nguijñi c'o na s'o c'o ri ne ra tsja, ra zädä c'ü ra tsja 'ma c'o. Y 'ma dya ra jyëzi c'o na s'o, dya ra salva.

¹⁶Rí s'iyats'üji cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñijí c'ü ngue Mizhocjimi c'ü ñünngü in mü'büji rá cjañi c'o na s'o. Na ngueje dya cjuana. ¹⁷C'ü dacöji Mizhocjimi, nde na jo texe c'o. Y ngue c'o ni jyongöji c'o. Nguet-sjé angueze o dyät'ä e jyariü, ñe e zana, ñe yo seje. Nujyo, chjench'e yo. Pero Mizhocjimi dya pötü; xench'ü ga cjatjo, dacüji c'o na jo. ¹⁸Nguetsjé angueze o mbeñe ndeze mi jinguä c'ü ro tsjacüji o t'izüji. Nguetscöji ot'ü o tsjacüji o t'izgöji, 'ma ró ätpägöji nu o jña nu na cjuana. Je xo rga cjatjonu c'o ñaja c'o cja ra creo.

La verdadera religión

¹⁹ Rí s'iyats'üji cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí dyäräji na jo o jña Mizhocjimi in texeji. Dya ts'i rgui chjünrüji jña c'o va ē in pjeñetsjëji. Dya xo ra ünc'ejí rgui dyäräji c'ü o jña. ²⁰ Na ngue 'ma c'j' c'o üdü, dya ra s'ö ra tsja c'ua ja ga ne Mizhocjimi c'o na jo. ²¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, jyëziji texe c'o me na s'o c'o in cjiññiji, ñe texe c'o na s'o c'o xe in c'aji. Rí dyäräji na jo nu o jña Mizhocjimi nu bübü in mün'ceji dya. Na ngue 'ma rí dyärägueji ne jña nu, s'ö ra jogü in mü'büji.

²² Dyätäji o jña Mizhocjimi. Dya rí dyärätjoi, cja ndo rrí jyëzitjoi. Na ngue 'ma in cjiññiji c'ü dya pje ni jyodü nguextjo c'ü rí dyärätjoi, dya in cjiññiji na jo 'ma. Na ngueje dya cjuana. ²³ Ma c'j' c'o ärä o jña Mizhocjimi, nu 'ma dya cja'a c'ua ja nzi ga dyärä, nu'ma, chjëntjui nza cja 'na nte c'ü janda na jo cja jñeje c'ü ja ga cja a jmi c'ü. ²⁴ Jandatsjë na jo'o, cja na matjo c'ü. Nuc'ua ixi jyombeñetjo pje mi nza jmi c'ü. ²⁵ Mizhocjimi ya ñevgueji libre, ngue c'ua ra s'ö rá ätäji dya o jña angueze. 'Ma c'j' c'o ra unü na jo ngüenda c'ü pje mama c'ü o jña, y ra sido ra mbeñe, y ra tsja c'ua ja nzi ga mama c'e jña'a, nu'ma, ngue nu rguf mäjä 'ma c'e nte c'ü. Na ngueje cja'a c'ü mama c'e jña. Pero 'ma ra dyärä jo rrü jyombeñetjo c'ü, iyö 'ma.

²⁶ 'Ma c'j' c'o pëzhits'üji na jo ga ma't'ü Mizhocjimi, pero 'ma dya pjötpü ngüenda c'o jña c'o pedye a ne'e ga xipji yo nu minteji, dya jo c'ü cjiññi 'ma c'ü. Na ngueje dya cjuana. Na ngue dya pje ni muvi c'ü ni mama ma't'ü Mizhocjimi c'ü. ²⁷ C'o ix na cjuana ma't'ü Mizhocjimi c'ín Tataji, pjös'üji yo ndixü yo ya ndü nu xïra, ñe yo jyoya 'ma sufreji. Xo pjörütsjëji ngue c'ua dya ra ndëpiji o ññiji yo nte cja ne xoñjömü va yo dya pärä

Mizhocjimi. C'o cja a cjanu yo na jo, dya s'o a jmi Mizhocjimi c'o.

No hay que hacer distinción entre personas

2 Me na nojo e Jesucristo c'ín Jmugöji, cjuarma. Nguec'ua 'ma in ejmeji angueze, dya c'j' rí tsjapüji xenda rrí muvi 'na nte que na ngue c'ü 'na. ² Bübü 'ma c'jogü 'na nte nu ja in ma't'üji Mizhocjimi c'ü ri junt'ü anillo a dyë, c'ü ri dyavü o oro, y ri je'e bitu c'o rrä jo. Xo bübü 'ma c'jogü 'na bëzo c'ü pöbre c'ü ri je'e zëbitu. ³ Dya ga jo 'ma in c'japüji me ni muvi nu c'ü je'e bitu c'ü me na jo, ñe 'ma in xipji: "Nu'tsc'e nin t'ecjañömü, je rí mimigue va nu ja na jo", in embeji. Dya xo ga jo 'ma in xipji c'e pöbre c'ü je'e zëbitu: "Nu'tsc'e rí böntjogue a mava", o in xipji: "Mimitjogue a jömü", in embeji. ⁴ Nu 'ma in c'aji a cjanu, xenda in c'japüji ni muvi 'ma c'ü 'naja, que na ngue c'ü 'na. Na s'o in pjeñegueji 'ma.

⁵ Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji a cjanu. Dyäräji na jo. Yo pöbre, c'japüji dya ni muvi cja ne xoñjömü. Pero Mizhocjimi o juajnü na puncjü anguezeji. Anguezeji ench'e o mü'büji e Jesucristo, nguec'ua me ni muviji dya a jmi. Y xe ra ch'unüji c'ü me ni muvi; ra ch'unü ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ngue c'ü o mama Mizhocjimi ra unü c'o ejme ñe neji angueze. ⁶ Maco nu'tsc'ejí in c'japüji c'ü dya nda ni muvi yo pöbretsc'ejí. ¿Cjo dya ngue yo rico yo cja'c'üji rí sufregueji? ¿Cjo dya ngue yo rico yo sints'iji cja juesi nu ja ra jñün'c'üji ngüenda? Jã, ngue yo rico. ⁷ ¿Cjo dya ngue yo rico yo xenda sanbü o tjü e Cristo, que na ngue yo pöbre? Maco me na jo e Cristo. Nu'tsc'ejí ngue o ntets'üji c'ü.

⁸ C'ü xenda ni muvi ley cja o jña Mizhocjimi, je t'opjü a cja va c'ü: "Nu'tsc'ejí rí s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'iyatsjëji", eñe. Nu 'ma rí tsjaji

a cjanu, na jo c'ü in cjagueji 'ma. ⁹ Pero 'ma dya jyëzgui s'iyaji yo nin minteji, in cjaji na s'o 'ma. Na ngue dya in ätäji c'ü o ley Mizhocjimi c'ü mama rá jyëzga s'iyaji yo nín minteji. ¹⁰ Na ngue c'e nte c'ü ra dyätä texe c'o o ley Mizhocjimi, pero nu 'ma ra bëzhtjo 'na c'o ley ra dyätä, ya mbë's'i nu s'ocü 'ma c'ü, chjëntjui c'ü dya ro dyätä ne rí 'na c'o ley. ¹¹ Bübü ley c'o mandazüji Mizhocjimi nza cja ne jña nu mama a cjava: “Dya rí tsäji o ndixü. Ni xo ri nguetsc'ejji in ndixüji, dya rí tsäji o bëzo”, eñe Mizhocjimi. Xo mama: “Dya rí pöt'tüntejji”, eñe c'ü. 'Ma dya in tsäji o ndixü, pero 'ma ya i pöt'tüntejji, dya in ätäji 'ma c'o ley. ¹² Ya 'ñevgueji dya libre Mizhocjimi, ngue c'ua sö rá ätcöji dya c'ü. Y 'ma ra jñüncöji ngüenda, ra mbäcöji cjo ró cjagöji c'ua ja va ne angueze. Nguet'ua nu'tsc'ejji rí pjötpüji ngüenda ja rgui ñagueji, 'ñe ja rgui minc'ejji. ¹³ Na ngueje 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, dya ra juentse c'e nte c'ü dya juentse yo nu minteji. Pero c'ü o juentsete, ra juentse Mizhocjimi, dya ra tsjapü ra sufre.

La fe y las obras

¹⁴ Mi cjuarmats'üji, 'ma cjó c'o ra matsc'ejji: “Rí ejmegö Mizhocjimi”, ra 'ñeñe, pero 'ma dya cja'a c'o na jo, çpje ra dyeje 'ma c'ü? çCjo sö ra salva c'e nte na ngue c'ü ni mantjo ejme? Dya ra sö. ¹⁵ Bübüts'üji hermano 'ñe hermana c'o dya cãjã pje ra jye'e, ni xo ri pë's'iji pje ra ziji. ¹⁶ Nguet'ua ni jyodü rí unüji c'o ni jyodü ra jyeji 'ñe c'ü ra ziji. Na ngueje 'ma rí xitjoji: “Mizhocjimi rí mëvi. Ra dya'c'ejji bitu c'ü rguí pac'ü, 'ñe c'ü rí si'i c'ü me ri nintjo”, rí 'ñembeji; pero 'ma dya rí unüji, çpje ra dyeje 'ma c'ü in xipjiji? ¹⁷ Nguet'ua 'ma cjó c'o mama ejme Mizhocjimi, pero 'ma dya unü c'o pje ni jyodü yo nu minteji, chjëntjui c'ü dya ri ejme 'ma c'ü.

¹⁸ Pe bübüts'ejji c'o ra ne ra xitscö a cjava: “Rí cjiñijme bübü c'o nguex-tjo c'ü creo, y bübü c'o cja c'o na jo”, ra 'ñenzgöji. Pero rá xicö a cjava c'o: “Nu'tsc'ejji in xitscöji c'ü in ejmeji. Pero, çja rga jñetse 'ma dya rí tsjaji c'o na jo? Nuzgö rá cjagö c'o na jo, ngue c'ua ra jñetse c'ü rí ench'e ín mün'c'ö Mizhocjimi.” ¹⁹ Nu'tsc'ejji in creoji c'ü 'natjo Mizhocjimi bübü. Na jo c'ü in mangueji. Xo 'ñe c'o demonio c'o ngue o dyoji c'ü dya jo, xo päräji c'ü 'natjo Mizhocjimi. Pero c'o demonio me mbi'i ga züji, na ngue Mizhocjimi ra tsjapü ra sufreji. ²⁰ çCjo dya in päräji ja ga cja? çCjo dya in unnc'ejji ngüenda, 'ma cjó c'o dya cja c'o na jo, dya ni muvi c'ü ni mama ejme Mizhocjimi 'ma c'ü? ²¹ Tsjiñijji e Abraham c'ü mi mboxpalegöji. Ya mi ngue ro tsja e Abraham ro mböt't'ü e Isaac c'ü nu t'i, c'ua ja va manda Mizhocjimi; cja rrü unü c'ua Mizhocjimi cja c'e arta. Na ngue c'ü vi dyätä a cjanu, o mama Mizhocjimi: “Dya cja tü o nzhubü dya ne Abraham”, eñe. ²² çCjo dya in unnc'ejji ngüenda e Abraham? Dya nguextjo c'ü vi creo c'o o mama Mizhocjimi; xo tsja c'ua ja nzi va xipji. Nguet'ua ixi 'ñetse c'ü na jo ma 'ñejme c'ü. ²³ 'Ma o tsja a cjanu e Abraham, je o zädä angueze c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: “E Abraham o 'ñenche o mü'bü Mizhocjimi; o creo c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama. Nguet'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü o nzhubü e Abraham”, eñe. E Abraham xo t'opjü cja o jña Mizhocjimi, c'ü mi jovi na jo Mizhocjimi.

²⁴ Nguet'ua ya in unnc'ejji ngüenda 'ma cjó c'o mama creo pero 'ma dya cja c'o na jo, dya sö ra mama 'ma Mizhocjimi c'ü dya cja tü o nzhubü c'ü. ²⁵ Xo rí tsjiñijji c'ua ja va tsja e Rahab. O recibido cja o ngumü c'o ye bëzo c'o vi 'ñe zo'bü cja c'e jñiñi. Nuc'ua 'ma ya ro mëvi, o tsja c'ua c'e ndixü o xipjivi nan'ño 'ñiji ja rví mëvi ngue c'ua dya ro zürüji c'o. Na ngue c'ü

o tsja c'e ndixū o mbös'ü c'o ye bëzo, o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tū o nzhübü. Ante, nde ma dyonpütjo o bëzo c'e ndixū. ²⁶ Xo rí mbeñegueji ja ga cja 'ma ya ni ndü 'na nte, dya cja ni muvi c'ü o cuerpo, na ngue dya cja bübü o aljma c'ü. Je xo ga cjatjonu 'na nte, 'ma dya cja c'o na jo, nu'ma, dya xo ni muvi 'ma c'ü ni mama creó.

La lengua

3 Dya rí tsjaji rrã puncjüts'üji o xöpüte cja jña Mizhocjimi, cjuarma. Na ngueje in pãrãgueji 'ma rá cjaji xöpüte pero 'ma dya rá cjacjuanagöji, xenda ra jñüncöji ngüenda 'ma Mizhocjimi, que na ngue 'ma dya ri xöpütegöji. ² Rí texeji rí cjaji na puncjü c'o na s'o. 'Ma rá pjörüji c'ü ra mbedye ín teji ngue c'ua dya rá mamaji jña c'o dya ni jyodü, xo ra sö rá pjörütsjëji ngue c'ua rá ätäji na jo Mizhocjimi, dya rá cjaji ja c'o nzi rgá netsjëji. ³ Tsjijñiji ja rgá cjaþüji o pjadü. Rí cã'tp'ãji frenu a ne'e yo, ngue c'ua ra dyätcãji. Maco ts'iquë c'e frenu, pero rí cjaþüji ra ma c'ua ja rgá negöji. ⁴ Xo rí tsjijñiji ja xo ga cja o barco c'o nzhodü cja ndeje. Me na nojo c'o, y bübü 'ma me na zëzhi e ndajma ga ndunü c'o. Pero co c'e za c'ü ni dyëji, sö ra dyëdyi c'ua ja ga ne'e c'ü ri ëdyi; maco ts'iquëtjo c'e za c'ü. ⁵ Je xo ga cjatjonu nín ts'ijñiji. Ts'iquë cja ín cuerpogöji nu, pero co nín ts'ijñiji rí mamaji jña c'ü rgá cjaþütsjëji na nojo. Tsjijñiji yo t'eje yo cja na puncjü o za'a. Maco ra ndë yo, co 'na ts'isivitjo. ⁶ Nín ts'ijñigöji chjëntjui 'na sivi nu. Cja nín ts'ijñigöji, je bübü texe c'o na s'o nu. C'ü ni mama na s'o jña nín ts'ijñiji, s'onngöji na puncjü cja ín cuerpöji nu. Cjacöji rá pötca nuji na ü yo nín mintegöji, chjëntjui nza cja 'ma yorü 'na trasivi. Ngueje c'ü dya jo c'ü ñünnü ín mü'büji rá mamaji c'o na s'o. ⁷ Nutscöji rí dominaoji yo animale yo bübü nziyo a ngua, xo 'ñe yo peje o juaja, xo 'ñe yo cjüt'ü a

mbeme, xo 'ñeje yo cã'ã cja ndeje. Texe yo, ya xo vi dominaoji ndeze mi jingua yo. ⁸ Pero dya cjó sö ra dominaotsjë o c'ijñitsjë. Ngue 'naja c'ü na s'o c'ü dya cjó sö ra ts'a'sü c'o jña c'o mama nu. O c'ijmi 'ma sate, pedye o posuña cja o c'ijñiji. Je xo ga cjazgöji nu, bübü 'ma pedye ín tegöji na s'o jña rgá santegöji. ⁹ Bübüzgöji c'o mama co o ne'e c'ü me na jo Mizhocjimi c'ín Tatagöji. Pero xo sadüji yo nu minteji. Nguec'ua chjëntjui c'ü ro zadüji Mizhocjimi. Na ngueje Mizhocjimi o ngambgöji c'ü ixi nza cjatjogöji angueze. ¹⁰ Natjo o ne 'na nte. Pero je pedye nu, c'ü ni mama me na jo Mizhocjimi, y xo 'ñe c'ü ni sante c'e nte c'ü. Dya jo rá cjaji a cjanu, cjuarma. ¹¹ Tsjijñiji ja ga cja 'na mbereje. ¿Cjo 'natjo c'ua peje ndeje c'ü na õ'õ, 'ñe c'ü na õxü? Iyõ. ¹² Tsjijñiji cjuarma. ¿Cjo sö'õ e ndora ra nguis'i o ndënsë? ¿Cjo sö'õ e ndëmpë ra nguis'i o ndora? Je xo ga cjatjonu o mbereje; dya sö 'natjo c'ua ra mbeje c'ü na õxü, 'ñe c'ü na õ'õ.

La verdadera sabiduría

¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma bübüts'üji 'na cjuarma c'ü pãrã c'o na jo c'o ra tsja, 'ñe pjëchi, ni jyodü ra mbötpü na jo ngüenda ja rgá mimi, 'ñe dya ra tsjaþütsjë na nojo c'ü. Nu 'ma je rgui tsjagueji a cjanu, ra unü ngüenda 'ma yo nte, c'ü na cjuana in jüngueji na jo 'na pjeñe. ¹⁴ Pero 'ma me üdü in mün'c'ejí gui huinsteji ngue c'ua xenda rí pjëzhgueji rrã notsc'ejí que na ngue c'o 'ñaja, dya cja rí tsjaji c'o. Na ngue 'ma in cjaþueji a cjanu na notsc'ejí, dya in cjaueji 'ma c'ü mama o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. ¹⁵ Na ngue 'ma cjó c'o me pãrãts'c'ejí pero 'ma üdü rgá zöji o jña, nu'ma, dya je ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü pãra 'ma c'o. Je ni 'ñeje cja ne xoñijömi, 'ñe cja o mü'bütsjëji, 'ñe cja c'ü dya jo. ¹⁶ Na ngue 'ma cjó c'o ra huinste ngue c'ua xenda ra mbëzhi rrã nojo que na ngue c'o 'ñaja,

ngue 'ma ra hueñiji rgá zöji o jña, 'ñe ra tsjaji texe c'o na s'o. ¹⁷ Pero 'ma ngue Mizhocjimi c'ü dacöji rgá pârägöji, rá cjaji na jo 'ma. Rá jodüji ja rga mim-iji na jo yo nín minteji, y rá zopjüji na jo yo. Rá äräji cjó c'o jün 'na jña c'ü ra mama, dya rá c'a's'üji. Me rá juentseji yo nín minteji y rá pjös'üji. Rá jyëzga s'iyaji. C'o rá cjiññiji c'o na cjuana, ngue c'o rá mamaji c'o; dya rá pezheji o bëchjine. ¹⁸ 'Ma cjó c'o ne ra ngäräji na jo yo cjuarma o yo nte, ni jyodü ra zopjüji na jo, dya ra huëñch'iji na zëzhi. C'o jña c'o rguí zopjüji a cjanu, chjëntjui nza cja 'na ts'indëchjô c'ü tujmü 'na bëzo. Y c'ü rguí tsja c'ua na jo yo nte, chjëntjui nza cja 'ma ri xepje.

La amistad con el mundo

4 ¿Jenga in chütsjëji, 'ñe in sôtsjëji o jña? In chütsjëji na ngue c'o me ne in cuerpogueji c'o in netsjëji. ² Na ngue 'ma cjó c'o pje nepetsc'ëji c'o pës'si nu minteji, 'ma dya pës'si c'ü, nguec'ua ga pôt'unte 'ma c'ü. 'Ma in cjinncjeji: “Quera ri pjëtscö c'ü pjëzhi ne nte nu”, rí 'ñeñeji; pero 'ma dya sô ra mbëtsc'ëji c'ü pjëzhi yo nin minteji, nguec'ua gui jy-onbüji o chü, 'ñe gui söji o jña c'ua. Dya in ôtqueji Mizhocjimi, nguec'ua dya ga dya'c'üji c'o ni jyonc'ëji. ³ O 'ma jiyö, in ôtqueji ra dya'c'ëji c'o na jo'o ngue c'ua rí mäjä rguí tsjaji c'ua ja nzi gui ñetsjëji. Nguec'ua dya ga dya'c'üji. ⁴ C'ua ja nzi ga tsja 'na ndixü c'ü tsjä o bëzo, dya cja ne'e c'ü nu xïra, je xo ga cjatsc'ëji nu. Dya cja in neji Mizhocjimi, in mápäji c'o na s'o c'o cjaji cja ne xoññjömü. ¿Cjo dya in unnc'ëji ngüenda 'ma cjó c'o ne ra tsja a cjanu, nu'ma, dya jovi 'ma Mizhocjimi? C'o ya mama ra tsja ga cjanu, ya üji dya Mizhocjimi. ⁵ Dya rí tsjapüji dya ni muvi yo rí xi'tsc'öji. Na ngueje je xo t'opjü a cjava: “Mizhocjimi o dya'c'üji o Espiritu ga bübüjtjo in mün'c'ëji. Nuc'ü, me pjö'c'üji c'ü, me

ne'e c'ü rí ñegueji angueze co texe in mün'c'ëji, dya rí mápäji c'o na s'o”, eñe. ⁶ Y para dya rá mápäji c'o na s'o, xenda pjöxcöji o Espiritu Mizhocjimi, c'ua ja xo nzi ga t'opjü a cjava: “Mizhocjimi üji c'o me cjapütsjë na nojo. Pero c'o ätä Mizhocjimi, 'ñe dya cjapüji na nojo, ngue c'o pjös'ü angueze c'o”, eñe. ⁷ Nguec'ua rí dyätqueji Mizhocjimi. Rí zëzhiji c'ü dya rí dyätäji e Satanás c'ü dya jo, ngue c'ua ra xögü angueze co nu'tsc'ëji. ⁸ Chëzhgueji a jmi Mizhocjimi; angueze xo ra chëzhi in jmigueji. Nu'tsc'ëji in cjaji c'o na s'o, rí chëzhgueji a jmi angueze, ngue c'ua ra ndin'tsc'ëji in mü'büji. Nu'tsc'ëji in yembeñeji, xo rí chëzhgueji a jmi, ngue c'ua ra ndin'tsc'ëji c'e s'opjeñe c'ü in mbeñeji. ⁹ Rí huëji na ngue c'o na s'o c'o in cjagueji. Nu'tsc'ëji, me in mápäji c'o na s'o. Nguec'ua rí mbeñeji c'ü dya ga jo c'ü xe rí mápäji yo. ¹⁰ 'Ma rí chëzhgueji a jmi Mizhocjimi, rí unnc'ëji ngüenda c'ü dya pje ni muvitsc'ëji. Nuc'ua angueze ra tsja'c'üji c'ü rguí muvitsc'ëji a jmi.

Juzgando al hermano

¹¹ Mi cjuarmats'üji, dya cja xe rí pötqui zo'büteji. C'ü so'bü nu cjuarma y cjapü dya ni muvi, cjapütjo burla c'ü o ley Mizhocjimi c'ü je t'opjü c'ü dya rá so'bütegöji. Nu 'ma in cjapütjoi burla c'e ley, dya in ätäji 'ma c'ü. Chjëntjui c'ü ri cjapqueji c'ü dya ni muvi 'ma c'e ley c'ü. ¹² Dya jo c'ü in cjagueji a cjanu. Na ngueje 'natjo c'ü o dyät'ä c'e ley; ngue Mizhocjimi. Nguec'ua nguextjo angueze sô ra jñünpü ngüenda 'na nte cjo ra salva o dya ra salva. Natsc'ëji, ¿pje pjëtsc'ëji c'ü ni so'bügueji yo nin minteji?

Inseguridad del día de mañana

¹³ Mbeñeji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Nu'tsc'ëji in juajñüji c'e jñiñi 'ñe c'e pa c'ü rí pedye rí möcjëji pje nde rí ma pögueji. In manguëji a cjava: “Rá ma

mimiji nu 'na cjë. Rá tòmüji pje rá pöji, ngue c'ua rá tóji na jo o merio”, in eñeji. ¹⁴ Maco nu'tsc'ejji, dya in pãrãgüeji pje rí tsjagüeji c'o pa c'o va ëjë, ndumü nde rí dyotji. Nza cjatsc'etjoi o pa'a o ndeje, c'ü 'na ts'indajmetjo 'ñetse, pero 'nanga ojtjo. ¹⁵ Xenda na jo rí mangueji: “Ma ra ne Mizhocjimi, xe rá mintcjöji 'ma, 'ñe xo rá cjangöji yo bëpji yo, o c'o pje nde ma bëpji”, rí 'ñeñegüeji. ¹⁶ Pero nudyä me in mäjceji gui tsjapqueji na nots'üji. C'ü in cjangueji a cjanu, na s'o c'o. ¹⁷ Tsijññiji. C'o pãrã na tsja c'o na jo, pero 'ma dya cjaji c'o, tuns'ü o nzhubü 'ma c'o.

Advertencia a los ricos

5 Nu'tsc'ejji in ricoji, bübü 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji. Me rí huë rgui ndumüji, na ngueje ya va sädã c'ü rí sufregüeji. ² C'o in pë'sc'ejji, ya dya'a c'o. C'o in bitugüeji, ya dyo'tc'ejji o ts'idyoxü c'o. ³ C'o in merioji de oro 'ñe de plata, ya xo s'odü c'o. Maco ya rí cãxtjoi yo cjë yo ya ni ma ra nguins'i ne xoñijömmü, pero ya i jmutqueji na puncjü o merio 'ñe c'o pje nde pjëzhi. C'ü vi jmutqueji a cjanu c'o, ixi 'ñetsetjo c'ü in cjangueji c'o na s'o. Nguec'ua ra zädã c'ü rí ma sufregüeji cja sivi. ⁴ Mbeñeji c'o ndagrëxü c'o o pëpji cja in juancjeji. I jyöt'üji ro mbëpc'ejji, pero dya i tsjöt'ejji texe o raya c'o. Nguec'ua anguezeji o reclamaots'üji. Y ya dyärã Mizhocjimi. Me na zëzhí angueze ra nzhocüts'üji c'o i tsjapqueji a cjanu c'o in mbëpcjeji. ⁵ 'Na animale ench'ejji ra pi, ngue c'ua 'ma ra zädã c'e pa'a ra mbötji c'ü. Je xo ga cjatsc'ejji nu. Me na chjönü gui minc'ejji dya, y in cjaji texe c'o me ne in mü'büji, pero ya va sädã 'ma rí ma sufregüeji. ⁶ Nu'tsc'ejji in ricoji, xo in sidyiji yo pöbre cja juesi, zö dya pje cja c'o. Y nu yo pöbre, dya jëziji ra ñaji.

La paciencia y la oración

⁷ Nu'tsc'ejji mi cjuarmats'üji, 'ma pje c'o ra tsja'ejji a cjanu c'o rico, dya

pje rí nzhopqueji c'o na s'o c'o. Pero rí pësp'iji paciencia hasta 'ma cja ra ëjë c'ín Jmugöji. Tsijññiji c'ü tjë 'na juajma. 'Ma ya vi ndujmü o ndëchjö c'ü, pëtsa c'ü ra jogü c'o ts'itjö cja o juajma c'ü. Pero ni jyödü ra nde'be c'ü ra sido ra 'ñe o dyebe. ⁸ Je xo rga cjatsc'ejji nu, rí pësp'iji paciencia c'o pje nde ra tsja'c'üji. Rí zëchiji in mü'büji, na ngueje dya cja ra mezhe ra ëjë c'ín Jmugöji. ⁹ Mi cjuarmats'üji, 'ma pje c'o in sufregüeji, bübü 'ma in pötqui culpaji yo nin cjuarmaji zö dya pje rí cja'ejji yo. Dya cja xe rí tsjaji a cjanu. 'Ma jiyö, xo 'ñetsc'ejji xo ra jñün'c'üji ngüenda 'ma. Tsijññiji, ya ngue ra ëjë c'ü ra jñü ngüenda. ¹⁰ Mi cjuarmats'üji, para rí pãrãgüeji ja rgui pësp'iji paciencia c'o pje nde ra tsja'c'üji, rí mbeñeji ja ma tsja c'o profeta c'o mi pätpã Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. Me go tsjapüji o sufreji, pero o mbë's'iji paciencia, dya go nzhopcüji c'o na s'o. ¹¹ Mbeñeji c'o rí mangöji, c'o ya sufre o ndumü y dya jyëziji Mizhocjimi, nuc'o, mäjã na jo cja jmi Mizhocjimi dya c'o. Ya xo i dyärãji ja va sëchi e Job 'ma mü o sufre c'o ndumü. Pero o mbedye na jo. Na ngueje c'ín Jmugöji me go juentse e Job, o mbös'ü.

¹² Rí pjötpüji na puncjü ngüenda cjuarma c'ü dya rí ñänbãji o tjü Mizhocjimi c'ü rí mamaji: “Nzi ga mbärã c'ü bübü a jens'e.” Ni xo rí mamaji: “Nzi ga mbärã ne xoñijömmü.” Ni pje xe ma jña c'ü rgui ñänn'ejji Mizhocjimi. Rí mantji “Jã” o “Jiyö”, pero rrã cjuana. Na ngue 'ma xe rí mangueji jña c'ü cjö c'o nzi ga mbärã, ra jñün'c'üji ngüenda 'ma Mizhocjimi.

¹³ 'Ma cjó c'o va säts'ejji o ndumü, ra dyötü Mizhocjimi c'o. 'Ma bübüts'ejji c'o me mäjã, ra tóji o himno rgã ma't'üji Mizhocjimi. ¹⁴ 'Ma bübüts'ejji c'o sö'dyë, ra zojnüji c'o pje pjëzhi cja c'o cjuarma, ra 'ñe dyötpüji Mizhocjimi, y ra ñänbãji o tjü e Jesucristo c'ín Jmugöji rgã ngosp'üji

o aceite. ¹⁵ Nuc'ua 'ma ra 'ñejmeji co texe o mü'büji rgá dyötüji, ra tsja c'ín Jmugöji ra jocü c'o ri sö'dyë 'ma. Y 'ma vi tsja c'o na s'o, xo ra perdonao Mizhocjimi 'ma c'ü. ¹⁶ 'Ma cjó c'o ra tsjatsc'eji c'o na s'o, ni jyodü ra ma cja yo cjuarma ra xipjiji c'ü vi tsja na s'o, ngue c'ua ra dyötüji Mizhocjimi por c'ü vi tsja na s'o. Ra jogü 'ma c'e cjuarma. 'Ma ra dyötü Mizhocjimi 'na nte c'ü ätä Mizhocjimi, ra dyärä 'ma Mizhocjimi. Y ra tsja c'ua ja va dyörü c'e nte. ¹⁷ Tsjijñiji e Elías. Mi ntetjo nza czazgöji c'ü. Pero o dyötü Mizhocjimi co texe o mü'bü c'ü dya ro 'ñeje o dyebe. O mezhe c'ua jñi cjë'ë nde, c'ü dya go

'ñeje o dyebe cja ne xoñijömü. ¹⁸ Nuc'ua, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi ro 'ñe o dyebe. Cjanu o 'ñe c'ua dyebe. Nuc'ua cjanu o unü c'ua ne xoñijömü c'o ro zi c'o nte.

¹⁹ Mi cjuarmats'üji, 'ma cjó c'o ra jyëzi o 'ñiji Mizhocjimi c'ü na cjuana, rí pjös'üji ra nzhogü c'ü. ²⁰ Na ngueje 'ma dya ra jyëzi c'o na s'o y ra nzhogü cja Mizhocjimi, dya ra salva 'ma c'ü. Nguec'ua ixtí unnc'eji ngüenda 'ma rí pjös'üji ra nzhogü, ya i pjös'üji o salva 'ma c'ü. Na ngueje Mizhocjimi ra perdonao o nzhübü c'o na puncjü vi tsja c'ü.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

Pedro escribe a los creyentes esparcidos

1 Nutscö e Pedro nguetscö rí pen'c'ejí ne carta. E Jesucristo o 'ñempque rí c'agō apóstole. Rí pen'c'ejí ne carta nu'tsc'ejí ya in pjötc'ejí in cārājí dya cja c'e estado de Ponto, 'ñe c'e estado de Galacia, 'ñe c'e estado de Capadocia, 'ñe c'e estado de Asia, 'ñe c'e estado de Bitinia. ²Nu'tsc'ejí ya juan'c'újí Mizhocjimi c'ü mi Tatagöjí, ja c'o nzi va mama ndeze mi jinguã. O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünn'c'ü in mü'büjí i creoji. Nguec'ua Mizhocjimi o xöcúts'újí o tsja'c'újí o t'itsc'ejí, ngue c'ua rí dyätājí e Jesucristo ra ndin'tsc'íjí in mü'büjí co o cji. Mizhocjimi ra mböxc'újí, ra tsja'c'újí xenda rí mác'ejí, dya pje rí mbeñeji.

Una vida de esperanza

³Me na jo Mizhocjimi c'ü o Tata e Jesucristo c'ín Jmugöjí. Me go juentsquegöjí o dyacújí nuevo rgá mimíjí dya, o tsjacújí o t'izgöjí. Nguec'ua rí pārají rá tejí rá bübügöjí co Mizhocjimi, na ngue e Jesucristo o te'e 'ma ya vi ndü. ⁴Na ngue o t'itsc'ejí Mizhocjimi, ya bē'sc'íjí a jens'e c'o me na jo c'o ra dya'c'újí. Nuc'o, dya ra tjeze c'o. Dya xo ra s'odü, ni xo ra pötü. ⁵Me na zēzhi Mizhocjimi; pjö'c'újí na ngue in ench'e in mü'büjí e Jesucristo. Nguec'ua 'ma ra nguarü ne xoñijömmü, rá jandají texe ja va 'ñevguejí libre cja c'o na s'o.

⁶'Ma ne Mizhocjimi, in sufrejí ja nzi pa c'o pje nde cja'c'újí. Pero me in mác'ejí na ngue in pārají ra dya'c'újí a jens'e c'o me na jo. ⁷Mizhocjimi jēts'íjí in sufrejí a cjanu, ngue c'ua ra jñetse cjo sido rí 'ñejmejí c'ü. O oro, c'apüjí ra xögü na jo cja sivi, ngue c'ua ra jñetse c'e oro.

Maco c'apüjí ra xögü o oro c'ü tjeze, xo ni jyodü rí sufreguejí. Na ngue xenda ni muvitsc'ejí que na ngue o oro. Pero 'ma sido rí dyätājí Mizhocjimi, ra xi'ts'íjí Mizhocjimi c'ü na jo vi tsjají y me ni muvits'újí cja o jmi.

⁸In nejí e Jesucristo zö dya i jñandají. Zö dya xo in jandají dya, pero in ench'e in mü'büjí. Me in mápquejí na puncjü, c'ü dya in jünguejí jña ja rguí mamají ja cja c'ü ni mäguejí. ⁹Na ngue in ench'e in mü'büjí c'ü, ra zädä c'e pa 'ma ra 'ñempc'ejí libre texe cja c'o na s'o. Me in mäguejí na ngue ya ni ma ra 'ñempc'ejí libre.

¹⁰⁻¹¹C'o profeta o mamají c'ü ro zädä c'e pa 'ma ro juentscöjí Mizhocjimi ro 'ñevguejí libre. O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'büjí o mamají c'ü ro ējē e Cristo nu c'ü vi mama Mizhocjimi ro 'ñevguejí libre, ro ē sufre, cja rrü ch'unü ro manda. C'o profeta mi xörüjí cja o jña Mizhocjimi y mi c'ají t'önü cjó ri ngueje c'ü ro 'ñevguejí libre, 'ñe jinguã ro sufre. ¹²Mizhocjimi o tsjapü o mbārā c'o profeta c'ü dya be ro zädä 'ma mi cārā anguezejí c'o me na jo c'o mi mamají. Je ro zädä yo cjē yo rí cārājí dya. Mizhocjimi ya ndājā o Espíritu o ē 'ñünbü o mü'bü c'o 'ñaja nte o xi'ts'íjí ja rgá sō ra 'ñempc'ejí dya libre, ja c'o nzi va mama c'o profeta. Nu'tsc'ejí, o j'tsc'ejí Mizhocjimi yo; maco c'o o anxe, dya nda pārají ja ga cja, pero ne ra mbārājí.

Dios nos llama a una vida santa

¹³Nguec'ua rí xi'tsc'öjí rí tsjijñíjí na jo in pjeñejí. Rí pjörütsjējí ja rguí minc'ejí. Jñunt'ü in mü'büjí ra ch'a'c'újí c'o me na jo, 'ma ra ējē na yeje e Jesucristo. ¹⁴Rí tsjaguejí nza cja o t'i c'o cja'a texe c'ü xijí ra tsjají. 'Ma dya be mi pāraguejí Mizhocjimi, mi c'aguejí c'o mi netsjēguejí. Nudya, dya cja rí tsjaguejí dya c'o. ¹⁵Me na jo Mizhocjimi c'ü o 'ñünn'c'ü in mü'büjí i creoji. Nguec'ua xo

rrã jo texe c'o rí tsjaji. ¹⁶Na ngue ya t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: “Rí tsjaji ja c'o nzi rgá negö c'o na jo, na nguetscö na jozgö”, eñe Mizhocjimi.

¹⁷Nu'tsc'ejí in xiqueji Mizhocjimi: “Mi Tatats'ügöjme”, in embgueji c'ü. Maco angueze jünncöji ngüenda ja c'o nzi rgá cjağöji nzi 'nazgöji; dya juajnü. Nguec'ua ni jyodü rí süji angueze rguí mimiji texe c'o pa c'o xe rí minc'ejí va cja ne xoñi-jömü. ¹⁸C'o in mboxatitaji o zocüts'üji c'o tjürü c'o dya ni muvi. Pero nudya, in pãrãgueji o ndömpc'üji va ñempc'ejí libre texe cja c'o tjürü. C'ü vi ndömpc'üji, dya ngue co oro, ni xo ri ngue co plata c'o tjeze. ¹⁹O ndömpc'üji co o cji e Cristo c'ü me ni muvi. Ja c'o nzi ma cja c'o ts'imë c'o mi pö't'üji, dya pje mi s'odü ni xo mi mancha, je xo va cjanu e Jesucristo, dya pje mi bübü c'o ma s'o. ²⁰Mizhocjimi, 'ma dya be mi ät'ã ne xoñijömü, o mama c'ü je rva cjanu rvã ndü e Jesucristo. Ngue yo cje yo ni ma ra nguarü, yo o ëjê c'ü, o ë ndü por nu'tsc'ejí. ²¹Mizhocjimi o tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, cjanu o unü c'ü ra manda. Nguec'ua in ench'e in mü'büji Mizhocjimi, in pãrãji ra dya'c'üji c'o me na jo.

²²O Espiritu Mizhocjimi o 'nünnc'ü in mü'büji i creoji c'o jña c'o na cjuana ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua va ndin'tsc'ijí in mü'büji c'o na s'o. Nguec'ua nudya, in pötqui s'yagueji dya yo nin cjuar-maji. Dya nguextjo co in teji c'ü rí mamaji in s'yaji; rí pötqui s'yaji co texe in mü'büji. ²³Ya ch'a'c'üji dya 'na mü'bü c'ü nuevo. Nuc'ü, dya vi ñeje cja nin tataji ñe nin nanaji. 'Ma jiyö, ro tjeze. Pero Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü, 'ma i dyãtpãji o jña. Nu o jña, me na zëzhi, dya ra tjeze. ²⁴Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjüji mi jinguã:

O pjin'ño me na zö o ndãjnã, pero dyot'ü o pjin'ño ñe jãbã o ndãjnã.

Je xo ga cjağöji nu, rí nteji. Bübü yo rí pãrãji ñe yo rí ät'ãji yo me na zö.

Pero 'ma rá tügöji, ra chjorü yo na zö.

²⁵Pero o jña Mizhocjimi, dya ra chjorü nu, eñe.

Ngue o jña Mizhocjimi c'ü o xi'ts'ijí ja rgá salvats'üji.

2 Nguec'ua rí jyëziji texe c'o na s'o. Dya cja rí pezhgueji o bëchjine. Dya cja rí tsjapqueji c'ü me na jotsc'ejí a jmi yo nin minteji. Dya cja rí deseaji c'o ch'unü c'o ñaja. Dya cjo cja rí xosp'üji o bëchjine. ²O lëlë 'ma cja ni jmus'üji, me neji o chichi ra ziji o lechi. Je xo rga cjatsc'ejí nu; me xo rí ñeji yo o jña Mizhocjimi yo na cjuana. Ngue o jñönü c'o da'c'üji para in mü'büji ngue c'ua rí zëzhgueji, ngue c'ua ra ñempc'ejí libre texe cja c'o na s'o. ³Nu 'ma ya in pãrãji c'ü me s'yats'üji c'ü in Jmugöji, nu'ma, rí ñegueji o jña Mizhocjimi.

Cristo, la piedra viva

⁴⁻⁵Ma jãbãji o ngumü de piedra, 'ma töt'üji 'na piedra c'ü dya neji, nu'ma, pëz-ijí 'ma. Je xo ma cjatjonu e Jesucristo. Yo nte, dya neji c'ü. Pero Mizhocjimi ya vi juajnü, na ngue me ni muvi c'ü. E Jesucristo ixi bübüjtjo, o dya'c'üji c'ü ni bübüjtjogueji dya. Nguec'ua xo in chjëntc'ejí o piedra. Rí chëzhgueji cja e Jesucristo, ra jyãbãts'üji o templo Mizhocjimi. Ya xöcüs'üji o tsja'c'üji o mböcjimits'üji. C'o mböcjimi mi unüji o animale Mizhocjimi c'o mi pö'tp'üji. Nu'tsc'ejí rí unü in mü'büji ja c'o nzi ga ne, na ngue c'ü o ndü e Jesucristo. ⁶Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi:

C'e piedra, rá jumügö a squina c'ü rá jãbãgö a Sion, ngue c'ua ra zëzhi.

Ró juajnügö c'e piedra; me ni muvi c'ü.

Nu c'o ra ñench'e o mü'bü c'ü, dya ra bëzhi o tseji, ra ch'unüji c'o na jo c'o te'beji, eñe o jña Mizhocjimi.

⁷Nu'tsc'ejí in ejmeji e Jesucristo, in pãrãji c'ü me ni muvi. Nu c'o dya ne ra dyätã, iyö c'o. Ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi ja ga cja anguezeji:

C'o mi jäbä c'e ngumü go zöpüji c'e piedra, dya go neji c'ua c'ü.

Pero ngue c'ü ot'ü o jñumü Mizhocjimi cja squina, eñe o jña Mizhocjimi.

⁸ Je xo t'opjü a cjava:

Nuc'ü, chjëntjui nza cja 'na piedra c'ü rguí pjeñe yo nte, 'ñe c'ü rguí nügüji, eñe.

C'o nte c'ü, dya neji e Jesucristo, na ngue dya ne ra dyätäji c'ü. Nu c'o dya ra dyätä e Jesucristo, Mizhocjimi ya mama ndeze mi jinguä c'ü ra ma sufreji.

Los que pertenecen a Dios

⁹ Nu'tsc'ejí ya juan'c'ügueji Mizhocjimi o tsja'c'üji o ntets'üji. In mböcjmigüejí dya, in pöpqueji c'ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e. Ya xöcüs'tüji nguec'ua ya 'natjo jñiñits'üji dya. Mizhocjimi ya tsja'c'üji o ntetsc'ejí dya angueze. O tsja'c'üji texe yo, ngue c'ua rí zopjügueji yo nte. Rí xiqueji c'ü me na jonte Mizhocjimi. Na ngue 'ma mi nzhodügueji cja bëxömü, o 'ñünnc'ü in mü'büji i jyëzgueji c'o na s'o, o dya'c'üji c'ü o jya's'ü c'ü me na jo cja in mü'büji. ¹⁰ Ma ot'ü, dya mi ngue o ntetsc'ejí Mizhocjimi. Pero nudya, ngue o ntetsc'ejí dya c'ü. 'Ma ot'ü, dya mi pärägueji c'ü mi juen'tsc'ejí Mizhocjimi. Pero nudya in päräji me juen'tsc'ejí.

Vivan para servir a Dios

¹¹ In pjöt'üji in cäräji cja c'o jñiñi c'ua ja dya in menzumügueji. Zö ne in mü'büji rí tsjaji c'o na jo, pero va ëjë in pjeñeji rí tsjaji c'o na s'o. Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjaji ja c'o nzi gui ñetsjëji c'o na s'o. ¹² Yo nte yo dya pärä Mizhocjimi, sanc'ejí yo, mamaji c'ü in cjagueji c'o na s'o. Nu'tsc'ejí rí tsjagueji na jo, ngue c'ua ra jñantc'aji in cjaji c'o na jo. Nguec'ua c'e pa 'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji, ra mamaji c'ü me na jo Mizhocjimi.

¹³ Rí dyätäji texe c'o pje nde pjëzhi. Na ngue je ga cjanu ga ne Mizhocjimi. Rí

dyätäji c'ü mero manda. ¹⁴ Xo rí dyätäji c'o gobernador c'o o 'ñeme c'ü mero manda. C'ü vi 'ñemeji c'o, ngue c'ü ra castigaoji c'o cja na s'o, 'ñe ra mamaji na jo'o c'o cja na jo. ¹⁵ Bübü c'o sanc'üji, mamaji c'ü in cjagueji c'o na s'o, pero dya päräji c'o mamaji. Mizhocjimi ne'e c'ü rí tsjagueji c'o na jo, ngue c'ua dya ra sö pje ra xi'ts'iji.

¹⁶ Zö dya ngue o cjatsc'ejí c'ü mero manda, zö in libregueji, pero dya rí tsji-jñiji c'ü sö rí tsjaji c'o na s'o. Iyö. Na ngue ya ngue o ntets'üji dya Mizhocjimi. ¹⁷ Rí respetaoji texe yo nte. Rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. Rí süji Mizhocjimi. Rí respetaoji c'ü mero manda.

El ejemplo del sufrimiento de Cristo

¹⁸ Nu'tsc'ejí in mbëpjiji, rí respetaoji c'o in lamugueji. Dya nguextjo c'o in lamugueji c'o na jonte c'o s'iyats'üji, c'o rí respetaoji. Xo rí respetaoji c'o in lamuji c'o na s'o. ¹⁹ Bübü 'ma ra tsja'c'üji rí sufregueji, zö dya pje in cjagueji c'o na s'o. Pero 'ma rí pësp'iji paciencia na ngue c'ü ni pärägueji c'ü je ga cjanu ga ne Mizhocjimi, ra mä'c'äji 'ma c'ü. ²⁰ 'Ma ra yapc'üji na ngue i tsjaji c'o na s'o, ¿pje ra dyeje, zö rí pësp'iji paciencia? Pero nu 'ma rí tsjagueji c'o na jo, 'ñe 'ma rí pësp'iji paciencia c'o ra tsja'c'üji rí sufreji, nu'ma, ra mä'c'äji 'ma Mizhocjimi. ²¹ Mizhocjimi o tsja'c'üji o t'itsc'ejí ngue c'ua rí tsjaji c'e tjürü ja c'o nzi va tsja e Jesucristo. O sufre por nutscöji. Nu'tsc'ejí xo rí tsjaji na jo, zö rí sufregueji. ²² Angueze, dya tsja c'o na s'o; dya xo mama o bëchjine. ²³ 'Ma o zadüji c'ü, dya ndünrü. 'Ma o tsjapüji o sufre, dya mama c'ü pje ro tsjapü anguezeji. C'ü o tsja, o sufre na ngue mi pärä Mizhocjimi jün ngüenda na jo. ²⁴ 'Ma o sufre va ndü cja ngronsi, o ngötcüji ín nzhubüji. O tsja a cjanu, ngue c'ua rá jëziji c'o na s'o, rá cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Na ngue o sufre e Jesucristo, nguec'ua va jogü in mü'büji

c'o na s'o. ²⁵ Nu'tsc'ejji mi nza cjatsc'ejji o ndënchjürü c'o ya vi xögü. Pero nudya, ya i nzhogueji a jmi c'e Ndambörü c'ü pjöc'üji.

Cómo deben vivir los casados

3 Nu'tsc'ejji in ndixüji, rí dyätäji yo nin xiraji. Nu 'ma dya ne ra 'ñejme o jña Mizhocjimi c'o nin xiraji, dya rí sido rí xipijji ra 'ñejmeji. Rí sido rí dyätäji anguezeji. A cjanu, ra unüji ngüenda in cjaji c'o na jo, xa'ma xo ra 'ñejmeji. ² Na ngue anguezeji ra nuc'üji ja c'o nzi gui süji Mizhocjimi gui tsjaji c'o na jo. ³ C'ü rrä zöts'ejji, dya ngue c'ü me rí jocüji cja in ñigüejji. Dya rí chevgueji o oro, c'ü ra jñantc'aji. Ni xo rí sütqueji c'o, ni xo rí tsöt'ejji in dyëji. Ni xo rí ngue bitu c'o me ni muvi c'o rí jyegueji. Na nguejyo, nguextjo a xes'e c'ü ni jñetse na zö yo. ⁴ C'ü rrä zöts'ejji, je ngue a mbo cja in mün'c'ejji nu ja dya cjó janda. Ngueje c'ü rí dyätäji na jo, dya rí tsjapqueji na nojo, dya rí chjünrüji. 'Ma rí tsjaji yo, me rguí muvits'üji 'ma a jmi Mizhocjimi. ⁵ Je xo ma cjanu ma tsja c'o ndixü c'o mi cārā mi jinguā c'o mi creo Mizhocjimi. Ma zö o mü'büji cja jmi Mizhocjimi. Y mi ätäji c'o nu xiraji. ⁶ 'Naja c'o o tsja a cjanu, ngueje e Sara. Mi ätä e Abraham, mi xipji: “Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, texe c'ü rí mandazü, rá cjagö”, embe. Je xo rga cjatsc'ejji nu; rí tsjaji c'o na jo, dya rí süji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra jñetse c'ü o mboxbëchets'üji e Sara.

⁷ Nu'tsc'ejji in bëzoji, rí minc'ejji na jo co yo nin suji, rí respetaoji. Na ngue in pãrãgueji xenda na zë'tsc'ejji que na ngue anguezeji. Ya dya'c'üji c'ü ni büncc'ejji co Mizhocjimi para siempre. Xo 'ñe yo nin sugueji, ya xo ch'unüji a cjanu. Nguec'ua ni jyodü rí respetaoji yo. 'Ma jiyö, dya ra dyä'tc'aji 'ma Mizhocjimi, 'ma pje rí dyötqueji.

Los que sufren por hacer el bien

⁸ C'ü xe rá xi'tsc'öji in nza texeji, rí tsjijñiji c'ü ri 'natjo in pjeñeji. Rí pötqui sentioji, y rí pötqui mäc'ejji, y rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. Xo rí pötqui juentseji. Dya rí tsjapü na nots'üji. ⁹ C'o pje cja'c'üji, dya rí nzhopqueji. C'o sanc'üji, dya pje rí xiqueji. C'ü rí tsjagueji, rí ma'tp'ügueji Mizhocjimi ra intsjimi c'o. Na ngue je xo va cjanu va intsjimits'üji Mizhocjimi 'ma o 'ñünc'ü in mü'bügueji. ¹⁰ Je mama ga cjava o jña Mizhocjimi:

'Ma cjó c'o ne ra mäjä rgá mimi texe c'o pa, ni jyodü dya cja ra mama o jña c'o na s'o.

Dya xo ra mbedye bëchjine a ne.

¹¹ Ra jyëzi c'o na s'o, ra tsja c'o na jo.

Ra jyodü ja rgá mimiji na jo yo nu minteji.

¹² Na ngue Mizhocjimi nu'u na jo c'o cja na jo, 'ñe unüji ja c'o nzi ga dyötüji. Pero Mizhocjimi dya nu'u na jo c'o cja na s'o, eñe o jña Mizhocjimi.

¹³ 'Ma me in jodüji c'ü rí tsjaji na jo, zja rgá sö cjó pje ra tsja'c'üji 'ma? ¹⁴ Zö bübü 'ma cja'c'üji in sufreji na ngue c'ü ni tsjaji na jo, pero ngue c'ü rguí mäc'ejji. Zö pje ra xi'ts'iji ra tsja'c'üji, pero dya rí süji, dya pje rí mbeñeji. ¹⁵ C'ü rí tsjagueji, rí sügueji Mizhocjimi c'ü in Jmugöji. Rí tsjijñiji na jo. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra tsja'c'üji t'önü jenga in ench'e in mü'büji e Jesucristo, ra sö rí xipc'ejji na jo 'ma c'o. Rí chjünrüji na jo co respeto. ¹⁶ In cjaji dya c'o na jo, na ngue bübüts'üji dya e Jesucristo. Zö ra xo'sc'üji o bëchjine ra mamaji in cjaji c'o na s'o, pero sido rí tsjaji c'o in pãrãgueji na jo. Xa'ma ra tseje c'o pe'chc'ejji a cjanu. ¹⁷ Nu 'ma ne Mizhocjimi rí sufregueji, xenda na jo rí sufreji na ngue c'ü rguí tsjagueji c'o na jo, que na ngue c'ü rvi tsjaji c'o na s'o.

¹⁸Natjo vez o pätcäji va sufre e Jesucristo va ngötcüji ín nzhubüji. Maco me na jo c'ü; nuzgöji, dya ma jozgöji. O ngötcüji ín nzhubüji, nguec'ua sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi ra recibidozüji. E Jesucristo mi bübü o cuerpo, nguec'ua o sö o mbö't'üji. Pero o tetjo, na ngue c'ü o Espíritu o tsjapü o te. ¹⁹C'ü o Espíritu o ma zopjü c'o o aljma c'o añima, nu ja cjo't'ü. ²⁰Nuc'o, ngue c'o mi cārā 'ma mi bübü e Noé, 'ma mi ä't'ä c'e trabarco. Mizhocjimi me go mezhe va mbësp'i paciencia anguezeji, pero dya go ne go dyäräji. 'Ma o ñeje c'e tradyebe, mi tuns'ü c'e ndeje c'e barco. Nguec'ua, dya go ndü c'o ocho c'o vi cjo'gü a mbo o salvaji. ²¹C'e ndeje sö rá jyëntspiji dya, c'ü rvá jigöji c'ü o salvazüji, na ngue c'ü vi te e Jesucristo. C'ü rvá jigöji, dya ngue c'ü o mbechqueji ín cuerpoji; je ngue c'ü rvá jizhiji a jmi Mizhocjimi c'ü ya 'nintsquiji ín mü'büji, y rá cjaji dya c'o rí päräji na jo. ²²E Jesucristo ya ma a jens'e; bübü dya, cja o jodyë Mizhocjimi. Angueze manda dya texe cja c'o o anxe Mizhocjimi ñe c'o pje nde pjëzhi c'o pë's'i poder a jens'e.

Sirviendo según la capacidad que Dios nos ha dado

4 E Jesucristo o sufre o cuerpo va mböxcüji. Nu'tsc'ejí xo ni jyodü rí bübüji dispuesto rí sufregueji. Na ngue 'ma rí sufreji, ya ni ma rguí jyëziji c'o na s'o. ²Nguec'ua c'o pa c'o xe rí minc'ejí, dya rí tsjagueji ja c'o nzi guí ñetsjëji c'o na s'o. Rí tsjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ³Ya rguí chjëntjui c'ü i tsjagueji ja c'o nzi ga tsja c'o dya pärā Mizhocjimi. Mi cjagueji texe c'o ma s'o c'o ma ëjë in pjeñeji. Mi cjagueji c'o na s'o cja mbaxua, mi jmurügueji, 'naxömü rí tïgueji. Xo mi ma'tc'ejí yo ts'íta, maco mama c'o ley c'ü dya cjo' sö ra ma't'ü yo. ⁴C'o dya pärā Mizhocjimi, me cjaji c'o na s'o, texe c'o va ëjë o

pjeñeji. Nguec'ua me cjiññiji jenga dya cja in cjagueji c'o na s'o co anguezeji. Nguec'ua me sanc'ejí yo. ⁵Pero anguezeji ra nzhötüji ngüenda Mizhocjimi c'ü ya bübü ra jñünpü ngüenda yo bübü'tjo, ñe c'o ya ndü. ⁶C'o ya ndü, 'ma xe mi bübüji, o xipjiji o jña Mizhocjimi. Zö o tsjapüji o sufreji va, ja c'o nzi ga sufre texe yo nte, zö ya ndüji, pero c'o mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi, sido ra bübü'tjo o aljmaji ja c'o nzi ga bübü Mizhocjimi.

⁷Ya ni ma ra nguins'i ne xoñijöümü. Nguec'ua nu'tsc'ejí rí tsjiññiji na jo in pjeñeji. Rí pjörüji ja rguí minc'ejí. Y rí sido rí dyötüji Mizhocjimi. ⁸C'ü xenda ni muvi rí tsjaji, rí pötqui s'iyaji co texe in mü'büji. Na ngue 'ma in s'iyaji, in perdonoji, 'ma cjo' c'o pje tsja'c'üji. ⁹'Ma va säjä nin cjuarmaji yo ni ñeje nan'ño jñiñi, rí unüji ja ra oxüji. Rí pötqui recibidoji a cjanu, dya pje rí mamaji. ¹⁰Na puncjü c'ua ja nde va dyacüji Mizhocjimi c'ü rá pëpcöji angueze. C'o vi ch'a'c'ü rí tsjaji, tsjaji ngue c'ua rí pötqui pjös'üji yo nin cjuarmaji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, in pëpqueji na jo 'ma Mizhocjimi. ¹¹Nu c'o zopjü yo nte, ni jyodü ra mamaji o jña'a ja c'o nzi ga ñünbü o mü'bü Mizhocjimi c'ü rguí mamaji. Nu c'o pjöste, ra pjösteji ja c'o nzi va unü Mizhocjimi ra pjösteji. Nguec'ua texe c'o rí tsjaji, ra unüji ngüenda ja ga cja e Jesucristo, ra mamaji c'ü me na jo Mizhocjimi. E Jesucristo, ni jyodü c'ü dya rá jëziji c'ü rgá mamaji c'ü me na jo, ñe me na nojo. Je rga cjanu.

Sufriendo como cristianos

¹²'Ma va ëjë c'o me na s'ëzhi c'o me in sufreji, dya rí tsjiññiji: "Maco rí ench'e ín mü'büjme e Jesucristo, ¿jenga rí sufregöjme?", rí ñeñeji. Jëts'ijí rí sufreji, ngue c'ua ra jñetse cjo sido rí ñe-jmeji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji yo, na ngue rí s'iyats'üji. ¹³C'ü rí tsjaji, rí mägueji, na ngue c'ü rguí sufregueji ja c'o nzi va sufre

e Jesucristo. 'Ma ra ējē angueze c'ü me rrā zö rva ējē, me rí māgueji na puncjü. ¹⁴Nu 'ma sanc'üji yo nte na ngue c'ü ni dyätpāgueji o jña e Jesucristo, ngue c'ü rgui mǎcjeji. Na ngue bübüts'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü cja'c'üji rí pärāji c'ü bübü Mizhocjimi co nu'tsc'ejji. C'o nte, na cjuana sadü e Cristo c'o. Nu'tsc'ejji in manguעי c'ü me na jo c'ü. ¹⁵Dya rí pö't'ütegueji, ni pje xo rí pönüji, ni xo rí tsjagueji c'o na s'o, ni xo rí ma ñaji c'ua ja dya pē'sc'ü rí ñugueji. Nujyo na s'o, dya nguejyo ne Mizhocjimi c'ü rgui sufregueji va yo. ¹⁶Pero 'ma cjó c'o sufre na ngue c'ü ni dyätpä o jña e Jesucristo, dya ni jyodü ra tseje 'ma. Sido ra dyätä na jo, ngue c'ua yo nte ra mbārāji c'ü me na jo Mizhocjimi.

¹⁷Nutscöji o ntezgöji Mizhocjimi, c'ü rgá sufregöji chjëntjui c'ü ya ri jüncüji ngüenda Mizhocjimi. Maco nguetscöji ot'ü rí sufregöji, na c'o dya ne ra dyärä o jña Mizhocjimi, juejme c'o. Ra sufreji me na puncjü 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi anguezeji. ¹⁸Nu c'o ya na jo a jmi Mizhocjimi, sufre ga 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Na c'o dya sü Mizhocjimi c'o dya jēzi c'o na s'o, juejme c'o. Ra ma sufreji na puncjü. ¹⁹Mizhocjimi o ngambgagöji va, dya ra jyēzguigöji. Nguec'ua, nu c'o sufre ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ni jyodü c'ü dya ra züji, na ngue Mizhocjimi ra mbörü anguezeji. Y ra sido ra tsjaji c'o na jo.

Consejos para los creyentes

5 Bübüts'üji c'o pastor. Ngueje c'o rá zopjügö dya, na ngue xo rí pastorgö. Ró nugö 'ma mü o sufre e Jesucristo. Y 'ma rá jandgöji ja ga cja c'ü me na nojo, me xo rguí muvizgöji co angueze a jmi Mizhocjimi. ²Nu'tsc'ejji in pastorji, in chjēntcejeji nza cja o mbörü. Nguec'ua rí xi'ts'iji c'ü rí pjörüji o nte Mizhocjimi c'o o dya'c'üji rí pjörüji. Dya ngue c'ü ixi cja'c'üji a fuerza rí pjörüji; ngue c'ü

rí ñegueji rí pjörüji. Dya ngue c'ü rgui pjörüji c'ü rí chōgueji o merio; ngue c'ü rí pjörüji co texe in mü'büji. ³Dya xo rí tsjapüji na nojo cja yo o dya'c'üji c'ín Jmugöji in pjörüji. C'ü rí tsjaji, rí jizhgueji 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua xo 'ñe anguezeji ra tsjaji. ⁴Nguec'ua 'ma ra ējē c'e Ndambörü c'ü ngue e Jesucristo, ra dya'c'üji c'ü dya ra tjeze, ra dya'c'üji c'ü me rguí muvits'üji cja o jmi; rí bübütjoji co angueze para siempre.

⁵Nu'tsc'ejji in sēji, 'ñetsc'ejji in süngüji, rí dyätāji yo pastor. Nu'tsc'ejji in texeji, rí pötqui respetaoji, dya rí tsjapü rrā nots'üji. Na ngue je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: Mizhocjimi nu'u na ü c'o cjavü na nojo. Pero c'o dya cjavü na nojo, me nu'u na jo c'o, eñe.

⁶Me na zēzhi Mizhocjimi. Nguec'ua nu'tsc'ejji, dya rí tsjapqueji rrā nots'ejji. Nguec'ua 'ma ra zädä c'e pa c'ü ya jua-jnü angueze, ra dya'c'üji c'ü me rguí muvits'üji cja o jmi. ⁷Texe c'o in mbeñeji, rí xipcjeji Mizhocjimi. Na ngue angueze me mbents'ejji ga mbö'c'üji.

⁸Rí tsjijñiji na jo in pjeñeji. Rí pjörüt-sjēji ja rgui mimiji. Na ngue c'ü dya jo'o nuc'üji na ü, chjëntjui nza cja 'na león c'ü me ngāxā me jodü cjó ra za'a.

⁹Pero dya rí sügueji; sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, ngue c'ua rí chöpüji c'ü dya jo. Rí zēzhgueji na ngue in pärāgueji c'ü je xo ga cjanu ga sufre c'o nin cjuarmaji c'o cārā texe cja ne xoñijömmü.

¹⁰Mizhocjimi o 'ñünngü in mü'büji ró creoji. Na ngue ne'e c'ü rá mandaji co e Jesucristo. Nguec'ua zö rí sufregueji ja nzi pa, pero 'ma rí sēchiji, Mizhocjimi ra jocüts'üji na jo in mü'büji. Y ra dya'c'üji rí zēzhgueji, ngue c'ua dya rí jyēzgueji, sido rí dyätāji. Na ngue angueze pjöxcüji texe c'o ni jyodüzüji. ¹¹Me na nojo Mizhocjimi, ra manda para siempre. Je ga cjanu.

Saludos finales

¹²Ne carta nu, nguezgö ró mamagö yo jña; e cjuarma Silvano o dyopjü. Nujnu, rí pārāgö pēpi na jo Mizhocjimi. Dya nda puncjü yo ró xi'tsc'öji cja ne carta. Ró zo'c'öji, 'ñe ró xi'tsc'öji c'ü na cjuana me s'iyazüji Mizhocjimi me pjöxcüji. Dya rí jyëziji c'ü.

¹³Va bö'tc'ütjoji Cjimi c'o jmurü a Babilonia c'o ya xo juajnü Mizhocjimi ja c'o nzi va juan'c'üji. Xo va bö'tc'ütjoji Cjimi e cjuarma Marcos c'ü chjëntjui c'ü ri ngue ín ch'igö. ¹⁴Rí pötqui s'iyaji; rí pötqui zenguateji co texe in mü'büji.

Nu'tsc'eji bübü in mü'büji e Jesucristo, rí ötcö Mizhocjimi ra mäjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji. Je rga cjanu.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

Pedro escribe a los creyentes

1 Nutscö e Simón Pedro rí pen'c'ejí ne carta. O juancü e Jesucristo rá c'jagö apóstole. Pero rí mbëpjitjogö; angueze ngue ín lamugö. Nutscöjme rí apóstolejme o dyacüjme Mizhocjimi rí ench'e ín mün'c'öjme e Jesucristo. Xo 'ñetsc'ejí xo dya'c'üjí ín ench'e in mün'c'ejí c'ü. Nguec'ua, dya nguextjozujme o salvazügöjme c'ü; xo 'ñetsc'ejí xo salvats'üguej. Na ngue me na jonte e Jesucristo c'ü ín Mizhocjimigöj c'ü o 'ñe salvazüj; dya juajnü c'o ri ne. ²Rí ötcö Mizhocjimi ra mböxc'üjí xenda rí päräguej e Jesucristo nu c'ü ngue ín Mizhocjimigöj 'ñe ngue ín Jmugöj, ngue c'ua xenda rí unnc'ejí ngüenda c'ü me nuc'ejí na jo Mizhocjimi. 'Ma ga cjanu, xenda ra mäjä in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñejí.

Cualidades del cristiano

³E Jesucristo o matcujme; nutscöjme ró möjme co angueze. Ró unnc'öjme ngüenda c'ü me na nojo angueze, 'ñe c'ü me na jo c'o mi cja. E Jesucristo ngue Mizhocjimi c'ü, y me na zëzhi. Nguec'ua va jítsgöjme texe c'o ni jyodü rá xi'tsc'öjme, ngue c'ua mas rí päräguej angueze. Ngue c'ua ra bübüts'üjí Mizhocjimi; nu'tsc'ejí rí süj rí dyätquej c'ü. ⁴Nu cja ne xoñijömü, ya ni ma ra s'odü, na ngueje yo nte me mápäji c'o netsjëj. Pero me na nojo e Jesucristo, nguec'ua me xo na nojo c'o o xitsijme ra dyacüj. Nguec'ua sö rá jëzgöj c'o rí netsjëj. A cjanu, ja c'o ga cja Mizhocjimi, je xo rga cjazgöj nu. ⁵Nu'tsc'ejí ya dya'c'ejí ín ench'e in mün'c'ejí e Jesucristo. Nguec'ua rí pjöt-püguej na puncjü ngüenda rí tsjají c'o

na jo. Nuc'ua ra sö rí päräji c'o na jo c'o rí tsjají, 'ñe c'o na s'o c'o dya rí tsjají. ⁶Nuc'ua, ra sö rí pjörü ja rguí mimijí; dya rí tsjatsjëj c'o ín netsjëj. Nuc'ua, ra sö rí pë's'ijí paciencia 'ma cjó pje ra tsja'c'üj. Nuc'ua, ra sö rí süj Mizhocjimi y rí tsjají c'ua ja nzi ga ne. ⁷Nuc'ua, ra sö rí pötü rguí ñejí yo nin cjuarmají. Nuc'ua, ra sö rí s'iyaguej texe yo nte.

⁸'Ma rí sido rí tsjají yo me na jo, ra jñetse c'ü ín päräguej e Jesucristo c'ü ín Jmugöj. ⁹'Na cjuarma, 'ma dya cja yo na jo, chjëntjui c'ü ri ngorö c'ü dya ri janda na jo. 'Ma ga cjanu, ya jyombeñe c'ü o ndintspi o mü'bü c'o na s'o c'o mi cja 'ma dya be mi pärä e Jesucristo. ¹⁰Nguec'ua rí xi'tsc'öj cjuarma, rí sido rí tsjají yo me na jo. 'Ma rí tsjají yo, ra jñetse c'ü o juan'c'üguej Mizhocjimi, y o 'ñünnc'ü in mü'büj í 'ñejmej e Jesucristo. 'Ma rí sido rí tsjají yo, dya rí xöguej 'ma cja c'e 'ñijí c'ü na jo. ¹¹Y me ra mä'c'äji, 'ma rí sät'äji nu ja ri manda e Jesucristo c'ín Jmugöj c'ü o 'ñe jocüzü ín mü'büj. Je ngueje nu rí tsäräguej para siempre.

¹²Ya ín päräguej yo jña yo na cjuana, y dya ín jëzguej yo. Pero rá sido rá mbennc'ejí yo. ¹³⁻¹⁴Rí pärägö c'ü dya ra mezhe ra mbötcügöj. Na ngueje o jítsi a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöj. Nu dya xe rí bünc'ö, rí pärägö ni jyodü rá mbennc'ejí yo jña yo ya xi'ts'ijí, ngue c'ua rí unnc'ejí na jo ngüenda. ¹⁵Rá jü'sc'ö cja xiscömü yo, ngue c'ua ra sö rí mbeñeguej 'ma ya rga tügö.

Los que vieron la grandeza de Cristo

¹⁶Ró xi'tsc'öjme c'ü ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöj co o poder Mizhocjimi. Bübü c'o mama ngue 'na bëchjine c'ü ró cjiñätsjëgöjme c'ü rí xipijjme yo nte. Pero dya je ga cjanu. Na ngueje ró nu'ujme c'ü me na nojo e Jesucristo. ¹⁷⁻¹⁸Ró jandajme 'ma mi cäräjme angueze cja c'e t'eje. Me ma sjü'ü nu, na ngue Mizhocjimi c'ü nu Tata o tsjapü me

go juëns'i e Jesucristo, y o mama c'ü me na jo c'ü. Ró ärägöjme o jña Mizhocjimi c'ü vi 'ñeje nu ja me na zö, o mama: "Nujnu, ngue ín Ch'igö nu me rí s'iyagö nu me rí mäpägö", eñe.

¹⁹ Je a cjanu va zädä c'ü o mama c'o profeta c'ü ro ëjë e Cristo. Nguec'ua rí pärägöji c'ü na cjuana c'o o dyopjü c'o profeta. Rí tsjapügeji na puncjü ngüenda c'o o dyopjüji, na ngueje chjëntjui nza cja 'na sivi c'ü jya's'ü nu ja na bëxömü. 'Ma va pes'e e tanse, ín pärägejeji c'ü ya ra jyas'ü. Je xo ga cjatjonu, 'ma rí tsjapüji na puncjü ngüenda c'o o dyopjü c'o profeta, rí pärägejeji, 'ma ya ra zädä ra ëjë na yeje e Jesucristo. ²⁰ C'o o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü c'o profeta, ixtí unnc'eji ngüenda c'ü dya cjó sö ra mbärätsjé c'ü mama c'o; ni jyodü o Espíritu Mizhocjimi ra mbös'ü ra mbärä c'o. ²¹ Na ngue c'o profeta, dya nguijñätsjéji c'o jña c'o o dyopjüji; nguetsjé o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'büji o pätpäji Mizhocjimi.

Los que enseñan mentiras

2 C'o nte a Israel, mi cärä c'o mi cjäpü mi 'ñeje cja Mizhocjimi c'o jña c'o mi mamaji, pero dya ma cjuana c'o mi mamaji. Je xo rga cjanu a ndetsc'eji, ri cärä o xöpüte c'o dya rga cjuana. Anguezeji, dya ra tsjapüji ngüenda c'ü ín Jmugöji, maco o ndü por anguezeji. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufreji. C'o xöpüte ra jí'ts'iji c'o dya cjuana. 'Ma cjó c'o ra creo c'o ri jizhi anguezeji, ra bëzhi 'ma c'o. ² C'o xöpüte, me ra tsjaji c'o ri netsjéji c'o na s'o. Na puncjü o cjuarma c'o ra ndeñe co anguezeji, je xo rgá tsjatjoji nu. Nguec'ua yo nte yo dya be ejme e Jesucristo, ra mamaji c'ü dya jo o 'ñiji Mizhocjimi nu na cjuana. ³ C'o xöpüte, me ri neji o merio. Ra jyodüji ja rgá zo'c'üji, ngue c'ua rí cheñeji co anguezeji rí unüji o ofrenda. Pero ndeze mi jinguä, ya mama Mizhocjimi c'ü ra

jñünpü ngüenda c'o. Y ya bübü ra tsjapü ra ma sufre c'o.

⁴ Bübü c'o o anxe Mizhocjimi c'o o tsja na s'o. Nguec'ua Mizhocjimi o tsjapü o sufreji, o mboch'üji a linfiernu nu ja me na bëxömü. Je 'nün't'üji nu co cadena, hasta 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi anguezeji. ⁵ Mizhocjimi xo tsjapü o sufre c'o mi cärä mi jinguä c'o me mi cja na s'o, c'o dya mi ätä Mizhocjimi. O pejë 'na tradyebe cja ne xoñijömü o chjotüji. C'o pa c'o, mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Noé. Mi xipji c'o nte ro jyéziji c'o na s'o, ro tsjaji c'o na jo. Nuc'ü, dya ndü cja c'e tradyebe c'ü, ni xo ri ngue c'o nu familia. Mi ochoji, dya chjotüji. ⁶ O mezhe c'ua Mizhocjimi xo chjotü c'o jñiñi a Sodoma 'ñe a Gomorra c'o me ma s'o. O chjotü co sivi o mbëzhiji o bozivi. Nguec'ua yo dya cjäpü ngüenda Mizhocjimi sö ra unüji ngüenda xo 'ñe anguezeji ra ma sufreji, c'ua ja nzi va sufre c'o mi cärä a Sodoma 'ñe a Gomorra. ⁷ Mizhocjimi o chjotü c'o mi cärä c'o jñiñi c'o, pero o salva e Lot o pjongü. E Lot, mi cja c'o na jo. Nguec'ua me mi xicha o mü'bü c'o na s'o c'o mi cja c'o nte. Porque mi cjat-sjéji c'o mi netsjéji c'o me ma s'o, dya mi cjäpüji ngüenda Mizhocjimi. ⁸ E Lot, mi cja c'o na jo. Nguec'ua pama pama me mi sufre o mü'bü, na ngue o jñanda c'o nu menzumüji mi cjaji c'o me ma s'o. Y o dyärä mi ñaji c'o me ma s'o. ⁹ C'o ma't'ü Mizhocjimi c'o cja na jo, me sufreji na ngue c'ü na s'o c'ü cja yo nte. Pero me na zëzhi c'ü ín Jmugöji, ra mbös'ü ra zëzhi c'o. C'o mi cja na s'o, zö dya be va sädä c'e pa 'ma ra jñünpüji ngüenda, pero ya mama Mizhocjimi ra castigao c'o.

¹⁰ C'o xöpüte c'o dya ga cjuana, cjat-sjé c'o netsjéji c'o me na s'o. Cjäpüji c'ü dya ni muvi c'ín Jmugöji. Nuc'o, ngue c'o xenda ra tsjapü Mizhocjimi ra sufre c'o. Cjäpüji me na nojo, dya neji cjó pje ra xipjiji. Y sadüji yo pjëzhi na nojo, dya

sūji. ¹¹ Maco dya cja a cjanu c'o o anxe Mizhocjimi. Na ngue 'ma cjo c'o ra tsja c'o na s'o, zō ra ma c'o anxe a jmi c'ín Jmugōji ra ma cōsteji, pero dya ra zadūji c'ü vi tsja na s'o. Maco xenda na zēzhi c'o anxe que na nguetscōji.

¹² C'o xōpūte, chjēntjui nza cja yo animale yo dya sū Mizhocjimi. C'ü vi ngama Mizhocjimi yo animale, ngue c'ü ra zürūji ra mbō't'ūji. Je xo rga cjatjonu c'o xōpūte c'o na s'o, ra chjotūji c'o, dya ra salvaji. Na ngue sadūji nu c'ü dya pārāji. ¹³ Mizhocjimi ra tsjapū ra sufreji na ngue anguezeji vi tsjapūji o sufre c'o 'naja. Anguezeji me mājā ga tsjaji o mbaxua zō ri xōmū zō ri ndempa. Jmurūji co nu'tsc'eji 'ma in sigueji o xēdyi. Pero me na s'o a ndetsc'eji, ix 'na tsetjo c'ü cjaji. Na ngue me mājā ga xi'ts'iji c'o dya cjuana.

¹⁴ Texe 'ma jandaji 'na ndixū, me neji ra tsjaji c'ü na s'o. Dya sōyaji, sido cjaji c'o na s'o. Onpūji c'o nte c'o dya creoz Mizhocjimi co texe o mü'būji, ngue c'ua xo ra tsjaji a cjanu c'o na s'o. Me pārā ja ga zopjūji c'o, ngue c'ua ra ndeñeji co anguezeji ra unūji o ofrenda. Me na s'o anguezeji; Mizhocjimi ra tsjapū ra ma sufreji. ¹⁵ Anguezeji ya xōgūji cja c'e 'ñiji c'ü na jo, ya ndēpji c'ü o 'ñiji e Balaam c'ü mi ngue o t'i e Beor. E Balaam mi ne ro ndōjō na puncjū o merio; nguec'ua va tsja na s'o. ¹⁶ E Balaam mi ngue 'naja profeta c'ü mi ña o jña Mizhocjimi. Pero o nguiñi o mü'bū c'ü na s'o, mi ne ro mama 'na jña c'ü dya vi xipji Mizhocjimi. Zō dya ña yo animale, pero o ña'a 'na burru nza cja 'na nte va huēnch'i e Balaam, na ngue na s'o c'ü mi cjiñi e Balaam. Nguec'ua go ndümbeñe e Balaam, dya go mama c'e jña c'ü mi ne ro mama.

¹⁷ C'o xōpūte, chjēntjui nza cja 'na pozo c'ü ojtjo ndeje. Xo chjēntjui nza cja o ngōmū c'o tunūtjo ndajma 'ma na zēzhi ga vū. Ya mama Mizhocjimi c'ü ra mboch'ūji a linfiernu nu ja me na

bēxōmū; nunca ra mbedyeji nu. ¹⁸ Yo nte, dya pārāji o 'ñiji Mizhocjimi. Pero cārā anguezeji c'o cja ni ma ra jyēzi c'o tjürü c'o na s'o. C'ü cja'a c'o xōpūte, zopjūji c'o nte c'o, ngue c'ua ra ndeñeji co anguezeji. Cjapūji me pārāji, pero mamaji jña c'o dya ni muvi. Xipjiji c'o nte, na jo ra tsjaji ja c'o nzi ga netsjēji, dya ni jyodū ra mbōtpūji nguenda ja rgá mimiji. ¹⁹ Mama c'o xōpūte ga xipjiji c'o cjuarma: "Nu'tsc'eji in libregueji dya, dya cja mandats'ūji c'o ley, sō rí tsjatsjēji c'ua ja c'o nzi gui ñetsjēji", eñeji. Maco dya libre c'o xōpūte, sido me cjaji c'o na s'o. 'Ma dya sō 'na nte ra jyēzi c'o na s'o, dya libre, mandaji 'ma c'ü. ²⁰ Cārā o nte c'o ya jyēzi c'o na s'o c'o cja'a yo nte cja ne xoñijōmū. Ya mbedyeji libre, na ngue pārāji ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugōji, nu c'ü o ējē o ē 'ñevgueji libre cja c'o na s'o. Pero 'ma ra nzhogūji na yeje cja c'o na s'o, 'ma dya ra jyēziji, nu'ma, xenda rrā s'o 'ma, que na ngue 'ma dya be mi pārāji e Jesucristo. ²¹ O jíchiji o jña Mizhocjimi, o mbārāji o 'ñiji e Cristo c'ü me na jo. Pero o jyēziji c'e jña. Nguec'ua xenda ra sufreji que na ngue 'ma dya ro mbārāji c'e 'ñiji. ²² In pārāgueji c'e jña c'ü rí mamaji: "Ne dyo, ya nzhogū o zi'i yo na s'o yo vi nzhocū. Ne cuchi nu ya vi be'ch'e, o yepe o ma 'ñōnt'ü cja mbēmū", eñe c'e jña. Je xo ga cjatjonu yo nte c'o jēzi c'o na s'o, cja na nzhogū cjaji na yeje c'o na s'o.

La venida del Señor

3 Rí s'yats'ūji cjuarma. Ne carta nu rí opcjō rí pen'c'eji, ngue nu na yeje, na ngueje ya ró pen'c'eji 'naja. In cjiññiji na jo, nguec'ua rí pen'c'eji yo carta rí mbenn'c'eji c'o ya in pārāgueji. ² Nguec'ua, dya rí jyombeñeji c'o jña c'o o mama c'o o profeta Mizhocjimi mi jinguā, 'ñe c'o xo ró xi'tsc'ōjme nutscōjme rí apóstolejme. C'o ró xi'tsc'ōjme, ngueje

c'o o jítstijme c'ín Jmugöji nu c'ü o ë 'ñevgueji libre cja c'o na s'o.

³Ixtí unnc'ejí na jo ngüenda c'ü rá xi'tsc'öji dya. C'o cjë 'ma ya ngue ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijömmü, ra ngärã c'o me ra tsjapü burla o jña Mizhocjimi, ra tsjaji ja c'o nzi ga net-sjëji c'o na s'o. ⁴Ra mamaji: “¿Ja je bübü c'e bëzo c'ü Jesús c'ü o mama ra ëjë na yeje? Maco dya va ëjë. Ya ndü c'o ín tatagöji. Y nuc'ü, dya sö ra ëjë. Ne xoñijömmü sidotjo ja c'o nzi va t'ät'ä”, eñeji. ⁵Anguezeji, dya ra ne ra mbeñeji ja va chjorü ne xoñijömmü. Mi jinguã, nguextjo c'ü o ña Mizhocjimi, o bübü ne jens'e 'ñe ne xoñijömmü. Ne xoñijömmü, o c'os'ü cja c'o ndeje c'o mi po'o, go jñetse e jömmü. Nguec'ua ne xoñijömmü mi bübü a nde'e cja yo ndeje. ⁶Yo ndeje, o zädã 'ma o tsjapü Mizhocjimi o tsobü cja ne xoñijömmü, go chjotü. ⁷Ne jens'e 'ñe ne xoñijömmü nu rí cãrãji dya, ya mama Mizhocjimi ra chjorü yo. Nujyo, ra ndë'ë yo, 'ma ra zädã c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. Nu'ma, ra ma sufre c'o dya zü Mizhocjimi.

⁸Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí jyombeñeji ja ga cja. 'Natjo pa, chjëntjui 'na mil o cjë cja o jmi Mizhocjimi. Y 'na mil o cjë'ë, chjëntjui 'natjo pa. ⁹Bübü c'o mama: “Ya mezhe na puncjü e Jesucristo; maco dya sö ra ëjë c'ua ja nzi va mama”, eñeji. Pero dya je ga cjanu. E Jesucristo me pëscöji paciencia, dya ne cjó ra ma sufre; ne'e c'ü ra nzhogü o mü'bü texe yo nte. Nguec'ua dya be ga 'ñeje.

¹⁰Ra ëjë na yeje c'ín Jmugöji ra 'ñe jñüncüji ngüenda. Ra zädã c'e pa c'ü dya ri te'beji, chjëntjui 'na xömmü 'ma ra ëjë 'na mbë'ë cja 'na ngumü, 'ma dya cjó te'be. Ra yürü me na jens'e, y ra chjorü ne jens'e. Yo bübü a jens'e, xo ra chjorü co sivi yo. Ne xoñijömmü, xo ra ndë'ë nu, ra chjorü. Xo 'ñe texe yo bübü cja ne xoñijömmü, nde ra chjorü yo.

¹¹Na ngue ra chjorü texe yo, ni jyodü na puncjü rí sügueji Mizhocjimi rí tsjaji ja c'o nzi ga ne angueze. ¹²Rí che'beji c'e pa 'ma ra ëjë na yeje Mizhocjimi; rí che'beji co texe in mü'büji. Nu'ma, ngue 'ma ra ndë'ë ne jens'e ra chjorü. Xo 'ñe texe yo bübü a jens'e, nde ra chjorü yo. ¹³Nutscöji rí te'begöji ra bübü 'na jens'e nuevo, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Xo 'ñe 'na xoñijömmü nuevo. Texe c'o ra tsjaji nu, nde na jo c'o.

¹⁴In te'beji yo na jo yo ya ró mangö. Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda ja rgui minc'ejí, ngue c'ua 'ma ra ëjë c'ín Jmugöji, ra mäjã in mün'c'ejí, dya rí tsegueji. Y dya pje ra chö'tc'üji c'ü rrã s'o. Rí xi'tsc'öji yo, cjuarma, na ngue rí s'iyats'üji. ¹⁵Dya rí tsjijñiji c'ü ya mezhe na puncjü c'ín Jmugöji. Rí mbeñegueji c'ü me pëscöji paciencia ngue c'ua ra jogü ín mü'büji. Mi cjuarmagöji e Pablo c'ü me rí neji, xo o xi'ts'iji a cjanu cja c'e carta c'ü o pen'c'ejí. Na ngueje Mizhocjimi o unü o pjeñe. ¹⁶Texe cja yo carta yo opjü e Pablo, xo mama a cjanu nu yo rí xi'tsc'öji. C'o jña c'o mama angueze, bübü c'o na s'ëzhi rga pãrãgöji. Nguec'ua c'o yembeñe c'o dya nda pãrã o 'ñiji Mizhocjimi, 'ma xörüji c'o o dyopjü e Pablo, dya pãrãji ja c'o nzi va nguijñi e Pablo; nan'ño ga nguijñiji. Je xo ga cjanu ga xörüji texe yo o jña Mizhocjimi. Nguec'ua ga bëzhiji.

¹⁷Ya ró xi'tsc'öji; nguec'ua in pãrãji ja ga cja c'o xöpüte c'o dya cjuana. Ya xögüji cja o 'ñiji Mizhocjimi, y dya ätpãji o jña. Rí pjötpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí creogueji c'o xi'ts'iji c'o, na ngue dya cjuana. 'Ma jiyö, xo 'ñetsc'ejí xo rí yembeñeji, xo rí xögüji cja o 'ñiji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji a cjanu, cjuarma, na ngue rí s'iyats'üji. ¹⁸C'ü rí tsjagueji, xenda rí pãrãgueji e Jesucristo c'ín Jmugöji nu c'ü o 'ñe 'ñevgueji libre cja c'o na s'o. Angueze s'iyats'üji ra mböxc'üji xenda rí tsjaji ja c'o nzi ga ne

Mizhocjimi. Me na nojo e Jesucristo. Rá ma'tc'öji dya, y rá sido rá ma'tc'öji para siempre. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

El mensaje de vida

1 Rí xi'tsc'öji ja rgá sö rá búbütjoji co Mizhocjimi. Nu c'ü dacüji c'ü ni búbü Mizhocjimi cja ín mü'büji, ixmi búbü 'ma dya be mi t'ät'à e jens'e 'ñe ne xoñijöümü. Pero o ëjë va cja ne xoñijöümü. Nguec'ua nutscöjme rí apóstolejme ró ärajme c'o jña c'o mi mama. Xo ró jandajme y ró tjödüjme. Rí päräjme c'ü mi búbü o cuerpo nza czazgöji. ²Nu c'ü dacüji c'ü rgá búbütjogöji o ëjë; nutscöjme ró jandajme ngue c'ua ró unnc'öjme ngüenda cjó ngueje. Rí xi'tsc'öjme c'ü ixmi búbüvi co Mizhocjimi, pero o ëjë va ja rí cārāgöji. ³Rí xi'tsc'öji nu c'o ró ärajme 'ñe c'o ró jandajme ngue c'ua nuzgöjme 'ñetsc'ejí rá 'natjoji. A cjanu xo 'ñetsc'ejí rí 'natjogueji co Mizhocjimi 'ñe co e Jesucristo c'ü o T'i. ⁴Rí xi'tsc'öji yo, ngue c'ua rí 'natjogueji co Mizhocjimi. A cjanu me rí mácjeji.

Dios es luz

⁵Nu c'o ró äragöjme c'o o mama e Jesucristo, ngueje c'o rá xi'tsc'öji c'o. Mizhocjimi me jya's'ü; ojtjo bëxöümü c'ü ri búbü c'o na s'o. ⁶Ma rá mamaji: “Rí 'natjoji co Mizhocjimi”, rá eñeji, pero 'ma rí nzhodüji cja bëxöümü rí cjaji c'o na s'o, nu'ma, na mbëchjinezüji 'ma. Na ngue dya cjuana c'o rí mangöji 'ma. ⁷Pero 'ma rá jëziji ra zi'ch'i o jya's'ü Mizhocjimi ín mü'büji nguec'ua rá cjaji ja c'o nzi ga ne angueze c'o na jo, nu'ma, rí 'natjogöji 'ma. A cjanu ni ma ra ndintsqui ín mü'büji texe c'o na s'o, na ngue e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi o pjödü o cji por nutscöji.

⁸Zö rá mangöji c'ü dya búbüzügöji c'o na s'o, pero dya cjuana c'ü rí mangöji; rí jypöü rgá cijñiji. Ixi jñetse 'ma, c'ü dya

búbü ín mün'c'öji o jña Mizhocjimi c'ü mama na cjuana na s'ozgöji. ⁹Pero 'ma rá xipjiji Mizhocjimi: “Jā, na s'ozgöjme ja c'o nzi gui mangue”, rá embeji, nu'ma, ra perdonaozüji ín nzhubüji ja c'o nzi va mama. Na ngue o ndü e Jesucristo va ngötcüji c'o. Ra ndintsquiji ín mü'büji texe c'o. ¹⁰Ma rá mamaji: “Nunca rí cjagö c'o na s'o”, rá eñeji, nu'ma, chjëntjovi c'ü ro mangöji na mbëchjine Mizhocjimi. Ixi jñetse 'ma c'ü dya búbü ín mü'büji o jña.

Cristo, nuestro abogado

2 Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Nujyo rí opjügö cja ne carta, rí xi'tsc'öji ngue c'ua dya rí tsjaji c'o na s'o. Pero 'ma rí tsjaji c'o na s'o, rí dyötüji Mizhocjimi, ra perdonao'tsüji 'ma. Na ngue búbü 'naja c'ü ñacöji cja Mizhocjimi c'ín Tataji. C'ü ñacöji ngueje e Jesucristo c'ü nunca go tsja c'o na s'o. ²Nuc'ü, o ngötcüji ín nzhubüji. Dya nguextjozügöji o ngötcüji ín nzhunc'öji; xo ngö'tp'ü texe yo nte yo cārā cja ne xoñijöümü.

³Ma rá cjaji ja c'o nzi va mama e Jesucristo, nu'ma, ra sö rá pärägöji c'ü rí 'natjoji co Mizhocjimi. ⁴Ma cjó c'o ra mama: “Rí pärägö Mizhocjimi”, ra 'ñeñe, pero 'ma dya cja'a ja c'o nzi va manda Mizhocjimi, nu'ma, na mbëchjine 'ma c'ü, y dya búbü o mü'bü o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. ⁵Pero 'ma cjó c'o ra dyätpä o jña Mizhocjimi, na cjuana ne Mizhocjimi 'ma c'ü, co texe o mü'bü. Nguec'ua 'ma rá ätpöji o jña Mizhocjimi, nu'ma, ra sö rá pärägöji c'ü rí 'natjoji co angueze. ⁶Ma cjó c'o ra mama: “Rí 'natjobe co e Jesucristo”, ra 'ñeñe, nu'ma, ni jyodü ra nzhodü ja c'o nzi va nzhodü e Jesucristo.

El nuevo mandamiento

⁷Ne mandamiento nu rá xi'tsc'öji dya, cjuarma, dya nan'ño nu. Ngue 'na man-

damiento nu ya in pārāgueji ndeze 'ma i pjürü i dyätpäji o jña e Jesucristo. Ya i dyäräji nu. Ngue c'ü rá pötü rga s'iyaji yo nín minteji. ⁸Zö ya in pārāgueji ne jña, pero chjëntjui c'ü cja ri nuevo, na ngue xenda rí pārāgöji dya c'ü ja ga cja. Na ngue e Jesucristo o tsja ja c'o nzi ga mama ne jña, o s'iyazüji. Nguec'ua xo ñezgöji rá pötü rga s'iyagöji dya. Na ngue e bëxömü ya ni ma ra cjogü. Na ngue bübü in mün'c'öji dya e Jesucristo c'ü ngue o jya's'ü Mizhocjimi.

⁹Ma cjó c'o ra mama: "Bübü in mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi", ra ñeñe, pero 'ma nu'u na ü nu cjuarma, nu'ma, sido nzhodü cja bëxömü 'ma c'ü. ¹⁰Ma cjó c'o ra s'iya nu cjuarma, nu'ma, bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ra tsja c'o na s'o. ¹¹Ma cjó c'o ra nu'u na ü nu cjuarma, nu'ma, ixí jñetsetjo 'ma c'ü dya bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'bü, nguec'ua nzhodü cja bëxömü ga tsja c'o na s'o. Nu c'ü cja'a ga cjanu, dya pārā ja ni ma ni ja ra zät'ä. Na ngue c'ü ni nzhodü cja bëxömü ga tsja c'o na s'o, nguec'ua ya tsot'ü o ndö, dya cja janda o jya's'ü.

¹²Cja ne carta nu rí opjügö, rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Rí xi'tsc'öji yo jña, na ngue ya perdonaots'üji in nzhübüji, na ngue c'ü o ndü e Jesucristo por nuzgöji. ¹³Nu'tsc'ejí in tataji rí pen'c'ejí ne carta rí zo'c'öji, na ngue ya in pārāji e Jesucristo c'ü ixmi bübü 'ma o jyans'ü ne xoñijömü; ya in 'natjoji dya co angueze. Nu'tsc'ejí in sēji rí zo'c'öji na ngue ya i chöpüji e Satanás c'ü dya jo.

Nu'tsc'ejí in ts'it'iji, rí zo'c'öji na ngue ya in pārāji mi Tataji c'ü bübü a jens'e. ¹⁴Nu'tsc'ejí in tataji rí pen'c'ejí ne carta rí zo'c'öji, na ngue ya in pārāji e Jesucristo c'ü ixmi bübü 'ma o jyans'ü ne xoñijömü. Nu'tsc'ejí in sēji, rí zo'c'öji na ngue ya i chöpüji c'ü dya jo. I chöpüji

c'ü, na ngue o jña Mizhocjimi c'ü bübü in mü'büji cja'c'ü rí zëzhgueji.

¹⁵Dya rí ñe rí tsjaji c'o na s'o c'o cja yo nte yo dya pārā Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o me mápä c'o cjaji cja ne xoñijömü, dya mápä 'ma Mizhocjimi c'ü in Tataji.

¹⁶Yo nte yo dya pārā Mizhocjimi c'ü in Tataji, cjatsjēji ja c'o nzi ga netsjēji c'o na s'o. Jandaji c'o na s'o, na ngue me ne ra jñandaji c'o. C'o pēs'i na puncjü o merio, me cjapüji na nojo. Xo ñeje c'o pjēzhi na nojo. Texe yo na s'o yo cja yo nte, dya ni ñeje cja Mizhocjimi yo; je ni ñeje cja c'ü dya jo c'ü manda dya yo nte yo cja na s'o.

¹⁷Dya rí ñe rí tsjaji yo na s'o yo cjaji cja ne xoñijömü. Na ngue ne xoñijömü ya ni ma ra nguarü. Ya xo ni ma ra nguarü yo bübü cja ne xoñijömü yo na s'o, yo me ne yo nte y cjaji. Pero 'ma cjó c'o ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ra bübütjo para siempre.

La verdad y la mentira

¹⁸Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Ya rí cäxtjoji yo cjē yo ya ni ma ra nguarü. Ya i dyäräji ra zädä 'ma ra ējē 'naja c'ü ra nu'u na ü e Cristo, ra jyodü ja rgá huins'i c'ü. Ya cārā dya na puncjü o xöpüte c'o nu'u na ü e Jesucristo. Nu-jyo, ngue yo rgá pārāgöji c'ü ya rí cäxtjoji yo cjē yo ya ni ma ra nguarü. ¹⁹C'o xöpüte mi jmurüji co nuzgöji, pero dya mi 'natjo o pjeñeji co nuzgöji. Nguec'ua va xögüji. Nu 'ma ri 'natjo o pjeñeji co nuzgöji, sido ro ēji co nuzgöji. Pero o xögüji. A cjanu Mizhocjimi dacüji c'ü rgá pārāgöji c'ü dya in dyocjöji ne ri 'naja c'o.

²⁰Nu'tsc'ejí, dya rí dyätqueji c'o. Na ngue c'ü o T'i Mizhocjimi o dya'c'üji o Espíritu o ē bübü cja in mü'büji. Nguec'ua in pārāji ja ga cja c'ü na cjuana in texeji. ²¹C'ü rgá pen'c'ejí ne carta, dya ngue c'ü rá jí'tsc'öji 'na jña c'ü dya in pārāji. Na ngue ya in pārāji c'o jña c'o na cjuana. Y 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji 'na bēchjine, ixítí pārāgueji 'ma, c'ü dya ni ñeje cja

Mizhocjimi c'e jña. Na ngue na cjuana c'ü mama Mizhocjimi.

²²Bübü c'o mama c'ü dya vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. Dya бүбү c'ü xenda rrä s'o nza cja ne bëchjine me na s'o. 'Ma cjó c'o ra mama: "E Jesús dya ngue o T'i Mizhocjimi, na ngue mi ntetjo c'ü", ra 'ñeñe, nu'ma, anticristo 'ma c'ü. Na ngue nu'u na ü e Jesucristo. ²³'Ma cjó c'o ra mama: "Dya rí ma't'ügö e Jesús, na ngue dya ngue o T'i Mizhocjimi", ra 'ñeñe, nu'ma, ix na cjuana, dya бүбүvi Mizhocjimi 'ma c'e nte. Pero 'ma cjó c'o ra ma't'ü e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi, xo ma't'ü 'ma Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi бүбү 'ma co c'e nte.

²⁴'Ma cja vi creoji, i dyäräji ja ga cja Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ü o T'i. Sido rí tsjaji ja c'o nzi ga mama c'o jña c'o i dyäräji; dya rí jyombeñeji. 'Ma sido rí tsjaji c'o, sido ra бүбү e Jesucristo co nu'tsc'eji; 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ²⁵Nuc'ü, ngueje c'ü o mama e Jesucristo; ra dyacüji c'ü rá бүбүtjoji co Mizhocjimi para siempre.

²⁶Ró xi'tsc'öji cja ne carta yo, na ngueje cärä c'o ne ra dyon'c'üji ra jí'ts'iji c'o dya cjuana. ²⁷Pero dya ni jyodü rí dyätpäji o jña anguezeji. Na ngue бүбү dya in mün'c'eji o Espíritu Mizhocjimi c'ü o dya'c'üji e Jesucristo. Nuc'ü, jí'ts'iji nguec'ua in päräji na jo ja ga cja. Nguec'ua rí xi'tsc'öji sido rí mbeñeji e Jesucristo ngue c'ua ri 'natjo in pjeñeji ja c'o nzi va jí'ts'iji. Na ngue na cjuana c'o mama o Espíritu Mizhocjimi; dya bëchjine c'o.

²⁸Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Rí sido rí dyätäji e Jesucristo, na ngue in 'natjogueji co angueze. 'Ma rá cjaji a cjanu, dya rá sūji 'ma ra ëjë na yeje c'ü; dya rá tseji. ²⁹In pärägueji c'ü me na jo Mizhocjimi. Nguec'ua rí jñunt'ü in mü'büji, 'ma cjó c'o cja'a c'o na jo, nu'ma,

ixi jñetse 'ma c'ü ngue o t'i Mizhocjimi c'o.

Hijos de Dios

3 Tsjiññiji ja va s'iyazgöji Mizhocjimi. Me go s'iyazgöji na puncjü o tsjacüji o t'izgöji. Jä, ya ngue o t'izgöji dya Mizhocjimi. Yo nte yo dya pärä Mizhocjimi, dya unüji ngüenda c'ü ngue o t'izgöji Mizhocjimi. Na ngue, dya xo unüji ngüenda e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. ²Mi cjuarmats'ügöji rí nets'eji. Ya ngue o t'izgöji dya Mizhocjimi. Dya rí pärägöji texe c'ü ja rga czazgöji 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo. Pero rí pärägöji 'ma rá chjëji c'ü, ixta jñetsezüji nza cja angueze. Na ngue rá jandaji angueze ja rga cja. ³'Ma cjó c'o te'be a cjanu c'e pa c'ü rga czazgöji nza cja e Jesucristo, ni jyodü ra dyötü Mizhocjimi ra ndintspi o mü'bü. Xo ni jyodü ra jyëzi texe c'o na s'o ngue c'ua rrä jo nza cja e Jesucristo me na jo.

⁴'Ma cjó c'o cja'a c'o na s'o, nu'ma, dya ätä 'ma Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o dya ätä Mizhocjimi, tuns'ü o nzhübü 'ma c'ü. ⁵In pärägueji o ëjë e Jesucristo o ë ngötcüji c'o na s'o c'o rí cjaji, ngue c'ua dya cja ra mandazüji c'o. Angueze, dya бүбү c'o na s'o. ⁶'Ma cjó c'o sido ätä e Jesucristo, dya cja'a 'ma c'o na s'o. 'Ma cjó c'o sido cja'a c'o na s'o, nu'ma, ix i jñetse 'ma c'ü dya pärä ja ga cja e Jesucristo. Dya xo unü ngüenda pje vi 'ñeje c'ü. ⁷Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Dya rí creogueji c'o xi'ts'iji: "Dya ra tsja zö rí tsjaji c'o na s'o", ents'eji. Pero dya cjuana. Rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o cja'a c'o na jo'o ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, na jo 'ma c'ü, nza cja e Jesucristo me na jo. ⁸'Ma cjó c'o sido cja'a c'o na s'o, ngue o t'i e Satanás c'ü dya jo. Na ngue c'ü dya jo, sido cja'a c'o na s'o ndeze 'ma o mbürü o tsja c'o na s'o. Y 'ñünbü o mü'bü yo nte xo cjaji c'o na s'o. C'ü vi 'ñeje o T'i Mizhocjimi, ngue c'ü o juapcü o bëpji e Satanás c'ü dya jo.

⁹C'o ya ngue o t'i Mizhocjimi, dya ra sido ra tsja c'o na s'o. Na ngue Mizhocjimi ya jñu's'ü anguezeji; ja c'o ga cja angueze, je xo ga cjatjonu c'o. Ra jyëziji texe c'o na s'o, na ngue ya ngue o t'i Mizhocjimi. ¹⁰Nguec'ua rgá pãrãgöji cjó ngue o t'i Mizhocjimi, 'ñe cjó ngue o t'i c'ü dya jo. 'Ma cjó c'o dya cja'a c'o na jo, 'ñe 'ma dya xo s'iya o cjuarma, nu'ma, dya ngue o t'i Mizhocjimi 'ma c'ü.

Amémonos unos a otros

¹¹C'e jña c'ü i dyärãji 'ma cja vi 'ñenche in mü'büji e Jesucristo, ngue c'ü ni jyodü rá pötca s'iyaji. ¹²Dya rá cjaji c'ua ja nzi va tsja e Caín. Nuc'ü, o tsja c'o na s'o c'o o bëpji e Satanás c'ü dya jo, o mbö't'ü c'ü o cjuarma. Na ngue c'ü o cjuarma mi cja c'o na jo, y e Caín mi cja c'o na s'o.

¹³Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, 'ma ra nuc'üji na ü yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi, dya rí tsjijñiji: “¿Pje ni nugüji na ü?”, rí 'ñeñeji. ¹⁴'Ma ot'ü, mi nza czazgöji 'na nte c'ü ya ndü c'ü dya cja ärä. Na ngue dya mi ätcöji Mizhocjimi. Pero nudya, rí bübüjtjogöji. Rí pãrãgöji c'ü rí bübüjtjoi, na ngue rí s'iyaji yo mi cjuarmaji. 'Ma cjó c'o dya s'iya yo nu minteji, chjëntjui c'ü ya ro ndü. ¹⁵'Ma cjó c'o nu'u na ü nu cjuarma, chjëntjui c'ü ro pö't'ünte. In pãrãgueji c'o pö't'ünte, dya bübü Mizhocjimi cja o mü'bü c'o. ¹⁶Rí pãrãgöji c'ü o s'iyazgöji e Jesucristo. Na ngue o ne o ndü por nutscöji. Nutscöji xo ni jyodü rá pjös'üji yo mi cjuarmaji, zö rá tñji. ¹⁷'Ma cjó c'o pë's'i c'ü ra zi 'ñe c'ü ra jye, 'ma ra jñanda nu cjuarma c'ü pje ni jyodü, pero 'ma dya ra juentse ra unü c'o ni jyodü, nu'ma, dya s'iya 'ma nu cjuarma c'ua ja nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi. ¹⁸Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Zö rá mamaji rí s'iyagöji yo mi cjuarmaji, pero 'ma dya rá pjös'üji c'o pje ni jyodü, nguextjo co ín

teji rgá mangöji 'ma. Ni jyodü rá s'iyaji yo mi cjuarmaji co texe ín mü'büji.

Confianza delante de Dios

¹⁹⁻²⁰Nu 'ma rí s'iyaji a cjanu mi cjuarmaji, rí pãrãgöji 'ma c'ü na cjuana rí ejmeji Mizhocjimi. Zö bübü 'ma va ëjë 'na pjeñe cja ín mü'büji cjo na cjuana rí ejmeji Mizhocjimi, pero dya ni jyodü rá süji. Ni jyodü rá mbeñeji c'ü mama Mizhocjimi, 'ma rí s'iyaji yo mi cjuarmaji, ixi 'ñetse 'ma c'ü ngue o t'izgöji. Angueze pãrã, 'ma na cjuana rí s'iyagöji yo mi cjuarmaji; angueze pãrã texe. ²¹Mi cjuarmats'üji rí nets'eji. 'Ma pãrã ín mü'büji c'ü dya pje rí cjaji, ra sö rá chëzhiji cja o jmi Mizhocjimi, dya rá süji rga ötügöji c'ü. ²²Nuc'ü, texe c'o rá ötüji, ra dyacöji c'o. Na ngue rí cjaji ja c'o nzi ga ne angueze c'o mandamiento c'o xitscöji c'ü. ²³Nu c'o o mandamiento ngue c'ü rá ench'e ín mü'bügöji e Jesucristo c'ü o T'i, 'ñe rá pötü rga s'iyaji yo mi cjuarmaji. Ngue c'ü o mama rá cjaji. ²⁴'Ma cjó c'o cja'a ja c'o nzi ga mama Mizhocjimi, 'natjovi 'ma co Mizhocjimi, y Mizhocjimi bübü o mü'bü. C'ü rgá pãrãgöji bübü Mizhocjimi cja ín mü'büji, ngue c'ü 'ñünngü ín mü'büji o Espiritu c'ü o dyacöji.

El Espíritu de Dios y el espíritu que está contra el Cristo

4 Cãrã na puncjü o xöpüte c'o dya cjuana c'o nzhodü cja ne xoñijömi. Nguec'ua dya xtí creoji texe c'o ra jí'ts'iji. Rí tsjijñiji na jo c'o jña c'o mamaji, cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñünbü o mü'büji cjo jiyö. Rí xi'tsc'öji yo, na ngue rí s'iyats'üji. ²Rá xi'tsc'öji dya, c'ü rgui pãrãgueji cjo ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü c'o xöpüte c'o ri jí'ts'iji. 'Ma ra mama c'e xöpüte ra xipji yo nte: “E Jesucristo vi 'ñeje cja Mizhocjimi o ë jmus'ü nza czazgöji rí nteji”, ra 'ñeñe, nu'ma,

ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü 'nünbü o mü'bü ra mama a cjanu. ³Ma cjó c'o ra mama c'ü dya vi 'ñeje e Jesucristo cja Mizhocjimi, nu'ma, dya ngue Mizhocjimi c'ü 'nünbü o mü'bü c'ü; ngue c'ü dya jo. Nu c'o mama a cjanu, anticristo c'o. Na ngue 'nünbüji o mü'büji ra nuji na ü e Jesucristo. Ya i dyärägueji ra ëjë e anticristo c'ü ra jyodü ja rgá huins'i e Jesucristo. Nudya, ya cärá cja ne xoñijömü na puncñi c'o sô rá xiji anticristo, na ngue nuji na ü e Jesucristo.

⁴Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Ngue o t'its'üji Mizhocjimi. I chöpüji c'o xöpüte, dya in creoji. Na ngue xenda na zëzhi nu c'ü bübü dya ín mü'büji, que na ngue c'ü bübü o mü'bü yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. ⁵C'o xöpüte c'o dya cjuana, cjiñi o pjeñeji nzi ga nguñi c'o nte c'o dya pãrã Mizhocjimi. Nguec'ua jizhiji ja ga cja cja ne xoñijömü. Yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi átpäji o jña c'o xöpüte. ⁶Nutscöjme rí apóstolejme, ngueje Mizhocjimi c'ü 'nünngü ín mü'büjme rí zopcjöjme yo nte. Nu c'o pãrã Mizhocjimi, átcájme. Nu c'o dya ngue o t'i Mizhocjimi, dya átcájme c'o. Ngue c'ü rgá pãrãgöji c'o 'nünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi c'ü na cjuana, 'ñe c'o 'nünbü o mü'bü e Satanás c'ü dya jo c'ü na mbëchjine.

Dios es amor

⁷Mi cjuarmats'ügöji rí s'iyats'üji. Ni jyodü rá pötü rga s'iyaji, na ngue Mizhocjimi s'iyazüji y dacüji c'ü rgá s'iyaji yo nín minteji. 'Ma cjó c'o s'iya yo nín minteji, ixi jñetse c'ü ngue o t'i Mizhocjimi 'ñe pãrã Mizhocjimi 'ma c'ü. ⁸'Ma cjó c'o dya s'iya yo nín minteji, dya pãrã Mizhocjimi 'ma c'ü. Na ngue Mizhocjimi me s'iyazüji rí texeji. ⁹Mizhocjimi o jítscöji c'ü me s'iyazüji; o ndájã c'ü 'natjo o T'i o ëjë cja ne xoñijömü, ngue c'ua ra bübü Mizhocjimi cja

ín mü'büji. ¹⁰Xenda s'iyazüji Mizhocjimi que na ngue c'ü rgá negöji angueze. Angueze me go s'iyazügöji o ndájã c'ü o T'i o 'ñe ngötcüji ín nzhubüji.

¹¹Rí s'iyats'ügöji cjuarma. Na ngue c'ü o s'iyazüji a cjanu Mizhocjimi, xo ni jyodü rá pötü rga s'iyaji. ¹²Dya cjó jñanda Mizhocjimi y dya cjó sô ra jñanda. Pero 'ma rá pötü rga s'iyaji, ixi 'ñetse 'ma c'ü bübü ín mü'büji Mizhocjimi. Na ngue rí s'iyaji yo nín minteji ja c'o nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi. ¹³Mizhocjimi o dyacüji o Espíritu. Nguec'ua rí pãrãgöji c'ü bübü Mizhocjimi ín mü'büji, 'ñe c'ü rí 'natjovi co angueze. ¹⁴Nutscöjme rí apóstolejme ró jandajme e Jesucristo. Rí pãrãgöjme e Jesucristo ngueje o T'i Mizhocjimi c'ü o ndájã o ë 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, nutscöji rí cãrãji cja ne xoñijömü. Ngue c'ü rí xi'tsc'öjme c'ü. ¹⁵'Ma cjó c'o ra mama co texe o mü'bü: "E Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi", ra 'ñeñe, nu'ma, bübü 'ma Mizhocjimi cja o mü'bü c'ü. Y angueze 'natjovi co Mizhocjimi.

¹⁶Ró unnc'öji ngüenda ja va s'iyazgöji Mizhocjimi; nguec'ua ró ench'e ín mü'büji. Mizhocjimi s'iyazgöji rí texeji. 'Ma cjó c'o s'iya yo nín minteji, nu'ma, 'natjovi 'ma co Mizhocjimi. Y Mizhocjimi bübü o mü'bü. ¹⁷'Ma rá s'iyaji yo nín mintegöji ja c'o nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi, dya rá süji c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. Dya rá süji, na ngue rí s'iyaji yo nín minteji va cja ne xoñijömü ja c'o nzi ma s'iya e Jesucristo c'o nte. ¹⁸Zö bübü 'ma rá süji c'ü ra jñüncüji ngüenda, pero 'ma rá unnc'öji na jo ngüenda ja va s'iyazüji Mizhocjimi, ra mäjã 'ma ín mü'büji, dya cja rá süji. C'o sũ, süji 'na ra castigao Mizhocjimi anguezeji. 'Ma sũ 'na nte, ixi jñetse c'ü dya creo na jo ja ga s'iyazüji Mizhocjimi.

¹⁹Rí negöji Mizhocjimi y rí s'iyaji yo nín minteji. Na ngue Mizhocjimi ot'ü o s'iyazüji. ²⁰'Ma cjó c'o ra mama: "Rí negö

Mizhocjimi”, ra 'ñeñe, pero 'ma nu'u na ü yo o cjuarma, nu'ma, na mbëchjine 'ma c'ü. ¿Ja rgá sô ra ne'e Mizhocjimi c'ü nunca janda? Maco dya s'iya yo o cjuarma yo janda. ²¹Nujnu ngueje nu jña nu o xitsiji: nu c'ü ne'e Mizhocjimi, xo ni jyodü ra s'iya yo nu cjuarmaji.

Nuestra victoria sobre el mundo

5 'Ma cjó c'o creo e Jesús c'ü vi 'ñeje cja Mizhocjimi, ngue o t'i Mizhocjimi 'ma c'ü; nguec'ua ne'e Mizhocjimi. Texe c'o ne'e Mizhocjimi, xo s'iyaji c'o 'ñaja c'o creo e Jesucristo, na ngue ngue o t'i Mizhocjimi c'o. ²'Ma rá neji Mizhocjimi, 'ñe rá cjaji ja c'o nzi ga mama, ixi jñetse 'ma c'ü rí s'iyaji yo ín cjuarmaji yo xo ngue o t'i Mizhocjimi. ³'Ma rí neji Mizhocjimi, rí cjaji ja c'o nzi ga mama. Dya rí sögöji na jyü c'o jña c'o mama angueze rá cjaji. ⁴Nutscöji ya tsjacüji Mizhocjimi o t'izgöji, dya cja rí cjaji c'o na s'o c'o cja yo nte yo dya pärã Mizhocjimi. Na ngue rí ench'e ín mü'büji e Jesucristo ra mböxcüji texe c'o ni jyodüzüji. ⁵Dya cjó sötsjê ra jyëzi c'o na s'o c'o cjaji cja ne xoñijömü; nguextjo c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi.

El testimonio acerca del Hijo de Dios

⁶⁻⁸'Ma o ji'i e Jesús, ya ixmi Mizhocjimi. Y zö o ndü o pjödü o cji, pero sidotjo Mizhocjimi. Ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü cjacüji rá pärãji vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. Na cjuana c'o mama o Espíritu Mizhocjimi. Rí unnc'öji ngüenda ja va cja 'ma mü o ji'i e Jesús, 'ñe 'ma mü o pjödü o cji va ndü. Y o Espíritu Mizhocjimi 'ñünngü ín mü'büji rá pärãji e Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi. Bübü jñi c'o cjacüji rá pärãji a cjanu. Ngueje Mizhocjimi a jens'e, 'ñe o jña, 'ñe o Espíritu. Nde 'na ma cjatjo ga mama nza jñiji. ⁹Maco rí creoji c'ü mama yo nte, ni jyodü rá

creoji mas c'ü mama Mizhocjimi. Mama Mizhocjimi e Jesús ngue c'ü o T'i. ¹⁰'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo, pärã c'ü ngue o T'i Mizhocjimi e Jesús. Mizhocjimi o mama e Jesús ngue c'ü o T'i. Nu c'o dya ejme Mizhocjimi, chjëntjui c'ü ro mamaji na mbëchjine Mizhocjimi. Na ngue dya creoji c'o o mama Mizhocjimi ja ga cja e Jesucristo. ¹¹C'ü o mama Mizhocjimi, ngue c'ü o dyacüji c'ü rgá bübütjoi co angueze para siempre. Rí bübütjoi na ngue o T'i Mizhocjimi bübü co nuzgöji. ¹²'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü c'ü o T'i Mizhocjimi, ya bübü co Mizhocjimi c'o. 'Ma cjó c'o dya ench'e o mü'bü c'ü o T'i Mizhocjimi, dya bübü co Mizhocjimi 'ma c'o.

Conclusión y consejos finales

¹³Nu'ts'ceji ya ín ench'e in mü'büji e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. Rí pen'c'öji ne carta ngue c'ua rí pärãgueji c'ü ya ín bübütjogueji dya co Mizhocjimi y rí bübütjoi para siempre.

¹⁴Dya rá süji rga ötüji Mizhocjimi. Na ngue 'ma rá ötüji ja c'o nzi ga ne angueze, rí pärãgöji ra dyätcäji. ¹⁵Texe c'o rí ötcöji, 'ma rí pärãgöji ra dyätcäji, xo rí pärãgöji c'ü ya mama Mizhocjimi ra dyacüji c'o.

¹⁶'Ma rá jandaji ri cja na s'o 'na ín cjuarmaji, ni jyodü rá ötpöji Mizhocjimi c'e cjuarma, xa'ma ra nzhogü o mü'bü. A cjanu, dya ra bëzhi, Mizhocjimi ra unü sido ra bübütjo. Bübü 'na nzhübü c'ü me na s'o c'ü rguí ndü 'na nte, dya ra salva. Dya ngue ne nzhübü nu rí mangö rá ötpöji Mizhocjimi ín cjuarmagöji. ¹⁷Texe 'ma rí cjaji c'o na s'o, ngue 'na nzhübü a jmi Mizhocjimi. Bübü o nzhübü c'o dya ngue c'ü rga tügöji. Pero c'o tuns'ü c'e nzhübü c'ü cja ró mangö, ra ndüji, dya ra salvaji.

¹⁸Rí pärãgöji, 'na nte 'ma ya ngue o t'i Mizhocjimi, dya sido cja'a c'o na s'o. Na ngue e Jesucristo c'ü ngue o T'i

Mizhocjimi pjörü c'ü. Nguéc'ua e Satanás c'ü dya jo, dya cja manda cja o mü'bü c'e nte.

¹⁹ Rí pārägöji nutscöji ngue o t'izgöji Mizhocjimi. Pero c'o nte c'o dya ench'e o mü'bü e Jesucristo, je ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü manda c'o.

²⁰ Rí pārägöji o ějě o T'i Mizhocjimi o ě dyacüji rá pāräji Mizhocjimi c'ü na cjuana. Rí 'natjoji dya co Mizhocjimi c'ü

na cjuana. Na ngue ya bübü ín mü'büji dya o T'i Mizhocjimi, c'ü ngue e Jesucristo. 'Ma rí 'natjoji co Mizhocjimi c'ü na cjuana, rá bübüjtjoji 'ma, dya rá tūji. ²¹ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Pjötöpüji ngüenda c'ü nguextjo Mizhocjimi rí ma't'ügueji; dya rí creoji nan'ño jña. Je ga cjanu rgá xi'tsc'öji, amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

La verdad y el amor

1 Nutscö rí pastorgö rí pen'c'e ne carta, rí zenguats'ügö nu'tsc'e hermana o juan'c'ü Mizhocjimi. Nu'tsc'e 'ñe yo in ch'igue rí s'iyats'ügöji co texe ín mü'bü. Dya nguextjozügö rí s'iyats'üji; xo s'iyats'üji texe c'o pärä o jña e Jesucristo nu na cjuana. ²Rí s'iyats'üji na ngue o zi'ch'i ín mü'bügö c'o jña c'o na cjuana; xo 'ñe in mü'bügueji. Y ra bübü ín mü'büji para siempre. ³Mizhocjimi c'ín Tataji 'ñe e Jesucristo c'ü o T'i ra mböxc'üji 'ñe ra juen'tsc'eji, ngue c'ua ra mäjä in mü'bügueji, dya pje rí mbeñeji. Anguezevi ra dya'c'üji rí päräji c'o na cjuana. Xo ra dya'c'üji rí pötü rgui s'iyaji.

⁴Me rí mäjö na ngue rí unnc'ö ngüenda bübü ja nzi c'o in ch'igue c'o nzhodü cja c'e 'ñiji c'ü na cjuana, cjaji ja c'o nzi va xitscöji Mizhocjimi c'ín Tataji. ⁵Ne jña nu rá xi'tsc'ö dya, hermana, dya ngue 'na jña c'ü ri nan'ño. Ngue 'na jña c'ü rí päräji ndeze 'ma ró ench'e ín mü'büji e Jesucristo. Ngue c'ü rá pötü rga s'iyaji. ⁶'Ma rí neji Mizhocjimi, rá cjaji ja c'o nzi ga mama. C'ü mama Mizhocjimi, ngue c'ü rá s'iyaji yo nín minteji. Ne jña nu, ya i dyäräji ndeze 'ma cja vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

Los engañadores

⁷Cärä dya na puncjü o xöpüte c'o dya cjuana, nzhodüji cja ne xoñijömü

zopjüji yo nte. Xipjiji: “E Jesús mi ntetjo c'ü; dya vi 'ñeje cja Mizhocjimi”, eñeji. Nguec'ua anticristo c'o y onpüji yo nte. ⁸Nutscöjme ró pëpcöjme na jo Mizhocjimi rvá zo'c'öjme, 'ñe yo in ch'igue. Rí pjötpügueji na puncjü ngüenda, dya rí jyëziji c'o i dyäräji, ngue c'ua ra ngö'tc'üji na jo Mizhocjimi.

⁹'Ma cjó c'o pärä o jña e Cristo, 'ma ra jyëzi c'e jña, cja rrü creo c'ü 'na jña, nu'ma, dya bübü 'ma Mizhocjimi co angueze. 'Ma cjó c'o sido ätpä o jña e Cristo, bübü e Cristo co angueze, xo 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ¹⁰'Ma ra ëjë 'na xöpüte ra ë xi'ts'iji c'ü dya ngue o T'i Mizhocjimi e Jesús, dya rí recibidogueji ra oxü in nzungueji. Dya xo rí xipjiji: “Mizhocjimi ra mböxc'ü”, rí 'ñembeji. ¹¹Na ngue 'ma rí ma'tp'üji Cjimi c'e xöpüte, xo in pë's'i in s'ocüji chjëntjovi c'ü ri pjös'üji o bëpji c'e xöpüte c'o na s'o.

Palabras finales

¹²Xe bübü na puncjü c'o mi ne ro xi'tsc'öji. Pero dya rí xi'tsc'öji cja ne carta. Na ngue rí te'begö c'ü dya cja ra mezhe rá ëgö rá ë ñaji. A cjanu, mas rá mäjöji.

¹³Va bö'tc'ütjovi Cjimi c'o o t'i c'ü nin tsjjuë c'ü xo juajnü Mizhocjimi. Je ga cjanu, amén.

TERCERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

Se habla bien de Gayo

1 Nutscö rí pastorgö rí pen'c'e ne carta, rí zenguats'ü cjuarma Gayo. Rí s'iyats'ü co texe ín mü'bü.

²Rí ötügö Mizhocjimi ra intsjimits'ü, ngue c'ua rrä jo texe c'o ín cjague, ja c'o nzi ga cja ín mü'bügue na jo a jmi Mizhocjimi; ñe c'ü rí bübütojogue na jo, dya rí sö'dyë. Rí ö'tc'ö a cjanu cjuarma, na ngue rí s'iyats'ügö. ³O ëjë ja nzi cjuarma o ë xitscöji ín nzhodügue na jo ín ätpä o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. Nguec'ua me rí mäcjö. ⁴Ma rí ärägö nzhodü na jo cja o ñiji Mizhocjimi c'o nte c'o ró zopjü o jña, ngueje 'ma me rí mäcjö na puncjü.

⁵Rí s'iyats'ügö cjuarma. 'Ma va ëjë o cjuarma c'o dya ín menzumügueji, ín recibido na jo ín unüji ja ra oxüji. Je a cjanu ga ne Mizhocjimi. ⁶Bübü o cjuarma c'o o mama me i s'iyague anguezeji; o xipjiji texe c'o cjuarma c'o jmurü. 'Ma ra säjä o cjuarma, 'ma ya ra möji, rí pjös'ügueji c'ü ni jyodüji cja ñiji. Na ngue pëpiji Mizhocjimi. ⁷Anguezeji nzhodüji zopjüji yo nte, ngue c'ua ra mbäräji ja ga cja e Jesucristo. Dya pje ötüji c'o dya pärä Mizhocjimi. ⁸Nutscöji ni jyodü rá pjös'üji. A cjanu nde rí mbëpjigöji 'ma co anguezeji. Nguec'ua xenda ra mbärã yo nte o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana.

La mala conducta de Diótrufes

⁹Ró opjü 'na carta ró pen'c'ëji nu'tsc'ëji ín jmurüji va ín ma't'üji Mizhocjimi.

E Diótrufes, dya go ne go dyätcä, na ngue me cjapü manda. ¹⁰Me xoscügö o bëchjine me xo sangü. Dya nguextjo c'ü cja. 'Ma va säjä o cjuarma c'o dya ín menzumügueji, e Diótrufes, dya recibido c'o. Xo xipji c'o 'ñaja cjuarma c'ü dya xo ra recibidoji c'o cjuarma c'o va ëjë. 'Ma cjö c'o recibido c'o, cja'a e Diótrufes pjongü a ndetsc'ëji c'ü. Nguec'ua 'ma rá ëcjö rá ë zenguats'üji, rá huënc'h'ö e Diótrufes cja ín jmigüejji, na ngue c'o na s'o c'ü cja.

¹¹Rí s'iyats'ü cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'ö c'ü dya rí chëpi c'e 'ñiji c'ü na s'o; rí sido c'ü na jo. 'Ma cjö c'o sido cja'a c'o na jo, ixi jñetse c'ü ngue o t'i Mizhocjimi. 'Ma cjö c'o cja'a c'o na s'o, ixi jñetse c'ü dya päräji Mizhocjimi.

El buen ejemplo de Demetrio

¹²E Demetrio me nântji cja'a c'o na jo. Nuc'ü, cja'a ja c'o nzi ga mama o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. Xo 'ñetscöjme rí mamajme c'ü na jo c'o cja. In pärägüejji c'ü rí mangöjme c'ü na cjuana.

Palabras finales

¹³Xe mi bübü na puncjü c'o ro xi'tsc'öji. Pero dya rí xi'tsc'öji cja ne carta. ¹⁴Na ngue rí te'begö c'ü dya cja ra mezhe rá ëgö rá ë ñaji.

¹⁵Mizhocjimi ra dya c'ü ra mäjä ín mü'bü, dya pje rí mbeñe. Va bö'tc'ütjo Cjimi texe c'o cjuarma c'o pä'c'ä. Xipjigüe ra mbörü Cjimi texe yo rí pärägöjme va.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN JUDAS

Judas escribe a los que Dios ha llamado

1 Nutscö e Judas rí pen'c'ejí ne carta. Rí mbëppjigö cja e Jesucristo. Mi cjuarmagö e Jacobo. Nu'tsc'ejí o ñünn'üjì in mü'büjì Mizhocjimi, nguec'ua vi ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo. Nguec'ua va tsja'c'ejí Mizhocjimi o t'itsc'ejí c'ü. Y pjö'c'ejí c'ü, na ngueje bübü in mün'c'ejí e Jesucristo. ²Rí ötcö Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'ü xenda rí unnc'ejí ngüenda ja ga juen'tsc'ejí c'ü, ngue c'ua xenda ra söya in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji. Xo ra dya'c'ejí c'ü xenda rí unnc'ejí ngüenda c'ü ja ga s'iyatsc'ejí c'ü.

Los que enseñan mentiras

³Nutscöjì o t'izgöjì Mizhocjimi o jítsijì c'o jña c'o ne Mizhocjimi rá creoji. C'o jña c'o, ngue c'o mi negö ro pen'c'ejí 'na carta ro xi'tsc'öjì, c'ü ja ga salvazüjì e Jesucristo. Pero bübü o xöpüte c'o nan'ño ga jizhi. Nguec'ua cja ne carta, ni jyodü rá xi'tsc'öjì rí sido rí creoguejì c'o jña c'o ot'ü o j'its'ijì, dya rí jyëzguejì cjó ra dyon'c'üguejì. Porque dya cja pje xe bübü c'ü ni jyodü rá creoji. Rí s'iyats'üjì cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öjì yo. ⁴C'o xöpüte, ya cjogüjì a ndezgöjì, cjapüjì xo cjuarmajì. Anguezejì, dya süjì Mizhocjimi. Mamajì c'ü ya perdonao Mizhocjimi anguezejì, nguec'ua sö ra tsjajì c'o netsjèjì. Mamajì c'ü dya ngue Mizhocjimi e Jesucristo c'ín Jmugöjì, nguec'ua dya ni jyodü ra dyätäjì. Nuc'o, ya t'opjü ndeze mi jinguä c'ü me ra tsjajì na s'o, ñe ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufrejì.

⁵In päräguejì na jo'o ja va tsjapü Mizhocjimi c'o ín menzumügöjme a Is-

rael. Pero rí ne rá mbenn'c'ejí dya. Mizhocjimi o mbös'üjì anguezejì ngue c'ua va mbedyejì libre a Egipto. Pero na puncjü c'o dya ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nguec'ua va tsja Mizhocjimi o chjotüjì. ⁶Xo rá mbenn'c'ejí ja va tsjapü Mizhocjimi c'o o anxe c'o o tsja na s'o. Mizhocjimi ya vi unüjì ja ro mbëzhjì na nojo, pero dya go dyätäjì; go mbedyejì nu ja vi ch'unüjì ro ngäräjì. Nguec'ua Mizhocjimi va ngot'üjì nu ja me na bëxömü. Je 'nün't'üjì nu, co cadena hasta 'ma cja ra zädä c'e pa c'ü me rrä s'ëzhi, 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi anguezejì. ⁷C'ua ja nzi va tsjapü Mizhocjimi ra sofre c'o o anxe, je xo va cjanu va tsjapü o sofre c'o mi menzumü a Sodoma, ñe a Gomorra, ñe c'o ñaja jñiñi c'o bëxtjo mi chäjì. C'o nte c'o, me mi cjajì c'o na s'o, me mi obüjì c'o nu mibëzojì ñe c'o nu mirixüjì. Nguec'ua Mizhocjimi va tsjapü o sufrejì, o chjotüjì co sivi. Ngue c'ü rgä unnc'öjì ngüenda, c'o cja na s'o ra ma sufrejì cja sivi c'ü dya ra juench'e.

⁸C'o na s'o ga xöpüte, xo päräjì ja va tsjapü Mizhocjimi o sofre c'o cja ró xi'tsc'öjì c'o mi cja na s'o. Pero dya unüjì ngüenda. Anguezejì je xo ga cjanu ga tsjajì c'o na s'o. Me cjijñijì o ñijì c'o dya pje ni muvi. Me s'odütsjè o cuerpoji ga tsjajì c'o na s'o. Dya cjapüjì ngüenda o jña Mizhocjimi c'ín Jmugöjì. Xo sadüjì c'o pjëzhi na nojo. ⁹Nan'ño va tsja e Miguel. Nuc'ü, ngue 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'o xenda pjëzhi na nojo. 'Ma o ndü e Moisés, e Satanás c'ü dya jo'o mi nepe c'ü o cuerpo e Moisés. Nguec'ua va zövi o jña e Miguel. Zö pjëzhi na nojo e Miguel, pero dya go tsjapü na nojo c'ü ro zadü c'ü dya jo. C'ü o tsja, o mantjo a cjava: "Mizhocjimi ra huënc'hi", eñe e Miguel va xipjì c'ü dya jo. ¹⁰Pero c'o na s'o ga xöpüte, dya päräjì c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. Nguec'ua ga zadüjì c'ü. C'ü päräjì, ngüextjo c'ü ra tsjajì ja c'o ga

netsjëji. Nguec'ua chjëntjui nza cja yo animale, na ngue dya sÿji Mizhocjimi. Nguec'ua ga s'odü o mü'bü c'o na s'o ga xöpüte.

¹¹Juejme c'o xöpüte na ngueje ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufreji. Na ngueje cjaji ja c'o nzi va tsja e Caïn. C'ua ja nzi va tsja na s'o e Balaam, je xo ga tsjatjoji a cjanu. Na ngueje 'ma xöpüji yo nte, me jodüji ra ndöji na puncjü o t'opjü. C'ua ja nzi va tsja e Coré dya mi ne ro dyätä e Moisés, je xo ga cjatjonu c'o na s'o ga xöpüte; dya ne ra dyäräji. Nguec'ua xo ra ndüji. ¹²Bübü 'ma 'natjo c'ua in jmurüji in sigueji o xëdyi. A cjanu in jizhgueji c'ü in pötqui s'iyaji. Pero c'ü cja'a c'o xöpüte, ix 'na tsetjo. Na ngueje dya respetaoji, me ñönüji me siji o xëdyi; nguetsjëji anguezeji pjörütsjëji. Anguezeji chjëntjui nza cja 'na ngömü c'ü ñetse ra ñeje dyebe pero nzhodütjo ga cjogü ga ndunü e ndajma. Xo chjëntjui nza cja o ndora c'o dya quis'i, zö ya zädä c'o pa c'o ra nguis'i. Nguec'ua ra ts'ü's'üji co texe o dy'ü'ü c'o, nza cja 'ma ya rví dyot'ü. Porque dya quis'i c'o. Je xo rga cjatjonu c'o na s'o ga xöpüte. ¹³Me bëzhiji o tseji ga tsjaji c'o me na s'o. Nguec'ua ga chjëntjui nza cja 'ma pjös'ü na zëzhi o ndeje cja trazapjü o cja mar va t'ü'ü texe c'o na s'o, va pjons'ü cja nezapjü. Xo chjëntjui nza cja 'na seje c'ü dya cja ri nzhodü cja o ñiji. Nguec'ua c'o xöpüte ra tsjapüji ra möji nu ja me na bëxömü; nunca ra mbedyeji nu.

¹⁴Mi jinguä e Adán mi ñeje 'na o mboxbëche c'ü mi chjü e Cainán. Nuc'ua e Cainán mi ñeje 'na o mboxbëche c'ü mi chjü e Enoc. Mizhocjimi o ñünbü o mü'bü e Enoc o mama c'ü ja rgä tsjapü Mizhocjimi c'o na s'o ga xöpüte. O mama a cjava e Enoc: "Ró janda c'o ra tsja Mizhocjimi. Ra ëjë c'ín Jmugöji, ra dyoji me na puncjü c'o ya juajnü angueze. ¹⁵Ra ñe jñünpü nguenda texe yo nte. C'o vi tsja na s'o, ra jñetse c'ü vi tsjaji na s'o.

Na ngueje yo nte'e, dya sÿji Mizhocjimi nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, ñe sadüji c'ü", eñe e Enoc. ¹⁶C'o na s'o ga xöpüte me reclamaoji, na ngueje dya mäjäji co nu c'ü unü Mizhocjimi anguezeji. C'o netsjëji, ngue c'o cjaji. Me cjapüji na nojo c'o jña c'o mamaji. Me jonbüji pje ra xiji yo nu minteji, ngue c'ua pje c'o ra ch'unüji.

Amonestaciones a los creyentes

¹⁷Rí s'iyatsc'öji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. Mbeñegueji c'o jña c'o o xi'tsc'ëji c'o o apóstole e Jesucristo c'ín Jmugöji. ¹⁸O xi'tsc'ëji a cjava: "C'o cjë c'o rguí nguarü, ra ngärä c'o me ra enmbetjo o jña Mizhocjimi. Ra tsjatsjëji c'ua ja nzi ga netsjëji c'o na s'o, na ngueje dya ri sÿji Mizhocjimi", eñe c'o apóstole. ¹⁹C'o na s'o ga xöpüte, xöcüji yo cjuarma. Bübütsjëji o mü'büji, dya bübü o Espiritu Mizhocjimi a mbo o mü'büji.

²⁰Nu'tsc'ëji, dya rí tsjaji c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Rí s'iyats'üji cjuarma nguec'ua rgä xi'tsc'öji yo. Me na jo yo jña yo rí creogöji. Pero dya nguextjo c'ü rí creogueji yo; xo ni jyodü rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama yo jña yo. Rí dyötqueji Mizhocjimi ja c'o nzi ga ñünnc'ü in mü'büji o Espiritu, rí dyötqueji ra mböxc'ëji rí minc'ëji na jo. ²¹Mizhocjimi me s'iyatsc'ëji, pero rí pjörütsjëji ja rguí minc'ëji. Sido rí che'beji c'e pa'a 'ma me ra juen'tsc'ëji e Jesucristo c'ín Jmugöji, ra xi'tsc'ëji rí minc'ëji co angueze para siempre.

²²Nu c'o yembeñe, rí zopcjeji na jo, ngue c'ua ra unüji nguenda ja ngue c'e ñiji c'ü na jo. ²³C'o cja na s'o, rí zopcjeji c'o, xa'ma ra jyëziji c'o, ngue c'ua ra salvaji, dya ra ma sufreji cja sivi. Bübü c'o me s'odü o mü'bü, chjëntjui nza cja 'na bitu c'ü me ni s'odü. Rí juentseji anguezeji rí ñuji ja rguí pjösc'ëji c'o. Pero me rí s'ogueji c'o na s'o c'o vi tsja c'o.

Alabanza final

²⁴⁻²⁵ Mizhocjimi me na zëzhi, sō ra mbö'c'ejí c'ü dya rí jyëzgueji angueze. Nguec'ua 'ma rí tsārāgueji a jmi angueze nu ja me na zö'ö, me rí mǎc'ejí. Na ngueje dya pje ra chö'tc'ejí c'o rrā s'o.

Nuc'ü, o jocüzü ín mü'bügöji, na ngue c'ü o tsja e Jesucristo. Ojtjo xe 'naja Mizhocjimi, ojtjo xe 'naja c'ü ri pārā ja c'o nzi ga mbārā angueze. Me na zö'ö angueze, me na nojo. Me xo na zëzhi. Nguextjo c'ü pë'si derecho ra manda. Amén.

EL APOCALIPSIS O REVELACION A SAN JUAN

La revelación de Jesucristo

1 Mizhocjimi o xipji e Jesucristo nu c'o ni jyodü dya cja ra mezhe ra zädä, ngue c'ua texe yo o nte ra mbäräji nu c'o ra zädä. Nutscö e Juan, o mbëpjizügö e Jesucristo. E Jesucristo o ndäjä 'naja o anxe o ë jítisi c'o ra zädä. Ngue c'o rá xi'ts'iji. ²Rá xi'ts'iji c'ü na cjuana texe yo ró jandagö. Ngueje c'o o mama Mizhocjimi c'o cja ra zädä; ngueje c'o o jítisi e Jesucristo.

³Me ra mäjä yo nte yo ra xörü yo jña'a yo. Me xo ra mäjä yo ärä ra xörüji 'ñe ätäji yo jña yo mama ja ga cja c'o cja ra zädä. Dya cja ra mezhe ra zädä yo.

Juan escribe a las siete iglesias

⁴Nutscö e Juan, rí pen'c'ejí ne carta, nu'tsc'ejí cjuarma in cārāji cja yo yencho jñiñi a Asia. Mizhocjimi c'ü bübü; exmi bübü. Angueze ra ë ra jñüncüji ngüenda. O Espiritu Mizhocjimi c'ü pëpji cja yo yencho nitsjimi, je ni 'ñeje cja Mizhocjimi nu ja manda. Mizhocjimi 'ñe o Espiritu me nuc'üji na jo; ra dya'c'üji c'ü ra söya in mü'büji c'ü dya pje rí tsji-jñiji. ⁵E Jesucristo xo nuc'üji na jo. Xo ra dya'c'üji c'ü ra söya in mü'büji c'ü dya pje rí tsji-jñiji. E Jesucristo 'ma mi bübü cja ne xoñijömü o tsja texe c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Mizhocjimi o tsjapü o te'e nu 'ma ya vi ndü; ngue c'ü nda manda texe cja yo manda cja ne xoñijömü. E Jesucristo me s'iyazüji. O 'ñembgueji libre cja in nzhubügöji 'ma o pjödü o cji cja ngronsi. ⁶O tsjacüji o ntezüji angueze; rí mandagöji co angueze. O tsjacüji rí mböcjmiji rí pëpji Mizhocjimi c'ü ngue o Mizhocjimi e Jesucristo. Xo ngueje nu Tata. Dya ra nguarü rga ma't'ügöji e Jesucristo. Dya ra nguarü c'ü ra manda

angueze texe yo cjë yo va ëjë 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömü. Je rga cjanu, amén.

⁷Dyäräji na jo. E Jesucristo ra ëjë na yeje, je rguí 'ñeje cja ngömü. Nutscöji rí ejmeji angueze 'ñe texe yo dya ejme, texezüji o ngambgagöji va cja ne xoñijömü, rá jandaji angueze. Texe c'o o mbö't'ü e Jesucristo ra jñandaji 'ma ra ëjë. Yo nte texe cja yo jñiñi cja ne xoñijömü ra huë'ëji na ngueje rva ëjë angueze. Je rga cjanu, amén.

⁸Je mama a cjava Mizhocjimi c'ü in Jmugöji: "Ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijömü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo. Ya ngue rá ëjëgö. Nguetscö rí mandagö texe", eñe.

Una visión del Cristo glorioso

⁹Nutscö e Juan, nguezgö in cjuar-mazüji. Nutscö 'ñetsc'ejí rí sufridogöji na ngueje o ntezüji e Jesucristo. Rí mandagöji co angueze. E Jesucristo dacüji c'ü rá zëzhiji; nguec'ua rí sëchiji, sido rí ätäji angueze. Nutscö mi bünc'ö cja c'e xoñijömü c'ü ni chjü Patmos a nde cja ndeje. Je o ma zogüzügöji nu, na ngueje mi zopjü o jña Mizhocjimi yo nte. Rmí xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Mi bünts'jögö nu. ¹⁰E Jesucristo c'ín Jmugöji o te'e c'ü ot'ü pa nu ngo. 'Na nu pa, c'ü ot'ü pa nu ngo 'ma mi bübü a Patmos, o Espiritu Mizhocjimi o tsjacü ró janda nu yo rá xi'ts'iji. Ró ärägö 'na jña mi ña me na jens'e; mi chjëntjovi 'na trompeta. Je ma ëjë cja in xütjügö. ¹¹O xitsi a cjava c'e jña:

—Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijömü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo. Nu c'o ya ngue rí jñandague, rí dyopjügue cja 'na libro c'o. Nuc'ua rí pejñegue cja yo yencho congregación c'o va bübü a Asia; 'naja c'ü bübü a Efeso, c'ü 'naja a Esmirna, 'naja a Pérgamo, 'naja a Tiatira,

'naja a Sardis, 'naja a Filadelfia, 'ñe c'ü 'naja a Laodicea, o 'ñenze a cjanu c'e jña.

¹² Nuc'ua ró jandagö a ma ín xütjü cjó mi ngue c'ü mi ña'a. Ró janda yenko lámpara c'o oro. ¹³ A nde c'o lámpara mi böbü 'na bëzo. Nuc'ü, ró janda exmi ngue 'na nte nza czazgöji. Nuc'ü, mi je'e 'naja bitu c'ü mi sät'ä hasta cja o ngua. Cja o timi, mi nzünt'ü 'na mbünt'ü c'ü mi ngueje oro. ¹⁴ Me ma t'öxü o ñixti. Ma t'öxü nza cja o xi'dyo; 'ñe nza cja xitsji. C'o o ndö mi 'ñetse nza cja sivi. ¹⁵ Nu c'o o ngua'a mi nza cja bronce c'ü juësi 'ma na sant'a cja hornu. 'Ma mi ña, me ma jens'e o jña; me mi yürü nza cja na puncjü ndare. ¹⁶ Cja o jodyë mi jün'ü yenko o seje. Nu cja o ne, mi pedye 'naja tjëdyi c'ü ma mbeñe nza yeje lado. O jmi mi juëbi nza cja e jyarü 'ma nisiarü.

¹⁷ Ma ró janda angueze, ró nügügö cja o ngua, me ró jändügö. Pero angueze o 'ñesque o jodyë o xitsi:

—Dya rí sügue. Nguetscö e Jesucristo. Nguetscö exmi bübügö; y rá bübügö 'ma ya rguí nguarü texe. ¹⁸ Rí bübüjtjogö. Ró tügö; pero jñandga, rí bübüjtjogö. Dya cja rá tügö. Nguetscö rá cjavü ra te c'o ya ndü; ngue c'ua xo 'ñe anguezeji xo ra bübütjoi. ¹⁹ Rí dyopjügue nu yo in janda; nu yo ya zädä, 'ñe c'o cja ra zädä. ²⁰ I jñandague rí jüngö yenko seje cja ín jodyë. Rí böbügö a nde c'o yenko lámpara c'o ngueje o oro. Rá xi'ts'igö pje ne ra mama yo. Nu c'o yenko seje ngueje c'o cja mbörü cja c'o yenko nitsjimi. Nu c'o yenko lámpara ngueje c'o yenko nitsjimi c'o.

Mensajes a las siete iglesias: El mensaje a Efeso

2 Xe o ña e Jesucristo o xitsi: —Rí dyopjü 'naja carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü c'e nitsjimi a Efeso. Rí xipjigüeji c'ü rí mangö a cjava: “Nutscö rí jüngö yo yenko seje cja ín jodyë; rí nzhodügö a nde yo yenko lámpara

yo oro. ² Nu'tsc'eji in cārāji a Efeso, rí pārāgö texe c'o in cjagueji. Rí pārāgö c'ü me in pēpjigüeji na zēzhi; dya tōgüts'üji. Xo rí pārāgö, dya in jēziji xe ra zo'c'üji nu c'o cja na s'o. Bübü c'o va ē zo'c'üji, cjavü ñaji o jña Mizhocjimi pero na s'oji. I ñu'tp'üji c'ü dya cjuana c'o mamaji. ³ In sufridogüeji na puncjü, na ngue c'ü ni 'ñejmezüji. Pero dya tōgüts'üji. ⁴ Pero bübü 'na cosa c'ü dya jo c'ü in cjagueji c'ü rá xi'ts'iji. Dya cja in s'iyazüji nza cja 'ma cja vi pācāgöji. Y dya cja xo pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. ⁵ Rí mbeñegüeji ja ma cja 'ma mi s'iyazüji 'ñe mi pötmi s'iyageji. Nguec'ua rrä ö'tc'üji ra nzhogü in mü'bügüeji. Rí tsjagueji c'ua ja nzi mi tsjagueji 'ma cja vi 'ñejmezüji. Ngue'tsc'eji 'naja yo yenko lámpara. Pero 'ma dya ra nzhogü in mü'büji, rá ē jünügö cja o lugar c'e lámpara c'ü ngue'tsc'eji. Nuc'ua ya ra juench'e ín jya's'ügö c'ü bübü cja in mü'bügüeji. ⁶ Pero rí pārāgö bübü 'na cosa c'ü in cjagueji na jo. Me in s'ogüeji c'o cja'a nu c'o xiji nicolaíta. Dya xo rí negö c'o cjaji. ⁷ Nu'tsc'eji o ntets'üji Mizhocjimi c'ü ín Tatagö in ārāji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Texe c'o sido ra dyätcāji y ra s'iyazüji cja na 'ñeje c'o o cjuarmaji, rá unüji ra ziji o fruta cja c'e za'a c'ü 'ne'e cja o huerta Mizhocjimi. Y ra bübütjoi co nutscö a jens'e”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Esmirna

⁸ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Esmirna. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: “Nutscö exmi bübügö y rá bübüjtjogö 'ma ya rguí nguarü texe. Nguetscö ró tügö; cja rron tegö na yeje. ⁹ Nu'tsc'eji in cārāji a Esmirna, rí pārāgö me in sufridogüeji na puncjü, 'ñe me sanc'üji. Nu c'o cja'c'üji yo, mamaji c'ü je menzumüji a Israel, y c'ü ma't'üji Mizhocjimi. Dya cjuana

ma't'üji Mizhocjimi, na ngueje pëpiji e Satanás c'ü dya jo. Bëts'iji na puncjü, pero me in pë's'igueji na puncjü cja Mizhocjimi. ¹⁰ Dya rí s'ugueji nu c'o ya ngue rí sufridoji. Dyäräji, bübü ja nz-its'üji c'o ra pant'aji a pjörü. Ngueje e Satanás c'ü dya jo c'ü ra tsja. Me rí sufridogueji dyëch'a pa'a na ngueje in ejmezüji. Pero sido rí 'ñejmezüji zö ra mbö't'ügueji. 'Ma sido rí 'ñejmezüji, rá da'c'üji c'ü rguí bübüji co nutsö a jens'e. ¹¹ Nu'tsc'ëji o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö in äräji yo jña yo xi'ts'iji o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Texe c'o sido ra 'ñejmezü zö ra bö't'üji, rá unüji c'ü ra bübüji co nutsö. Dya ra möji a linfiernu c'ü xiji na yeje rga ndüji", eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Pérgamo

¹² Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Pérgamo. Rí xipjigüe c'ü rí mangö a cjava: "Nuzgö pedye 'na tjëdyi ín tegö. Ne tjëdyi me na mbeñe nza yeje lado. ¹³ Nu'tsc'ëji in cäräji a Pérgamo, rí pärägö texe c'o in cjagueji. Rí pärägö je in cärägueji nu ja manda e Satanás. Pero sido in nänngägöji ín chjü'tü in mamaji nguetscö in Jmuzügöji. E Antipas c'ü mi ngue 'najas'tüji mi sido mi nänngägö c'ü. Nuc'ü, o mbö't'üji cja in jñiñigueji nu ja manda e Satanás. Zö o mbö't'üji c'e cjuarma, pero nu'tsc'ëji sido in ejmezüji. ¹⁴ Na jo c'ü sido in ejmezüji; pero dya jo texe c'o in cjagueji. Nu c'o dya jo in cjaji, nuc'o, rá xi'tsc'öji c'o. Cäräts'üji c'o ejme c'o mi xöpü e Balaam. Nuc'ü, o dyü't'ü e Balac nguec'ua o tsjapü o tsjaji na s'o nu c'o ín mboxtitajme a Israel. O xipjiji na jo ro ziji o jñönü c'o vi mbäsp'äji c'o ts'ita. Xo o xipjiji c'ü ma jo ro tsäjä ndixü yo bëzo; yo ndixü ro tsäjäji bëzo. ¹⁵ Je xo ga cjanu ga xöpü dya, nu c'o xiji nicolaíta. Dya rí negö c'o jizhiji. Nu'tsc'ëji cärä ja

nzi c'o tjünt'ü a xütjü anguezeji. ¹⁶ Rí xi'ts'iji ni jyodü ra nzhogü in mü'büji. Nu 'ma jiyö, dya ra metscö ndajme rá ëcjö va a Pérgamo nu va ja in cärägueji. Nu c'o dya ra nzhogü o mü'bü, rá cja-jme chü co ne tjëdyi nu pedye ín tegö nu ngueje ín jñagö. ¹⁷ Nu'tsc'ëji o ntets'üji Mizhocjimi c'ü mi Tatagö in äräji yo jña yo xi'ts'iji o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Mama a cjava o Espíritu Mizhocjimi: texe c'o sido ra 'ñejmezü, rá unüji c'ü ra ziji c'e maná c'ü je va ëjë a jens'e. Xo rá unüji 'naja ndojo c'ü na t'öxü. Juns'ü 'na tjü c'e ndojo c'ü dya cjó pärä. Nguextjo c'ü ra jñü c'e ndojo nguextjo c'ü ra mbärä c'ü", eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Tiatira

¹⁸ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Tiatira. Rí xipjigüe c'ü rí mangö a cjava: "Nguetscö o T'izü Mizhocjimi. Yo ín chögö 'ñetse nza cja sivi. Yo ín cuagö juës'i nza cja bronce c'ü juës'i 'ma na sant'a cja sivi. ¹⁹ Nu'tsc'ëji in cäräji a Tiatira, rí pärägö texe c'o in cjagueji. Rí pärägö in s'iyazüji 'ñe xo pötqui s'iyaji yo in cjuarmaji. Xo sido in ejmezüji; in pëpquiji na jo. Xo in séchiji 'ma pje c'o in sufridoji. Xenda in cjagueji na jo dya, que na ngueje 'ma cja vi 'ñejmeji. ²⁰ Pero bübü 'na cosa c'ü dya jo in cjaji c'ü rá xi'tsc'öji. In ätäji c'e ndixü c'ü xiji Jezabel. Nu c'e ndixü c'ü, mama c'ü pätpä Mizhocjimi ga zo'c'üji. Pero dya cjuana nu c'o xi'ts'iji. Nu c'ü cja'a, onpü yo ín ntegö. Nguec'ua c'o ya chjüntü 'ñe c'o dya be chjüntü nde jyëztjo ga tsjaji na s'o. Yo bëzo tsäji o ndixü; yo ndixü tsäji o bëzo. Xo siji c'o jñönü c'o päsp'äji c'o ts'ita. ²¹ Nuzgö ya mezhe ró xipji c'e ndixü Jezabel ra nzhogü o mü'bü c'ü dya cja ra tsja na s'o. Pero dya pje ätcä. Sido cja c'o na s'o. ²² Dyäräji dya. Rá cjavü c'e ndixü ra zö'dyë me ra sufrido na ngueje

me cja na s'o. Xo nzitjo nu c'o xo cja c'ua ja nzi ga tsja angueze, me xo rá cjapü ra sufrido c'o; 'ma dya ra nzhogü o mü'büji. ²³ Nu c'o tjünt'ü a xütjü c'e ndixü, nuc'o rá pö't'ü c'o. Nuc'ua texe ín ntegö ra mbäräji nguetscö rí pätpä texe o mü'bü yo nte. Rí pärägö texe c'o cjijñi anguesji. Rá nzhocüts'üji nzi 'na-jats'üji c'ua ja gui tsjagueji. ²⁴ Cäräts'üji c'o dyaja a Tiatira c'o dya ätäji c'o xöpü c'e ndixü. Mama c'e ndixü c'ü ni jyodü rí tsjaji texe c'o na s'o c'ua ja nzi ga ne e Satanás c'ü dya jo. Rí xi'ts'iji, dya rí tsjagueji c'ua ja nzi ga xöpü c'e ndixü. ²⁵ Nu'tsc'ejji nguextjo c'ü rí ö'tc'üji, sido rí dyätcäji hasta 'ma cja rá ëcjö. ²⁶ Nu c'o ra sido ra tsja c'ua ja nzi rgá negö hasta 'ma cja rá ëcjö; nutscö rá unüji c'ü ra mandaji cja yo jñiñi cja ne xoñijöümü. ²⁷ Rá unügö c'ü ra mandaji c'ua ja nzi o dyacü mi Tatagö c'ü rí mandagö. Me na zëzhi rgá mandaji; ra chjëntjovi nza cja 'ma päräji na zëzhi o s'äbä co 'na vara c'ü t'ëzi, ra chädätjo yo. ²⁸ Nutscö rí chjëntjobe c'e seje c'ü xenda na zö ga juëbi 'ma xörü. Nu c'o ra tsja c'ua ja nzi rgá negö, rá unüji c'ü me ra mäjäji cja ín Jmigö. ²⁹ Nu'tsc'ejji o ntets'üji Mizhocjimi c'ü ín Tatagö, in äräji yo xi'ts'iji o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama", eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Sardis

3 Xe o ña e Jesucristo o xitsi:
 —Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Sardis. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: "Nutscö rí täcjö o Espíritu Mizhocjimi c'ü ín Tatagö c'ü pëpji cja yo yencho nitsjimi. Nuzgö xo rí jüngö yo yencho seje. Nu'tsc'ejji in cäräji a Sardis, rí pärägö texe c'o in cjagueji. Mamaji c'ü me in pëpjigueji na puncjü para nutscö. Pero rí pärägö na jo in chjëntcejeji añima na ngueje dya pje in ätcägöji. ² Tsijñijñi, ra nzhogü in mü'büji. Na ngueje dya cja nda in cjagueji c'o na

jo. Zëzhigueji ngue c'ua rí tsjagueji c'o na jo. Na ngueje ya ró nugö c'ü bë'ts'iji rí tsjagueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ³ Rí mbeñegueji o jña Mizhocjimi c'ü o j'ts'iji; rí dyätägueji. Nu 'ma dya ra nzhogü in mü'bügueji, rá ëcjö nu hora c'ü dya in tepqueji; rá ë jün'c'üji ngüenda. ⁴ Cärä ja nzi'ts'üji a Sardis c'o na t'öxü o mü'bü nza cja 'na bitu c'ü na t'öxü, na ngueje ätcägöji. Na ngueje ätcägöji y dya cjaji c'o na s'o, ra nzhodüji co nutscö a jens'e nu ja dya bübü c'ü na s'o. ⁵ A cjanu ra nzhodü a jens'e co nutscö texe c'o sido ra dyätcägö. Ra jyeji c'ü na t'öxü. C'o o tjüji je juns'ü nu cja c'e libro nu ja juns'ü o tjü nu c'o ra bübüjtjo. Dya rá borragö o tjüji cja c'e libro. Nuc'o, rá xipjigö mi Tatagö a jens'e ngue ín ntegö c'o. C'o o anxé Mizhocjimi, xo rá xipjigö a cjanu c'o. ⁶ Nu'tsc'ejji o ntets'üji Mizhocjimi, in äräji yo xi'ts'iji o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama", eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Filadelfia

⁷ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Filadelfia. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: "Nguetscö o T'izgö Mizhocjimi; dya pje bübüzügö c'ü na s'o. Texe c'o rí mangö na cjuana c'o. Nguetscö o mboxbëchezgö e David, nguetscö rá mandagö a jens'e ñe cja ne xoñijöümü. Texe c'o rí negö ra zädä; nuc'o ra zädä c'o. Texe c'o dya rí negö ra zädä; nuc'o dya ra zädä c'o. Dya cjó xo ra ts'axcü. ⁸ Nu'tsc'ejji in cäräji a Filadelfia, rí pärägö texe c'o in cjagueji. Rí pärägö c'ü dya pje nda zë'ts'igüejji; pero sido in ätcägöji ín jña; sido in nänngägöji ín chjü. Ya ró xocüts'ügöji 'na ngoxtji ngue c'ua rí pëpquiji. Nu c'e ngoxtji dya cjó sö ra ngot'ü c'ü. ⁹ Cärä c'o ne ra ts'axc'üji. Nuc'o, je menzumü a Israel c'o. Anguezeji mamaji ma't'üji Mizhocjimi cja o nitsjimi anguesji. Pero

dya cjuana c'ü mamaji na ngueje ngue e Satanás c'ü je pëpiji. Dyäräji dya. Rá cjpügö ra ëji cja in jmiegeji. Ya ra ndüñijömüji rgá matcügöji. Rá cjpügö anguesji ra mbäräji c'ü ró s'iyats'ügöji. ¹⁰ Ra zädä c'ü me ra sufrido texe yo cārā cja ne xoñijömü. Pero rá pjö'c'ügöji c'ü dya rí sufridogoeji c'o pa'a c'o; na ngueje sido in sēchigueji gui ñejmezüji. ¹¹ Dya ra metcö ndajme rá ëcjö. Sido rí ñejmezüji ngue c'ua rá da'c'üji 'na corona a jens'e na ngueje in pëpquiji. 'Ma dya sido rí ñejmezüji, dya rá da'c'üji 'ma. ¹² Texe c'o sido ra ñejmezü, rá cjpügö ra bübüji a jens'e co Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. C'ua ja nzi ga cja o columna cja 'na templo, dya 'ñömü, je xo ga cjatjonu anguezeji, dya ra mbedyeji nu, ra bübütoji co Mizhocjimi. Nutscö rá jüsp'üji ngue o t'i Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. Xo rá jüsp'üji o tjü c'ü o jñiñi Mizhocjimi c'ü mi Tatagö, na ngueje je ra menzumüji cja c'e jñiñi c'ü. Nu c'e jñiñi ngueje a Jerusalén nu cja dadyo c'ü rguí 'ñeje a jens'e. Ngue 'ma ya rguí nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijömü nu bübü dya. Xo rá jüsp'ügöji in chjü'u nu cja dadyo. ¹³ Nu'tsc'eji o ntets'üji Mizhocjimi, in äräji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Laodicea

¹⁴ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü c'e nitsjimi a Laodicea. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: “Texe c'o rí mangö na cjuana c'o. Texe c'o rí mangö ra zädä c'o. Texe c'o o dyät'ä Mizhocjimi nguetscö ró ät'ägö c'o. ¹⁵ Nu'tsc'eji in cārāji a Laodicea, rí pärāgö texe c'o in cjagueji. Nu'tsc'eji dya in mangueji c'ü dya in ejmezüji. Pero dya xo in ejmezügöji co texe in mü'büji. Na jē nzhodü in mü'büji co nutscö. Pötjo ri ñejmezüji co texe in mü'büji. O 'ma jiyö, pötjo ri mangueji

c'ü dya in pācāji. ¹⁶ Zö in mamaji c'ü in ejmezüji, pero dya in ejmezüji co texe in mü'büji. Nuzgö me rí s'ogö c'o in cjagueji; nguec'ua ya ngue rá mangö c'ü dya rí pā'c'ägöji. ¹⁷ Nu'tsc'eji in mangueji in pē'sc'eji na puncjü, dya pje bē'ts'iji cja in mü'büji, dya pje xe ni jyonc'üji. Juentsc'eji, dya in unüji ngüenda c'ü dya pje in pē'sc'eji. In chjēntc'eji nza cja 'naja ngorö c'ü örü pje ra zi; xo ojtjo bitu pje ra jye'e. ¹⁸ Rrā zo'c'ügöji nu c'ü ni jyodü rí tsjagueji ngue c'ua rí pē's'iji na puncjü. Ni jyodü ra nzhogü in mü'bügueji. Ni jyodü rí unüji ngüenda c'ü dya pje in pē's'iji, y rí ñejmezüji co texe in mü'büji. Rí dyötcüji o oro, rá da'c'üji. Rí dyötcüji o bitu c'o na t'öxü, rá da'c'üji, ngue c'ua dya cja rí tsejeji nza cja c'o dya je o bitu. Xo rá da'c'üji o ungüento rí tsos'ü in chöji, ngue c'ua ra xogü in chöji rí jñandaji. ¹⁹ Texe yo rí s'iyagö, rí huēnch'iji rgá zopjüji ngue c'ua ra nzhogü o mü'büji. Nguec'ua rí tsjacjuanagueji ra nzhogü in mü'bügueji. ²⁰ Dyäräji dya. Rí böbügö cja ngoxtji c'ü ngueje in mü'bügueji, rí zenguats'ügöji. 'Ma cjó c'o ra dyätcä in jñagö, 'ma ra nzhogü o mü'bü, ya ri 'natjo in mü'bügöbe; ya rá dyocjöbe. ²¹ Texe c'o ra tsja c'ua ja nzi rgá negö, rá unüji c'ü ra mimiji jmu co nutscö. Je a cjanu, nutscö ró cjangö texe c'ua ja nzi va ne mi Tatagö a jens'e; nu'c'ua 'natjo c'ua ró mimigöbe Jmu. ²² Nu'tsc'eji o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö, in äräji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

La adoración en el cielo

4 Nuc'ua o nguarü yo jña'a yo o xitsi e Jesucristo ja cja yo yenko nitsjimi. Nuc'ua ró jandagö 'na ngoxtji a jens'e c'ü mi sjocütjo. Ró ärägö c'ua c'e jña c'ü ya vi zocü. O ña na jens'e nza cja 'na trompeta. Je o xitsi a cjava c'e jña'a:

—Je rí 'ñecje a 'ñecjua a jens'e. Rá jí'ts'i c'o cja ra zädä, o xitsi c'e jña.

²Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o jítsi nu yo rá xi'ts'iji. Ró janda a jens'e 'na trono nu ja mimi nu c'ü manda. Mi junrü 'naja cja c'e trono. ³Nu c'ü mi junrü cja c'e trono me mi juë's'i nza cja c'o ndojo c'o xiji jaspe 'ñe cornalina. Mi böbü 'na arco iris cja c'e trono. Nu c'e arco iris me mi juëbi nza cja c'o ndojo c'o na c'anga c'o xiji esmeralda. ⁴Xo mi järe c'o dyaja trono c'o mi veinticuatro. A nde'e c'o, mi bübü c'e trono nu ja mimi nu c'ü manda. Nzi 'naja c'o veinticuatro trono mi junrü 'naja tita. Nuc'o, mi je'e bitu c'o na t'öxü c'o. Mi junt'üji o corona c'o oro o ñiji, na ngueje mi manda c'o. ⁵Me mi juëbi, me mi pjänä, me mi yürü; je ma ëjë cja c'e trono c'ü mi bübü a nde. A jmi c'e trono mi järe yenko sivi. C'o yenko sivi ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü pëpji cja yo yenko nitsjimi. ⁶⁻⁷A jmi c'e trono xo mi bübü c'ü mi nza cja 'na zapjü c'ü mi nza cja vigrio.

Ró janda nzi 'naja lado c'e trono. Mi nziyo c'o mi böbü cja c'e trono. Nu c'ü ot'ü exmi nza cjatjo 'na León; c'ü na yeje exmi nza cjatjo 'na toro; c'ü na jñi exmi nza cjatjo o jmi 'na nte. C'ü na nziyojo exmi nza cjatjo 'na águila c'ü mi pjüjuaja. Nza nziyo c'o, me mi qui'i na puncjü o ndö cja o jmiji 'ñe cja o xütjüji. ⁸Nza nziyo c'o, nzi 'naja mi peje 'ñanto o juajaji. Nzi 'naja o juajaji me mi qui'i na puncjü ndö a xes'e 'ñe a mbo. Nza nziyo c'o mi bübü, nuc'o, tøjöji xömü ndempa. Dya söyaji ga tøjöji. Nu c'ü tøjöji je a cjava:

Me na sjü Mizhocjimi nu ín Jmugöji nu sö ra tsja texe.

Me na sjü na sjü nu.

Nujnu exmi bübü, y exi bübü; y 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijöümü, sido ra bübütjo.

⁹C'o nziyo, ma't'üji nu c'ü junrü cja c'e trono. Mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi

nu c'ü exi bübü para siempre. Unüji na pöjö angueze. ¹⁰Ma ma't'ü Mizhocjimi c'o nziyo, nuc'ua c'o veinticuatro tita xo ndüñijöümü a jmi nu c'ü junrü cja c'e trono. Nuc'ua ma't'üji angueze c'ü exi bübü para siempre. Nuc'ua c'o o coronaji je jumüji cja ngua o trono nu c'ü manda texe. Mamaji a cjava:

¹¹Nu'ts'e ngue'ts'e ín Jmuts'ügöjme 'ñe ín Mizhocjimits'ügöjme.

Ngue'ts'e i dyät'ä texe yo bübü, texe yo cja'a.

Mi ñegue c'ü ro bübü yo, nguec'ua i dyät'ä yo.

Nguec'ua ni jyodü texeji ra ma'tc'ügueji, ra mamaji c'ü me na nojots'ügue na ngueje me na zëts'igüe; i dyät'ägue texe yo.

El libro y el Cordero

5 Nuc'ua nu c'ü mi junrü cja c'e trono, ró janda mi tjë 'na libro c'ü mi 'mans'a. Mi tjë cja o jodyë. C'e libro mi t'opjü a mbo'o 'ñe a xes'e. Mi yenko tjüjmü c'o mi tjüt'ü. ²Nuc'ua ró janda c'ua 'na anxe c'ü me na zëzhi c'ü mi mapjü na jens'e. Mi mama a cjava:

—¿Cjó ngue c'ü sö ra xücü yo tjüjmü ngue c'ua ra nu'u ne libro?, o mama a cjanu c'e anxe.

³Pero dya mi sö cjó ro xücü ro nu'u c'e libro; ne ri ngueje c'o mi bübü a jens'e, ne ri ngueje c'o mi bübü cja ne xoñijöümü, ne ri ngueje 'naja c'o ya vi ndü ro sö ro xo's'ü. ⁴Nutscö me ró huëgö na puncjü na ngueje dya cjó ch'öt'ü c'ü ro tsja texe c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Nguec'ua dya cjó mi sö cjó ro xo's'ü c'e libro c'ü ro nu'u cja rron xörü. ⁵Nuc'ua 'naja c'o tita o xitsi a cjava:

—Dya rí huë'ë. Jñanda, bübü 'naja nu sö ra xo's'ü ne libro y ra xücü yo yenko tjüjmü para ra xörü. Ngueje nu o ndöpü c'ü dya jo, 'ma o ndü va ngötcüji ín nzhübügöji; o bézhi c'ü dya jo. Ngueje nu me na zëzhi nu jüsp'üji o

tjũ'ũ León. Je mboxbëche cja e David c'ũ mi mboxbëche cja e Judá, o xitsi a cjanu.

⁶Nuc'ua ró janda 'naja Ts'imë c'ũ mi bõbü a nde c'e trono 'ñe c'o tita 'ñe c'o nziyo c'o mi bõbü cja c'o o lado c'e trono. Nu c'e Ts'imë mi 'ñetse c'ũ vi bõ't'ũ c'ũ. Mi peje yencho o ts'imota; cja na yencho o ndõ'õ c'o mi qui'i. C'o yencho o ndõ'õ ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ũ je dájã ra ã pëpji texe cja ne xoñijõmũ. ⁷C'e Ts'imë o ndë c'e libro c'ũ mi tjë nu c'ũ mi junrũ cja c'e trono. ⁸'Ma o ndë c'e libro, nuc'ua nu c'o nziyo c'o mi bõbü cja o lado c'e trono, 'ñe c'o veinticuatro tita o ndũñijõmũji a jmi c'e Ts'imë, o ma't'ũji. Nzi 'naja c'o tita mi jũnji 'naja bizhi c'ũ ngueje arpa. Xo mi tũji nde 'najaji 'na s'ãbã c'ũ ngue oro. C'o s'ãbã mi nizhi o nguichjũjnũ c'o ma jo ma jyãrã. Nu c'o nguichjũjnũ, ne ra mama c'o jãã c'o ni dyõtũ Mizhocjimi yo o nte. ⁹Nuc'ua c'o nziyo c'o mi bũbü 'ñe c'o tita mi ma't'ũji Mizhocjimi mi tõjõji 'na himno c'ũ cja dadyo. Mi mamaji a cjava:

Nu'tsc'e i tsja texe c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, nguec'ua o sõ i chj'ë ne libro, rí xücũ rí ñu'u.

Sõ rí tsjague na ngueje o bõ'tc'ügue. I pjõdügue in tsji vi tsjõ'tp'ũ o nzhubũ yo nte texe cja ne xoñijõmũ.

Zõ pje ma jũñi cãrãji, zõ pje ma jãã ñaji, zõ pje ma razaji, i tsjõ'tp'ũji o nzhubũji.

Nguec'ua 'ma cjó c'o ra 'ñench'ets'ũ o mü'bũ, Mizhocjimi ra tsjapũ o t'i c'o.

¹⁰I tsjapũji jmuji, 'ñe mbõcjimiji ngue c'ua pëpji in Mizhocjimigõji.

Ra mandaji cja ne xoñijõmũ, je mi mamaji a cjanu.

¹¹Nuc'ua ró janda me ma puncjũ anxe c'o mi bõbü a ñũnũ. A nde anguesji mi bũbü c'e trono 'ñe c'o nziyo c'o mi bõbü a ñũnũ c'e trono, 'ñe c'o tita. C'o anxe mi cãrã na puncjũ millón. Ró ärä mi ñã c'o anxe. ¹²C'o anxe me mi tõjõji na jens'e. Mi mamaji a cjava:

Nu ne Ts'imë nu o bõ't'ũ, o tsja texe, nguec'ua rá ma't'ũji angueze. Nunu me na nojo nu.

Nunu sõ ra tsja texe nu. Nunu me pë'si texe c'o ni muvi nu.

Nunu pãrã texe nu; me na zëzhi.

¹³Nuc'ua ró ärä texe c'o o dyãt'ã Mizhocjimi c'o cãrã a jens'e 'ñe cja ne xoñijõmũ, 'ñe a mbo e jõmũ, 'ñe c'o cãã cja e ndeje. Mi tõjõji; mi mamaji a cjava: Rí ma'tc'ũjme nu'tsc'e Mizhocjimi in junrũ cja e trono.

Xo rí ma'tc'ũjme nu'tsc'e Jesucristo ngue'tsc'e c'e Ts'imë c'ũ o bõ't'ũ.

Me na nojots'üvi, me na zë'ts'iguevi.

Sido rá ma'tc'ũjme; dya ra nguarũ c'ũ rá ma'tc'ũjme, je mi mama a cjanu c'o.

¹⁴O ndũnrũ c'ua c'o nziyo c'o mi bõbü a ñũnũ c'e trono. O mamaji:

—Je rga cjanu, amén.

Nuc'ua c'o tita o ndũñijõmũ, o ma't'ũji Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ũ e Ts'imë.

Los siete sellos

6 Nuc'ua ró janda c'e Ts'imë o xücũ 'naja c'o tjũjmũ c'o mi tjüt'ũ c'e libro. Ró ärä c'ua 'naja c'o nziyo c'o mi bũbü. 'Ma mi ñã'a, mi ärägõ nza cja c'ũ mi pjãjnã. Mi mama a cjava:

—Xã'dã, rí ã jãanda.

²Ró janda c'ua 'na pjadũ c'ũ ma t'õxũ. Nu c'ũ mi chãgã, mi jũn 'na arco yo flecha. O ch'unũ 'na corona nza cja c'ũ juns'ũ yo manda. Angueze ya vi ndõpũ na puncjũ c'o üvi. O mbedye o ma ndõpũ c'o dyaja c'o üvi.

³Nuc'ua c'e Ts'imë o xücũ c'ũ na yeje tjũjmũ c'o mi tjüt'ũ c'e libro. Ró ärä c'ua mi ñã c'ũ na yeje c'o nziyo c'o mi bũbü. Mi mama a cjava:

—Xã'dã, rí ã jãanda.

⁴Nuc'ua o mbedye c'ua c'ũ 'naja pjadũ. Ma mbaja c'e pjadũ c'ũ. Nu c'ũ mi chãgã, o ch'unũ 'na tjëdyi c'ũ me ma nojo. O ch'unũ c'ũ ro tsjapũ ro tsja chũ yo nte'e

cja ne xoñijömü. Nguec'ua ra pötü rgá mbö't'üji.

⁵Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na jñi'i c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä c'ua c'ü na jñi'i c'o mi bübü. Mi mama a cjava:

—Xä'dä, rí ã jñanda.

Nuc'ua ró janda c'ua 'naja pjadü c'ü ma potji. Nu c'ü mi chägä, mi jün'ü 'na t'ëzi c'ü ni pesaji. ⁶Ró ärä c'ua 'na jña c'ü je ma ëjë a nde'e cja c'o nziyo c'o je mi bübü a ñünü c'e trono. Nu c'e jña'a je o mama a cjava:

—Yo nte 'napa ra pëpjiji ngue c'ua ra ndömüji 'na kilo ndëxü. 'Napa ra pëpjiji ngue c'ua ra ndömüji jñi kilo cébara. Y rguí jyodü ra mbötpüji ngüenda c'ü dya ra s'odüji o aceite 'ñe o vino.

⁷Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na nziyo c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä c'ua c'ü na nziyo c'o mi bübü. O mama a cjava:

—Xä'dä, rí ã jñanda.

⁸Nuc'ua ró janda c'ua 'naja pjadü c'ü ma c'axt'ü. Nu c'ü mi chägä, mi xiji ngueje nu pö't'ü yo nte nu. Cja o xütjü ma ëjë nu c'ü xiji Hades nu ja cärä c'o tüt'ü. O ch'unüvi sjëtsi ro mbö't'üji c'ü na nziyo parte yo nte yo cärä cja ne xoñijömü. Ro mbö't'üji co tjëdyi, co tjijmi, 'ñe co yo animal yo na sate yo cärä cja ne xoñijömü. Xo o tsjapüvi o zö'dyë na puncjü nte, ngue c'ua o ndüji.

⁹C'e Ts'imë o xücü c'ü na tsi'ch'a c'o mi tjüt'ü c'e libro. Nuc'ua ró janda c'ua 'na altar. A jömü c'ü e altar ró janda c'o o aljma nu c'o vi bö't'ü na ngueje o 'ñe-jmeji o jña'a Mizhocjimi y mi xipjiji c'o nte e Jesucristo ngueje c'ü ín Jmugöji.

¹⁰Anguezeji o mapjüji c'ua na jens'e. Mi mamaji a cjava:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'üjme, me na zë'ts'igue, ín mandague texe. Me na sjü'ütsc'e. Texe c'o ín mangue na cjuana c'o. ¿Hasta jinguá rí jñünpü ngüenda c'o nte cja ne xoñijömü c'o o mbötcüjme, rí tsjapüji ra sufridoji na ngueje o

mböcüzüjme ín tsjijme?, o mamaji a cjanu.

¹¹O ch'unü nzi 'naja anguezeji 'naja bitu c'ü ma t'öxü. O sjipjiji xe ro nde'beji ts'iquë cja ro zäs'ä c'o o cjuarmaji c'o pëpi Mizhocjimi c'o xo ro bö't'ü.

¹²Ró janda c'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na 'ñanto c'o mi tjüt'ü c'e libro. Me mi mbí'i c'ua ne xoñijömü. E jyarü o poctü nza cja bobitu. E zana mi 'ñetse nza cja cji'i. ¹³Yo seje a jens'e o ndögü a xes'e ne xoñijömü, c'ua ja nzi ga jyäbä o higo c'o dya be tä'ä, 'ma vü na zëzhi e ndajma ga juant'a c'e za'a. ¹⁴E jens'e o 'ñetse o 'mans'a nza cja 'ma 'mans'a 'na libro; ya mi ojtjo. Texe yo t'ëje 'ñe yo ts'ixoñijömü a nde cja ndeje o 'ñömüji. Dya cja mi junrüji c'ua ja je mi junrüji. ¹⁵Nuc'ua yo nte cja ne xoñijömü o tsjöjöji cja cueva c'o tjocü cja ndojo cja yo t'ëje. O tsjöjö yo rey 'ñe yo gobernador 'ñe yo manda xondaro 'ñe yo pë'si na puncjü merio 'ñe yo na zëzhi 'ñe yo pje nde pjëzhi, 'ñe texe yo dyaja nte. ¹⁶Yo nte o xipjiji a cjava c'o t'ëje 'ñe c'o ndojo:

—Tunügueji a xes'ezügöjme. A cjanu rí tsopcüjme nguec'ua dya ra jñandgajme Mizhocjimi c'ü junrü cja e trono; dya xo ra jñandgajme e Jesucristo c'ü e Ts'imë. Anguezevi me ra jñüncüjme ngüenda ra tsjacüjme rá ma sufridojme. ¹⁷Na ngueje ya o säjä c'e pa'a c'ü me na s'ëzhi. Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo me ra tsjacüjme rá sufridojme. ¿Cjó ngue c'ü ra sö ra böbü cja o jmivi? Dya cjó sö. Je a cjanu o mamaji.

Los señalados de las tribus de Israel

7 Nuc'ua ró janda c'ua nziyo anxë. Mi böbüji cja yo nziyo 'nanguarü cja ne xoñijömü. Mi pënc'hiji na jo yo nziyo ndajma cja nu xoñijömü; ngue c'ua dya ro vü'ü e ndajma cja ne xoñijömü, ne ri ngueje cja e ndeje. Ne xo ro juant'a yo za'a. ²Ró janda c'ua c'ü 'naja anxë. O mbes'e nu ja ni mbes'e e jyarü. Nuc'ü,

mi jün 'na sello ngue c'ua ro meya nu c'o ngueje o t'i Mizhocjimi c'ü bübütjo. O mapjü na jens'e, o zopjü c'o nziyo anxe c'o vi ch'unü poder ro s'odü ne xoñijömü 'ñe e ndeje. O xipjiji a cjava:

³—Dya be rí s'odüji ne xoñijömü ne ri ngueje e ndeje ne ri ngueje yo za'a. Cja rí s'odügejei c'o, 'ma ya rá cjuarü rá meyajme yo o nte ín Mizhocjimigöji. Rá meyajme cja o ndë'ë yo.

⁴Ró äragö ja nzi mi sö nu c'o o meyajji. O zäs'a ciento cuarenta y cuatro mil yo nte yo mboxbëche cja c'o doce o t'i e Israel. ⁵O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Judá. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Rubén. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Gad. ⁶O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Aser. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Neftalí. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Manasés. ⁷O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Simeón. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Leví. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Isacar. ⁸O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Zabulón. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e José. O meyajji doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Benjamín.

La multitud vestida de blanco

⁹Nuc'ua ró janda c'ua; mi cārā me na puncjü nte c'o dya cjó mi sö ro mbezhe. Vi 'ñejeji texe cja yo ndajñiñi 'ñe texe cja yo jñiñi. Mi ñaji c'o pje nde ma jña, 'ñe pje nde ma razaji. Mi böbüji cja o jmi c'ü junrü cja c'ü e trono 'ñe cja o jmi c'ü e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo. Mi jeji bitu c'ü ma t'öxü. Mi jünji o dyë 'mājma. ¹⁰Mi mapjüji na jens'e, mi mamaji a cjava:

Numu o jocüzüji ín mü'büji ngueje ín Mizhocjimigöji nu je junrü cja e trono 'ñe e Ts'imë nu ngueje e Jesucristo, je o mamaji a cjanu.

¹¹Nuc'ua texe c'o anxe mi böbüji. A nde anguesji mi bübü c'e trono 'ñe c'o tita 'ñe c'o nziyo c'o mi bübü. Nuc'ua c'o anxe o ndüñijömüji a jmi'i c'ü e trono. Cjanu o ma't'üji Mizhocjimi. ¹²O mamaji a cjava: Je xo rí mangöjme a cjanu, amén. Ngue'tsc'e ín Mizhocjimits'ügöjme rá ma't'üjme.

Me na nojots'ügue, ín pārague texe. Ngue'tsc'e rá da'c'üjme na pöjö. Ngue'tsc'e rá süc'üjme. Ngue'tsc'e me na zë'tsc'e, sö rí tsjague texe. Je rga cjatsc'e nu texe yo cjë'ë 'ñe 'ma ya rguí nguarü ne xoñijömü. Amén.

¹³Nuc'ua 'naja c'o tita o dyönnü, o xitsi a cjava:

—Nujyo je'e na t'öxü, ¿cjo ín pārague cjó ngueje yo, 'ñe ja vi 'ñeji?, o 'ñenze.

¹⁴Ró xipji c'ua a cjava:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, dya rí pāragö. Xitsigö cjó ngueje yo, na ngueje ín pārague, ró embe.

Cjanu o xitsi c'ua angueze:

—Nujyo nguejyo vi sufrido na puncjü na ngueje o 'ñejmeji e Jesucristo c'ü o pjödü o cji o ndintspi o mü'büji. O mbedyeji o bituji; o ch'öxcüji co o cji e Ts'imë. ¹⁵Nguec'ua ya je cārāji a jmi Mizhocjimi nu junrü cja ne trono. Nujyo, ma't'üji Mizhocjimi xömü ndempa nu va ja bübü angueze. Mizhocjimi ngue nu ra mbörüji nu; dya pje ra bëzhiji. ¹⁶Dya cja ra zant'aji; ne xo ra neji o ndeje. Dya xo ra zant'aji e jyarü; ne ra zö'öji c'ü rrā pa'a. ¹⁷Na ngueje e Ts'imë e Jesucristo nu je bübü a nde cja ne trono ra mbörüji, ngue nu ra unüji c'ü ra ziji; guec'ua ra bübütjoji. Mizhocjimi ra ndintspi texe yo o nguizhöji. Dya cja pje ra mbeñeji.

El séptimo sello y el incensario de oro

8 Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na yenchó c'ü mi tjüt'ü c'e libro. O zö nde hora c'ü dya cjó mi ña, y dya cja pje mi äragö. ²Nuc'ua ró janda c'o yenchó anxe c'o böbü a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua

o ch'unüji c'ua yencho trompeta. ³O ëjë c'ua c'ü 'naja anxe o ë böbü a jmi cja c'e altar c'ü oro c'ü bübü a jmi c'e trono. Mi cju's'ü 'na incensario c'ü mi ngueje oro. Cjanu o ch'unü na puncjü nguichjünü; ngue c'ua ro mbä'sä cja c'e altar ro huanba c'o jña c'o vi dyötü Mizhocjimi texe c'o o nte. ⁴Nuc'ua c'ü o bipji c'ü e nguichjünü o nguins'i cja c'o o dyë'ë c'ü e anxe. O zät'ä a jmi Mizhocjimi co nu c'o vi dyörü c'o o nte angueze. ⁵Nuc'ua c'ü e anxe o nich'i c'e incensario o ndë-sivi c'o ma qui'i cja c'ü e altar. Cjanu o mbodü c'ua cja ne xoñijömü. Nuc'ua o pjäjnä c'ua. Me mi juëbi, me mi yürtü; me mi mbĩĩ ne xoñijömü.

Las trompetas

⁶Nuc'ua c'o yencho anxe c'o mi jün c'o yencho trompeta o mba's'üji c'ua, ro mbë'biji.

⁷Nuc'ua c'ü ot'ü anxe o mbë'bi o trompeta. Nuc'ua o jyäbä c'ua o ngündo 'ñe o sivi c'o mi chjanavi o cji'i. Je jyäbä cja ne xoñijömü. C'ü na jñi parte ne xoñijömü o ndë'ë. Xo o ndë'ë c'ü ni zö na jñi yo za'a. Xo o ndë'ë texe yo pjindyö.

⁸C'ü na yeje anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. Nuc'ua mi 'ñetse nza cja 'na trat'eje c'ü ma tjë'ë, o ma zo'o cja ndeje nu cja mar. Nuc'ua c'ü ni zö na jñi c'ü e mar o mbëzhi cji'i c'ü. ⁹Cjanu o ndüü c'ua c'ü ni zö na jñi c'o mi cãã cja o mar. Nuc'ua c'ü ni zö na jñi c'o barco o chjorüji.

¹⁰C'ü na jñi anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. Cjanu o ndögü a jens'e 'na tanseje, ma yot'ü nza cja 'na trasivi. Je ma zo'o cja c'ü na jñi parte yo ndare 'ñe yo mbereje. ¹¹Nu c'ü e tanseje mi chjü Ajenjo c'ü ne ra mama na cjö. Nuc'ua c'ü na jñi parte yo ndeje o jyärä na cjö'ö. O ndü na puncjü nte na ngueje yo ndeje ya me vi cjönt'ü.

¹²C'ü na nguiyo anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. O s'odü c'ua c'ü na jñi

e jyarü; 'ñe c'ü na jñi e zana. Xo 'ñe c'ü na jñi parte yo seje. Exco juench'e c'ua c'ü na jñi o siviji. Nuc'ua c'ü na jñi 'ma ndempa 'ñe c'ü na jñi 'ma xömü; dya cja mi jya's'ü c'ua.

¹³Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü mi pjüjuaja a nde'e a jens'e. Ró ärä mi mapjü na jens'e, o mama:

—C'o jñi anxe ya ngue ra mbë'biji c'o jñi trompeta. Juejme yo nte yo cãrã cja e xoñijömü na ngueje me ra sufridoji 'ma ra mbë'biji c'o trompeta, o mama a cjanu c'e anxe.

9 C'ü na qui'ch'a anxe o mbë'bi c'ua o trompeta. Ró janda c'ua 'na seje c'ü vi ndögü a jens'e c'ü je zät'ä cja ne xoñijömü. O ch'unü c'ua poder ra xocü c'e t'o'o c'ü me na jë'ë c'ü dya sö cjó ra jñanda ja sät'ä. ²Cjanu o xo's'ü c'ua c'ü e t'o'o c'ü me na jë'ë. Cjanu o c'os'ü trabipji cja c'ü e t'o'o nza cja bipji cja 'na trahornu. Cjanu o bëxömü e jyarü 'ñe e ndajma na ngueje ya mi chjana o bipji c'ü vi c'os'ü cja c'e t'o'o. ³Nu cja c'ü e bipji o mbedye t'ünxü c'o o ma cja ne xoñijömü. O ch'unüji c'ü na zëzhi nza cja yo alacrán yo cãrã cja ne xoñijömü. ⁴O sjipjiji c'ü dya ro zaji yo pjindyö yo cja'a cja ne xoñijömü, ne ri ngueje o xi yo za'a, ne xo ri ngue pje nde ma planta. Exi jän-tjo c'o nte c'o dya jmeya cja o ndë'ë ngue c'o ro s'odüji c'o. Nuc'o, ngue c'o dya ejme Mizhocjimi. ⁵O jyëziji ra tsjapü ra sufrido c'o nte c'o dya jmeya cja o ndëji; ra mezhe tsi'ch'a zana ra sufridoji. Nu c'ü ra sufridoji chjëntjovi nza cja 'ma ro mbücüji yo alacrán. Pero dya o ch'unüji ra mbö't'üji yo nte. ⁶Nu c'o pa'a c'o, ra jyodü yo nte ja rga ndüji; pero dya ra chöt'üji. Zö me ri ne ra ndüji, dya ra ndüji.

⁷C'o t'ünxü exmi nza cjatjo o pjadü c'o ya xampja ra ma cja chü. Mi juns'üji c'ü mi nza cja o corona c'ü mi ngueje oro. Nu c'o o jmiji exmi nguetjo o jmi yo nte. ⁸O ñixtiji exmi nza cjatjo o ñixti yo ndixü.

Nu c'o o s'ibiji exmi nza cjatjo o s'ibi yo león. ⁹ Mi jeji o bitu c'o exmi nza cjatjo t'èzi. Mi nguetjo cja o tijmiji mi cjõ'müji. Nu c'o o juajaji me mi nzhi' nza cja na puncjü carro c'o cjüt'ü o pjadü 'ma chin-pjadü 'ma ni möji cja chü. ¹⁰ Mi peje o pjixiji nza cja o alacrán. Nu c'o o pjixiji mi peje c'ü je mi mbücüji yo nte. A cjanu ma zèzhiji ngue c'ua ra tsjapüji ra sufrido yo nte tsi'ch'a zana. ¹¹ Nu c'o xiji o t'ünxü ñejeji o reyji. Ngue c'e anxe c'ü pjörü cja c'ü e t'o'o c'ü mi c'os'ü bipji. Cja jña hebreo c'e rey ni chjü Abadón. Cja jña griego xiji Apolión. C'e jña c'ü, ne ra mama nu c'ü pöt'üte.

¹² Nuc'ua o nguarü c'ua nu c'ü ot'ü ró janda me ra sufrido yo nte; dya cja ró janda. Ró janda c'ua xe mi bèzhi xe yeje c'o me ra sufrido yo nte.

¹³ Nuc'ua c'ü na 'ñanto anxe o mbë'bi c'ü o trompeta. Ró ärä c'ua 'na jña'a c'ü mi pedye a nde c'o nziyo mota c'o böbü cja squina c'e altar c'ü bübü a jmi Mizhocjimi. ¹⁴ Nu c'ü e jña o xipji a cjava c'ü na 'ñanto anxe c'ü mi jün c'ü e trompeta:

—Xäpcä c'o nziyo anxe c'o je 'nünt'ü cja c'ü e trandare c'ü ni chjü Eufates, o xipji a cjanu.

¹⁵ Cjanu o xäpcä c'ua c'o nziyo anxe; ngue c'ua ro mböt'üji c'ü na jñi parte yo nte. Ya mi te'beji ro zädä c'e hora 'ñe c'e pa 'ñe c'e zana 'ñe c'e cjë'ë c'ü ro xäpcäji. ¹⁶ C'o xondaro c'o mi chägä o pjadü, ró ärägö ja nzi mi söji anguezeji. Nuc'o, me ma puncjü c'o. Mi söji ye ciento millón.

¹⁷ Je a cjanu rvá täcä c'o pjadü c'ü o jtsi Mizhocjimi. Nu c'o mi chägä c'o pjadü mi je'e c'o t'èzi c'o cjõ'p'ü o tijmi c'o. Nu c'o t'èzi ma mbaja nza cja sivi; ma c'anga nza cja o bipji asufre; ma c'axt'ü nza cja asufre. C'o o ñi c'o pjadü exmi nza cjatjo o ñi o león. Cja c'o o ne o pjadü mi pedye sivi 'ñe bipji 'ñe asufre. ¹⁸ O ndü c'ua c'ü na jñi parte yo nte na ngueje c'o jñi plaga c'o o sufridoji. C'o plaga mi

ngueje o sivi 'ñe o bipji 'ñe o asufre c'ü mi pedye cja o ne'e c'o pjadü. ¹⁹ C'ü ma zèzhi c'o pjadü je mi bübü cja o neji 'ñe cja o pjixiji. C'o o pjixiji mi chjëntjovi nza cja o c'ijmi c'o xo mi bübü o ñiji. Co o pjixi c'o pjadü mi s'odü yo nte.

²⁰ O ndü na puncjü nte co c'o plaga. Bübü c'o dya ndü, pero dya o nzhogü o mü'büji. Sido o tsjatjovi c'ü na s'ho. Sido o ma'tütjovi o demonio. Sido o ma'tütjovi yo ts'ita yo oro, yo plata, yo bronce, yo ndojo, yo za'a. Maco yo ts'ita dya janda yo. Dya xo äräji. Dya xo nzhodüji. ²¹ Nu c'o nte dya o nzhogü o mü'büji. Sido o pöt'üteji. Sido mi cëroji. C'o bëzo, sido mi tsäjäji ndixü. C'o ndixü, sido mi tsäjäji o bëzo. Dya xo o nzhogü o mü'büji. Nu c'o pje mi pönü, dya xo o nzhogü o mü'bü c'o.

El ángel con el librito

10 Nuc'ua ró janda c'ü 'naja anxe c'ü me ma zèzhi. Ma sjöbü ndeze a jens'e. Ma ëjë a mbo 'naja ngömü. 'Na arco iris je mi böbü a xes'e cja o ñi. Nu c'ü o jmi me mi juëbi nza cja e jyarü. Nu c'o o ngua mi chjëntjovi nza cja yo columna yo dä's'ä a nde cja ngumü. Nuc'o, mi 'ñetse nza cja sivi. ² Mi tjë'ë 'na ts'ilibro c'ü ya vi sjo's'ü. Cjanu o 'ñe's'e o jocua a xes'e cja c'ü e mar. Nu c'ü 'naja o ngua o 'ñe's'e a xes'e cja ne xoñijömü. ³ Cjanu o mapjü na jens'e chjëntjovi nza cja 'ma huë 'na león. 'Ma o nguarü o mapjü, ró ärägö c'ua yencho vez va pjäjnä. ⁴ 'Ma o nguarü o ña'a c'o yencho va pjäjnä, nutscö e Juan ya mi ngue ro opjügö. Nuc'ua ró ärä c'ua 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e. O xitsi a cjava:

—Dya cjó rí xipji c'o i dyärä c'o o pjäjnä. Dya rí dyopjügue c'o o mama c'o, o 'ñenze a cjanu.

⁵ C'ü e anxe c'ü ró janda mi ë's'ë c'o o ngua a xes'e cja c'ü e mar 'ñe e xoñijömü, nuc'ua o cuans'a c'ua o jodyë a jens'e. ⁶ Angueze o nädä Mizhocjimi c'ü bübü

dya 'ñe ra bübü'tjo 'ma ya rguí nguarü ne xoñijömü. O nädä Mizhocjimi c'ü o dyät'ä ne xoñijömü 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. Xo o dyät'ä yo ndeje 'ñe yo cã'ä nu. O mama a cjava c'e anxe:

—Dya ra mezhe ra zädä texe c'o o mama Mizhocjimi. ⁷Ma ra zädä c'ü ra mbë'bi o trompeta c'ü na yencho anxe; ngue 'ma ya ra nguarü texe c'o o mbeñe Mizhocjimi c'o o xipji c'o profeta c'o mi pëpi Mizhocjimi, eñe c'e anxe.

⁸Nuc'ua c'ü e jña c'ü ró äragö c'ü vi 'ñeje a jens'e, o zocütjo na yeje. O xitsi a cjava:

—Ma ma chjë'ë ne ts'ilibro nu sjos'ütjo nu tjë ne anxe nu ë's'ë o ngua a xes'e cja ne mar 'ñe ne xoñijömü, o 'ñenze a cjanu c'e anxe.

⁹Ró ma c'ua cja c'e anxe, ró ma xipji ro dyacü c'e ts'ilibro. Cjanu o xitsi angueze:

—Chjë'ë, ngue c'ua rí si'i. Nu ne ts'ilibro me na ò ngue o jña Mizhocjimi. Ra tsja'c'ü ra mäjä in mü'bügue. Me xo na s'ëzhi o jña. Ra tsja'c'ü me ra sufrido in mü'bügue na ngueje c'o cja ra zädä, o 'ñenze.

¹⁰Ró ma tjë'ë c'ua c'e ts'ilibro c'ü mi tjë c'e anxe. Nuc'ua ró sigö c'ua. Me ma ötjo cja ín te'e mi chjëntjovi ö't'apjü ngüjnü. 'Ma ró cjuarü ró sigö, ma cjö a mbo ín pjeme. ¹¹O sjitsi c'ua a cjava:

—Ni jyodü rí yepe rí ñague c'ü mama Mizhocjimi. Rí mamague c'ü ra tsjapü Mizhocjimi na puncjü o jñiñi; 'ñe na puncjü raza 'ñe yo ña pje nde ma jña'a, 'ñe yo rey, o sjitsi a cjanu.

Los dos testigos

11 Cjanu o ch'acü 'na dye'e c'ü mi chjëntjovi nza cja 'na metro. Cjanu o sjitsi a cjava:

—Rí ñanga. Dyëdyi dya nu o templo Mizhocjimi 'ñe ne altar. Xo nde rí pezhegue yo ma't'ü angueze nu. ²Pero dya rí dyëdyi ne tji'i nu chjünüvi ne templo. Dya rí dyëdyi nu na ngueje

je ra ngärä c'o dya ejme Mizhocjimi. Nuc'o, ra yödüji nu e ndajñiñi nu o xöcü Mizhocjimi, nu ngueje a Jerusalén nu ja bübü ne templo. Ra yödüji jñi cjë nde. ³Rá unügö c'ü na zëzhi yeje c'o ra mavi c'ü na cjuana. Ra tsjavi profeta ra pätcägövi. Jñi cjë nde ra zopjüvi c'o nte, ra mamavi c'ü rí mangö. Ra ndëjévi o bitu c'o na ärä, c'ü rguí unü ngüenda c'o nte c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'büji.

⁴C'o yeje nguejyo ye za'a yo olivo; xo 'ñejoy yeje candelero yo bübü a jmi Mizhocjimi c'ü manda texe cja ne xoñijömü. ⁵Nu 'ma cjó c'o ra ne pje ra tsjapü c'o, ra mbedye sivi cja o nevi; ra ndë'ë c'o ri nuvi na ü. A cjanu ra ndü'ü nu c'o ra ne pje ra tsjapü c'o. ⁶Me na zëzhi anguezevi; sö ra ngot'üvi a jens'e c'ü dya ra 'ñe dye'be c'o pa'a 'ma ra pätpävi Mizhocjimi ra zopjüvi c'o nte ra xipjiji c'ü mama Mizhocjimi. Xo sö ra tsjapüvi yo ndeje ra mbëzhi o cji. Xo ra sö ra tsjapüvi ra mbí na zëzhi ne xoñijömü 'ñe pje c'o nde ra tsjavi, ngue c'ua me ra sufrido yo nte. Nu hora c'ü ra nepevi ra tsjavi. ⁷C'e animal c'ü me na sate ra mbes'e cja c'e t'o c'ü me na jë'ë, ra jyonmbü chü c'o yeje. 'Ma ra nguarü c'o yeje ra zopjüvi c'o nte, cja ra ndöjö 'ma c'e animal ra mbö't'ü c'o yeje. ⁸Ya rguí ndüvi c'ua cja c'ü e ndajñiñi nu ja o bö't'ü c'ü ín Jmugöji e Jesucristo. Je ri 'manavi cja calle. C'e jñiñi c'ü, ra xiji Sodoma 'ñe Egipto na ngueje me na s'o c'o ri cãrä cja c'e jñiñi c'ü. ⁹C'o ye añima, jñi pa nde ra 'manavi cja calle ra jñanda c'o nte texe cja ne xoñijömü. Ra jñandaji c'o, zö pje ma razaji, zö pje ma jña ñaji, zö pje ma jñiñi c'ü menzumüji. Dya ra jyëziji cjó ra dyögü c'o ye añima. ¹⁰Nu c'o ri cãrä cja ne xoñijömü me ra mäjäji na ngueje ya rguí ndü c'o yeje. Me ra mäjäji, me ra pötü rgá unüji o regalo. Na ngueje c'o yeje profeta me mi cjapü ra sufrido c'o nte. ¹¹'Ma ya ra cjogü c'o jñipa nde, Mizhocjimi ra unü

c'ü ra tsjons'ü o jñüvi. Ya ra bübüjtjovi, ra tetjovi. Cja rron böbüvi. Me ra zü c'ua c'o nte rgá jñandaji. ¹²Nuc'ua c'o ye profeta ra dyärävi 'na jña c'ü je rguí 'ñeje a jens'e. Ra ña na jens'e ra xipjivi a cjava:

—Xä'dävi a 'ñecjua a jens'e, ra 'ñeñe.

Cja rron mëvi c'ua a jens'e cja 'na ngömü, ra jñanda c'o nte c'o mi nu na ü c'o. ¹³Nuc'ua c'ü e ndajme c'ü, me ra mbĩ ne xoñijömü. C'ü ni zö na dyëch'a parte c'ü e ndajñiñi ra yät'a o ngumü. Ra ndü'üji c'ua na ngue c'ü ra mbĩ ne xoñijömü. Ra zö'ö siete mil c'o nte'e c'o ra ndü. Nu c'o dyaja me ra pizhiji, me ra mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi a jens'e.

¹⁴C'ü ra mbĩ ne xoñijömü ngue c'ü na yeje c'ü me ra sufrido yo nte. Dyäräji. 'Ma ya ra nguarü c'o, dya cja ra mezhe ra zädä c'ü na jñi.

La séptima trompeta

¹⁵Nuc'ua c'ü na yencho anxe o mbë'bi c'ü o trompeta. Ró ärägö c'ua na puncjü c'o mi ña'a a jens'e. Me ma jens'e ma ñaji. Mi mamaji a cjava:

Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji 'ñe e Cristo c'ü o ndäjä cja ne xoñijömü ya mandavi c'ua ja mi manda e Satanás c'ü dya jo.

Ya ra mandavi para siempre.

¹⁶Nuc'ua c'o veinticuatro tita c'o junrü cja o tronoji a jmi Mizhocjimi o ndüñijömüji. Cjanu o ma't'üji c'ua Mizhocjimi.

¹⁷O mamaji a cjava:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, ín Jmuts'üjme, me na zé'ts'i, in cja texe c'ua nzi gui 'ñe'e. Exmi bübüjtjogue y in bübügue.

Rí da'c'üjme na pöjö na ngueje i zizhigue c'ü me na zé'ts'i, nguextjots'ü in mandague.

¹⁸Me co üdü yo nte cja ne xoñijömü me co nuc'üji na ü.

Pero nudya ya zädä c'ü xo rí jñünpü ngüenda c'o ya ndü rí tsjapü ra ma sufrido c'o dya o 'ñejmets'ü.

Xo zädä c'e ndajme rí unü c'o ya i mamague c'o o päjt'ä va ñaji in jñague, 'ñe texe c'o ngueje in ntegue, texe c'o süc'ügue zö pje ri pjëzhiji, zö dya pje ri pjëzhiji.

Xo zädä c'ü e ndajme rí chjotü c'o o s'odü ne xoñijömü. O s'odüji na ngueje dya dyätäji Mizhocjimi, me tsjaji na s'o, eñe c'o tita.

¹⁹Nuc'ua o xogü a jens'e nu ja bübü Mizhocjimi. Cja o templo Mizhocjimi ró janda nu c'ü e cja c'ua ja bës'i c'o laja nu ja t'opjü o ley Mizhocjimi. Nuc'ua o juëbi o yürü o pjäñä o mbĩ ne xoñijömü. O jyärä na puncjü trangüdo.

La mujer y el dragón

12 Nuc'ua o 'ñetse 'na señal a jens'e c'ü me ma nojo. Mi ngueje 'naja ndixü. C'ü o bitu mi ngueje e jyarü. Mi ë's'ë o ngua cja e zana. Cja o ñi mi juns'ü 'na corona c'ü mi qui' doce seje. ²Nu c'e ndixü mi ndunte c'ü; ya mi ngue ro zö'dyë. Nuc'ü, me mi mapjü c'ü, na ngueje me mi sö na ü. Me mi sufrido na puncjü ro muxt'i. ³Nuc'ua xo o 'ñetse c'ua xe 'naja señal a jens'e. Dyäräji c'ü ró janda. Ngue 'na tac'ijmi c'ü ma mbaja c'ü mi bübü yencho o ñi'i; cja na dyëch'a o mota. Cja c'o o ñi'i mi juns'ü yencho corona. ⁴Nu c'ü o pjixi mi cjüt'ü c'ü ni zö na jñi parte yo seje a jens'e. Me co pana na zëzhi a jömü yo. Nu c'ü e c'ijmi o böbü a jmi c'ü e ndixü c'ü ya mi ngue ro muxt'i; ngue c'ua ro zapü c'ü nu t'i'i 'ma ya ro mus'ü. ⁵C'e ndixü o mus'ü 'na ts'it'i. C'e ts'it'i ngue c'ü ra manda texe cja yo nte. Me ra manda na zëzhi; chjëntjovi nza cja 'ma ri päräji co 'na dyenza c'ü ri t'ëzi. Nuc'ua Mizhocjimi o zidyí a jens'e c'e t'i nu ja bübü Mizhocjimi, nu ja mandavi dya. ⁶Nuc'ua c'e ndixü o c'ueñe o ma cja ndajyadü nu ja ya vi xöcü Mizhocjimi. Nunu ra 'huiñiji nu, jñi cjë nde.

⁷Cja nu o ts'a c'ua 'na chü'ü a jens'e; e Miguel 'ñe c'o o anxe Mizhocjimi c'o mi

dyoji, o chūji co c'e c'ijmi. Me mi chū'ū c'e c'ijmi 'ñe c'o anxe c'o mi dyoji c'e c'ijmi. ⁸ Pero c'e c'ijmi 'ñe c'o o anxe, dya pje mi sō ro ndōjōji. Nuc'ua dya cja sājāji ro ngārāji a jens'e. ⁹ Cjanu o pjongūji a jens'e c'ü e c'ijmi c'ü ngeuje e trac'ijmi c'ü ya me mezhe. Nuc'ü, ni chjū'ū Satanás c'ü dya jo. Ngeuje c'ü onpü texe yo cārā cja ne xoñijōmü. Nuc'ü, o pjongūji a jens'e co texe c'o o anxe angueze. O zāt'āji cja ne xoñijōmü.

¹⁰ Nuc'ua ró ārā c'ua 'na jña'a c'ü me ma jens'e c'ü je vi 'ñeje a jens'e. Mi mama a cjava:

—Mizhocjimi c'ü me na zēzhi ya böbü a nde, ya o 'ñevgueji libre. Ngeuje angueze co e Cristo c'o manda texe. Ya o pjongüvi a jens'e e Satanás c'ü mi cöt'ü yo ín cjuarmagōji. Me mi pa cöt'üji a jmi Mizhocjimi xōmü ndempa. ¹¹ Pero e Satanás c'ü dya jo, dya o ndōpü c'o ín cjuarmagōji na ngeuje c'e Ts'imē c'ü ngeuje e Jesucristo o pjödü o cji va ngōtcüji ín nzhubügōji. Y anguezeji sido o 'ñejmeji e Jesucristo; sido o ñaji o jña'a. Dya zūji zō ro bö't'üji. ¹² Nudya, mājāgueji dya, texts'ügueji ín cārāji a jens'e. Na ngeuje ya pjongūji a jens'e e Satanás. Pero me ra sufrido texe yo cārā cja ne xoñijōmü 'ñe texe yo cārā cja yo ndeje. Na ngeuje e Satanás c'ü dya jo ya zöbü a ma c'ua, c'ua ja ín cārāgueji. Ya me üdü na puncjü na ngeuje pārā na jo c'ü dya cja ra mezhe pa c'ü xe sō ra tsja texe c'o na s'o, o mama a cjanu c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e.

¹³ Ma o nu'u c'e c'ijmi c'ü ya vi pant'aji a 'ñecjua cja ne xoñijōmü, me mi jodü ja rvá zürü c'e ndixü c'ü vi mus'ü c'e ts'it'i. ¹⁴ Nuc'ua o ch'unü c'ua c'e ndixü ye juaja c'o nza cja o juaja o águila yo na nojo; ngue c'ua ro pjüjuaja na jē ro ma cja c'e ndajyadü nu ja ya vi xōcü Mizhocjimi. Nunu dya ra zāt'ā c'e c'ijmi. Nunu ra 'huiñiji c'e ndixü, jñi cjē nde. ¹⁵ Nuc'ua o mbedye cja o ne'e c'e trac'ijmi nza cja 'na ndare c'ü mi pa a xütjü cja c'ü

e ndixü; ngue c'ua ro tsjapü ro c'ot'ü cja c'ü e ndare ro ndunü. ¹⁶ Nuc'ua ne xoñijōmü o mbös'ü c'e ndixü. Ne xoñijōmü o nzama o ne. Cjanu o cjugü c'e ndare c'ü vi mbedye o ne c'ü e c'ijmi. ¹⁷ Nuc'ua c'ü e c'ijmi me go ünmbü c'ü e ndixü. Nuc'ua o ma c'ua, o ma tsja chū co c'o dyaja o t'i'i c'ü e ndixü. Nuc'o, cjaji c'ua ja nzi ga manda Mizhocjimi. Xo mamaji ja ga cja e Jesucristo.

Los dos monstruos

13 Nutscö e Juan ró böbü cja o 'ñoxijōmü a ñünü c'ü e mar. Cja ró janda c'ua 'na animal c'ü na sate c'ü je o c'os'ü cja c'ü e mar. Mi bübü yencho o ñi'i; cja na dyēch'a o mota. Mi juns'ü dyēch'a corona cja c'o o mota. Mi t'opjü 'na jña cja c'o o ñi angueze. C'e jña'a c'ü, mi sadü Mizhocjimi. ² Nu c'ü e animal c'ü ró janda mi nza cja 'na tigre. Nu c'o o ngua mi nza cja o ngua 'na oso. Nu c'ü o ne mi nza cja o ne 'na león. Nuc'ua c'ü e c'ijmi o unü c'ü na zēzhi c'e animal ngue c'ua ro manda nu ja manda angueze. Xo o unü c'ü ro mbēzhi na nojo. ³ Ró janda 'naja c'o o ñi nza cja c'ü vi s'odü, ya ro ndü'ü; pero o jogütjo. Texe yo cārā cja ne xoñijōmü me co dyönüt-sjēji ja va jogü c'ü e animal. Nguец'ua va ndünt'üji a xütjü c'e animal. ⁴ O ndüñijōmüji o ma't'üji c'ü e c'ijmi na ngeuje o unü c'e animal ra manda. Xo o ndüñijōmüji o ma't'üji c'e animal. O mamaji a cjava:

—¿Cjó rí jñanda c'ü chjëntjovi nza cja ne animal? ¿Cjó ngue c'ü sō ra chüvi nu? O mamaji a cjanu.

⁵ Mizhocjimi o jyēzi c'e animal c'ü ro ña na s'o jña c'ü ro zadü Mizhocjimi. Xo o jyēzi ra manda jñi cjē nde. ⁶ Cjanu o nzama o ne c'e animal o zadü Mizhocjimi a jens'e 'ñe c'o cārā nu. ⁷ Mizhocjimi xo o jyēzi c'ü ro jyonbü chū'ü c'o o nte Mizhocjimi. C'e animal o ndōjō. Xo o jyēzi c'e animal ro manda texe cja yo

nte, zö pje ma razaji, zö pje ma jña ñaji, zö pje ma jñiñi c'ü menzumüji. ⁸Yo cārā texe cja ne xoñijömü ra ndüñijömüji ra ma't'üji c'e animal. Nu c'o t'opjü o t'jüji cja o libro c'e Ts'imë, dya ra ma't'üji c'e animal. Ndeze 'ma dya be mi ät'ä Mizhocjimi ne xoñijömü ya vi t'opjü o t'jü nu c'o ro ndünt'ü a xütjü c'e Ts'imë c'ü o bö't'ü. Nu c'o dya t'opjü o t'jü cja c'e libro ngue c'o ra ma't'ü c'e animal c'o.

⁹Nu'tsc'eji in äräji yo jña, dyäräji na jo. ¹⁰Nu c'o cjó c'o pant'a a pjörü; xo ra pant'aji a pjörü c'o. Nu c'o ra pöt'üte co tjëdyi, xo rguí ndü co tjëdyi c'o. Nguec'ua yo o nte Mizhocjimi ni jyodü ra sëchiji; sido ra ñejmeji Mizhocjimi.

¹¹Nuc'ua cja ró janda xe 'na animal c'ü o mbes'e cja ne xoñijömü. Nuc'ü, mi peje yeje o mota nza cja o mota 'na Ts'imë. Pero mi ña'a nza cja 'na trac'ijmi. ¹²C'e animal ngue c'ü na yeje animal. Nuc'ü, dyofi c'ü ot'ü; cjpäü yo nte ra tsjaji c'ua ja nzi ga manda c'ü ot'ü animal. Xo cjpäü texe yo cārā cja ne xoñijömü ra ndüñijömü ra ma't'üji c'ü ot'ü animal. C'ü ot'ü animal ngue c'ü o jogütjo 'ma ya mi ngue ro ndü. ¹³C'ü na yeje animal xo cja na puncjü o seña. Cjpäü ra jyäbä sivi a jens'e c'ü va säjä cja ne xoñijömü a jmi'i yo nte. ¹⁴Onpü yo nte yo cārā cja ne xoñijömü, xipjiji c'ü ni jyodü ra dyät'äji 'na ts'ita c'ü exti nguetjo c'ü e animal c'ü vi s'odü co tjëdyi, pero o jogütjo. Yo nte ra dyät'äji c'e ts'ita, na ngue c'o seña c'o jëzi Mizhocjimi cja'a c'ü na yeje animal. ¹⁵Mizhocjimi jëzi c'ü na yeje animal ra tsjapü ra tsjons'ü o jñü'ü c'e ts'ita c'ü exti nguetjo c'ü ot'ü animal. Nguec'ua c'ü e ts'ita ña'a c'ü. Xo ra manda ra mbö't'üji nu c'o dya ra ma't'ü c'e ts'ita. ¹⁶Xo ra tsjapü texeji ra cuatpüji c'ü rguí meyaji cja o jodyëji o cja o ndë'ëji nguec'ua ra 'mārā c'ü o tsjajaji c'ü ot'ü animal. Texeji, c'o dya pje pjëzhi, 'ñe c'o pje pjëzhi, 'ñe c'o jün'ü, 'ñe c'o dya jün'ü, 'ñe c'o mbëpji, 'ñe c'o dya mbëpji, nde ra tsjapüji ra cu-

atpüji rgá meyaji. ¹⁷Dya cjó sö pje ra ndömü ne pje ra mbö'ö, 'ma dya ri cuat'ü o t'jü'ü c'e animal. C'ü o t'jü'ü c'e animal ngue 'na número. ¹⁸Ni jyodü rí päräji; rí tsjijñiji pje ne ra mama o número c'e animal. C'e número ngue seiscientos cja sesenta y seis. C'e número ne ra mama ngue 'na nte.

El canto de los 144,000

14 Dyäräji na jo c'ü ró janda c'ua. Ngue c'e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo mi böbü a ñi'l' cja c'ü e t'jeje c'ü ni chjü Sion. Mi dyoji angueze ciento cuarenta y cuatro mil o nte'e. Cja o ndëji mi t'opjü o t'jü c'e Ts'imë Jesucristo 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ²Cja rron ärä c'ua 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü mi yürü nza cja rrā puncjü o ndare, 'ñe nza cja 'ma pjäjnä. C'e jña'a c'ü ró ärägö mi nza cja bizhi 'ma pjë'biji na puncjü o arpa. ³C'o nte c'o, ró ärägö mi tøjöji 'na himno c'ü cja dadyo, mi tøjöji a jmi c'e trono, 'ñe a jmi c'o nziyo c'o mi bübü, 'ñe a jmi c'o tita. Nu c'o mi sö ro pjëchi c'e himno nguextjo c'o ciento cuarenta y cuatro mil. Na ngue c'e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo vi ngö'tp'üji o nzhubüji o tsjapüji o nte Mizhocjimi 'ma o 'ñench'e o mü'büji c'ü, 'ma mi cāräji cja ne xoñijömü. ⁴Nuc'o, ngue c'o dya tjünt'ü a xütjü yo ts'ita. Nguextjo Mizhocjimi c'ü tjünt'ü a xütjü c'o. Nu c'o tjünt'ü a xütjü yo ts'ita chjëntjovi nza cja c'o bëzo c'o tsājā o ndixü. Nu c'o tøjö ne himno nu cja dadyo sido tjünt'üji a xütjü c'e Ts'imë e Jesucristo. Angueze o ngö'tp'ü o nzhubüji. Ngue c'o ot'ü o tsjapüji o t'i Mizhocjimi ngue c'ua ra ma't'üji angueze 'ñe c'e Ts'imë. ⁵Nuc'o, sido mi mamaji c'o na cjuana. Dya pje bübüji c'ü na s'o a jmi Mizhocjimi.

Los mensajes de los tres ángeles

⁶Ró janda c'ua c'ü 'na anxe c'ü mi pjüjuaja a nde a jens'e. Nuc'ü, mi zopji

c'o nte, mi xipjiji ja rvá sô xo ro jogü o mü'büji. Nu c'e jña'a, dya ra nguarü c'ü. Nu c'e anxe o zopjü texe yo nte, zö pje ma jñiñi c'ü mi menzumüji, zö pje ma razaji, zö pje ma jña mi ñaji. ⁷ C'e anxe o mapjü na jens'e o mama a cjava:

—Sü'tüji Mizhocjimi. Ma't'üji angueze na ngueje me na nojo. Ya va sädä c'ü ra jñün'c'üji ngüenda. Ma't'üji Mizhocjimi c'ü o dyät'a e jens'e 'ñe ne xoñijömü 'ñe e ndeje 'ñe yo mbereje, o mama a cjanu c'e anxe.

⁸ C'ü 'naja anxe o ndünt'ü a xütjü c'ü ot'ü anxe. O mama a cjava:

—Ya o yät'a c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Nu c'o mi cärä c'e ndajñiñi me mi ma't'üji o ts'ita. Nde mi cjavüji texe yo jñiñi xo ro ma't'üji o ts'ita. Chjëntjovi nza cja 'ma ri unüji o vino c'o ni tji.

⁹⁻¹⁰ Nuc'ua c'ü 'naja anxe, o ndünt'ü a xütjü c'o yeje. Ngue c'ü na jñi anxe. O ña na zézhi. O mama a cjava:

—Ma cjó c'o ra ma't'ü nu c'e animal 'ñe c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal 'ñe 'ma ra jyéziji ra meyajji cja o ndéji o cja o dyéji, nu'ma, Mizhocjimi me ra tsjapü ra sufrido c'o. Me ra ünmbü Mizhocjimi c'o; dya ra juentseji, me ra sufridoji na puncjü cja sivi 'ñe cja o asufre. Ra sufridoji a jmi c'o o anxe Mizhocjimi 'ñe a jmi c'e Ts'imë. ¹¹ Nu c'o ra ma't'ü c'e animal 'ñe c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal 'ñe 'ma ra cuatpüji o tju'ü c'e animal, dya ra sô ra söyaji; xömü ndempa ra sufridoji. Nu c'ü e bipji c'ü ri pes'e c'ua ja rrä sufrido anguezeji, dya ra tjeze. ¹² Nguec'ua c'o o t'i Mizhocjimi, ni jyodü sido ra dyätäji c'ü, 'ñe sido ra 'ñejmeji e Jesucristo; dya ra chjench'eji a xütjü.

¹³ Nuc'ua ró äragö 'na jña'a c'ü je vi 'ñeje a jens'e. Nuc'ü, o xitsi a cjava c'ü:

—Je rí dyopjügüe a cjava: “Nu c'o sido ejme e Jesucristo c'ü in Jmugöji, zö ra bö't'üji, pero ra zät'äji nu ja me na jo.” Mama a cjanu o Espiritu Mizhocjimi, na

cjuana me ra mäjäji. Mizhocjimi me ra mäpä anguezeji na ngueje o tsjaji c'ua ja nzi va ne angueze. Nguec'ua ya ra söyaji. O xitsi a cjanu c'e jña'a.

La cosecha de la tierra

¹⁴ Dyäräji c'ü ró janda. Mi bübü 'na ngömü c'ü ma t'öxü. A xes'e c'e ngömü, mi junrü 'naja c'ü exmi nguetjozügöji. Mi juns'ü o ñi 'na corona c'ü ngueje oro. Mi jün 'na sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe. ¹⁵ C'ü 'naja anxe o mbedye cja c'ü e templo nu ja bübü Mizhocjimi. C'e anxe o mapjü na jens'e o zopjü nu c'ü mi junrü a xes'e c'e ngömü, o xipji a cjava:

—Pjéch'i dya nu in sjat'ëbi rí chagü na ngueje ne ndajme nu rí chagü ya zädä. C'ü e dagrëxü cja ne xoñijömü ya na jo'o.

¹⁶ Nu c'ü mi junrü a xes'e c'e ngömü cjanu o mbëch'i c'ü o sjat'ëbi cja ne xoñijömü; nuc'ua o dagü c'ua, c'o mi cja'a cja ne xoñijömü.

¹⁷ Cjanu o mbedye c'ua c'ü 'naja anxe cja c'ü e templo nu ja bübü Mizhocjimi a jens'e. Xo mi jün 'na sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe. ¹⁸ Nuc'ua xe 'naja anxe o mbedye cja c'ü e altar. Nuc'ü, ngue c'ü mi manda yo sivi. Cjanu o mapjü na jens'e o zopjü nu c'ü mi jün c'ü e sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe, o xipji a cjava:

—Pjéch'i c'ü in sjat'ëbi ra jyäbä yo uva yo cja'a cja ne xoñijömü cja rrí pëchi yo na ngueje ya ndä'ä yo. O mama a cjanu c'e anxe.

¹⁹ Nuc'ua c'e anxe o jñü c'ü o sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe, o mbëch'i cja ne xoñijömü, o ndagü c'o uva. Cjanu o mboch'ü c'o uva nu ja je ro ndë'biji. C'ü yödüji c'o uva chjëntjovi c'ü ra tsja Mizhocjimi. Ra tsjapü me ra sufrido nu c'o dya ejme angueze. ²⁰ Nu ja o ndë'biji c'o uva je ngueje a tji'i cja c'e jñiñi. Mizhocjimi 'ma ra jyéziji ra castigaoji yo nte, je ngueje a tji'i cja c'e ndajñiñi ra bö't'ü na puncjü nte. O cji'i c'ü ra pjödüji me rrä jë'ë; ra zäs'ä cja o ne yo pjädü nu ja cjüsp'üji.

Ra nzhodü c'o cji ra zät'ä jñi ciento kilometro c'ü na maja.

Los ángeles con las siete últimas plagas

15 Nuc'ua ró janda c'ü 'naja señal a jens'e c'ü ma nojo c'ü rví zü yo nte. C'e señal mi ngue yencho anxe c'o mi jün yencho c'o rví tsjapü ro sufrido yo nte. Nu c'o me ra sufrido yo nte ngue c'o ya rguí nguarü, na ngueje ya ra nguarü c'ü ni ünmbü Mizhocjimi yo nte.

²Xo ró jandagö c'ü mi nza cja 'na mar c'ü mi 'ñetse nza cja vigrio. Nuc'ü, mi chjana sivi c'ü. Mi cārā nu c'o o t'i Mizhocjimi. Anguezeji vi ndöjōji; vi bēzhi c'e animal c'ü na s'o. Na ngueje anguezeji, dya ndünt'üji a xütjü c'e animal. Dya o ma't'üji c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal, y dya mi cuat'üji o tjü cja o ndēji. Anguezeji ma böbüji a xes'e c'e mar. Mi jünji o bizhi c'ü ngueje arpa. Ngue Mizhocjimi c'ü vi unü c'o arpa anguezeji. ³Mi tōjōji 'na himno c'ü ja va 'ñeme Mizhocjimi e Moisés o mbēpi Mizhocjimi va pjongü libre c'o nte, 'ñe ja va 'ñeme Mizhocjimi c'e Ts'imē o ējē cja ne xoñijōmü, o ē 'ñevgueji libre. Je mi mamaji a cjava:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, ín Jmuts'üjme, sō rí tsjague texe.

Me na nojo texe yo i tsjague, 'ñe me na zö'ö.

Na jo texe yo in cjague, 'ñe na cjuana. In mandague texe cja yo jñiñi.

⁴Nu'tsc'e ín Jmuts'üjme, texeji ra züc'ügueji.

Ra mamaji ngue'tsc'e c'ü me na jo.

Na ngueje nguextjots'ü me na sjüts'ü; dya pje bübüts'ügue c'ü na s'o.

Yo nte texe cja ne xoñijōmü ra ē ndüñi-jōmüji ra ma'tc'üji, na ngueje in jíchiji c'ü me na jo c'o in cjague.

⁵Nuc'ua ró janda c'ua, o xogü c'e templo a jens'e nu ja bübü Mizhocjimi.

⁶Nuc'ua o mbedye cja c'e templo c'o yen-

cho anxe c'o mi jün c'ü ro tsjapü ro sufrido yo nte. Mi jeji bitu c'ü xiji lino; me ma t'öxü c'e bitu, me mi juēbi. Xo mi c'ö'bü cja o tijmiji o mbünt'ü c'o mi ngueje oro. ⁷Nuc'ua 'naja c'o nziyo c'o mi bübü a jmi cja c'e trono, o ndē c'ua yencho mojmü c'o mi ngueje oro, cjanu o unü 'naja nzi 'na c'o yencho anxe. Mi nizhi c'o mojmü. Je mi po'o c'ua c'ü me mi üdü Mizhocjimi c'ü ngue c'o castigo c'o ro tsjapü ro sufrido yo nte. Ngue Mizhocjimi c'ü exi bübü y ra bübütjo c'ü; zö ra nguarü ne xoñijōmü. ⁸Nuc'ua c'e templo me co jyä'ä c'ua bipji, na ngueje me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na zēzhi. Dya cjó mi sō ro cjogü cja c'e templo cja ro nguarü c'o anxe c'o vi manda Mizhocjimi ro tsjapüji ro sufrido yo nte. Yencho c'o me na s'ēzhi c'o ro sufridoji.

Las copas de castigo

16 Nuc'ua ró ärägö 'na jña c'ü mi mapjü na jens'e, ndeze cja c'e templo. Mi xipji a cjava c'o yencho anxe: —Mōji, ma pjödüji a xes'e cja ne xoñijōmü c'ü po'o yo yencho mojmü. Mizhocjimi ya me ra castigao yo nte; ra tsjapü me ra sufridoji.

²Nuc'ua c'ü ot'ü anxe cjanu o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü a xes'e cja ne xoñijōmü. Cjanu o nzhodü c'ua 'na ngueje c'ü me ma ü, c'ü dya mi sō ro jogü. Mi ngueje o xāxā c'ü me mi po c'o me ma s'o. C'e ngueje o pēnch'i c'o nte'e c'o je mi cuat'ü cja ndē'ē o tjü c'e animal, c'o mi ma't'ü c'ü o ts'ita.

³Nuc'ua c'ü na yeje anxe o ma c'ua, o ma pjödü c'ü mi po'o o mojmü a xes'e o mar. Nuc'ua c'e ndeje o mbēzhi nza cja o cji 'na añima. Nguec'ua va ndü c'ua texe c'o mi cā'ā cja o mar.

⁴Nuc'ua c'ü na jñi anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o o mojmü a xes'e cja yo ndare 'ñeje nu ja peje ndeje. Nuc'ua o mbēzhi c'ua cji'i c'o ndeje. ⁵Cja rron

ärä c'ua c'ü e anxe c'ü manda e ndeje. O mama a cjava:

—Nu'tsc'e Mizhocjimi exmi bübügue y in bübüjtogue. Me na sjüts'ügue. Me na jots'ügue. Me na jo c'ü in cjague dya, in cjapü ra sufrido yo nte. ⁶ Me na jo a cjanu c'ü in cjague. Nudya ya i tsjapü yo nte ra sufridoji na ngueje c'ü o pjönbüji o cji'i c'o profeta c'o o päjt'ä va zopjü yo nte. Y xo pjönbüji o cji c'o dyaja in ntegue. Anguezeji ni jyodu ra sufrido rgä ziji o cji, na ngueje me na s'o c'o o tsjaji.

⁷ Cja rron ärägö o mapjüji cja c'ü e altar, o mamaji a cjava:

—Nu'tsc'e Mizhocjimi in Jmuts'üjme, sö rí tsjague texe. Na cjuana me na jo'o c'ua ja gui tsjapü ra sufrido yo nte.

⁸ Nuc'ua c'ü na nziyojo anxe o ma c'ua, o ma pjödü c'ü mi po c'ü o mojmü a xes'e cja e jyarü. Cjanu o ch'unü c'ua e jyarü ro ndüt'ü yo nte'e. ⁹ Nuc'ua me mi tjë'e c'ua yo nte na ngueje c'ü me ma zëzhi e jyarü. Pero dya nzhogü o mü'büji c'ü ro ma't'üji Mizhocjimi c'ü me na nojo. C'ü o tsjaji, o zanmbüji c'ua o tjü Mizhocjimi c'ü me na zëzhi c'ü vi pejne c'o castigo.

¹⁰ C'ü na ts'ch'a anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po c'ü o mojmü a xes'e nu ja mi manda c'e animal c'ü na sate. Nuc'ua o bëxömmü c'ua nu. Nuc'ua c'o nte'e me mi sa o c'ijñiji na ngueje me ma ü c'ü ma sufridoji. ¹¹ Me mi sadüji Mizhocjimi a jens'e na ngueje c'ü me mi söji na ü ñe me mi pes'e o xäxä cja o cuerpoji. Pero dya nzhogü o mü'büji; o sido o tsjatjoji c'o na s'o.

¹² C'ü na ñanto anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü a xes'e cja c'e trandare c'ü ni chjü Eufates. Nuc'ua o dyot'ü c'ua c'e ndeje ngue c'ua ro jogü c'ü e ñiji nu ja ro cjogü c'o rey. Nuc'o, je rví ñejeji nu ja ni mbes'e e jyarü.

¹³ Cja rron janda c'ua jñi'i demonio c'o exmi nguetjo o huë'ë. O mbedyeji cja o ne'e c'e trac'ijmi ñe cja o ne c'e ani-

mal c'ü na sate, ñe cja o ne c'e profeta c'ü ngue c'ü na yeje o animal. ¹⁴ C'o jñi huë'ë ngueje demonio. Me mi cjaji señal c'o me mi sü yo nte. O möji cja yo rey yo cärä texe cja ne xoñijömmü, o ma xipjiji ra ëji texeji ra ñe chüji Mizhocjimi. Pero ra bëzhiji; ra ndöjö Mizhocjimi. Na ngueje me na zëzhi Mizhocjimi; sö ra tsja texe. ¹⁵ Mama a cjava e Jesucristo c'ü in Jmugöji: “Dyäräji, nutscö rá ëcjö 'ma dya in pärägueji. Chjëntjovi nza cja 'ma va säjä 'na mbë'ë, dya cjö pärä ja hora ra säjä. Me mäjä nu c'o sido ra ndepque. Nu c'o dya tepque, ra tsejeji 'ma rá ëcjö na ngueje, dya sido cjaji c'ua ja nzi rgä negö.” O mama a cja c'ua e Jesucristo. ¹⁶ Nuc'ua c'o demonio o jmutüji c'o rey cja c'e jñiñi c'ü xiji Armagedón cja jña hebreo.

¹⁷ Nuc'ua c'ü na yenko anxe o ma c'ua c'ü. O ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü nu cja e ndajma. Cja rron ärägö 'na jña c'ü me ma zëzhi c'ü je vi ñeje cja c'e templo nu ja bübü Mizhocjimi cja o trono. O mama a cjava c'e jña'a:

—Ya zädä c'ü ra nguarü texe, o mama.

¹⁸ Nuc'ua cjanu o juë's'i c'ua, cjanu o pjäjnä; me mi yürü c'ua. Cjanu o mbí c'ua na zëzhi ne xoñijömmü. Dya mi ñömmü na zëzhi a cjanu ne xoñijömmü ndeze 'ma o ngärä yo nte. ¹⁹ Mizhocjimi o mbeñe c'ua ja ma cja c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Me mi üdü Mizhocjimi na ngueje me mi cjaji c'o na s'o. Nguec'ua o tsjapü me o sufrido c'o je mi cärä nu. 'Ma o mbí ne xoñijömmü, o c'adü c'e ndajñiñi c'ü. Exi jñi parte va c'adü c'e jñiñi. Yo jñiñi texe cja ne xoñijömmü o yät'ä texe yo. ²⁰ Nuc'ua yo ts'ixoñijömmü yo je bübü a nde'e cja mar, o ojtjo c'ua texe yo. Yo t'ëje o yät'ä texe yo. Dya cja mi bübü ne ri 'naja. ²¹ Nuc'ua cjanu o jyäbä c'ua o trangündo a jens'e. Mi cuarenta kilo c'ü ma jyü c'o ngündo. Me mi pjat'ü yo nte. Nuc'ua yo nte o zadüji Mizhocjimi na ngueje c'o

ngüindo c'o vi jyäbä. C'o ngüindo o tsjapü o sufridoji na puncjü.

Condenación de la gran prostituta

17 Cjanu o ē c'ua 'naja c'o yencho anxe c'o mi tjë'ë c'o yencho mojmü, o ē zocügö. O xitsi a cjava:

—Xä'dä. Rá jí'ts'i ja rga tsjapü Mizhocjimi ra sufrido nu c'e ndixü c'ü me tsjä́a o bëzo. C'e ndixü c'ü rí mangö ngue c'e ndajñiñi c'ü me na s'o c'ü manda cja na puncjü mar. ²Me o dyonpü yo rey cja ne xoñijömmü, ñe yo dyaja yo cärä cja ne xoñijömmü. C'o rey cja ne xoñijömmü dya jyanmbüji c'e ndixü; me go mäjäji va tsjaji c'o na s'o c'o mi mama c'e ndixü. Yo nte cja ne xoñijömmü chjëntjoji c'ü me tĩ'tji; na ngueje o ndünt'üji a xütjü c'e ndixü, o xitsi a cja c'ua c'e anxe.

³C'ü o Espiritu Mizhocjimi mi jítsi c'ü ro zädä. Nuc'ua c'e anxe o zinzi cja c'ü e ndajyadü. Nguejnu ró janda 'na ndixü c'ü mi chägä 'na animal c'ü me ma mbaja. Nu cja c'e animal me mi t'opjü tjü'ü c'o mi sadü Mizhocjimi. Nu c'e animal mi bübü yencho o ñi, cja na dyëch'a o mota. ⁴Nu c'ü e ndixü mi je'e bitu c'ü ma cji pobü, ñe c'ü me ma mbaja, ñe mi cuat'ü oro. Xo mi quis'i ts'irojo c'o me ma zö, xo ñe o perla. C'e ndixü mi tjë 'na mojmü c'ü mi ngueje oro, c'ü me mi nizhi. Mi nizhi c'o s'ante ñe c'o me ma s'o na ngueje vi tsja na s'o c'e ndixü. ⁵Cja o ndë'ë mi t'opjü 'na tjü'ü, c'ü dya cjó mi pärä ja ma cja c'e tjü'ü. Je mi t'opjü a cjava c'e tjü'ü: “Ne ndajñiñi a Babilonia, je ngue nu nana texe c'o tsjä́a bëzo, ñe texe c'o na s'o cja ne xoñijömmü.” Je ma cjanu c'e tjü'ü. ⁶Nuc'ua ró unü ngüenda c'ü e ndixü, nza cja c'ü o tĩ'í na ngueje c'ü vi pjönbü o cji c'o o nte Mizhocjimi. Nuc'o vi mbö't'üji c'o, na ngueje mi zopjüji yo nte mi xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nu c'e ndixü chjëntjovi c'ü vi zi o cji c'o o t'i Mizhocjimi. Me mi mäjä c'e ndixü. 'Ma ró jandagö c'e

ndixü, dya mi pärägö pje ne ro mama. ⁷Nuc'ua c'e anxe o xitsi:

—¿Jenga dya in pärägue pje ne ra mama ne ndixü? Nutscö rá xi'ts'i nu c'ü dya cjó mi pärä ja cja c'e ndixü c'ü i jñanda, ñe c'e animal c'ü chägä, c'ü bübü yencho o ñi, cja na dyëch'a o mota. ⁸Nu c'e animal c'ü na sate c'ü i jñanda, ya ngue ra mbes'e cja c'e t'o'o c'ü na jë c'ü dya ñetse ja je sät'ä. Nu c'e animal mi bübü, pero dya cja bübü dya. Pero ra ñetse na yeje. Nguec'ua yo cärä cja ne xoñijömmü 'ma ra jñandaji c'e animal ra mamaji: “Maco ya vi ndü ne animal; ya bübütjo na yeje. Me na nojo nu”, ra ñeñeji. Nu c'o ra mama a cjanu ngueje c'o dya juns'ü o tjü'ü cja c'e libro c'ü quis'i o tjü'ü c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre. Yo tjü je quis'i ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi ne jens'e ñe ne xoñijömmü. Zö ra bübütjo na yeje c'e animal, ra zädä c'ü Mizhocjimi ra pant'a a ma a linfiernu.

⁹O dya'c'üji pjeñe Mizhocjimi; ni jyodü rí tsjijñiji ngue c'ua rí tendioji ja cja c'ü mama Mizhocjimi. C'o yencho ñi'i c'o bübü cja c'e animal ngue yencho t'eje c'o. Cja o ñi'i c'o t'eje je junrü nu c'e ndixü. ¹⁰C'o yencho ñi xo ngue yencho rey c'o. C'o ts'ich'a rey ya ndöpüji c'o, dya cja mandaji. C'ü 'naja rey manda dya. Nu c'ü 'naja, dya be va ëjë c'ü. Ra ëjë c'ü, pero dya ra mezhe ra manda. ¹¹Nu c'ü e animal c'ü mi bübü, y dya bübü dya, ngue c'ü na ocho rey. Pero xo ngueje 'naja c'o yencho. Nuc'ü, ra pant'a Mizhocjimi a ma a linfiernu.

¹²'Nu c'o dyëch'a mota c'o ya i jñanda, ngueje dyëch'a rey c'o. Nuc'o, dya be ch'unü ra manda c'o. Ra ch'unüji c'ü ra tsjaji rey co c'e animal c'ü na sate. Pero 'natjo hora c'ü ra mandaji. ¹³Nu c'o dyëch'a rey, 'natjo pjeñe c'ü ri cji-jñi c'o. Ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne c'e animal c'ü na sate, ra unüji c'o o xondaroji. ¹⁴Anguezeji je ra tsjapüji chü c'ü

e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo. C'ü e Ts'imë, nuc'ü ra ndôjô c'ü. Na ngueje angueze manda texe cja yo jmu'u ñe texe cja yo rey. Nu c'o cārā co c'e Ts'imë, Mizhocjimi o zojnū c'o; xo o juajnū c'o. Anguezeji sido ejmeji c'e Ts'imë.

¹⁵ Cja xe nu xitsi c'ua c'e anxe:

—C'o ndeje c'o i jñanda nu ja mi junrū c'e s'orixū, nuc'o ngue o nte c'e ndixū c'ü manda c'o. Me na puncjū c'o. Cārāji texe cja ne xoñijōmū, ñaji na puncjū o jña'a. Na puncjū raza c'o. ¹⁶ Nu c'o dyēch'a mota c'o i jñandague, nuc'o ñe c'e animal c'ü na sate ra nuji na ü c'ü e s'orixū, ra tsjapūji ra sufrido. Xo ra ts'osp'ūji c'o o bitu ra nzerga, jo rro mböt'ūji. Jo rron zapūji c'o o ts'ingue. Xo ra ndüt'ūji cja sivi. ¹⁷ Na ngueje Mizhocjimi o tsjapū o nguijñiji cja o mü'būji; nguec'ua ra tsjaji c'ua ja nzi ga mbeñe angueze. 'Natjo pjeñe c'ü ri cijñiji. Ngue reyji; pero nu ja mandaji ra nzhötūji c'e animal ngue c'ua nguextjo c'ü ra manda c'ü. Ra tsja rey c'e animal hasta cja ra zädä c'o o mama Mizhocjimi. ¹⁸ Nu c'ü e ndixū c'ü i jñanda, ngue c'ü e ndajñiñi c'ü manda texe cja yo rey texe cja ne xoñijōmū.

La caída de Babilonia

18 Nuc'ua ró janda c'ua c'ü 'naja anxe c'ü ma sjöbū a jens'e. Me mi pēs'si na puncjū c'ü vi unū Mizhocjimi ro tsja'a. Nuc'ua cja ne xoñijōmū me co jya's'ü c'ua co nu c'ü ma zō angueze. ² Nuc'ua o mapjū c'ua na jens'e c'e anxe o mama a cjava:

—Ya ra yät'ä dya, ne ndajñiñi nu ni chjū a Babilonia. Exna cjuana ra yät'ä. Ngue c'ua dya cjó cja ri nzheñe nu; nguextjo yo demonio, ñe texe pje nde ma s'ondajma; ñe c'o me na s'o c'o peje o juaja. ³ Je ra zädä a cjanu na ngueje o dyonpū yo nte texe cja ne xoñijōmū. Nguec'ua dya ma't'ūji Mizhocjimi; ma't'ūji o ts'ita. Chjëntjovi c'ü ri t'ūji. Nu- jyo rey cja ne xoñijōmū dya jyanbūji c'e

ndixū c'ü ngueje c'e jñiñi. Yo pje nde pō cja ne xoñijōmū ya me jünji na puncjū o merio na ngueje je dyoji c'e ndixū c'ü me na s'o. C'o pēs'si c'e ndixū, me ne yo nte ra ndōmū.

⁴ Nuc'ua ró ärä c'ü 'na jña'a c'ü vi ñeje a jens'e. Mi mama a cjava:

—Pedyeji cja ne jñiñi, nu'tsc'ejji ín ntets'ügöji; ngue c'ua dya rí tsjaji c'o cjaji nu, na ngue me na s'o. 'Ma sido rí tsärägueji nu, xo rí sufridogueji c'o ra sufrido anguesji. ⁵ Na ngueje c'o nzhübū c'o cjaji, me na puncjū. Chjëntjovi c'ü je ri cjins'i hasta a jens'e. Mizhocjimi pärä c'ü me cjaji na s'o, y ya mama c'ü ya zädä c'ü ra sufridoji. ⁶ Rí nzhopqueji c'ü o tsja ne jñiñi. Rí jyä'tp'äji c'ü ra sufridoji, na ngueje me co tsjapūji o sufrido yo nte. ⁷ Ne jñiñi me cjapütsjē na nojo. Me ma't'ü o ts'ita. Chjëntjovi nza cja 'na ndixū c'ü me tsājā na puncjū o bëzo. Nudya rí tsjapū me ra sufrido; me ra huëë angueze. Na ngueje mama a cjava cja o mü'bū: "Nguetscö rí minc'ö reina, rí mandagö. Dya rí 'natsjögö; dya pje bēt-sigö c'ü rí tsājā o bëzo. Dya ra zädä c'ü me rá huëgö." ⁸ Nguec'ua ra zädä 'naja pa c'ü me ra sufrido ne ndixū. Mismotjo c'e pa'a c'ü, me ra zō o ngueme, me ra nzhumū, me ra zō o tjiñmi. Xo nde ra ndüt'ūji cja sivi. Na ngueje me na zēzhi Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji c'ü ra tsjapū ra sufrido ne ndixū. O mama a cjanu c'e jña c'ü vi ñeje a jens'e.

⁹ C'o rey cja ne xoñijōmū o tsjaji na s'o co c'e ndixū c'ü ngue c'e jñiñi. Me xo o ma't'ūji c'o ts'ita. Nguec'ua 'ma ya ra jñandaji c'e bipji na ngueje c'ü rva tjēë c'e jñiñi, me ra huëpiji c'ü, me ra nzhumūji. ¹⁰ C'o rey je rgua böbūji na jē, ra zū'ūji na ngue c'ü me ri sufrido c'e jñiñi. Ra mamaji a cjava:

—Juejme ne ndajñiñi a Babilonia nu me ma zēzhi. 'Natjo ndajme o zädä c'ü me sufrido c'ü na castigao Mizhocjimi nu, ra ñeñeji.

¹¹ Nu c'o pje nde pö cja ne xoñijömü ra huëpiji angueze 'ñe ra nzhumüji, na ngueje dya cja cjó xe ri tömbüji c'o ri pöji. ¹² Dya cja cjó ri tömbüji o oro 'ñe o plata 'ñe o ts'irojo c'o me na zö, 'ñe o perla 'ñe o bitu c'o lino c'o me na jo, 'ñe o seda, 'ñe o mbabitu, 'ñe o bitu c'o na cji pobü. Xo 'ñeje o za'a c'o me na jo ga jyärä, 'ñe c'o t'ät'ä co marfil, 'ñe co za'a, 'ñe c'o bronze, 'ñe c'o t'ëzi, 'ñe c'o marmol. ¹³ Xo 'ñeje canela, 'ñe c'o pjindyö c'o na jo ga jyärä, 'ñe nguichjünü, 'ñe mirra, 'ñe o perfume c'o na jo ga jyärä, 'ñe vino 'ñe aceite 'ñe harina 'ñe ndëxü. Nudya, pöji dya yo animal yo tuns'ü pöjö, 'ñe o ndëchjürü, 'ñe o pjadü, 'ñe o carro. Xo pöji o nte ra tsjapüji ra pëpji. Pero ra zädä c'ü dya cja cjó ra ndömbüji c'o. ¹⁴ Mizhocjimi ra mama a cjava:

—Nu tsc'ejji in cäräji a Babilonia, nu c'o me mi ne in mü'bügueji, ya tjetzeto c'o. Texe c'o mi jüngueji c'o me ma mizhi 'ñe c'o me ma zö, ya bët's'igueji dya c'o. Dya cja xe rí chöt'üji dya c'o, ra 'ñeñe.

¹⁵ Nu c'o pö c'o cja'a cja c'e jñiñi me jünji na puncjü merio, me ricoji. Nguец'ua 'ma ra yät'ä c'e jñiñi, ra böbüji na jë. Na ngueje me ri süji c'ü ra sufrido c'e jñiñi. Ra huëpiji, me ra nzhumüji. ¹⁶ Ra mamaji a cjava:

—Juejme ne ndajñiñi. Mi chjëntjovi nza cja 'na ndixü c'ü me mi je'e na jo bitu c'o lino 'ñe c'o me ma mbaja 'ñe c'o ma cji pobü; 'ñe mi cuatüji o oro 'ñe mi jezheji co o ts'irojo c'o ma zö'ö 'ñe o perla. ¹⁷ Natjo ndajme o chjorü texe c'o, ra mamaji a cja c'ua.

Xo 'ñe texe c'o ëdyi c'o barco 'ñe c'o pëpji cja c'o barco 'ñe c'o pëpji cja ndeje ra böbüji na jë; xo 'ñe c'o pje nde pö c'o nzhodü cja barco. ¹⁸ Ra jñandaji c'e bipji c'ü ri tjë c'e jñiñi ra mapjüji ra mamaji a cjava:

—¿Ja ri bübü 'na jñiñi c'ü ri chjëntjovi ne ndajñiñi?, ra mamaji.

¹⁹ Cja rron dyü's'üji jömü o ñiji. Cja rron mapjüji, ra huëji, ra nzhumüji. Ra mamaji a cjava:

—Nutscöji rí pë's'iji o barco, 'ñezgöji rí comercianteji rí nzhodüji cja mar, ró töjöji na puncjü merio na ngue c'ü mi jün na puncjü ne jñiñi. Pero nu c'o mi jün, 'natjo ndajme o chjorü texe, ra mamaji a cja c'ua.

²⁰ C'o o apóstole Mizhocjimi, 'ñe c'o o profeta 'ñe c'o dyaja o nte Mizhocjimi c'o cärä a jens'e, ra mäjäji. Na ngueje Mizhocjimi ya ra chjotü c'e jñiñi, ra nzhopcü c'ü me vi tsjapü o sufrido c'o o nte Mizhocjimi.

²¹ Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü ma zëzhi, o jñü 'na ndojo c'ü mi nza cja cji jünü. Cjanu o ma pant'a cja e mar. O mama a cjava:

—Je rga cjanu rgá pant'aji na zëzhi c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Nuc'ü, dya cja xe ra ch'öt'ü c'ü. ²² Nu c'o mbë'bizhi c'o pjë'bi o arpa 'ñe o flauta 'ñe o trompeta, dya cja xe ra dyäräji cja o calle c'o. Nu c'o pje nde ät'ä, dya cja xe ra ch'öt'ü cja c'e jñiñi. Dya cja xe ra dyäräji c'ü xe ri cüjnüji nu. Na ngueje, dya cjó cja xe ri ndeñe. ²³ Dya cja xo ra ndë sivi nu ja je järä c'e jñiñi. C'ü ni tsjaji chjüntü, dya cja ra dyäräji nu ja je järä c'e jñiñi. Ra chjorü c'e jñiñi. Na ngueje c'o menzumü nu, o dyonpüji yo nte texe cja ne xoñijömü o xipjiji c'o dya cjuana. Yo nte o 'ñejmeji, na ngueje me na nojo c'o comerciante cja c'e jñiñi, jünji na puncjü merio.

²⁴ Cja c'e jñiñi c'ü, je ch'öt'ü nu, o cji c'o profeta 'ñe c'o dyaja o nte Mizhocjimi 'ñe texe c'o o mböt'üji cja ne xoñijömü, je o mama a cja c'ua c'e anxe.

19 Nuc'ua ró ärä c'ua me na puncjü nte c'o mi cärä a jens'e. Mi mapjüji na jens'e, mi mamaji a cjava: Aleluya. Ngué ín Mizhocjimigöji o jocüzü ín mü'büji, o 'ñevgueji libre. Nuc'ü, me na nojo c'ü; me na zëzhi.

²Na ngue me na jo c'ü cja'a Mizhocjimi ñe me na cjuana.

Ya tsjapü o sufrido c'ü e tras'orixü, nu c'ü o dyonpü yo cārā cja ne xoñijömü. Ngue c'ü je o dyonpüji nguec'ua dya mi ma't'üji Mizhocjimi; mi ma't'üji c'o ts'ita.

Mizhocjimi ya xo o nzhopcü c'e ndixü c'ü vi pjönbü o cji c'o nte c'o mi ätä Mizhocjimi.

³Nuc'ua o yepe o mapjüji, o mamaji a cjava:

—Aleluya. Nu c'o bipji c'o c'os'ü c'e ndajñiñi, dya ra nguarü c'o.

⁴Nuc'ua c'o veinticuatro tita ñe c'o nziyo c'o bübü, o ndüñijömüji o ma't'üji Mizhocjimi c'ü junrü cja c'e trono. Mi mamaji a cjava:

—Je rga cjanu, amén. Aleluya.

⁵Nuc'ua ró äragö c'ü 'na jña c'ü je ma ëjë cja c'e trono. Mi mama a cjava:

Unüji na pöjö ín Mizhocjimi göji, nu'ts'ceji, texets'üji o mbëpjits'üji angueze.

Nu'ts'ceji in süji angueze in ätäji, rí unüji na pöjö, zö pjë'ts'iji zö dya pje pjë'ts'iji, o 'ñeñe a cja c'ua c'e jña'a.

La fiesta de las bodas del Cordero

⁶Ró ärä c'ua, nza cja c'ü xo mi cārā na puncjü o nte. O t'ärä nza cja 'ma yürü na puncjü o ndeje; y 'ma me pjäjnä na zëzhi a jens'e. Mi mama a cjava:

Aleluya. Ya manda Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji c'ü me na zëzhi c'ü sö ra tsja texe.

⁷Mö rá mäjäji dya, me rá mäjäji rá ma't'üji Mizhocjimi rá unüji na pöjö.

Na ngueje ya zädä c'ü ra tsja chjüntü. Ya zädä c'ü rá cārāji co e Jesucristo. Chjëntjovi 'ma cjaji chjüntü. Nu c'e Ts'imë e Jesucristo ngue c'e t'i c'ü ra chjüntü. Nutscöji rí ejmeji e Jesucristo, nguetscöji c'e xunt'i, ya ró jocüji rá ma cārägöji co angueze.

⁸Na ngueje o dyacüji rí jegöji na jo bitu c'ü xiji lino, c'ü me jya'xtjo ñe me juës'i, je o mama a cja c'ua c'o jña'a. C'o na jo bitu ngue c'o na jo c'o cja'a o nte Mizhocjimi.

⁹Nuc'ua c'e anxe o xitsi a cjava:

—Dyopjügie a cjava: “Me mäjä nu c'o o zojnü Mizhocjimi ra ma ñönüji 'ma ra chjüntü c'e Ts'imë.”

Xo o xitsi a cjava:

—Nujoyo ngueje o jña Mizhocjimi, me na cjuana yo, o xitsi a cja c'ua.

¹⁰Nutscö ró ndüñijömü c'ua, cja o ngua c'e anxe ngue c'ua ro ma't'ü. Nuc'ua o xitsi c'ua:

—Dya rí ndüñijömü ín jmigö; dya xo rí matcü. Nu'ts'ce ñe c'o in cjuarmague c'o sido ejme c'o o jizhi e Jesucristo, o mbëpjits'üji Mizhocjimi. Xo nztjjozögö, o mbëpjitjjozögö Mizhocjimi. Je rí ndüñijömü a jmi Mizhocjimi, rí ma't'ü angueze, o xitsi a cja c'ua c'e anxe.

Nu c'o jña c'o mama na cjuana ja cja e Jesucristo, ngue c'o je o mama c'o profeta; y ngue o jña Mizhocjimi c'o.

El jinete del caballo blanco

¹¹Nuc'ua ró janda o xogü a jens'e. Ró janda 'na t'öxpjadü. Nu c'ü mi chägä angueze, mi chjü'ü a cjava: “Nu c'ü cja'a c'ua ja nzi ga mama.” Xo mi chjü'ü a cjava: “Nu c'ü na cjuana.” Nuc'ü, jün na jo ngüenda, ñe castigao yo nte c'ua ja nzi ni jyodü. ¹²Nu c'o o ndö'ö me mi juëbi nza cja o sivi. Nu cja o ñi'i, mi juns'ü 'na corona c'ü mi jyäns'ä na puncjü. Xo mi t'opjü 'na tjü'ü c'ü dya cjó mi pärä pje mama. Mi nguextjotsjé c'ü mi chägä c'e pjadü c'ü mi pärä. ¹³Mi je'e 'na bitu c'ü vi ngant'aji cja cji'i. Nu c'ü o tjü'ü c'ü, ngueje o Jña Mizhocjimi. ¹⁴Nuc'ua c'o xondaro a jens'e mi tjünt'üji a xütjü angueze. Nuc'o, nde mi chägäji o t'öxpjadü. C'o xondaro nde mi jeji o bitu c'o xiji lino c'o me ma jo 'ñe ma t'öxü ñe me mi jyaxtjo. ¹⁵Nu c'ü mi

chägä c'e t'öxpjadü, cja o ne mi pedye 'na tjëdyi c'ü me ma s'ün. Ngue c'ü ro s'odü yo nte'e. Me na zëzhi rga mandaji, nza cja 'ma ri päräji co 'na dyëza c'ü t'ëzi. Angueze ra castigaoji; ra tsjapü ra sufridoji. Ra chjëntjovi nza cja 'ma yödüji c'o uva ngue c'ua ra mbedye c'ü e ngui uva. Ra tsjapüji me ra sufridoji na ngueje me ünbü Mizhocjimi anguezeji, na ngueje vi tsjaji c'o me na s'o. Me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra tsja texe. ¹⁶ Nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü, mi juns'ü 'na tjü cja o bitu 'ne cja o ngua. C'e tjü'ü je a cjava c'ü: "Nu c'ü manda texe cja yo jmu 'ne cja yo rey."

¹⁷ Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü je mi böbü a nde cja e jyarü. O mapjü na jens'e, o xipji a cjava texe yo ndoparü yo pjüjuaja a nde a jens'e:

—Xä'däji, rí jmurügueji dya, nu ja rí sigueji na puncjü o jñönü. Ngue Mizhocjimi je ra dya c'üji c'e jñönü. ¹⁸ Rí sapüji o ts'ingue c'o rey, 'ne c'o capitán 'ne o ts'ingue c'o bëzo c'o me chala. Nde rí sapüji o ts'ingue c'o pjadü 'ne c'o chägäji. Rí sapüji o ts'ingue texe c'o nte c'o mbëpji, 'ne c'o dya mbëpji, 'ne c'o pje pjëzhi, 'ne c'o dya pje pjëzhi; nde rí sagueji c'o, o 'neñe a cja c'ua c'e anxe.

¹⁹ Ró janda c'ua c'ü e animal c'ü na sate 'ne c'o rey cja ne xoñijömü 'ne c'o o xondaroji. Ya vi jmurüji ngue c'ua ro tsjaji chü'ü nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü 'ne c'o o xondaro angueze. ²⁰ O zürüji c'ua c'e animal c'ü na sate. Xo 'ne o zürüji c'e profeta c'ü ngue c'ü na yeje o animal. C'e profeta ngue c'ü mi böbü a jmi c'ü ot'ü animal, mi cja c'o señal c'o me ma nojo. A cjanu, ngue c'ü vi dyonpü c'o mi cuat'ü o número c'ü ot'ü animal c'o ma't'ü c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'ü. C'e animal 'ne c'e profeta c'ü dya cjuana o pant'aji vivo cja c'ü e zapjü c'ü ngue asufre c'ü me yot'ü sivi. ²¹ Nuc'ua c'o o xondaro c'e animal o bö't'üji. Je o bö't'üji co c'ü e tratjëdyi c'ü mi pedye cja o ne c'ü mi chägä c'e

t'öxpjadü. Nuc'ua texe c'o ndoparü me co zapüji o ts'ingue c'o vi ndü. Me co pji'ch'iji.

Los mil años

20 Nuc'ua ró janda c'ua 'na anxe c'ü ma sjöbü a jens'e. Mi jün c'ü e sjogü cja c'ü e t'o'o c'ü na jë'ë c'ü dya 'ñetse ja sät'ä. Mi cäjä 'na cadena cja o dyë. ² Nuc'ua o zürü c'ua c'ü e trac'ijmi c'ü ya me mezhe, c'ü ngueje e Satanás c'ü dya jo. Cjanu o ndün't'ü co cadena c'ü ro mezhe 'na mil o cjë'ë. ³ Cjanu o pant'a cja c'ü e t'o'o c'ü me na jë'ë. Cjanu o ngo'bü na jo; cjanu o cuatü o sello, ngue c'ua c'ü dya jo, dya cja ro dyonpü yo nte, hasta 'ma cja ro zäs'ä c'o mil cjë. 'Ma ro cjogü yo mil cjë cja ro sjäpcä ja nzi pa'a.

⁴ Nuc'ua ró janda c'ua o trono nu ja junrü c'o manda. Nuc'o, o ch'unü ra jñüji ngüenda. Xo ró janda c'o aljma c'o o bö't'ü na ngueje o ndünt'üji a xütjü e Jesucristo o mamaji ja ga cja angueze. Nuc'o, dya o ma't'üji c'e animal c'ü na sate ne ri ngueje c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal. Dya xo mi cuat'ü o número c'e animal cja o ndëji ne xo ri ngue cja o dyëji. Nuc'o, o nzhogü o bübü'tjoji na yeje. Nuc'o, o mandaji co e Jesucristo 'na mil cjë. ⁵ C'o dyaja añima c'o dya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, dya o teji 'ma. Cja ro teji 'ma ro cjogü c'o mil cjë. ⁶ Me ra mäjä nu c'o ot'ü ra te'e. Nuc'o, dya tü nzhübü a jmi Mizhocjimi c'o. C'o dya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o ya ndü, ra tetjoji na yeje, cja rron mboch'üji a sivi. Ngue c'ü xiji na yeje rga ndüji. C'o o nte Mizhocjimi, dya ra sufridoji cja c'e sivi. O nte Mizhocjimi ra tsjaji mböcjimi ra pëpji Mizhocjimi 'ne e Cristo. Nde ra tsjaji jmu co e Cristo c'o mil cjë.

⁷ Nu 'ma ra zäs'ä c'o mil cjë, e Satanás ra xosp'üji cja c'e t'o nu ja mi cjo'bü. Cja rron pjongüji c'ua libre c'ü. ⁸ Nuc'ua ra ma c'ua; ra ma dyonpü yo nte texe cja ne xoñijömü. Ra ma dyonpü c'o men-

zumü a Gog 'ñe c'o menzumü a Magog. Ra jmutüji c'ua, ngue c'ua ra tsjaji chü. Me na puncjü c'o o xondaroji. Chjëntjovi nza cja yo 'ñöxijömü a ñünü cja ndeje. ⁹Rguí 'ñeji texe cja ne xoñijömü ra zät'äji cja c'e ndajñiñi c'ü me ne Mizhocjimi, nu ja ri cārā c'o o nte. Nu c'e jñiñi ngueje a Jerusalén. Ra ngārāji texe a ñünü cja c'e jñiñi ngue c'ua ra chjotüji c'o ri cārā nu. Pero nuc'ua ra jyābā o sivi a jens'e. Ra ndë'ë texe c'o ri cārā texe a ñünü cja c'e jñiñi. ¹⁰Nuc'ua e Satanás c'ü onpü yo nte ra pant'aji cja c'ü e zapjü c'ü ngue asufre c'ü me yot'ü sivi. Ngue nu ja xo vi manda Mizhocjimi rví pant'aji c'e animal c'ü na sate 'ñe c'e profeta c'ü dya cjuana. Me ra sufridoji na puncjü, xömü ndempa, c'ü dya ra nguarü.

El juicio ante el gran trono blanco

¹¹Nuc'ua ró janda c'ua 'na trono c'ü me ma nojo, c'ü me ma t'öxü. Xo ró janda nu c'ü mi junrü cja c'e trono. Nuc'ua o c'ueñe ne xoñijömü 'ñe e jens'e a jmi cja c'ü mi junrü cja c'e trono. Dya cja ch'öt'ü c'ua ja mi bübü ne xoñijömü ne ri ngueje e jens'e. ¹²Nuc'ua ró janda c'o añima, c'o pje mi pjëzhi 'ñe c'o dya pje mi pjëzhi, nde mi böbüji a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi o xo's'ü c'ua c'o libro. Cja xe nu o xo's'ü c'ua c'ü 'naja libro. Nunu je juns'ü nu, o tjü'ü c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre. Nuc'ua Mizhocjimi o jñünpü c'ua ngüenda c'o añima nu c'ua ja ma mama cja c'o libro. C'o libro mi mama texe c'o vi tsjaji 'ma mi cārāji cja ne xoñijömü. ¹³Nuc'ua o mar xo o pjons'ü c'o añima c'o vi ndü'ü nu. C'o t'o'o 'ñe c'ua ja cārā c'o aljma xo o nzhö'ö c'o añima. Mizhocjimi o jñünpüji ngüenda c'ua ja nzi ma tsjaji 'ma mi cārāji cja ne xoñijömü. ¹⁴Nuc'ua c'o t'o'o 'ñe c'ua ja mi cārā c'o aljma, Mizhocjimi o pant'a cja sivi nza ye lugar c'o. O pant'aji cja c'e zapjü nu ja me yot'ü sivi. Nguejnu xiji na yeje rga ndüji. ¹⁵Xo

o manda Mizhocjimi o pant'aji cja c'e zapjü c'ü me yot'ü sivi, nu c'o dya quis'i o tjü cja c'e libro nu ja quis'i o tjü nu c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre.

Cielo nuevo y tierra nueva

21 Ya vi nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijömü. Ya xo mi ojtjo o mar. Nuc'ua cja ró janda c'ua 'na jens'e c'ü cja dadyo; cja na 'na xoñijömü c'ü cja xo dadyo. ²Nutscö e Juan, ya ró janda c'ua c'ü e ndajñiñi c'ü o xöcü Mizhocjimi. Ngueje a Jerusalén c'ü cja xo dadyo. Je ma sjöbü a jens'e cja Mizhocjimi. Ya vi jocüji na jo; ya je mi cārā nu o nte Mizhocjimi. Chjëntjovi nza cja 'ma jocü na jo 'na xunt'i c'ü ya ra chjëvi c'e t'i c'ü ra chjüntüvi. ³Nuc'ua ró ärä c'ua 'na jña c'ü ma jens'e. Je vi 'ñeje cja c'e trono. Je mi mama a cjava:

—Jñanda, Mizhocjimi ya mimi a nde'e cja yo nte, angueze ya ra mimi co yo nte. Ri ngueje o nteji angueze. Nguetsjë Mizhocjimi c'ü ra bübü co anguesji ngue c'ua ri ngue o Mizhocjimiji. ⁴Mizhocjimi ra ndintspi texe o nguizhöji. Dya cja ra ndüji. Dya cja pje xe ra mbeñeji. Dya cja xo ra huëji. Dya cja xo ra zöji c'ü rrā ü. Na ngueje texe c'o me vi sufridoji cja ne xoñijömü, dya cja ra sufridoji. Ya nde dadyo texe, je va xitsi a cja c'ua c'e jña'a.

⁵Nuc'ua c'ü junrü cja c'e trono o mama a cjava:

—Jñanda, nutscö rrā cchapügö ra dadyo texe.

Cjanu o xitsi:

—Opjügue yo jña'a yo, na ngueje na cjuana yo. Yo nte sö ra mbārā Mizhocjimi cja'a c'ua ja nzi va mama.

⁶Cjanu o xitsi c'ua:

—Ya nguarü texe yo ro zädä. Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijömü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo. Nu c'o türe, nutscö rá unüji c'ü ra ziji ndeje c'ü dya cja ra türeji; ra bübütjovi co Mizhocjimi para

siempre. Dya xo rá cobraji c'ü rá unüji c'e ndeje. ⁷ Nu c'o sido ejmezü ra ch'unüji texe yo. Nutscö ri nguetscö o Mizhocjimiji. Nuc'o, ri ngueje ín ch'igö c'o. ⁸ Pero nu c'o me sū, 'ñe c'o dya ejmezügö, 'ñe c'o me na s'o, 'ñe c'o mbö't'üte, 'ñe c'o tsājā o bēzo 'ñe c'o tsājā o ndixū, 'ñe c'o cēro, 'ñe c'o ma't'ü o ts'íta, 'ñe texe c'o mbēchjine; nuc'o, ra ch'unüji c'ü ra boch'üji cja c'ü e zapjü c'ü tjē'ē co sivi 'ñe asufre. Ngue c'ü xiji na yeje rga ndüji, o mama a cja c'ua.

La nueva Jerusalén

⁹ Cjanu o ējē c'ua 'naja c'o yencho anxe c'o mi tjē c'o yencho mojmü. C'o mojmü, ya vi pjödüji c'o castigo c'o mi nizhi c'o vi nguarü o sufrido c'o nte. Cjanu o zocügö c'e anxe. O xitsi a cjava:

—Xä'dägue a 'ñecjua. Rá j'í'tsi c'ü e xunt'í c'ü ngue o su'u c'ü e Ts'imē, o 'ñenze.

¹⁰ C'ü o Espíritu Mizhocjimi mi jítisi texe c'o. Nuc'ua c'e anxe o zinzi cja 'na t'eje c'ü me ma ndā. Cjanu o jítisi c'ü e ndajñiñi c'ü o xöcü Mizhocjimi c'ü ngueje a Jerusalén. Ma sjöbü a jens'e cja Mizhocjimi. ¹¹ C'e jñiñi me mi juēbi na zö na ngueje me na zö Mizhocjimi c'ü bübü nu. Me mi juēbi c'e jñiñi nza cja 'na ndojo c'ü me na mizhi c'ü xiji jaspe. Me mi 'ñetse nza cja o vigrio. ¹² Xo mi pēs'si 'naja ndüngümü c'ü me ma nojo, 'ñe me ma ndā. Mi ti'i doce ngoxtji. Nzi 'naja ngoxtji mi bübü 'na anxe. Cja c'o ngoxtji mi juns'ü o tjü c'o doce o t'i e Israel. ¹³ Nzi 'na lado c'e ndüngümü mi ti'i jñi'i ngoxtji. ¹⁴ Nu c'o o ndüngümü c'ü e jñiñi o mbedye doce cimientu. Cja c'o cimientu je mi juns'ü nu o tjü c'o doce o apóstole c'ü e Ts'imē c'ü ngueje e Jesucristo.

¹⁵ Nu c'ü mi zocügö, mi jün 'na vara c'ü mi ngue oro. Nuc'ü, je mi dyēdyi c'ü e jñiñi. Xo mi dyēdyi c'ü e ndüngümü 'ñe c'o o ngoxtji. ¹⁶ Nu c'ü e ndajñiñi o mbedye na jo cuagro. Nu c'ü ma maja xo ne ma cjatjonu c'ü ma mbät'ä. C'e anxe o

dyēdyi c'ü e jñiñi co c'ü e vara c'ü mi jün. O zö yeje mil cja na yeje ciento kilometro c'ü ma maja. Xo ma cjatjonu c'ü ma ndā'ä 'ñe c'ü ma mbät'ä. ¹⁷ Nuc'ua xo o dyēdyi c'ua c'o o ndüngümü. O zö sesenta y cuatro metro c'ü ma ndā. C'e anxe o dyēdyi c'ua ja nzi ga tsja yo nte 'ma pje c'o ēdyiji.

¹⁸ Nu c'e ndüngümü vi t'ät'ä co ndojo c'o xiji jaspe. Nu c'ü e ndajñiñi mi ngueje dyavo oro nza cja vigrio c'ü me 'ñetse a tji'i. ¹⁹ Nu c'o cimientu c'ü e ndüngümü mi qui'i o ndojo c'o me na zö c'o me na mizhi. Nu c'ü o cimientu c'ü ot'ü, mi ngue ndojo c'o xiji jaspe. Nu c'ü na yeje mi ngueje ndojo c'o xiji zafiro. Nu c'ü na jñi'i mi ngueje ndojo c'o xiji ágata. Nu c'ü na nziyojo mi ngueje ndojo c'o xiji esmeralda. ²⁰ Nu c'ü na qui'ch'a mi ngueje ndojo c'o xiji ónice. C'ü na 'ñanto mi ngueje ndojo c'o xiji cornalina. C'ü na yencho mi ngueje ndojo c'o xiji crisólito. C'ü na ocho mi ngueje ndojo c'o xiji berilo. C'ü na nueve mi ngueje ndojo c'o xiji topacio. C'ü na dyēch'a mi ngueje ndojo c'o xiji crisoprasa. C'ü na once mi ngueje ndojo c'o xiji jacinto. C'ü na doce mi ngueje ndojo c'o xiji amatista. ²¹ Nu c'o doce ngoxtji mi ngueje o perla. Nzi 'na ngoxtji mi ngueje 'natjo perla. Nu c'o o calle c'ü e jñiñi mi dyavo oro c'o ma 'ñetse nza cja o vigrio.

²² Dya ró jandagö cja c'ü e jñiñi ri järä o templo; na ngueje Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji c'ü sö ra tsja texe, 'ñe c'e Ts'imē c'ü ngueje e Jesucristo nguetsjējēvi temploví. ²³ Nu c'ü e jñiñi, dya ni jyodü e jyarü ne xo ri ngue e zana c'ü ra jya's'ü nu. Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'e Ts'imē me na zövi; y nguetsjējēvi jya's'üvi. ²⁴ Yo nte yo o jogü o mü'büji ra nzhodüji cja o jya's'ü c'e jñiñi. Nu c'o rey cja ne xoñi-jömü ra ē zogü c'o me ni muvi c'o pēs'si anguezeji. ²⁵ Nu c'o ngoxtji, dya ra cjt'ü c'o. Na ngueje pamü ri ndempa nu; ri ojtjo bēxömü. ²⁶ Yo nte texe cja ne xoñi-jömü ra ē zogüji c'o me ni muvi c'o

pë's'iji. ²⁷ C'o na s'o, dya ra cjogü a mbo cja c'ü e jñiñi c'o. Dya xo ra cjogü nu, c'o pezhe o bëchjine. Nu c'o ra cjogü nu, nguextjo c'o quis'i o tjü'ü cja c'e libro c'ü tjë'ë c'e Ts'imë. Nu c'o juns'ü o tjü'ü nu, ngue c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre.

22 Nuc'ua c'e anxe o jítisi 'na ndare c'ü unü c'ü rga bübütjoji. Me mi 'ñetse nza cja o vigrío. C'e ndare je ma peje cja o trono Mizhocjimi 'ñe c'ü e Ts'imë. ² C'e ndare je mi cjogü a nde cja c'e calle cja c'e jñiñi. Nzi 'na lado c'e ndare mi cja'a nu o za'a c'o quis'i c'o unü c'ü rga bübütjoji. Doce vez ga nguis'i nu cjë'ë. Nzi 'na zana quis'i. Nu c'o o xi c'o za'a ngue c'o jocü yo nte cja ne xoñijöümü. ³ O trono Mizhocjimi 'ñe c'ü e Ts'imë je ra bübü cja c'e jñiñi. Nu c'o o nte Mizhocjimi ra ma't'üji angueze. Dya ra bübü nu, c'o rrã s'o'o. ⁴ Nu c'o o nte ra jñandbaji o jmi. Nu c'ü o tjü'ü, je ra jñus'ü cja o ndë anguezeji, na ngueje o nteji angueze. ⁵ Nujnu, dya ra bëxöümü nu. Dya xo rguí jyodüji o jya's'ü o sivi, ne xo ri ngueje o jya's'ü e jyarü. Ngueje Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji ngue o jya's'ü nu. Nu c'o cãrã nu, ra mandaji para siempre.

La venida de Jesucristo está cerca

⁶ Cjanu o xitsi c'e anxe:

—Texe yo jña yo i dyärã na cjuana yo; ra sö ra creo yo nte. Nu c'ü ín Jmugöji Mizhocjimi c'ü jíchi c'o profeta, o xitscö ró ë jítsc'ö yo ni jyodü ra zädã, ngue c'ua ra mbãrã yo nte. Dya cja ra mezhe ra zädã. ⁷ Tsjijñi c'ü mama e Jesucristo: “Dya cja ra metscö rá ëjë. Me ra mäjã nu c'o cja c'ua ja nzi ga mama Mizhocjimi cja ne libro”, o mama a cja c'ua.

⁸ Nutscö e Juan, nguetscö ró äragö, xo ró jandagö yo. 'Ma ró jandagö 'ñe ró äragö yo, nuc'ua ró ndüñijöümü a jmi

c'e anxe c'ü o jítisi texe yo, ngue c'ua ro ma't'ü c'ü. ⁹ Pero c'e anxe o xitsi a cjava:

—Dya pje rí matcügö. Na ngueje nutscö xo rí mbëpjittjogö cja Mizhocjimi nza cjatsc'e 'ñe nza cja c'o in cjuarmague c'o ngueje profeta, 'ñe nza cja c'o dyaja c'o cja c'ua ja nzi ga mama ne libro. Nguextjo Mizhocjimi rí ma't'ügie, enze a cjanu.

¹⁰ Nuc'ua cjanu o xitsi c'ua:

—Dya rí tso'bü yo jña yo mama Mizhocjimi cja ne libro, na ngueje ya ts'iquëtjo bëzhi c'ü ra zädã texe yo mama ne libro. ¹¹ Nguec'ua yo pa'a yo dya be va sädã, 'ma dya ra nzhogü o mü'bü c'o cja na s'o, jyëzi sido ra tsjaji c'o. Nu c'o me na s'o cjiñi, xe rí jyëzitjo ra nguijñiji c'o na s'o. Nu c'o cja na jo, c'ü xe ra tsjatjoji na jo. Nu c'o ngue o nte Mizhocjimi, c'ü sido ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

¹² Mama a cjava e Jesucristo:

—Dyärã, dya cja ra metscö rá ëjë; ngue c'ua rá unü nzi 'najaji c'ua ja nzi va tsjaji 'ma mi cãrãji cja ne xoñijöümü. ¹³ Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo, eñe e Jesucristo.

¹⁴ Me ra mäjã nu c'o tjintspiji o mü'büji co o cji e Jesucristo; ngue c'ua ra sö ra ziji c'o quis'i c'e za'a c'ü unü c'ü rga bübütjoji. Xo ra sö ra cjogüji cja o ngoxtji c'ü e ndajñiñi a jens'e. ¹⁵ Ra ngärã a tji nu c'o dya ejme Mizhocjimi, 'ñe c'o cëro, 'ñe c'o tsäjã o ndixü, 'ñe c'o tsäjã o bëzo, 'ñe c'o mbö't'üte 'ñe c'o ma't'ü o ts'ita, 'ñe c'o pezhe o bëchjine.

¹⁶ E Jesús xo mama:

—Nutscö e Jesús ró täjä nu ín anxegö o ë xi'tsi texe yo, ngue c'ua rí xipjigüe c'o dyaja ín ntejö. Nguetscö ró cjavügö o bübü e David. Xo o mboxbëchezügö e David. Xo nguetscö c'ü chjëntjovi nza cja c'e seje c'ü juëbi 'ma xörü, eñe.

¹⁷ Nu c'ü o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü o mü'bü yo o nte Mizhocjimi mama a cjava:

—Nu'tsc'e Jesucristo ín Jmuts'ügöjme, xä'dä.

Xo mama a cjava yo o nte Mizhocjimi yo ngueje o su c'e Ts'imë:

—Xä'dä dya, a 'ñecjua.

Texe c'o ärä yo jña'a yo, xo ni jyodü ra mamaji a cjava:

—Xä'dä dya, ín Jmuts'ügöjme.

Nu'tsc'eji in türeji in neji o ndeje, xä'däji rí ē siji o ndeje nu unü c'ü rgui bübüttöji. Nu ne ndeje, e Jesucristo ra dya'c'ütjöji; dya ra cobrats'üji.

¹⁸ Nu'tsc'eji in äräji yo jña yo mama ne libro, pjötpüji na puncjü ngüenda. Na ngueje 'ma cjó c'o ra jñu's'ü jña c'o dya mama ne libro, Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda ra tsjapü ra sufrido texe c'ua ja

nzi ga t'opjü cja ne libro. ¹⁹ Nu 'ma cjó c'o ra jñücü yo jña yo mama Mizhocjimi cja ne libro, Mizhocjimi xo ra jñüpcü o tjü'ü cja c'e libro nu ja juns'ü o tjü c'o ra bübüttö co Mizhocjimi para siempre. Dya xo ra cjögü a mbo cja o jñiñi Mizhocjimi a jens'e. Ngue c'e jñiñi c'ü xit-siji Mizhocjimi cja ne libro.

²⁰ Nu c'ü mama yo jña'a yo, mama a cjava:

—Dya cja ra metscö rá ējē, eñe.

Je rga cjanu, amén. Xä'dä, nu'tsc'e Jesús ín Jmuts'ügöjme.

²¹ E Jesucristo c'ü ín Jmugöji ra mböxc'üji, ra nintsjimits'üji in texeji, o ntets'üji angueze. Je rga cjanu, amén.